Дар
1789

ОСОБОВІ АРХІВНІ ФОНДИ ІНСТИТУТУ РУКОПИСУ

ПУТІВНИК

Dep 1789

С16 091.(СБ) Київ
О-72

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
ІНСТИТУТ РУКОПИСУ

ОСОБОВІ АРХІВНІ ФОНДИ ІНСТИТУТУ РУКОПИСУ

ПУТІВНИК

л/6910

КИЇВ 2002

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ

О. С. Боляк, С. О. Булатова, Т. І. Воронкова, С. Г. Даневич, Л. А. Дубровіна, Н. М. Зубкова, М. К. Іваннікова, О. А. Іванова, І. В. Клименко, І. Д. Лисоченко, Т. Г. Маєр, Т. В. Міцан, І. А. Сергєєва, М. Л. Скирта, С. В. Сохань, О. П. Степченко, К. П. Терещенко

У Путівнику містяться дані про склад і зміст 264-х особових архівних фондів Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. Серед документів – рукописи наукових та творчих праць фондоутворювачів, біографічні матеріали, матеріали службової та громадської діяльності, листування, матеріали інших авторів тощо. Поряд з описаними фондами Інституту рукопису поданий список фондів, які перебувають у процесі опрацювання.

Розрахований на тих, хто цікавиться історією, наукою та культурою України.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

О. С. Онищенко (відповідальний редактор), д-р філос. наук, акад. НАН України; Г. В. Боряк, д-р іст. наук; С. Г. Даневич (відповідальний секретар); Л. А. Дубровіна (заст. відповідального редактора), д-р іст. наук; Н. М. Зубкова, канд. іст. наук; Т. І. Ківшар, д-р іст. наук; С. Г. Кулєшов, д-р іст. наук; В. Ю. Омельчук, д-р іст. наук; Ю. А. Пінчук, д-р іст. наук; П. Т. Тронько, д-р іст. наук, акад. НАН України

РЕЦЕНЗЕНТИ

Р. Я. Пиріг, д-р іст. наук

І. Н. Войцехівська, д-р іст. наук

ISBN 966-02-2569-5

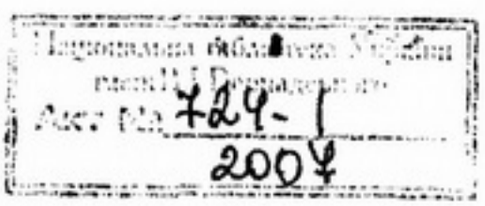

© Колектив авторів, 2002

Науково-довідкове видання

БОЛЯК Оксана Степанівна,
БУЛАТОВА Світлана Олегівна,
ВОРОНКОВА Тетяна Іванівна та ін.

ОСОБОВІ АРХІВНІ ФОНДИ ІНСТИТУТУ РУКОПИСУ

ПУТІВНИК

джено до друку Вченою радою Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

Редактори
О. С. Боляк, Н. М. Зубкова, М. Л. Скирта

Оригінал-макет
С. Г. Даневича

Підготовлено за сприяння
Фонду Катедр Українознавства (Гарвардський університет, США).
Програма українознавчих досліджень, фундатором якої є ФКУ,
фінансується за рахунок благодійних пожертв
українських громад США і Канади.

Підп. до друку 07.08.02. Формат 70x100/16. Офс. друк. Папір офс. № 1.
Ум. друк. арк. 47,9. Тираж 1000 пр. Зам. 18.

Друкарня Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.
03039, Київ-39, просп. 40-річчя Жовтня, 3.

85-річчю
Національної академії наук України
та Національної бібліотеки України
імені В.І. Вернадського
присвячується

ПЕРЕДМОВА

Унікальні фонди, що їх зберігає у своїх сховищах Інститут рукопису Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (далі ІР НБУВ), – національне надбання і гордість України: понад півмільйона рукописів та рукописних книг є свідками нашої історії, культури, загалом, – самобутності Української держави.

Путівник "Особові архівні фонди Інституту рукопису" є першим в Україні науково-довідковим виданням архівної спадщини видатних діячів, яка зберігається в ІР НБУВ, створеному на базі відділу рукописів у 1992 р.

Діяльність відділу рукописів почалася одночасно зі створенням Бібліотеки у 1918 р. і була спрямована на збирання, зберігання та наукове опрацювання найцінніших рукописних пам'яток духовної спадщини українського народу. Тут було сконцентровано різні за походженням, змістом, хронологією та характером рукописні документи, а саме: власне рукописи, рукописні книги та особові архіви видатних учених, діячів мистецтва і культури, окремі книжки з автографами, актові документи, пов'язані з історією України тощо.

На початковому етапі Національна бібліотека мала стати всеукраїнським книгосховищем і, одночасно, колекційним рукописним фондом Всеукраїнської Академії Наук – державної установи, покликаної об'єднати наукові кадри і перетворитися на центр наукового життя України. Завдяки зусиллям ініціаторів створення Бібліотеки, діяльності Тимчасового комітету для заснування Національної бібліотеки України на чолі з В.І. Вернадським, а згодом – активній роботі видатних українських учених та діячів культури (А.Ю. Кримський,

С.О. Єфремов, Д.І. Багалій, В.І. Липський, Д.О. Граве, П.Я. Стебницький, В.О. Кордт, В.Ю. Данилевич, Г.П. Житецький, П.А. Тутковський, Ю.О. Іванов-Меженко, В.В. Міяковський, С.П. Постернак та ін.) рукописні фонди Всенародної (національної) бібліотеки України за короткий час стали справжнім архівом наукової і культурної спадщини українського народу.

У перші роки свого існування ВУАН організувала придбання різних колекційних матеріалів, бібліотек та архівів, які частково накопичувалися у фондах Бібліотеки, а частково, через нестачу місця для величезних комплексів рукописних матеріалів, – у т.зв. "коморах" різних Відділень Академії. Після реорганізації ВУАН у 1933–1936 рр. та надання Бібліотеці нового великого приміщення особові архіви та колекційні матеріали видатних представників української науки і культури повністю зосередилися у фондах ВБУ. Й донині в ІР НБУВ зберігаються фонди перших президентів ВУАН – В.І. Вернадського, М.П. Василенка, О.І. Левицького, Неодмінного секретаря А.Ю. Кримського, перших академіків ВУАН – Д.І. Багалія, М.Ф. Біляшівського, К.Г. Воблого, О.М. Гілярова, Д.О. Граве, М.С. Грушевського, С.О. Єфремова, В.Ф. Левитського, А.М. Лободи, О.П. Новицького, М.І. Петрова та ін.

Крім того, після процесу реорганізації Академії до відділу рукописів надійшли матеріали наукової діяльності всіх її зліквідованих інститутів, кафедр та комісій. Потрапили сюди й колекційні фонди Відділень Академії, в тому числі історико-філологічного, де були зібрані цінні документи українських діячів культури, просвітників, письменників XIX – початку XX ст.

У перше десятиліття свого існування ВУАН активно залучала до співпраці на засадах сумісництва або колективних наукових міжвідомчих розробок учених та діячів культури, які працювали в інших відомствах. Тому, крім архівів власне штатних працівників, у фондах Академії зберігаються матеріали практично всього наукового потенціалу України того періоду (фонди Б.Я. Букреєва, Г.Ф. Вороного, М.В. Геппенера, О.Т. Дзбановського, В.М. Доманицького, Д.І. Дорошенка, Г.П. Житецького, М.П. Істоміна, І.М. Каманіна, Є.О. Ківлицького, О.Ф. Кістяківського, А.С. Криловського, В.І. Крокоса, О.А. Назаревського, А.В. Нікольського, Я.П. Новицького, М.А. Плевака, М.Д. Позняка, С.П. Постернака, В.І. Самійленка, В.І. Синайського, П.Я. Стебницького, В.П. Степаненка, А.О. Степовича, М.М. Ткаченка, Н.С. Френкель, М.В. Шарлеманя, К.В. Широцького, В.О. Щавинського, М.П. Щербаківського та ін.).

У 1968 р. згідно з Постановою Бюро Президії АН УРСР № 105-Б

було створено Центральний науковий архів Академії, до функцій якого відносилося, зокрема, й комплектування фондів академіків та членів-кореспондентів АН УРСР. Від того часу рукописні фонди ІР НБУВ поповнювалися матеріалами академічних учених, які або свого часу працювали у Бібліотеці (члени-кореспонденти АН УРСР С.І. Маслов та П.М. Попов), або заповідали власні архіви саме ІР (члени-кореспонденти АН УРСР Ф.П. Шевченко та Є.П. Кирилюк).

Особові архівні фонди ІР НБУВ містять наукові та творчі матеріали, біографічні відомості, документи службової та громадської діяльності, листування представників різних, переважно гуманітарних, галузей науки і культури України.

Генерація українських істориків представлена архівами В.Б. Антоновича, Д.І. Багалія, М.Ф. Біляшівського, М.Ю. Брайчевського, М.П. Василенка, М.С. Грушевського, Д.І. Дорошенка, М.П. Драгоманова, В.С. Іконникова, І.В. Лучицького, В.Л. Модзалевського, Н.Д. Полонської-Василенко, В.В. Хвойки, Д.І. Яворницького та ін. Філологічні науки репрезентовані у матеріалах О.С. Грузинського, С.О. Єфремова, П.Г. Житецького, А.М. Лободи, С.І. Маслова, В.І. Маслова, О.А. Назаревського, П.М. Попова. Документи К.Г. Воблого, М.Х. Бунге, М.Г. Кулябки-Корецького, В.Ф. Левитського, Є.Д. Сташевського, А.І. Ярошевича ілюструють стан економічної науки в Україні. В ІР НБУВ зберігаються архіви видатних юристів (П.М. Богаєвський, М.Ф. Владимирський-Буданов, І.О. Малиновський, О.Й. Міодушевський, О.В. Романович-Славатинський, І.О. Савицький, В.І. Синайський, Є.В. Спекторський, В.Б. Станкевич), представників кооперативного руху (М.П. Балліп, М.В. Левитський), математиків (Б.Я. Букреєв, Г.Ф. Вороний, Д.О. Граве, М.В. Остроградський), медиків (Г.Й. Бурчинський, С.Л. Ерліх, М.Ф. Мельников-Разведенков, О.В. Репрєв, Ф.С. Цицурін), мистецтвознавців (О.П. Новицький, С.А. Таранушенко, П.Л. Ваксель, В.М. Зуммер, К.В. Широцький).

Особові архівні фонди українських письменників представлені такими іменами, як: В.К. Винниченко, Б.Д. Грінченко, М.К. Зеров, О.Ф. Влизько, М.П. Годованець, М.В. Ковалевський, Г.А. Коваленко, Г.М. Косинка, І.П. Котляревський, Є.М. Кротевич, П.О. Куліш, М.П. Левицький, Г.М. Литвак, І.І. Манжура, Марко Вовчок, О.І. Олесь, М.Т. Рильський, П.Г. Тичина, І.Н. Сабо, С.Д. Скляренко, І.М. Стешенко, Н.В. Суровцова-Олицька, А.А. Чужий, Л.О. Яновська та ін.

Крім того, творча еліта репрезентована архівами драматургів і театральних діячів Н.М. Дорошенко, В.А. Чаговця; художників І.С. Їжакевича, А.М. Комашки, Ф.З. Коновалюка, А.Х. Середи, скульптора М.І. Гель-

мана; композиторів І.Я. Берковича, П.І. Сениці, К.Г. Стеценка, С.П. Нанія, П.О. Козицького, О.Т. Дзбановського.

В ІР НБУВ зберігається значна кількість особових архівних фондів, що свого часу надійшли до ВБУ після націоналізації радянською владою духовних та світських навчальних закладів, які існували у Києві до революції, зокрема, Київського університету св. Володимира, гімназій, Київської духовної академії, Київської духовної семінарії та ін. Значну цінність для історії церкви в Україні становлять архівні документи з особових фондів викладачів КДА і священнослужителів Д.І. Богдашевського, С.Л. Єпифановича, С.Т. Голубєва, Т.І. Лященка, М.І. Петрова, Ф.І. Титова.

Серед особових фондів ІР НБУВ слід відзначити і фонди краєзнавців, зокрема К.Ф. Кушніра-Марченка, П.П. Ротача, О.М. Юденич. Архівна, бібліотечна і музейна справи представлені особистостями М.В. Геппенера, Б.І. Зданевича, С.Л. Дроздова, Д.М. Іофанова, А.С. Криловського, В.Ф. Лазурського, Н.Д. Романович-Ткаченко.

Особові архівні фонди діячів єврейської культури, письменників і фольклористів С.Я. Ан-ського, А.Я. Гаркаві, Шолом-Алейхема надійшли у складі колекційних фондів зліквідованих установ ВУАН.

Родові архіви XVIII – початку XX ст. зберігають фамільні документи таких визначних представників української аристократії, як Капністи, Лопухіни-Демидови, Старицькі, Коропчевські, Шодуари, Маслови, Троїцькі, Галагани, Стороженки.

Слід відзначити, що історія формування фондів ІР НБУВ має деякі специфічні риси, зокрема, впродовж значного часу (до кінця 50-х років) рукописний фонд інвентаризувався за трьома т.зв. "відділами": І (літературні матеріали), ІІ (історичні матеріали), ІІІ (листування). Такий облік передбачав розподіл архівної спадщини діяча на три частини, що, звичайно, порушувало цілісність архіву через те, що не враховувався принцип походження як особових документних комплексів, так і архівів установ, товариств, організацій.

У 1960 р. був запроваджений новий принцип обліку – за окремими особовими фондами. На жаль, частина архівних матеріалів діячів, що вже повністю була описана, так і залишилася у складі І, ІІ та ІІІ "відділів", інша – неописана – почала виділятися за самостійним номером. Отже, якщо на момент введення фондового обліку залишалися неописаними архівні документи особи, їх відносили до окремого архівного фонду і вказували на наявність матеріалів, що вже були описані в складі І, ІІ, ІІІ "відділів" (нині – І, ІІ, ІІІ фонди). За таким самим принципом побудовано і пропонований Путівник. В ньому прова-

диться реконструкція архівів, що надходили до Бібліотеки як цілісні, однак опинилися в різних фондах під час старої системи обліку. Тому описання багатьох особових архівів в Путівнику містить посилання, крім власне архівного, на документи комплексних фондів.

Разом тим, якщо архівна спадщина діячів, що надходила цілісною, була описана повністю в межах I, II та III "відділів", вона не виділялася в окремий фонд і не включалася до пропонованого видання. Таких архівів небагато: це матеріали Гоголів-Яновських, Войцеховичів, В.С. Гнилосирова та деякі ін.

Пропонований Путівник має на меті повноцінну репрезентацію унікального архівного комплексу матеріалів особового походження ІР НБУВ – цієї фундаментальної джерельної бази з історії розвитку науки, культури, освіти, літератури і мистецтва України, що дозволить повніше вивчати не лише характер і шляхи історичного процесу в Україні, а й визначити роль особистісного чинника у розвитку суспільства.

Основні принципи добору матеріалів та побудови Путівника:

I. До Путівника увійшли матеріали 264 архівів (що разом становлять понад 140 тис. од. зб.), які мають статус окремих архівних фондів (облікові, описані та систематизовані окремими організаційними одиницями). Більшість фондів надходила до Інституту у вигляді цілісних архівів, що сформувалися як результат життя та діяльності фондоутворювачів і передавалися повністю. Деякі архівні фонди, враховуючи значення особи, в ІР НБУВ були згруповані на базі окремих надходжень (П.Г. Тичина, М.Т. Рильський, Ф.М. Колесса та ін.).

Певну інформацію про документи особистостей, матеріали яких розпорошені по фондах інших осіб, можна отримати з іменного покажчика Путівника. Матеріали I, II, III фондів передбачається відобразити в наступних виданнях.

II. В описовій статті репрезентується не лише архівна спадщина діяча, що зберігається у власному фонді, а й подається посилання на документи з I, II та III фондів, які ідентифікуються з його авторством або ім'ям.

III. Особливість організації рукописного фонду та особових архівних фондів обумовлена підходами, що сформувалися у процесі практичної діяльності Інституту рукопису.

Перше. Матеріали комплектуються в результаті цілеспрямованої збирацької діяльності за принципом збереження найбільшої повноти архівної спадщини вченого. Архів розглядається як культурне явище, що містить не лише найвагоміші результати діяльності фондоутворювача, а й відображає життя та діяльність особи як об'єкт науко-

вого вивчення з урахуванням найдрібніших деталей. Тому архіви вчених, як правило, великі за обсягом і містять практично всі, без винятку, документи, що стосуються власне фондоутворювача та загалом його оточення.

Друге. Із зазначеного логічно випливає й бачення системи опису матеріалів: рукописні матеріали описані, як правило, поодинично, детально розписується творча діяльність, листування, особисті документи тощо. На відміну від архівної практики, в ІР НБУВ фактично лише частина матеріалів описується на рівні об'єднання у справи. Специфіка особових архівних фондів як об'єкта камеральної археографії вимагає більш глибокого та деталізованого опису. Відповідно поодинично розписується й архівний опис та дублюється не лише копіями архівних описів, а й кожна одиниця зберігання – окремим записом у карткових каталогах: іменному, хронологічному та предметному.

IV. Обсяг статті залежить від кількості одиниць зберігання в архіві.

V. Назви установ, у діяльності яких академічні діячі брали участь, у більшості випадків, подаються згідно з їх офіційною назвою на той період, коли особа в ній працювала, зокрема, і найменування Академії наук (Українська Академія Наук, Всеукраїнська Академія наук, Академія наук УСРР, Академія наук УРСР, Національна академія наук України), університету (Університет св. Володимира, Київський університет, Київський інститут народної освіти, Київський університет ім. Т.Г. Шевченка, Київський національний університет імені Тараса Шевченка) тощо. Деякі невідповідності у назвах установ пояснюються тим, що укладачі не корегували інтерпретації назв, поданих фондоутворювачами.

VI. Назви праць подаються мовою оригіналу. Назви матеріалів фондоутворювача наводяться, як правило, без лапок. Якщо назва відсутня, археограф подає свою версію у квадратних дужках.

VII. Дати передаються за новим стилем; у випадку, коли дати немає і встановити її неможливо, в дужках вказується, що документ без дати (б.д.); у разі необхідності в квадратних дужках подається дата в межах десятиліть або століття.

VIII. Структура опису передбачає наявність сталих та додаткових рубрик і підрубрик у залежності від складу та змісту архівного фонду. Упорядники притримувалися однієї структури опису, але допускали і відхилення від неї: при потребі знімалися певні рубрики (через відсутність матеріалів) або, навпаки, доповнювалися (якщо склад матеріалів архіву цього вимагав). У кожній рубриці та підрубриці матеріал подається за уніфікованою схемою опису.

Опис матеріалів структурується за рубриками:

Біографічна довідка. Вказує прізвище, ім'я та ім'я по батькові, дати життя, місце народження (географічні назви, як правило, подаються за колишнім та сучасним адміністративно-територіальним поділом), профіль наукової діяльності, науковий ступінь чи звання, відомості про освіту, службову та громадську діяльність, участь у наукових товариствах. Якщо у датах, пов'язаних з біографією фондоутворювача, є розбіжності між рукописними та друкованими джерелами, перевага надається відомостям з рукописних документів.

Шифри. Зазначається місце зберігання матеріалів – персональний фонд, а також наявність матеріалів у I, II, III фондах з посиланням на шифри. У дужках наводяться хронологічні межі документів.

Наукові і творчі матеріали подаються за принципом значимості у хронологічному порядку. Якщо творча спадщина збереглася у великій кількості матеріалів, вона розбивається на тематичні комплекси. В окремо виділених матеріалах педагогічної діяльності наводяться курси лекцій та матеріали до них, підручники, посібники, реферати тощо.

Окремо виділені підготовчі матеріали до наукових і педагогічних праць, виписки, нотатки тощо.

Рецензії на праці фондоутворювача подаються за алфавітним принципом.

Біографічні матеріали містять переліки оригінальних документів: свідоцтва, автобіографії, квитки про членство у різних товариствах, посвідчення учасника конгресів і з'їздів, грамоти, вітальні адреси тощо. Окрім того – щоденники, спогади, записні книжки.

Матеріали службової і громадської діяльності (документи вказуються за хронологічним принципом).

Листування. Спочатку в алфавітному порядку розміщуються приватні адресати та кореспонденти, потім – офіційні. Для приватних адресатів вказуються прізвища, ініціали та хронологічні межі.

Листування інших осіб містить кореспонденцію, що не стосується фондоутворювача.

Матеріали господарчо-майнового характеру наводяться за хронологічним принципом.

Матеріали інших осіб. Подаються прізвище, ініціали авторів та назви матеріалів в алфавітному порядку.

Книги (відбитки) з дарчими написами розміщуються в алфавітному порядку.

Фотографії. При описі фотографій, по можливості, зазначаються прізвища та ініціали зображених на них осіб, наводяться дати.

Колекційні матеріали. Виокремлюються за принципом, що був прийнятий самим фондоутворювачем, який визначав характер та тематичну спрямованість колекційних матеріалів.

Література про фондоутворювачів. Упорядники не ставили за мету збір повної бібліографії про життя та діяльність фондоутворювача. Інформативність цієї рубрики полягає у поданні загальних відомостей, що дозволяють ідентифікувати особу. Наводяться найголовніші персонологічні матеріали, енциклопедичні статті, біографічні довідники, біобібліографічні покажчики та огляди архівних матеріалів. Наукові огляди, статті та газетні матеріали наводяться лише у тих випадках, коли особа, з різних причин, є маловідомою для широкого наукового загалу.

* * *

До складу авторського колективу увійшли співробітники Інституту рукопису НБУВ, які були задіяні в описуванні фондів, укладали описові статті до Путівника і брали участь у науково-методичній роботі над пропонованим виданням.

Іменний покажчик уклала О. З. Клименко.

АГАФОНОВ Анатолій Андрійович (1876 – р. см. невід.) – хімік.

Закінчив природниче відділення фізико-математичного факультету Харківського університету (1902), помічник лаборанта при технічній лабораторії Харківського університету (1899), позаштатний лаборант кафедри органічної хімії Університету св. Володимира (1907).

Ф. 92, 94 од. зб. (1908–1911).

Листування

Адресати: Ніколаєвська Н.Г. (б.д.).

Кореспонденти: Будянська Г. (3; 1910–1911), Дружиніна Т.Ф. (2; [1911]), Пишнова Т.М. (2; б.д.), Файнберг (1910), Саша (39; 1910–1911), Рая (14; 1908) та ін.

Матеріали інших осіб

Светогор Ю. "Тук... тук... тук". [Вірш] з присвятою Миколі Олександровичу Морозову (б.д.); Талина Г. "Сказка?.. Нет страшнее сказки!.." (б.д.).

І. Д. Лисоченко

АНДРІЯШЕВИ (родинний фонд).

Андріяшев Олексій Хомич (1826–1907) – педагог, видавець. Народився на хуторі Германівщині Полтавської губернії. Навчався в Переяславському духовному училищі, семінарії, Ніжинському ліцеї князя Безбородька, закінчив юридичний факультет Університету св. Володимира зі ступенем кандидата права (1850); магістр цивільного права (1856), старший учитель законознавства; викладач слов'янської мови, російської історії і географії в Чернігівській гімназії (1850). Інспектор (1860), директор київської Першої гімназії (1862–1890).

Редактор і видавець "Киевского народного календаря" (1864–1907), двотижневої газети "Друг народа" (1867–1876), "Ежегодника пчеловодства" (1895). Завідував народними училищами в Київській, Волинській, Подільській губерніях (1866). За його

ініціативою та на його кошти було відкрито в 1902 р. у Києві школу бджільництва Південно-російського товариства бджільництва, заснованого в 1897 р. за його клопотанням. Організатор і директор училища сліпих (1884). Член Київського слов'янського благодійного товариства (1869); **Андріяшева Олена Олексіївна** (1852–1918) – дочка О.Х. Андріяшева. Закінчила Фундуклеєвську гімназію і Вищі жіночі курси в м. Києві. Викладачка історії і російської мови в київській Фундуклеєвській гімназії, редакторка-видавець "Киевского народного календаря" (1907–1917).

Ф. 101, 45 од. зб. (1868–1915).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Квитанції, видані Олександру Андріяшеву і Степану Суровцову про сплату грошей за навчання в київській Першій гімназії (1868–1869); рахунки, повідомлення, договори; матеріали про призначення О.О. Андріяшевій пенсії (1911–1912).

Листування О.Х. Андріяшева

Кореспонденти: Гейциг [П.В.] (1908), Денисов Н.П. (1911) та ін.

Листування О.О. Андріяшевої

Адресати: Забугін В.М. (2; 1908), Шабанов [1912].

Кореспонденти: Воронов П.М. (2; 1908), Кар[єєв] (1913), Лука-[шов] Г. (1912), Міклашевський П. (1911), Овчаренко Д.П. (2; 1910), [Свириденко І.Т.] (8; 1907–1912) та ін.

Листи інших осіб

Забугін В.М.– Гревсу І.М. (б.д.), Забугін В.М.– Зелінському Ф.Ф. (б.д.), Забугін В.М.– Кузьмінському В.Г. (б.д.), Забугін В.М.– Платонову С.Ф. (2; б.д.), Забугін В.М.– Соколову Ф.Ф. (б.д.), Кар[єє]в Н.– [Забугіну] В.М. (2; 1913).

Борисович Г.О. – редакції "Киевского народного календаря" (1910), Кугай М.І. – [редакції "Киевского народного календаря"] (1910), Лукашук А. – редакції "Киевского народного календаря" (1910), Колосов С. – школі бджільництва (1910).

Матеріали інших осіб

Дяконов Григорий. "Речь при отпевании ... Григория Фомича Терещенко" (1868); "Размышления мои за увольнением от службы в минуты горести и скорби" (б.д.).

Фотографії

Весільні фотографії з архіву О.Х. та О.О. Андріяшевих (5; 1915).

Літ.: Киевский народный календарь на 1908 год.– С. 1–8; Киевский народный

календарь на 1917 год.– С. 55; *Ковалинский В.* Меценаты Киева.– К., 1998.– С. 134–149, 264, 441; Новый энциклопедический словарь.– Спб., [1913].– С. 832; Столетие киевской Первой гимназии.– К., 1911.– Т. 1.– С. 38–40; Энциклопедический словарь / Брокгауз и Ефрон.– Спб., 1890.– Т. 1А.– С. 768.

І. Д. Лисоченко

АНИЩЕНКО Калістрат **Романович** (псевдоніми, криптоніми – К.А.; К. Вінже) (1885–1929) – письменник, журналіст.

Народився в с. Красне Обухівського р-ну Київської обл. Співробітничав у петербурзькій, одеській та київській пресі. Член Московського товариства драматичних письменників та композиторів, член Спілки селянських письменників "Плуг".

Ф. 55, 116 од. зб. (1905–1976); ф. І, № 43560, 34930, 22604.

Наукові і творчі матеріали

Прозові твори: В полночь (1908); Откуда? (Из русско-японской войны 1905 г.) (1908); Кулина (Акулька), Сисхлиани ахтчома (Кровавая пасха) (1912); Чечевица (1923); Ткачихи, Сверчок, Ночь в саду, Мать (1924–1925); Логическая машина (1925); Мироносицы (1925–1926); Встреча, Депутаты (1926–1927); Minimum et maximum (1927); У бассейна (1928); Христя із Копачева (1928); Піраміди пролетаріату (1928–1929); Весілля Василя Жбанка, Яшка [20-і роки XX ст.]; Обедня [20-і роки XX ст.]; Евстигнеев сказ (б.д.); Отрывок из "Повести о козе" (б.д.); Единственное средство, Костя (б.д.); Марш ковалів (б.д.).

Драматичні твори: Сверчок (1924); Лисиця, Удовиці (1928); Чиряк [20-і роки XX ст.]; Дубенський комісар [20-і роки XX ст.]; Фабричные (б.д.); Буча, Кара господня (б.д.).

Статті, фейлетони (1926); робочий щоденник за 1926 р., записи російських та українських приказок, примовок, крилатих висловів, бібліографічні та біобібліографічні нотатки.

Підготовчі матеріали до прозових та драматичних творів.

Рецензії на праці фондоутворювача

Буревой К.С. "К. Анищенко. Внутренний враг" (1926).

Біографічні матеріали

Автобіографія (1928); документи про освіту (1914–1924); опитувальний лист для подання до Віленського військового училища (1914); послужний список (1915); документи про стан здоров'я та лікування (1923–1928); документи про погашення позики (1927–1929); протокол Найвищого суду УРСР про перегляд справи щодо

спадщини письменника (1930); Косинка Г.М. "Калістрат Анищенко" (1929); Мороз-Стрілець Т.М. "До біографії К. Анищенка" (1976).

Матеріали службової та громадської діяльності

Довідки про участь у військово-революційній діяльності 1905–1906 рр., видані Богомильським Д.К. та Куйбишевим (1923); посвідчення, видане Левитським М.В., з рекомендацією на кооперативну роботу, службові посвідчення співробітника редакції журналу "Огонек", редактора українського відділу журналу "Книга о книгах" (1924–1926); Всеросійської спілки письменників (1924); документи про умови праці та побуту (1924); договори між К.Р. Анищенком та Державним військовим видавництвом (1925), Всеукраїнським робітничим кооперативним видавництвом "Український робітник" (1928), Державним видавництвом України (1928) про видання його творів.

Листування

Адресати: правління Державного видавництва, Головний комітет з контролю за репертуаром (1924).

Кореспонденти: Буревой К.С. (9; 1927–1929), Гадзінська І. (1929), Єгорова Є.М. (1928), Замойницький (1917), Знаменський М. (6; 1925–1926), Панч П.Й. (1928), Цинговатов А. (1928), Юрезанський В.Т. (2; 1928) та ін.

Видавництво Комуністичної Академії при ЦВК СРСР (1929), "Всесвіт", редакція журналу (1929), Всеукраїнська кооперативна книготорговельна та видавнича спілка (3; 1925), Всеукраїнське робітниче кооперативне видавництво "Український робітник" (7; 1927–1928), "Круг", книговидавництво артілі письменників (1923), Правління Всеросійської спілки письменників (1929), Товариство російських драматичних письменників та оперних композиторів у Москві (1924), Українська Академія наук. Постійна комісія для складання біографічного словника українських діячів (1924).

Матеріали інших осіб

"А на сьогодні вже "разысканный" (1975).

Фотографії

Анищенко К.Р., Вархад В.Є. (1925), Конор Ф.М., Маркович (1925).

Літ.: Українська літературна енциклопедія.– К., 1988.– Т. 1.– С. 67; Енциклопедія українознавства.– Л., 1993.– Т. 1.– С. 47; Письменники Радянської України, 1917–1987.– К., 1988.– С. 42.

О. П. Степченко

АН-СЬКИЙ Семен Якимович (Раппопорт Шломо Зайнвіль) (1863–1920) – письменник, фольклорист, етнограф, громадський діяч.

Народився в м. Чашники Вітебської губ., Білорусь. Один із організаторів Єврейського історико-етнографічного товариства (1908), Товариства єврейської народної музики (1909), співробітник Товариства для поширення освіти між євреями в Росії. Співробітник редакцій журналів "Еврейский мир", "Еврейская старина"; організатор та керівник етнографічних експедицій, що проводились на території України (1912–1914). Працював в єврейських етнографічних товариствах Вільни (нині м. Вільнюс, Литва) та Варшави (Польща).

Ф. 339, 1335 од. зб. (1884–1918).

Наукові і творчі матеріали

Лавочка (1884); Повесть (1885); Задача (1891); На соляной копи (1892–1893); Столица мира (1893); Тяжелый урок [90-і роки XIX ст.]; Анархисты в Париже [90-і роки XIX ст.]; Болезненная любовь [90-і роки XIX ст.]; Брат Гвира [90-і роки XIX ст.]; Будущее обезлюдение Франции [90-і роки XIX ст.]; В Институте Пастера [90-і роки XIX ст.]; Виноделы и виноделие во Франции [90-і роки XIX ст.]; Жизнь и мытарства парижского рабочего [90-і роки XIX ст.]; Заметки про дочь И.С. Тургенева – г-жу Брюэр [90-і роки XIX ст.]; Из Парижа в Бордо [90-і роки XIX ст.]; История русской литературы [90-і роки XIX ст.]; Итальянские крестьяне. (Перевод) [90-і роки XIX ст.]; Крестьянская жизнь во Франции в средних веках [90-і роки XIX ст.]; Меирас-Нефеш. (Передача души в руки Божии) [90-і роки XIX ст.]; Подонки Парижа [90-і роки XIX ст.]; Путевые заметки [90-і роки XIX ст.]; О жизни Парижа [90-і роки XIX ст.]; Очерки Парижа. (Парижская беднота) [90-і роки XIX ст.]; Оповідання з життя російських євреїв у Парижі] [90-і роки XIX ст.]; Роза Бонейр [кін. XIX – поч. XX ст.]; Сборник заметок, очерков, рассказов и впечатлений [о Париже] [90-і роки XIX ст.]; Среди французов. Рассказ [90-і роки XIX ст.]; Уличная голь и ее певцы. (Из жизни Парижа) [90-і роки XIX ст.]; Уличная песня [90-і роки XIX ст.]; Урок [90-і роки XIX ст.]; Франция [90-і роки XIX ст.]; Центральный базар Парижа ночью [90-і роки XIX ст.]; Chatean Roude [90-і роки XIX ст.]; Путевые заметки. Анжер, Нант, Коньяк, Бордо... (1900); Каталог народных книг (1902); Программа для собирания сведений о том, что читает народ (1902); Народ и книга (1902); программа 2-й лекции "Легенды и верования евреев в Юго-Западном крае" [1910]; Кошмарная загадка. История одного загадочного убийства младенца (1913); Мировая война (1914); Разрушение Галиции [1914–1915]; Три недели в плену в Ростоке (1914); Заметки об империалистической войне (1914–1916); По поводу обвинения

евреев в предательстве во время империалистической войны (1915); Воззвание о помощи беженцам, организации опровержения клеветы против евреев (1915–1916); Польско-еврейские отношения во время империалистической войны и способы борьбы с польской клеветой (1915–1916); Чаяния Галицких евреев во время империалистической войны о пришествии Мессии (1915–1916); Из зала суда [1916]; конспект реферата "Певец великого прошлого" (С.Г. Фруг) (1916); Обстрел (1916); Ставка немцев на русскую реакцию (1916); Революция революций (1917); Великая и страшная история с тельцом (1918); Арестантское слово [поч. XX ст.]; Вне человека. Легенда [поч. XX ст.]; Вопросы Ахера [неверующего]. Стихотворение [поч. XX ст.]; Встреча. Еврейское сказание [поч. XX ст.]; Десять знамений прихода Мессии [поч. XX ст.]; Дневник меламеда [поч. XX ст.]; Евреи в их бытовой и религиозной жизни [поч. XX ст.]; Задачи дня [поч. XX ст.]; Закон и правосудие. Публицистическая статья [поч. XX ст.]; История с Бештом и святопогибшими из-за навета. Сказание [поч. XX ст.]; История с Бештом и убитым христианином [поч. XX ст.]; Книга Знамений. (Составлено на основании Талмудических легенд и каббалистических сказаний) [поч. XX ст.]; конспект лекции "Легенды старых камней" [поч. XX ст.]; Не еврейская голова [поч. XX ст.]; Отдельные факты к правовому положению евреев в царской России [поч. XX ст.]; Сказка про алмазные слезки [поч. XX ст.]; Характер и основы еврейской литературы [поч. XX ст.]; Цадик Залман Шнеерсон. Биографический очерк [поч. XX ст.]; Человек и человечество [поч. XX ст.]; Что читает организованный немецкий рабочий? [поч. XX ст.]; Чудо цадика [поч. XX ст.]; Шолом-Алейхем, Перец и Фруг. Доклад [поч. XX ст.]; Эмиль Золя. [Черновые наброски очерка жизни и творчества] [поч. XX ст.]; Яков Михайлович [поч. XX ст.]; Янте [жена] Раби Исроэля [поч. XX ст.].

Драматичні твори: Пьеса в 5-ти действиях (1885); Конспираторы [поч. XX ст.]; У обрыва [поч. XX ст.].

Переклади: Из книги пророка Иезекииля [поч. XX ст.]; Из книги пророка Исаии [поч. XX ст.].

Листування

Адресати: Бялик Х.-Н. (3; б.д.), Гінцбург В.Г. (25; 1912–1913), Глезерман Е. (18; 1907–1911), Грейденберг Б.С. (1916), Дінезон Я. (2; б.д.), Дубнов Ш. (2; б.д.) та ін.

Єврейське Історико-етнографічне товариство (1913), редакції газет: "Русские ведомости" (1894),"Утро России" (1910).

Кореспонденти: Авіновицький Я.С. (1910), Азарх Б. (16; 1912–

1915), Азарх І.-Д. (3; 1915), Альтер Ш. (2; 1916–1917), Аріян П.Н. (2; 1907), [Аронович С.] (1911), Бєлєнький С.А. (5; 1907–1910), Бєлостоцький Я. (1911), Брюллов Н. (2; б.д.), [Бунін] (1910), Бунін З. (1911), Вакс Г. (4; 1913), Вальбе Ш. (8; 1913), Варшавер С.Р. (4; 1911), Вайнштейн Л.І. (13; 1913–1914), Вайсберг С.-А. (6; 1912–1913), Вайсс О. (43; б.д.), Вейнгерова Ц. (1911), [Воловник] А. (6; 1913), Вішніцер-Бернштейн Р. (1912), Гербер С. (2; 1914?), Гінцбург В.Г. (22; 1910–1914), Гінцбург С.І. (1913), Гінцбург С.М. (6; 1906–1911), [Глезерман] (2; 1910), Глезерман Е. (304; 1907–1914), Глезерман Й.І. (3; 1910), Глезерман С. (8; 1911), Гохгелернтер Г. (2; 1913–1915), Граубард П. (3; 1914–1915), Гранат А. (1907), Грінберг Х. (1916), Гук Л. (3; 1912–1913), Гурвич Л. (6; 1914), Гуревич Г.А. (6; 1913–1915), Гуревич Г.Є. (2; 1910, 1912), Гуревич С. (5; [1913]), Гуревич С.Л. (29; 1906–1916), Гурлянд І.І. (1886), Дембо Вл. (1911), Джонсон І. (2; 1915), Дінезон І. (1913), Дубнов С. (4; 1911), Єлыницький Ан. (4; 1909), Жаботинський Вл. (1914), Зак М. (1913), Зац Б.Й. (3; 1909–1910), Зецер Й. (9; 1912–1913), Зільберман М. (9; 1914–1917), Зільберфарб М. (2; 1913), Іохельман Д.Л. (9; 1909–1912), Каміонський М.І. (5; 1914–1916), Кардонер Б. (12; 1913–1914), Кацнельсон М. (2; 1910), Кісельгоф З. (5; 1913), Клецкін Б. (1916), Коц І.Я. (9; 1910–1916), Ландер Ф. (4; 1917–1918), Лев А. (19; 1910–1914), Лінден С. (12; 1902–1905), Лур'є І. (1910), Лур'є Ш. (9; 1915–1917), Мандель В. (4; 1913–1917), Марек П. (1912), Маркович [ ]. Р. (9; 1915–1917), Маршак С. (б.д.), Маховер Й.М. (18; 1911–1916), Меламуд Л. (17; 1915–1917), Мазор М. (6; 1912–1917), Мільнер М. (б.д.), Натанзон В. (53; 1906–1916), Окунь І.С. (7; 1910–1912) та ін.

Видавництва: "Ost und West" (1912–1913), "Библиотека копейки" (1909), "Vilner farlah" (1913–1914), "Культур" (1907), "Нива народная" (1917), "Шиповник" (б.д.); драматичний гурток "Габіма" (1917), Єврейський комітет допомоги жертвам війни (1914), Єврейське Історико-етнографічне товариство (1908–1918), Єврейське літературне товариство (1909–1914), Єврейське літературно-художнє товариство (1916–1918), Єврейське театральне товариство (1916), книговидавниче товариство "Просвещение" (1912), Московське бюро друку (1916), Полтавська російсько-єврейська бібліотека, редакції газети: "Гомельская копейка" (1914), "Южная копейка" (1913); Товариство для надання допомоги єврейському населенню, що постраждало від військових дій (1916), Товариство допомоги бідним, хворим євреям (1907), Товариство єврейської народної музики (1916), Товариство поширення освіти між євреями в Росії (1909–1917), Товариство ремісничої та землеробської праці серед євреїв (1912).

Листи інших осіб

Буткевич А.С. – книговидавництву "Разум" (2; 1912); Бергман І.Т. – Рубштейну (1917); Берсон С. – редакції газети "Восход" (1901); Бортсон – Лур'є І.С. (1916); Биховська – Лур'є І.С. (1916); Гржебін З.І. – Станіславському К.С. (1915); Рубінштейн Б.М. – Ганкіну Б. (1916) та ін.

Літ.: Еврейская энциклопедия. Свод знаний о еврействе и его культуре в прошлом и настоящем.– Спб., [1913–1914].– Т. 2.– Стб. 617–618; *Канцедикас А., Сергеева И.* Альбом еврейской художественной старины С.А. Ан-ского.– М., 2001.– 324 с.; Краткая еврейская энциклопедия.– Иерусалим, 1976.– Т. 1.– Стб. 136–137; *Лукин В.* От народничества к народу // Евреи в России. История и культура.– Спб., 1995.– С. 125–161; *Сергєєва І.* С.А. Ан-ський та "Альбом еврейской художественной старины": нове відкриття чи повернення? // Бібл. вісн.– 1997.– № 6.– С. 20–23; Encyclopaedia Judaica.– Jerusalem, [1972].– Vol. 3.– Col. 34–35; The Jewish Artistic Heritage. An Album.- M., 1994.

І. А. Сергєєва

АНТОНОВИЧ Володимир Боніфатійович (1834–1908) – історик, археолог, етнограф, археограф.

Народився в м. Макіївці Київської губернії. Викладач загальної історії у Київському кадетському училищі (1862–1865), головний редактор Київської Тимчасової комісії для розбору давніх актів, керівник видання "Архивы Юго-Западной России" (1868–1880), завідуючий мюнц-кабінетом і музеєм старожитностей Університету св. Володимира (1872), магістр російської історії (1870), доктор російської історії, ординарний професор Університету св. Володимира (1878), декан історико-філологічного факультету (1880), член Російського географічного, Московського і Львівського археологічних товариств, Історичного товариства Нестора-літописця, Київського юридичного товариства, Одеського товариства історії та старожитностей.

Ф. 164, 196 од. зб. (1618–1919); ф. I, № 6697–6827, 7734–8256, 10966–10974, 12264–12265; ф. II, № 1365–2127, 19008–22022, 30247–30575; ф. III, № 46809–47394, 66863–67088.

Наукові та творчі матеріали

Как я провожу день, Наш класс, Одесса, Дерево (1850); О торговле неграми (1860); Юрій Хмельницький, Петро Конашевич-Сагайдачний (1883); Исследование о гайдамачестве по актам 1700–1768 гг., составленное как предисловие для 3-го тома III части Архива Юго-Западной России (1877–1878); Исторические песни малорусского народа. Т. 1 (б.д.); История Литовской Руси (б.д.); К характеристике деятельности Б. Хмельницкого (б.д.).

Археологія: матеріали археологічних досліджень Подільської губернії [кін. XIX ст.]; замітки про археологічні розкопки на Кавказі [кін.

XIX ст.]; щоденники археологічних розкопок курганів по різних місцевостях України в 1874–1886 рр. [кін. XIX ст.]; відомості про археологічні розкопки і знайдені речі з кресленнями в тексті [кін. XIX ст.]; нотатки про бронзовий вік, про розкопки в м. Києві, про розкопки і знахідки на Полтавщині [кін. XIX ст.]; описи археологічних розкопок 1878 та 1893 рр. [кін. XIX ст.]; реєстри речей, знайдених при археологічних розкопках із зазначенням місця розкопок і осіб, які їх провадили [кін. XIX ст.]; Серебро Киевского цехового братства шевского (описание вещей с рисунками в тексте) [кін. XIX ст.]; щоденник археологічних розкопок у 1878–1879 рр. у Муромському повіті Володимирської губ. та Владикавказькому повіті Терської області [кін. XIX ст.]; записні книжки про археологічні експедиції (1870–1898).

Археографія: виписки з актових книг XVII–XVIII ст. [кін. XIX ст.]; виписки з літописів, що зберігаються в Інституті Оссолінських [кін. XIX ст.]; виписки з рукописів Ставропігійського інституту [кін. XIX ст.]; відомості про львівські архіви з характеристикою їх фондів [кін. XIX ст.]; покажчик до актових справ 1801–1803 рр. [кін. XIX ст.]; збірники копій документів XVI–XVIII ст. (виписки з книг гродських, магістратських, діловодних книг та книг вироків Сенату) (б.д.).

Нумізматика: [опис монет, знайдених на Оболоні в Києві у 1876 р. в садибі Маргуліна] (б.д.); описи монет різних часів і місцевостей, реєстри монет за країнами (б.д.).

Лекції та доповіді: з історії Галицької Русі (1870–1871); з історії Литви (1870–1871); з історії козацтва (1870–1872); з історії передмонгольської Русі (1878); Древняя русская история (1879); з історії Литовської Русі (1879); Гідрографія України (1880); Историко-топографический очерк южной Руси (1880); Источники истории Юго-Западной Руси (1880–1881); История малорусского козачества (1882); Источники западнорусской истории (1886); Історична географія. Київська губернія [кін. XIX ст.]; доповідь про бронзовий вік у басейні Дніпра [кін. XIX ст.]; Значение исторических трудов Максимовича [кін. XIX ст.]; програми для викладання історії Литовської Русі (1870), історії домонгольської Русі [70-і роки XIX ст.], історії Росії до половини XV ст. [90-і роки XIX ст.].

Бібліографічні матеріали: бібліографія з археології України, складена по районах і містах [кін. XIX ст.]; бібліографічний покажчик джерел для вивчення південної Русі [кін. XIX ст.]; бібліографічні нотатки [кін. XIX ст.]; бібліографічні нотатки про історичних осіб і події XVI–XVII ст. [кін. XIX ст.]; бібліографія з історії України [кін. XIX ст.]; Мемуари та мандри (бібліографія з історії України) [кін. XIX ст.].

Рецензії на праці фондоутворювача

Соболевский А.И. "К вопросу об исторических судьбах Киева" (1885); "Бесіди про часи козацькі на Україні" (1897).

Біографічні матеріали

Дипломи й повідомлення про обрання в дійсні та почесні члени різних комісій і товариств (1867–1899); членські квитки (1871–1906); особисті папери (повідомлення від різних наукових установ, посвідчення та відкриті листи) (1875–1905); офіційні повідомлення про нагороди царськими орденами та медалями (1876–1907); особова справа (копії метричного випису, дипломи, свідоцтва) (1889–1915); привітання з приводу ювілеїв наукової і громадської діяльності (1890–1906); автобіографічні нотатки (1908); газетні нотатки про Антоновича (1908); послужний список (1908); список некрологів про Антоновича, що були надруковані в різних газетах (1908); Каманин И. "Воспоминания о В.Б. Антоновиче" (1909); спогади про дитинство і молоді роки [кін. XIX – поч. XX ст.]; дитячі спогади [поч. XX ст.]; Левицький О. "Про Антоновича" (1912); "З поводу перших роковин В.Б. Антоновича" [поч. XX ст.]; "Замітки про наукову діяльність Антоновича В.Б." (1919); "Реєстр книжок бібліотеки Антоновича, складений під час продажу її Українській Академії наук" (1919–1928); Алисандровский А.Н. "Воспоминания о Владимире Бонифатьевиче Антоновиче" (1920); Єгунова-Щербина С. "Пам'яті В.Б. Антоновича. (Сторінка споминів)" (1920); Яворский Ю.А. "В.Б. Антонович. Биографический очерк. (Для историко-библиографического словаря политических и литературных деятелей по малорусскому вопросу)" (1920); Міяковський В. "Нові сторінки з автобіографії В.Б. Антоновича" (1923–1924); "Бібліографія про Антоновича. Складено по абетці" (1928); Бужинський М. "Листи В.Б. Антоновича до Б.С. Познанського" [20-і роки XX ст.]; Кордуба М. "Зв'язки Володимира Антоновича з Галичиною" [20-і роки XX ст.]; "Из украинского былого. Воспоминания о В.Б. Антоновиче" [20-і роки XX ст.]; Верзилов А. "Антонович и Костомаров" (б.д.); Добровольський Л. "В.Б. Антонович в працях про Київщину і Київ" (б.д.); Добровольський Л. "В.Б. Антонович для історичної географії України" (б.д.); Ляскоронский В.Г. "Владимир Бонифатьевич" (б.д.); Познанский Б.С. "Воспоминания об Антоновиче В.Б." (б.д.).

Матеріали службової та громадської діяльності

Офіційні повідомлення від установ та організацій: запрошення на засідання, подяки за надіслані наукові праці, колекції, археологічні знахідки (1863–1906).

Листування

Адресати: Андрієвський В. (1885), Антонович О.Д. (7; 1886–1890), Антонович Д.В. (2; 1903–1907), Антонович О. (б.д.), Багалій Д.І. (3; 1889–1893), Грінченко Б.Д. (5; 1894–1901), Гнилосиров В.С. (5; 1865–1890), Іконников В.С. (7; 1881–1884), Кістяківський О.Ф. (5; 1876–1880), Костомаров М.І. (7; [80-і роки XIX ст.]); Лазаревський О.М. (2; 1886), Лашкевич О.С. (2; 1888), Лебединцев Ф.Г. (37; [80-і роки XIX ст.]), Левицький О.І. (3; 1902), Лучицький І.В. (2; 1890), Максимович М.О. (9; 1870–1873), Петров М.І. (4; 1883–1897), Потебня О.О. (1882), Флоринський Т.Д. (3; 1897), Юзефович М.В. (б.д.) та ін.

Кореспонденти: Аничін Д.Н. (3; 1888), Багалій Д.І. (2; 1895), Барвінський О. (2; 1890), Богданов А. (5; 1877–1878), Білозерський І. (2; 1905), Біляшівський М.Ф. (5; 1897), Бобринський А.А. (12; 1887–1897), Брандебург Н.Е. (6; 1874–1890), Бржезинський В.А. (26; 1880–1881), Бунге М. (1876), Галаган І. (1877), Головацький Я. (1874), Грушевський М.С. (4; 1897–1899), Довнар-Запольський М.В. (2; 1898), Драгоманов М.П. (3; 1873–1892), Житинський Л.К. (3; 1891–1897), Забєлін І. (1883), Ільницький В. (3; 1882–1885), Ільницький І. (8; 1887–1888), Іловайський Д. (4; 1877–[80-і роки XIX ст.]), Каманін І. (1906), Костомаров М.І. (4; 1883), Кропивницький М. (1887), Левитський М.В. (2; 1890–1898), Левицький О.І. (2; 1881), Лукашевич П. (1884), Максимович М.О. (1870), Милорадович Г.А. (3; 1884–1888), Новицький Я.П. (2; 1904), Прахов (2; 1886), Русов О.О. (2; 1882), Срезневський І.І. (1875), Стороженко Н.І. (2; б.д.), Сецинський Є. (4; 1898–1905), Уварови (247; 1883–1907), Феліцин Є. (2; 1887), Шараневич І. (13; 1872–1888), Щербаківський М.П. (1908), Щербина В. (1895), Янчук Н.А. (2; 1890), Chantre E. (5; 1883–1895), Demole E. (1885), De Fleure L. (1891), Hager F. (5; 1891–1899), Jablonowsky A. (2; 1896–1898), Puta K. (2; 1889–1890), Sebillok (3; 1886–1887), Wankel S. (1874) та ін.

Археологічна комісія (1885–1900), Тимчасова комісія для разбору давніх актів, Чернігівська земська управа, Одеське товариство історії та старожитностей, редакція "Громадського слова", товариство "Просвіта" (1870–1906); Київська міська дума (1917–1918), Київська міська управа (1918); Університет св. Володимира, Київський генерал-губернатор, Київський міський голова (1868–1902), "Общество для пособия литераторам и ученым", Товариство імені Т.Г. Шевченка (1871–1899), Українська академія мистецтва (1918).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Рахунки за придбані книжки, розписки, векселі, посвідчення (1868–

1908); папери по страхуванню майна і життя (1871–1880); папери про нерухоме майно (1872–1878); рахунки від київських книгарень і приватних осіб (1877–1878); записна книжка на хатні витрати (б.д.).

Матеріали родичів В.Б. Антоновича

Папери Д.В. Антоновича: вимоги на книги з бібліотеки, вхідний квиток до бібліотеки та ін. (1907); розписка від Магалот Гастано Д.В Антоновичу в одержанні грошей за квартиру (1907); листування Антоновича Д.В. з Багалієм Д.І. (б.д.), Широцьким К.В. (7; 1913–1917), Гур'ян П.М. (4; 1916), Дніпровою Чайкою (Василевською Л.О.) (1917–1919), Дрейєр фон С.І. (1918).

Матеріали інших осіб

Іваненко. [Записка про кургани] [2-а пол. XIX ст.]; Лазаревский А. "Летописные заметки 1635–1649 гг." [60-і роки XIX ст.]; Максимович В. "Заява в Київську археографічну комісію про знайдені шишак і панцир" (1882); Новицький Я. "Розкопка на острові Хортиця" (1882).

Фотографії

Антонович В.Б. з різними особами (22; 1860–1890).

Літ.: Академія пам'яті проф. В. Антоновича : Доп. та матеріали.– К., 1994; *Бутич І.* Антонович Володимир Боніфатійович // Українські архівісти.– К., 1999.– Вип 1.– С. 12–18; Новый энциклопедический словарь.– Спб., 1913.– Т. 3.– С. 71–72; Радянська енциклопедія історії України.– 1969.– Т. 1.– С. 65; Син України. В.Б. Антонович : У 3 т.– К., 1997.– Т. 1; 150 років розвитку вітчизняної історичної науки в Київському університеті.– К., 1995; *Ульяновський В., Короткий В.* Володимир Антонович: образ на тлі епохи.– К., 1997; Энциклопедический словарь / Брокгауз и Ефрон.– Спб., 1890.– С. 860–861.

І. В. Клименко

АРДАШЕВ Павло Миколайович (1865–1922) – історик.

Приват-доцент Петербурзького (1898) та Новоросійського (1899) університетів, магістр всесвітньої історії, завідувач кафедри Юр'ївського університету (1901), професор Університету св. Володимира (1903), доктор всесвітньої історії (1906).

Ф. 167, 102 од. зб. (1889–1918); ф. І, № 8970–10525, 50177–50374.

Наукові матеріали

Философия войны (1895); Провинциальное интендантство во Франции в последнюю пору старого порядка (1901); Французская администрация периода Великой революции (1906); Университет св. Ольги (1913); Психология террора [XIX ст.]; Термінологія до історії Західної Європи

[кін. XIX – поч. XX ст.]; Философия истории в отношении к общей философии [поч. XX ст.]; Абсолютная монархия на Западе [поч. XX ст.]; Характеристика средневекового мировоззрения (б.д.).

Програми курсів давньої історії, російської історії, домашнього читання [XIX ст.]; бібліографія праць [поч. XX ст.] та ін.

Рецензії: Липперт. "История культуры" (1894); Бельтов Н. "К вопросу о развитии монистического взгляда на историю" (1895); Гейне О. "Законы культуры" (1895); Карелин М.С. "Падения античного мировоззрения" (1895); Стороженко В. "Поэзия мировой скорби" (1895); Волгин. "В стране черных христиан. Очерки Абиссинии" (1895); Вобльй К.О. "Очерки по истории польской фабричной промышленности" [кін. XIX – поч. XX ст.] та ін.

Конспекти лекцій з російської і західноєвропейської історії та історії Греції, матеріали до докторської дисертації, картотеки газетних вирізок про історичних і громадських діячів, хронологічна картотека з всесвітньої історії, копії історичних документів XVIII ст. із Національного архіву та Національної бібліотеки у Парижі, нотатки з російської історії X–XIV ст., бібліографія римської історії та ін.

Біографічні матеріали

Из Петербурга в Париж – путевые заметки и наблюдения (1896), записні книжки [кін. XIX – поч. XX ст.].

Матеріали громадської і службової діяльності

Заяви, відношення, прохання, повідомлення, пов'язані з прийомом на роботу та поїздками за кордон (1889–1912); звіти про відрядження (1896–1899); розклад лекцій на літературно-історичних курсах [поч. XX ст.] та ін.

Листування

Адресати: Ардашев М.М. (5; 1913), Ардашева А.М. (2; 1910–1917), Армашевський П.Я. (1912), Белоусов (1915), Варнеке Б.В. (9; 1912–1915), Грибовський В.М. (4; 1912–1914), Гутьяр М.М. (4; 1912–1913), Ємельянова (5; 1912–1914), Митроцький М.В. (2; 1905), Полонська Н.Д. (2; 1912–1914), Проценко В.М. (3; 1913–1914), Савенко А.І. (2; 1911), Феодора Ф.П. (13; 1911–1915), Чистяков В.Є. (1911), Янковський Д.П. (2; 1912–1913) та ін.

Кореспонденти: Андрієвська Є.Є. (б.д.), Ардашев К. (27; 1911–1917), Армашевський П.Я. (3; 1909–1915), Бучинський Ф.В. (1918), Бузескул В. (6; 1900–1914), Варнеке Б.В. (15; 1912–1918), Вержицька (3; 1913–1914), Гіляров О. (5; 1912–1916), Гольдін Н.С. (6; 1909–1914), Голу-

бєв С. (3; 1909–1913), Грибовський В. (16; 1911–1914), Гутьяр (15; 1911–1915), Довнар-Запольський М.В. (3; 1917), Дорофєєв Г. (4; 1917), Ємельянова Є. (19; 1911–1916), Максимович Г. (2; 1913–1917), Нікіфоров (1917), Покровський М.Г. (4; 1901–1907), Полонська Н.Д. (46; 1912–1914), Расторгуєв А.Т. (1900), Розмітальський В.Е. (2; 1914), Скрипниченко Д. (8; 1913–1915), Феодора Ф.П. (18; 1911–1915), Черняхівська (14; 1913–1914), Флоринський Т. (6; 1903), Щепкін (5; 1898), Янковський Д.П. (2; 1912) та ін.

Матеріали інших осіб

Арефьева Л. "Реферат по методике истории" (1919); Виговская А. "О самостоятельной работе учеников – ученическая работа" [поч. XX ст.]; Карелин. "Историография древнего мира" [кін. XIX ст.]; Тарноградская Е. "Значение экскурсии в деле преподавания истории" [поч. XX ст.]; Якубонис. "Пособие по истории эстетики" [поч. XX ст.] та ін.

І. В. Клименко

АРЦИМОВИЧ Антон Антонович (1832 – не раніше 1909 р.) – сенатор, таємний радник.

Ф. 89, 56 од. зб. (1858–1909).

Біографічні матеріали

Метричний випис. Послужний список сенатора (1901); грамоти про нагородження орденами (1883–1909); вітальні адреси (1904).

Листування

Кореспонденти: Арцимович В.А. (1877), Пузин О.Й., Пузин Й.Й, Пузин С.Й. (1907).

Депутація Олександрівського ліцею (1903), Міністерство юстиції (1858–1901), Правительствуючий сенат (1884–1909), Московське відділення Російського технічного товариства, Голова товариства землеробних колоній та ремісничих притулків, Юридичне товариство при С.-Петербурзькому університеті (1878–1908).

Матеріали інших осіб

Диплом почесного члена Попечительного товариства Орловського будинку працелюбства Марії Антонівни Арцимович (1907); матеріали про службу Арцимовича Антона Федоровича у Білостокському суді (1818–1832).

І. В. Клименко

АФАНАСЬЄВ Георгій Омелянович (1848–1925) – історик, журналіст, фінансист.

Народився у м. Уфі. Закінчив історико-філологічний факультет Новоросійського університету із ступенем кандидата (1869). Магістерський ступінь отримав в Університеті св. Володимира (1885). Доктором загальної історії став після захисту дисертації у Петербурзькому університеті. Завідуючий відділом одеської газети "Правда" (1877–1878), директор Одеського товариства взаємного кредиту (1879), управитель Київської контори державного банку (1896), державний контролер Міністерства фінансів, а згодом – міністр іноземних справ уряду гетьмана П. Скоропадського.

Ф. 64, 140 од. зб. (1835–1918), ф. I, № 6650, ф. III, № 8032, 11182, 14285–14287, 14289–14294, 15295, 47488–47512, 61631, 66851.

Наукові матеріали

Выписки и материалы для истории министерства Тюрго и по истории Франции (1868, 1873); [Нотатки та виписки з історії середніх віків та нової історії]: Мыслители эпохи Возрождения. Предшественники Лютера. Крестьянская война в Германии. Джироламо Савонарола. Нидерланды. Нидерланды – Филипп II. Фрэнсис Бэкон. Яков I. Тридцатилетняя война после взятия Магдебурга. Людовик XIV. Отношение Кольбера к хлебной торговле. Швеция после Густава-Адольфа. Карл V. Начало регенерации католицизма. Джордано Бруно. Игнатий Лойола. Положение Юго-Западной Руси. Разделы Польши. [Матеріали до історії Угорщини]. Крестьянские войны. [Реформация]. Гугеноты в XII веке. Capvtation etvingtiemes (Подушные и двадцатины). Подготовка английской информации. Революция. До падения жирондистов (21 января – 2 июня 1793 года). Падение жирондистов. История жирондистики во Франции [1868–1880]; Джироламо Савонарола. Конспект статьи (1870–1871); Главные моменты министерской деятельности Тюрго и их значение. Материалы к главам [1874–1884]; Главные моменты министерской деятельности Тюрго и их значение. Наброски к монографии [1876]; Проект муниципальных собраний, составленный Тюрго [1878]; [Бібліографія з історії середніх віків та нової історії російською та іноземними мовами] [1886–1901]; Тюрго и Кондорсе в их переписке (1887); Заметки по истории [кін. XIX ст.]; Заметки по истории торговли, истории Марии Стюарт (б.д.).

Вирізки з одеських та київських газет зі статтями фондоутворювача (1879–1912).

Курси лекцій: Русская история (1861–1869); О родовом начале у славян по славянским памятникам (1866); Древняя история Египта (1870); Краткий очерк истории (1872–1873); Политическая экономия.

Конспект книги Молинари "Курс политической экономии" (1875); Конспект лекций по политической экономии (1877); Русская литература. О Григоровиче (1879); Заметки для лекций по истории (1886–1887); Расписание и программа лекций по истории средних веков и новой истории ("Возрождение наук и реформация", "История XVII и XVIII веков") (б.д.).

Листування

Адресати: Афанасьєва Л.Л. (43; 1878–1914), Афанасьєви (1890), Іконников В.С. (25; 1885–1917), Лучицький І.В. (13; 1885–1914), Щербина В.І. (1911).

Кореспонденти: Афанасьєв В.Г. (4; 1913–1915), Афанасьєв М.Г. (3; 1911–1914), Афанасьєва О.Г. [кін. XIX ст.], Бржезинська М. (1914), Гінцбург К. (1914), Рандей О. (1903).

Матеріали родичів Г.О. Афанасьєва

Матеріали про службову діяльність О.Є. Афанасьєва – батька Г.О. Афанасьєва (свідоцтво, пояснювальна записка, грамоти про присвоєння військових звань, портрет) (1828–1862).

Листування між членами родини Г.О. Афанасьєва.

Фотографії

Г.О. Афанасьєв (10; 1876–1890).

Літ.: Енциклопедія українознавства.– К., 1993.– Т. 1.– С. 77.

Н. М. Зубкова

БАГАЛІЙ Дмитро Іванович (1857–1932) – історик, археолог.

Народився у м. Києві. Закінчив Університет св. Володимира (1880), працював у Харківському університеті (1883–1910), професор історії (1887), ректор Харківського університету (1906–1911), голова Першого Відділу Академії наук (1918); академік (1918); очолював науково-дослідну кафедру історії України (1922), Інститут історії української культури, Інститут Тараса Шевченка (1926), Центральне архівне управління при ВУЦВК (20-і роки XX ст.).

Ф. 80, 90 од. зб. (1880–1931); ф. I, № 22615–22647, 24698, 25810, 26898–26899, 44991–46475; ф. III, № 3760, 3762–3778, 7619, 7830–7831, 7903–7904, 9469, 9517–9520, 9773–9781, 14374–14375, 32076–32077, 46836–46839, 47302, 47317, 47522–47527, 53398–53399, 60975, 64073–64074, 97459–97460.

Наукові матеріали

Праці, присвячені діяльності Г.С. Сковороди: Г.С. Сковорода – український мандрівник-філософ [кін. XIX – поч. XX ст.]; Матеріали про Сковороду (1924–1925).

Матеріали з історії Лівобережної України, її цехів, Магдебурзького права: Магдебургское право в Левобережной Малороссии [кін. XIX – поч. XX ст.]; Історія колонізації Слобідської України [поч. XX ст.]; Історія України на соціально-економічному грунті [поч. XX ст.].

Декабристський рух на Україні: Уривки праць про декабристів [поч. XX ст.]; Декабристи на Україні (1925); З історії декабристського руху на Слобідській Україні (1925).

Біографічні праці про істориків України: Переднє слово. (Уривки до вступу про Антоновича) (1929); монографія про історика Лівобережної України О.М. Лазаревського (1929–1930); Ак. М.С. Грушевський і його місце в українській історіографії [20-і роки XX ст.]; Костома-

ров. Додаток до історіографічного нарису (1931); монографія про історика М.А. Маркевича (1931) та ін.

Нариси з історіографії, архівної і музейної справ: Нарис з нової української історіографії [поч. XX ст.]; резолюції, положення, тези для доповіді та інші матеріали про розвиток музейної справи на Україні [поч. XX ст.]; Про архівну справу на Україні [20-і роки XX ст.].

Матеріали археологічних розвідок: Городище. [Нотатки про розкопки в різних повітах] [поч. XX ст.]; Археологическая карта Харьковской губернии [поч. XX ст.].

Нотатки і тези: Історико-архівні гуртки при Губархах для підготовки кадрів архівних співробітників. [Тези доповіді] (б.д.); [нотатки про наукові сили України] (б.д.); [різні робочі нотатки та уривки з рукопису "Нарис історії України на соц.-економічному грунті"] (б.д.); [робочі нотатки для роботи "История Харьковского университета"] (б.д.).

Рецензії: [Відгук на твір, представлений до історико-філологічного факультету, на тему: "Об историко-географическом направлении в русской историографии"] [поч. XX ст.]; [Рецензії на працю М.І. Яворського "Нариси з історії революційної боротьби на Україні"] (1927); Відзив про наукову діяльність Бабенка В.О. (1930); Рецензія на рукопис Ант. Козаченка "Українська культура, її минувщина і сучасність" (1930); Рецензія на рукопис "Вибрані твори Сковороди в перекладах за редакцією А. Ковалівського (1931); Рецензія на праці історика О.М. Лазаревського (б.д.); [Рецензія на рукопис О.О. Рябініна-Скляревського "Тайные общества на юге в эпоху декабристов"] (б.д.).

Рецензії на праці фондоутворювача

Пархоменко В. "Українська Академія наук. Збірник. Акад. Багалій. Нарис історії України на соціально-економічному грунті. Т. 1. 1928". [20–30-і роки XX ст.].

Біографічні матеріали

Професор, академік Дмитро Іванович Багалій. [Біографія] [поч. XX ст.]; прохання про звільнення від податку [поч. XX ст.]; грамота Наукового товариства імені Шевченка про обрання дійсним членом (1924); автобіографія та матеріали до неї (1927); вітальні адреси Всеукраїнської наукової асоціації сходознавства та її історично-етнологічного відділу у зв'язку з 50-річчям наукової діяльності (1927); трудовий список (30 травня 1880–1929 рр.); наукова праця за дореволюційний період [20-і роки XX ст.]; пропозиції надіслати анкети та автобіографію для особової справи (1936–1937); Багалій Дмитро Іванович. Профе-

сор, академік. [Біографія] (б.д.); нотатки для бібліографії праць Багалія (б.д.).

Матеріали службової і громадської діяльності

Записка про закладання нової споруди Харківської громадської бібліотеки [кін. XIX ст.]; записка про ювілейні видання Харківського університету [кін. XIX ст.]; матеріали з історії Харківського університету [кін. XIX ст.]; Досвід історії Харківського університету [кін. XIX ст.]; заключення міністра народної просвіти міністру імператорського двору про поправки до проекту статуту художнього училища (1903); виписка з протоколу засідання педагогічної ради Харківської міської школи малювання та живопису (1908); В частности я должен сказать... (Записка об Укрцентрархиве) [поч. XX ст.]; Доповідь директора Інституту історії української культури акад. Д.І. Багалія про структуру Інституту і науково-дослідну його роботу [поч. XX ст.]; Про архівну справу на Україні [20-і роки XX ст.]; До перевірки 27. IX – 1930 р. (Нотатки про перевірку науково-дослідної кафедри історії української культури) (1930); Записки про утворення та наукову роботу Інституту української культури (б.д.).

Листування

Адресати: Антонович Г. (1919), Бах О. (1925), Биков А.Ф. (25; 1887–1888), Бичков А.І. (25; 1887), Бузескул Е.Г. (1931), Вернадський В.І. (4; 1918–1919), Данилевич В.Ю. (15; 1902–1912), Жінкін М.П. (2; 1911), Іконников В.С. (16; 1888–1902), Ківлицький Є.О. (1891), Костомаров М.І. (б.д.), Кримський А.Ю. (29; 1918–1927), Лашкевич О.С. [кін. XIX ст.], Лебединцев Ф.Г. [1925], Лучицький І.В. (1892), Модзалевський В.Л. (1919), Науменко В.П. (1910), Петров М.І. (б.д.), Пипін О.М. (1892), Полонська-Василенко Н.Д. (2; 1932), Помяловський І.В. (2; 1889–1890), Ряппо Я.П. (1926), Салтикова М.М. (1891), Слабченко М. (17; б.д.), Степович А.І. (2; 1928), Твердохлебова А. (7; 1889–1915), Уварова (13; 1903–1909), Шаховський [Н.]В. (1894).

ВУАН (1921), редакція газети "Рада" (1910), редактор журналу "Киевская старина" (1889–1890) та ін.

Кореспонденти: Айзеншток І. (10; 1922–1930), Андрієвська К. (3; 1925–1930), Антонович В.А. (19; 1880–1930), Бакай М. (13; 1885–1922), Біляшівський М.Ф. (3; 1922–1924), Богомолець О.О. (1931), Василенко М.П. (26; 1891–1927), Гіршман Л. (1907), Годкевич М. (1924), Голосонов П. (1902), Грушевський М.С. (8; 1906–1924), Гумілевський Г. (1915), Дмитрієва М. (б.д.), Єфремов С. (7; 1924–1927), Лазаревський О.М. (1889), Лашкевич О.С. (5; 1888–1889), Левченко М.З. (22; 1924–1929),

Міллер Д. (б.д.), Оглоблін (38; 1926–1931), Перетц В.М. (3; 1923–1925) та ін.

Архів Міністерства народної освіти (1907), Державне видавництво України (1926), редакція журналу "Архив психиатрии и судебной психопатологии" (1891), редакція газети "Вісті" (б.д.), редакція газети "Комуніст" (б.д.) та ін.

Матеріали господарчо-майнового характеру

Рахунки книжкового магазину "Новое время" (1901–1904); доповідна записка про забезпечення вчених квартирами (1923); довідка про призначення пенсій (1926).

Матеріали інших осіб

Гаєвський С. "Ювілейний збірник на пошану Д.І. Багалія" (1929); Грищенко М. "Акад. Д.І. Багалій в українській історіографії" (Україна.– 1932.– № 1/2); Новицький О.П. "До питання про походження дерев'яної української архітектури". (Відбиток з "Ювілейного збірника на пошану акад. Д.І. Багалія".– К., 1927); "Проект плану видання збірника творів акад. Д.І. Багалія та матеріали до нього" (1933); Таранушенко С.А. "Конспекти праць з історії України В. Антоновича, Д. Багалія та ін." (б.д.).

Літ.: Академія наук України. Персональний склад, 1918–1993.– К., 1993.– С. 17; Дмитро Іванович Багалій – професор Харківського університету : Бібліогр. покажч.– Х., 1992.– 124 с.; Енциклопедія українознавства.– К., 1993.– Т. 1.– С. 80; *Кравченко В.В.* Д.И. Багалий : научная и общественно-политическая деятельность.– Харьков, 1990.– 176 с.; Личные архивные фонды в государственных хранилищах СССР : В 3 т.– М., 1962.– Т. 1.– С. 51; Малий словник історії України.– К., 1997.– С. 49–50; Ювілей академіка Дмитра Івановича Багалія, 1857–1927.– К., 1929.– 218 с.

І. В. Клименко

БАЛАХОВСЬКА-ДАВИДОВА Тетяна (Таубе) Григорівна (Герцівна) (1868–1919) – громадська діячка.

Співвласниця Курсько-Ржавського та Переверзівського цукрово-рафінадних заводів; організатор Тимчасового комітету по наданню допомоги сім'ям євреїв Курської області.

Ф. 125, 259 од. зб. (1892–1920).

Біографічні матеріали

Особисті справи Балаховських-Давидових (посвідчення, свідоцтва, паспорт) (1910–1914); заповіт (1918); [свідоцтво, видане Одеською міською управою на вільне проживання у всіх містах Російської імперії] (б.д.); записні книжки, візитка (б.д.).

Листування

Кореспонденти: Бєлобородов В. (1912), Беншман А. (4; 1912–1916), Бродський Д. (2; 1915), Вейхороб-Шлеєр К.Н. (3; б.д.), Гальперіна Р.Ф. (1911), Засетський (б.д.), Зорохович М. (1917), Клейнміхель М.Е. (1917), Коваленко Е.І. (1917), Козен О.П. (2; 1915), Корф (5; 1911), [Леус] (б.д.), Міхельсон О. (1914), [Мошев] (1908), Осипова М. (б.д.), Поспєлова М. (б.д.), Рейнгерц А. (2; 1916), Сазонова Ю. (б.д.), Слуцький Л.М. (3; 1911–1916), Ушакова М. (4; б.д.), Феліль Є. [Felil] (3; 1913), Фельдштейн М.Х. (1915), [Фельдзер] (1914), Феруди А. [Feraudy] (6; 1898), Четвериков І.П. (2; 1912–1919) та ін.

Київське товариство "Капля молока" (4; 1912–1917), Комітет по влаштуванню богаділень у Старокиївському кварталі (1917), Московський купецький банк (3; 1915).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Доручення, акти, рахунки (1905–1918); фінансові документи для отримання спадщини (1917); список речей Балаховської Тетяни Григорівни (б.д.).

Матеріали інших осіб

Виписка з актової книги Київського нотаріуса Миколи Григоровича Кольчевського за 1916 р.; Грамота про присвоєння титулу кавалера католицького ордена Шабелли Балаховському Гр. (1896); Доручення Рабінерсона С.Л. на ведення торговельних справ доньці – Гізелі Сигізмундівні (1916); Четвериков И.П. "Эстетика", "Любовь" та ін. (1912–1913).

Фотографії

Фотографії, подаровані Давидову Георгію Сигізмундовичу (13; 1917).

І. В. Клименко

БАЛЛІН Микола Петрович (1829–1904) – кооперативний діяч, ідеолог дореволюційної російської та української кооперації, пропагандист і учасник народної освіти на Україні, видавець та бібліотечний діяч, літератор.

Народився у м. Петербурзі. Закінчив Імператорське училище правознавців у Петербурзі (1849). Столоначальник карного департаменту Сенату (1849–1854), губернський стряпчий у Симбірську, Катеринославі, Костромі (1854–1861), помічник голови Гражданської палати в Харкові (1861). У 60–80-і роки XIX ст. активно займався видавничою та книготорговельною справою. Бібліотекар Харківського університету (1883–1885), член Правління та Опікунського Комітету Харківської гро-

мадської бібліотеки (1887–1893). Активний кооперативний діяч на Україні та учасник міжнародного кооперативного руху (1861–1904). Учасник кооперативних конгресів (Лондон, Нейштадт, Тур) (1869, 1887).

Ф. 326, 2265 од. зб. (60-і роки XIX ст. – 1926).

Наукові та творчі матеріали

Статті з історії кооперативного руху, історії розвитку кооперативних ідей та громадсько-кооперативної думки: О съезде представителей русских потребительских обществ в г. Харькове [1870]; Кооперативный конгресс в Бирмингеме [1871]; А.А. Бриллиантов. Статья и материалы к ней [1872]; Лионские потребительные общества с 1852 г. [70-і роки XIX ст.]; О кооперативном движении на наших железных дорогах [1886]; О людях будущего. Памяти А.А. Бриллиантова, основателя и члена правления Харьковского товарищества потребителей 1865–1887 [після 1888]; Объединенные жилища. Фамилистер в Гизе [80-і роки XIX ст.]; Кооперативная республика [1889]; Харьковское медицинское общество [80-і роки XIX ст.]; Кооперативный союз [1891]; Харьковское товарищество потребителей [1891]; Артельные сыроварни [90-і роки XIX ст.]; Двенадцать кооперативов [кін. XIX ст.]; Двенадцать предвестников кооперации в Западной Европе [кін. XIX ст.]; Заметки кооператора [кін. XIX ст.]; Зачем и как основывается в Харькове первый музей кооперативных произведений [кін. XIX ст.]; Кооперативная азбука [кін. XIX ст.]; Кооперативные афоризмы [кін. XIX ст.]; Кооперативный сиротский дом [кін. XIX ст.]; Потребительные общества в Харькове [кін. XIX ст.]; Характеристика английских кооператоров прошлого времени [кін. XIX ст.]; Харьковский кооператив "Здоровье" [кін. XIX ст.]; Харьковские кооперативные хлебни [кін. XIX ст.]; Что делать? [кін. XIX ст.]; Что такое кооперация [кін. XIX ст.]; Экономические общества [кін. XIX ст.] та ін.

Праці з соціології, політекономії, філософії: [Збірник статей], т. 1, 1877–1887; т. 2 [70–80-і роки XIX ст.]; Статті. Збірник, підготовлений ЦКМ з біографічною довідкою М.П. Балліна [20-і роки XIX ст.]; О задачах и характере воскресных школ в городах [1870]; Ответ одному из публики. (К 20-й годовщине со дня смерти Т.Г. Шевченко) [1881]; О рыцарях труда [1887]; О рабочем движении в Соединенных Штатах [1889]; Введение в социологию г. Харькова. (Выражение научных идей; Об изображении идей наглядными диаграммами; Наследственность; О населении г. Харькова) [матеріали до праці] [80-і роки XIX ст. – кін. XIX ст.]; Политическая экономия. Монизм в науке. Заработок и капитал. Население и пропитание. Теория Мальтуса, ее

основы [80-і роки XIX ст.]; Исторические очерки Харьковской университетской библиотеки. Материалы к работе [80–90-і роки XIX ст.]; Диаграммометр и полковник Козлов в Париже [1890]; К вопросу о воспитании ручного труда в России [1891]; Женский вопрос в Обществе харьковских чиновников [1895]; Объединенные жилища [90-і роки XIX ст.]; Письма к симпатичным мне людям. О значении для меня книги Г. Джорджа "Progress and Poverty" [90-і роки XIX ст.]; Безответственная промышленность [кін. XIX ст.]; Для малых сих. Популярные статьи по политической экономии [кін. XIX ст.]; Домашнее хозяйство и ремесло в деле народного образования [кін. XIX ст.]; Женщины и политика [кін. XIX ст.]; За женщин! [кін. XIX ст.]; Значение общенародной литературы [кін. XIX ст.]; Interim. [Философские письма] [кін. XIX ст.]; Письма о населении г. Харькова [кін. XIX ст.]; Письма о техническом элементе в народном образовании [кін. XIX ст.]; Пролегомены социологии Харькова [кін. XIX ст.]; Социологический этюд. Закваска монизма в политической экономии [кін. XIX ст.]; Старые вечно юные песни. [Философское письмо к В.С. Козлову] [кін. XIX ст.]; Харьковские социологические этюды. Посвящается Федору Андреевичу Павловскому [кін XIX ст.]; Харьковские социологические этюды. О смертности [кін. XIX ст.]; Основы социологии Харькова. [Робочі матеріали до книги] [кін. XIX ст.] та ін.

Літературні матеріали: Независимые музыканты (Бобры. Бриллиант) [1878–?]; Стремления. Записки Ивана Семеновича Кобзы. Ч. I–II [1880]; Мой друг Петров. [80-і роки XIX ст.]; Светло и тепло. Рассказ Бобра. Она вернется [80-і роки XIX ст.]; Смерть Петрова. Записки ссыльной [80-і роки XIX ст.]; Харьков в 1950 году. Мое пробуждение [90-і роки XIX ст.]; Земляника [кін. XIX ст.]; Именины сердца. Из записок за границей маниака Лодыря [кін. XIX ст.]; Король огня [кін. XIX ст.]; Любовь и брак [кін. XIX ст.]; Любовь – отрава [кін. XIX ст.]; Павел Петрович Куликов [кін. XIX ст.]; Странные стремления [кін. XIX ст.]; Лишние расходы. Курение табака [кін. XIX ст.]; Хозяйство. Разговор с сыном [кін. XIX ст.] та ін.

Переклади праць з кооперації, соціології, політекономії, філософії та витяги з них: Ж.Б. Годен. "Прекращение бедности благодаря национальной взаимности" [90-і роки XIX ст.]; "Нищета и взаимность". Мысли Годена, основателя фамилистера в Гизе" [1889]; "Начало кооперации в Англии". [Переклад книги Дж. Голиоака (Holyoake) "Современное кооперативное движение"] [кін. XIX ст.]; "Что такое кооперативное общество Рочдельских пионеров" з книги Голиоака "История кооперативного общества Рочдельских честных пионеров"

[кін. XIX ст.]; Г. Джордж. "Земельный вопрос" [кін. XIX ст.]; "Общественные проблемы" [кін. XIX ст.]; "Прогресс и бедность" [кін. XIX ст.]; М. Дункан. "Кооперативное земледелие в Англии" [кін. XIX ст.]; Ш. Жид. "Будущность кооперации" [кін. XIX ст.]; "Международный кооперативный союз" [90-і роки XIX ст.]; "Экономические идеи Л.Н. Толстого" [кін. XIX ст.]; Кауфманн. "Христианский социализм" [кін. XIX ст.]; Э. Нил. "Объединенные жилища" [кін. XIX ст.]; У. Раббен. "Производительные ассоциации в Соединенных Штатах Северной Америки" [кін. XIX ст.]; Д. Рескин. "Четыре опыта. Об основных началах общественного хозяйства" [кін. XIX ст.]; "Общие правила кооперативной практики", перевод "Правил", изданных Центральним комитетом Кооперативного союза Франции" (1895); "Заграничная жизнь" – серія статей із зарубіжних періодичних видань: "Развитие университетского движения в Англии" [1885]; "Международное статистическое ученое общество. Первое заседание его в Риме. Извлечение из статьи Э. Майера" (1887); "Промышленность в Соединенных Штатах" [1887]; "Революция в розничной торговле [в Английском обществе оптовой торговли]" (1888); "Величественные похороны [Ж.Б. Годена]" (1888); "Заграничная хроника Всемирной выставки" (1889); "Кооперативная республика" [1889]; "Германские университеты" [кін. XIX ст.]; "Земельный вопрос в Англии" [кін. XIX ст.]; "О деятельности Соединенного общества рабочих в Англии 1834–1864 гг." [кін. XIX ст.]; "Элизе Реклю о России" [кін. XIX ст.] та ін.

Лекції: Богатство есть экономическая величина [кін. XIX ст.]; В чем моя вера [кін. XIX ст.]; Воздух, которым мы дышим [кін. XIX ст.]; Закваска унитаризма в политической экономии [кін. XIX ст.]; История и статистика как общие науки [кін. XIX ст.]; К вопросу о кооперативном начале в сельском хозяйстве [кін. XIX ст.]; [До історії розвитку цехів у кооперації] [кін. XIX ст.]; К истории швейных машин в Харькове [кін. XIX ст.]; [Особа і прогрес] [кін. XIX ст.]; [Майстерня-школа]. [Жіночі швейні і в'язальні школи у справі народної освіти] [кін. XIX ст.]; Несколько лекций о закваске унитаризма в политэкономии [кін. XIX ст.]; О будущем [кін. XIX ст.]; О выражении научных идей. Пролегомены "Социология г. Харькова" [кін. XIX ст.]; [Про діяльність Харківського комітету допомоги слов'янам] [1876]; [Про жінок майбутнього] [кін. XIX ст.]; [Про кооперацію] [кін. XIX ст.]; О людях будущего [кін. XIX ст.]; О мастерской школе [кін. XIX ст.]; [Про розвиток кооперативних сироварень] [кін. XIX ст.]; О строении мира [кін. XIX ст.]; Ответы на вопросы о всеобщем обучении [кін. XIX ст.]; Предания – передача идей [кін. XIX ст.]; Смерт-

ность в Харькове [кін. XIX ст.]; Строение космоса [кін. XIX ст.]; Сущность вещей и цель жизни. Сердце [кін. XIX ст.]; Современная политическая экономия [кін. XIX ст.] та ін.

Рецензії: Живите как птицы небесные. Отзыв о книге А. Мемри и Д. Гибсона "Физиология промышленности" [кін. XIX ст.]; Стронин А.И. "История общественности" [1886]; Касперов В. "Международный хлебный рынок" (1887); Тарасов. "О социализме" (1888).

Афіші, запрошення на публічні лекції М.П. Балліна [кін. XIX ст.].

Біографічні матеріали

Пятьдесят лет моей жизни. Развитие моих социальных стремлений [1890 – кін. XIX ст.]; Екатеринославские воспоминания [кін. XIX ст.]; Из воспоминаний о Харькове за последние 30 лет [90-і роки XIX ст.]; Воспоминания о Харьковском обществе грамотности [1895]; С дороги. От Харькова через Кременчуг [90-і роки XIX ст.]; Что делать? [кін. XIX ст.]; О библиотеке и музее бывших воспитанников Императорского училища правоведов. Заметки правоведа X-го выпуска [90-і роки XIX ст.]; Завещание (1901).

Матеріали службової та громадської діяльності

Харківське споживче товариство (1866–1872): проекти статутів товариства; звіти; доповідні записки; протоколи засідань; доповіді; вітальний лист членам товариства з нагоди 50-річчя з дня заснування першого кооперативу від Товариства споживчих товариств Південної Росії (1919).

Харківське товариство грамотності (пізніше Харківське товариство поширення грамотності в народі) (1868 – поч. XX ст.): проекти статутів товариств; положення; звіти; доповідні записки; інструкції бібліотекам-читальням; листування; матеріали діяльності шкіл товариства: "Харьковской женской ремесленной школы с обучением шитью при Харьковском обществе грамотности" (1877–1887) та "Харьковской женской ремесленной школы шитья и вязания Н.П. Баллина" (1880–1881) – проекти статутів; список членів опікунського комітету; навчальні програми; листування та ін.

"Положение о Комитете и список членов Комитета ремесленной библиотеки в Харькове"; "Отчет о деятельности 1-ой бесплатной народной читальни-библиотеки Харьковского общества распространения грамотности в народе"; "Проект устава Харьковского комитета поощрения ремесел" та ін.

"Торговое товарищество под фирмой "Агентская выставка в Харькове", основанное Н.П. Баллиным" та інші товариства (70-і роки XIX ст. – поч. XX ст.): проект статуту товариства, програма діяль-

ності, угоди про співробітництво з іншими фірмами та листування з ними; каталоги, проспекти, реклами зарубіжних фірм та товариств; рахунки на товари, надіслані до товариства; "Извещение учредителей Харьковского общества вспомоществования литераторам и ученым о заседании..." (1889); статут "Общества взаимного вспоможения частному труду в Харькове"; положення "Общества женщин"; статут "Харьковского строительного общества"; звіти про діяльність "Экономического общества Харьковских чиновников" (1895–1896); статути "Харьковского взаимного товарищества "Одежда", "Харьковского товарищества взаимного производительного кредита"; матеріали діяльності "Харьковского ссудосберегательного товарищества" та "Харьковского товарищества сотрудников" [статути, списки членів товариств, доповідні записки] та ін.

Харківський комітет допомоги слов'янам (1876–1877): протоколи засідань, звіти про роботу, звіти про стан збору пожертв; "Отчет Харьковского комитета для сбора пожертвований в пользу славян Балканского полуострова с августа по декабрь 1876 года"; листування Комітету в справі формування загонів добровольців та санітарних загонів, заяви добровольців та ін.

Матеріали книговидавничої діяльності (70–80-і роки XIX ст.): "Проект издательских кооперативных обществ"; "Проект договора фундаторов на основание Харьковского товарищества для издания книг"; "Приходно-расходная книга кооперативных изданий Баллина"; "Общие правила книгопродавческой и издательской конторы в Харькове"; "План кооперативного издательского общества"; програми та проспекти видань "Четырехлетняя Харьковская летопись объявлений с четырехлетним календарем 1880–1884"; "Южнорусский календарь"; "Кооперативная энциклопедия кооперативных знаний"; реклами видань – "Альманах кооперации на Западе на 1871 г."; "Кооперативная библиотека Баллина", календарів споживчих кооперацій. Листування М.П. Балліна з Головною управою в справах друку з питань видання його праць.

Матеріали книготорговельної діяльності (70–80-і роки XIX ст.): "Проект Харьковского кооперативного книжного склада при Харьковском обществе грамотности"; "Проект общих оснований деятельности книжного склада при Харьковской губернской земской управе"; "Проспект Русского кооперативного книжного магазина"; об'яви про продаж книжок та періодичних видань та ін.

Бібліотека Харківського університету (1883–1885): звіти про роботу, рапорти та заяви в справі про зарахування та звільнення з ро-

боти, доповідні записки про стан університетських каталогів, систем опису книжок та обліку книжкових фондів та ін.

Харківська громадська бібліотека (1887–1893): "Устав Харьковской общественной библиотеки"; "Проспект книжного склада Харьковской общественной библиотеки"; "Литературное отделение Харьковской общественной библиотеки"; касові звіти та кошторис; доповідні записки Балліна з організаційних та фінансових питань, про проект будинку бібліотеки, в справі обліку, систем опису та каталогізацію книжкових фондів бібліотеки; тези доповідей та статей з питань теорії та практики бібліотечної справи та ін.

Листування

Адресати: Аксаков І.С. (4; 1876), [Алчевська] Х.Д. (3; б.д.), [Аммосов] Г.І. [1876?], [Багалій?] Д.І. (б.д.), Бекарюков З.І. (б.д.), [Бекетов] М.М. (6; 1880?–1885), Бірюков П.І. (б.д.), [Брилліантов] О.А. (б.д.), [Верещагін] М.В. (3; 1888?), [Ге] М.М. (б.д.), Годен Ж.Б. (5; 1887, б.д.), Годен М. (1888), Грей (3; 1893, б.д.), [Данилевський] В.Я. (1894), Де-Буаве (б.д.), [Драгоманов?] М.П. (б.д.), [Єфименко?] П.С. (б.д.), Зисли Г. (1898), [Касперов] В.І. (2; б.д.), Козлов В.С. (18; 1889–1891), Козлов О.О. (8; б.д.), [Лазаревський] М.М. (2; б.д.), [Максимович] Ф.П. (б.д.), Нил Ед. (4; б.д.), [Павлов?] Ф.А. (1876), Позен Л.П. (2; б.д.), [Потебня] О.П. (б.д.), Раєвський С.О. (2; 1894, б.д.), [Рубакін] М.О. (4; б.д.), Робер Ш. (3; 1893–1894), [Сокальський] І.П. (3; б.д.), Стахорський М.А. (б.д.), Стояновський М.І. (1881?), Толстой Л.М. (б.д.), [Устимович] П.А. (2; б.д.), [Фесенко] І.О. (1893), Хитрово В.М. (б.д.), [Цехановецький] Г.М. (2; б.д.), Чупров О.І. (1883), Шапіро (б.д.), Шимков А.П. (б.д.), Штанге О.Г. (1898), Шульц (1870), Щеглов (б.д.), [Щепкін] М.П. (3; 1870–1871), Янсон (б.д.), [Яцукович] М.К. (1876) та ін.

Комітет літературного фонду (1886), Комітет поширення грамотності при Імператорському Вільному економічному товаристві (б.д.), Комітет позикових і промислових товариств (б.д.), Міжнародний кооперативний альянс (б.д.), Московська комісія домашнього читання (б.д.), Петербурзьке відділення комітету позикових і промислових товариств (б.д.), Харківська міська управа (б.д.), Харківська губернська земська управа (2; 1876–1878), Харківське товариство поширення технічних знань (б.д.); редакції газет: "Биржевые ведомости" (б.д.), "Киевский телеграф" (1876), "Русская жизнь" (б.д.), "Сибирская газета" (1887), "Труд" (2; б.д.), "Харьковские губернские ведомости" (7; 1876, б.д.), "Южный край" (б.д.) "Cooperative news" (1872); редакції журналів: "Отечественные записки" (2; б.д.), "Русская мысль" (б.д.), "Русское

богатство" (б.д.), "Семья и школа" (б.д.), "Rewue Economique" (1894), The Cooperative Wholesale Societe (1876, б.д.), Société du Musée Social (1895) та ін.

Кореспонденти: Алчевська Х.Д. (1894), Альварес П. (1899), [Аммосов] Г.І. (2; 1876), Балліна М. (3; б.д.), Бернардо Г. (1895), Бернардо Д. (1896), Бобровський А.С. (1900), Брилліантова (б.д.), Гентшке (1875), Годен Ж.Б. (2; 1887), Годен М. (2; 1888–1889), Грей (7; 1886–1887), Грінінг Ед. (2; 1899), Грінлінг (5; 1897–1899), Де Буаве (2; 1887), Єлагіна Є.В. (1876), Жид Ш. (1887), Заленська М. (1876), Іванова А.Д. (1887), Качинський П.І. (1871), Ковальський М.Ф. (б.д.), Козлов О.О. (б.д.), Колесников О.І. (б.д.), Лебедєв К. (б.д.), Лоран А. (1877), Мельє (2; 1871), Міловук М. (1876), Найтс (4; 1899), Нил Е.В. (6; 1886–1888), Платєєв П.М. (2; 1899), Робер Ш. (2; 1894–1896), Сен-Мартен де (1879), Стеблон-Каменська (1881), Столбін Л.І. (1889), Таубе К. (1875), Шаталов М. (1875), Якубинська А.О. (1876) та ін.

Імператорське вільне економічне товариство (б.д.), компанія "Хуттон и К°", Assosiation ouvrières de production (12; 1899), Bourse coopérative de Sociétés ouvrières de Consommation (2; 1900), Russian-American Manufacturing Co. (3; 1975), Lique française de l'ensceignement (1898), The Cooperative printing Society Limited (1894), The cooperative Wholesale Society Limited (2; 1875–1883), Coventry Coorerative Watch manufacturing Society Limited (1899), Société Anonyme "De Veluwe" (9; 1896–1898), Société du Familistère de Guise (18; 1888–1900), Société de Musée Social (2; 1895–1896), Société française de habitations à bon marché (3; 1899), редакції журналів: "Après l'école" (1898), "Berliner Börsen-Courier" (1888), "Le Devoir" (1888), "L'émancipation" (12; 1887), "La Coopération des Idées" (1899), Women's Industrial Council (1898), The Cooperative Union Limited (28; 1894–1899), Union Coopérative des Sociétés Françaises de Consommation (17; 1891–1894) та ін.

Матеріали інших осіб

Матеріали дружини М.П. Балліна – Позен-Балліної Лариси Павлівни та його сина Бориса – особисті та майнові документи, родинне листування.

Токаревський М.Д. "Пам'яті Лариси Павлівни Позен-Балліної" (1929).

Фотографії

Л.П. Позен-Балліна (б.д.).

Літ.: *Тотомианц В.* Н.П. Баллин – первый апостол русской кооперации // Объединение.– 1912.– № 15; *Марков В.И.* Пионеры южно-русской кооперации. Н.П. Баллин

и его сотрудники.– Харьков, 1919; *Мохер П.* Од Балліна до Леніна.– К., 1924; *Баренбаум И.Е.* Штурманы грядущей бури.– М., 1987; *Уткін О.І.* Український соціал-утопіст М.П. Баллін та його суспільно-політичні погляди // Питання наук. комунізму.– 1971.– Вип. 14; *Киржаев С.Н., Эсио Имаи.* Николай Петрович Баллин и его архив : Библиогр. исследование о пионере рус.-укр. кооперативного движения // Acta slavica Japonica.– 1994.– Т. 12; *Киржаев С.Н.* Фонд Н.П. Баллина в Институте рукописей ЦНБ им. В.И. Вернадского НАН Украины // Рукописна та книжкова спадщина України.– К., 1996.– Вип. 3.– С. 152–171

Т. І. Воронкова

БЕРЕЖКОВ Михайло Миколайович (1850–1937) – історик.

Народився у с. Мостці Володимирської губернії. Учитель земської зразкової школи у с. Іванові (нині м. Іваново-Вознесенськ) (1871). Закінчив Петербурзький університет (1875). Домашній учитель дітей князя А.С. Уварова (1879–1882), професор російської історії Ніжинського історико-філологічного інституту (1882–1904; 1919–1927); почесний член Ніжинського історико-філологічного товариства (1909), дійсний член Імператорського Московського археографічного товариства (1903), член Історичного товариства при Петербурзькому університеті, Київського історичного товариства Нестора-літописця, Таврійської вченої архівної комісії (1893) та Володимирської губернської вченої архівної комісії (1899).

Ф. XXIII, 1480 од. зб. (1842–1932); ф. III, № 2460.

Наукові і творчі матеріали

Источники для русской истории, письменные, устные, вещественные (1892); К жизнеописанию русских святых людей [поч. XX ст.]; список друкованих праць (1913); Древняя первая посольская крымская книга (1474–1505 гг.) (б.д.); К обзору источников. Литература, народная словесность и язык в отношении к истории (б.д.); О древней Владимирской летописи XII в. (б.д.); О надписи на тьмутараканском камне (б.д.); К истории Новгорода (б.д.); Памятники дипломатических сношений Московского государства с европейскими и азиатскими державами при Иоанне III (б.д.); К житию святого князя Игоря Ольговича (б.д.); виписки з синодиків, церковних служб, житій святих, праць з історії церкви [кін. XIX – поч. XX ст.].

Матеріали до дисертацій: О торговле Руси с Ганзой до конца XV века [70-і роки XIX ст.]; Начало сношений Московского государства с Крымом в эпоху Ивана III Василъевича и крымского хана Менгли Гирея.

Матеріали з історії України та її регіонів: О городе Нежине по известиям московских путешественников (1895); підготовчі матеріали до праць з грецької культури та писемності в м. Ніжині (1901–1902); К

истории г. Чернигова. [План Чернігова, опис пам'яток Чернігівської губернії] (б.д.); До історії собору св. Спаса в Чернігові (б.д.); відомості про церкви і монастирі, визначні пам'ятки Чернігівської губернії, списки населених пунктів Чернігівської губернії (б.д.); О земляных и деревянных укреплениях старого Нежина в XVII–XVIII вв. (б.д.); До історії бібліотек м. Ніжина (б.д.); Список архімандритів Ніжинського Благовіщенського монастиря (б.д.).

Матеріали до біографій історичних діячів: О.В. Суворова, П.О. Румянцева-Задунайського, істориків С.М. Соловйова, М.М. та Д.М. Бантиш-Каменських, М.Ф. Біляшівського, В.Г. Ляскоронського, А.І. Покровського (1877–1927), матеріали до генеалогій різних осіб, некрологи [поч. XX ст.].

Лінгвістичні матеріали: Мысли о языке. Наблюдения и заметки (б.д.), [Толковый литературный словарь] (б.д.); Заметки и разбор русской грамматики и диалектов владимирского и малороссийского (б.д.); [Розбір слів з українських словників] (б.д.); Разбор украинских слов и украинские фамилии (б.д.); Запись слов, встречающихся в грамотах (б.д.), Словарь географических названий (б.д.); [Словник французьких слів] (б.д.); [Словник іспанських слів] (б.д.); [Словник італійських слів] (б.д.); Заметки по греческой грамматике и синтаксису. [Переклади слів з грецької та латинської мов і коментарі до них] (б.д.); [Словник грецьких слів з коментарями до них] (б.д.).

Етнографічні та фольклорні матеріали: Робочі записи оброблених М.М. Бережковим фольклорних та етнографічних матеріалів Росії, України, Білорусі: Владимирская речь [1899]; О русском празднике (б.д.); О том, как проводить воскресенье и праздничные дни (б.д.); Рушники украинские (б.д.); Старинные церковные обряды в Малороссии (б.д.); К этнографии. (Записи по этнографии о Белоруссии) [1913]; Фольклорные записи. (Русский, украинский и белорусский язык) (б.д.); записи народних билин, пісень, анекдотів, почутих в Бережках та в Ніжині, Батурині, Носовці, Бахмачі (б.д.).

Лекції та програми до них: проспекти, програми та конспекти лекційних курсів з російської історії IX–XIX ст. (1883–1903), джерелознавства, історіографії, етнографії [поч. XX ст. – 20-і роки XX ст.]; підготовчі матеріали до них – бібліографічні записи, виписки із архівних документів, літописів, огляди, нотатки, конспекти лекцій, присвячених династії Романових, а також бібліографічні записи, матеріали з біографій представників царських родин, лекції з мемуаристики "Русские мемуары XVIII–XIX вв." (1919–1922) та ін.

Біографічні матеріали

Щоденники (1876–1930); родовідні таблиці (1877); мемуарні записи [80–90-і роки XIX ст.]; свідоцтва і атестати про освіту, грамоти та подяки [60-і роки XIX ст. – 20-і роки XX ст.].

Матеріали службової та громадської діяльності

Повідомлення Комітету Правління Імператорської Академії наук (1879), Смоленського історико-археологічного музею (1890); повідомлення Владимирської, Таврійської вчених архівних комісій, Московського археографічного, Ніжинського історико-філологічного товариств Чернігівського Єпархіального древлесховища про обрання членом цих товариств (1893–1909); нотатки стосовно організації в м. Харкові археологічної виставки (1902) та ін.

Листування:

Адресати: [Борков І.] (б.д.), [Старгородський] І.М. (1927), Шиповський І.О. (1931) та ін.

Кореспонденти: Альбіцький А.М. (4; 1897–1901), Альбіцький В. (7; 1899–1925), Баженов Н. (16; 1881–1913), Бєлорусова Е. (16; 1884–1917), Бєлорусов І. (36; 1875–1910), Бестужев-Рюмін К.М. (88; 1876–1896), Васильєвський В. (2; 1883–1891), Введенський Ф. (5; 1874–1884), Виноградова А.П. (3; 1902–1904), Виноградов Г.Ф. (5; 1901–1910), Виноградов П., архімандрит (5; 1879–1902), Гатцук С.А. (3; б.д.), Добровольський П.М. (7; 1907–1909), Данилов В.В. (64; 1905–1929), Іконников В.С. (11; 1892–1920), Кінєв Н. (4; 1902–1917), Козловський І.П. (6; 1910–1916), Лавров Б.І. (21; 1894–1915), Лавров І. (57; 1880–1921), Линниченко І.А. (5; 1903–1905), Люперсольський П.І. (5; 1897–1900), Маркевич А. (6; 1892–1927), Модзалевський В.Л. (2; 1911), Мусін-Пушкін А.А. (1890), Савва В. (29; 1888–1918), Тихомиров П. (5; 1900–1931), Уварова, графиня (4; 1879–1916), Уваров І. (4; 1881–1893), Уваров Ф. (3; 1881–1883), Флоринський Т.Д. (6; 1890–1902) та ін.

Владимирська вчена архівна комісія (1905); Московське археографічне товариство (1903); Попередний Комітет по улаштуванню XIV археологічного з'їзду (3; 1908) та ін.

Листи інших осіб

Євгеній, архієпископ – Іоанну, протоієрею (ієрею) (188; 1842–1865); офіційне листування Є. Казанцева і К.І. Смирнова з Святійшим Синодом; матеріали приватного листування Є. Казанцева з племінником І.А. Благовіщенським та К.І. Смирновим (1828–1866).

Матеріали інших осіб

Студентські праці братів М.М. Бережкова, матеріали архівів його прадіда, архієпископа Ярославського і Ростовського, Євгенія Казанцева і Кузьми Івановича Смирнова, бережецького благочинного, діда М.М. Бережкова такого змісту: переклади Є. Казанцева церковних канонів на латинську мову (у віршах); "Жизнь священника Алексея Ефимовича", старшого брата Є. Казанцева, складена ним у 1828 р.; автобіографічні записи, матеріали до біографії Є. Казанцева та К.І. Смирнова.

Літ.: Крижанівська Л.О. Особистий архівний фонд М.М. Бережкова // Рукописна та книжкова спадщина України.– 1994.– Вип. 2.– С. 147–155.

С. О. Булатова

БЕРКОВИЧ Ісак Якович (1902–1972) – композитор, піаніст, педагог.

Народився у м. Києві. Закінчив Київську консерваторію (1925), викладач (1932), професор (1969) Київської консерваторії.

Ф. 261, 197 од. зб. (1906–1972).

Творчі матеріали

Партитури: Вторая сюита для фортепиано на белорусские темы (б.д.); Здравствуй, школа. Сюита для фортепиано (б.д.); 2-й концерт для фортепиано и струнного оркестра (б.д.); Пьесы для домры с фортепиано (б.д.); Вариации на тему Паганини для фортепиано и струнного оркестра (б.д.) та ін.

Ноти: Восточные мотивы (1906–1968); Вариации на украинскую тему (б.д.); Вариации на русскую тему (б.д.); Волчок (б.д.); Мазурка. Прелюдия (б.д.); Плясовая (б.д.); Пришла весна (для виолончели и фортепиано) (б.д.); Сборник вальсов (б.д.); Сказка (б.д.); Скерцо (б.д.); Тревожная минута (б.д.); Этюд (на основе украинской народной песни) (б.д.); Білочка (б.д.) та ін.

Ноти пісень на слова О. Благіної, В. Бичка, І. Грішашвілі, [А.] Єрусалимського, В. Лебедєва-Кумача, М. Лермонтова, Я. Махліна, М. Познанської, [А.] Сальникова, О. Сєверного, Т. Спендіарової, І. Тутковської, Т. Шевченка та ін. (1906–1968).

Перелік наукових праць Берковича І.Я. (1938–1969); Перелік творів Берковича І.Я. для дітей (1956–1960).

Рецензії на праці фондоутворювача

Гольденберг [Н.]. "Музыкальное творчество композитора Берковича И.Я. для детей" (1957); відгуки та статті про творчість І.Я. Берковича у газетах "Советская культура", "Вперед" тощо (1961–1968).

Матеріали службової та громадської діяльності

Програми концертів учнів дитячих музичних шкіл м. Києва, Полтави, Керчі, Москви, Ростова-на-Дону, Троїцька, Вільнюса (з виконанням творів І. Берковича) (1956–1972);

Листування

Кореспонденти: Асєєв В.С. (2; 1962), Батоський В. (2; 1970), Брагарник З.Н. (2; 1967), Вишнепольський Я.[М.] (5; 1971), Голубков А.С. (3; 1962), Жук [А.] (4; 1971), Качуровська Т.С. (6; 1971–1972), Кольцова Е.С. (4; 1965), Ліфшиць Д. (3;1967), Лопатникова Л.Є. (3; 1971–1973), Ніколаєв [А.А.] (7; 1955–1960), Олевич А.О. (6; 1972), Петропавловська З.С. (1963), Савинцев П. (1972), Селіфанов [А.Н.] (1966), Сєриков В.М. (5; 1967–1968), Сільванські (1971), Сук П. (б.д.), Федорова [Г.А.] (1961), Чепелянський Л.В. (2; 1971), Шарага Є.Б. (2; 1969), Шидленко [А.]Г. (1971), Щеглова Г.М. (б.д.), Яновська Б.З. (1961) та ін.

Восьмирічна школа с. Тарасівки Київської обл. (1965), Київська консерваторія (2; 197?), дитяча музична школа № 1 м. Москви (5; 1960–1962), дитяча музична школа № 16 м. Москви (1967), дитяча музична школа № 7 м. Харкова (1967), музична школа № 3 м. Свердловська (5; 1968–1971), Президія Спілки композиторів України (2; 1971).

Матеріали інших осіб

Підбірка пісень радянських композиторів Д. Шостаковича, І. Дунаєвського, Д. Кабалевського (б.д.).

Листи інших осіб

Бергольцева Р. – Беркович С.М. (дружині) (б.д.), Любомирська Ю. – Беркович С.М. (1971).

Фотографії

І.Я. Беркович [70-і роки XX ст.].

Літ.: Мистецтво України : Біогр. довід.– К., 1997.– С. 55.

М. Л. Скирта

БІЛОЗЕРСЬКИЙ Микола Михайлович (1833–1896) – фольклорист і етнограф.

Народився на хут. Мотропівці (тепер у складі с. Оленівка Чернігівської області). Навчався у Петербурзькому кадетському корпусі; працював редактором "Черниговских губернских ведомостей" (1854–1855), видав у Києві "Южно-русские летописи" (1856); уповноважений Київського земельного банку у Борзні (1870); співробітничав у журналі "Киевская старина" (1822–1884).

Ф. 204, 68 од. зб. (1845–1900-і роки); ф. I, № 3376–3403, 8257–8422, 25799–25800, 29576–29577, 30024–30025, 49720–49721; ф. III, № 739–744, 9751, 4940–4954.

Наукові і творчі матеріали

Скоро, скоро нам придется... [1849–1878]; Архив Черниговского магистрата (1850); Сведения об архивах и хранилищах старинных рукописей в Черниговской губернии (1851–1884); О ревизионной комиссии 1765 г. и об описях г.Чернигова, составленных в 1765–1766 гг. (1852); Заметки о Черниговской летописи (о событиях в Юго-Западной России 1587–1750 гг.) (1853); Из истории о казаках запорожских [50-і роки XIX ст.]; Карты России [50-і роки XIX ст.]; Монгольский период (1240–1360 гг.) [50-і роки XIX ст.]; Литовский период (1360–1569) [50-і роки XIX ст.]; Великий князь и князья Черниговские из дома Гедимина [50-і роки XIX ст.]; Замечание о маетностях Черниговской епископии [50-і роки XIX ст.]; Материалы для историко-статистического описания Чернигова [50-і роки XIX ст.]; Описи движимого и недвижимого имущества Черниговского магистрата, жителей города, цехов 1754–1769 гг. [50-і роки XIX ст.]; О братствах, школах ремесленных цехах в Чернигове, Стародубе, Борзне [50-і роки XIX ст.]; О роде дворян Острянских [80-і роки XIX ст.]; О роде Соханских [80-і роки XIX ст.]; Выписки из монгольских и китайских источников о войнах монголов с Россией XIII–XIV ст., о войнах крымского хана Менгли-Гирея. 1467–1515 гг. [2-а пол. XIX ст.]; Казаки: происхождение вообще, казаки у разных народов [2-а пол. XIX ст.]; Казаки украинские, донские, яицкие, воронежские и др. [2-а пол. XIX ст.]; Казацкие гетманы [2-а пол. XIX ст.]; Начало Южнорусского казачества [2-а пол. XIX ст.]; Герои казачьи от Семена Швеца и др. XIV–XVII ст. до Палия и др., Васюринского ... Гаркуша, Кармалюк [2-а пол. XIX ст.]; Господари и Воеводы Валахии и Молдавии XIV–XVII ст. [2-а пол. XIX ст.]; Заметка о "Разговоре Великороссии с Малороссией" (б.д.); Весна на межі Київської з Волинською і Подільською Україною (календар і звичаї). Зозуля (фольклорні записи) (б.д.); О старинных родах исторических деятелей южнорусских XIV–XVIII ст. (б.д.); Очерк истории Малороссии (б.д.); Особенные выражения, записанные и собранные мною. Борзенский уезд. 1831–1863 гг. (б.д.).

Бібліографія: з історії південноруської давньої словесності, духовної літератури 1868–1878 рр., з історії церкви; назви країн, народів, козаків, зібрані по повітах і виписані з документів XVII ст.; історико-географічні відомості давніх споруджень, шляхів, могил, з історії військ, флоту, інженерних споруд, суден; джерела про вали, горо-

дища, кам'яні баби і ступи; предмети декоративно-ужиткового мистецтва (лубок, посуд, одяг); надписи на будівлях (у Києві); археологічні речі і знахідки; музичні інструменти; відомості про родовідні книги і родоводи, польських літописців, істориків, геральдистів, укладачів житій; бібліографія видань військових закладів, статистичних комітетів, "Императорского общества любителей древней письменности в Санкт-Петербурге", польських товариств, установ (польськ. мовою), періодичних видань різних наукових товариств [2-а пол. XIX ст.]; довідники церковнослов'янської мови та ін. [2-а пол. XIX ст.].

Біографічні матеріали

Щоденники 1848 р. (15.VI. – 15.VII.) та 1854 р.

Матеріали господарчо-майнового характеру

Рахунки за 1853–1855 рр. приходу "особого капіталу", боргові записки, розписки на грошові перекази Білозерському М.М. за 1859 р.

Листування

Адресати: Галаган Г.П. (6; 1848–1854), Куліш О.М. (17; 1858–1875), Куліш П.О. (2; 1869), Лашкевич О.С. (1887), Моноєнко М.Ф. (62; 1849–1878).

Тимчасова Комісія для розбору давніх актів у Києві. Листування про видання "Летописца 1587 г." (1853).

Кореспонденти: Білозерський І. (2; 1856–1857).

Матеріали інших осіб

Белозерский В. "О золотых воротах" (1845); "Жизнеописание Лазаря Барановича, архиепископа Черниговского и Новгородского" (б.д.); описи могил, курганів, урочищ з уст старожилів Чернігівщини, Полтавщини, зроблені Кулішем П.О. [50-і роки XIX ст.]; "Лазарь Баранович, архиепископ Черниговский и Новгородсеверский, местоблюститель Киевской митрополии" (1863); Лазаревский А. "Морские набеги запорожцев на Крым и Турцию" (б.д.); Леонович М. "Описание старопечатных книг, хранящихся в библиотеке Черниговской духовной семинарии" [кін. XIX ст.]; Лонгинов М.Н. "О причине бедности русской мемуаристики XVIII в." (1861); листування Лазаря Барановича з різними особами. 1663–1675 (1860).

Образотворчі матеріали

Баранович Лазар (портрет олівцем) (1876).

Літ.: Український радянський енциклопедичний словник.– К., 1966.– Т. 1.– С. 188; Енциклопедія українознавства.– К., 1993.– С. 131.

С. В. Сохань

БІЛЯШІВСЬКИЙ Микола Федотович (1867–1926) – археолог, етнограф, мистецтвознавець.

Народився в м. Умані. Закінчив Університет св. Володимира (1891) і Новоросійський університет (1891); редактор додатків до журналів "Киевская старина" (1899–1901) та "Археологическая летопись Южной России" (1903–1905), один із засновників та директор Київського історичного музею (1902–1924); академік (1919).

Ф. XXXI, 2706 од. зб. (1866–1925); ф. I, № 11220, 11315, 12076, 12282, 12647–12650, 22700–22701, 26900, 45568–45570; ф. III, № 4682–4685, 4687а, 4689–4690, 4693, 4696, 4698, 4699, 4701, 4704–4706, 4710–4713, 4715–4716, 4718, 4720–4721, 4732, 10056, 12403–12408, 14395, 35627–35636, 41563, 46872–46876, 51959.

Наукові і творчі матеріали

Лампадка (1886); Монети Великого князя Киевского (1888–1889); Заметки по доисторической археологии (1888–1892); Данные археологических раскопок на территории Звенигородского уезда (1898); Международные знаки для карт и изданий по палеонтологии (1899); [Характеристика даних стоянки надбужанського неоліту] (1900–1901); [Відомості про наявність церков у населених пунктах України] (1902–1910); [Адресна книга осіб, які одержували "Археологическую летопись Южной России"] (1903); Самі собі господа. (З поля українського мистецтва) (1914); Досліди на городищі біля с. Борисовки Липецького району (1923–1924); О типах провинциальных музеев: областных, губернских и уездных (б.д.); Передмова до праці В.Л. Модзалевського "Гути на Чернігівщині" (1925); проспект бесід на тему "Музеї і їх культурно-просвітницьке значення" (б.д.); Схема розподілення "Материалов для изучения памятников украинской старины" (б.д.) та ін.

Біографічні матеріали

Свідоцтво про народження (1867); посвідчення дійсного члена різних товариств, учасника конгресів і з'їздів (1891–1914); автобіографія (1913); свідоцтво на право носіння нагрудного срібного знака (1914); список особистих документів, що були передані до Київського історичного музею (1915); свідоцтво експерта-консультанта (1922); реєстр наукових праць (1923) та ін.

Матеріали службової і громадської діяльності

Записні книжки з діловими нотатками (1885–1918); свідоцтво про те, що Біляшівський є видавцем журналу "Археологическая летопись Южной России" (1902); документи, пов'язані з діяльністю уповнова-

женого Комітету Південно-Західного фронту Всеросійського Союзу міст (1916–1917); Нарада про обласні музеї (1917); лист Ради професорів Академії мистецтв з повідомленням про обрання почесним академіком (1918); мандат на право проведення археологічних розкопок на Канівщині і Переяславщині (1923) та ін.

Листування

Адресати: Біляшівська Є.Б. (5; 1914–1917), Біляшівський М.Ф., родич (4; 1895–1898, 1908), Біляшівський Ф.І. (3; 1880–1885), Василенко М.П. (б.д.), Лебединцев П.Г. (1891), Мощенко К.В. (23; 1906–1924), Хвойка В.В. (1898) та ін.

Кореспонденти: Абаза К.М. (1892), Александрович Г.С. (12; 1905–1914), Алєксеєв В.О. (5; 1911–1914), Алексєєва І.В. (22; 1910–1911), Андрієвський О.О. (б.д.), Антонович А.Я. (1898), Антонович В.Б. (3, 1891–1902), Бабенко В.О. (3; 1909–1910), Барбарова С.Є. (2; 1911–1912), Бахиря І. (9; 1911), Безпальчев В.Ф. (11; 1902–1904), Бенц А.М. (15; 1908–1912), Біляшівська Є.Б. (14; 1914–1919), Біляшівський Й.Г. (5; 1909–1912), Біляшівський О.Ф. (3; 1895–1898), Біляшівський Ф.І. (3; 1887–1897), Бутович В. (20; 1903–1908), Василенко М.П. (8; 1893–1914), Ваттенштейн І.Я. (15; 1910–1914), Воронець М.Е. (3; б.д.), Вроблевська О.М. (8; 1907–1912), Вроблевський В.Л. (18; 1912–1915), Глинка С.В. (3; б.д.), Горленко В.П. (1894), Грушевський М.С. (33; 1891, б.д.), Гуревич Г.Є. (1918), Данилевич В.Ю. (25; 1902–1912), Дмитрієв М.А. (2; 1908), Єфіменко О.Я. (8; 1895–1896), Жебуньов Л.М. (6; 1908–1913), Житецький Г.П. (6; 1910), Забєлін І.Є. (1893), Зарецький І.А. (2; 1903, 1908), Каманін І.М. (8; 1891–1912), Ківлицький Є.О. (3, 1894, б.д.), Кобилянська О.Ю. (1916), Кордт В.О. (2; 1912, б.д.), Лазаревський О.М. (12; 1893, б.д.), Лебединцев П.Г. (3; 1891), Лисенко М.В. (2; 1910), Лихарьова Н. (33; 1903, б.д.), Маковський Ю.М. (5; 1897–1908), Михальчук К.П. (3; 1893–1894), Мощенко К.В. (18; 1906, б.д.), Науменко В.П. (7; 1892–1895), Новицький О.П. (9; 1895–1922), Орєшников О.В. (13; 1891–1918), Падалка Л.В. (2; 1903–1904), Перетц В.М. (2; 1905, 1913), Петров М.І. (4; 1903–1911), Полтавський Л.З. (1914), Реріх М.К. (3; 1911–1912), Романовський Б.С. (1913), Русова С.Ф. (б.д.), Сердюк Є.Н. (5; 1911–1914), Симонов М.П. (1911), Сластіон О.Г. (13; 1902–1915), Сулержицький Л.А. (13; 1894, б.д.), Тарновський В.В. (4; 1883–1896), Тиховський Ю.І. (1899), Трипільська Є.Р. (58; 1905–1911), Тутковський П.А. (2; 1908), Уварова П.С. (31; 1889–1911), Уманець Ф.М. (4; 1899–102), Фетісов П.П. (1903–1904), Франко І.Я. (1904), Ханенко Б.І. (32; 1905–1911), Хвойка В.В. (3; 1902–1908), Холодний П.І. (6; 1911, б.д.),

Чорнявський Ю.Р. (8; 1905–1908), Шахматов О.О. (3; 1910), Штейнгель Ф.Р. (20; 1898, б.д.), Щербаківський Д.М. (11; 1909, б.д.), Янчук М.А. (10; 1895–1920), Яремич С.П. (38; 1890, б.д.), Яроцький Я.В. (11; 1898–1903) та ін.

Катеринославська вчена архівна комісія (1913), Київська міська публічна бібліотека (1914), Київський губернський відділ народної освіти (1920), Наукове товариство імені Шевченка (4; 1904–1910), Одеське товариство історії і старожитностей (4; 1892–1917), Рада Товариства діячів мистецтва (1917), редакція "Военно-исторического вестника" (1911), редакція журналу "Киевская старина" (4; 1891–1892), Товариство археології, історії та етнографії при Казанському університеті (1891), Товариство природознавців при Казанському університеті (1891), Українське наукове товариство у Києві (5; 1909–1912), Учбовий відділ Міністерства торгівлі і промисловості (1916), Церковно-археологічне товариство (1892) та ін.

Матеріали господарчо-майнового характеру

Прохання, доручення, виписки з нотаріальних актів та інших документів на рухоме і нерухоме майно братів Біляшівських (1897), документи на страхування майна (1900–1910) та ін.

Матеріали інших осіб

Бабенко В.О. "Археологические раскопки в Верхнем Солтове" (1901); Беляшевский Ф.И. "Воспоминания о беседе с политическими преступниками в тюрьме" [кін. XIX ст.]; Балабуха А.А. "Литературная характеристика родных и знакомых" (1891); Корнілович В. "Кольчуга гетьмана Свирговського" (1865); Левитский В.А. "О подземных осадах в Субботове и Чигирине" (1910); Шлигельский И. "Геометрический специальный план Богуславского повета, села Тростянца, владения Александра Турчиникова" (1814); Яроцкий Я.В. "Исследования и раскопки" (1901) та ін.

Образотворчі матеріали

Драгоманов С.М. Рисунок дома и интерьера жилого помещения (1908); Лисовский Р.А. Рисунок местечка Новоселицы Бессарабской губернии (1916).

Фотографії

Біляшівський М.Ф. (1900–1925).

Зразки українських вишивок (1900); зразки декоративно-ужиткового мистецтва (різьблення по дереву) з музею у м. Берні (1900–1910);

археологічні розкопки та окремі знахідки на Княжій горі (1900–1910); села, міста і окремі житлові, торгові та культові споруди (1911–1913); Сулержицький Л.А. з членами сімей артистів МХАТу (1912–1914); Біляшівська Є.Б. (1912, 1963); Біляшівський М.М. (1963); Біляшівська І.І. з дітьми (1962–1964) та ін.

Літ.: Академія наук України. Персональний склад, 1918–1993.– К., 1993.– С. 22; *Багалій Д.* Записка про наукові праці М.Ф. Біляшівського.– К. ; Х., 1926.– IV, 379 с.– (Зап. іст.-філол. відділу УАН; Кн. 9); *Верстюк В., Осташко Т.* Діячі Української Центральної Ради : Бібліогр довід.– К., 1998.– С. 68–69; *Курінний П.* Академік Микола Біляшівський. Трипільська культура на Україні.– К. ; Х, 1926.– Вип. 1.– 219 с.– (Зб. іст.-філол. відділу УАН; № 40); Малий словник історії України.– К., 1997.– С. 61–62; *Мезенцева Г.* Дослідники археології України.– Чернігів, 1997; Українська література у портретах і довідках. Давня література – література XIX ст. : Довід.– К., 2000.– С. 26; Українська радянська енциклопедія.– К., 1959.– Т. 1.– С. 580; Alma mater. Університет св. Володимира напередодні та в добу Української революції, 1917–1920. Матеріали, документи, спогади.– К., 2001.– Кн. 2.– С. 318–319.

І. В. Клименко

БОГАЄВСЬКИЙ Петро Михайлович (1866 – р. см. невід.) – юрист.

Директор Петровсько-Олександрівського пансіону-притулку, професор Томського університету та Університету св. Володимира.

Ф. 142, 7 од. зб. (1908–1918).

Матеріали службової діяльності

Грамота про пожалування ордена Станіслава II ступеня (1908).

Листування

Кореспонденти: Варшавський університет (1912), Міністерство по великоруським ділам Української Народної Республіки (1918), Московське губернське дворянство (1908), Петровсько-Олександрівський пансіон-притулок Московського губернського дворянства (1908) та ін.

М. Л. Скирта

БОГАЦЬКИЙ Павло Олександрович (1883–1962) – журналіст, письменник.

Народився у м. Купені Кам'янець-Подільського повіту. Навчався в духовній школі Кам'янця-Подільського (1903); закінчив офіцерську школу у Вільні (1906); служив в Луцькому полку в м. Ромнах на Полтавщині; редактор і організатор журналу "Українська хата" (1907–1914); член редакції видання "Нова Україна" (Прага) (1922); один із керівників "Селянської спілки"; працював в президії Українського громадського фонду, член Українського соціологічного інституту в Празі і

керівник Кабінету шевченкознавства (1929); співробітничав в "Українському віснику" (Берлін). Дійсний член Філологічного товариства у Празі та член Бібліологічної комісії Наукового товариства імені Шевченка у Львові, професор.

Ф. 369, 86 од. зб. (1949–1994); ф. І, № 30047, 33112, 34948.

Матеріали службової та громадської діяльності

Список нових надходжень до бібліотеки (1954–1955); листи про заснування відділу "Української громади"; уповноваження на збір коштів для будівництва Українського Дому в Сіднеї (1953); список дійсних членів Європейського відділу Наукового товариства імені Шевченка; запрошення до участі у збірнику на пошану Кузелі Зенона (1955).

Листування

Адресати: Богацький Л.П. (1949–1950), Грінченко М.М. (б.д.).

Кореспонденти: Богацький Л.П. (1949), Кубійович В. (1955), Онуфрієнко В. (1953).

Літ.: Альманах українського часопису "Вільна думка та фундації українознавчих студій в Австралії".– Сідней, 1994.– С. 926–928; Малий словник історії України.– К., 1997.– С. 62.

О. П. Степченко

БОГДАШЕВСЬКИЙ Дмитро Іванович (1861 – не раніше 1927 р.) – церковний діяч.

Доктор богослов'я (1904), виконуючий обов'язки ректора Київської духовної академії (1909–1910, 1912), протоієрей (1910), заслужений ординарний професор (1912), архімандрит Василій (1913), ректор КДА (1914); єпископ Канівський, перший вікарій Київської єпархії.

Ф. 191, 934 од. зб. (1872–1927).

Наукові матеріали

Об апокалипсисе (1900); Слово о християнском терпении [поч. XX ст.]; О Евангелиях и евангельской истории (1902); Слово епископа Василия о войне с немцами до победного конца (1914); Критические этюды по Новому Завету (б.д.); Послание святого апостола Павла к Ефисянам (б.д.); О национализме (б.д.).

Лекції і програми до них: [Конспект лекцій з Нового Завіту, прочитаних студентам Київської духовної академії] (1909–1910); конспекти і матеріали про соборні послання (1904–1906); програми читання лекцій з морального богослов'я та білети (1899–1900, 1903–1904); програма лекцій зі священного писання Нового Завіту (1913–1914).

Тексти проповідей з нової історії (1907, 1913); нотатки з нової філо-

софії, про єретиків та апостольські послання (б.д.); про курс наук, що викладаються в православних духовних академіях та характер їх викладання, про устав Київської академії (1909); про релігійні секти (б.д.).

Біографічні матеріали

Паспорт (1906); диплом про звання почесного члена братства "Всіх святих" (1908, 1920); грамоти про нагородження різними орденами (1894, 1902, 1906, 1910); записна книжка (б.д.).

Листування

Адресати: Богдашевська Є.І. (10; 1876–1879), Богдашевський А.І. (22; 1874–1882), Богдашевський І.Д. (93; 1872–1897), Богдашевський К.І. (7; 1876–1877), Лебедєв Д. (1914).

Кореспонденти: Абрамович Ф. (2; 1887–1888), Олексій, єпископ (1921), Алимов С. (1921), Амвросій, архімандрит (1916), Баженов О. (3; 1917–1922), Баришкевич Г. (1917), Бандеровський М. (2; 1917), Богдашевська Є.І. (96; 1887–1899), Богдашевський І. (64; 1876–1897), Богдашевський К.І. (18; 1887–1897), Вітвіцький М., протоієрей (2; 1921), Глубоковський М. (31; 1898–1922), Державін О., священик (3; 1917), Єфросинія, ігуменя (12; 1917–1918), Карнковський І. (7; 1917–1919), Корольков І., протоієрей (11; 1913–1926), Маккавейський М.К. (8; 1912–1915), Маньковська О. (8; 1917–1922), Маньковські (59; 1890–1922), Нєдельський С., протоієрей (19; 1887–1923), Новицькі (9; 1916–1923), Петров І. (8; 1888–1895), Сладкевич О. (16; 1882–1890), Трубніков М. (3; 1916–1917) та ін.

Всеросійське товариство пам'яті воїнів російської армії, які полягли у війні 1914–1915 рр. (1915), Канцелярія митрополита Михаїла (1923), Києво-Видубицький монастир (1923), Києво-Троїцький монастир (1923), "Русская старина" (1915), Синод (1910).

Матеріали службової та громадської діяльності

Указ Синоду інспектору Київської духовної академії архімандриту Василію про присвоєння сану єпископа Канівського, першого вікарія Київської єпархії (1914); запрошення Священного Собору на засідання Контори Собору (1919); запрошення від академіка Федора (Шміта) на засідання Археологічного комітету Всеукраїнської Академії наук (1922).

Матеріали інших осіб

Терновский И. "Основное богословие" (1910); Пальмов Н. "О византийском архитектурном стиле" (1912).

Літ.: Полный православный энциклопедический словарь.– Спб., б.г.– Т. 1.– С. 350.

І. В. Клименко

БОЛСУНОВСЬКІ (родинний фонд).

Болсуновський Кароль (Карл) Васильович (1838 – р. см. невід.) – археолог і нумізмат, дійсний член Імператорського Археологічного товариства, член-співробітник Київського відділу Імператорського Російського воєнно-історичного товариства, кустос нумізматичного відділу Історичного музею в Києві; **Болсуновська Текля** [Василівна] (рр. н. і см. невід.) – сестра К.В. Болсуновського.

Ф. 237, 381 од. зб. (1829–1921); ф. III, № 12439–12442, 48205–48206, 62229, 66885.

Творчі матеріали Болсуновського К.В.

[Про заклинання духів під час пошуку скарбів] (1887); Обзор монетных типов в Ольвии (1881); [Історична довідка про замок Вишневецьких] [кін. XIX – поч. XX ст.]; [Мемуари про Т.Г. Шевченка] (1918–1921).

Уривки статей на філософські та історичні теми (1919–1921).

Листування К.В. Болсуновського

Адресати: [Антонович] В.Б. (1892), Болсуновська Г. (11; 1870–1881), Данилевич В.Є. (12; 1909–1914), Іконников В.С. (2; 1894), [Лихачов] М.П. (1916), Мелешко-[Мелешкевич] А. (1894), [Петров] М.І. (4; 1893–1898) та ін.

Кореспонденти: Аронсон Е. (1895), Болсуновська Г. (6; 1864–1880), Болсуновська (мати) (5; 1858–[1863]), Буковський Н. (1897), Васильєв А. (3; 1865–1880), Вінницький А. (1883), Гнатченко З.Ф. (4; 1914–1920), Грейм М. (6; 1897–1903), Грудзинський В. (1863), Грудзинська В. (3; 1864–1865), Житинський Л. (5; 1894–1903), Завадський Л. (2; 1910), Зайончковський [А.] (2; 1866), Копровський С. (20; 1892–1897), Коханський А. (5; 1897), Майер Г. (1897), Маєвський Е. (2; 1903), Мисевич [І.] (5; 1895–1897), Міцкевич В. (1911), Любомирський К. (2; б.д.), Осташевський І. (1897), Прокс К. (1897), Рейхман К. (2; б.д.), Сушкевич Ф. (2; 1881), Уляницький В. (3; 1892), Фаренхольц С. (2; 1903–1904), Хвойка В.В. (б.д.), Хороч С. (3; 1911), Хаппич О. (1892), Хуот Л. (3; 1897), Шаравей Е. (1897), Цеховський В. (1900), Чуманська Ф. (1903), Юзевський В. (1903), Янович А. (3; 1893) та ін.

Друкарня Університету св. Володимира (б.д.), Рада з будівництва костелу у м. Тамбові (б.д.), Towarzystwo opieki nad zabytkami przeszloscі (1912).

Листування Т.[В.] Болсуновської

Кореспонденти: Арматович Т. (1849), [Баєвська] А. (2; 1841), Баєвський Я. (1841), Голинська Л. (12; 1842–1846), Добровольська М. (1849), Завальський Й. (1862), Кончевський К.І. (3; 1841–1842), Кос-

цинський Ф. (1850), Лещинський Н. (3; 1849), Любанський Л. (б.д.), Падува Й. (1841), Рабцевич І. (1860), Рабцевич К. (56; 1851–1860), Стажинська І. (3; 1841–1842), Стозольський Н. (1874), Солтановський Й. (1850), Спегель Л. (1861), Туцевич Т. (2; 1841), Уляницька М. (2; 1847, 1865), Чаплинський Т. (4; 1849–1850), Юргелевич Р. (2; 1849) та ін.

Матеріали господарчо-майнового характеру

Рахунки по маєтку Болсуновських, список працівників у маєтку (1829–1842).

Матеріали інших осіб

[Азбука Реймського Євангелія] (з прикладами варіантів глаголичних написів) (б.д.); вірші різних авторів польською мовою [2-а пол. XIX ст.]; листи різних осіб польською та французькою мовами [2-а пол. XIX ст.]; матеріали, що стосуються надання допомоги полякам, яких було заслано до Сибіру (1847–1856); [Начерк про народний конвент 1792 р.] та ін.

Образотворчі матеріали

Портрет Юзефа Болсуновського (б.д.).

Літ.: *Климова К.* Архівна діяльність Київського відділу Імператорського Російського воєнно-історичного товариства // Історія, історіософія, джерелознавство (статті, розвідки, замітки, есе).– К., 1996.– С. 243; Енциклопедія українознавства.– К., 1993.– Т. 1.– С. 156.

С. О. Булатова

БРАЙЧЕВСЬКИЙ Михайло Юліанович (псевдоніми – М. Б-ий, М. Брайченко, М. Бревський) (1924–2001) – археолог, історик.

Народився в м. Києві, закінчив історико-філологічний факультет Київського університету (1948); працював в Інституті археології АН УРСР (1945–1959, 1970–1972, 1978–2001), Інституті історії АН УРСР (1960–1968), доктор історичних наук (1989), лауреат премії фонду Антоновичів (1993), професор Києво-Могилянської академії.

Ф. 320, 1769 од. зб. (1940–1997).

Наукові і творчі матеріали

Монографії: Древнеславянское святилище в с. Иванковцы на Поднестровье [у співавторстві з Довженком В.І.] (1952); Анти (1959); Історія селянства. Р. І та р. ІІ. (1962); Коли і як виник Київ (1963); Біля

джерел слов'янської державності (1964); [Історія України]. Розділ І. Первіснообщинний лад на Україні. Розділ ІІІ. Київська Русь (1965); Источниковедческий комментарий к книге "У истоков славянской государственности" (1965); Формування давньоруської народності (1966); Культура Русі XII–XIII ст. (1967); Історія історичної науки (1968); Про автентичність "Слова о полку Ігоревім" (вступ та чотири розділи І частини) (1969); Археологія і кібернетика. Ч. I–IV (1971); Напис кримського гончара (у співавторстві з Висоцьким С.О.) (1971); Две тайны Эдвина Друда. Беседы о детективе (1975); [Історія України]. Розділ І (1975); Дело об убийстве Бориса и Глеба. Беседы о детективе. Детектив факта (1976); [Київська Русь]. Розділ І. Русь і християнство (1978); Суспільно-політичні рухи в Київській Русі (1980); Архітектурний путівник по Києву (центральна частина міста) [у співавторстві з Рибіною О.] (1980); Утвердження християнства на Русі (1984); Переяслав-Хмельницький. Путівник по місту та історико-культурному заповіднику (у співавторстві з Сікорським М.І.) (1984); [Автор "Слова о полку Ігоревім"] (б.д.); Аскольд – цар Київський (б.д.); Раскопки церкви конца XI – начала XII вв. в г. Переяславе-Хмельницком [у співавторстві з Асєєвим Ю.С.] (б.д.); Черняховское поселение в с. Леськи близ Черкасс [у співавторстві з Сміленко А.Т.] (б.д.).

Балади, поеми: Поле Гастингса (1940); Галина (1944–1945, ред. 1989); Сон Каракатицы (подражание графу А.К. Толстому) (1956); [Китайские сонеты] (1959); Пастели (1964); Кошовий Іван Сірко (1964–1965); Гориславич (присвячена Надії Довженко) (1975); Варіації на тему "Слова о полку Ігоревім" (1988).

Статті, нариси: К вопросу об имущественном и классовом расслоении населения Днепро-Днестровской лесостепи в I-е века н.э. (1948); Антский период в истории СССР (1950); Древлянское восстание 945 г. (1950); До питання про беззбройний характер культури полів поховань (1952); О распространении римских монет у древних восточных славян (1952); Пастирська експедиція 1949 року (1953); До питання про антів (з приводу статті О.І. Попова) (1954); К истории Среднего Поднепровья в середине I тыс. н.э. (в связи со статьей Г.Ф. Корзухиной) (1955); Етнічна приналежність черняхівської культури (1956); Некоторые археологические памятники борьбы восточных славян с Римом в III–V вв. н.э. (1956); Про час появи проушної сокири у древніх східних слов'ян (1957); Сучасний стан та перспективи ранньослов'янської археології на Україні (1957); По поводу одного места из Константина Багрянородного (1958); Славянская колонизация Византийских земель и ее роль в процессе генезиса византийского феодализма (1958); Захист чи

дискредитація? (1960); Проблема славяно-византийских отношений до IX века в советской литературе последних лет (1960); К постановке готской проблемы (1961); Нумізматика в темах давньої історії східнослов'янських племен (1961); [Философия в Киевской Руси] (1961); К вопросу о русско-армянских связях в период образования Киевской Руси (1962); Слідопити часу. Вступ та пояснення до книги Зенона Косідовського (1962); Бібліотека Ярослава Мудрого в Києві (1962–1963); Т.Г. Шевченко і археологія (1963); Етногенез та історична наука (1964); Производственные отношения у восточных славян в период перехода от первобытнообщинного строя к феодализму (1964); Як Київ став столицею великої Давньоруської держави (1964); Григорій Сковорода (1965); Вивчення давньослов'янських поселень на Україні (1966); Що робити з пам'ятками давньої архітектури? (1966); До 200-річчя Артема Веделя (1967); Іпатіївський літопис (1968); "Руська правда" про селянські втечі (1968); Диалоги об ученых и диссертантах (ч. I) (1970); Перспективи дослідження українських старожитностей XIV–XVIII ст. (1970); Походження запорізького козацтва (1970); Рядовий міщанський будинок в Києві XI–XIII ст. (1970); Максим Берлинський та його "Історія міста Києва" (1971); Готи в Причорномор'ї (до постановки проблеми) (1971); Объединительные тенденции в Южной Руси XII–XIII вв. (политический план Романа Мстиславовича) (1971); Природа і суспільство (1971); Проблема Змійових валів (1971); Альберт Дюрер і проблема українського ренесансу (до 500-річчя з дня народження) (1971); Перша патентована аптека (1971); Біографія чи образ? (1972); Ответы на вопросы журнала "Знание и сила" (1972); До історії нагірного Києва у післямонгольський час (1972); Средневековье и современность. Обращение еретика (1972); Проблеми Київського центру (1972); Перше запровадження християнства на Русі (1973); Административная реформа Владимира Святого (1978); Місце рабовласницької формації в історичному процесі (1978); Первые договоры Руси с греками (1978); Семиотические аспекты археологии (1978); Стародавні східні слов'яни (1978); Византия и древнерусское христианство. 1. Аскольдово крещение Руси (1978–1979); Об авторстве анонимного "Сказания о Борисе и Глебе" (1979); Правовое содержание первого договора Руси с греками (860–863 гг.) (1980); Славяне в Подунавье и на Балканах в VI–VIII вв. (по данным письменных источников) (1980); З історії вітчизняної археології (В.В. Хвойка та Імператорська археологічна комісія) (1981); Легенда об Андрее Первозванном (1982); П.І. Мельников-Печерський та сонячні затемнення в Стародавній Русі (до сторіччя з дня смерті письменника) (1982); "Русские" названия Днепров-

ских порогов у Константина Багрянородного (1982); анотації до портретів історичних осіб – Аскольда, княгині Ольги, Ярослава Мудрого та ін. (1983); Движение волхвов в Северо-Восточной Руси в XI в. (1983); Люди Киевской Руси в творчестве Галины Севрук (1983); Неизвестное письмо патриарха Фотия Киевскому кагану Аскольду и митрополиту Михаилу Сирину (1983); Велична пам'ятка давньоруської культури ("Слово о полку Ігоревім") (1985); До проблеми поняття "пам'ятки історії та культури" (1985); Бинарная партийная система в древнерусском городе XII – начала XIII в. (по материалам Киева) (1986); Ольга и христианство (1987); Восточные славяне в I тыс. н.э. (1988); Тарас Шевченко – дослідник історико-культурної спадщини українського народу (1988); Володимир Антонович (1989); Біографії Данила Галицького та Олександра Невського (1989); Історія з географією (деякі висловлювання щодо об'єднання держав) [90-і роки XX ст.]; Антська проблема в контексті візантійської історії (1991); Коментарі до книги М. Берлинського "История города Киева" (1991); 860 рік (б.д.); Агіографія (б.д.); Актуальные проблемы организации реставрационных работ на памятниках архитектуры (по материалам Киева) (б.д.); Анна Ярославна – королева Франции (б.д.); Дослов'янський Київ (б.д.); І знову: "У Києві на Подолі..." (б.д.); Історична думка в Київській Русі (б.д.); Іудаїстська пропаганда на Русі в середині IX ст. (б.д.); К вопросу о юго-западной группе восточнославянских племен (б.д.); Кам'янець-Подільський – місто-музей (б.д.); Культурно-историческое наследие и мораль (б.д.); Літопис Руський (б.д.); Маленький астрономічний трактат XI ст. (б.д.); Методы формализации исторического материала (б.д.); Населення Києва в XI–XII ст. (б.д.); Натурфілософія в Київській Русі (б.д.); Общественное здание и площадь (к вопросу об идейном содержании архитектуры) (б.д.); Первое письменное упоминание Чернигова в связи с проблемой формирования города (б.д.); Перше українське королівство (б.д.); Початки давньоруського літописання (б.д.); Приєднання чи возз'єднання? (б.д.); Ромашки (о раскопках Ромашковского могильника) (б.д.); Українська державність: сучасне і майбуття (б.д.); Нові фрески часів Київської Русі (б.д.); О начальном этапе формирования белорусской государственности (б.д.); Парк-музей "Старий Київ" (б.д.); Погребение в Горке-Полонке на Волыни (б.д.); Про застосування свічок (б.д.); Серце київського Подолу (б.д.).

Лекції: Природа і люди (1960); Твори, що відбивають татаро-монгольську навалу та її наслідки (1968); Коли збудовано Софію Київську? (1969).

Проспекти: Історія Київської Русі (1971–1972); Стародавній Київ (1971–1971); Острог – Кременец – Дубно (б.д.); Переяслав-Хмельницький (б.д.); По Западной Подолии (б.д.); По Шевченковскому краю (б.д.); Проблеми давньоруського міста (б.д.); Скарбошукачі і учені (б.д.).

Доповіді, тези доповідей: Анты и юго-западная группа восточнославянских "племен" (1953); Раскопки Пастырского городища в 1955 г. (1955); К принципиальной постановке готской проблемы (1961); Древлянское восстание 945 года (1966); До історії Києва в післявоєнний час (1972); Проблема інваріантності метакомплексу археологічної культури (1980); Перша згадка Чернігова у зв'язку з проблемою формування міста (1985); Происхождение Автора "Слова о полку Игореве" (1985–1986); Происхождение г. Черкасс и проблема бродников (1986); Об историческом содержании понятия "Археологическая культура" (1989); Антские клады (б.д.); Вища освіта в Київській Русі (б.д.); Географічні межі Галицького князівства близько 1185 р. (б.д.); Доклад о ранней истории славянства (б.д.); Древньослов'янська топоніміка в області Подунав'я та Прикарпаття (б.д.); З історії давньої агіографії в Київській Русі (б.д.); К вопросу о культуре готов в Крыму (б.д.); Місце рабовласницької формації в історичному процесі (б.д.); Природа і суспільство (б.д.); Проблема синтеза рабовладельческих и феодальных отношений в истории славянских народов (б.д.); Проблема структурного изучения черняховской культуры (б.д.).

Рецензії: Винокур І.С. "Славянские древности Восточной Волыни" (1956); Петров В.П. "Етногенез слов'ян" [60-і роки XX ст.]; Довженок В.Й. "Землеробство Древньої Русі" (1961); Корнієнко І.С. "Кіно і роки" (1965); "Мистецтво стародавнього Києва" (1971); Толочко П.П. "Історична топографія стародавнього Києва" (1971); Сахаров А.Н. "Дипломатия Древней Руси IX – первая половина X в." (1981); Мельниченко И.П. "Когда и сколько заплатили Иуде Искариоту" (1985); Апанович О.М. "Запорізькі козаки та Київ" (б.д.); Асєєв Ю.С. "Мистецтво в Київській Русі" (б.д.); Бабишин С.Д. "Школа и просвещение Древней Руси" (б.д.); Голобуцький В.О. "Запорозьке козацтво" (б.д.); Загребельний П.Ю. "Слово про Київ" (б.д.); Кравченко Н.М. "Касанівський могильник" (б.д.); Кулаковський В. "Хай славиться Русь" (б.д.); Логвин Ю.Т. "Письмена минулих днів" (б.д.); Макаренко М. "Володимир Святий" (б.д.); Махновець Л.Є. "Покажчик до "Літопису руського" (б.д.); Мушкетик Ю. "Той, що народжує богів" (б.д.); Отамановский В.Д. "Борьба медицины с религией в древней Руси" (б.д.); Осика Л. "Етюди про Врубеля" (б.д.); Рибаков Б.А. "Слово о полку Игореве" и его современники" (б.д.); Соколовський В. "Врубель у Києві" (б.д.); Тарковський А. "Андрій Рубльов" (б.д.); Толочко П.П. "Стародавній Київ" (б.д.); То-

лочко П.П. "Давньоруське феодальне місто" (б.д.); Федорова Л.Д. "К.А. Лохвицький і перший музей Києва" (б.д.); Хижняк З.І. "Києво-Могилянська академія" (б.д.).

Археологічні щоденники, облікові картки пам'яток матеріальної культури, перелік віднайдених предметів при розкопках (1958–1972).

Карта пам'ятників другої половини I тис. н.е. (1960).

Список друкованих праць до 1977 р.; список друкованих праць з 1979 до 1986 р.

Рецензії на праці фондоутворювача

Бліфельд Д.І. Рецензія на статтю "Роль і значення наслідування арабських монет у східних слов'ян" (б.д.); Высоцкий С.А. Отзыв на статью "Маленький астрономический трактат XI ст." (б.д.); Крип'якевич І. Рецензія на монографію "Коли і як виник Київ" (1963); Лебедев Г.С. Отзыв официального оппонента на диссертацию "Восточные славяне в I тыс. н. э." (1989); Петров В. Рецензія на статтю "Майнові відносини у південної групи східнослов'янських племен першої половини і середини I тис. н. е." (1962); Толочко П.П. Зауваження на працю "Утверджения християнства на Русі" (1985).

Біографічні матеріали

Копія диплома про вищу освіту (1949); копія диплома кандидата наук (1955); атестат старшого наукового співробітника (1956), посвідчення начальника Раннєслов'янської Кременчуцької експедиції (1959), характеристика (1984), копія диплома доктора наук (1989), матеріали, що стосуються балотування на звання члена-кореспондента АН УРСР (1990).

Матеріали службової та громадської діяльності

Матеріали стосовно будівництва на території Київського братства і Академії Вищого військово-морського політичного училища (1967–1968); матеріали про створення в місті Києві історико-археологічного комплексу – парк-музей "Стародавній Київ" (1968–1980); матеріали, про реконструкцію Червоної площі (1977–1980); про створення музею-заповідника "Києво-Могилянська академія" (1987); виписки, нотатки про Товариство охорони пам'яток історії та культури (б.д.); довідка про територію між Аскольдовою могилою і Видубицьким монастирем (б.д.); пропозиції щодо заходів для дальшого поліпшення справи охорони пам'ятників історії та культури (б.д.); список пам'ятників архітектури Української РСР, що перебувають під охороною держави (б.д.).

Листування

Адресати: Кирилін В.А. (2; 1962), Толочко П.П. (б.д.), Тронько П.Т.

(1969). Редакція видавництва соціально-економічної літератури (1960), редакція газети "Літературна Україна" (б.д.).

Кореспонденти: Антонова І.А. (1971), Апанович О.М. (4; 1962–1963), Балабушевич Т. (5; 1969–1971), Білокінь І.А. (7; 1982–1987), Борковський І. (2; 1958–1960), Брайчевська І.М. (3; 1873), Вардзарук Л.Д. (1969), Василенко В.М. (1965), Винокур І.С. (17; 1955–1980), Горнунг Б.В. (1997), Драчук В.С. (2; 1969–1970), Засядчук В.П. (17; 1959–1971), Іваненко Л. (5; 1968–1970), Караманица Х.А. (2; 1961), Козловський І. (1965), Колосов Ю.Г. (1952), Красівський І. (4; 1963–1965), Кухаренко Ю. (8; 1949–1955), Лисенко І. (1970), Лучинський М.Ф. (6; 1955–1961), Мельніковська О. (12; 1982–1990), Петров В.П. (2; 1952), Рибаков Б.А. (2; 1957–1965), Сорока С.К. (22; 1965–1972), Симонович Е.А. (26; 1956–1983).

Головна редакція Української Радянської Енциклопедії (26; 1960–1989), Інститут мовознавства АН УРСР (31; 1962–1972), Інститут археології АН СРСР (5; 1959–1966), Інститут археології АН УРСР (4; 1958–1963), Інститут історії матеріальної культури АН СРСР (8; 1950–1957), редакція журналу "Византийский Временник" (18; 1958–1986), Товариство охорони пам'яток історії та культури (33; 1965–1984), Уманський краєзнавчий музей (1959).

Матеріали інших осіб

"Вісник Наукового Студентського Товариства" (1971; №3); Матеріали комісії про стан історико-культурної спадщини в м. Кам'янці-Подільському (1985); материалы проверки фактов, изложенных в письме Л.А. Пономаренко о неправильных действиях В.А. Харламова во время раскопок в некрополе Успенского собора Киево-Печерской лавры (1983); Мельник М.І. "Життя, віддане народу (спогади старого більшовика)" (1978); Симонович А. "Вірші" (1973–1989); Сухобоков О.В. "Днепровское лесостепное левобережье в VIII–XIII в.в. (по материалам археологических исследований 1968–1988 гг.)" (1989).

Ілюстративні матеріали

Малюнки з розкопок в Дубно-Кременецькому регіоні (1947–1948); зарисовки знахідок в городищі Плісниськo (1950), в селах Ромашки Васильківського повіту та Зарубинці Канівського повіту (б.д.); ескізи, адресовані Брайчевскому М.Ю. (б.д.) та ін.

Фотографії

Брайчевський М.Ю. з співробітниками (3; б.д.); розкопки в [Переяславі] (1957).

Літ.: *Івакін Г.* Слово про історика // Брайчевський М. Вибрані твори. Історико-археологічні студії. Публіцистика.– Нью-Йорк ; К., 1999.

М. К. Іваннікова

БУКРЄЄВ Борис Якович (1859–1962) – математик.

Народився в м. Льгові Курської області. Закінчив Курську класичну гімназію, Університет св. Володимира (1882), магістр (1887), професор Університету св. Володимира (1889). Викладав на Вищих жіночих курсах в м. Києві (1896–1920), в Хіміко-фармацевтичному інституті (1922–1924), професор Київського політехнічного інституту (1898), завідував сектором геометрії Інституту математики Української Академії наук. Один із засновників Київського фізико-математичного товариства; дійсний член Товариства любителів природознавства, антропології та етнографії при Московському університеті (1894), заслужений діяч науки УРСР (1941), почесний член Московського математичного товариства.

Ф. 41, 2013 од. зб. (1849–1968).

Наукові матеріали

Наукові праці: Об открытии исчисления бесконечно малых по Бертрану (1902); О кривых второго порядка (1910); Еще об эволютах пространственной кривой (1919); Вариационное исчисление (1920); Формула Симпсона (1922); О фокусах кривых второго порядка (1923); Пересечение трех плоскостей (1924); Скалярное и векторное произведение векторов. Материалы к 3-му изданию "Вступу до варіаційного числення" (1926, [1932–1933]); До графічного розв'язування кубічного рівняння (1930); Проективне співвідношення двох рядів в тій самій площині (1937); Система сфер (1941); Неевклідові конічні перерізи (1942); О круговых сечениях (1946); Определение направления и величины осей симметрии сечения эллипсоида плоскостью, проходящей через его центр, но не содержащей ни одной из его осей (1947); Инверсия гиперболы. Инверсия эллипса (1951); Движение 1-го рода, Эквидистанта (1953); Скольжение в себе. Тип эллиптический (1954); Эквидистанты эвклидовой окружности в планиметрии Лобачевского (1954); Н.И. Лобачевский (1792–1856) (1956); Аналитическая геометрия на плоскости (б.д.); Касательная плоскость и полярная плоскость. Пересечение их с поверхностью второго порядка (б.д.); Однорідні координати точки і прямої (б.д.); Однорідні координати точок площини (б.д.); Передмова і окремі розділи монографії з проективної геометрії (б.д.); Проективные координаты точек прямой (б.д.); Об уравнении третьей степени (б.д.); Частные случаи Паскальной теоремы (б.д.); Дифференциальное исчисление (б.д.); Доказательство Штурма теоремы Коши (б.д.); Объем тетраедра. Прямолинейные образующие

однополостного гиперболоида (б.д.); Задача Эйлера о прочности упругого стержня (б.д.); Принцип Гамильтона (б.д.); Про колові перерізи для загального рівняння поверхонь другого порядку (б.д.); Формулы Грина (б.д.); Прочность тонкого упругого стержня, сжимаемого продольной силой. (Задача Эйлера о продольном изгибе) (б.д.); Площадь геодезического треугольника (частный случай) (б.д.); Геодезические линии в планиметрии Лобачевского (б.д.).

Лекції та матеріали до них: Курс приложений дифференциального исчисления к геометрии двух измерений (1900–1901); Курс вариационного исчисления (1912); Высшая математика. Алгебраический анализ (1913); Билеты по теории чисел [10-і роки XX ст.]; Диференціальна геометрія. (Простір 3-х вимірів) (1928); Циркуляция вектора (1928); Принцип дуальності. Ангармонія. Гармонія. Проективність. Інволюція (1934); Програма лекцій з геометрії для аспірантів У[країнського] н[ауково]-д[ослідного] і[нституту] п[едагогіки] (1935); Аналитическая геометрия для 1-го курса (1939); Неевклідова планіметрія в аналітичному викладі. Рисунки до курсу (1945); Вопросы и задачи по аналитической геометрии (1952–1953); Область рациональных чисел (б.д.); Свойства рациональной области. Дедекиндова теория иррациональных чисел и др. Гл. 1–8 (б.д.); Программа по аналитической геометрии. Геометрия в пространстве (б.д.); Проект програми з курсу вищої математики (б.д.); Программа истории математики (по Яновской) (б.д.); Рабочий план по геометрии Лобачевского (б.д.) та ін.

Виписки з праць різних авторів, обчислення, записи, пов'язані з читанням лекцій, екзаменами з математики.

Рецензії на праці фондоутворювача

Гордон І.І. [Рецензія на працю Б.Я. Букреєва "Неэвклидова планиметрия в аналитическом изложении". Ч. 1. 1947] (1949); Кравчук М.П. Про брошуру професора Б.Я. Букреєва "О проективных координатах" (б.д.); Рибаков Б.М. Рецензія на книжку професора Б.Я. Букреєва "О проективных координатах" (б.д.); Смогоржевский О.С. Отзыв о статье профессора Б.Я. Букреева "Эквидистанты эвклидовой окружности в планиметрии Лобачевского" (1954).

Біографічні матеріали

Послужний список позаштатного заслуженого ординарного професора Університету св. Володимира (1882–1916); справа про прийняття магістранта Б.Я. Букреєва до складу приват-доцентів Університету св. Володимира (1886–1895); трудова книжка (1887–1960); диплом, виданий Радою Університету св. Володимира про присудження ступеня

доктора чистої математики (1891); свідоцтво про народження (1891); Тимчасове посвідчення на проживання у м. Києві (1923); посвідчення різних учбових закладів (1892–1946); диплом заслуженого діяча науки УРСР (1941); диплом доктора наук (1946); книжка академічного пенсіонера (1948); Спогади (1953); Автобіографія [50-і роки XX ст.]; записники (1900–1941); вітальні адреси, листи Київського, Ростовського державних університетів, АН УРСР, Академії будівництва і архітектури УРСР, АН СРСР, Українського НДІ педагогіки, Київського, Житомирського, Ніжинського державних педагогічних інститутів, Ростовського інституту сільськогосподарського машинобудування та ін. з нагоди 90-, 100-річчя від дня народження.

Матеріали службової та громадської діяльності

Особлива думка з приводу рішення Ради Університету св. Володимира на засіданні 5 листопада 1905 р. [про закриття університету]; Нарис громадської та науково-учбової роботи, починаючи з 1918 р. (1945); Звернення до молоді [щодо вибору професії] (1945); Висновки про проект стандарту математичних позначень, розроблений комісією з стандартизації (б.д.).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Виписки з особового рахунку члена кредитно-ощадної каси при Університеті св. Володимира (1906, 1907, 1911); записники господарчого, щоденникового характеру (1906–1917); посвідчення про право на додаткову житлову площу, на придбання видань для математичного семінарія (1920–1944); матеріали про призначення академічної пенсії (1927–1939).

Листування

Адресати: Букреєв М.Б. (1916), Букреєва К.О. (9; 1901–1907), Букреєва Т.Б. (2; 1953, 1957), Єфімов М.В. (1955), Каган В.Ф. (1951), Норден О.П. (1955), Орлов М.Х. (1933), Толпиго К.Б. (17; 1938–1941) та ін.

Київський політехнічний інститут (1929), Московське математичне товариство [1953], Рада Вищих жіночих курсів у Києві [1911], Університет св. Володимира (1886).

Кореспонденти: Авдєєва Л.І. (3; 1950–1951), Алексєєва Л.М. (6; 1949–1951), Безобразов Є.Є. (173; 1881–1918), Безобразова Н.Я. (185; 1882–1940), Блохінцев Д.І. (2; 1941), Боголюбов М.М. (1949), Букреєв В.Я. (9; 1880–1883), Букреєв Є.Б. (38; 1906–1956), Букреєв М.Б. (16; 1915–1921), Букреєв М.Я. (45; 1880–1917), Букреєв Я.В. (3; 1875–1881),

Букреєви Я.В. і Н.М. (48; 1877–1888), Букреєва К.О. (2; 1907), Букреєва Т.Б. (11; 1901–1957), Ващенко-Захарченко М.Є. (2; 1883, 1890), Вельмін В.П. (6; 1939–1954), Вороний Г.Ф. (1906), Граве Д.О. (15; 1901–1935), Граціанська Л.М. (2; 1945), Григор'єв В.С. (1944), Даніель Н.М. (26; 1883–1886), Докучаєв Г.К. (2; 1959), Зморович В.Л. (2; 1953, б.д.), Іконников В.С. (1889), Каган В.Ф. (13; 1950–1951), Кезма Т.Г. (1949), Котельников О.П. (3; 1913–1916), Крилов М.М. (2; 1926, б.д.), Леціус І. (4; 1892–1911), Міттаг-Леффлер М.-Г. (1883), Мордухай-Болтовський Д.Д. (6; 1928–1952), Несторович М.М. (18; 1952–1955), Норден О.П. (4; 1953–1955), Пономарьов І.Ф. (6; 1949–1959), Рахманінов І.І. (6; 1888–1889), Ремез Є.Я. (1949), Смогоржевський О.С. (10; 1944–1959), Тихомандрицький М.О. (3; 1886–1905), Толпиго К.Б. (24; 1944–1945), Фельснер М.С. (150; 1950–1959), Феофілактов К.Л. (2; 1885, б.д.), Фукс Лазар (4; 1889–1890), Чумаченко І.П. (2; 1957, 1959), Шапошников В.Г. (3; 1915–1949), Яснопольський Л.М. (21; 1941–1957), Яснопольський С.Л. (23; 1940–1955) та ін.

АН СРСР (1949), Всесоюзний комітет в справах вищої школи (1937), Інститут математики АН УРСР (1954), Казанський державний університет (1954), Кам'янець-Подільський державний педагогічний інститут (1949), Київський державний університет (1912–1958), Київський політехнічний інститут (1956), Комісія з організації читальні Петербурзьких вищих жіночих курсів (1904), Міністерство освіти УРСР (1950), Міністерство народної освіти (1887), Міністерство соціального забезпечення (1949–1950), Московське математичне товариство при Московському університеті (1893), Народний комісаріат фінансів СРСР (1925), Об'єднання державних науково-технічних видавництв України (1932), редакція журналу "Успехи математических наук" (1954), Товариство любителів природознавства, антропології і етнографії при Московському університеті (1894), Український НДІ педагогіки (1938), F.A. Brockhaus (1926–1935), The International Who's Who (1962).

Матеріали інших осіб

Рибаков Б.М. "Робочий план з курсу проективної геометрії" (б.д.); Толпыго К.Б. "Обзор квантово-механических теорий фотоэффекта с чистых металлических поверхностей" (б.д.); Шебалин Н. "Об интегрировании по методу Лапласа линейных дифференциальных уравнений в частных производных 2-го порядка" [1901]; Янушевский "Высший анализ и дифференциальное исчисление" (1859–1860); особисті документи дочки Б.Я. Букреєва Тетяни Борисівни Толпиго та Толпига Кирила Борисовича (1906, [30-і роки XX ст.], 1945).

Книги з дарчими написами

Дарувальники: Ганицький І.М. (1910), Добровольський В. (1924), Кирпичов В.Л. (1895), Черняєв М.П. (1956) та ін.

Фотографії

Б.Я. Букреєв (1908, 1913, [30-і роки XX ст.], б.д.), Б.Я. Букреєв з дружиною (1912), з праонукою (1959), зі студентами [10-і, 50-і роки XX ст.] та ін.; родичі, знайомі; професор Леві Чівіта (1925); краєвиди Уралу, берегів Волги (1916).

Літ.: *Белоусова В.* Борис Якович Букреєв // У світі математики.– К., 1984.– Вип. 15.– С. 45–48; *Боголюбов А.Н.* Математики, механики : Биогр. справ.– К., 1983.– С. 74; Енциклопедія українознавства.– Л., 1993.– Т. 1.– С. 192; Киевский университет, 1834–1984.– К., 1984.– С. 204; Личные архивные фонды в хранилищах СССР.– М., 1980.– Т. 3.– С. 68; Українська радянська енциклопедія.– К., 1960.– Т. 2.– С. 143; Український радянський енциклопедичний словник.– К., 1966.– Т. 1.– С. 249.

І. Д. Лисоченко

БУНГЕ Микола Християнович (1823–1895) – публіцист, економіст, державний діяч.

Народився в м. Києві. Освіту здобув у київській Першій гімназії. Закінчив Університет св. Володимира (1845), захистив магістерську дисертацію (1847), був затверджений професором ліцею князя Безбородька. Викладач Університету св. Володимира (1850), захистив докторську дисертацію (1852), ординарний професор (1854). Ректор Київського університету (1859–1862, 1871–1875, 1878–1880), міністр фінансів царського уряду (1881–1886), голова Комітету міністрів (1887). Академік Петербурзької Академії наук.

Ф. 57, 128 од. зб. (2-а пол. XIX ст.); ф. I, № 6835, 11420, 44827; ф. III, № 16472, 67546.

Наукові матеріали

Предложения о составлении описания фабричной и заводской промышленности в экономическом отношении (1851); Прекращение крепостного права. Права, приобретаемые крестьянами. Поземельные права помещиков, усадебные устройства. Наделы и повинности крестьян. [60-і роки XIX ст.]; О выкупе крестьянских повинностей в Германии и России [60-і роки XIX ст.]; [Про викуп селян та віддячення поміщиків] [60-і роки XIX ст.]; виписки з історичних досліджень селянського стану в різних країнах [60-і роки XIX ст.]; Записка о денежных средствах России в настоящих обстоятельствах [70–80-і роки XIX ст.]; [Про взаємовідношення факультетів та Ради Університету] (б.д.); [Про результати балотування професорів на кафедрах Київського університету] (б.д.); По поводу статей "Народное образование на южно-русском языке" и "Педагогическое значение малорусского

языка", напечатанных в "С.-Петербургских ведомостях", № 93 за 1866 г. (б.д.); [Про ліберальне, державно-адміністративне, соціальне та історичне направлення у політекономії] (б.д.); О крестьянском сословии (б.д.) та ін.

Рецензії на праці фондоутворювача

"Главнейшие реформы, проведенные Н.Х. Бунге в финансовой системе России" (б.д.).

Біографічні матеріали

Атестат про закінчення юридичного факультету Київського університету [1845]; грамоти монархів про надання Бунге М.Х. придворних чинів (1855–1856, 1859); диплом Петербурзької Академії наук про обрання Бунге М.Х. ректором Київського університету (1859); нагородні листи (1857–1895); дипломи та повідомлення про обрання дійсним та почесним членом різних комітетів та товариств (1841–1890).

Матеріали службової та громадської діяльності

[Подання декана історико-філологічного факультету Раді Київського університету про призначення ад'юнктом по кафедрі політекономії та статистики магістра державного права Бунге М.Х.] (1851); [повідомлення Міністерства фінансів про призначення Бунге М.Х. керуючим Київською конторою державного банку] (1862); матеріали про впровадження газового освітлення в м. Києві (за сприяння Бунге М.Х.) (1877); копії указів Олександра III та оригінал указу Сенату про призначення Бунге М.Х. на посаду керуючого Міністерством фінансів, а згодом – міністром фінансів (1881, 1882), головою Комітету міністрів та членом Державної ради (1887); листи від піклувальника спадкоємця цесаревича Строганова С.Г. з пропозицією викласти спадкоємцю теорію фінансів (2; 1863); листи від ректорів та Ради Київського університету про призначення та звільнення з різних посад, надання наукових ступенів, затвердження у званнях (1841–1867) та ін.

Листування

Адресати: [Кістяківський] А.Ф. (1879), [Лучицький] І.В. [70-і роки XIX ст.]; [Романович-Славатинський] А.В. (б.д.), [Штиглиць] А.Л. (4; [1862]).

Кореспонденти: Бабкін В. (1860), Блудов Д.М. (2; 1861), Зібер Н.[І.] (1873), Іконников В.С. (б.д.), Куманін О.А. (1883), Панін В.Н. (2; 1861), [Романов] К.[М.] (великий князь) (1861), Ростовцев [Я.І.] (1859), Rozenthal George (1884), Vidol Max (1860).

Матеріали інших осіб

Бабкин В. "Несколько заметок на предварительные соображения финансовой комиссии" (1860); "Ведомость Киевской казенной палаты о расходах сумм общих и частных земских повинностей за 1845 г.";

"Европа против нас. Окружено врагами Отечество со всех сторон..." (б.д.); "Комментарии к отчетам Лифляндской комиссии крестьянских дел и Лифляндского гражданского губернатора о положении крестьян за 1858–1859 гг."; Кон Крин [Е.Ф.] "Отчет министра финансов за десять лет, с 22 апреля 1823 по 22 апреля 1833 г."; "Материали Воронежского губернского Комитета об улучшении быта помещичьих крестьян" (1858–1859); [Нотатки про докторську дисертацію [Н.П.] Яснопольського] (б.д.); "О налогах и сборах с имущества, переходящего в другое владение" (б.д.); "Опись гипсовых слепков, купленных Берлинским Королевским музеем" (б.д.); Паисий, архимандрит Коренский. "Краткое описание Курской Коренской Рождество-богородицкой общежительской пустыни" (1839); "Проект правил для открытия кредита поземельным владельцам в Киевской конторе государственного коммерческого банка" [60-і роки XIX ст.]; справка о числе крепостных людей в помещичьих имениях по 10-й народной переписи (1860); Тарновский В.В. "Мнение о собственности крестьян" [60-і роки XIX ст.]; Тюрго [Анн-Робер-Жак]. "Размышления об образовании и распределении богатств"(б.д.); "Швейцарская федерация" (б.д.); Штерн. "Об утверждении и исправлении финансов" [60-і роки XIX ст.].

Фотографії

Альбом фотографій [службовців держбанку] з дарчим написом Бунге М.Х. (1862–1880).

Літ.: Биографический словарь профессоров и преподавателей Императорского университета св. Владимира, 1834–1884 гг.– К., 1884.– С. 71–84.

М. Л. Скирта

БУРЧИНСЬКИЙ Георгій Йосипович (1908–1993) – лікар-терапевт.

Народився в м. Києві; закінчив Київський медичний інститут (1931); головний терапевт Київського військового округу; завідуючий кафедрою Київського медичного інституту (1954–1986); професор-консультант (1986); доктор медичних наук, заслужений діяч науки України, лауреат Державної премії.

Ф. 351, 270 од. зб. (1917–1936).

Наукові матеріали

Механизм реакции оседания эритроцитов и ее значение при некоторых внутренних болезнях (1938); О катаральной желтухе [після 1940 р.]; Клиника язвенной болезни по материалам терапевтического отделения Киевского окружного военного госпиталя № 408 (1945); Лечение легочных нагноений (1949); Отечественные терапевтические школы и их значение в развитии клинической медицины (1949); Об ошибках в диагностике острых пневмоний (1953); Анализ причин рецедивов и

обострений язвенной болезни (1953); Материалы к изучению нагноительных заболеваний легких (1958); История терапии в УССР (к 50-летию советской системы здравоохранения) (1966); Некоторые практические вопросы диагностики язвенной болезни [після 1966 р.]; Слово о В.Х. Василенко (1990); Долихомегаколон (б.д.); Загальні принципи викладання на кафедрі факультетської терапії та її значення у формуванні клінічного мислення студентів (б.д.); Останні наукові досягнення в галузі гастроентерології (за даними вітчизняної та зарубіжної літератури) (б.д.); Роль кафедр внутрішніх хвороб медичного факультету університету та медичного інституту у розвитку наукових напрямів та створенні київської школи терапевтів (б.д.); Сучасні проблеми деонтології (б.д.).

Лекції та програми до них: Геморрагические диатезы (1949); Актуальні питання лікування хворих виразковою хворобою (1968); Деякі принципи клінічного вживання серцевих глюкозидів (1969); Бронхиальная астма (1977); Гипертоническая болезнь (1979); История развития медицинского образования в СССР и задачи курса внутренних болезней на современном этапе (1985); Дифференциальная диагностика бронхообструктивного синдрома (1985); конспекти лекцій, виписки (б.д.).

Біографічні матеріали

Біографія та відомості про родину (1993); родовід професора Г.Й. Бурчинського (1993); особовий листок з обліку кадрів та автобіографія (1974); нагороди та почесні звання (1993); гімназичні зошити, записні книжки та щоденники (1917–1927); вітальні адреси (1978; 1982); "Г.Й. Бурчинський. До 75-річчя з дня народження" (1983); некролог на смерть Бурчинського Г.Й. (1993); лист-подання Президенту АМН СРСР академіку Тимакову В.Д. для обрання Г.Й. Бурчинського на оголошені вакансії членів-кореспондентів АМН СРСР (б.д.).

Газетні публікації, в яких згадується Г.Й. Бурчинський або розповідається про нього (1968–1988).

Матеріали службової діяльності

[Висновки комісії] про присвоєння звання доцента (1949); висновки комісії про присудження звання професора (1960); виписка із протоколу засідання Ради Київського медичного інституту ім. О.О. Богомольця з постановою про висування його кандидатури для обрання членом-кореспондентом АМН СРСР (1968); [висновки комісії] про наукову, педагогічну та громадську діяльність (б.д.); наукові звіти (1982–1986); службові характеристики (1951–1984); програми, запрошення та квитки на різні з'їзди, конференції тощо (1936–1992).

Листування

Адресати: Іванов В.М. (1948), Кабанов В.І. (1953), Плякін (1950), Столипін П.Г. (1953).

Київський окружний військовий госпіталь (1951), наукова редакція медицини та загальної біології "Української радянської енциклопедії" (1976), редакція журналу "Терапевтический архив" (1975).

Кореспонденти: Анічков Н.Н. (1959), [Афанасьєв] (1953), Борисов А. (1970), Василенко В.Х. (1978–1985), Вдовиков М.П. (1952), Гейхман Л. (1974), Дмитерко Л. (1978), Іванова М.К. (б.д.), Комаров Ф.І. (1978–1987), Косткевич-Вахніна О.І. (1972), Лащенко П. (1961), Малая Л. (1978), Мороз (1963), Олейнікова (1978), Рафес (1978), Рогуля А.Л. (1968), Салманов Г. (1970), Стафійчук І. (1964), Тареєв Є.М. (б.д.), Широкова (1969), Шпарковський О.О. (1978), Щетинкін В.О. (1978), Чазов Є.І. (1977–1978), Чернух А.М. (1977).

Видавниче об'єднання "Вища школа" (1990), Вінницький медичний інститут (б.д.), Головна редакція Великої медичної енциклопедії (б.д.), Головна редакція УРЕ (1966), журнал "Клиническая медицина" (1979–1990), Державне видавництво медичної літератури (1958–1959), кафедра [внутрішніх хвороб] та гастроентерологічне відділеня [лікарні №22] (1988), Комітет з Державних премій УРСР в галузі науки та техніки (1981), Миньковецька лікарня (1965), Правління Українського терапевтичного товариства (1938), Оргкомітет І Всесоюзного з'їзду гастроентерологів (1971), редакція літератури з медицини та фізичної культури (1985–1986), Четверте Головне управління при МОЗ УРСР (1970; 1981).

Матеріали інших осіб

"До історії терапевтичних відділень госпіталю КВО" (б.д.); "Історія терапевтичного відділення лікарні № 22" (після 1962 р.); Князюк В. "Наступність" (1978); Передерій В.П. "Кафедра внутрішніх хвороб №1" (після 1986 р.); Рейнгардт Б.К. "Диффузный токсический зоб" (б.д.); Скопиченко Н.Ф. "Острый нефрит" (1968); Чурилов, Ісаєв та ін. "Один з кращих" (б.д.).

Образотворчі матеріали

Агітаційний плакат (1959).

Фотографії

Г.Й. Бурчинський (1931–1982).

Літ.: Украинская советская энциклопедия.– К., 1979.– Т. 2.– С. 73.

М. К. Іванчікова

ВАКСЕЛЬ Платон Львович (1844–1919) – музичний критик, співак та колекціонер.

За фахом юрист, доктор права (1870), чиновник Міністерства закордонних справ, таємний радник (1900–1917), член Російського музичного товариства, дійсний член Петербурзької академії мистецтва.

Ф. 97, 26 од. зб. (1913–1918).

Матеріали службової діяльності

Циркуляр Міністерства закордонних справ про призначення Вакселя П.Л. членом Медичної Ради (1916); Персональна думка члена Медичної Ради Вакселя П.Л. про лікарську практику японських лікарів у Примор'ї (1916); запрошення на засідання Медичної Ради Вакселю П.Л. (1916–1918).

Запрошення на засідання Вакселю П.Л. від Російського музичного товариства (Петроградське відділення), Петроградської консерваторії та Петроградського зібрання сільських господарів (1918); Открытое письмо о подписке на Заем Свободы (1917).

Статут Академії мистецтв (проект, березень 1918); Основные положения реформы Академии художеств (1918); От Временного Комитета Союза деятелей искусства [звернення] (1918); запрошення на засідання Академії мистецтв Вакселю П.Л. (1917–1918).

Листування

Адресати: Андрєєв Н. (1915).

Кореспонденти: Байдиков В.К. (1917), Вергопуло О. (1918), Гейциг П.В. [після 1915 р.], Желеховська Л. (1917), Куликов І. (1913), Магнутьєва С.А. (1917), Тюрина Ю.А. (1916), Федоров В. (1918).

Т. І. Воронкова

ВАСИЛЕНКО Микола Прокопович (1866–1935) – історик, правознавець, політичний і громадський діяч.

Народився у с. Есмані (тепер с. Червоне, Сумська обл.). Закінчив Дерптський університет (1890); член редакційної колегії журналу "Киевская старина" (1890), викладач Фундуклеєвської гімназії та Київського Володимирського кадетського корпусу (1893–1903), редактор газети "Киевские отклики" (1905–1906), присяжний повірений Одеської судової палати (1913), попечитель Київської учбової округи (1917), член Генерального суду, виконуючий обов'язки Голови Ради Міністрів Української держави та міністра народної освіти (1918), міністр закордонних справ гетьманського уряду, Голова Державного Сенату Української держави, президент Київського університету (1919); академік (1920); голова соціально-економічного відділу ВУАН (1925–1929), президент ВУАН (липень 1921 – лютий 1922), член Наукового товариства імені Шевченка (1911), Голова Історичного товариства Нестора-літописця.

Ф. 40, 1456 од. зб. (1698–1936); ф. I, № 35427, 40249–40250, 42334–42335; ф. III, № 7740–7742, 7873–7874, 8124–8125, 9762, 10034, 12492, 14494–14503, 35781–35783, 46932, 57127, 58942, 60989, 63567–63568.

Наукові матеріали

Обзор литературы земских соборов 1850–1867 [кін. XIX ст.]; Административное деление Малороссии в XVIII в. [кін. XIX – поч. XX ст.]; История украинского права [кін. XIX – поч. XX ст.]; К истории реформы 1861 г. в Черниговской и Полтавской губерниях [кін. XIX – поч. XX ст.]; Литовцы до образования государства [кін. XIX – поч. XX ст.]; Организация высшего управления в Левобережной Малороссии во II половине XVII и XVIII вв. [кін. XIX – поч. XX ст.]; Конституция Пилипа Орлика [поч. XX ст.]; Дворянский вопрос в Малороссии в эпоху Екатерининской комиссии 1767 г. [поч. XX ст.]; Отношения между генералами русской армии и Малорусским правительством [поч. XX ст.]; Нариси з історії дослідження західноруського та українського права [поч. XX ст.]; Монастырское землевладение и владение духовенства. Универсалы на маетности [поч. XX ст.]; История Литовского статута [поч. XX ст.]; Отношения между Россией и Францией до Великой Французской революции (1912); В.П. Науменко как редактор "Киевской старины" (1915); Историческое общество Нестора-летописца (1919); Список наукових праць за 1923–1928 рр.; Профессор Владимир Константинович Пискорский (1868–1910) (1925); Список друкованих праць за 1890–1903, 1927 рр.; Духовное завещание монастырей (б.д.); Памяти Н.И. Костомарова как историка (б.д.); Світогляд М. Драгоманова (б.д.); Формы землевладения на Украине в XVII–XVIII вв. (б.д.).

Лекції і програми до них: Історія України. Курс лекцій [кін. XIX – поч. XX ст.]; Программа краткого курса истории Южной Руси для

учителей Полтавской губернии (1911); Програма економічної історії України [20-і роки XX ст.].

Рецензії: Любовский М. "Начальная история малорусского казачества" (1895); Зарецкий И.А. "Гончарный промысел в Полтавской губернии. Полтавское губернское земство" [поч. XX ст.]; Каманин И.М. "К вопросу о казачестве до Б. Хмельницкого" [поч. XX ст.]; Шафир М.П. "Об установленных законом ограничениях в отношении отчуждения принадлежащих малороссийским казакам потомственных земель" (б.д.).

Матеріали з історії козацтва, грамоти і універсали українських гетьманів, збірник копій історичних документів, серед яких – листування Олександра I з Наполеоном, грамота турецького султана запорозьким козакам, листування державних діячів, копії та оригінали документів з соціально-економічної історії України, документи церков і монастирів кін. XVI – пер. пол. XIX ст., матеріали, пов'язані з видавничою діяльністю газет "Киевские отклики", "Отголоски жизни", листування різних осіб, ділові та фінансові документи різних товариств та ін.

Біографічні матеріали

Посвідчення помічника присяжного повіреного (1908); посвідчення Президента Державного Сенату (1918), співробітника ВУАН (1920); посвідчення професора Університету св. Володимира, Київського археологічного інституту, Інституту соціально-економічних наук (1920); мандат представника від Академії наук по нагляду за історичними архівами (1920); посвідчення особи (1921); щоденники (1921–1927); автобіографія (1922); посвідчення співробітника газет "Киевские отклики" та "Киевские вести", документи, пов'язані з арештом і звільненням (1923–1925); спогади (1924); посвідчення співробітника Інституту народної освіти ім. М. Драгоманова, дійсного штатного академіка (1924); спогади про роботу ВУАН за 1927 р.; некролог (1936); короткий життепис [XX ст.] та ін.

Матеріали службової діяльності

Проект статуту УАН (1924); планово-фінансові документи ВУАН та її відділень за 1927–1930 рр.; положення про роботу ВУАН (1928); інструкції до перевиборів Президії ВУАН (1928); інструкції науковим установам, анкета для складання п'ятирічного плану Академії наук (1928); положення про особливі комісії ВУАН та їх склад (1929); звіт про роботу науково-дослідних установ ВУАН за 1933 р.; списки установ та осіб, які отримували економічні видання Соціально-економічного відділу УАН [20-і роки XX ст.].

Матеріали господарчо-майнового характеру

Охоронні листи на помешкання, майно та бібліотеку (1920–1924); посвідчення, видане УАН, про те, що бібліотека в приміщенні, в якому проживає М.П. Василенко, реквізиції не підлягає (1922); посвідчення на право користування окремою кімнатою (1924, 1925) та ін.

Листування

Адресати: Антонович В.В. (1895), Василенко І.П. (1891), Василенко П.І. (1895), Грінченко Б.Д. (3; 1904–1905), Іконников В.С. (б.д.), Ківлицький Є.О. (7; 1902–1916), Кримський А.Ю. (2; 1923–1926), Лісовський Л.Л. (1896), Лучицький (2; б.д.), Лучицький І.В. (10; 1896–1916), Лучицький І.С. (1908), Постернак С.П. (1922), Петров М.І. (1910), Петрушевський Б.М., Полонська-Василенко Н.Д. (12; 1923–1933) Стешенко І.М. (2; 1917), [Чикаленко] Є.[Х.] (1902).

Кореспонденти: Віглін П.С. (1917), Іванець Г. (1920), Каменецький В. (2; 1913), Камінський В.А. (1925), Ковалевський М. [1913], Корнілович [М.] (1924), Красовський Л.С. (1911), Кримський А.Ю. (1923), Лазаревський О.М. (2; 1892–1893), Личков Л.С. (б.д.), Линниченко І.А. (1918), Лісовський Л.Л. (1896), Лобода А.М. (1926), Малиновський І.О. (1927), Озерський (1928), Остапчук В.Я. (1917), Полонська-Василенко Н.Д. (7; 1923–1924), Росновський Я.[М.] (1917), Рудинський М. (1926), Савченко Ф. (2; 1927), Смирнов А. (5; 1912–1913), Шапіро А. (3; 1913) та ін.

Археографічна комісія ВУАН (6; 1929–1933), Археологічний комітет при ВУАН (4; 1925–1929), Всеукраїнська асоціація сходознавства (3; 1927–1928), Всенародна бібліотека УАН (8; 1922–1927), Демографічний комітет УАН (1921), Історична секція УАН (3; 1927–1928), Комісія для наукових зносин з закордоном при ВУАН (1929), Канцелярія Адміністративного Генерального суду Державного Сенату (1918), Канцелярія Ради Університету св. Володимира (1912), Київська комісія для розбору давніх актів (1918), Київський обласний військово-промисловий комітет (1916), Наукове товариство імені Шевченка (1912), Центральний архів давніх актів (1926–1932), Чернігівська вчена архівна комісія (1911) та ін.

Матеріали інших осіб

Багалій Д.І. "Два нових документи про готування польського повстання на Україні 1863 р." [30-і роки XX ст.]; Багалій О. "Матеріали до історії декабристського руху на Україні. Військова секретна поліція" [30-і роки XX ст.]; Капустин П. "Исторический очерк села Верхней Белозерки" [20–30-і роки XX ст.]; Левицький М.В. "Спо-

гади" [XX ст.]; Малиновський І.О. "Автобіографія та перелік праць" [20-і роки XX ст.]; Малиновский И.А. "О смертной казни" (б.д.); Перетц В.Н. "На суд общественного мнения" (1907); Репнин М.Г. "Краткая записка о Малороссийских казаках (1823–1824)" [поч. XX ст.]; Сенганевич Ф. "Киевский Некрополь" [20-і роки XX ст.]; Фисенко А. "Как добывали в Малороссии в конце XVIII в. крепостных" (б.д.); Яворницкий Д.И. "Материалы о Полтавской битве" (1894).

Листи інших осіб

Костомаров М.[І.] – Лазаревському О.М. (4; 1877–1882), Лазаревський О.[М.] – [Житецькому] П.Г. (3; [1886–1893], б.д.), Лазаревський О.[М.] – [Каманіну] І.М. (38; 1891–1896), Лазаревський О.[М.] – Костомарову М.І. (8; 1881–1882), Лазаревський О.[М.] – Науменку В.П. [1891].

Літ.: Академія наук України. Персональний склад, 1918–1993.– К., 1993.– С. 29; *Верстюк В., Осташко Т.* Діячі Української Центральної Ради : Біогр. довід.– К., 1998.– С. 71–73; *Вороненко В.В., Кістерська Л.Д., Матвєєва Л.В., Усенко І.В.* Микола Прокопович Василенко.– К., 1991.– 272 с.; *Котляр М., Кульчицький С.* Довідник з історії України.– К., 1996.– С. 276–277; Николай Прокофьевич Василенко.– К., 1990.– 56 с.; *Оглобліи О.* Микола Василенко і Вадим Модзалевський.– Мюнхен; Нью-Йорк, 1968.– 23 с.

І. В. Клименко

ВЕРМИШЕВ Олександр Олександрович (1879–1919) – юрист, поет, драматург, художник.

Народився в м. Петербурзі, закінчив гімназію в Баку (1902), юридичний факультет Петербурзького університету (1910).

Ф. 118, 10 од. зб. (1901–1972).

Творчі матеріали

Броненосец Потемкин-Таврический. Стихотворение (1908); Безмолвная степь. Стихотворение (1914); Стихи (1916–1919); Ленин. Стихотворение (1917).

Біографічні матеріали

Вирізки з газет і фотокопії статей, віршів про Вермишева О.О. (1919–1972).

Листи інших осіб

Вермишев О.О. (син Вермишева О.О.) – Візиру М.П. (1966).

Матеріали інших осіб

Сафонов М. "И штык и перо – оружие бойца" (1965); Степанова

Ю. "Песнь расстрелять нельзя" (б.д.); Чернов Ю. "Улица Александра Вермышева" (б.д.).

Фотографії

Фотопортрети та групові знімки знайомих Вермишева О.О. (15; 1901–1919).

М. Л. Скирта

ВИННИЧЕНКО Володимир Кирилович (1880–1951) – письменник, публіцист, драматург, політичний діяч.

Народився в с. Григорівці Єлисаветградського повіту Херсонської губернії. Навчався на юридичному факультеті Університету св. Володимира (1900–1902); член Революційної української партії; емігрував за кордон (1907–1914); член ЦК УСДРП (1907); видавець журналу "Промінь" (1917, Москва) та "Робітничої газети" (1917, Київ); голова Генерального секретаріату Центральної Ради (1917); голова Директорії (1918–1919); емігрував за кордон (1920).

Ф. 293, 273 од. зб. (1902–1918).

Наукові і творчі матеріали

Повісті та п'єси: Біля машини (1902); Голота [1904]; Мохноногое [1916]; Між двох сил (1918); Гріх (б.д.); Крадені моменти, глава XX (б.д.).

Статті: [З історії Української партії соціалістів-революціонерів] (1917–1918); Союз федералістів-автономістів (1917–1918); Час уже й їх спитати (1917–1918).

Рецензії на праці фондоутворювача

Ангар. "Еще о проститутках". Стаття з відгуком на роман В.К. Винниченка "Заветы отцов" (1914); І.Г. "Бібліографія". [Відгук на повість В.К. Винниченка "Заветы отцов"] (1914).

Матеріали службової та громадської діяльності

Запрошення на збори, засідання від: Київського будівельного кооперативу (1918); редакції "Літературно-наукового вістника" (1918); "Робітничої газети" (1918); товариства "Просвіта" (1918).

Листування

Адресати: Васильєва Н.О. (1916), Грінченко Б.Д. (3; 1904–1910), Коцюбинський М.М. (2; 1908), Ліфшиць Р.Я. (52; 1914–1918), Стебницький П.Я. (1917), Чикаленко Є.Х. (111; 1905–1916).

Кореспонденти: Димитерко [1917–1918], Ліфшиць Р.Я. (29; 1914–1916), Сірий Ю. (3; 1918), [Стебницький П.Я.] (1917).

[Київський] театр "Соловцов". Дирекція Н.Н. Синельникова (2; 1916), Липовецька земська управа (1917), "Союз служащих мастеровых и рабочих Ю-З ж. д." (1918), Тифліський театр "Артистическое общество" (1916).

Листи інших осіб

Винницький – Чикаленку Є.Х. (1917), Гайдаренко – [Ліфшиць Р.Я.] (1918), Грабовський І. – [Ліфшиць Р.Я.] [1915–1916], Каніевська Є. – [Ліфшиць] Р.Я., [Винниченко] В.К. [1917–1918], Лібкен Г.І. – [Ліфшиць Р.Я.] (1918), Ліфшиць Р.Я. – начальнику особового відділу при штабі гетьмана України (1918), Одеський драматичний театр – Ліфшиць Р.Я. (1916), Орлов І.М. – [Ліфшиць] Р.Я. (1916), Саратовський міський театр – Ліфшиць Р.Я. (1916), Семироз Р.І. – [Ліфшиць] Р.Я. (1915), [Стебницький П.Я.] – Петроградському комітету УПСР (1917), Сухоруков А. – [Ліфшиць] Р.Я. (1915), Христов В.С. – [Ліфшиць Р.Я.] (1915), Чикаленко Є.Х. – Ліфшиць Р.Я. (2; 1916), Чикаленко Ю.М. – [Ліфшиць Р.Я.] (1916) та ін.

Матеріали інших осіб

Державна дума. "По всей сети всем начальствующим". Наказ по Міністерству шляхів сполучення та звернення до залізничників про покращення роботи залізничного транспорту (1917); Диканський В. [Королів В.К.]. Оповідання (1918); повідомлення про створення "Національного музею-архіву" (1917); проект тимчасової конструкції внутрішніх органів Української Центральної Ради (1917).

Особові документи Ліфшиць Р.Я. (2; 1913–1918).

Фотографії

Портрет невідомого (б.д.).

Літ.: Верстюк В., Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради : Біогр. довід.– К., 1998.– С. 32–43; Енциклопедія українознавства.– Л., 1993.– Т. 1.– С. 248; Малий словник історії України.– К., 1997.– С. 83–84; Особисті архівні фонди відділу рукописів / Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника.– Л., 1995.– С. 30; Українська загальна енциклопедія.– Л. та ін., б.р.– Т. 1.– С. 248; Український радянський енциклопедичний словник.– К., 1966. –Т. 1.– С. 322.

М. К. Іваницкова

ВИНОГРАДОВ Микола Андрійович (рр. н. і см. невід.) – титулярний радник.

Секретар при Донському архієпископі у Новочеркаську (1871), співробітник Імператорського Економічного товариства, член Комітету грамотності (1876).

Ф. 98, 243 од. зб. (1862–1890).

Творчі матеріали

...Мой сын любезный... (1863); Ояси (1877); Заметка о Задерацком Н.П. (1890); Заметки к письмам архиепископа Григория (1890); перелік листів та паперів, які були передані Виноградовим М.А. до КДА та Церковно-археологічного музею (1890).

Біографічні матеріали

Лист Донської духовної консисторії про звільнення з посади виконуючого обов'язки секретаря при Донському архієпископі (1871); документи про продаж біблії в Царграді, на Афоні та в Єрусалимі (1875), отримання та пересилку різної кореспонденції (1889–1890).

Листування

Адресати: Гейнс О.К. (1869).

Кореспонденти: Агапит, архієпископ (2; 1871–1872), Аксаков І.С. (1863), Веніамін, архієпископ (6; 1865–1871), Вітте Ф. (4; 1866), Гейнс О.К. (2; 1862, 1867), Григорій, архієпископ Калузький (8; 1873–1876), Гурій, єпископ Таврійський (15; 1870–1876), Дашков В. (2; 1867), Делянов [Н.]Д. (2; [1874]), Жерве П.К. (7; 1864–1866), Задерацький М.П. (4; 1876–1877), Залкинд І. (1862), Зубков Н.А. (5; 1870–1874), Каялович М.О. (3; 1864), Леонтій, архієпископ Холмський та Варшавський (1876), Мимотін Д. (1870), Митрофаній, єпископ Оренбурзький та Уральський (6; 1867–1871), Михайло, митрополит Сербський (2; 1874), Михайло, архімандрит (1871), Олександр, єпископ Ковенський та Мінський (10; 1867–1874), Платон, архієпископ Ризький та Донський (11; 1864–1879), Риттих О. (6; 1863–1866), Романовський Д.І. (2; 1863–1864), Сегаль Б. (2; 1867–1868), Серапіон, єпископ Чернігівський (2; 1876), Терновський В. (1874), Троцький В.М. (13; 1863–1866), Уманець С.І. (11; 1873–1878), Феодосій, єпископ Катеринославський та Таганрозький (2; 1872, 1876), Цвєтков К. (1864), Шалікова [Н.П.] (2; 1873–1874), [Ширинський]-Шихматов [О.] П. (6; 1864–1867) та ін.

Матеріали інших осіб

Уманець С.І. "На берегу моря" [70-і роки XIX ст.].

І. В. Клименко

ВИНОГРАДСЬКИЙ Юрій Степанович (1874–1965) – краєзнавець, директор Сосницького краєзнавчого музею.

Народився в м. Сосниці Чернігівської обл. Закінчив чернігівську гімназію (1892); Університет св. Володимира (1896). Організатор III Радянського музею у м. Чернігові; фундатор і директор Сосницького історично-археологічного та етнографічного музею (1920–1953) (нині Сосницький краєзнавчий музей).

Ф. 103, 52 од. зб. (1860–1963).

Наукові і творчі матеріали

Письменниця Жандр (1932); Воспоминания о В.Л. Модзалевском (1963); Земля Сосницкая (б.д.); список наукових праць (1925–1930).

Біографічні матеріали

Біографічна довідка (1920); Поездка в Рудню и Козляничи [спогади] (1962).

Матеріали службової та громадської діяльності

Записка про передачу листів французької письменниці Нікітіної (уродженої Жандр) В.М. до Публічної бібліотеки АН УРСР (1962).

Листування

Адресати: Метьолкін А.І. (5; 1951–1953).

Коресподенти: Метьолкін А.І. (9; 1951–1956).

Матеріали інших осіб

Сібільова С.М., Таранова К.М. "Гончарство Ізюмщини" (б.д.); списки речей Сосницького, Конотопського, Ізюмського, Вовчанського музеїв, звіти; матеріали про заборону творів Т.Г. Шевченка (1847–1931) тощо.

Листи інших осіб

Нікітіна В.М. – Лисенко Л.І. (29; 1860–1864).

Картографічні матеріали

Карта Римської імперії (1857).

Фотографії

Виноградський Ю.С. (1927); будинок Сосницького історично-археологічного музею (1920); Нікітіна В.М. (б.д.).

Літ.: *Коваленко О.* Виноградський Юрій Степанович // Українські архівісти : Біобібліогр. довідн.– К., 1999.– Вип. 1.– С. 71–72; *Коваленко О.Б., Ткаченко В.В., Ясновська Л.В.* Виноградський Юрій Степанович // Репресоване краєзнавство (20–30-і роки).– К., 1991.– С. 335–336; Українська мова : Енцикл.– К., 2000.– С. 66.

О. П. Степченко

ВЛАДИМИРСЬКИЙ-БУДАНОВ Михайло Флегонтович (1838–1916) – історик права.

Народився в с. Бороздині Тульської губернії. Професор Університету св. Володимира (1875), головний редактор Київської Тимчасової комісії для розбору давніх актів, голова приймальних комісій при різних університетах (1894–1903), член-кореспондент Імператорської Академії наук.

Ф. 60, 300 од. зб. (1873–1915); ф. І, № 1718, 28190–28191, 44717.

Наукові матеріали

История Университета св. Владимира (1884); Обзор истории русского права [1886]; История права Литовско-русского государства [90-і роки XIX ст.]; Киевская земля [90-і роки XIX ст.]; О взаимоотношениях Богдана Хмельницкого с Швецией в 1655–1657 гг. [90-і роки XIX ст.]; Исторический очерк русских земель от Владимира до конца XIII в. [кін. XIX ст.]; Балтийские славяне [кін. XIX ст.]; Судебник 1589 г. Его значение и источники (1901); Примечание к тексту Pactus Alamannorum [1908]; История русского государственного права. Период I. Земский (IX – до конца XIII в.). Период II. (XIV–XVIII в.) [поч. XX ст.]; История русского права. Период империи [поч. XX ст.]; Заметки о человеческой деятельности и значении образованности (б.д.); Население Малороссии во время присоединения ее к Московскому государству (б.д.); Название дел и выписки по истории Украины (б.д.).

Лекції і програми до них: [Лекции по истории русского государственного права] (1873–1907); История русского частного права (1882–1883); Курс истории русского уголовного права. Тезисы и программы чтений (1887–1897); [Курс истории русского государственного и гражданского права] (1892–1897); Программы чтений по истории русского гражданского права (1898–1904); Польское право [80–90-і роки XIX ст.]; Хорватское право [80–90-і роки XIX ст.]; Темы для письменных экзаменационных ответов [90-і роки XIX ст.]; Заметки на проект экзаменационной программы по истории русского права [90-і роки XIX ст.]; История русского семейного права [кін. XIX – поч. XX ст.]; [Лекции по истории русского обычного права] (1900); Лекции по истории русского процесса судоустройства и судопроизводства (1900).

Рецензії: "Семейное право наследства по Литовскому статуту" [90-і роки XIX ст.]; Ясинский М.Н. "Главный Литовский трибунал...", "Луцкий трибунал как высшая судебная инстанция" [1899–1900]; "Русская правда". (Отзыв о труде Леона Гетца) (1910).

Матеріали службової і громадської діяльності

Повідомлення про призначення головним редактором Київської Тимчасової комісії для розбору давніх актів (1882), головою юридичної іспитової комісії (1894); рапорти про публікації архівних документів та оплата за їх переписування (1890); звіти голови юридичних іспитових комісій при Московському, Петербурзькому університетах (1895, 1901); матеріали про діяльність Київського, Віленського, Вітебського центральних архівів (1900); нотатки з питань організації архівної справи, про методи роботи археографічних комісій, складання каталогів

(1904); проекти статуту Київської археографічної комісії з пояснювальною запискою (б.д.); доповідна записка про збільшення коштів на утримання комісії (б.д.).

Листування

Адресати: Анічков М.Н. (3; 1889), Білоконський І.П (2; 1906), Вельямінов-Зернов В.В. [90-і роки XIX ст.], Виноградов П.Г. (б.д.), Деляков І.Д. (4; 1895–1900), Малахов М.Й. (80-і роки XIX ст.), Сокольський В.В. (1898), Ходет В.П. (б.д), Цитович П.П. (б.д), Юзефович М.В. (1884) та ін.

Археографічна комісія (1900), юридичний факультет Університету св. Володимира (1899), канцелярія попечителя Петербурзького учбового округу (б.д.), Київська Тимчасова комісія для розбору давніх актів (1900).

Кореспонденти: Виноградов П.Г. (1906), Голубєв С.Т. (1890), Дермідонтов Г.Ф. (4; 1899), Єфіменко О.Я. (1896), Житиленко О.О. (1901), Івановський І.[О.] (2; 1890), Іконников В.С. (2; [кін. XIX ст.]), Каманін І.М. (4; 1903), Левицький О.І. (5; 1889–1895), Легонін В.О. (2; 1897), Лобойкова В.В. (1894), Михайлов Є.М. (2; 1897), Ніколайчик Ф.Д. (1889), Орнатський І.Є. (3; 1901), Осипов А.[М.] (2; 1894), Сергієвський М.Д. (1901), Сокольський В.[В.] (5; 1889–1898), Субботін В.[А.] (1884), Цитович П.[П.] (1904), Шуйська М. (5; 1896–1897), Ясинський М. (1892) та ін.

Віленська комісія для розбору давніх актів (1900), департамент народної освіти (1895), Історико-філологічне товариство при Новоросійському університеті (1890), канцелярія попечителя Одеського учбового округу (1889,1898), канцелярія Київського окружного суду (1896), Цивільний касаційний департамент сенату (1896, 1897).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Договори, прохання, розписки [80–90-і роки XIX ст.].

Матеріали інших осіб

[Пасхалія з астрономічними та космографічними статтями і притчами апокрифічного характеру] [XVIII ст.]; [Степенная книга: роды князей и бояр московских в 42-х главах]. Виписки з біблійної та російської хронології, з історії церкви тощо (XVII, XIX ст.); Копії актів з книг записів литовських XVI ст. (б.д.); Лекції та рукописи щодо старообрядців [1859]; Матеріали археографічних комісій [90-і роки XIX ст.]; Опис архівних документів Південно-руських братств [1890].

Листи інших осіб

Голубєв С.Т. – Бедрицькому М.І. (1890), Єфіменко О.Я. – Левицько-

му О.І. (1886), Лебединцев П.Г. – Левицькому О.І. (1889), Субботін В.А. – Фортинському Ф.Я. (1884) та ін.

Літ.: Биографический словарь профессоров и преподавателей Императорского университета св. Владимира. 1834–1884.– 1884.– С. 111–117; *Бондарук Т.І.* Основоположники київської історико-юридичної школи М.Ф. Владимирський-Буданов і Ф.Л. Леонтович.– К., 1995.– 25 с.; *Ворончук І.* Владимирський-Буданов Михайло Флегонтович // Українські архівісти : Біобібліогр. довідн.– К., 1999.– Вип. 1.– С. 72–75; *Дьяконов М.А.* Михаил Флегонтович Владимирский-Буданов.– Пг., 1916; *Михальченко С.И.* Киевская школа в российской историографии (школа западнорусского права).– М. ; Брянск, 1996.– С. 58–74; *Скакун О.Ф.* М.Ф. Владимирський-Буданов як історик права України // Пробл. правознавства.– 1973.– Вип. 27; Alma mater. Університет св. Володимира напередодні та в добу Української революції, 1917–1920. Матеріали, документи, спогади.– К., 2001.– Кн. 2.– С. 321–322.

І. В. Клименко

ВЛИЗЬКО Олекса Федорович (1908–1934) – поет.

Народився у с. Коростені (нині – Новгородська обл., Росія). Закінчив філологічний факультет Київського інституту народної освіти. Член літературних організацій "Молодняк", ВУСПП, співробітничав у журналі українських футуристів "Нова генерація".

Ф. 75, 170 од. зб. (20-і роки XX ст.–1934).

Наукові і творчі матеріали

Записні книжки (поїздка на Кавказ, чернетки віршів тощо) (1928, 1930, 1932); Ювілейне слово Маланюкам (1928); Бій за бавовну [20-і роки XX ст.]; Орамбегім (1930); Ранок [30-і роки XX ст.]; Комсомольські домни задуваєм [30-і роки XX ст.]; Весна, весна! Вона стає на повний зріст [30-і роки XX ст.]; Врожайна пісня пролетарського походу [30-і роки XX ст.]; Лист до мого друга (1930–1932); Відповідь на "Лист до мого друга" (1932); Мій друг Дон-Жуан (1931–1933); Ти ночами не спиш... (1933); Травневий лист до друга (1933); Господи! Я в тебе не вірю (1933); Ледар (1933–1934); З іменем Леніна (1933–1934); Два переможці (1933); Провінція (1933); Збірка творів (1933); Мій творчий доробок (1934); Про завдання творчої праці поета (1934); Портрет начполіта Флоринського (1934); Дещо про весну взимку (1934); Колгоспна весна в Чапаєвці (1934); Пісня, якої не вбити (1934); Абетка ударного комунізму (1934) та ін.

Перекладі: Юренєв Р. "В Калькутті" [кін. 20-х років XX ст.]; Сурков О.О. "Мужики йдуть на війну" (1930); "Слово о полку Ігоревім" (б.д.).

Біографічні матеріали

Видавнича анкета на 1933 рік (1932); посвідчення про відрядження, перепустки (1932–1934).

Матеріали службової діяльності

Заяви до Спілки радянських письменників України (1932), Всеукрдраму (1932), видавництва "Радянська література" (1933), Правління Спілки радянських письменників України (1934).

Листування

Адресати: Грабовський М.О. (1932), Есельсон [30-і роки XX ст.], Кузьменко (1934), Недоля Л. (1933), Ярина [30-і роки XX ст.].

Всеукраїнський з'їзд письменників (1934), Головна редакція видавництва "Радянська література" (1933), Київський обласний комітет ЛКСМУ (1929) та ін.

Кореспонденти: Баранов К. (1933), Бейм О. [30-і роки XX ст.], Влизько І.В. (1933), Грабовський М.О. (1932), Гурович М. (1934), Зудов С. (1932), Красицький Ф.С. (1933), Омельченко П.О. (1933), Панченко М. (1932), Романов Г. (1934), Ушаков М.М. (1927) та ін.

Альманах "Письменники про себе" (1933), ВБУ при ВУАН (б.д.), видавництво "Радянська література" (1933), видавництво "Рух" (1932–1933), Всеукрдрам (драмсектор) (1932), Всеукраїнський комітет радіофікації та радіомовлення при РНК УРСР (1934), газета "Вісті" (1933), газета "Комсомолець України" (3; 1934), газета "Пролетарська правда" (2; 1933), Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка (1932), Київський обласний комітет ЛКСМУ (1929), Київський облкорпункт газети "Вісті" (1933) та ін.

Матеріали інших осіб

Майский М. "Женщина" (1934); Шиян А., Гурович М. "Чапаєвка будує життя" (1933–1934).

Літ.: Брюховецький В. Влизько Олекса // З порога смерті. Письменники України – жертви сталінських репресій.– К., 1991.– Вип. 1.– С. 104–105.

М. Л. Скирта

ВОБЛИЙ Костянтин Григорович (1876–1947) – економіст, статистик, економгеограф.

Народився у с. Царичанці (тепер Дніпропетровська обл.). Закінчив Київську духовну академію (1900), юридичний факультет Варшавського університету (1904), приват-доцент політекономії і статистики Університету св. Володимира (1906); магістр (1909), доктор політичної економії і статистики, професор Київського університету (1911); декан економічного факультету (1910–1912) та директор (1917–1919)

Київського комерційного інституту; академік (1919), віце-президент ВУАН (1928–1930), завідуючий відділом (1939–1942) та директор Інституту економіки АН УРСР (1942–1947), член Держплану УРСР (1945); доктор економічних наук (1947), заслужений діяч науки УРСР (1944).

Ф. 38, 795 од. зб. (1890–1949); ф. I, № 23059–23061.

Наукові матеріали

Наукові праці: Польский рынок нефти [1922]; Польский рынок вин виноградных [20-і роки XX ст.]; Польский рынок машин [20-і роки XX ст.]; Кооперативная статистика [20-і роки XX ст.]; Экономическая география УССР [1925, 1940]; Нариси з історії російсько-української цукрово-бурякової промисловості, т. 1–3 [20–30-і роки XX ст.]; Размещение производительных сил в бассейне Днепра [1932]; Строительные и декоративные камни Киевского Полесья [1934]; Граниты вблизи Киева [1935]; Самоцвіти УРСР і їх промислове використання [1935]; Шиферные сланцы на Украине и проблема их промышленного использования (1936); Проблема Великого Дніпра (1936); Полезные ископаемые Полесья УССР (1937); Организация труда научного работника (1937, 1939); Перспективы развития крахмало-паточной промышленности на Украине [1937]; Промысловая кооперация в 1938 г., Сиваш и его богатства [1939]; Кукурузный сахар и перспективы его производства на Украине [1-а пол. 30-х років XX ст.]; Природные богатства Советской Украины [1940]; Литва, Латвия и Эстония. (Экономико-географическая характеристика) (1940); Природные условия хозяйственной деятельности БАССР [1942]; Основные задачи и мероприятия по мобилизации ресурсов Башкирской АССР [1942]; Экономико-географическое положение Уфы [1942]; Башкирия. Энергетические ресурсы [1943]; Восстановление народного хозяйства Советской Украины [1944]; К вопросу о восстановлении сахарной промышленности УССР [1944]; Основные линии в направлении развития народного хозяйства УССР в послевоенный период [1944]; Основные вопросы восстановления сахарной промышленности на Украине по окончании Отечественной войны [1945]; До економіки районування УРСР (1947); Нариси з історії російсько-української цукрово-бурякової промисловості, т. 4–5 (б.д.).

Рецензії: Відзив на кандидатську дисертацію Л.Б. Пейсахзона "Текстильная промышленность УССР и вопросы ее послевоенного развития" (1947)

Лекції і програми до них: Программа курса теории политической экономии (1911); Общий план лекций по экономии страхования [1912]; Организация банкового дела (1913); Программа лекций по теории ко-

операции (1920); Программа по торговой статистике (1928); Сущность и задачи статистического метода [20-і роки XX ст.]; История и методы статистики (1939); О ходе работы по составлению пособия по экономической географии УССР [1945–1946].

Численні записи, бібліографічні нотатки, виписки з праць різних авторів, архівних документів, копій з них, звітів; статистичні дані, таблиці та інші матеріали до наукових праць.

Рецензії на праці фондоутворювача

Птуха М.В. "Дополнительный отзыв о научных работах академика К.Г. Воблого, написанных в 1944 и 1945 годах" (1945); Середенко М.Н. "Рецензия на разделы подготовленного к печати II тома "Экономической географии УССР" [1946]; Середенко М.Н. "Рецензия на работу академика Воблого "История сахарной промышленности. Т. IV" [1946].

Книги з дарчими написами

Дарувальники: Струве П. (1916), Підгаєць С. (1929), Коіава Н. (1938) та ін.

Біографічні матеріали

Автобіографія (1944–1947); особовий листок по обліку кадрів (1941); дипломи (1904, 1947); свідоцтво про присвоєння звання заслуженого діяча науки УРСР (1945); щоденник (1942–1943); звіти про наукову, педагогічну, громадську діяльність (1933–1946); характеристики на дійсного члена АН УРСР Воблого К.Г., видані Інститутом економіки АН УРСР, Відділенням суспільних наук АН УРСР [1943–1947].

Вітальні адреси, листи, телеграми від співробітників Інституту економіки АН УРСР, Бюро відділення технічних наук АН УРСР, Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка, Науково-дослідного інституту географії, Московського економіко-статистичного інституту та інших наукових установ і навчальних закладів з нагоди 70-річчя від дня народження.

Матеріали службової та громадської діяльності

Анонімні анкети студентів історико-філологічного, медичного, фізико-математичного та юридичного факультетів Університету св. Володимира для проведення соціологічного дослідження по обстеженню умов побуту студентів, яким керував Воблий (1909); "Минеральные ресурсы Винницкой области". Доповідна записка до геоло-

гічної конференції в м. Києві [1934]; дикторський текст для фільму "Природные богатства Украины" (1946).

Матеріали з організації і проведення Всесоюзної конференції при Академії наук УРСР з проблем Великого Дніпра.

Листування

Адресати: Московський університет (1945).

Кореспонденти: Бажан М.П. (1946), Богомолець О.О. (1946), Головін П.С. (2; 1945–1946), Данилов В.В. (4; 1944–1946), Динник О.М. (1944), Жемчужников Ю.А. (2; 1946–1947), Коваль А.І. (3; 1938–1946), Лященко П.І. (3; 1943–1946), Парменов І.С. (3; 1944–1945), Петровський М.Н. (2; 1946), Пічета В.І. (1946), Птуха М.В. (2; 1946), Рокотовський М.І. (2; 1944), Старовойтенко І.П. (3; 1944–1945), Тичина П.Г. (1946), Фейгін Я.Г. (3; 1944–1946), Хромов П.О. (2; 1944–1945) та ін.

Академія наук СРСР (1942), Інститут економіки АН УРСР (1947), Київський кооперативний інститут (1927), Комісія з історії Вітчизняної війни АН УРСР (1947), Президія АН УРСР [1944], редакція газети "За техніку" (б.д.), редакція журналу "Известия Азербайджанского филиала Академии наук СССР" (1945), Статистична рада при Міністерстві внутрішніх справ (1914), Таврійський університет (1912) Українське товариство культурного зв'язку з закордоном [1946], Управління Центрального архіву РРФСР (1929) та ін.

Матеріали господарчо-майнового характеру

Поліс, виданий правлінням Північного страхового товариства К.Г. Воблому, про страхування майна від пожежі (1911); список речей, що були викрадені під час нацистської окупації з квартири К.Г. Воблого (1944).

Матеріали інших осіб

Бованенко І.В. "Крохмало-паточна промисловість України на другу п'ятирічку" (1933); Воблий В.К. "Кооперативна текстильна торгівля" (б.д.); Доброхотов Н.Н. "Как оценить пригодность (способность) человека к крупной самостоятельной научной работе?" (1944); Дубина И.В. "Кристаллические породы и связанные с ними полезные ископаемые Среднего Побужья Одесской обл. Тезисы к докладу" (1941); Монахов Н.В. "Русская свеклосахарная промышленность и ленинградские технологи" (1927–1928); Сафонцев В. "Законодательство по свеклосахарной промышленности в России с 1861 года и его оценка. Студенческая работа" (1922); Ярошевич А.И., Порубиновский Ю.А., Явор-

ский И.П. "Тезированная пояснительная записка к карте распространения на Украине естественных каменных строительных материалов архитектурно-декоративного значения" [1935–1936]; Яцун М.Й. "Собівартість продукції цукру-піску по уманській філії цукротресту за 4 роки її існування (1924/25–1927/28). Дипломна робота" (1928–1929).

Фотографії

К.Г. Воблий (1904); К.Г. Воблий з дружиною, сином, родичами, знайомими (1912–1914, 1929, 1939); К.Г. Воблий на засіданні Президії АН УРСР поруч з О.О. Богомольцем (б.д.); К.Г. Воблий з О.В. Корчаком-Чепурківським, К.Г. Шліхтером, В.І. Липським (б.д.); син В.К. Воблий з дружиною [40-і роки XX ст.]; М.Я. Калинович з О.І. Білецьким, Ю.М. Соколовим, Л.А. Булаховським (б.д.).

Фотографії кар'єрів пісковика, крейди та ін. [30-і роки XX ст.]

Літ.: Академія наук України. Персональний склад, 1918–1993.– К., 1993.– С. 32; Енциклопедія українознавства.– Л., 1993.– Т. 1.– С. 293–294; Історія Академії наук України, 1918–1923 : Документи і матеріали.– К., 1993.– С. 236, 507; История Академии наук Украинской ССР.– Киев, 1979.– С. 686; Костянтин Григорович Воблий.– К., 1968.– 77 с.; *Лисоченко І.Д.* Костянтин Григорович Воблий // Фонди Відділу рукописів Центральної наукової бібліотеки АН УРСР.– К., 1982.– С. 24–32; Личные архивные фонды в хранилищах СССР : Указ.– М., 1980.– Т. 3.– С. 87; Українська радянська енциклопедія.– К., 1960.– Т. 2.– С. 519–520.

І. Д. Лисоченко

ВОВЧОК Марко (Вілінська Марія Олександрівна) (1833–1907) – письменниця, перекладачка, журналістка, видавець.

Народилася в с. Єкатериновці на Орловщині (нині – с. Козаки Єлецького району Липецької області, Росія). Виховувалася у приватному пансіонаті у м. Харкові (1846–1848). Брала участь у виданні журналу "Отечественные записки", видавець журналу "Переводы лучших иностранных писателей" (1871–1872).

Ф. VII, 73 од. зб. (1859–1907); ф. I, № 1121–1139, 1142–1144, 1725–1742.

Творчі матеріали

Народні оповідання (1857); В глуши [60-і роки XIX ст.]; Жена главн[ого] доктора больницы... [60-і роки XIX ст.]; Обыкновенная история [60–70-і роки XIX ст.]; 7-е августа. Прекрасная дама с умным, выразительным лицом... [2-а пол. XIX ст.]; [Весільні пісні], зібрані з Лубенського, Київського, Борзненського, Остерського та інших повітів Марком Вовчком та Опанасом Марковичем [кін. XIX ст.]; Выходила замуж наша барышня в летах совершенных под 30-ть... [кін. XIX – поч. XX ст.]; Приключения Мухи [кін. XIX – поч. XX ст.];

"...она почти перестала бывать в обществе, почти перестала принимать у себя..." [кін. XIX – поч. XX ст.]; записи крилатих висловів [кін. XIX – поч. XX ст.]; Пройдисвіт [поч. XX ст.] та ін.

Перекладі: [Жюль Верн]. Плавающий город [70-і роки XIX ст.].

Листування

Адресати: Каменецький Д.С. (44; 1859–1870), [Науменко] В.П. (1902).

Листи інших осіб

[Куліш П.О.] – Каменецькому Д.С. (1859), [Куліш П.О.] – [Маркович] М.О. (1898).

Літ.: Брандіс Є.П. Марко Вовчок.– К., 1975; *Засенко О.* Марко Вовчок : Життя, творчість, місце в історії літератури.– К., 1964; *Крутікова Н.Є.* Сторінки творчого життя. (Марко Вовчок у житті і праці).– К., 1965; *Лобач-Жученко Б.Б.* Літопис життя і творчості Марка Вовчка.– К., 1983.– 464 с.; *Лобач-Жученко Б.Б.* Про Марка Вовчка: Сторінки до біографії письменниці.– К., 1979; Малий словник історії України.– К., 1997.– С. 249; Марко Вовчок : Життя, творчість у документах, фотографіях, ілюстраціях.– К., 1981; Мистецтво України : Біогр. довід.– К., 1997.– С. 122; *Недзвідський А.В.* Марко Вовчок. Семінарій.– К., 1981; Українська література у портретах і довідках. Давня література – література XIX ст. : Довід.– К., 2000.– С. 49–51; Українська літературна енциклопедія.– К., 1988.– Т. 1.– С. 341–342; Український радянський енциклопедичний словник.– К., 1966.– Т. 1.– С. 365–366.

М. Л. Скирта

ВОРОНИЙ Георгій Феодосійович (1868–1908) – математик.

Народився в с. Журавці Чернігівської області. Закінчив Прилуцьку гімназію, Петербурзький університет (1889); магістр (1894), доктор (1897), професор Варшавського університету (1894); член-кореспондент Петербурзької Академії наук (1907). Викладач Новочеркаського політехнічного інституту (1907–1908).

Ф. 280, 90 од. зб. (1885–1908).

Наукові матеріали

Разложение многочленов на множители, основанные на свойствах корней квадратных уравнений. Гимназическое сочинение (1885); О числах Бернули (1888); Теория бинарных кубических форм (1891); Тройничные квадратные формы (1892); Тройничные кубические формы (1892); Теория тройничных кубических форм, разлагающихся на комплексные множители, зависящие от корня кубического из обыкновенного целого числа (1892); Вычисление комплексных единиц для разных определителей (1892); Таблицы комплексных единиц, зависящих от корня кубического уравнения (1893); О некотором видоизменении алгоритма Якоби (1894); Заметки о положительных квадратных формах (1895);

Различные формулы (1898); Об интеграции в конечном виде алгебраических дифференциалов (1899); Свойства многогранника, соответствующего положительной квадратичной форме (1900); Новые приложения исчисления бесконечно малых к общей теории положительных квадратичных форм (1900); О разложении некоторых числовых функций в бесконечные ряды, подобные тригонометрическим рядам (1901); Новый способ приведения положительных квадратичных форм (1901); Nouvelle méthode de réduction des forme guadratigues positives (1901–1903); Sur un probléme du calcul des fonetions asymptotigues (1902–1903); Sur une function transcendante et ses applicatims à la sommation de gualgues sèrvies (1902), Математический дневник (1903); К теории ультра-показательных функций (1904); Заметки о неопределенных квадратичных формах (1905–1908); Заметки о положительных квадратичных формах (1905); К теории бинарных квадратичных форм (1907); Заметки о модулярной функции (1908); О простых числах (б.д.) та ін.

Листування

Адресати: Роне Поль (1890), редакція журналу "Des Annales de l'Ecole Normale Supériere".

Фотографії

Г.Ф. Вороний у різні періоди життя (3; б.д.).

Літ.: *Сита Г.* Мозаїки Воронього // Україна. Наука і культура.– Б.р.– Вип. 30.– С. 154–171; *Павловский И.Ф.* Краткий биографический словарь ученых и писателей Полтавской губернии с половины XVIII века.– Полтава, 1912.– С. 40.

М. Л. Скирта

ГАЛАГАНИ (родовий фонд) – потомственні дворяни, власники земель на Полтавщині та Чернігівщині, військові, громадські і державні діячі (XVIII–XIX ст.), графи.

Гнат (Ігнатій) Іванович (р. н. невід.–1748) – полковник Запорозького війська, брав участь у бойових діях 1706–1708 рр.; полковник Чигиринський (1709); полковник Прилуцький (1714–1739); прапрапрадід Григорія Павловича; **Григорій Гнатович** (1716–1777) – полковник Прилуцький (з 1739 р.), учасник Дністрянського (1738) та Пруського (1760) походів; прапрадід Григорія Павловича; **Іван Григорович** (р. н. невід.–1789) – бунчуковий товариш (1763), суддя Прилуцького повітового суду (1784), надвірний радник, прадід Григорія Павловича; **Катерина Юхимівна** (уродж. Дараган) (1740–1823) – дружина Івана Григоровича (1754), дочка Київського полковника; **Григорій Іванович** (1768–1808) – бунчуковий товариш (1781), прем'єр-майор (1787), учасник бойових дій в Турції (1788–1789) та Польщі (1794), граф, дід Григорія Павловича; **Петро Григорович** (1792–1855) – чиновник Колегії Міністерства іноземних справ (1813–1817), Канцелярії Малоросійського генерал-губернатора (1817–1820), Міністерства юстиції (1821), колезький асесор, дядько Григорія Павловича; **Павло Григорович** (1793–1834) – колезький асесор, наглядач Козелецького повітового училища (1830–1834), батько Григорія Павловича; **Катерина Василівна** (уродж. Гудович) ([1790]–1868) – дружина Павла Григоровича (1814), дочка генерал-лейтенанта; **Григорій Павлович** (1819–1888) – громадський діяч, українофіл, великий землевласник на Полтавщині та Чернігівщині. Член Державної Ради та підготовчих комісій перед реформою 1861 р., таємний радник. З 1865 р. до кінця життя – земський діяч, меценат; за сприяння Галагана відкрито гімназію у м. Прилуках (1874) та багато народних шкіл. У пам'ять померлого сина заснував Колегію Павла Галагана в Києві (1871); Голова імператорського Південно-Західного відділу Географічного товариства (1873–1875); **Катерина Василівна** (уродж. Кочубей) (1826–1897) – дружина Григорія Павловича (з 1847 р.), дочка полковника; **Павло Григорович** (1853–1869) – син Григорія Павловича.

Ф. 119, 25 од. зб. (1824–1896); ф. I, № 70–98, 103, 1043, 1715, 3421, 6801–7377; ф. II, № 257–268, 278–282, 291–295, 306–334, 24948–27461, 30212–30246; ф. III, № 156–438, 723–1439, 3781–3790, 5680–5688, 10712–10735, 11339–11390; 45771–46808.

Родинні документи Галаганів

Родовід Галаганів [1886–1887].

Матеріали Гната Івановича

Документи про взяття штурмом Запорозької Січі (1709); грамота Петра II, універсали гетьманів І. Скоропадського та Д. Апостола, правителя Малоросії П. Румянцева-Задунайського та листування з ними (1709–1740); матеріали у маєткових справах: купчі, "сказки", обліки селян та ін. (1709–1748); прохання до гетьманів Д. Апостола, І. Скоропадського, П. Полуботка та правителя Малоросії О. Шаховського (1721–1735); реляція про військові дії армії в Фінляндії, прохання населення увійти у підданство російське, опис міст та їх населення тощо (1742).

Матеріали Григорія Гнатовича

Автобіографічні нотатки (1716–1771); матеріали службової діяльності: універсали, атестат, абшид (свідоцтво про звільнення), ордери про службові зміни, документи про Пруський похід, надання маєтків тощо (1740–1763); документи у майнових та маєткових справах (1745–1777); заповіти сину та дочці [1771].

Матеріали Івана Григоровича

Закордонні паспорти, реєстри речей, листування з Розумовськими та П. Румянцевим з приводу родинних справ, заповіт (1763–1786); універсал К. Розумовського на чин бунчукового товариша, укази Малоросійської колегії на інші чини, лист П. Румянцева-Задунайського у службових справах, документи про дворянство (1763–1784); матеріали у маєткових та господарчих справах: судові виписки, мінчі, купчі, мирові тощо (1763–1788).

Листування

Адресати: Волконський Г.С. (2; 1788), Галаган Г.І. (3; 1788–1789), Галаган П.Г. (1788) та ін.

Кореспонденти: Білий А. (1788), Бурдянський М. (1771), Гур'янов А. (1789); Левицький-Леонович М. (2; 1788), Оболенський (2; 1789) та ін.

Матеріали Катерини Юхимівни

Матеріали у майнових та маєткових справах: купчі, мінчі, описи майна, листування (1771–1821); чолобитна про права монополії на торгівлю горілкою у с. Пісках (1803); заповіт, отпускні кріпакам, справа про виконання волі померлої: заповіти, розподіл речей, розпорядження по господарству, введення у володіння майном нащадків (1823–1827); листування переважно родинного характеру (1823).

Матеріали Григорія Івановича

Щоденник (1781–1786); щоденник подорожі (Мюнхен–Відень–Краків–Київ) (1786); документи у маєткових справах [70-і роки XVIII ст. – 1805]; книга, подарована Л.М. Милорадовичу, з дарчим написом Г.І. Галагана (1804).

Листування

Кореспонденти: Апраксина С. (2; 1794), Данилевський І. (2; 1800), Міклашевський М. (1799), Сільвестр, єпископ Полтавський (3; 1804) та ін.

Матеріали Петра Григоровича

Матеріали у маєткових справах: купчі, мінчі, векселі, описи майна та маєтків, мирові, розписки тощо (1807–1851); листування переважно родинного характеру (1807–1847); документи про спадщину майна та землі, про заставу майна та ін. (1810–1827).

Матеріали Павла Григоровича

Документи про спадщину майна (1810–1827); матеріали у маєткових справах: купчі, мінчі, векселі, описи майна та маєтків, мирові, розписки тощо (1807–1834); листування переважно родинного характеру (1807–1828).

Матеріали Катерини Василівни

Матеріали, пов'язані, переважно, з управлінням маєтками: реєстри земель, закладні, рахунки, купчі та отпускні на селян, заповіти, листування з Сенатом та різними особами (1817–1852).

Матеріали Григорія Павловича

"Опис паперів Г.П. Галагана" (записи у справі перевірки наявності документів, розписки від різних осіб про одержання документів з цієї збірки, листування з цього приводу) (1871–1881).

Наукові матеріали

Статті: Нотатки з приводу введення у Західних губерніях інвентарів (1849); нотатки про відношення поміщиків та селян (1852); О крепостном состоянии в настоящее время и о возможности его уничтожения [50-і роки XIX ст.]; статистичний, економічний та етнографічний опис села Сокиринці [50-і роки XIX ст.]; Письмо о малороссийском будынке [50–60-і роки XIX ст.]; Під дубами (сімейна хроніка) (1866); О склонении малороссийских имен (1869); нотатки з

приводу перекладення натуральних земських повинностей на грошові [60-і роки XIX ст.]; Письмо из провинции. [Про місіонерське товариство та єврейське питання у Західних губерніях] [2-а пол. XIX ст.]; біографічні начерки про Павла Галагана [2-а пол. XIX ст.]; нотатки до родоводу та біографії Г.І. Галагана [2-а пол. XIX ст.] тощо.

Біографічні матеріали

Щоденники (1836–1886); особисті документи: атестати, формуляри, дипломи різних наукових, мистецьких товариств, релігійних організацій, грамоти на ордени, оповіщення про них та ін. (1840–1887); грамота на дворянство (1844); опис подорожі по Європі (1850); нотатки про подорожі по Київській губернії (1864, 1886), Польщі (1866), Галиції [2-а пол. XIX ст.]; спомини про сина [70-і роки XIX ст.]; адрес від "благодарных галичан" (1872); адрес священнослужителів Прилуцького повіту з приводу відкриття Прилуцької чоловічої прогімназії (1874); адреси та подяки за допомогу у шкільних справах (1875–1880); постанова Прилуцької міської думи про зарахування Галагана Г.П. почесним мешканцем м. Прилук (за його земську та просвітницьку діяльність) (1881); адреса від Сокиринецького товариства П. Галагана з приводу 10-річчя з дня заснування (1882) тощо.

Матеріали службової та громадської діяльності

Матеріали про розмежування земель: Проект приєднання частини Малоросійського краю до Київської губернії (1854); листування з Чернігівським губернатором, Прилуцькою межевою посередницькою комісією, Чернігівським губернським комітетом з розмежування земель та ін. у справі розмежування земель Чернігівської та Полтавської губерній (1858–1870).

Матеріали з селянського питання та земельної реформи: Нотатки, висновки, листи з селянського питання (про визволення селян, розподіл землі, поліпшення побуту поміщицьких селян та ін.) [40–60-і роки XIX ст.]; літографовані та друковані видання, доповідні записки, рескрипти тощо у справі звільнення кріпаків (1858–1861); інструкція зі складання уставних грамот (для маєтків Чернігівської губернії) та матеріали до неї (1861); "Общественный приговор" селян с. Сокиринців з приводу надання їм Г.П. Галаганом землі у дар [1861]; листування з членами комісії та державними службовцями з питань діяльності Тимчасової комісії з селянського питання (1863–1864); матеріали Комісії з селянських питань при Київському генерал-губернаторі (членом якої був Г.П. Галаган) [60-і роки XIX ст.]; матеріали в справі зменшення викупних платежів з селянських наділів: постанови, відо-

мості, листування (1879–1881), відмови селян різних повітів від землі (при введенні уставних грамот) [2-а пол. XIX ст.].

Матеріали, пов'язані з службою та діяльністю на виборних посадах: на посаді голови Прилуцького мирового з'їзду: звіт віце-голови тимчасової комісії з ревізії мирових з'їздів Київської губернії, доповідні та листи з цих питань тощо ([60-і роки XIX ст.] – 1881); на посаді голови Прилуцького повітового з селянських справ присутствія: майнові та [землевласницькі] справи, рішення волосних судів, постанови, доповідні, офіційне листування (1874–1882); на посаді члена Державної Ради: призначення, нагороди, реєстр чиновників у департаменті Ради тощо (1882–1887).

Документи Південно-Західного відділу Географічного товариства у Києві: списки членів, нотатки до засідань, листування (1873–1875); документи, пов'язані з діяльністю на посаді предводителя дворянства Прилуцького повіту: документи про дворянську опіку, листування (1874–1880); матеріали у справах банків Прилуцького міського та поземельного кредиту: листування тощо (1878–1882); матеріали про земську діяльність: відомості про земські збори, вибори, листування з земськими управами та ін. (1879–1882); документи Прилуцької міської думи: реєстри гласних, листування з гласними та головою тощо (1880–1883); матеріали про улаштування залізниці: доповідні, кошториси, записки, листування (1882–1888); матеріали Полтавського сільськогосподарського товариства: звіт про з'їзд тютюнників, листування (1883).

Просвітницька та благодійна діяльність: матеріали, пов'язані з опікуванням Галаганом церковних установ та учбових закладів Полтавської та Чернігівської губерній (1847–1860; 1865–1868); матеріали Товариства з поширення грамоти та православної освіти в губерніях Київської навчальної округи: статут, записки, листування (1861–1863).

Матеріали, пов'язані зі створенням Колегії П. Галагана: листування у справі заповіту та "стипендії Журавського" (1856–1869); матеріали народних училищ Полтавської та Чернігівської губерній: журнал засідань, доповідні, правила, призначення, нотатки, листування тощо (1868–1888); статут, головні підстави, прохання, пояснювальні записки, імператорський рескрипт з приводу заснування тощо (1869–1870); листування з Міністерством народної освіти та ін. з приводу вирішення кадрових питань Колегії (1869–1883); протокол засідання, листування з членами товариства, підписні листи (1870–1881); матеріали Київського відділу Слов'янського благодійного товариства: опис слов'янського свята, звіт про діяльність за 1871 р.;

листування з церковними ієрархами про призначення на посади та отримання грошей для церкви (1873–1881); журнал засідань та звіти Прилуцької повітової училищної ради (1877–1881); повідомлення з полтавської Маріїнської жіночої гімназії про обрання Г.П. Галагана членом ради та протокол засідань останньої (1881–1884); листування з міністром народної освіти та ін. з приводу Прилуцької гімназії (1887–1888); господарчі розрахунки маєтків, які належали Колегії [80-і роки XIX ст.] та ін.

Матеріали господарчо-майнового характеру

Матеріали, що стосуються купівлі-продажу, застави та господарчих питань села Лебединець (яке належало Галагану): розписки, опис, листування та ін. (1839–1850); документи у маєткових справах: купчі, мінчі, список куплених селян, духівниця Г.П. Галагана (1840–1887); спостереження за погодою (1844–1852), відомості про витрати та прибутки (1870–1880); програми вистав Сокиринецького домашнього театру (б.д.) та ін.

Листування

Адресати: Валуєв П. (8; 1863–1864), Галаган К.В. (419; 1820–1887), Галаган П.Г. (28; 1820–1869), Гудович К.В. (11; 1842–1843), Даль В. (1876), Кочубей О.В. (8; 1864–1865), Лебединцев Ф.Г. (10; 1882–1885), Максимович [М.О.] (9; 1858–1869), Мерінг Ф. (1884), Ничипоренко І.І. (91; 1879–1888), Сиповський В.Д. (1880), [Тарновський] В.В. [80-і роки XIX ст.], Толстой Д.О. (2; б.д.), Юзефович М.В. (2; 1860) та ін.

Кореспонденти: Аксаков І.С. (19; 1854–1885), Антонович П. (9; 1869–1879), Бенуа [М.Л.] (2; 1842, 1848), Білозерський М.М. (6; 1848–1854), Блудова [А.]Д. (7; 1866–1874), Бодянський О. (5; 1847–1848), Валуєв П.[О.] (7; 1863–1864), Владимирський-Буданов М.Ф. (1869), Галаган П.Г. (20; 1830–1885), Головацький Я.Ф. (2; 1866–1867), Григорович В.І. (2; 1848), Григор'єв В.В. (38; 1870–1873), Даль В. (2; 1876), Іванов О.А. (1843), Жемчужников Л.М. (10; 1850–1857), Задерацький М. (1873), Комаровська М. (76; 1856–1867), Комаровський Є. (22; 1859–1884), Комаровський П. (55; 1848–1869), Кочубей М.І. [50–70-і роки XIX ст.], Куліш П.О. (8; 1856–1858), Лизогуб А. (8; 1849–1864), Лизогуб І. (3; 1853), Максимович М.О. (1869), Маркевич А. (5; 1856–1886), Маркевич [М.] (23; 1853–[1868]), Маркович М.А. (8; 1839–1859), Мартос І. (3; 1821), Мерінг Ф. (18; 1853–1860), Метлинський А.Л. (псевд. А. Могила) (2; 1852–1853), Мещерський В. (2; 1861, 1872), Ничипоренко І.І. (89; 1880–1888), Новицький І. (1874), Остен-Сакен К.І. (1864), Ригельман [М.А.] (88; 1846–1879), Русов О.О. (1873), Самарин Д.Ф.

(11; 1855–1885), Свербєєва К. (12; 1880–1882), Семенов[-Тян-Шанський] П.П. (3; 1864–1873), Сікорський І.О. (3; 1873–1887), Стояновський М.І. (1883), Тарнавський Г. (3; 1821–1823), Тарновський В.В. (8; 1858–1866), Толстой Д.О. (3; 1876–1879), Трегубов Є.К. (3; 1872–1879), Тулов М.О. (15; 1876–1879), Ханенко М. (6; 1850–1856), Ханенко О. (1876), Хомяков Д.О. (1882), Чижов Ф.В. (349; 1841–1877), Чубинський П.П. (1873), Чулинський [А.] (6; 1861–1862), Шаповаленко І. (8; 1843–1853), Шафранов С.[Н.] (27; 1873–1876), Шульженко [Н.] (19; 1876–1879), Юзефович М.В. (3; 1860–1869) та ін.

Матеріали Катерини Василівни

Щоденники про подорож до Європи (1841); матеріали про участь у просвітницьких та благодійних справах: опікування жіночою прогімназією, підтримка народних училищ, збір пожертв тощо (1872–1883); листування у справах народних училищ (1872–1875); біографічні спомини про сина (1873); вітальні адреси від Колегії та Прилуцької гімназії з приводу 25-річного ювілею Колегії П. Галагана (1896).

Листування переважно родинного характеру ([50-і роки XIX ст.] – 1896).

Матеріали Павла Григоровича

Щоденники подорожі по закордону (1866); метричний випис про народження у 1853 р. (1869); учнівські зошити [60-і роки XIX ст.]; листи від різних осіб [60-і роки XIX ст.].

Матеріали інших осіб

Архимович З. "XI съезд естествоиспытателей и врачей" [кін. XIX – поч. XX ст.]; Билык [И.] "Тревога над свежей могилой Т.Г. Шевченко"(1886); вірші різних авторів [XIX ст.]; Житецький П. "Записки з теорії словесності" [2-а пол. XIX ст.]; Каллаш В.В. [Автобіографічні записи] [поч. XX ст.]; копії доповідних, нотаток різних економістів та істориків: Бунге [М.Х.], Журавського [Д.П.] "Из бумаг, оставшихся после И.С. Аксакова" (1886); Карамзіна [М.М.], Погодіна [М.П.] та ін. [2-а пол. XIX ст.]; [Котляревський О.] [Історичні перекази та легенди, пов'язані з назвами місцевостей (зібрані, переважно, з друкованих джерел)] [2-а пол. XIX ст.]; Лазаревський О.М. "Замітки до історії Колегії П. Галагана" (б.д.), "Родослівна дідичів Дараганів" (б.д.); Маркевич М.А. [Каталог бібліотеки П.Г. Галагана] (1853); нотатки з етнографії (дослідження міфів) [2-а пол. XIX ст.]; Пуриев[ич] Ф.И. "О Разумовских" [кін. XIX ст.]; "Речь, произнесенная... гласным Д.Ф. Сама-

риным" (1879); [Систематичний каталог французьких книг бібліотеки князів Лопухіних-Демидових] [2-а пол. XIX ст.].

Матеріали установ та організацій

Селянський устав та додатки до нього [40–50-і роки XIX ст.]; матеріали Чернігівського комітету з селянських справ: журнали засідань, постанови, проект положення з поліпшення побуту поміщицьких селян тощо [50–60-і роки XIX ст.]; матеріали мирових з'їздів різних повітів: проект, інструкції, нотатки, відомості, списки кандидатів та ін. (1864); матеріали Прилуцького повітового з селянських справ присутствія з питань волосних правлінь та сільських товариств (1875); проект положення та план занять сільськогосподарського механічного училища [кін. XIX ст.].

Фамільні папери різних осіб

Господарчо-побутові документи родини Дараганів (1697–1756); документи на володіння землею та у службових справах Ю. Дарагана (1709–1784); грамоти, укази на ордени, призначення на посади тощо членів родини Дараганів (1757–1774); судова справа про підтвердження дворянства поміщиків Дем'яновичів та прохання до суду поміщика Стоянова про розподіл його майна (1787–1812); купчі, описи маєтків та селян, мирові, прохання тощо писаря при економіях Галаганів В. Жванка (1808–1844); листування В. Жванка з різними особами (1824–1830); майнові та землевласницькі документи поміщиків Марковичів (1779–1850); майнові та землевласницькі документи поміщиків Прилуцького повіту: купчі, опис земель, позикові зобов'язання тощо (1805–1861); листування та ін. Розумовських (1602–1785); документи у маєткових справах різних землевласників (1658–1789).

Образотворчі матеріали

Малюнки герба Галаганів з описом (1740–1807); гравюри видів [Лейпціга] (24; 1784); малюнки та опис коштовних речей, які були пожертвувані малоросійським козацтвом та селянами Козелецького повіту Чернігівської губернії до Храму Воскресіння Христа у С.-Петербурзі (2; 1886); малюнки фасадів та плани будинків [70–80-і роки XVIII ст.]; малюнки наочного приладдя для демонстрації руху земної кулі [кін. XIX ст.]; карта розподілу землі по малоросійських губерніях [сер. XIX ст.]; карта Богемії [1820].

Літ.: Род Галаганов // Модзалевский В.Л. Малороссийский родословник.– К., 1908.– Т. 1.– С. 221–225; Енциклопедія українознавства.– Т. 2.– С. 471; *Гісцова Л.З.* Родовий фонд Галаганів ЦДІАК України // Арх. України.– 2000.– № 4/6.– С. 39–44.

О. А. Іванова, Т. Г. Маєр

ГАРКАВІ Авраам Якович (1835–1912) – орієнталіст, семітолог, історик, громадський діяч.

Народився в містечку Новогрудки Мінської губернії, Білорусь. Навчався у Віленському раввінському училищі (1858). 1863 р. вступив до Петербурзького університету. Кандидат (1867), магістр (1868), доктор історії Сходу (1872). Стажувався за кордоном (Берлін, Париж) (1868). Працював на кафедрі історії давнього Сходу Петербурзького університету (1870); завідуючий відділом єврейської літератури та східних рукописів Імператорської Публічної бібліотеки (1877).

Дійсний член багатьох наукових товариств (Імператорського Російського археологічного, Імператорського Російського географічного, Товариства шанувальників природознавства, антропології та етнографії, Одеського Товариства історії та археології); член-кореспондент Мадридської академії наук. Один із засновників та активний діяч Єврейського історико-етнографічного товариства (1908–1929).

Ф. 340, 4000 од. зб. (1863–1912).

Наукові матеріали [80-і роки XIX ст. – 1911]

Киев и киевляне в скандинавской и арабской литературах; [До історії Хазарського Каганату]; Названия народов, стран, городов, речек, морей в письме Иосифа, царя хазарского, за вариантом рукописи; [Родовід кримських ханів (із вступу до твору Ліхно)]; Татарские пересказы о крымских ханах и о войнах Петра Великого с крымскими ханами; [Про караїмів (документи до історії литовських караїмів (з першої колекції Фірковича)]; [До історії караїмства за давньоєврейськими та арабськими рукописами]; Описание коллекции Фирковича, подготовленной для Российской государственной библиотеки; [Полемічні статті щодо досліджень А. Фірковича]; [Про зібрання Антоніна; Арабські рукописи 2-ї колекції Фірковича (за новим розподілом)]; [Каталог самаритянських старожитностей колекції А.С. Фірковича]; [Короткий список та опис першої колекції Фірковича]; [Короткий список та опис арабських рукописів. Друга колекція Фірковича]; Примечания к истории Греца; [Уривки та чорнові нотатки з бібліографії, списки книг і рукописів, що рекомендовані особам та установам]; [Попередні нотатки до книги "Біографія родини Гінцбурга"]; [Список єврейських рукописів колекції Фірковича]; Евреи и славянский язык [бібліографічний матеріал до статті]; [До історії караїмства за давньоєврейськими та арабськими рукописами]; [Анан бен Давид, засновник секти караїмів]; [Про караїмів]; [Про зібрання Антоніна]; [До історії сектанства]; [Про зібрання Фірковича та інших колекцій єврейських рукописів караїмських і раввіністичних авторів]; [Опис та вибірка з петербурзьких рукописів]; [Матеріали до питання про єврейську різню]; [Про Соломона ібн Габіроля]; [Нотатки з історії небіблійної літератури]; [Примітки до Хазарських листів Каселя Slavica et Rossica No 3. Арабські тексти]; Евреи в рус-

ской литературе. Тургенев и Лажечников; [Про географічний розподіл назв нащадків Ноєвих в генеалогічній таблиці народів] та ін.

Чорнові уривки, нотатки та примітки з бібліографії, історії, мови, описи змісту рукописів та уривки з них, написи на надгробках (мацевах); "Varia Historica" (Історичні виписки із різних рукописів); бібліографія книг та періодики давньоєврейською мовою із зазначенням місця та часу друку; опис колекції рукописів давньоєврейською та арабською мовами з філології та граматики давньоєврейської мови.

Колекція арабсько-єврейських рукописів (фрагменти) XVI–XVIII ст.

Біографічні матеріали

Вітальні адреси з приводу ювілеїв та свят (б.д.).

Матеріали службової та громадської діяльності

Звіти по Публічній бібліотеці за 1903, 1904, 1910 рр.; звіт про діяльність у єврейському відділі Петербурзької Публічної бібліотеки за 1905 р.; річний звіт про діяльність на посаді бібліотекаря у відділі єврейських друкованих книг Петербурзької Публічної бібліотеки; промова, виголошена в кінці навчального року в училищі (б.д.) та ін.

Листування

Адресати: Атлас А., Бамберг С. (б.д.), Бардович Л. (б.д.), [Бейлензон М.-З.] (б.д.), Бонді І. (2; б.д.), [Вестберг Ф.] (б.д.), [Гінзбург] (б.д.), Левін Е.Б. (1866), Оссон Б. (1886).

Кореспонденти: Ахі-асаф [Бен-Авігдор А.Л.] (26; 1892–1895), Абельман (2; 1901–1902), Аграновський Ш. (1912), Айзен М. (1879), Айзендорф А.-Б. (28; б.д.), Альтшулер Ш. (1910), Альшванг Я. (1911), Антокольский Ш. (5; 1900–1906), Аронсон М. (6; 1893–1897), Атлас Ш. (2; 1911–1912), Бейлензон М. (6; 1879–1901), Браудо А.І. (16; 1890–1908), Бруцкус Ю. (5; 1900), Варшавський М. (3; 1884), Гавронський Г. (4; 1902), Галант І. (1899), Галант Н. (1884), Гаркаві Е. (4; 1887–1903), Гаркаві Я. (4; 1880–1887), Герцман Х. (4; 1891–1913), Гец М. (17; 1888–1903), Гінзбург Д. (1896), Гінзбург Л.М. (1900), Гірш Ф. (9; 1876–1887), Гольдцієр І. (3; 1888–1904), Горович Х. (21; 1879–1890), Городецький С. (22; 1895–1904), Готлобер А. (18; 1879–1893), Граєвський П. (6; 1901–1909), Гребер (46; 1860–1901), Гріліхес М. (4; 1893–1899), Грюбнер Д. (7; 1892), Гурлянд Я. (10; 1886–1906), Дейнард Е. (1876), Ефрат Т. (3; 1879–1882), Ефрос Я.Ш. (1911), Ейдельштейн М.П. (1899), Ейзендорф А.С. (4; 1880), Залкинд І. (11; 1897–1899), Зільберман А. (18; 1902–1917), Ізраельсон Я. (1891), Ієгуда А. (6; 1904), Каценельсон Л. (10; 1880–1912), Ландау А. (82; 1867–1902), Ліпне К.-Д. (17; 1881–1891),

Літинський Н.М. (7; 1894–1898), Лоеб І. (25; 1879–1891), Лунц А. (20; 1882–1914), Найоаум А. (113; 1877–1899), Нісенбіум С. (9; 1899–1912), Овчинський З. (3; 1911), Оршанський М. (б.д.), Плато І. (2; 1894–1895), Познанський С. (45; 1895–1912), Рабінович І. (8; 1880–1912), Ромм Д.І. (9; 1883–1902), Філіпп С. (10; 1888–1890), Франкель П. (11; 1878–1885), Фрідлянд А. (2; 1903–1904), Цедербаум (1880), Цуккерман А. (11; 1883–1902), Цунц І.М. (2; 1879), Шахарович Р. (10; 1899–1903), Шерман І. (7; 1911–1912), Шлєзберг Л. (9; 1879–1887), Шульман К. (16; 1878–1898), Явіц В. (12; 1886–1912), Eisenstein J. (4; 1909, 1910), Jewish Quartely Rewiew (4; 1899–1902).

Археологічне товариство (1888), видавництво "Voss Sortiment" (25; 1879–1912), Комітет VI Археологічного з'їзду в Одесі (2; 1884), Консисторія євреїв-сефардів в Єрусалимі (б.д.), Константинопольське еліністичне філологічне товариство (3; 1885–1886), Публічна Імператорська бібліотека (1874), Товариство допомоги бідним євреями Санкт-Петербурга (1909), Товариство Імператорське археологічне (4; 1882–1891), Товариство поширення освіти між євреями в Росії (14; 1896–1912), Ціріхський студентський клуб (1901) та ін.

Листи інших осіб

Гордон Д. – Гурвічу З. (1878), Кон Г. – Шерману І. (1904), Мозонсон – Гаркаві Ц. (б.д.).

Літ.: *Сергеева І.* З історії формування колекції єврейської літератури Національної бібліотеки України (1918–1939) // Бібл. вісн.– К., 1996.– №6.– С. 13–15; *Petrovsky Y.* Abraham Garkavy or the lost Chapter of Russian Judaica (newly discovered documents from the Vernadsky Library, Kiev) // Jews and Slavs.– 1996.– Vol. 5.– P. 157–168; *Senchenko N., Sergeeva I.* Jewish scholary Institution and Library Collection in Kiev after 1917: a Arief Historical Sketch // Soviet Jewish Affairs.– 1991.– Vol .21, N 2.– P. 45–50.

І. А. Сергеева

ГЕЛЬМАН Макс Ісайович (1892–1979) – скульптор, педагог.

Народився в м. Одесі. Закінчив Всеросійську Академію мистецтв у Ленінграді (1925). Викладач Київського художнього інституту (1926–1964), професор (1939).

Ф. 286, 52 од. зб. (1957–1975).

Наукові матеріали

До 200-річчя Академії мистецтв СРСР. Доповідь на урочистих зборах (1957).

Листування

Адресати: Олена Борисівна (1964).

Кореспонденти: Гнєдов В.І. (2; 1971–1974), Григор'єва О. (1975), Губа Г. (1967), Данилов М. (1975), Кіпніс М. (1974), Коган С. (1962), Лущик С.З. (2; 1971), Малахін О.Л. (8; 1961–1964), Мінтенко М.Д. (1972), Муріна О.Б. (1963), Наппельбаум І.М. (1975), Пресков (1959), Раппопорт П.[А.] (3; 1971–1974) та ін.

Листи інших осіб

Сорокіна О.І. – Трубецькій М.В. (24; 1961–1974).

Матеріали інших осіб

Scortino Antonio. "Monument to Shevcenko, the poet of Ukraine" [вирізка з журналу, фото пам'ятника] (б.д.).

Літ.: Український радянський енциклопедичний словник.– К., 1966.– Т. 1.– С. 436.

М. Л. Скирта

ГЕППЕНЕР Микола Володимирович (псевдонім – М. Обачний) (1901–1971) – архівіст, славіст, палеограф, археограф.

Народився в м. Кронштадті. Закінчив київську гімназію (1918), літературно-лінгвістичний відділ факультету профосвіти Київського інституту народної освіти (1924). Працював викладачем у трудовій школі № 35 м. Києва (1925–1930), позаштатним бібліотекарем (1927–1929), бібліотекарем, старшим бібліотекарем, а в 1934–1938 рр. завідуючим відділом рукописів Бібліотеки АН УРСР; співробітник, старший науковий співробітник відділу історії давньої української літератури Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка, викладач палеографії в аспірантурі Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка, Інституту історії Академії наук, педагогічного інституту та університету (1938–1941). В Інституті літератури захистив кандидатську дисертацію (1941). Молодший співробітник Київського НДІ ортопедії, Інституту мікробіології та епідеміології (1947–1948), молодший бібліограф бібліотеки стоматологічного інституту (1948–1955), медичного інституту (1955–1956), завідуючий бібліотекою та молодший науковий співробітник відділу інформації Київського інституту ортопедії та травматології (1956–1964, 1968–1971).

Ф. 169, 175 од. зб. (1918–1971).

Наукові матеріали

Наукові праці: Перші бібліотеки України-Русі (спроба історичного нарису) [30–40-і роки XX ст.]; К истории перевода повести о Трое Гвидо де Колумна (1933); Рукописи з історії науки (1936); Київські глаголичні листки (опис рукопису) (1936–1940?); Листи Лесі Українки до брата М.П. Косача (1939); Повісті про Троянську війну в літературі східних слов'ян XV–XVII ст. (Повість Гвідо де Колумна в новому білоруському перекладі XVI ст.) (1940); Переводные повести (с домонгольского периода по 18 столетие) (1940–1944); Історія Русов. Гл. III. Про

шведську інтервенцію України. 1708–1709. Бій під Полтавою од 27.VI 1709 р. [Уривок з "Хрестоматії"] [до 1941 р.]; До історії старої української повісті [до 1941 р.]; Из находок в старых переплетах актовых книг и рукописей Киевских собраний [до 1941 р.]; Література XIII – першої половини XVI ст. [до 1941 р.]; Нові українські інтермедії XVIII ст. (1941–1944); Происхождение русского шрифта (1945); Заметки к изучению Киевских глаголических листков. К истории открытия рукописи (1936–1940?); Киевская рукопись 1411 г. (1955); Текстологические наблюдения над Словом о Лазареве воскресении (1960); Славянские рукописи XV в. в фондах отдела рукописей Центральной научной библиотеки Академии наук УССР [60-і роки XX ст.]; "Троянская история" Гвидо де Колумна в новом западнорусском переводе конца XVI ст. (1959–1960); каталог приватної бібліотеки [60-і роки XX ст.]; список наукових праць (1965–1968); Заметки к изучению Киевских глаголических листков. Описание рукописи (1960); Славянские рукописи XI–XIV вв. в фондах отдела рукописей Центральной научной библиотеки Академии наук УССР (при участии Н.П. Визиря, И.В. Шубинского) (1967) та ін.

Лекції і програми до них: плани лекцій і занять з палеографії (1933–1968); лекція з бібліотечної справи (1940–1946); конспекти лекцій по працях К. Маркса, Ф. Енгельса, В.І. Леніна, Й.В. Сталіна [40–50-і роки XX ст.]; план практичних занять з німецької мови для студентів Київського медичного стоматологічного інституту (1950); теми занять з підвищення кваліфікації у Київському медичному стоматологічному інституті (1950–1954) та ін.

Переклади: уривки праць (англійською і німецькою мовами) зарубіжних авторів з різних галузей знань [40–50-і роки XX ст.].

Рецензії: Чижевський Д. "Історія української літератури" (1944); відгук на рецензію "Гранстрем Е.Э., Розова Н.Н. на работу "Славянские рукописи XI–XIV вв. в фондах отдела рукописей Центральной научной библиотеки Академии наук УССР" (1967).

Рецензії на праці фондоутворювача

Маслов С.І. "Київські глаголичні листки" (1936); Гранстрем Е.Э., Розов Н.Н. "Славянские рукописи XI–XIV вв. в фондах отдела рукописей Центральной научной библиотеки Академии наук УССР" (б.д.); Назаревський О.А. "Повісті про Троянську війну в літературі східних слов'ян XV–XVII ст. (Повість Гвідо де Колумна в новому білоруському перекладі XVI ст.)" (1940) та ін.

Біографічні матеріали

Свідоцтво про освіту (1929); автобіографія (1946); особова справа

(1946–1957); свідоцтво про смерть сина – Геппенера Д.М. (1946); Линка Н.В. "Николай Владимирович Геппенер 1901–1971" (1972).

Матеріали службової діяльності

Матеріали про службову та наукову діяльність (1929–1968); конкурсна справа на заміщення посади наукового співробітника (1968).

Листування

Адресати: Гранстрем Є.Е. (1969), Єрьомін І.П. (6; 1958–1961), Малишев В.І. (6; 1959–1961), Палладін О.В. (б.д.) Рогов О.І. (1968), Салміна М.О. (3; 1960), Тичина П.Г. (1947), Щепкіна М.В. (1955) та ін.

Головне управління вищих учбових закладів Міністерства культури СРСР (2; 1956), Львівський державний педагогічний інститут (1954), Радянське посольство у м. Празі (1945), редакція газети "Литература и жизнь" (2; 1959), Томський державний університет ім. В.В. Куйбишева (2; 1946) та ін.

Коресподенти: Білецький О.І. (1948), Білоцерківська К.[Н].С. (1957), Годун Ф.Д. (4; 1967), Лихачов Д.С. (1956), Малишев В.І. (1956), Назаревський О.А. (3; 1957–1961), Рогов О.І. (3; 1968–1969), Суслопаров М.З. (1969), Шубинський Й.В. (1967), Чижевський Д. (8; 1941) та ін.

Академія наук УРСР (1946–1947), Археографічна комісія при відділенні історії АН СРСР (2; 1970), Інститут російської літератури (Пушкінський Дім) (1959) та ін.

Матеріали інших осіб

"И.С. Тургенев. Юбилейный сборник статей, читанных в литературном кружке при Киевской железнодорожной гимназии" (1919); "Підручник з історії української літератури. Т. 1. Література з найдавніших часів до кінця XVIII ст." [План-проспект колективної праці] [до 1941 р.]; "Цифровой перечень библиотечных материалов, вывезенных из Киева в Германию" (1944–1945); Шеламанова Н.Б. "Совещание по составлению сводного каталога славяно-русских рукописей XI–XIV вв." (1971) та ін.

Фотографії

Білецький О.І., Булаховський Л.А., Геппенер М.В., Годун Ф.Д., родина Маслових та ін. (1917–1968).

Літ.: Грімстед Кеннеді П., Боряк Г. Доля українських культурних цінностей під час Другої світової війни: винищення архівів, бібліотек, музеїв.– К. : Л., 1991.– С. 25–26, 87–108; *Дубровіна Л.А.* Геппенер Микола Володимирович // Українські архівісти : Біобібліогр. довідн.– К., 1999.– Вип. 1.– С. 82–84; *Ульяновський В.* Микола Геппенер: доля вченого та його наукова спадщина // Київ. старовина.– 2002.– № 2.– С. 143–175.

М. Л. Скирта

ГІЛЯРОВ Олексій Микитович (1856–1938) – філософ.

Народився у м. Москві. Закінчив Московський університет (1880), професор Університету св. Володимира (1891), академік (1922).

Ф. 210, 14 од. зб. (кін. XIX ст. – 1933); ф. I, № 4862, 9782–9786, 50262; ф. III, № 48591.

Наукові матеріали

О политиках, поэтах, риториках, софистах [кін. XIX – поч. XX ст.]; Философия в ее сущности, значении и истории. Наброски к монографии (1919); О сенсуализме и рационализме [20-і роки XX ст.]; О средневековой религиозной мысли (схоластике, мистике) [20-і роки XX ст.]; Философия в революционной и классовой борьбе [20–30-і роки XX ст.]; О направлениях философской науки (материализм, идеализм и т.д.) [20–30-і роки XX ст.]; Вопрос о законах природы в свете философии, социологии и естествознания [20–30-і роки XX ст.]; О психике [20–30-і роки XX ст.]; Анализ основных понятий, необходимых для четкого понимания диалектического материализма: диалектика, материализм, диалектический идеализм, идеалистический материализм (1933) та ін.

Лекції і програми до них: Учения софистов. Материалы к лекциям по философии [кін. XIX – поч. XX ст.]; лекции по истории средневековой и новой философии (1911); Психология. Экзаменационные требования (1914).

Листування

Адресати: Ардашев П.М. (5; 1906–1916).

Матеріали службової діяльності

Звіт про роботу (1933).

Літ.: Академія наук України. Персональний склад, 1918–1993.– К., 1993.– С. 36; З іменем святого Володимира : У 2 кн.– К., 1994.– Кн. 1.– С. 389–391; Енциклопедія українознавства.– Л., 1993.– Т. 1.– С. 380; *Ткачук М.Л.* Філософія світла і радості. Олексій Гіляров.– К., 1997.– 200 с.; Український радянський енциклопедичний словник.– К., 1966.– Т. 1.– С. 459.

М. Л. Скирта

ГЛУЗМАН Семен Фішелевич (н. 1946 р.) – лікар-психіатр, правозахисник, колишній дисидент та політв'язень.

Народився в м. Києві. Закінчив Київський медичний інститут (1970), працював психіатром в медичних закладах Житомира, Коростеня, Києва. Автор "Психиатрической заочной экспертизы П.Г. Григоренко", що розповсюджувалася анонімно.

У травні 1972 р. С.Ф. Глузман був заарештований і в жовтні 1972 р. засуджений до 7 років таборів суворого режиму і 3 років заслання. Відбував покарання в пермських політтаборах, заслання – в селищі Нижня Тавда Тюменської області.

У 1974 р. разом з В.К. Буковським написав "Пособие по психиатрии для инакомыслящих". Після заслання повернувся до Києва (1982). Після падіння тоталітарного режиму створив Асоціацію психіатрів України (її виконавчий секретар), Міжнародний медичний реабілітаційний центр для жертв воєн і тоталітарних режимів із поліклінікою при ньому, Українсько-Американське бюро захисту прав людини (його директор).

Член керівництва Українського інформаційного центру в Голландії, Американської психіатричної асоціації, Королівського коледжу психіатрів Великої Британії, Німецького товариства психіатрів та невропатологів. У місті Сен-Дені (Франція) є психіатричний госпіталь імені С.Ф. Глузмана.

Ф. 355, 407 од. зб. (1972–1984).

Творчі матеріали

В прошлом (1972); Мышиная возня человеческих треволнений (1972); День Зерна (1973); Ночь (1973); Правда костра (1973); Страх (1973); ... Одесса, мне не пить твое вино! (1975); Грезы о пекулии (1976); Я в мира сотвореньи – прах... (1980); Все прошлое сегодня ожило укором (1980); Стреножить день (1981); Длинным стеблем кто-то украсил землю (1981); Любите огнь, люди! (1981); Псалом сомнения (1982); Покой сомнителен. Как радость бытия (1982); Ладонью теплой мягкой чуть прикасаясь (1984); Дереву сердце отдать (1984) та ін.

Біографічні матеріали

Біографія. [Дані Ізраїльської громадської ради з питань радянського єврейства] [1979–1982].

Листування

Адресати: Боннер О.Г. (1980), Брежнєв Л.І. (Голова Президії Верховної Ради СРСР) (1979), Глузман Ф.А і Мостова Г.С. (16; 1976–1977).

Кореспонденти: Алексєєва Є.К. (11; 1979–1981), Антонюк З.П. (20; 1979–1983), Басараб Д.П. (14; 1979–1983), Боннер О.Г. (9; 1979–1982), Боннер О.Г. і Сахаров А.Д. (7; 1974–1981), Верхоляк Д.К. (6; 1980–1981), Горбаль М.А. (16; 1974–1983), Грабанс І.К. (8; 1979–1981), Гурний Р.А. (6; 1981–1983), Дзюба Ю.В. (1979), Здоровіл А.К. (1979), Зісельс І.Б. (15; 1979–1981), Зісельс Й.С. (4; 1979–1981), Зограбян Р.А. (8; 1981–1983), Ісмагілов К.Н. (4; 1980–1982), Калістратова С.В. (2; 1980, 1982), Кандиба І.О. (1977–1980), Кийренд М. (1981), Кім Ю.Ч. (14; 1980–1983), Коробань А.М. (1979), Мятік К. (1982), Мармус В.В. (26; 1979–1984), Мармуси В.В. і М.В. (2; 1979–1980), Марченко В.В. (28; 1979–1982), Осадчий М.Г. (2; 1980), Підгородецький В.В. (5; 1981–1983), Підгородецький І. (1984), Попадюк З.П. (3; 1981–1982), Приш-

ляк Є. (5; 1981–1983), Саліхова Ф.З. (1980), Саркісян Е. (5; 1980–[1983]), Сверстюк Є.О. (1980), Світлична Л.П. (9; 1978–1982), Світличний І.О. (22; 1978–1981), Світличні І.О. і Л.П. (4; 1979–1982), Слободян М.К. (1981), Сорока С.К. (2; 1981–1982), Стус В.С. (1979), Суперфін Г.Г. (11; 1977–1980), Шахвердян Б.Л. (22; 1979–1984), Швачка А.Т. (1983), Шиханович Ю.А. (6; 1982–1983).

Листи інших осіб

Марченко В.В. – Піевській І.Л. (1980).

Фотографії

С.Ф. Глузман (1979); О.[Т.] Антонів (1981); О.Т. Антонів з З.М. Красівським (1981); З.П. Антонюк (1979); М.А. Горбаль з сином [1978]; Ю.В. Дзюба (1978); Й.С. Зісельс [1979]; М. Кийренд з родиною (б.д.); К. Мятік (б.д.); Мармуси В.В. і М.[В.] (1979); В.В. Марченко (1979–1981); В.В. Марченко з М. Кийрендом (1982), З.П. Антонюком (б.д.), Є.О. Сверстюком (б.д.), Марченко Н.М. (б.д.); М.Г. Осадчий з дружиною (1979), з дітьми (б.д.); В.В. Підгородецький (1982); Є.О. Сверстюк (б.д.); Є.О. Сверстюк з З.П. Антонюком (б.д.); І.О. Світличний (1978, б.д.); Ф. Серебров (1977); Г.Г. Суперфін (1978); А.В. Юськевич в труні (б.д.); В. Юськевич, К. Мятік, М. Кийренд та ін. біля пам'ятника А.В. Юськевичу (б.д.) та ін.

Літ.: *Заглада Л.* Забвению не подлежит. Архив страданий и крови : [С.Ф. Глузман про свій архів] // Факты.– 1999.– 15 сент.; *Кучеренко В.* Прошлое из подполья // Киев. ведомости.– 1997.– 1 дек.; *Касьянов Г.* Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960–1980-х років.– К., 1995.– 223 с.; Листи з волі (Мирослав Маринович, Семен Глузман, Зиновій Антонюк).– К., 1999.– 400 с.; Хто є хто в Україні.– К., 1999.– С. 51; Хто є хто в українській політиці.– К., 1995.– С. 43.

І. Д. Лисоченко

ГОДОВАНЕЦЬ Микита Павлович (1893–1974) – поет-байкар, перекладач, журналіст, учитель.

Народився у с. Вікнині Гайворонського району на Кіровоградщині. Після закінчення (1909) двокласної учительської школи працював учителем, журналістом.

Ф. 77, 6 од. зб. (1921–1968); ф. І, № 34537–34538.

Творчі матеріали

Осел з дзвоником (1956); Поштиве порося (1958); Афродіта і Мом (1962); Качур (1963); За роман вже забуваю... (б.д.); Як гарно люди проживають (б.д.).

Матеріали інших осіб

Чеханівська-Кара Є.А. "М.П. Годованцю з нагоди 75-річчя" (1968); Чеханівська-Кара Є.А. "М.П. Годованцю – народному байкареві" (1968).

Літ.: Альперін Ю.Й. Микита Годованець.– К., 1973; *Петров Д.* Байкар Микита Годованець.– К., 1963; Українська літературна енциклопедія.– К., 1988.– Т. 1.– С. 439.

М. Л. Скирта

ГОЛУБЄВ Степан Тимофійович (1849–1920) – історик церкви, архівознавець.

Народився в Пензенській губернії. Закінчив Пензенську духовну семінарію (1870), Київську духовну академію (1874). Приват-доцент Київської духовної академії (1874), доцент (1886), доктор та ординарний професор Київської духовної академії (1899). Викладач історії церкви Університету св. Володимира (1885), заслужений ординарний професор Київського університету (1900). Член-кореспондент Академії наук по відділенню російської мови і словесності (1908). Дійсний член (1890) та член-співробітник Київської археографічної комісії (1893–1919), почесний член Новгородського церковно-археологічного товариства (1890).

Ф. 194, 161 од. зб. (1879–1919); ф. I, № 23, 30, 36–39, 41, 48, 50, 52, 55, 56, 9793–9796; ф. III, № 10711, 10749, 10985, 10998, 11048, 11050–11056, 11064, 11072, 12790–12795, 14598, 19784–19787, 48603–48610, 57724–57733, 58963, 59540.

Наукові та творчі матеріали

Историческое недоумение. (По поводу ответа проф. Н.И. Петрова на рецензию о "Пчеле Почаевской") [1885]; Беседы консервативного профессора на современные темы. О возобновлении занятий в Киевской духовной академии [поч. XX ст.]; Значение первых исторических книг Библии как источника для истории древнего мира (б.д.); Иезуит Скарга. Полемическое сочинение православных против книги Скарги (б.д.); Историко-топографические изыскания о древнем Киеве. Местоположение древней церкви святого Федора и план Киева 1695 г. (б.д.); История Киево-Выдубецкого Свято-Михайловского монастыря (б.д.); Лицемерие как основная черта наших мистических сект хлыстов и скопцов (б.д.); Местоположение древней церкви святого Федора и план Киева 1695 г. (б.д.); Обломовщина (б.д.); [Преосвященный Порфирий – первый председатель Славянского благотворительного общества] (б.д.).

Рецензії: Эйнгорн В.О. "Очерки по истории Малороссии в XVII в." [1899]; Николай Шпачинский. "Киевский митрополит Арсений Могилянский и состояние Киевской митрополии в его правление 1757–1770 гг."

[1907]; Отзыв о сочинении Михаила Стельмашенко "Петр Скарга. (Историческое исследование)" [1912]; Отзыв на сочинение В.З. Белоликова "Инок Никодим Стародубский" [1915]; Коялович. "Литовская церковная уния" (б.д.).

Матеріали до праць: виписки та копії архівних документів з історії церков та монастирів України, Києво-Видубицького Свято-Михайлівського монастиря, Київської духовної академії; описи архівних документів київських монастирів Пустинно-Миколаївського, Межигірського, Флорівського, з історії України, історії книгодрукування, церковної історії тощо; записні книжки з виписками з церковної історії та ін.

Біографічні матеріали

[Автобіографічні нариси С.Т. Голубєва] (б.д.); диплом члена-кореспондента АН (1908); повідомлення про обрання почесним членом Новгородського церковно-археологічного товариства (1913); повідомлення АН про нагородження Золотою медаллю (1913); грамоти про нагородження орденами, повідомлення про загибель на фронті сина Володимира (1914); охоронне посвідчення на бібліотеку професора С.Т. Голубєва Тимчасового комітету для заснування Національної бібліотеки Української Держави (1919) та ін.

Матеріали службової діяльності

Доповідні записки та особисті думки з питань викладання історичних дисциплін, організаційних та кадрових питань КДА і Київського університету, з питань комплектування фондів бібліотеки, захисту дисертацій та ін.

Рекомендація професорів КДА І. Малишевського та А. Розова про призначення С.Т. Голубєва на кафедру російської цивільної історії КДА з наданням звання екстраординарного професора (1883).

Листування

Адресати: Ардашев П.М. (4; 1909–1913), Іконников В.С. (10; 1895–1902), Лучицький І.В. (б.д.), Лященко Т.І. (10; 1911–1914), Петров М.І. (7; 1879–1910), Флоринський Т.Д. (4; 1884–1886) та ін.

Кореспонденти: Алмазов М. (1904), Антоній, архімандрит (1915), Бєлокуров С. (4; 1910–1914), Боровський М. (1907), Владимир, митрополит (1912), Владимир, єпископ (1912), Глубоковський М.М. (5; 1910–1915), Голоносов П. (1915), Голубєв О.С. (2; 1915), Голубєв Т.С. (9; 1876–1915), Голубєва Є.С. (3; 1890–1915), Дмитрій, архієпископ (2; 1909–1911), Зуравинський (1919), Кальнєв М.О. (1915), Кирика Ф. (1913), Левицький В. (б.д.), Лисогорський Н. (1908), Назарій, архіє-

пископ (1915), Поснов М.Е. (2; 1914), Пясецький Є. (1899), Сталеєвич (б.д.), Стодолкевич (б.д.), Тарасевич М. (2; 1914), Терновські (1913), Фетисов (1916), Харлампович К. (1915), Щербак С.Д. (1914), Юденіч В. (1913), Яворський Ю. А. (1908), Янкович Д. (1915) та ін.

Матеріали інших осіб

Константинова З.Н. "Женская личность в допетровском обществе (по Забелину)" (б.д.); [Освіта і церква в Росії при Петрі I] (б.д.); "Книга о вере" (б.д.); Кабарева О.В. "Духовное завещание" (1903); "Докладная записка Комиссии по ознакомлению с рукописями и старопечатними книгами в библиотеках киевских и волынских монастырей и церквей Совету КДА о результатах работы по отбору книг и рукописей для передачи КДА" [80-і роки XIX ст.]; Материалы следствия по делу деятельности секты "Ново-Израильская община евангельского вероучения" (1910).

Фотографії

Голубєв С.Т. (б.д.), Голубєв О.С. (3; 1915–1916), Глубоковський М.М. (1914), Флоринський Т.Д. (1903), дитяча виробнича майстерня (б.д.).

Літ.: Дзюба О. Голубєв Степан Тимофійович // Українські архівісти : Біобібліогр. довідн.– К., 1999.– Вип. 1.– С. 94–95; *Журба О.І.* Київська археографічна комісія, 1843–1921.– К., 1993; Полный православный богословский энциклопедический словарь : Репр. изд.– М., 1992.– С. 658.

Т. І. Воронкова

ГРАВЕ Дмитро Олександрович (1863–1939) – математик.

Народився у м. Кирилові (тепер Вологодська обл., Росія). Закінчив Петербурзький університет (1885); викладав у Петербурзькому (1889), Харківському (1897), Київському (1899–1939) університетах, Харківському технологічному інституті, Інституті інженерів шляхів (1890) і на Вищих жіночих курсах у Петербурзі (1892), академік (1920), Голова Комісії прикладної математики АН УРСР (1921–1933), директор Інституту математики АН УРСР (1934–1939); магістр (1889), доктор чистої математики (1897), професор (1897), член-кореспондент Російської Академії наук (1924), почесний член АН СРСР (1929), член Наукового товариства імені Шевченка (1924), організатор алгебраїчної школи у Києві.

Ф. 20, 391 од. зб. (1885–1939); ф. I, № 22872–22873, 26644; ф. III, № 48648–48649.

Наукові матеріали

Наукові праці: К теории групп [1908]; Связь интегрирования в конечном виде иррациональных дифференциалов с алгебраическими еди-

ницами [1911]; Исследования по алгебраическим функциям (1919); На пороге новой эры в науке (1922); Основной курс механики [окремі розділи] (1924); Методы современной гидро- и аэромеханики (1925); Об основных положениях теории идеальных чисел (1925); О линейных дифференциальных уравнениях (1927); Небесная механика. Главы 1–4 [1929]; Теоретическая механика на основе техники [окремі розділи] (1931); Строение материи трансфинитно (1931); Математика и ее роль в технике (1931); О движении сжимаемой жидкости (1932); Термодинамика. Ч. 1–3 [1932]; Что такое теория чисел? (1932); Об обобщении алгоритма Вороного (1933); Связь теории идеалов с эллиптическими функциями (1933); К теории идеалов [1933]; Эйлеровы интегралы [1935]; Обобщение понятия о числе (1937); Трактат по алгебраическому анализу [окремі розділи 1–3 томів] (1938); Наивыгоднейшее конформное изображение страны с данным граничным контуром на плоскости (1939); Вопрос Чебышева о покрытии поверхностей нитяными тканями (1939); рецензія на програми з математики, механіки та фізики для втузів [30-і роки XX ст.] та ін.

Лекції і програми до них: О преподавании элементарной алгебры. Методические указания к книге Граве "Начала алгебры" (1915); О реорганизации механического кабинета в связи с новым пониманием преподавания механики (1924) та ін.

Чернетки, виписки, обчислення.

Відбитки з дарчими написами

Дарувальники: Чеботарьов М.Г. (1926), Леві-Чівіта Т. (1926).

Біографічні матеріали

Щоденник про перебування в Христианії (Осло) на святкуванні 100-річного ювілею з дня народження норвезького математика Н. Абеля (1902); паспорт (1914); особова справа (1924); автобіографія (1928); трудова книжка (1939); посвідчення: про роботу в АН УРСР, відрядження, хворобу (1920–1934); спогади Граве Д.О. "Моя жизнь и научная деятельность" (1935).

Вітальні листи і телеграми від колективів Київського гідромеліоративного та індустріального інститутів, Ростовського державного університету, Московського математичного товариства й інших навчальних закладів та установ з нагоди 50-річного ювілею наукової і педагогічної діяльності (1935).

Матеріали службової та громадської діяльності

Зауваження "Об организации в городе Киеве "Музея труда и науки"

(1924); план лекцій з гідро- і аеромеханіки з пояснювальною запискою до нього для Інституту підвищення кваліфікації інженерів авіаційного заводу № 43 у Києві (1932); грамота Наукового товариства імені Шевченка про обрання Д.О. Граве дійсним членом (1924); доповідь на Конгресі в Осло "Algorithme du calcul des racines des eqution algébriques".

Листування

Адресати: Колмогоров А.М. [1939], Крилов О.М. (2; 1939), Ферсман [О.Є.] (б.д.), Шмідт О.Ю. (1929) та ін.

Кореспонденти: Букреєв Б.Я. (5; 1929–1936), Вельмін В.П. (2; 1939), Делоне Б.М. (1936), Колмогоров А.М. (2; 1939), Крилов М.М. (16; 1926–1935), Крилов О.М. (5; 1929–1939), Ландау Е. (3; 1929–1930), Леві-Чівіта Т. (3; 1935–1936), Марков А.А. (1917), Монтель П. (1935), Чеботарьов М.Г. (16; 1926–1938), Шмідт О.Ю. (5; 1918–1929), Штермер К. (10; 1925–1937) та ін.

Відділення математичних та природничих наук АН СРСР (1939), Відділення фізико-математичних наук АН СРСР (1928), Всесоюзний науково-дослідний інститут водопостачання, каналізації (1934), Державна планова комісія (1934), Міністерство народної освіти (1915), редакція газети "Сталинский рабочий" (1936), Російська Академія наук (1925), Українське наукове товариство (1920), American mathematical society (1936), Institut Henri Poincare (1935) та ін.

Матеріали інших осіб

Вельмин В.П. "Символ "Hilbert'a" (1910); Кравчук М.Ф. "О группах перестановочных матриц" (б.д.); студентські роботи з математики.

Образотворчі матеріали

Портрет Д.О. Граве (1938).

Фотографії

Д.О. Граве, Д.О. Граве серед відпочиваючих [30-і роки XX ст.], у колі сім'ї норвезького математика Карла Штермера [1902].

Літ.: Академія наук України. Персональний склад, 1918–1993.– К., 1993.– С. 40; *Боголюбов А.Н.* Математики. Механики. Биографический справочник.– К., 1983.– С. 144; *Добровольский В.А.* Дмитрий Александрович Граве (1863–1939).– М., 1968; З іменем святого Володимира : Київ. ун-т у документах, матеріалах та спогадах сучасників : У 2 кн.– К., 1994.– Кн. 1.– С. 359–365; История Академии наук Украинской ССР.– К., 1979.– С. 690; Історія Академії наук України, 1918–1923: Документи і матеріали.– К., 1993.– С. 507; *Лисоченко І.Д.* Дмитро Олександрович Граве // Фонди Відділу рукописів Центральної наукової бібліотеки АН УРСР.– К., 1982.– С. 4–12; Личные архивные фонды в хранилищах СССР.– М., 1980.– Т. 3.– С. 113; Українська радянська енциклопедія.– К., 1960.– Т. 3.– С. 404; *Урбанский В.М.* Дмитрий Граве и

время.– К., 1998.– 267 с.; *Урбанський В.М.* Шлях славний, непростий. Сторінки призабутої математичної спадщини УАН // Вісн. НАН України.– 1994.– № 5.– С. 54–63; *Чеботарев Н.Г.* Академик Дмитрий Александрович Граве // Сборник, посвященный памяти академика Дмитрия Александровича Граве.– М. ; Л., 1940.

І. Д. Лисоченко

ГРІНЧЕНКИ (родинний фонд).

Грінченко Борис Дмитрович (псевдоніми – Вартовий, Вільхівський, Василь Чайченко, Перекотиполе, Л. Яворенко та ін.) (1863–1910) – письменник, педагог, літературознавець, лексикограф, етнограф, історик, публіцист, видавець, громадсько-культурний діяч.

Народився на хут. Вільховий Яр (тепер Харківський р-н Харківської обл.). Навчався в реальній школі у Харкові (1879). Склав екзамен на народного вчителя (1881). Завідуючий оціночним відділом та відділом народної просвіти Чернігівського земства, секретар Чернігівської губернської земської управи (з 1894). Член Чернігівської "Української громади" (1894). Редактор газети "Громадська думка", журналу "Нова громада" (1902). Голова київського товариства "Просвіта" (1906) та Всеукраїнської учительської спілки (1905–1907); **Дмитро Якович** – батько Б.Д. Грінченка; **Марія Миколаївна** [псевдоніми – М. Загірня, М. Чайченко, М. Доленко та ін.] (1863–1928) – письменниця, перекладачка і педагог, дружина Б.Д. Грінченка; **Настя (Анастасія) Борисівна** (псевдоніми – Гаєнко Н., Горова Настя, Сагайдачна Настя, Наталка та ін.) (1884–1908) – письменниця, дочка Б.Д. Грінченка.

Ф. 170, 809 од. зб. (1856–1931); ф. І, № 7378–7451, 31189–34500; ф. ІІІ, № 32283–45770.

Матеріали Бориса Дмитровича

Наукові і творчі матеріали

Художня проза: Новий світ (1884); Чудова дівчина (1884); Зустріч (1888); Соняшний промінь (1890); Серед темної ночі (1890); На розпутті (1891); Робинзон (1891); Листи з України піддніпрянської (1892–1893); Нахмарило (1894); Ясні зорі (1894); Неймовірний (1895); Хатка в балці (1895); Як вигадано книги друкувати, чи то печатати (1896); За батька (1897); Зламана квітка (1898); Добродійство [кін. XIX ст.]; Пташки (1900); Степовий гість (1900); Під тихими вербами (1901); Пан Коцький (1902); На громадській роботі (1904); Історія одного протесту (1905); На беспросветном пути (1905); На новий шлях (1905); Непорозуміння (1905); З заздрощів (1907); Як вони їх помирили (1908); Жалестливість Мавпи (б.д.); Князівна з скляного палацу (б.д.); Історична повість (б.д.); Князь Ігор (б.д.); Малий хлопець (б.д.); На замку святого янгола (б.д.); Нелюба жінка (б.д.); Про Канаду (б.д.); Перший день у школі (б.д.); У сільському театрі (б.д.) та ін.

Поезії: Пісні Василя Чайченка (1880–1884); Під хмарним небом (1880–1893); [Вірші] (1881–1903); Балади (1882–1888); Писання. Том І (1884–1903); Хвилини (1884–1903); Зрадник. Легенда з далекого сходу (1885); Збірник нових віршів і оповідань В. Чайченка (1885–1887); [Байки] (1885–1905); Вірші Василя Чайченка. Книжка друга (1886–1888); Беатріче Ченчі (1889); Вірші (1888–1892); Нові вірші (1893–1904); [Вірші] (1894–1898); Вірші (1898–1905); [Вірші] (1904–1909]; Ненадруковані вірші Б. Грінченка (1904–1909) та ін.

Статті: Джон Броун – перший борець за визволення невільників (1884); Жінка у допатріархальну добу (1884); Про видання народніх книжок (1890); Регулирование вдохновения (1893); Було, є, буде (1894); Нова сім'я (1895); С поводу "Малоросійського театру" д. Старицького (1897); По поводу заметки г. Мордовцева о М. Гримаче (1898); Несколько слов по поводу малорусской литературы [кін. XIX ст.]; Маленькое пояснение (1902); Огляд української лексикографії (1905); Іванові Франкові (1906); 9 січня (1906); Про лекції Івана Франка, надруковані в "Літературно-науковому вістнику" [поч. XX ст.]; Три питання нашого правопису [поч. XX ст.]; Шевченків "Кобзар" на селі (1906); Польське панування у Галичині (б.д.); Підбрехачі (б.д.); Як ставляться до "Просвіти" свої люди (б.д.); Яка тепер народня школа на Вкраїні (б.д.); Товариство "Просвіта" у Києві (б.д.); [Про початкову школу та вивчення в ній дисциплін] (б.д.); Мужицький рай у Росії (б.д.); Малюнки простолюдних московських книгарів на українські сюжети (б.д.); До історії Кулішевих "Досвіток" (б.д.); До "Киевского общества грамотности" (б.д.); Велика пустиня Сахара (б.д.) та ін.

Біографічні твори: Гребенка Евгений Павлович (1885); Степан Руданський (1889); Григорій Квітка (1890); Євген Гребінка (1891); Життєпис [Зіньківського Трохима] (1892); Маркіян Шашкевич (1893); Панько Куліш (1897); Оповідання про Євгена Гребінку (1902); Матеріали до біографії Тараса Шевченка (1909); Леонид Иванович Глебов [кін. XIX ст.]; Панько Куліш (б.д.); Євген Гребінка. Український письменник (б.д.); Іван Виговський (б.д.); Шишацький-Ілліч Олександр (б.д.).

Бібліографії: каталог книгозбірні М. та Б. Грінченків (1890); [бібліографія на історичні оповідання] [кін. XIX ст.]; Бібліографія творів Грінченко Марії Миколаївни (1902); Куліш як фольклорист (б.д.); [бібліографія літературних творів XVI–XVII ст.] (б.д.); [бібліографія про Кармелюка] (б.д.); [бібліографія про вертеп] (б.д.); [бібліографія про Шевченка Тараса Григоровича] (б.д.); Українські письменники та перелік їх творів (б.д.); [бібліографія до російсько-українського словника] (б.д.); Література дум козацьких (б.д.); Издания Б.Д. Гринченко в

Чернигове (б.д.); матеріали до бібліографії про Грінченко Настю (б.д.); О будде и буддистах (б.д.); Библиография обычного права Южной Руси (б.д.); Сільська бібліотека (б.д.); Акты и документы, относящиеся к истории Киевской Академии (б.д.); [бібліографія про історію Києва та київських князів] (б.д.); Бібліографія по українському фольклору (б.д.).

Картотеки опублікованих праць Б.Д. Грінченка, творів Б.Д. Грінченка з його власної бібліотеки.

Фольклорні та етнографічні матеріали: Народні казки (1895); Пісні та думи (1895); Етнографія (1896); Литература украинского фольклора 1777–1900 гг. (1901); Народні дитячі книжки (б.д.); Народня поезія про Дорошенка (б.д.); [фольклорні записи] (б.д.).

Матеріали до словників, укладених Б.Д. Грінченком: Слова з Харківського та Зміївського повітів (1880–1882); Лексичні матеріали, зібрані з народних уст на Харківщині, Полтавщині, Катеринославщині та ін. (1880–1901); Характеристичні вирази і слова староукраїнської мови, вибрані з пісень і переказів (1885); Матеріали до російсько-українського словника (1889); [список літератури, використаної для укладання словника української мови] (1889); Російсько-український словник. Додатки (1893); Український словар [поч. XX ст.]; Словар українсько-руської мови (поч. XX ст.); Словарь украинского языка. Предисловие (1904); К вопросу о правописании украинского языка (1907); Деякі з важніших помилок у словарі "Киевской старины" (б.д.); Список источников, которыми пользовались при составлении словаря и "Список сокращений" (б.д.); Матеріали до словаря українських письменників XIX ст. (б.д.); Український словник. "А–Я" (б.д.); Український словник. Імена людей (б.д.); Матеріал для словника. "А" (б.д.); Украинский словарь с объяснением слов на русском языке. Предисловие (б.д.); Матеріал до літературного словника (б.д.); Етнографічний матеріал до словника (б.д.); Граматичні форми (б.д.); Материал для библиографического словаря (б.д.); Несколько замечаний относительно упорядочения украинского словаря (б.д.); Объяснение автора относительно недостаточной редакции словаря (б.д.).

Словнички, складені Б.Д. Грінченком, для вивчення іноземних мов: французької, італійської, німецької, англійської (1881–1896).

Рецензії: Байки Гребінки. Невеличкі замітки одного з читачів (1887); Галицькі вірші (1891); [Відгук на дослідження "Слова о полку Ігоревім", написане П. Коноваловим] (1893); Рецензія на виставу "Утоплена" (1895); Божа іскра Русової [кін. XIX ст.]; [Відгуки на твори "Розмова про небо та землю", "Про українських козаків, татар та турків", "Колись

і тепер"] [кін. XIX ст.]; [Рецензія на розвідки Михайла Драгоманова про українську народну словесність і письменство] (1906); На громадській роботі (1906); Національна рада (1906); Що роблять в опереті п. Захаренка "Червоні черевички" (б.д.); Єфремов С.О. "Тарас Шевченко" (б.д.).

Збірки, упорядковані Б.Д. Грінченком: Настина читанка (1888); "Квітка". Збірник віршів Шевченка, Грінченка, Куліша та ін. (1889–1890); "Квітка". Настина читанка (1890–1891); "Досвітні огні" (1914).

Перекладі: Вагнер. "Сказки Кота Мурлыки" (1881–1882); Брет-Гарт. "Миггльс" (1882); Жуковський В. "Камоенс" (1885); Лессінг Е. "Мінна Барнгельм" (1888); Толстой. "Тарас Гайденко" (1888); Шіллер Ф. "Марія Стюарт" (1892); Мольєр Ж.-Б. "Дон Жуан" (1894); Байрон Дж. "Сарданапал" (1897); Беноні Лоренцо. "Перше виховання, бідування, нелюбі випадки й пригоди подорожні" (1900); Пернерсторфер Е. "Національна та інтернаціональна ідея" (1905); Гейне Г. "Філантроп" (1907); Гауптман Г. "Перед сходом сонця" (1908); Костомаров М. "Чернігівка" (1908); Гейне Г. "Переспіви" [кін. XIX ст.]; Гейне Г. "Північне море" (б.д.); Гейне Г. "Фауст" (б.д.); Кольцов О.В. "Селянинові думки" (б.д.); Сарду. "Рідний край" (б.д.); Франс А. "Тхір" (б.д.); Гюго В. "Останній день осудженого" (б.д.); Езоп. "Добре та лихе" (б.д.); Леонарді. "До Італії" (б.д.); Шіллер Ф. "Вільгельм Тель" (б.д.); Гауптман. "Візник Геншель" (б.д.); Мірбо Октав. "В золотих кайданах" (б.д.).

Допоміжні матеріали для написання наукових та літературних праць (вирізки з газет та журналів, наукової та художньої літератури тощо).

Рецензії на праці Б.Д. Грінченка

Рецензія на книжку "Пісні Василя Чайченка" (1885); [статті, надруковані в журн. "Русская мысль" № 2, 1892] (1892); Справи про те, як вироблялись умови третейського суду відносно статей Грінченка Б.Д. (1897); Житецкий П.И. "Заметки по поводу новой редакции малорусского словаря" (1902); Михальчук К. "Деякі уваги щодо редакції українського словаря" (1902); [збірник статей про Грінченка Б.Д.] (1910); рецензії на працю Грінченка Б.Д. "Про пустині" (б.д.).

Біографічні матеріали

Автобіографія (б.д.); [Спогади М.М. Грінченко] (1897); Грінченко Марія. "В Оспедалетті" (1910); Грінченко М.М. "Передсмертні висловлювання Грінченка Б.Д." (1910); [акт, складений Волочиською митницею про прибуття вагону з тілом Грінченка Б.Д.] (1910); [накладна, видана С.О. Єфремову, на прийняття вантажу для відправки залізницею] (1910); [вирізки із газет та журналів про життя і діяльність Грінчен-

ків Б.Д., М.М. та А.Б.] [кін. XIX – поч. XX ст.]; Биография Гринченко Бориса Дмитриевича (б.д.); [матеріали до біографії] (б.д.); [записка М.М. Грінченко про останні слова Грінченка Б.Д.] (б.д.).

Свідоцтва: про народження (1873); про смерть (1910); про затвердження звання дворянина (1893); про надання звання учителя початкового народного училища (1881); про закінчення педагогічних курсів (1883); про реєстрацію шлюбу (1884); про відмінну роботу (1885); про дозвіл на вільне проживання у с. Сироватка Сумського повіту (1885).

Посвідчення: про потомственність дворянства (1893); товариства "Громада" (1906); товариства "Просвіта" (1909); Наукового товариства імені Шевченка (1893); "Студентської української громади у городі Харкові" (б.д.).

Щоденники, записні книжки (1887–1897).

Матеріали службової діяльності

Свідоцтва цензорів про заборону друкування творів Б.Д. Грінченка (1894–1897); дозволи Головного управління у справах друку на видання творів Б.Д. Грінченка (1895–1904); прохання до Головного управління у справах друку про дозвіл друкувати власні твори (1895–1909); рахунки за видання творів (1895–1918); [протокол засідання Чернігівської Земської управи] (1899); доповідна записка до Чернігівської губернської земської управи про передачу до музею Тарновського речей П.О. Куліша (1899); доповідь в Чернігівську Земську управу про затвердження посади секретаря (1899); [донесення голови Чернігівської управи про звільнення Б.Д. Грінченка від посади секретаря] (1899); умови між "Киевской стариной" та Б.Д. Грінченком відносно редагування малоросійського словника (1902); Видання Грінченка Бориса. Прибутки і трати за 1894–1903 рр. (1903); звіти шкільної комісії про роботу (1906–1909); заява про дозвіл на створення товариства "Просвіта" (б.д.); Правила Музея украинских древностей В.В. Тарновского (б.д.); Правила для посетителей музея и кабинета для ученых занятий (б.д.); Объяснительные замечания к правилам для посетителей музея (б.д.); виписки з журналів засідання Чернігівської земської управи про звільнення Б.Д. Грінченка з посади секретаря управи (б.д.); умови, на яких могли бути передані на комісію до складу "Киевской старины" видання Б.Д. Грінченка (б.д.); відомість виданих творів Б.Д. Грінченка та грошові підрахунки за них (б.д.); заява київському губернатору про дозвіл видавати журнал (б.д.).

Матеріали громадської діяльності

[Про діяльність шкільної комісії при товаристві "Просвіта в Києві"]

[поч. XX ст.]; [звіт шкільної комісії про роботу за 1906–1909 рр.] (1906–1909); квитанції про отримання членських внесків (1907, 1909); Устав Товарищества за допомогу українським письменникам (б.д.); Проект устава Квиткинского общества любителей южнорусского языка и словесности (б.д.); список книжок, подарованих Б.Д. Грінченком Чернігівській бібліотеці (б.д.).

Листування

Адресати: Алчевська Х.Д. (5; 1892–1909), Андрієвський В. (1897), Барвінський О. (15; 1891–1906), Безинський Я.А. (3; 1902–1903), Боровик В.Г. (4; 1902–1903), Бунін І.О. (1895), Вороний М.К. (4; 1904–1906), Гладиліна Г.І. (3; 1908), Гнатюк В.М. (57; 1898–1909), Гомолинський С.І. (2; 1888), Грабовський П.А. (1896), Грінченко А.Б. (50; 1893–1907), Грінченко Д.Я. (14; 1886–1908), Грінченко М.М. (331; 1883–1909), Дикарєв М.О. (13; 1896–1899), Дорошенко Д.І. (22; 1899–1909), Жебуньов Л.М. (1909), Житецький Г.П. (1903), Заньковецька М.К. (1902), Зіньківський Т. (46; 1885–1890), Зозуля І.І. (70; 1881–1896), Каманін І.М. (2; 1905–1908), Квасницький Г.О. (3; 1908–1909), Кобилянська О.Ю. (1903), Комаров М.Ф. (19; 1885–1900), Короленко В.Г. (1905), Кравченко В.Г. (21; 1891–1901), Кропивницький М.Л. (4; 1896–1901), Куліш О.М. (12; 1897–1903), Нечуй-Левицький І.С. (3; 1901–1902), Липа І.Л. (40; 1892–1897), Паньківський К. (34; 1891–1909), Перетц В.М. (2; 1908), Познякови П.Ф. та М.Й. (12; 1901–1909), Позняков В. (5; 1896–1905), Русов О.О. (1899), Синицький М.С. (1907), Смаль-Стоцький С. (16; 1892–1894), Старицька-Черняхівська Л.М. (1908), Стебницький П.Я. (1907), Страшкевич В.М. (1907), Студинський К. (1905), Сумцов М.Ф. (2; 1900–1907), Ткаченко Д.О. (64; 1883–1909), Уманець Ф.М. (3; 1899–1901), Флоринський Т.Д. (1886), Франко І.Я. (1903), Чернявський М.Ф. (2; 1907–1908), Шраг І.Л. (22; 1900–1902) та ін.

Историко-филологическое общество при Харьковском университете (1902), Наукове товариство імені Шевченка (5; 1901–1904), Общество для пособия нуждающимся литераторам и ученым (1908), Правление благотворительного Общества издания общеполезных и дешевых книг (4; 1907–1908), Предварительный комитет по устройству XII Археологического съезда в Харькове (1902), Рада товариства "Просвіта" у Києві (2; 1908–1909), Студентська Українська громада у Харкові (1907), товариство "Просвіта" у Львові (2; 1908–1909).

Кореспонденти: Александров В.С. (21; 1881–1891), Алчевська Х. (1905), Бердяєв С.О. (1906), Блажиєвський Г.М. (1906), Бурич-Соколенко В.Є. (1903), Володенко В. (1909), Вороний М.К. (3; 1903–1908),

Грінченко М.М. (164; 1883–1909); Грінченко А.Б. (229; 1893–1907), Дорошенко В.В. (2; 1903–1904), Дурдуківський В.Ф. (5; 1909–1910), Єфремов С.І. (1908), Каманін І.М. (8; 1904–1908), Коваленко-Коломацький Г.А. (22; 1898–1902), Кропивницький М.Л. (6; 1897–1906), Куліш П.О. (2; 1891–поч. XX ст.), Маслов С.І. (1904), Огієнко І. (2; [кін. XIX ст.]), Падалка Л. (1895), Перетц В.М. (9; 1904–1908), Старицький М.П. (1903), Уманець (5; 1899–1901) та ін.

Главное управление по делам печати (6; 1896–1904), Общество русских драматических писателей (1895), Правление благотворительного общества издания общеполезных и дешевых книг (1903), редакція "Киевской старины" (1901), Українське наукове товариство в Києві (4; 1908).

Матеріали Дмитра Яковича

Матеріали господарчо-майнового характеру

[Виписка з Харківського нотаріального архіву про дарування нерухомого майна] (1900); [заповіт, виданий на майно після смерті Грінченко П.М.] (1907); [договір про купівлю-продаж землі, укладений між Грінченком Д.Я. та Котляром Ф.Д.] (1914).

Листування

Адресати: Б.Д. Грінченко (113; 1897–1909).

Матеріали Марії Миколаївни

Наукові та творчі матеріали

Художня проза: Зустріч (1888); Лікар Ісаак (1890); Матеріали до збірників для народнього читання (1891–1892); Абрагам Лінкольн (1897); Страшний ворог. Книжка про горілку (1900); Вашингтон (1902); Хто народові ворог (1905–1917); Через віщо Максим не вподобав у Харкові жити (1906); [Казки] [кін. XIX ст.]; Левко-музика [поч. XX ст.]; Про мало знаного (1921); Школи, де працював Борис Грінченко (1922); Були собі король і королева... (б.д.); Була Спасівка. Сонце пекло страшенно... (б.д.); Гостинець батькові (б.д.); Дома (б.д.); Моя учителька з першої старшої групи (б.д.); Одна за все (б.д.); Оришка в наймах (б.д.); Як я шукала роботи (б.д.); Христя була ще зовсім невелика дівчина... (б.д.); Хлопець сільський, розумний... (б.д.); Мальована азбука (б.д.); Рідна мова. Читанка для середнього віку (б.д.); Рідна нива. [Читанка для дітей середього віку] (б.д.) та ін.

Спогади про Івана Франка (1921); Про Івана Нечуя-Левицького. [Спогади] (1922); В. Сивенький. Спогади (1925); З минулого. [Спогади про приїзд Кропивницького з трупою в Чернігів] (б.д.); Чернігівська українська громада. Спогади (б.д.) та ін.

Поезії: Ой мати, мати..., Чудова пісня, Перше кохання (1886–1888); Я для краю свого працював..., З бойових пісень, Щастя, Уночі (1890–1891); Збірник віршів, присвячений Алчевській Христі (б.д.); Про Савицького (б.д.); Слава героям-борцям (б.д.); Сон (б.д.) та ін.

Переклади: О.М. Толстой. "Чим люде живі" (1884); Генріх Гейне. "Мандруй", "Гейнріх", "Лорелея" (1887–1907); Генрік Ібсен. "Нора" та "Примари" [кін. XIX – поч. XX ст.]; Вільям Шекспір. "Король Лір" (1900-і); Мальо Гектор. "Без сім'ї" [поч. XX ст.]; Бічер-Стоу Гаррієт. "Дядькова Томова хата, або Життя рабів-негрів" [поч. XX ст.]; Генрік Ібсен. "Будівничий Сольнес" (1910); Ернст Сетон-Томпсон. "Ведмедик Джонні" (1910), "Подорож дикої качки" (1920), "Снеп" (1921), "Арно", "Бінго", "Лобо" та "Дране вушко" (1923); Толстой. "Бог правду бачить та не скоро скаже" (б.д.); Еміль Золя. "Без роботи" (б.д.); Андерсен. "Жидівка" (б.д.); Альфонс Доде. "Джек" (б.д.); О.С. Пушкін. "Капітанська дочка" (б.д.); Герман Зудерман. "Кінець Содомові" та "У рідній сім'ї" (б.д.); Ернст Сеттон-Томпсон. "Кенгуровий павук" (б.д.); Г.-Х. Андерсен. "Яблуневий цвіт та кульбаба" (б.д.); Ф. Шіллер. "Як землю ділено" (б.д.) та ін.

Статті: Матеріали до збірників для народного читання (1891–1892); Справа з "Докладом" І. Шрага про українську мову в школі (1897); [Питання та нотатки щодо українського правопису і перекладу] [кін. XIX ст.]; [Стаття про земські сільські бібліотеки] [кін. XIX ст.]; Колись і тепер (1922); Про Україну. Наша рідна мова (б.д.); Про виборче право (б.д.); [Стаття про те, як і що друкувати в "Раді" про Грінченка Б.Д. після його смерті] (б.д.); Чернігівська українська громада (б.д.); Який був лад у Афінській державі (б.д.) та ін.

Бібліографії: Згадки [бібліографічний матеріал] [поч. XX ст.]; [перелік книжок, що подаровано в бібліотеку] (1902); [список творів Сеттона-Томпсона, перекладених Грінченко М.М.] (б.д.); [перелік драматичних творів Грінченко М.М.] (б.д.); [видання Бориса та Марії Грінченків] (б.д.); [список творів, що переклала М.М. Грінченко] (б.д.); [список книжок М.М. Грінченко] (б.д.).

Рецензії: На книги Чикаленка Є. (1890–1899); на книгу Ганько "Як дбаєш, так і маєш" [кін. XIX ст.]; на статтю Марковича (б.д.).

Біографічні матеріали

Посвідчення: члена товариства "Просвіта" (1906); про місце проживання та право на одержання продуктів (1920–1922); свідоцтва: учениці III класу Богодухівської жіночої прогімназії (1874); про закінчення Богодухівської жіночої прогімназії (1882); про закінчення

курсів (1883); духовний заповіт (1909); нотаріальна духівниця (1916); охоронні листи, посвідчення і довідки, видані УАН (1921–1923); Охоронна грамота [на майно та житлову площу Грінченко М.М.] (1922); заповіт про передачу прав на помешкання і видання творів Української академії наук або Київському видавничому товариству "Слово" (1922).

Матеріали службової діяльності

Угоди, укладені з М.М. Грінченко на видання її творів, творів Грінченка Б.Д. та Грінченко А.Б. з Всеукраїнським учительським товариством, видавничими товариствами "Сіяч", "Друкар", "Поступ", Всеукраїнською кооперативною видавничою спілкою (1918–1919); розписки, рахунки, розрахунки, квитанції про грошові стосунки з видавництвами, видавничим відділом ВУКООПСПІЛКИ, друкарнями тощо (1884–1927); книжки з підрахунками витрачених грошей (1894–1920).

Матеріали громадської діяльності

Квитки на з'їзди, концерти, виставки (1912–1913); запрошення на збори: Київського жіночого зібрання (1914), "Общества для оказания помощи населению Юга России, пострадавшему от военных действий" (1917), Українського технічно-агрономічного товариства "Праця" (1917), Українського товариства в Катеринославі (1917), кооперативного видавничого товариства "Час" (1917–19123), Комітету Українського Червоного Хреста (1918), видавництва "Книгоспілка" (1919–1920), Комітету пам'яті Миколи Леонтовича (1922), Всенародної бібліотеки України при ВУАН (1923), видавничого товариства "Слово" (1924), Етнографічного товариства (1928), Київського архітектурного інституту та Інституту пластичного мистецтва (б.д.), Комісії по влаштуванню Педагогічної конференції при Курсах імені Б.Д. Грінченка (б.д.), "Літературно-наукового вістника" (б.д.) та ін.

Листування

Адресати: Дубровський В. (1912), Заньковецька М.К. (1922), Зозуля І. (б.д.), Кримський А.Ю. (1926), Кропивницький М.Л. (б.д.), Куліш О.М. (1900), Липа І. (118; 1896–1905), Плевако М.А. (1922), Синицький М.С. (4; 1911–1912), Стебницький П.Я. (16; 1911–1917), Степаненко В.П. (4, 1896–1900), Ткаченко Д.О. (1884–1910), Уманець Ф.М. (2; 1901–1913), Чикаленко Є.Х. (1902), Штейнгель Ф.Р. (2; 1913–1914), Яковенко В.І. (б.д.) та ін.

Видавництво "Криниця" (1918), Комісаріат народної освіти (б.д.), правління Державного видавництва України (2; 1927), правління Московського товариства драматичних письменників і композиторів (1926–

1928), правління товариства "Рух" у Києві (б.д.), товариство "Просвіта" (1915), Українське товариство драматургів і композиторів (5; 1926–1927).

Кореспонденти: Александрова М. (1925), Александрова О.М. (1926), Артеменко В. (11; 1925–1926), Білозерський О. (1897), Богацький П. (б.д.), Бондаренко В. (1913), Вировий Є.С. (9; 1913), Гладилін Б. (1926), Гладиліна М. (3; 1925–1926), Гладиліна Т. (12; 1925–1926), Григорович М. (4; 1913), Гришова А. (5; 1925–1926), Клименко О. (4; 1927–1928), Котляр Ф.Д. (3; 1915–1916), Краснюк Ф. (1910–1925), Нечипоренко М.М. (2; 1913–1914), Плевако С. (6; 1925–1926), Симиренко О. (1925), Синицький М.С. (2; 1912), Сироїд О. (3; 1914), Словинський П. (1918), Уманець Ф. (1900), Череповський Е. (1912), Шеремет І. (1918), Юркевич Л. (2; 1908–1909).

Всенародна бібліотека України (1924), Всеукраїнське робітниче кооперативне видавництво (8; 1927–1928), Всеукраїнське учительське видавниче товариство (4; 1918–1919), Всеукраїнська кооперативна видавнича спілка (1919), Всеукраїнська кооперативна спілка (1922), Державне видавництво України (1925–1927), Етнографічне товариство (2; 1925), книгарня видавництва "Час" (1918), Книгоспілка (1927), Комітет профспілки АН (1925), товариство "Час" (5; 1918–1920), Українська книгарня "Слово" (5; 1914–1915), Українське товариство драматургів і композиторів (9; 1926–1928).

Матеріали Насті Борисівни

Наукові та творчі матеріали

Писання (1891–1893); "Зірка" та "Десна" – Настині часописи (1894); До батька в гості (1906); Горпинко! Горпинко!... (б.д.); Разрушенный мол (б.д.); Разве люди поймут... (б.д.); Як ковбаса та чарка, то минеться й сварка (б.д.); "Зоря" – перший Настин часопис (б.д.); Культурно-общественное значение провансальских трубадуров (б.д.); Главнейшие течения в литературе и искусстве в эпоху Возрождения (б.д.); Родное слово (б.д.); Сатира в "Евгении Онегине" (б.д.); Ідея феодалізму в "конституціях" декабристів (б.д.); Іронія життя, "Пісня" і "Квітка" (б.д.).

Переклади: Drondoole Vill Allen "Машиністів син" (1898); Серао М. "Коло дитини" (1901); Шрейнер О. "Мрії і сни" (1902); Зудерман Г. "Огні Іванової ночі" (б.д.); Ібсен Г. "Росмерсгольм" (б.д.); Ібсен Г. "Жінка з моря" (б.д.); Ібсен Г. "Гедда Габлер" (б.д.); Левицкий М. "Первая льгота" (б.д.); Острогорський. "Страшна ніч" (б.д.); Піменова Е. "Постійне войско та народна міліція" (б.д.); Романович Н. "Лилия" (б.д.); Твен М. "Пригоди Гека Фінна" (б.д.); Франс А. "Г. Брандеса" (б.д.); "Пютуа" (б.д.); Чернявский М. "Дракон" (б.д.).

Біографічні матеріали

Грінченко М.М. Біографія [А.Б. Грінченко] (б.д.); свідоцтво [про народження] (1885); атестат про закінчення Чернігівської жіночої гімназії (1902); атестат про закінчення VIII класу Київської приватної жіночої гімназії (1903); паспорт (1904); свідоцтво про затвердження у потомственному дворянському достоїнстві (1904); [висновок лікаря Київської тюрьми про стан здоров'я Грінченко А.Б.] (1908); Алчевська Х. Моїй товаришці. (Спомини в день півріччя смерті Н.Б. Грінченко) (1909); [спомини про Грінченко А.Б.] (б.д.).

Фотографії

Грінченко Б.Д. (15; 1876–1910); у колі сім'ї (2; 1895–1901); з Баликами, Самійленком В.І., Стрижевою Н.М. (2; 1901); з Самійленком В.І. (2; 1901–1902), з Франком І.Я. (1903), з Глібовим О., Коцюбинським М.М., Степаненком В. (2; б.д.); групові (12; б.д.).

Матеріали інших осіб

Алчевська Х. "Пам'яті Шевченка" (б.д.); Буда С. "Два таємні товариства 40–х років (Кирило-методіївці та Петрашевці)" (б.д.); Бузескул В.П. "О научных трудах Д.М. Петрушевского по западноевропейской истории" (б.д.); Бузескул В.П. "О научных трудах Н.И. Кареева по западноевропейской истории. (По поводу его 75-летия)" (б.д.); Бунин И.А. "На край света" (1896); Вільхівський Б. "Левицький Іван. (З поводу 25 років його діяльності письменницької)" (1894); Гладилина Т. "Присвячую", "Мої пісні" (б.д.); Гордієнко Д. "Земляки" (б.д.); Гулак-Артемовський П.П. "Тюхтій та Іванько Побрехенько" (1819); Гулак-Артемовський П.П. "До Пархома", "Дещо про того Гараська" (1819, 1827); Гулак-Артемовський П.П. "Дві пташки в клітці" (1827); Гулак-Артемовський П.П. "Твердовський" (1827); Гулак-Артемовський П.П. "Рибка", "Рибалка" (1827); Гулак-Артемовський П.П. "IX-а ода Горація" (1832); Гулак-Артемовський П.П. "Пан" та переробка псалма 125" (1857); Гулак-Артемовський П.П. "Песня кормилицы Сонечки", "Моей милой дочери А.П. А-й Г-к" (1852); Гулак-Артемовский П.П. "На победы русских над турками, одержанные ген.-лейт. Андрониковым в Азии 14-го и вице-адмиралом Нахимовым 18 ноября 1853 г. на порте Синкопа" (б.д.); Гулак-Артемовский П.П. "Последний экзамен, проведенный мною воспитанницам Полтавского института в январе и феврале 1854 г." (б.д.); Діхтярь О.І. "Разки намиста" (б.д.); Дорошенко Д. [Біографія Драгоманова М.] (б.д.); Дюран-Гревилль Е. "Воспитание народных классов в России" (б.д.); Залтен Ф. "З того світу" (1908); Іваницький Б. "Як збутися ярів та пісків" [поч. XX ст.]; Карпенко-Карий І. "Сто тисяч" (б.д.); Житецький Г., Метлинський А. та ін. "Думи

кобзарські: "Олексій Попович", "Самійло Кішка", "Вдова Сірка Івана" тощо [кін. XIX ст.], Капельгородський П. "Українці на Кубані" [поч. XX ст.]; "История Малороссии, сочиненная архиепископом Белорусским Георгием Кониским" (б.д.); Кибальчич Н. "Хвилини" (б.д.); Кониський О. "З скорбних пісень" (б.д.); Коропчевський. "Про всіх диких людей гуртом" [кін. XIX ст.]; Кримський А. "Неправда – не просвіта" (1893); Кропивницький М.А. "По ревізії" (1903); Кропивницький М.А. "За сиротою і Бог з калитою" (б.д.); Кулиш П.А. "Несколько слов об обороне Гоголя и нападении его земляков" (1861); Куліш П.О. "Крашанка русинам і полякам на Великдень 1882 року" (1882); Кулиш П.А. "Падение шляхетского господства в Украине обеих сторон Днепра в XVII ст." (1862); Кулиш П. "История воссоединения Руси" (б.д.); Кулиш П. "Брошенный из-за угла камень" (б.д.); "Поэт Шевченко в полном расцвете. Из воспоминаний П.А. Кулиша" (б.д.); Левицький О. "Нариси з народного життя на Лівобережній Україні в II полов. XVII ст." (б.д.); Мордовцев Д. "О "минусе" г. М. Гринченко" (1897–1898); Олесь О. "Яка краса – відродження країни!" (б.д.); Олесь О. "Тіні" (б.д.); Позняков С.І. "Край могили Б.Д. Грінченка" (1912); Пчілка Олена. "Тарасовий пам'ятник" (б.д.); Пулевич М. "Що було, те загуло" (1900); Самійленко В. "Твори" (1905); Славинский М. "Война и украинство", "На новом пути" (1914); Старицька-Черняхівська Л. "Великий похорон" (б.д.); Тарасевський П. [Оповідання про вчительку] (1892); Толстой Л.М. "Перший винник". Переклад Ланевського Е. (б.д.); Франко І.Я. "Ой скажи мені, циганко..." (б.д.); Хамид Зія. "Робітницька доля". Переклад Кримського А.Ю. (б.д.); Чалий С. "Нерукотворний пам'ятник Т. Шевченкові" [поч. XX ст.]; [Чехов А.П.]. "Хористка" (б.д.); Шалуха А. "В музеї зберігається копія женевського видання Кобзаря 1878 року ..." (1906); Шекспір В. "Приборкана гоструха". Переклад П. Куліша (1897); Шенрок В.И. [Биография Кулиша П.А.] [кін. XIX ст.]; Шишацкий-Иллич А. "Библиографические справки о статьях, опубликованных в "Черниговских губернских ведомостях" (1852–1855); Шульга Г. "Порвані струни" (б.д.); Яворенко Л. [Вірші] (б.д.); Яворницький Д.І. "Що земля співала", "Пишна та горда була вродлива Пауна" [кін. XIX ст.], "Одного разу набіг кошовий отаман..." (б.д.); "Первый период козацтва од его початку до ворогування з ляхами (б.д.); "Stylistyka" (1900); "Взгляд на малороссийскую словесность по случаю выхода в свет книги "Народні оповідання Марко Вовчок" (б.д.) та ін.

Бібліографія творів Шенрока про творчість П.О. Куліша.

Фольклорно-етнографічні матеріали (казки, повір'я, народні оповідання, приказки, прислів'я, заговори, гадання, релігійний побут, календарно-обрядова поезія, весільні пісні тощо).

Біографії та автобіографії Накорнякова Н.Н., Алексєєва Г.В., Мстиславського С.Д., Ляшка М.М., Гулака-Артемовського П.П., Тіщинського О.А. та ін.

Листування інших осіб

Білозерський О. – Куліш О. (1864), Вейс О. – Синицькому М. (1910), Вільшанський М. – Синицькому М. (б.д.), Глібов Л.І. – Шишацькому О. (8; 1858), Доманицький В. – Берло Г. (6; 1901–1902), Жебуньов Л. – Дубровському В. (2; 1914–1917), Ждах А. – Дубровському В. (1911), Кримський А. – Доманицькому В. (1906), Колодочка В. – Лотоцькому О. (1899), Колодочка В. – Доманицькому В. (1900), Коваленко Г. – Дубровському В. (1911), Куліш О. – Шрагу І.Л. (1900), Куліш П. – Барвінському В. (86, 1871), Куліш П. – Шишацькому О. (1856), Куліш П. та ін. – Білозерському В., Бестужеву-Рюміну К. та ін. (177; 1877–1895), Левицький М. – Дубровському В. (40; 1909–1916), Леонтович В. – Синицькому М. (1912), Лук'янов Ф. – Дубровському В. (2; 1913–1914), Мажуренко І. – Матушевському Ф. (1905), Міхновський М. – Синицькому М. (1915), Нижник С. – Леонтовичу В. (1906), Перебендя О. – Берло Г. (14; 1895–1900), Садовський М. – Синицькому М. (1916), Сидоренко Г. – Дубровському В. (3; 1917), Широцький К. – Синицькому М. (1907), Щербак В. – Ркліцькому С. (1931), Яворницький Д. – Науменку В. (б.д.) та ін.

Матеріали господарчо-майнового характеру різних осіб (рахунки, розписки, відомості, розпорядження, заяви, звідомлення, довідки тощо).

Серед матеріалів сімейного архіву Грінченків зберігаються комплекси документів В.М. Доманицького та Т.А. Зіньківського.

Доманицький Василь Миколайович (1877–1910) – філолог, історик, фольклорист і бібліограф.

Наукові і творчі матеріали:

Земля, побут, народна медицина, соціально-юридичний побут селян, весілля і його обряди, обичаї при похороні с. Березне (1896); Етнографічний матеріал 1890–96 рр. сіл Бистрич, Головин, Бічалі Ровенського повіту, Дроздово та ін. [кін. XIX ст.]; [Чорнові нотатки про повстання Наливайка та Лободи] [поч. XX ст.]; [Про торгівлю та промисловість на Україні в XVII–XVIII ст.] (б.д.); [Виписки з магістерських документів 1767 р.] (б.д.); Статистические сведения о евреях в Левобережной Украине XVIII в. (б.д.); Штат Киевской губернии в 1797 г. (б.д.); [Матеріали з історії українських воєводств тощо] (б.д.); [Мате-

ріал з історії запорозького козацтва. 1603–1605] (б.д.); бібліографічні матеріали з історії України, про Наливайка, Сагайдачного, Т.Г. Шевченка, школи Київського округу (б.д.); виписки з журналів про Гулака-Артемовського, про Земський собор, Звенигородку (б.д.); нотатки про самозванця, запорозьких отаманів, Микиту Москаля, Чаплинського, Величка, музей Оссолінських (б.д.).

Зіньківський Трохим Аврамович (1861–1891) – письменник, фольклорист, публіцист.

Наукові і творчі матеріали

Сон, Кася та інші оповідання (1888–1889); Моншер-козаче (1890); [Про виникнення та поширення штундистського і баптистського руху на Україні] [кін. XIX ст.]; [Історія Київської Русі] (б.д.); Покручі (б.д.); [Штунда. Національне питання в Росії] (б.д.); Українці поза межою України... (б.д.) та ін.

Біографічні матеріали

Автобіографія (б.д.), [Спогади про Зіньківського Т.] (б.д.).

Літ.: *Білецький О.* Борис Грінченко // Зібр. пр. : У 5 т.– К., 1965.– Т. 2; *Погрібний А.Г.* Борис Грінченко: Нарис життя і творчості.– К., 1988; *Левчик Н.В.* Борис Грінченко // Історія української літератури XIX ст. : У 3 т.– К., 1998.– Т. 3; Українська література у портретах і довідках : Довід.– К., 2000; Українська літературна енциклопедія : У 5 т.– К., 1988. – Т. 1.

Н. М. Зубкова

ГРОМАШЕВСЬКИЙ Василь Львович (1857 – р. см. невід.) – зоолог, громадський діяч.

Ф. 182, 314 од. зб. (1884–1928).

Наукові і творчі матеріали

Вірші [кін. XIX – 10-і роки XX ст.]; Російсько-англійський словничок [10-і роки XX ст.]; Словарики: русско-итальянский, русско-китайский и японско-русский [10-і роки XX ст.]; нотатки з історії України, літератури та ін. [10-і роки XX ст.]; Драгоценные металлы и минералы (б.д.); Українські прислів'я (б.д.); О значении мореплавания (б.д.); О возможностях развития грузовых и пассажирских перевозок Северным пароходным обществом (б.д.); О возможности развития деятельности Северного пароходного общества на Черном и Азовском морях (б.д.) нотатки з питань астрономії (б.д.) та ін.

Біографічні матеріали

Паспорт, пенсійна книжка, книжка члена Спілки працівників землі та лісу, повідомлення, запрошення, рахунки, квитанції, грошові перекази, посвідчення про відрядження (1906–1917) та ін.

Листування

Адресати: Громашевський Б.В. (15; 1904–1908), Громашевська Н. (б.д.), Громашевський (б.д.), Громашевські (б.д.), Максимов О.А. (б.д.), Науменко В.П. (б.д.), Лазар Якович (б.д.), редактор газети "Наша жизнь" (1905), Русов (б.д.), Тимофій Микитович (б.д.), Юлій Карлович (б.д.) та ін.

Березівська сільрада [20-і роки XX ст.], книгарня "Наукового товариства імені Шевченка" (2; 1903–1905), книгарня журналу "Киевская старина" (2; 1904), редакція "Літературно-наукового вістника" (1902–1903), редколегія газети "Наша жизнь" (1905), Севастопольська міська управа (1906), Північне пароплавне товариство (б.д.), Північне пароплавне товариство в Петербурзі (б.д.) та ін.

Кореспонденти: Антон (1910), Григорій (1909), Балицький П. (1913), Бєлкін [Н.] (1898), Бондаренко К. (б.д.), Бонч-Бруєвич В. (1916), Бочинський К. (б.д.), Буряченко В. (2; 1912–1918), Вербицька Г. (б.д.), Винниченко (1917), Гаврилко Ф. (1906), Голуб Д. (1898), Грищинський В. (1908), Громашевська Г.О. (5; 1904), Громашевська Л.В. (1914), Громашевська Н.І. (2; б.д.), Громашевський Б.В. (12; 1904), Громашевський Л.В. (3; 1928), Данько М. (3; 1915–1921), Дмитрієв А. (1906), Доменкова А. (б.д.), Данильченко І.І. (2; 1904), Дудник І.П. (1907), Жебуньов Л.М. (2; 1906, 1910), Жоган Т.В. (1927), Іванов М.М. (2; 1906), Квітка К.В. (2; 1908–1909), Комаров М.Ф. (5; 1909), Косач О.П. (б.д.), Кускова В.В. (2; 1926, 1928), Макаренко А. (2; 1909), Русов О.О. (3; 1906–1907), Хоткевич Г. (2; 1914), Шелухін С.П. (1911), Щерба Т.О. (б.д.), Щедрова В. (б.д.) та ін.

Видавництво "Рух" (1918), видавництво "Маяк" (б.д.), Музично-драматична спілка "Українська хата" (1912–1915), Музей українських діячів науки та мистецтва УАН (1928), Одеська контора Північного пароплавного товариства (1907), Одеський сільгосптехнікум (1921), Одеське відділення Російського географічного товариства (1913), Одеський український клуб (1910–1911), Пароплавне агентство Карассарині (1907), Північне пароплавне товариство (б.д.), Революційний комітет Одеської губернії (1920), редакція часопису "Слобожанщина" (1906), Рада українців Українського клубу (б.д.), Севастопольська міська управа (1907), Севастопольська міська дума (1907), споживче това-

риство "Наша кооперація" (б.д.), Український політичний клуб у Петербурзі (1906–1907), Ялтинський комерційний порт (б.д.), Ялтинське агентство Товариства пароплавства на Дону, Азовському та Чорному морях (1906) та ін.

Матеріали інших осіб

Громашевський Б.В.: паспорт, довідка про місце проживання, довідка про стан здоров'я, членська картка товариства "Просвіта" та ін. (1904–1907); Громашевская Л.В. "Записки об эвакуации из немецких санаториев в Шемберге русских больных в Швейцарию в начале войны 1914 г." (1914); Громашевська Л.В.: табелі успішності учениці Одеської жіночої гімназії, довідка про стан здоров'я (1906–1909); Данильченко І. [Драма на три дії без назви] (б.д.); Данильченко І. "Зозуля" [10-і роки XX ст.]; "Збірка віршів українських письменників" (б.д.); [Збірник українських та російських пісень і віршів, різні записи з питань літератури тощо] [кін. XIX – 10-і роки XX ст.]; листівка Одеської української студентської "Громади" (б.д.); листівка коаліційних рад вищих навчальних закладів Одеси [після 1906 р.]; матеріали про видавничу діяльність "Благотворительного общества издания общеполезных и дешевых книг" (1908–1915); "Пісні і думи українського народу. Ч. II. Чумацькі, бурлацькі і сирітські. Ноти" [10-і роки XX ст.]; Ренненкампф П.К. "Хромолитография" (1904); Статут артистичної та музично-співочої секції українського товариства "Просвіта" в Одесі (1907); Статут українського товариства "Просвіта" в Одесі (1909); статут "Благотворительного общества по изданию и распространению религиозно-нравственных и просветительных книг на украинском языке " [10-і роки XX ст.] та ін.

Листи інших осіб

Громашевська Н.І. – Єргомишеву (1904), Астаф'єва Н. – Громашевській Н.І. (б.д.), Кушнір Л. – Громашевській Н.І. (1906), Громашевська В. – Громашевському Б.В. (1904), Громашевська Н.І. – Громашевському Б.В. (2; 1906), Євгенія – Громашевському Б.В. (1907) та ін.

Фотографії

Громашевський В.Л. зі своєю родиною (1899–1900), рідні Громашевського В.Л. (б.д.).

М. Л. Скирта

ГРУЗИНСЬКИЙ Олександр Сергійович (1881–1954) – філолог, палеограф.

Народився в м. Ніжині Чернігівської області. Закінчив Університет св. Володимира (1909). Професор Ніжинського, а згодом Харківського інститутів народної освіти (1917–1948). Працював у вузах Ленінграда та Києва. Член Українського наукового товариства у Києві.

Ф. 329, 124 од. зб. (1881–1954); ф. I, № 2885–2886, 4565.

Наукові матеріали

До справи викладання української мови та письменства в школах професійної освіти (1926); Сводная таблица северных великорусских диалектов (1929); Обследование старения лексики по формальным семантическим признакам (б.д.); К вопросу о ленинском этапе в науке и языке (б.д.); Разыскания о переводах канонических текстов (б.д.); Разыскания о переводах Нового Завета в Южной России в XVI в. (б.д.); Заметки о Пересопницкой рукописи 1556–1561 гг. (б.д.); Таблицы водяных знаков в Летковском Евангелии (б. д.); Герлаховский Апостол, принадлежащий Ю.А. Яворскому (XVI в.). Описание и его состав (б.д.); Краткая опись рукописей Черниговского Епархиального древнехранилища (б.д.); Очерки по истории русского литературного языка XVII–XIX вв. (б.д.); Сводная таблица основных алфавитов старославянского языка (б.д.); Отзыв о диссертации А.И. Кенигсберг о языке басен Крылова (б.д.) та ін.

Лекцій та матеріали до них: план лекції з мовознавства (1946); конспекти лекцій (1946–1947); план лекцій з історії російської мови (б.д.); История русского литературного языка XVIII–XX вв. (б.д.); Введение в языкознание (б.д.); История русского языка (б.д.); экзаменационные билеты по русскому языку (б.д.); Славяноведение (б.д.) та ін.

Біографічні матеріали

Читацький квиток бібліотеки АН УРСР, запрошення, доповідна записка на ім'я М. Бажана (1952); заява на ім'я прокурора Петроградського району м. Ленінграда з житлових питань; пояснювальна записка щодо роботи в Ніжинському педагогічному інституті тощо.

Листування

Адресати: Бажан М.П. (1952), Кримський А.Ю. (2; 1922–1923); Михальська (1946).

Інститут історії АН УРСР (1948), Прокуратура Петроградського району м. Ленінграда (б.д.).

Кореспонденти: Могилянський [А.П.] (б.д.), Ніна [дочка] (1948), Половцева К.М. (1911).

Матеріали інших осіб

Агапов [Б.], Зелинский [К.] "Нет, это не русский язык" (1947);

Виноградов [В.В.] "Очерки по истории русского литературного языка XVII–XIX вв." (б.д.); Житецкий П.И. "Описание Пересопницкой рукописи XVI века" (1876); "История русского литературного языка" (Варшава, 1947); Левандовский Л. "История русского языка. Курс лекций" (1947–1948); Максим Горький. "Дети солнца" (1905); Марченко [Е.Р.] "История языка. Конспекты лекций" (1946–1947); Фельдман М. "Основные разделы фонетики" (б.д.); Шахматов А.А. "Курс истории русского языка" (1910–1911) та ін.

Фотографії

Грузинський О.С. (1908).

Літ.: Регушевський Є.С. Рукописи професора О.С. Грузинського // Рад. літературознавство.– 1970.– № 10; Український радянський енциклопедичний словник.– К., 1966.– Т. 1.– С. 530.

М. Л. Скирта

ГРУШЕВСЬКИЙ Михайло Сергійович (1866–1934) – історик, літературознавець, громадський і політичний діяч.

Народився у м. Холмі (тепер Хелм, Польща). Закінчив Університет св. Володимира (1890); завідуючий кафедрою Львівського університету (1894–1913), Голова Наукового товариства імені Шевченка (1897–1913), Голова Українського наукового товариства (1907–1918), Голова Центральної Ради України (1917–1918), еміграція (1919–1924), завідуючий кафедрою історії України в Академії наук (1924–1931); академік (1923), академік АН СРСР (1929).

Ф. 357, 78 од. зб.; ф. I, № 3609, 3841, 3849, 11026, 11157–11161, 11190–11193, 12792–12795, 22887, 25810, 26300, 26344, 26348, 26364, 26391, 26395, 26704–26706, 27859–27872, 30081, 31055, 47438–47439; ф. II, № 574–575; ф. III, № 236, 7855, 9657, 9752, 10267, 12969, 14628, 36804–36807, 48678–48683, 52028–52065, 52067–52076, 52078–52089, 53520, 60088, 61011.

Наукові матеріали

[Белетристичний твір з університетського життя] [80-і роки XIX ст.]; Тестамент (1910); Історія сіньори Заняти Альберіо з Венеції (1914); Світлотіні галицького життя. (Михайло Яцків. Танець тіней. Роман з рідного побуту.– Ч. I–II) (1916–1917); На порозі нової України (1918); Орест Левицький [1923–1924]; П'ятидесятиліття "Исторических песен малороссийского народа" Антоновича і Драгоманова (1924); Береження і дослідження побутового і фольклорного матеріалу як відповідальні державні завдання [1925]; До управління українського правопису

[1925]; В правописній справі [1926]; В двадцять п'яті роковини смерті О.М. Лазаревського. Кілька слів про його наукову спадщину та її дослідження [1926–1927]; В тридцяті роковини Куліша. Соціально-традиційні підоснови Кулішевої творчості [1927]; Відзив про наукову діяльність Л.А. Добровольського (1928); Археографічна комісія ВУАН [1929]; Велике діло. В 20-ліття заснування Українського наукового товариства та його видавництва (1929); Комісія старої історії України [1929]; Комісія новішої історії України [1929]; Культурно-історична комісія [1929]; З соціально-національних концепцій Антоновича. До-рогій пам'яті Володимира Боніфатійовича Антоновича в двадцятиліття смерті [20-і роки XX ст.]; Микола Федотович Біляшівський. Некролог [20-і роки XX ст.]; Місія Драгоманова [20-і роки XX ст.]; Відродження французької соціологічної школи (Дюркгейм) [20–30-і роки XX ст.]; В сімдесяті роковини смерті Шевченка на спомин його і людей йому близьких [20–30-і роки XX ст.]; Вікопомна дата [1931]; Акад. Володимир Гнатюк. 1871–1926. Некролог. Передпє слово [до видання "За сто літ"] (б.д.); Данило Щербаківський. Некролог (б.д.); Три академії (б.д.).

Рецензії: Успенский Ф.И. История Византийской империи.– Спб. : Брокгауз и Ефрон, б.г.– Т. 1.– 872 с.; Адрианова В.П. Житие Алексея Человека Божия в древней русской литературе и народной словесности.– Пг., 1917.– VII, 518 с.; Кащенко А. Оповідання про славне військо запорожське низове. Коротка історія війська запорожського.– Катеринослав, 1917; Миллер Вс. Очерки русской народной словесности.– М. ; Л. : ГИЗ, 1924.– Т. 3: Былины и исторические песни; Перфецкий Е.Ю. Русские летописные своды и их взаимоотношения.– Братислава, 1922.– 101 с.; Тахтарев К.М. Сравнительная история человеческого общества и общественных форм.– Л. : ГИЗ, 1924.– Ч. 1.– 371 с.; Ч. 2.– 366 с.; Записки Київського інституту народної освіти.– К., 1926–1927.– Т. 1.– 1926; Т. 2.– 1927; Этнографический отдел Государственного Русского музея.– Л., 1926.– II, 157, 3 с.– (Материалы по этнографии. Т. 3, вып. 1); Гермайзе Й. Україна та Дін у XVII ст. // Зап. Київ. ін-ту нар. освіти.– 1928.– Кн. 3.– С. 106–196; Збірник праць державного рибного заповідника "Конча-Заспа".– К., 1928.– 125 с.; Данилевський В. Нариси історії розвитку продуктивних органів суспільної людини: Спроба матеріалістичного висвітлення історії техніки.– Х. : ДВУ, 1929; Збірник музею діячів науки та мистецтва України.– К., 1930.– Т. 1: Присвячений Миколі Лисенкові.– 178 с.– (Зб. Іст.-філол. відділу Всеукр. Акад. наук; № 94); Rawita-Gawroński Fr. Sprawy i rzeczy ukrainskie. Materiay do dziejów kozaczyny i hajdamaczyny.– Lwów, 1914.– VIII, 218 s.; Frazer J.G. Folklore in the Old

Testament / Studies in Comparative Religion, Legends and Law : In 3 vol.– London : Macmillan, 1919.– Vol. 1.– XXV, 560 p.; Vol. 2.– XXI, 571 p.; Vol. 3.– XVIII, 556 p.; Niederle L. Manuel de L'antiquité slave.– Paris : Libraire E. Champion, 1923.– T. 1: L'histoire.– VIII, 246 p.; The Slavonic Review / A Survey of the Slavonic Peoples, their History, Economics, Philology and Literature.– 1924.– Vol. 2, N 6, March.– 465–672 p.; Vol 3, N 7, June.– VIII, 240 p.; Vol. 3, N 8, Dec.– XV, 241–480 p.; Eisenmann L. The Imperial Idea in the History of Europe // The Slavonic Reviw.– 1926.– N 14.– P. 242–253.

Список друкованих праць та рецензій М.С. Грушевського (1927–1931).

Рецензії на праці фондоутворювача

Абрамович Дм. "М. Грушевський. Історія української літератури. Т. V" [1929]; Єфремов С. "М. Грушевський. З починів українського соціалістичного руху" (б.д.); Марковський М. "Михайло Грушевський. Історія української літератури" [20-і роки XX ст.]; Новицький В. "Акад. Михайло Грушевський. Чернігів і Сіверщина в українській історії" (б.д.); Перетц В. "М. Грушевський. Історія української літератури. Ч. І" [20-і роки XX ст.]; Сумцов М. "Мих. Грушевський. Початки громадянства (генетична соціологія)" [1925].

Біографічні матеріали

Документи празького періоду (1919–1935); охоронний лист ВУЦВК на право вільно проживати у межах УСРР та бути звільненим від пред'явлення йому політичних обвинувачень з боку Радянської влади (1923); документи з особової справи ОДПУ (1924–1990); Організаційний комітет для святкування ювілею (1866–1926); лист до заступника Неодмінного секретаря УАН про дозвіл надрукувати автобіографію М.С. Грушевського (1926).

Матеріали службової та громадської діяльності

Історична секція ВУАН в р. 1925 видаватиме далі свій науковий трьохмісячник українознавства "Україна" [1925]; Галицько-українські взаємини. Вступне слово на урочистому засіданні академічної комісії Західної України. 7 жовтня 1927 р. [1928]; [Звернення керуючого науково-дослідною кафедрою історії України та Голови історичної секції ВУАН Грушевського М. до Укрнауки з пропозицією про передачу археологічного музею ІНО до музею м. Киева] (1928); Новозасновані історичні комісії. [Комісія старої України, дослідження нової української історіографії, новішої історії України] [1928]; Історична секція ВУАН та зв'язані з нею історичні установи Академії в 1928–

1929 рр. [1929]; Історичні установи ВУАН в 1928–1929 рр. [1929]; У Всесоюзній Академії наук (1929); [угоди між Державним видавництвом України та редакцією журналу "Україна" в особі Грушевського М. з приводу видання збірників "За сто літ" та "Західна Україна"] (1930); Канцелярія Неодмінного секретаря до Грушевського Михайла Сергійовича. Супровідний лист до статей до збірника "За сто літ" (1930); Ювілей львівських записок і постулату УАН [1930].

Листування

Адресати: Антонович В.Б. (4; 1897–1899), Багалій Д.І. (8; 1906–1928), Біляшівський М.Ф. (34; 1891–1911), Грінченко Б.Д. (4; 1893–1903), Єфремов С.О. (56; 1904–1917), Житецький Г.П. (2; 1927–1929), Іконников В.С. (6; 1890–1904), Кандиба (Олесь) О.І. (27; 1909–1917), Кареєв М.І. (1914), Ківлицький Є.О. (2; 1889), Коваленко-Коломацький Г.А. (15; 1897–1899), Корш Ф.Є. (1913), Кравцов Д.Є. (14; 1926–1931), Куліш О.М. (1903), Левицький О.І. (3; 1917), Лотоцький О.Г. (1907), Могилянський М.М. (3; 1915–1916), Нечуй-Левицький І.С. (15; 1884–1904), Ніковський А.В. (5; 1915–1917), Новицький О.П. (1929), Петров М.І. (б.д.), Постернак С.П. (1927), Романович-Ткаченко Н.Д. (7; 1909–1923), Русов О.О. (4; 1913), Саливон Г.Д. (б.д.), Стебницький П.Я. (61; 1906–1922), Стешенко І.М. (1907), Чикаленко Є.Х. (14; 1908–1918), Шевченко Л.П. (3; 1911–1913), Шепрок В.І. (1897), Щітківський І.І. (4; 1909–1910) та ін.

Київський відділ редакційного комітету ЛНВ (1913), Наркомосвіта, члени Президії історичної секції, бюро порайонних комісій УАН (б.д.), Українське наукове товариство в Києві (1922).

Матеріали господарчо-майнового характеру

[Рахунок, надісланий з друкарні] (1914); відомості про нарахування гонорарів за 1924–1926 рр., угода з Державним видавництвом України на видання журналу "Україна" на 1926 рік (1926); витяги з рахунків за 1927–1928 рр.

Матеріали інших осіб

Глушко С. "Ювілей акад. М.С. Грушевського" (1927); Марковський М. "Михайло Грушевський. Історія української літератури. Т. 5. Вип. І" (б.д.); Річицький А.А. "Стенограма промови на доповідь В.О. Юринця про соціалістичні погляди акад. Грушевського" (б.д.); Савченко Ф. "Ювілейні збірники на честь акад. М.С. Грушевського" (б.д.).

Фотографії

М.С. Грушевський у власному кабінеті серед учасників зборів,

присвячених 20-річчю з дня смерті В.Б. Антоновича, знімки інтер'єрів кабінету [1920–1930]; М.С. Грушевський, члени його родини, завідуючий відділом письма та друку П.М. Попов та інші особи в одному з приміщень Лаврського музею (1925); П.М. Попов разом з М.С. Грушевським та його родиною в Лаврському музеї (1925); учасники зібрання з нагоди 20-річчя з дня смерті В.Б. Антоновича під час відвідання документальної виставки [1928]; М.С. Грушевський за робочим столом у своїй кімнаті [кін. 20-х років XX ст.]; кімната М.С. Грушевського у його помешканні по вул. Паньківській, 9 [кін. 20-х років XX ст.]; М.С. Грушевський разом з М. Кордубою, К. Мельник-Антонович, Л. Старицькою-Черняхівською, В. Щербиною, Й. Гермайзе, І. Черкаським, Д. Яворницьким та іншими особами (б.д.).

Літ.: Академія наук України. Персональний склад, 1918–1993.– К., 1993.– С. 43; Великий українець : Матеріали з життя та діяльності М.С. Грушевського / Упоряд. А.П. Демиденко.– К., 1992.– 551 с.; *Верстюк В.Ф., Пиріг Р.Я.* М.С. Грушевський: коротка хроніка життя та діяльності.– К., 1996.– 144 с.; *Винар Л.* Михайло Грушевський: історик і будівничий нації : Статті і матеріали.– К., 1995.– 304 с.; Документальні матеріали М.С. Грушевського у фондах відділу рукописів ЦНБ ім. В.І. Вернадського АН УРСР : Кат. / Укл. С.М. Кіржаєв.– К., 1991.– 119 с.; Малий словник історії України.– К., 1997.– С. 121–122; *Пиріг Р.Я.* Життя Михайла Грушевського. Останнє десятиліття (1924–1934).– К., 1993.– 198 с.; *Пристайко В., Шаповал Ю.* Михайло Грушевський і ГПУ–НКВД. Трагічне десятиліття, 1924–1934.– К., 1996.– 335 с.; *Сохань П.С., Ульяновський В.І., Кіржаєв С.М.* М.С. Грушевський і Academia. Ідея, змагання, діяльність.– К., 1993.– 320 с.

І. В. Клименко

ДАНИЛЕВИЧ Василь Юхимович (1872–1936) – історик, археолог.

Навчався в Університеті св. Володимира (1891–1896); учитель Юр'ївського реального училища (1897–1900); закінчив Харківський університет; приват-доцент Київського університету (1907–1914); професор Варшавського університету (1915–1917); член Історичного товариства Нестора-літописця та УНТ; член Археографічної комісії ВУАН; брав участь у роботі комітету для заснування Національної бібліотеки Української держави (1919–1920), Інституту червоної професури (1930); член академічних комісій для складання Біографічного словника діячів України, Словника української живої мови, голова підсекції матеріальної культури Науково-дослідної кафедри історії України.

Ф. XXIX, 1651 од. зб. (1893–1936); ф. I, № 45710, 12462, 22536; ф. II, № 6890–6958, 7017; ф. III, № 12977, 12979, 32451–32452, 36822–36823, 48697–48712, 52091, 53521–53522, 58981.

Наукові матеріали

Пути сообщения Полоцкой земли до конца XIV ст. (1897); Случайные заметки в области новейшей русской нумизматики [1898]; По поводу одного погребения, вырезанного с землей (1901); Из истории управления Слободской Украины в XVII столетии (1906); XIV археологичекий съезд в Чернигове [1908]; Короткий огляд предісторичної археології України (б.д); Остатки неолитической культуры на территории Херсонеса (1910); По поводу одной гипотезы [про язическі храми] (1909); В.Б. Антонович как профессор (1908); Забытый художник [нарис про художника Фрікке Л.Х.] (1916); Суспільні та економічні явища в історії українського друку XVI–XVIII ст. (1925); Село Белгородка и произведенные в нем раскопки (б.д); Схема розвитку кам'яних та метальових серпів на Вкраїні (б.д); Монетные клады (б.д); Умови України-Русі з Візантією (б.д); Критичний огляд теорії проф. Ю. Айліо про Трипільську культуру (б.д); Мезолітичне (прото-

неолітичне) мистецтво України (б.д); Музей изящных искусств и древностей Харьковского университета (1805–1905) (б.д); Некоторые черты различия свободного населения в дотатарской Руси (б.д); Очерки по истории управления Слободской Украины в XVII–XVIII ст. Ч. 1. (б.д).

Лекції і програми до них: Шляхетские проекты как материал для характеристики политических и общественных воззрений русских людей (1903); История великого княжества Литовского (1907–1908); Разделение русской истории на периоды (1907); Русская историческая география (1908–1909); История Малороссии (1909–1910); Украина и Россия (1917); Древняя Русь [поч. XX ст.]; Характер отношения к Руси [поч. XX ст.]; Церковь и духовенство [поч. XX ст.]; Вопрос о подвижности населения [поч. XX ст.]; История древней Руси [поч. XX ст.]; Історична географія СРСР (1936–1937); Історія Білорусії (1936); Крестьяне во Франции XVIII в. (б.д); навчальні плани і програми: з давньої руської історії та історичної географії (1897–1901); первісної культури [1928]; з історії античності та середніх віків (1936); історії Росії (б.д); джерелознавства історії СРСР (б.д); геометрії (б.д) та ін.

Рецензії: Ляскоронский В. "История Переяславльской земли с древнейших времен и до половины XIII ст." (1897); Жебелев С.А. "Введение в археологию" (1923); Max Vasmer [20-і роки XX ст.]; Capitana Dr.J. "La Prehistoire", Paris, Collection Payot; Menghin O. "Weltgeschichte der Steinzeit. Mit 1029 Abbildungen und 7 Karten", Wien, Artur Schroll; Schurig M. "Die (N 30) südseetöpferei", Leipzig, Asia Major (1930); Френцель. "Bilderhand buch zur Vorgeschichte der oberlansitz. Oberlansitzer Heimatst...dien. Heft 15. Verlag des Bautzener Tageblattes" (1929); Кордт В. "Матеріали до історії картографії України". Ч.1. (1931); К изучению роли личности в истории. Отзыв о книге Тихого "В.Н. Каразин. Его жизнь и общественная деятельность" (б.д); [Отзыв о работе Карташовой по русской истории] (б.д).

Матеріали до праць: Донецкое городище (1902); нотатки з історії Давньої Русі, російської літератури, етнографії, археології, нумізматики (1902–1905); матеріали до дисертації з історії Слобідської України (1904), про археологічні розкопки в Могилевській губернії (б.д); списки книг з історії, археології, картографії, історичної географії Росії, періодичних видань (б.д).

Біографічні матеріали

Автобіографічний нарис (б.д); посвідчення про закінчення Університету св. Володимира та нагородження золотою медаллю (1895–1896); папери, відносно призначення на службу (1896); членські квитки

учасника археологічних з'їздів (1896–1911); вітальні адреси з приводу ювілею наукової праці (1925); посвідчення про відрядження, заяви про надання відпустки (1924–1925); грамота Київського державного університету за сумлінну роботу з аспірантами та студентами (1935); Carriculum Vitae (б.д.); пенсійні і розрахункові книжки (б.д); записні книжки і блокноти (б.д.); свідоцтво про виконання військової повинності (б.д.).

Матеріали службової та громадської діяльності

Звіт про роботу в Юр'ївському реальному училищі (1898–1901); Записка про заворушення серед учениць Вознесенської жіночої гімназії [1905]; протест проти страти учасників заворушень в Кронштадті [1906]; свідоцтва та дозвіл на участь в археологічних з'їздах (1908–1911); заява до Ради професорів Київського університету про прийняття до складу професорів [1918]; свідоцтво Комітету для заснування Всенародної бібліотеки України, видане Данилевичу В.Ю. на право відбору книжок для бібліотеки (1920); протоколи засідань кафедри історії Росії Київського інституту професійної освіти (1930–1931), Управи Київського інституту народної освіти (1929); запрошення на засідання та збори Всеукраїнського музейного містечка, Археологічної Комісії УАН (1928–1930), Всеукраїнського археологічного комітету (1932–1933); матеріали про організацію кабінетів [1930], перегляд програм на кафедрах (1931); довідки про звільнення, заробітну плату (1932).

Листування

Адресати: Антонович В.Б. (1894), Багалій Д.І. (б.д), Біляшівський М.Ф. (1904), Богословський М.М. (1909), Веселовський О.І. (3; 1903–1905), Грінченко Б.Д. (12; 1907), Іконников В.С. (17; 1898–1913), Левицький О.І. (2; 1903), Модзалевський В.Л. (1918), Петров М.І. (3; 1909–1910), Стебницький П.Я. (1920) та ін.

Московське нумізматичне товариство (1907), Новгородське товариство любителів старовини (1908), редакції: "Русские ведомости" (1905), "Літературно-науковий вістник" (1925), "Пролетарська правда" (1934), "Більшовик" (1936) та ін.

Кореспонденти: Алчевський Д.О. (1903), Антонович В.Б. (1894), Багалій Д.І. (15; 1902–1912), Біляшівський М.Ф. (11; 1903–1913), Болсуновський К.В. (12; 1909–1914), Бузескул В.П. (15; 1907–1915), Городцов В.О. (12; 1904–1914), Захаров О. (9; 1911–1927), Іконников В.С. (6; 1986–1913), Максимович Г. (25; 1909–1919), Редин Є.К. (15; 1902–1915), Савва В.І. (16; 1907–1912), Трутовський (21; 1893–1914), Уварова П.С. (22; 1902–1914), Чижов С.І. (28; 1904–1915), Minns [І.Є.] (10; 1926–1935) та ін.

Варшавський університет (1917), Вищі жіночі курси (1911–1913), Всеукраїнський археологічний комітет (1927–1933), Історико-філологічне товариство при Харківському університеті (1903–1912), Кабінет антропології ім. Ф. Вовка Всеукраїнської академії наук (1926–1932), Київський університет (1892–1936), редакції періодичних видань: "Студенческая мысль" (1910), "Образование" (1906), "Література і мистецтво" (1931), Харківська жіноча гімназія Д.Д. Оболенської (1903), Юр'ївське реальне училище (1896).

Вітебська, Курська, Таврійська, Тверська, Тульська, Рязанська, Чернігівська та інші вчені архівні комісії (1893–1930).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Заява з приводу сплати квартирних податків (1906).

Матеріали інших осіб

Алексенко Г. "Критика критиков" (1906); Антипович К. "Програма курсу історії Росії" (б.д.); Колодий Ф.О. "Нумизматика" (б.д) та ін

Фотографії

Групове фото: Данилевич В.Ю., Янушпольська Ф.І., Вадневська А.Д., Баунштейн С.Н., Козловська В.Є., Кудь Л.Н., [Джутьєва Е.П.] (1915).

Літ.: Історія Академії наук України, 1918–1923 : Документи і матеріали. – К., 1993. – С. 519–520.

С. В. Сохань

ДАНИЛОВ Володимир Валеріанович (1881–1970) – літературознавець, фольклорист, етнограф, педагог.

Народився в м. Духовщина, тепер Смоленської області. Закінчив Ніжинський історико-філологічний інститут князя Безбородька (1905). Працював у навчальних закладах Катеринослава, Одеси, Петербурга, пізніше – у вузах і наукових закладах Ленінграда. Співробітничав в журналах "Киевская старина", "Русский филологический вестник", "Исторический вестник", "Записки Наукового товариства імені Шевченка", "Записки Нежинского педагогического института", "Труды отдела древнерусской литературы" та ін. З 1947 р. на науковій роботі в Інституті російської літератури АН СРСР (Пушкінський Дім).

Ф. 53, 309 од. зб. (1784–1962).

Наукові матеріали

Примечания к "Слову о полку Игореве"; составленные по Тихонравову, Малашеву, Грамматину, Яковлеву, Майкову, Буслаеву, а

также и по собственному соображению (1898–1901); Из прошлого преподавания русской литературы в школе (материалы) (1917); Поэзия А.В. Кольцова (1918); Труды М.А. Максимовича о "Слове о полку Игореве" (1919); переклад з чеської мови творів Ербена Карла Яромира "Народные баллады" (1919–1920); Источник одного места в романе Д.Л. Мордовцева "Булава и бунчук" [10-і роки XX ст.]; Разбитое зеркало (детская пьеса) (1920); К цензурной истории сочинений Т.Г. Шевченко (1922); Исторический очерк издания "Киевской старины" (1922); П.А. Кулиш в его отношениях к М.А. Максимовичу (1923); М.А. Максимович. Доклад в Ленинградском обществе изучения украинского языка и литературы (1923); Потебня и Бехтерев. Доклад (1926); Сборники украинских песен М.А. Максимовича (1928); Занятие М.А. Максимовичем кафедры истории русской словесности в Университете св. Владимира (1929); Листи П.О. і О.М. Кулішів до М.О. Максимовича (1850–1864). [Вступ та примітки до публікації] (1930); Инвентарь литературных имен в представлениях курсантов набора 1932 года (1932); Очерк истории Астрахани (1941); Словацкий народный поэт Само Халупка (1948); Иконографический сюжет в политическом толковании В.Г. Короленко в рассказе "Божий городок" [40-і роки XX ст.]; К истории сооружения памятника А.С. Пушкину в Москве (1952); Памяти Дмитрия Константиновича Зеленина [1954]; "Задонщина" в освещении Яна Фрчека (1955); Памяти Нестора Кукольника (1959); Латинский язык в лингвистическом кругозоре преподавателя русского языка [50-і роки XX ст.]; К характеристике "Хождения" игумена Даниила и его автора (б.д.); Кладбищенская словесность (б.д.).

Біографічні матеріали

Атестат про закінчення Історико-філологічного інституту князя Безбородька в Ніжині і присвоєння звання учителя гімназії (1905); Наши странствования [записки щоденникового характеру] [1941–1943]; Воспоминание о моих учителях-славистах (б.д.).

Листування

Кореспонденти: Абрамов І.С. (42; 1949–1960), Адріанова-Перетц В.П. [1950], Білецький О.І. (1946), Воблий К.Г. (17; 1942–1947), Деревенко І.Г. (3; 1953–1954), Державін К.М. (7; 1952–1955), Державін М.С. (18; 1930–1952), Єгоров П.О. (28; 1957–1960), Зеленін Д.К. (2; 1943, 1948), Лучко М.І. (2; 1954, 1959), Лященко А.І. (3; 1926, 1930), Музиченко О.Ф. (1934), Незнамов П.О. (3; 1949–1950), Свєнціцький І.С. (3; 1951, 1955), Фатов М.М. (65; 1950–1960) та ін.

Ленінградський державний університет [1947], Чернівецький державний університет (1951–1957).

Листи інших осіб

Бодянський О.М. – Міністру народної освіти (1860), Єгоров П.О. – Даниловій Ю.В. [1960–1961], Єгорова Л.Л. – Даниловій Ю.В. (1962).

Матеріали інших осіб

Вяземський П.А. "Фрейберг" (1858); Драгоманов М.П. "Воспоминание о переговорах "Добровольной охраны" и "Исполнительного комитета Русской социально-революционной партии в 1882 году" [друга половина 80-х років XIX ст.]; Крылов А.М. "Для памяти" [замітки до перевидання підручника "Теория корабля"] (1940); Овідій (Публій Овідій Назон). "Смутні думи". Переклад І.Г. Турцевича з латинської мови (б.д.); Свенціцький І.С. "Основні питання історії української мови" (1955); Федоров М. "Профессиональные певцы древней Руси" (1922); деякі матеріали О.М. Пипіна і М.О. Максимовича.

Колекція

[Купча на кріпосну дівчину Марфу Васильєву] (1784); [Рескрипт Павла I про надання підпоручику Литвинову ордена Святої Анни за хоробрість при переході через Альпи] (1799).

Літ.: История Центральной научной библиотеки Академии наук Украинской ССР.– К., 1979.– С. 137; *Коцюба Л.Й.* Засівач доброго й розумного // Під прапором Леніна.– 1969.– 20 верес.; Личные архивные фонды в государственных хранилищах СССР. Указатель : В 3 т.– М., 1962.– Т. 1.– С. 221; Мистецтво України : Біогр. довід.– К., 1997.– С. 191; Список печатных научных трудов В.В. Данилова (1904–1962).– Л., 1963; *Сумцов М.Ф.* Діячі українського фольклору.– Х., 1910; Українська літературна енциклопедія.– К., 1990.– Т. 2.– С. 13; Український радянський енциклопедичний словник.– Т. 1.– 1966.– С. 550; Шевченківський словник.– К., 1976.– Т. 1.– С. 182.

І. Д. Лисоченко

ДАШКЕВИЧ Микола Павлович (1852–1908) – історик, літературознавець.

Народився в с. Бежове Житомирського повіту Волинської губернії. Закінчив Житомирську гімназію (1861–1868), історико-філологічний факультет Університету св. Володимира (1873). Захистив магістерську дисертацію (1877), професор (1884), доктор західноєвропейських літератур (1890) в Університеті св. Володимира (1877–1907), член-кореспондент (1902) та ординарний академік Петербурзької Академії наук (1907), член Історичного товариства Нестора-літописця.

Ф. 65, 286 од. зб. (1869–1907); ф. I, № 272; ф. III, № 14729–14731, 19907–20008, 22077, 36829–36833, 45284, 48715–48725, 53523, 63597–63599, 67841.

Наукові матеріали

Гоголіана: статті про творчість М.В. Гоголя [1902]; картотека до праці про творчість М.В. Гоголя [90-і роки XIX ст.]; газетні вирізки статей про життя та творчість М.В. Гоголя (1894–1907) та ін.

Статті: Из истории средневекового романтизма. Сказание о Св. Гра[а]ле (1876); Происхождение и развитие эпоса о животных (1883); Борьба культур и народност[ей] в Литов[ско]-русском государстве в период династи[ческой] унии Литвы с Польшей [1884]; Первая уния Юго-Западной Руси с католичеством [1884]; Средневековая греко-славянская литература (преимущественно поэтическая) и ее отношение к западноевропейской (1887); Об "истинном искусстве" и его отношении к жизни [90-і роки XIX ст.]; О загадках и психологии творчества [90-і роки XIX ст.]; Еще догадка о происхождении имени "Русь" [90-і роки XIX ст.]; [Про автентичність Іоакімового літопису та про описування рукописів бібліотеки Інституту Оссолінських] [90-і роки XIX ст.]; статті з історії Галичини та Лівобережної України [90-і роки XIX ст.]; виписки з історичних праць різних авторів [70–90-і роки XIX ст.] та ін.

Лекції та програми до них: Курси лекцій з історії літератури, що були прочитані в Університеті св. Володимира (1869–1895); програми з історії літератури (1881–1898).

Доповіді та промови: Романтика на Западе и в поэзии Жуковского (1883); Приднепровье и Киев по некоторым памятникам древне-северной литературы (1886); Пушкин – поэт общеевропейский (1886); Мировая скорбь, мрачное мировоззрение и пессимизм в западноевропейской поэзии нового времени (1895); Історична довідка про виникнення та діяльність Історичного товариства Нестора-літописця [1898].

Рецензії: Философско-исторические взгляды и гипотезы (1862); Теория истории в настоящее время [90-і роки XIX ст.] та ін.

Біографічні матеріали

Біографія та бібліографія [1931–1932]; повідомлення ректора Київського університету про затвердження на посаді та нагородження медаллю (1897, 1899); повідомлення з учених архівних комісій, комісій з підготовки археологічних з'їздів про обрання почесним членом (1897, 1908); автобіографія (б.д.) та ін.

Матеріали службової та громадської діяльності

Матеріали до засідань Історичного товариства Нестора-літописця (1905); студентські роботи з історії літератури з помітками Дашкевича М.П. [90-і роки XIX ст.]; листування з археологічними комісіямита

комітетами з приводу проведення з'їздів [90-і роки XIX ст.]; листування з головою Московського археологічного товариства (9;1900–1902) та ін.

Листування

Адресати: [Алчевська] Х.Д. (1888), [Ардашев] П.М. (2; [90-і роки XIX ст.]), [Грінченко] Б.Д. (5; 1888–1891), Іконников В.С. (30; 1883–1906), Кістяківський [А.Ф.] (1881), Левицький О.І. (1891), [Лучицький] І.В. (3; б.д.), Стешенко І.М. (б.д.), [Флоринський] Т.Д. (103; 1883–1902).

Кореспонденти: Аничков Є.[В.] (1903), Ардашев П.[М.] (1903), Афанасьєв Г.[Є.] (1900), Біляшівський М.[Ф.] (1902), Бережков М.[М.] (1888), Василенко М.[П.] (1900), Голубовський П.[В.] (1900), Довнар-Запольський М.В. (1898), Іконников В.[С.] (1884), Каманін І.[М.] (3; 1895–1900), Лазаревський О.[М.] (1900), Лучицький І.В. (б.д.), Ляскоронський В.[Г.] (1900), Павловський І.Ф. (1903), Перетц В.М. (2; 1900), Петров А.М. (3; 1892), Сумцов М.[Ф.] (1900), Флоринський Т.[Д.] (1886), Шаровольський І.[В.] (1908) та ін.

Листи інших осіб

Іконников В.[С.] – [Антоновичу] В.Б. (1899) та ін.

Книги з дарчими написами

Дарувальники: Михальчук К., Шепелевич Л. [кін. XIX ст.].

Матеріали інших осіб

Шестаков С.[П.] "О начале христианства в Херсоне" [90-і роки XIX ст.].

Літ.: Украинская советская энциклопедия.– К., 1980.– С. 251.

О. П. Стенченко

ДЕРГАЛЬОВ Іван Петрович – (рр. н. і см. невід.).

Ф. 91, 15 од. зб. (1916–1917).

Листування

Кореспонденти: [В.О.К.] (1916), Дергальова [Р.Я.] (1916), Євген (4; 1916), Крутицький І.І. (1916), Л. В. (1916), Павленко В. (4; 1916–1917), Юр (1917) та ін.

Листи інших осіб

Іра – Дергальовій Р.Я. (1917).

М. Л. Скирта

ДЗБАНОВСЬКИЙ Олександр Тихонович (1870–1938) – композитор, музичний критик, педагог, співак.

Народився в с. Маньковці (тепер смт Черкаської області). Закінчив Уманське духовне училище (1885), Київську духовну семінарію (1890) та продовжував освіту як вільний слухач в Університеті св. Володимира. Студент Музично-драматичного училища Московського філармонічного товариства (1895–1898), по закінченні працював у Житомирі учителем співів та історії в гімназіях та музичній школі при Артистичному товаристві. Музичний критик (1909–1919), інструктор Одеського оперного театру (1919–1921), завідуючий музичним відділом Народного комісаріату освіти (1921–1928), член-секретар Вищого музичного комітету, музичний редактор на радіо. Один із засновників та інспекторів Харківського театру опери та балету, секретар Управління об'єднання українських опер (1925). Засновник та завідуючий музичним відділом ВБУ (1928–1938). Член Волинського товариства сприяння вихованню дітей.

Ф. 67, 656 од. зб. (1915–1938); ф. I, № 40138. Загалом 657 од. зб.

Нотні рукописи та творчі матеріали

Для хору [20-30-і роки XX ст.]: Більше надій, брати. Слова В. Чумака; До бою. Слова М. Вареника; Клим. Слова партизана Бурченка; Комбайн. Слова О. Ведміцького; Леніну; Марш парашутистів; На Дніпрі. (Пісня про Дніпрогес); Песня ударных полей. Слова Королькова; Травень-день та ін.

Для голосу з фортепіано [20–30-і роки XX ст.]: В степу. Слова О. Олеся; Все навколо зеленіє. Слова О. Олеся; Комсомолець на куркульці оженився. Слова В. Ярошенка; Не зітхай. Слова Т. Романченка; Ой, стрічечку до стрічечки. Слова Т. Шевченка; Посівна. Слова Є. Тараховської; Тобі одній та ін.

Обробка народних пісень [20–30-і роки XX ст.]: Жалій худобу. (Чумацька пісня); На городі вишня; Нова радість стала. (Колядка); Ой, хора ж бо я стала. Обробка мелодії, записаної від М. Матнівського; Побратався сокіл; Там, за гайком; Ти думаєш, дурню; Цвіла, цвіла калинонька; Чоловік жінку б'є та лає та ін.

Дитячі пісні [20–30-і роки XX ст.]: Ведмідь; Грибок-боровик; Гори, гори ясно; Дровосек; Жгут; Журавель; Зайка; Зяблик с юга прилетел; Кіт та мишка; Комар-вояка; Кукушка; Репка; Республіка малюток; Хлебороб; Цап та ін.

Збірники "Дитячі пісні" та "Пісні та гри".

Музичні посібники [20–30-і роки XX ст.]: Детские музыкальные игры; Нотная грамота в таблицах; Порадник для керівників музгуртків; Збірка пісень різних авторів; Программы клубных лекций-концертов; Бережіть музичні інструменти; Музыкальная энциклопедия та ін.

Статті та замітки: Гастрольный концерт Эгона Петри (1923); Минуле музичної культури. (По київських музеях та бібліотеках) (1927); Пам'яті артиста О.Г. Мосіна (1929); Восьмая олимпиада ленинградских профсоюзов (1932); Памяти Б.К. Яновского (1938); Музика в

клубах і сільбудинках [20-і роки XX ст.]; Російські романси дореволюційного часу [20-і роки XX ст.]; Шумові гумористичні оркестри [20-і роки XX ст.]; Український оркестр [20-і роки XX ст.]; Житомирський музей [30-і роки XX ст.] та ін.

Матеріали до музичної енциклопедії [20–30-і роки XX ст.]: Біографії І.В. Прибика, М.І. Привалова, М.Ф. Фіндейзена; нотатки про співаків Агроновського, А. Дроздова, Павловську, композитора Б. Яновського, квартет ім. Вільйома; список музичних творів П.Н. Толстякова; записні книжки з нотатками про музичних діячів, композиторів, співаків, з історії музичної культури тощо.

Рецензії (1921–1928): Отзывы на музыкальные произведения украинских композиторов, представленные к печати Всеиздатом на 1922 г.; Список грамофонных пластинок, разрешенных и запрещенных к производству и продаже; Батюк П. "Музична хрестоматія на вірші українських письменників для 2–3 голосів"; Богуславський К. "Червоний юнак". Перша збірка; Вериківський М.І. "Дитячі пісні. Збірки"; Гайдай М. "Широкий Дніпр не гомонить"; Демуцький П. "Українські народні пісні і примітиви". Вип. 1–2; Дремцов С. "Памяти 7 ноября"; Козицький П.О. "Червоними шляхами"; Лісовський Л. "День пролетаріату", "Весна", "За власть Советов", "Коммунистический марш", "Привіт III Інтернаціоналу" тощо; Мейтус Ю. "1905. Для мішаного хору та оркестру"; журнал "Музика". Місячник музичної культури. Видає Музичне товариство ім. Леонтовича в Києві; Попадич Ф. "Песня кооператоров", "Вперед", "Заклик", "Ідіть в село" тощо; Ревуцький Л. "Заповіт" та ін.; П. Сокальский. "Русская народная музыка, великорусская и малорусская, в ее строении мелодичном и ритмическом и отличие ее от основ современной гармонической музыки"; Толстяков П.Н. "Песня кузницы", "Рабочая марсельеза" тощо; Яновский Б. "Взрыв. Опера"; "Перше травня", "Prima vera"; "Струнний квартет", "III и IV сборники мелокомпозиций" та ін.

Біографічні матеріали

Автобіографія (1934).

Матеріали службової діяльності

Народний комісаріат освіти (1921–1928): доповідні записки до НКО про: стан нотовидання на Україні, фінансування державного квартету ім. Вільйома, надання матеріальної допомоги музичним діячам та їх сім'ям, вивчення та збирання музичної спадщини України, музичні конкурси та видавничі плани тощо.

Вищий музичний комітет НКО (1921–1928): протоколи конкурсних журі по присудженню премій композиторам за музичні твори, кращу

оперу та балет; положення про святкування роковин Жовтня, "Всеукраїнського дня музики", відзначення 5-ї річниці з дня смерті М. Леонтовича; протоколи загальних зборів естрадників м. Харкова; програми концертів та репертуари творчих колективів України; листування Відділу мистецтв з Держвидавом України в справі друкування музичних творів, з композиторами, поздоровчі листи з ювілеями О.Й. Горовицю (1925), Б.К. Яновському (1924); повідомлення про смерть К.Г. Стеценка (1922), тяжке матеріальне становище родини О.М. Лисенка тощо.

Управління об'єднання українських опер (1925–1928): статути Об'єднання; протоколи засідань з питань репертуарів театрів та затвердження виробничих і фінансових планів; документація Харківської державної опери: правила внутрішнього розпорядку, протоколи засідань худради по конкурсному прийому артистів, роботи симфонічного оркестру, кошториси, звіти про підготовку до постановки на сцені опер Мусоргського, Гуно, Верді, Бородіна, проведення симфонічних концертів оркестру театру під керівництвом диригентів Л.П. Штейнберга, М.А. Малька, про авторські концерти композитора С.Н. Василенка, гастрольні концерти М.О. Рейзена та Г.С. Пирогова, виступ В.В. Маяковського, проведення вечорів пам'яті Т.Г. Шевченка, участь театру у похоронах В. Блакитного тощо.

Документальні матеріали Українського філармонічного товариства "Укрфіл" – статут, кошториси, програми концертів та відгуки на них (1925); звіт про роботу Державної київської академічної опери (1928–1929); матеріали діяльності Одеського філармонічного товариства та Одеського оперного театру [20-і роки XX ст.].

Комітет радіомовлення України (1924–1928): тексти лекцій та радіоконцертів: "Женщине-крестьянке посвящается", "Кобзар І. Кочура-Кочуренка", "В.С. Косенко", "М.А. Римський-Корсаков", "Бетховен", "Народная украинская песня", "Что такое симфония", "Рабочий класс и культура" та ін.

Київська кінофабрика [30-і роки XX ст.]: звіти, відгуки на кінофільми, нотатки про кіносценарії Каплера, Александрова, Охріменка та ін.

Всенародна бібліотека України (1928–1938): планово-звітна документація музичного відділу, доповідні записки та листування з Наркоматом освіти, АН УРСР, музичними видавництвами, музеями, бібліотеками в справі створення та комплектування фондів відділу, доповіді: "X-летие музыкального отдела библиотеки Академии наук" (1938), "Классификация нот и литературы о музыке", "Музичний календар знаменних дат на 1936 р." та ін.

Листування

Адресати: Полфьоров Я.Я. (1932), Ракицький М.А. (1925).

Кореспонденти: Гнатюк П.К. (б.д.), Богатирьов С.С. (2; 1927), Ванькович Т. (2; 1930–1931), Вісмонт В. (3; 1936–1937), Всеволодський І. (б.д.), Гайдай М.П. (1928), Горілов О.Л. (б.д.), Гусєв С. (1930), Дуброва П. (1929), Каргальський С.І. (2; 1925), Квітка К.В. (1927), Козицький П.О. (4; 1923–1925), Коновалов І. (2; 1924–1925), Косенко В.С. (3; 1928), Куткін В.М. (1926), Лісовський Л.Л. (3; 1924–1934), Май Ф. (1938), Орлов Г. (2; 1930–1931), Панаєва-Карцева А. (1929), Платонов С.Ф. (1928), Полфьоров Я.Я. (1930), Постернак С.П. (1928), Преображенська М.Л. (1929), Преображенський А.В. (13; 1927–1928), Привалов (1928), Рибаков П. (1925), Слав'янська К. (1925), Скворцов (1927), Спаський І. (1929), Ткаченко Ю.Д. (1931), Толстяков Ю.Д. (6; 1925–1928), Середа І. (1925), Слав'янська К.Є. (1928), Фіндейзен Е.Ф. (3; 1935), Хоткевич Г.М. (1925), Черняховський М. (2; 1925), Щеглов (б.д.), Щепотьєв В. (4; 1925) та ін.

Матеріали інших осіб

Музичні твори: Богатирев А.В. "Мцири". Концерт [30-і роки XX ст.]; Деллен А. "Итак, я счаслив был. Слова А. Пушкина". [Для голосу з ф-но] (б.д.); Кобозів В.І. "Дві пісні жовтенят". [Для хору] (1927); Левин М. "Кот. Слова Венгерова". [Для голосу з ф-но] (б.д.); Ленцов А. "Мистер Джон". [Для голосу з ф-но] (1927), "Руфь. Слова К. Падревского". [Для голосу з ф-но] (1927); Николаевский М. "Походный марш" (1927); Прозоров Б.А. "Прощай, мой табор". [Для голосу з ф-но] (1927); Ракицкий Н. Вальсы: "Утро", "Зима", "Вечер", "Весна", "Роза", "Метеола". [Партитури для оркестру] (1926); Рейдерман А. "Элегия на смерть Ленина". [Для ф-но] (1924); Риб Е. "Мазурки" (1917); Рыбалка М.Е. "Траурный марш". [Для оркестру] (1925); Сербин Ю. "На майдані коло церкви. Слова П. Тичини". [Для хору з ф-но] (1927); Сіромаха Ф.І. "Виряджала мати сина". [Обробка народної пісні для хору] (1922), "Гомоніла Україна". [Концертна фантазія для хору. Слова Т. Шевченка] (1921), "Думка". [Обробка народної пісні для хору] (1922), "Причинна". [Для мішаного хору] [Слова Т. Шевченка] (1917); Тартаковский С. "Люблю ли я?" [Для голосу з ф-но. Слова А. Искринева], "Джаз-банд" [20-і роки XX ст.]; Файнтух С. "Весна", "Осень". [Для голосу з ф-но] (1927); Чебанюк. "Романс" (1927), "Рондо" [Для оркестру] (1927); Черемухин М.М. "Песня о Верховном Совете". [Для голосу з ф-но. Слова Л. Ошаніна] [30-і роки XX ст.]; Шишкин М. "Эх распошел...". [Пісня] (б.д.).

Відгуки і рецензії: Бабій А., Харків В. "Рецензія на збірки народних пісень та інструментальних мелодій М. Гайдая, Боцюна та Попадича" (1931); Барик С. "М. Леонтович. Музичні твори. Збірки IV–VI. Видання Книгоспілки. 1925"; Богатирьов С.С. "Ф. Богданов. "До праці", для змішаного хору" (1926); "В. Левшаков. Школа для духових инструментов" (1925); "Л. Лисовский. "Сочинения для оркестра. Интермеццо На лугу. 1-я концертная увертюра" (1925), "Лопатинський. "Дума "9 січня" для голосу з ф-но" (1925); "Муриссон. "Фанфарный марш" для духового оркестра" (1926); "Я. Парфилов. Підручник для практичного навчання гармонії" (1925); "Ракитский. Вальс "Нищий" для духового оркестра" (1925); "Сеница П. На стрімчастих скелях. Хор" (1926), "Попадич. Отрывок из "Тополі" Шевченка, для сопрано с ф-но" (1926); "П. Толстяков. Хоры" (1925); Дремцов С.П. "Коновалов. Ой в леску, леску..." (1925); "Куколев. Черемушка" (1924); "Л. Лисовский. Квартет струнный C-dur", "Литвинцев. Поэма. Квартет" (1925); "Прусслин. "Вий". Фантастическая опера в четырех действиях" (1925); "Фильштинский. Музыкальные эскизы революционной эпохи" (1925); "Г. Хоткевич. Збірник творів на слова Шевченка" (1925); Козицький П.О. "Бердичевський. Всеукраїнський марш фізкультурників" (1925); "Голобородько. Марш трудящих "К здоров'ю і силі" (1926); "Увертюра на українські теми" (1926); Лебединець А.Д. "2-й симфонічний концерт під керуванням Л. Брагінського" (1926); Лисовский Л.Л. "К.В. Вагнер. "Суламифь". Опера" (1925); "В. Верховинець. Марш Червоної армії. Дзвіночки. Заграй кобзарю" (1925); "Г. Верьовка. Виходьте на вулиці" (1925); "Г. Верьовка. Італійська революційна пісня" (1925); "Жебинев. Слава России" (1923); "Е.Л. Фильштинский. Музыкальные эскизы революционной эпохи" (1925); Тіц М.Д. "К. Вагнер. Оркестрові твори" (1931); Яновський Б.К. "Богославський. Як би мені черевики. Для голосу з ф-но" (1927); "В. Костенко. Українська сюїта на народні пісні" (1927); "Кислов. Заповіт" (1927); "Леви. Марш "Призыв" и вальс "На самолетах" (1927); "Л. Лисовский. Украинская увертюра" (1927); [Концерт українського композитора-піаніста Віктора Степановича Косенка] (1928); Отто-Прокофьева Ю. "Антонин Викторович Преображенский" [уривок з доповіді] (1929); "И. Розентур. "Искры". Опера" [20-і роки XX ст.]; "Рык. Траурный марш "Памяти Ленина" [20-і роки XX ст.]; "Сочинения Крушенко" [20-і роки XX ст.]; "Тышкевич-Азвагринский. Декабристы. Симфоническая поэма" [20-і роки XX ст.]; "Мейтус. Оглядає останні вагони. Романс" [20-і роки XX ст.]; "Л. Лисовский. Чудо. Буффонада в одном действии" [20-і роки XX ст.], "Шейнин. Песни" [20-і роки XX ст.].

Листи інших осіб

Головполітосвіта – Яновському Б.К. (1924), Гліер П.М. – Козицькому П.О. (1925), Лисенко О.М. – Штейнбергу Л.П. (1924), Руденко – Козицькому П.О. (1927), Хоткевич Г.М. – Вищій музичній раді (1927), Хоткевич Г.М. – Козицькому П.О. (1927).

Літ.: Мистецтво України : Біогр. довід.– К., 1997.– С. 262; *Воронкова Т.І.* Олександр Тихонович Дзбановський (1870–1938) // Рукописна та книжкова спадщина України.– К., 1996.– Вип. 3.– С. 181–192.

Т. І. Воронкова

ДОЛИНА (Попиков) Павло Трохимович (1888–1955) – актор і режисер театру та кіно.

Народився в с. Мишоловці (тепер в межах м. Києва). Слухач Київських землемірних курсів (1908). Закінчив Театральне училище Київського товариства мистецтва і літератури (1915). Працював у Києві в Молодому театрі (1918–1919), "Кийдрамте" (1920–1921), в заснованому ним пересувному театрі "Каменярі" (1921), "Березолі" (1922–1927); на Одеській кінофабриці (1925–1929), в "Українфільмі" (1929–1940), "Техфільмі" (Київ, Ташкент 1941–1943). Завідував учбовою частиною Державного технікуму кінематографії ВУФКУ в Одесі (1924–1925). З 1943 р. очолював відділ театрів Комітету у справах мистецтв, у 1948–1955 директор Київського музею театрального мистецтва.

Ф. 69, 98 од. зб. (1902–1941).

Наукові і творчі матеріали

Режисерський примірник оперети за п'єсою М.Л. Кропивницького "Перехитрили або Пошились у дурні" (1922); "Царі". Сценарій на тему поеми Т. Шевченка [1923–1924]; "Бісовське дійство". Комедія-сатира [за мотивами однойменної п'єси О.М. Ремизова]. Режисерська робоча розробка (1924); "Свято святого Йоргена". Режисерський сценарій (1924); Режисерський екземпляр інсценівки повісті М.В. Гоголя "Вій" [поч. 20-х років XX ст.]; Режисерська розробка до сценарію [Й.] Стрільчука "Темрява" [1927]; "Буря" (або "Подія на маяку", або "Подія одної ночі"). Режисерська розробка сценарію Н. Біязі ([1927]–1928); "Новими шляхами" ("Дві сили"). Режисерська розробка сценарію Рутера і Дашевського (1928); "Секрет Рапіда". Режисерська розробка за сценарієм М.С. Майського (1930); "Чатуй". Режисерська розробка за сценарієм С.Д. Скляренка [1930]; "Між двох берегів", "Дорога". Сценарії [поч. 30-х років XX ст.]; "Голубі ешелони". Сценарій за повістю П. Панча [поч. 30-х років XX ст.]; "Полісся". Сценарій кіноновели [30-і роки XX ст.]; "Вальцовщик на среднесортном стане". Режисерська розробка за сценарієм Малеєва (1933–1934); "Хлопок".

Режисерська розробка за сценарієм П.Т. Горбенка "Уборка хлопка" (1934–1935); "Зони СРСР". Варіанти сценарію (1934–1935); "Двадцатники" (або "Урожай", або "На жнивах"). Текст сценарію (1936); "Сладкий корень". Сценарій кінонарису (1937); "Первичная переработка конопли в колхозах". Сценарії. Варіанти (1938–1939); "Квітуча Україна". Сценарій фільму [1938–1939]; "Молдавская АССР". Літературний сценарій німого фільму з географії [1940]; ["Украинская ССР". Сценарій фільму] [1940].

Конспекти з різних питань театрального мистецтва [поч. 20-х років XX ст.]; нотатки, пояснення, документи та інші матеріали, пов'язані з підготовкою сценаріїв та зйомкою фільмів на Одеській та Київській кінофабриках (1925–1940).

Перекладі: Ремизов О.[М.] "Бісовське дійство". П'єса на 3 розділи з прологом та епілогом (1920); Нікулін [Л.В.] "Вселенська біржа". П'єса на 1 дію (1921); Мант. "Старі боги". П'єса [поч. 20-х років XX ст.]; Маяковський В.В. "Містерія-Буф". П'єса на 3 дії [поч. 20-х років XX ст.].

Лекції та матеріали до них: Пояснююча записка до навчального плану кінофакультету Київського державного театрального технікуму (1924); Державний технікум кінематографії ВУФКУ в Одесі. [Положення] (1924–1925); Студентам кінотехнікуму [про ведення щоденників] (1925); Літній триместр. Літній практикум під кутом зору НОПу [1925]; Робочий план з дисципліни мімодрама (1925).

Рецензії на праці фондоутворювача

Буж М. "Про світло й про темряву". [Про фільм "Темрява"] (1927); Піневич. Рецензія на сценарій фільму "Зони СРСР" (б.д.); Чеховий М. "За робітничий фільм ("Секрет Рапіда")" (1930); постанови художнього сектору тресту "Українфільм" і комісії творчої секції Київської кіностудії по фільму "Свято Уніри" (1938); стенограма засідання науково-художньої ради студії Київтехфільм з питання обговорення лібрето сценарію П.Т. Долини "В Сальських степах" (1941).

Біографічні матеріали

Щоденник (червень 1902 р.); афіші, програми сімейних вечорів в Уманському ремісничому клубі, Лук'янівському народному домі, вечорів учнів Театрального училища Київського товариства мистецтва і літератури та ін. за участю П.Т. Долини (1911–1915); довідки, рецепти (1938–1939).

Матеріали службової діяльності

Опис участі в землемірних роботах [1911]; трудовий договір між Першою Одеською державною кінофабрикою Всеукраїнського фото-

кіноуправління (Кінофабрика ВУФКУ) і Павлом Трохимовичем Долиною на посаду кінорежисера (1928).

Листування

Кореспонденти: Вищий державний інститут кінематографії. Науково-дослідний сектор [30-і роки XX ст.].

Матеріали інших осіб

Горбенко П. "Уборка хлопка" (1934); Гусев-Оренбургский С.И. "Аким Сорока" ("Бандит") [поч. 20-х років XX ст.]; Закржевский А. "О футуризме" (1914); Мандес М. "Анатомо-физиологический остов мимики" [1925]; Мандес М. "Идеология кинодействия. Выражение через действие, возможности и границы" [1925]; Мімосценарії студентів Одеського державного технікуму кінематографії (1925); [Обознянський П.] [Ескізи декорацій до фільму "Свято Уніри"] [1932]; Соколов В.П. "К вопросу о научной организации подбора работников кинематографии" (1925); Соловьев В. (Вольмар Люсциниус). "Чорт в зеленом, услуга за услугу или злоключения Арлекиновы" [10-і роки XX ст.]; Тези лекцій з ритміки й танцю, гігієни з фізкультурою та ін. [1925]; Шоу Б. "Апостол сатани" ("Бунтівник"). Переклад з англ. Лавринової М. [поч. 20-х років XX ст.].

Образотворчі матеріали

Дружні шаржі на [П.Т. Долину]. Рисунок, фотомонтаж [1930 – 40-і роки XX ст.].

Фотографії

П.Т. Долина окремо та серед відпочиваючих в П'ятигорську (1940); шахтарі Донбасу [1924–1927].

Літ.: Енциклопедія українознавства.– Л., 1993.– Т. 2.– С. 559; *Качура Я.* Ідеологічними манівцями // Кіно.– 1932.– № 3/4; Кинословарь : В 2 т.– М., 1966.– Т. 1.– С. 502–503; Мистецтво України : Біогр. довід.– К., 1997.– С. 214; Митці України.– К., 1992.– С. 220; Українська радянська енциклопедія.– К.,1961.– С. 283–284.

І. Д. Лисоченко

ДОМАНИЦЬКИЙ Василь Миколайович (псевдоніми – Вітер, Василь Потребитель, Звенигородець, Колодянин та ін.) (1877–1910) – письменник, філолог, історик, фольклорист, бібліограф, етнограф, перекладач, видавець.

Народився в с. Колодисте Тальнівського району Черкаської області. Закінчив історико-філологічний факультет Університету св. Володимира (1900). Співробіт-

ничав у журналах "Киевская старина", "Літературно-науковий вістник", "Нова громада", "Записках Наукового товариства імені Шевченка". Науковий редактор першого повного видання "Кобзаря" в Росії (1907).

Ф. 95, 86 од. зб. (1883–1920); ф. I, № 602, 12760, 33452, 33470, 33484–33487, 33490, 33499, 45725–45726; ф. III, № 36896, 36896–36929, 52116–52133, 61970–61980.

Наукові і творчі матеріали

[Життєпис Шевченка, складений на підставі його поезій] (1895); Нариси історії початкової школи (1895); Некролог П. Куліша (1897); [Популярна замітка про Шевченка] (1900); Ольга Кобылянская (1903); Гулак-Артемовський [кін. XIX – поч. XX ст.]; [Про твори Гулака-Артемовського] (б.д.); [Виписки із журналів про життя і діяльність Гулака-Артемовського] (б.д.); О летописях (б.д.); Історія Малоросії (б.д.); Малороссийский перевод четвероевангелия XVI ст. (б.д.); Відродження української літератури (б.д.); Стихотворение первой половины XVIII ст. (б.д.); О Белецком (Носенко) (б.д.); Шевченко, яко російський письменник (б.д.); Начерк української граматики (б.д.); Чи історія України есть історія? Стаття (б.д.); [Нарис історії України] Переважно події другої половини XVI ст. (б.д.); Неудачное венчание монаха. Публикация документа 1799 г. (б.д.); Случай двухкратного венчания одной и той же четы (б.д.); Нарис про м. Батурин (б.д.); [Замітка про Ів. Вас. Лучицького до 30-ліття його педагогічної діяльності] (б.д.); Антропологічний тип українців (б.д.); Загальний нарис географії краю (б.д.); Русини в Уграх (б.д.) та ін.

Переклади: Кайндль Р.Т. "З Галичини. Малюнок сучасного бідування" (б.д.); Кіплінг Р. "Стріли купідона" (б.д.); Ожешко Е. "Відьма. Оповідання з Полісся" (б.д.); Галев Л. "Рыцарь промысла. Новелла" [не раніше 1855 р.]; Толстой Л.М. "Воскресіння. Роман" (б.д.).

Рецензії: Довнар-Запольский М. "Заметка о крымских делах в Метрике Литовской" (б.д.); Крыжановский Е. "Учебные заведения в русских областях Польши" [не раніше 1882 р.]; Тутковский П. "Юго-Западный край" (вып. II, К., 1895) (б.д.); "Урожай хлебов и трав в 1897 г." (б.д.); Хведорович О. "Збірничок українських пісень" (б.д.) та ін.

Матеріали службової та громадської діяльності

Повідомлення, посвідчення, запрошення (1899–1900).

Листування

Адресати: Грінченко Б.Д. (27; 1897–1910), Контраневич В.П. (2;

1908, 1909), Стебницький П.Я. (32; 1906–1910), Чикаленко Є.Х. (1910), Щітківський І.І. (1916).

Листи інших осіб

Доманицький В.М.– Доманицькому М. (1916), Доманицький В.М.– Доманицькій А.М. (1916), тітка – Доманицькому В.М. (1919).

Матеріали інших осіб

Анонімні відгуки про альманахи "Сніп", "Хата", про поеми "Тризна" та "Гамалія" Т.Г. Шевченка, опубліковані в російській пресі (б.д.); анонімні рецензії на "Кобзар" Т.Г. Шевченка, опубліковані в "Отечественных записках" (1860, т. 129) и "Светоче" (1860, кн. 3) (б.д); Аскоченский В.И. "И мои воспоминания о Т.Г. Шевченко" (1861); біографії Т.Г. Шевченка, опубліковані в "Иллюстрации" (1861, № 107) та "Иллюстрированной газете" (1867, №10); Богомолов І. "На смерть Т.Г. Шевченка" (1861); Григорьев А.[А.] "Тарас Шевченко" (1861); Кулиш П.[А.], Белозерский К., Мокрицкий П. Статьи (1861); Курочкин В.С., Мей Л.А, Плещеев А.Н. "Переводы стихов Т.Г. Шевченко" (б.д.); К[уліш] П. "Примітки до п'єси Шевченка "Назар Стодоля" (б.д.); Лазаревский А.[М.] "Последний день жизни Т.Г. Шевченко" (1861); Мартынов А.Ф. "Два слова о Т.Г. Шевченко" (1861); Проворний О. "Чи тубільці українці в Київській землі?" (б.д.) та ін.

Літ.: *Нілова Л.Ю.* Василь Доманицький – редактор творів Шевченка // Дослідження творчості Шевченка.– К., 1992; *Павловський М.* Хто такий був Василь Доманицький.– К., 1920; Українська література у портретах і довідках. Давня література – література XIX ст. : Довід.– К., 2000.– С. 90–91; Чистому серцем. Пам'яті Василя Доманицького : Біографія, спомини, похорон.– К., 1912.

М. Л. Скирта

ДОРОШЕНКО Дмитро Іванович (1882–1951) – історик, літературознавець, бібліограф, перекладач, політичний діяч.

Народився у м. Вільно. Навчався у Варшавському, Петербурзькому університетах; закінчив Університет св. Володимира (1909); працював у журналах "Украинский вестник" (1900), "Україна" (1907); секретар Українського наукового товариства у Києві (1908); член редколегії газети "Рада" (1907–1909); секретар Катеринославської архівної комісії, редактор "Літописів" (1900–1913); редактор тижневика "Дніпрові хвилі" (1910–1913); член Центральної Ради, голова її Генерального секретаріату, міністр іноземних справ (1918); професор української історії в Кам'янець-Подільському університеті (1919); член Наукового товариства імені Шевченка (1923); професор Українського вільного університету у Відні, Празі, Мюнхені, викладав на факультеті православної теології Варшавського університету (1936–1939), в коледжі св. Андрія у Вінніпезі (1947–1950); директор Українського наукового інституту в Берліні (1926–1931); перший президент Української вільної академії наук (1945).

Ф. 318, 516 од. зб. (1892–1927); ф. ІІІ, №10055, 10270–10271, 52134–52141, 36946–36983, 42508–42522.

Наукові і творчі матеріали

Монографії, статті: Життєпис Мольєра [1899]; Новіші українські письменники. В. Леонтович, М. Коцюбинський, Л. Яновська, Леся Українка, А. Кримський, О. Кобилянська, В. Стефаник, В. Винниченко [1900]; Іван Франко, огляд його літературної діяльності [поч. XX ст.]; Художественное творчество Л.Н. Толстого [поч. XX ст.]; Угорская Русь [поч. XX ст.]; П. Куліш як поет (1902); Григорій Сковорода. Український філософ XVII ст. (1903); Народная украинская литература (1904); Як вільні козаки зробились кріпаками (1905); Украинское издательское общество в Петербурге [1905]; Марко Вовчок. Життя і творчість [1907]; Пантелеймон Олександрович Куліш. Життя й літературно-громадська діяльність [1910]; Раскопки в с. Белгородке [1910–1913]; Шевченкова слава [1911]; По Галиции. Дорожные впечатления о бедственном положении населения в период войны [1916–1917]; З історії автономії і федерації України [1917]; Украина и ее история в свете западноевропейской литературы XVIII и первой половины XIX ст. [1924]; Д.М. Бантиш-Каменський і його "Історія Малої Росії" (1927).

Доповіді: Запорожцы в поэзии Т.Г. Шевченко [1910]; Борис Грінченко. Життя і творчість [1911]; Тарас Григорович Шевченко [1911]; До Шевченкових роковин [1912]; Тарас Григорович Шевченко. Життя і творчість [1917–1918].

Лекції і програми до них: Университетские заметки [програма з історії Візантії, Россії] (1907–1909); Болгари [1908]; Українська історія [1908]; Найдавніша історія степів (1910); Смута в Московском государстве и избрание на престол Михаила Федоровича Романова [1913]; К истории крепостного права в России (б.д.).

Переклади: Гоголь М.В. "Вій" (1898); Коцюбинський М.М. "В цепях шайтана" (1910); Кобилянська О. "За межу" (б.д.); Крымский А.Е. "История одной поездки" (б.д.); Стефаник В.С. "Май" (1910); Тургенєв І.С. "Ярема та мірошничиха" (1899); Шекспір В. "Гамлет" (Дія IV. Ява 2. Дія V. Ява 1. 2 част.) (1900–1901).

Рецензії: Грінченко Б.Д. "Братство і церковно-просвітня справа на Україні за польського панування до Б. Хмельницького" [1900]; Капельгородський П. "Українці на Кубані" [поч. XX ст.].

Рецензії на праці фондоутворювача

Д.І. Багалій "Д.М. Бантиш-Каменський і його "Історія Малої Росії" (1927).

Біографічні матеріали

Студентський квиток Санкт-Петербурзького університету [1903], візитні картки [1917–1918].

Матеріали службової і громадської діяльності

Повідомлення про: припинення лекцій і занять в Петербурзькому університеті [1900]; клопотання студентів Університету св. Володимира про заснування в університеті катедр з українською мовою викладання: української мови, історії, літератури і права (1906); призначення Д.І. Дорошенка штатним викладачем історії Катеринославського комерційного училища (1911); обрання його почесним членом Дніпровського, Катеринославського літературно-артистичних товариств "Просвіта" [1910, 1914] та членом Київського відділу Російського товариства захисту жінок (1915), Катеринославської, Чернігівської губернських архівних комісій (1900, 1915).

Запрошення: на наукові збори членів Товариства імені Шевченка (1913); на урочисте відкриття Кам'янець-Подільського державного українського університету (1918).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Рахунок за продані видання [1911]; щоденник витрат Д.І. Дорошенка (1918).

Листування

Адресати: Вороний М.К. (2; 1924), Грінченко Б.Д. (34; 1902–1910), Грінченко М.М. (14; 1910–1914), Дорошенко І.Я. (42; 1901–1912), Дорошенко Н.М. (74; 1910–1919), Ківлицький Є.О. (1914), Стебницький П.Я. (8; 1906–1915).

Кореспонденти: Базаров С. (2; 1917), Білоскурський П. (1916), Ваганова А. (7; 1898–1905), Володковський М. (2; б.д.), Галимська Л.І. (25; 1904–1905), Гродзинська Ю. (3; б.д.), Гупало Д. (3; 1904–1905), Дорошенко І. (10; 1911), Дорошенко Н.М. (27; 1910–1911), Євтихова Ю. (9; 1903–1905), Кривуша О. (24; 1905–1908), Матушевська А. (1906–1907), Модзалевський В.Л. (2; 1918), Романченко Т.М. (3; 1912–1915), Хоменко А.К. (16; 1905–1910), Широцький К.В. (5; 1916–1917), Яворницький Д.І. (1918) та ін.

"Народный учитель", журнал (1906), "Терновий вінок", альманах (б.д.) та ін.

Матеріали інших осіб

Гай Шкода Кость. "Чого ж то так?", "Христос воскрес", "Весна" (1912); Синицін Ф.В. "Актьорик" Микола Садовський" [1912]; Тешнер В. "Мечты" (б.д.).

Образотворчі матеріали

Художні листівки з видами міст Полтави, Катеринослава, Києва, Боярки, Криму та ін., з портретами українських акторів (28; 1901–1912).

Фотографії

Дорошенко Д.І. (3; 1899–1913), групова фотографія з Дорошенком Д.І. [1910–1911].

Літ.: Верстюк В., Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради.– К., 1998.– С. 87–88; Енциклопедія українознавства.– К., 1994.– Т. 2.– С. 583–584; *Калакура Я.* Дорошенко Дмитро Іванович // Українські архівісти : Біобібліогр. довідн.– К., 1999.– Вип. 1.– С. 119–121; Малий словник історії України.– К., 1997.– С. 139; Українська літературна енциклопедія.– К., 1990.– Т. 2.– С. 96.

С. В. Сохань

ДОРОШЕНКО Наталія Михайлівна (1888 – р. см. невід.) – драматична артистка, громадський діяч.

Закінчила Київську музично-драматичну школу М. Лисенка; організатор народних театрів у Києві, Катеринославі; член Театральної ради в Києві (1917–1918); організатор Державного драматичного театру, українських драматичних студій в Празі й Варшаві (після 1920 р.).

Ф. 107, 193 од. зб. (1910–1917); ф. III, № 36984–36987, 42523–42541.

Матеріали службової та громадської діяльності

Запрошення: на святкування ювілею М.К. Заньковецької (1907), на засідання клубу "Родина" (1913) та Шевченківської комісії (1914); лист О.Ф. Керенському з подякою за визволення України [1917]; відкритий лист "Киевского Общественного Собрания" про допомогу пораненим і хворим (б.д.).

Листування

Адресати: Грінченко Б.Д. (4; 1908–1910), Грінченко М.М. (26; 1909–1925), Самійленко О.С. (1926).

Кореспонденти: Бойко І.Х. (1914), Вировий Є. (19; 1913–1917), Вороний М. (5; 1913–1914), Грінченко М.М. (10; 1913–1917), Дем'янчук І. (1915), Жебуньов Л.М. (8; 1916–1917), Заморока К.Г. (5; 1915), Кистенський І. (б.д.), Костащук В. (34; 1914–1917), Кузьміна К. (б.д.), Леонтович В. (17; 1914), Ляшенко В.І. (1914), Новицький М. (1915), Панасенко С.В. (7; 1916–1917), Поляков Н. (1914), Понятенко П. (3; 1910–1915), Уличний О. (23; 1916–1917), Яворницький Д.І. (2; 1914–1916), Якубовський Н.А. (7; 1913–1916) та ін.

Катеринославське літературно-артистичне українське товариство "Просвіта" (1914).

Матеріали інших осіб

Грінченко М. "Зійшла зоря свободи..." (б.д.); запрошення Д.І. Дорошенку на збори Наукового товариства імені Шевченка у Львові (1913).

Фотографії

Панасенко С.В. (б.д.).

Літ.: Енциклопедія українознавства.– К., 1994.– Т. 2. – С. 584; Українська загальна енциклопедія.– Л. та. ін., б.р.– Т. 2.– С. 1135.

С. В. Сохань

ДОРОШКЕВИЧ Олександр Костянтинович (1889–1946) – літературознавець, критик, педагог.

Народився в м. Бронниці Московської області. Закінчив історико-філологічний факультет Університету св. Володимира (1913). У 20-х роках професор Київського інституту народної освіти, науковий співробітник ВУАН. Нештатний постійний співробітник секції вищої школи Науково-педагогічної комісії (1923–1925), секретар Історично-літературного товариства (1923–1925). Керував Київською філією Інституту Тараса Шевченка (1927) У 30-х роках – викладач пединститутів на Уралі. У 40-х роках завідував відділом української літератури XIX століття Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР. Член Вченої ради Інституту. Завідував кафедрою української літератури Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка (1943). Член бюро секції наукових робітників, голова правління Київського будинку вчених, доктор філологічних наук.

Ф. 315, 82 од зб. (1843–1907).

КОЛЕКЦІЯ (архів П.О. Куліша)

Творчі матеріали

Куліш П.О. Дві мови, книжня і народна (1858); Куліш П.О. До громади [Про вихід з друку "Граматики"] [кін. 50-х років XIX ст.]; Куліш П.О. Переднє слово [до роботи "Хмельниччина"] [1860].

Листи П.О. Куліша

Адресати: Білозерська Н.М. (5; 1864–1865, б.д.), Гатцук О.О. (7; 1874), [Куліш О.М.] (2; 1866), Пильчиков Д.П. (9; 1860–1861), [Симонов] М.[Т.] (3; 1867–1868), Юзефович М.В. (19; 1843–1847) та ін.

Листи О.М. Куліш

Адресати: [Білозерська Н.М.] (47; 1862–1901).

Листи інших осіб

[Білозерський] – [Білозерській] Н.[М.] (1852), Сєцінський Є. протоієрей – [Титову Ф.І.] (1907).

Літ.: Дорошкевич В., Купріянов І. М. Рильський і О.К. Дорошкевич // Рад. літературознавство.– 1989.– № 3; Енциклопедія українознавства.– Л., 1993.– Т. 2.– С. 585–586; Історія Академії наук України (1918–1923) : Документи і матеріали.– К., 1993.– С. 521; Історія Національної Академії наук України, 1924–1928 : Документи і матеріали.– К., 1998.– С. 524, 612; *Кирилюк Є.* Олександр Дорошкевич // Дорошкевич О.К. Реалізм і народність української літератури XIX ст.– К., 1986; *Коваленко Л.* Учений, педагог, критик // Літ. Україна.– 1969.– 10 жовт.; Путівник по фондах відділу рукописів Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України.– К., 1999.– 864 с.; Украинская советская энциклопедия.– К., 1980.– С. 445; Українська літературна енциклопедія.– К., 1990.– Т. 2.– С. 97; Українська радянська енциклопедія.– К., 1961.– Т. 4.– С. 309; Українські письменники : Біобібліогр. слов.– К. 1965.– Т. 4.– С. 473–474.

І. Д. Лисоченко

ДРАГОМАНОВ Михайло Петрович (1841–1895) – історик, публіцист, літературознавець, фольклорист, економіст, філософ, громадський діяч.

Народився в м. Гадячі Полтавської області. Закінчив Полтавську гімназію, історико-філологічний факультет Університету св. Володимира (1863). З 1864 р. приват-доцент, з 1870 доцент кафедри античної історії Університету св. Володимира. Брав активну участь у діяльності київської "Громади". У 1875 р. звільнений з університету за політичну неблагонадійність. 1876 р. виїхав за кордон і заснував у Женеві вільну українську друкарню. З 1889 р. – професор кафедри загальної історії Софійського університету.

Ф. 172, 50 од. зб. (1862–1935); ф. I, № 44038–44092.

Наукові матеріали

Малороссія в ея словесности (1870); Литературное движение в Галиции (1873); Русские в Галиции (1873); Література російська, великоруська, українська і галицька (1873–1874); Новокельтское и провансальское движение во Франции (1875); Шевченко, українофіли і соціалізм (1879); Звістки з України (1880); Публічні збори русинів у Львові (1880); Микола Іванович Костомарів (1880); Робітницький рух за границею (1880); Наука з попередніх оповідань (1881); Херсонская земская управа и Галицкий земский комитет (1881); Польським громадівцям в Росії (1881); Динамитно-анархическая эпидемия и самоуправление (1883); Поминки Шевченка в Кракові (1890); Слівце про цинізм у літературі (1893); Твори Василя Чайченка. Критичний огляд (1893); Беллетристика в "Зорі" (1893); Творці козацьких дум (1894); Матеріали до історії віршів українських (1894); Старі хартії вільності (1894); Нові варіанти кобзарських співів (1895); Освіта на Україні (1895); Народний театр на Україні (1895); Українське письменство (1866–1873, 1902); Историческая Польша и великорусская демократия (б.д.).

Матеріали, пов'язані з підготовкою до друку Державним видавництвом України збірки праць М.П. Драгоманова (1930–1932).

Лекції та матеріали до них: [Курси лекцій з історії Стародавнього Сходу, Римської імперії тощо в Університеті св. Володимира] (1864–1873); Историография Эллады (1867); Сиракузские тираны (1867); Лекции по новой истории. Время Возрождения и Реформации (1868); Древний Восток (1869); Первобытная культура (б.д.).

Біографічні матеріали

Поправки до біографії М. Драгоманова (1894); Адрес від полтавців з нагоди 30-річчя наукової діяльності (1894); "Тяжкі роки довелося пережити..." (б.д.).

Листування

Адресати: Куліш П.О. (14; 1892–1895), Окуневський Я. [1896], Яворський Ю.А. (8; 1891–1894).

Літ: Біографический словарь профессоров и преподавателей Университета св. Владимира (1834–1884).– К., 1884.– С. 187–188; Довідник з історії України.– К., 2001.– С. 224–226; *Драгоманов М.* Автобіографія.– К., 1917.– 59 с.; З іменем святого Володимира. Київський університет у документах, матеріалах та спогадах сучасників : У 2 кн.– К., 1994.– Кн. 2.– С. 410–411; *Кистяковский Б.* М.П. Драгоманов. Его политические взгляды, литературная деятельность и жизнь // Политические сочинения.– М., 1908.– Т. 1.– С. X; *Ковалинский В.В.* Меценаты Киева.– К., 1998.– С. 62, 125, 471; Личные архивные фонды в государственных хранилищах СССР : Указ.– М., 1962.– Т. 1.– С. 244; Т. 3.– С. 137; *Лукеренко В.Л.* Світогляд М.П. Драгоманова.– К., 1965; Малий словник історії України.– К., 1997.– С. 140; *Павлик М.* Михайло Петрович Драгоманов, 1841–1895 : Його ювілей, смерть, автобіографія і спис творів.– Л., 1896.– 442, XXXIV с.; *Полотай А.М.* Драгоманов М.П. // Путівник по фондах відділу рукописів Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАНУ.– К., 1999.– С. 118–119; *Романченко І.* Михайло Драгоманов у Болгарії // Жовтень.– 1958.– № 5.– С. 145–151; Українська література у портретах і довідках. Давня література – література XIX ст. : Довід.– К., 2000.– С. 91–93; Українська літературна енциклопедія.– К., 1990.– Т. 1.– С. 101–103; *Федченко П.М.* Михайло Драгоманов. Життя і творчість.– К., 1991; *Шиян Я.І.* Історичні дослідження М.П. Драгоманова в "Университетских известиях" Університету св. Володимира // Дніпропетровський історико-археографічний збірник.– Д., 1997.– Вип. 1.– С. 413–420.

І. Д. Лисоченко

ДРОЗДОВ Степан (Стефан) Леонтійович (псевдонім – Мишківський) (1863–193?) – організатор та голова Комітету охорони пам'яток старовини і мистецтва.

Народився в с. Корнилівці Мстиславського повіту на Могилівщині. Закінчив трикласну міську школу. Листоноша в Уманській поштовій конторі (1885); началь-

ник Білоцерківської поштово-телеграфної контори (1918); завідувач Окружним Білоцерківським архівом (1925).

Ф. 102, 79 од. зб. (1890–1933).

Наукові матеріали

Систематичний каталог книгозбірні Стефана Леонтійовича Дроздова (1929).

Листування

Адресати: Лев Євгенович (1930).

Кореспонденти: Акул А.У. [10-і роки XX ст.], Большаков М.С. (1912), Гошкевич В.І. (1911), Дзбановський П. (24; 1911–1929), Жук Б.К. (1915), Заводовський П. (1912), Карінг Е. (1912), Козловська В. (1918), Копилов [А.] Ф. (1914), Левицький М. (3; 1913, б.д.), Левченко М. (1926), Маціевич Л. (4; 1911–1919), Мокосевич В. (1912), Новицький В.В. (б.д.), Пилипович М. (2; 1913, б.д.), Попель О. (1913), Сарнацький В. (1917), Троїцький І. (1907), Шавловський (2; 1917, б.д.), Щеглов С. (1911) та ін.

Антикварна книгарня І.М. Фадєєва (1910), Книгарня Українського Червоного Хреста (1922).

Матеріали інших осіб

Каталог книг професора [Н.]М. Дроздова [10-і роки XX ст.]; Дроздов Йосип Гаврилович. Короткі автобіографічні відомості (1933); Метрика про смерть Глікерії Іванівни Яковлєвої (уродж. Полусмаковної) (1917).

Листи інших осіб

Архангельський В.В. – Володовському О. (2; 1912, б.д.), Болсуновський [Н.]В. – Лихачову М.П. (1916), Володовський О. – Архангельському В.В. (1912), Петров М.І. – Лихачову М.П. [поч. XX. ст.].

М. Л. Скирта

ДУБЯНСЬКИЙ Ілля Петрович (рр. н. і см. невід.) – художник-аматор, музикознавець.

Мешканець м. Борзна Чернігівської губернії. Службовець канцелярії повітового дворянського зібрання. Співробітничав в редакції періодичного видання "Стріла".

Ф. 100, 165 од. зб. (1906–1936); ф. І, № 33852.

Наукові матеріали

Матеріали у справі видання "Кобзаря" (б.д.).

Листування

Кореспонденти: [Венгжин] Микола (псевд. Угрин-Безгрішний) (5; 1910–1926), Веретельник А. (1909), Грабчук М. (8; 1906–1909), Гнатков І. (1915), Гнатюк В.М. (6; 1905–1906), Йох А. (1914), Коваленко Гр. (1913), Коваленко Ол. (2; 1906–1907), Козловський В. (1908), Коломийченко П. (1908–1916), Лисенко О.М. (1912), Лободовський М. (6; 1908–1917), Маланяк П. (12; 1913–1917), Островський М.О. (1936), Пахаревський Л. (б.д.), Поліщук К.Л. (39; 1909–1927), Ступницький І. (12; 1913–1921), Чупрей І. (10; 1906–1908), Шраг І. (7; 1910–1912), Шерстюк Гр. (1909) та ін.

Листи інших осіб

Гнатюк В.М. – Главачеку (Hlaváček Frant) (24; 1896–1899).

Матеріали інших осіб

Гнатюк В.М. [Стаття з питань освіти серед українців Австро-Угорщини] [кін. 90-х років XIX ст.]; Поліщук К. "Автобіографія" (б.д.).

М. Л. Скирта

ДУШЕЧКІН Олександр Іванович (1874–1956) – агрохімік, фізіолог рослин.

Народився у с. Опеченський Рядок (тепер Новгородська обл., Росія). Закінчив природниче відділення фізико-математичного факультету Петербурзького університету (1897), навчався в Цюріхському політехнічному інституті (1897–1899); агрохімік у лабораторії мережі дослідних ланів Всеросійського товариства цукрозаводчиків (1903–1912), керував відділом агрохімії Київської обласної дослідної станції (1915–1930), професор (1923) та керівник кафедри агрохімії Київського сільськогосподарського інституту (1923–1956), директор Інституту фізіології рослин і агрохімії АН УРСР (1946–1953); доктор сільськогосподарських наук (1934), професор (1938), заслужений діяч науки УРСР (1949); академік (1945); член бюро Науково-технічної секції Спілки робітників землі та лісу, член президії Київського агрохімічного товариства, голова агрохімічної секції Київського відділення товариства ім. Менделєєва, член Всесоюзного товариства грунтознавців, голова Українського відділення Всесоюзного сільськогосподарського товариства, голова правління Будинку вчених (Київ) та ін.

Ф. XXVI, 932 од. зб. (1910–1956).

Наукові матеріали

Статті: Организация удобрений [після 1923 р.]; Минеральные удобрения [1924]; Влияние уплотнения и рыхления на ход мобилизации питательных веществ в почве (1926); От чего зависит эффективность удобрений [1936]; Значение удобрения в повышении урожаев сельскохозяйственных культур (1940); Поле и химия [1940]; Напрямок

хімізації сільськогосподарських культур Вінницької, Харківської та Одеської обл. [30-і роки XX ст.]; Биохимические основы применения удобрений [1941]; Климент Аркадьевич Тимирязев как тип ученого-экспериментатора [1945]; Комплекс Докучаева, Костычева, Вильямса, Лысенко и химизация сельского хозяйства (б.д.); Система удобрений в Полесских районах УССР [1944]; Очередные вопросы химизации Украинского Полесья [1946]; Научная и педагогическая деятельность проф. Годлина М.М. [1946]; Земледелие Украины к 30-летию Великой Октябрьской революции [1947]; Проблемы повышения эффективности минеральных удобрений на Украине за 30 лет существования Советской власти [1947]; [О добыче каучука из кок-сагыза. Брошура] [1947]; Грандиозный план повышения продуктивности сельского хозяйства [1948]; [О развитии "науки о гормонах растений"] [після 1948 р.]; Основные задачи агрохимии в свете решений IV сессии ВАСХНИЛ [1948]; Очередные задачи научно-исследовательской работы в области физиологии сельскохозяйственных растений и агрохимии [1948]; Перспективные применения фосфоритов как удобрения на Украине [1948]; Работа Института физиологии растений и агрохимии в свете решений пленумов февральского ЦК ВКП(б) и XV ЦК КП(б)У и лозунга ленинградцев "Пятилетка в четыре года" (1947–1948); Задачи научно-исследовательской работы в области химизации сельского хозяйства в связи с пятилетним планом 1946–1950 гг. [1948]; Задачи научно-исследовательской работы по вопросам удобрения в связи с внедрением травопольной системы удобрения [1948]; Очередные задачи научно-исследовательской работы в области физиологии сельскохозяйственных растений и агрохимии [1948]; Сталин и химизация сельского хозяйства СССР и УССР [1949]; Агрономические взгляды Менделеева [50-і роки XX ст.]; Удобрение сахарной свеклы [50-і роки XX ст.]; Удобрительное действие навоза [50-і роки XX ст.]; Великие гидростройки Юга Украины и Северного Крыма и сельское хозяйство [1950]; Как идет внедрение сталинского плана наступления на засуху [1950]; Новое в удобрении [1950]; Перспективы увеличения эффективности удобрений на Украине [1950]; Фосфорные удобрения [1950]; Вплив добрив на коксагиз [1950]; Районирование способов приготовления и хранения навоза [1951]; Работа Института физиологии растений и агрохимии АН УССР по помощи гидростроительству на Юге УССР [1952]; Роль науки в помощь сельскому хозяйству [1953]; Роль фосфатов в повышении плодородия почвы [стаття у співавторстві з А.В. Лазурським та В.Д. Маноном] [1955]; Физиология растений и удобрений (б.д.) та ін.

Списки наукових праць (1946–1954).

Доповіді та тези: [30–50-і роки XX ст.]: Влияние навоза в комбинации с солями на повышение эффективности фосфорита [1930]; Роль мікроорганізмів у родючості грунту і живленні рослин (1945); Система добрив і підвищення врожайності сільського господарства УРСР [1945]; Про одноразову заправку чорноземних грунтів фосфатами як корінне поліпшення елементів їх родючості (1949); Улучшение условий питания для повышения продуктивности растений (1952); Вопросы химизации сельского хозяйства Украины; Вплив різних сільськогосподарських засобів на мобілізацію речовин в грунтах, Значение удобрений в повышении урожаев в комплексе с другими высокими агрономическими приемами, О подготовке аспирантуры в сельскохозяйственных вузах и научно-исследовательских учреждениях Украины; Основные задачи агрохимии в свете решений IV сессии ВАСХНИЛ, Вильямс и агрохимия; Использование радиоактивности изотопов та ін.

Лекції і матеріали до них [40–50-і роки XX ст.]: Роль мікроорганізмів у родючості грунту і живленні рослин (1945); Добыча и прозизводство минеральных удобрений в СССР. Развитие взглядов на питание растений и удобрений (1951); Действие азотистых удобрений; Мобилизация фосфорной кислоты в почве; Органические удобрения; Проницаемость питательного вещества в клетку растения; Система удобрений в хозяйствах различных направлений; Слабокислотные вытяжки; Фосфорные удобрения та ін.

Рецензії [40–50-і роки XX ст.]: Власюк П.А., Ленденская Л.Д. "Содержание подвижных форм микроэлементов марганца в почвенных разновидностях УССР"; Власюк П.А. "Система органически-минеральных удобрений в травопольном севообороте"; Власюк П.А. "Застосування органо-мінеральних сумішей для підвищення врожайності сільськогосподарських культур"; Власюк П.А. "Система удобрений травопольных севооборотов в степных и лесостепных районах УССР"; Власюк П.А. "Использование бурых углей и их отходов как сорбентов для улучшения физиологии питания растений"; Власюк П.А. "Грануляция как способ повышения эффективности органических и минеральных удобрений"; Бугай С.М., Коновалов М.Т., Лузан Л.К. "Культура кок-сагыза"; Бугай С.М. "Биологические особенности кок-сагыза и пути повышения его продуктивности"; Калачиков А.Т. "Вплив бору і марганцю на динаміку легкорозчинних форм азоту в грунті та врожай сільськогосподарських культур"; Китицін Є.М. "Новий спосіб застосування гексохлорану в боротьбі з буряковим довгоносиком та шкідниками зернових культур"; Либих. "Химия в применении к земледелию и физиологии"; Михайловский А.Г. "Как получить высокий урожай зерновых

культур"; Орловский Н.И. "Основы свекловодства"; Попов В.П. "Баланс влаги в почве и его географические коэффициенты"; Пшеничный Н.М. "Поражаемость овса корончатой ржавчиной в связи с разными способами посева и нормами высева"; Тюленев Н.А. "Роль вентиляционного кротового дренажа в условиях торфяных почв" та ін.

Матеріали до праць [30–50-і роки XX ст.]: плани монографій, статей, науково-дослідних праць, конспекти та виписки з робіт К.А. Тімірязєва, зарубіжних учених, нотатки про вчених-природознавців, списки літератури до наукових праць та ін.

Рецензії на праці фондоутворювача

Гришко Н.Н., Тюлин А.Ф. "Отзыв о научно-исследовательской работе действительного члена АН УССР, доктора сельскохозяйственных наук Душечкина А.И." (після 1945 р.); Демиденко Т.Т. "Отзыв на научно-исследовательскую работу академика А.И. Душечкина" (1954).

Біографічні матеріали

Автобіографія ([30-і роки XX ст.] – 1954); особові листки по обліку кадрів (1949–1954); анкета кандидата у члени партії (1944); наукова характеристика (1946); посвідчення різних установ (1948–1950).

Грамоти, вітальні адреси, поздоровчі листи та телеграми з нагоди обрання дійсним членом АН УРСР (1945), присвоєння звання заслуженого діяча науки УРСР (1949), 80-річчя від дня народження, 55-річчя наукової та педагогічної діяльності (1954), нагородження орденами та медалями (1948–1954), лист консула Польської Народної Республіки Петра Керчета Президії АН УРСР зі співчуттям у зв'язку із смертю О.І. Душечкіна (1956).

Матеріали службової діяльності

Український науково-дослідний інститут соціалістичного землеробства: планово-звітна документація, довідки про виконання науково-тематичних планів Інституту, відділів; облікові картки польових дослідів науково-дослідних установ Інституту, документи нарад директорів дослідної мережі. Документи Наркомзему: циркуляри, накази, повідомлення, звіти про наради та роботу різних відділів (1930–1946).

Казахський сільськогосподарський інститут: конспекти, курси лекцій та наукові роботи з вивчення Кара-Тауських фосфоритів, використання мінеральних добрив в колгоспах, нотатки про садівництво на півдні Казахстану та ін. (1941–1944).

Київський сільськогосподарський інститут: навчальні програми, планово-звітна документація агрохімічного факультету, лекції та матеріали до них, програми виробничої практики студентів; матеріали науково-до-

слідної роботи кафедри: планово-звітна документація, програми курсу з агрохімії для аспірантів, матеріали екзаменаційних сесій та ін. (1944–1956).

Інститут фізіології рослин і агрохімії АН УРСР: Постанови Президії АН УРСР про роботу Інституту, матеріали засідань дирекції, вченої ради, партійних та виробничих зборів, планово-звітна документація Інституту, положення відділів, лабораторій, матеріали роботи науково-дослідних сільськогосподарських та селекційних станцій, дослідних полів (Верхньодніпровське, Іванівське, Львівське, Полтавське, Устимівське), матеріали щодо практичної допомоги науковців Інституту колгоспам та радгоспам, дослідно-меліоративним станціям, комплексам гідротехнічних споруд півдня України. Матеріали про участь О.І. Душечкіна у засіданнях Ради Міністрів з питань підготовки кадрів у сільськогосподарських вузах, розвитку міського квітникового господарства, озеленення м. Києва та ін. (1948–1950). Постанови та витяги з протоколів Президії АН УРСР щодо організаційної і наукової роботи Академії наук, про участь у наукових сесіях, конференціях, нарадах (1946–1953).

Листування з керівними установами та організаціями республіки : ЦК КП(б)У, Радою Міністрів, Держпланом, Міністерством сільського господарства та іншими організаціями з питань розробки покладів фосфоритів на Україні, хімічної меліорації солончакових грунтів, використання мартенівських шлаків як добрив та місцевих добрив, підготовки кадрів для сільського господарства (1946–1952).

Матеріали роботи з аспірантами: програми курсів з агрономії, агрохімії, звіти про роботу аспірантів, протоколи нарад, відгуки на аспірантські роботи, автореферати, дисертації та ін.

Листування

Кореспонденти: Алпатьєв С. (1954), Ангеницький І. (1954), Аскиназі Д. (1949), Бегановський І.Г. (1949), Бєльська О.А. (1948), Бродський О.І. (1954), Бугай С.М. (1956), Василенко А.О. (1951), Гавриленко І.Ф. (1950), Гришко М.М. (1948), Дамберг І.І. (1948), Делоне Л.М. (1949), Дідиченко О.П. (б.д.), Дмитренко П.О. (1944), Дранченко М.І. (5; 1948–1950), Ейдельман З.З. (3; б.д.), Залеський П.П. (1948), Калачиков А.Т. (3; 1953–1954), Кудзін Ю.К. (1954), Кулешов М.М. (1951), Лазурський А.В. (2; 1950–1954), Левицький М. (1946), Леонтович О.В. (1942), Лерман І.Ю. (1946), Мовчан В.А. (2; 1954), Мокрицький П.А. (1952), Молчанов С.В. (1953), Мольдерф П.Д. (2; 1948), Нічик М.В. (1948), Овечкін С.К. (1950), Овсянников Б.О. (1956), Остапчук О.П. (1949), Палладін О.В. (1949), Порембська Л.О. (6; 1949–1955), Поршня-

ков С.М. (2; 1954–1957), Потульницький П.М. (1949), Прасолов Л.І. (2; 1945–1946), Романенко І.Н. (1949), Рубін С.С. (1952), Рябчук Д.І. (3; б.д.), Сапатий С.Є. (1945), Свириденко Н.Т. (1949), Семко (1949), Стрельникова М.М. (1950), Тимошенко А.Г. (1950), Ткаченко С. (1948), Тюлін О.Ф. (18; 1945–1956), Успенський А.П. (1949), Фіалкови М.І. та Я.І. (2; 1953–1955), Філіповський О.К. (2; 1943), Хоменко О.Д. (1953), Христева Л.А. (1955), Чириков Ф.В. (1953), Шейкін О.Є. (1950), Юхимчук Ф.Ф. (1950), Яковлєва М.Н. (1955), [Яснопольський Л.М.] (1954) та ін.

Матеріали інших осіб

"Автобиография академика ВАСХНИЛ Кедрова-Зихмана Оскара Карловича" (1955); "Автобиография Тюлина Александра Федоровича и характеристика его научной деятельности" [після 1943 р.]; Білоус І.І. "До питання про фізіологічну роль цинку в онтогенезі сільськогосподарських рослин" (1946); Бугай С.М. "Достижения в области изучения кок-сагыза и основные задачи по дальнейшему освоению этой культуры" (1949); Власюк П.А., Василенко А. "Эффективность системы питания на повышение продуктивности культуры яровой пшеницы" (1949); Власюк П.А., Добротворская К.М., Горная В.Я. "Эффективность удобрений на урожае озимой пшеницы в условиях черного пара" (1951); Власюк П.А., Косматый Е.С., Ленденская Л.Д. "Влияние радиоактивных изотопов P^{32} на рост и сахаристость сахарной свеклы" (1951); Власюк П.А., Ленденская Л.Д., Косматый Е.С. "Поступление фосфора в растения на примере накопления радиоактивного изотопа P^{32}" (1951); Власюк П.А., Мельничук П.П. "Агрохімічна оцінка способів зберігання гною" (1945); Бурксер Е.С. "Проблемы минеральной технологии в четвертой пятилетке химической промышленности на Украине" [1945]; Вывалько И.Г. "Влияние условий питания на урожай, накопление и выход углеводов и каучука в кок-сагызе" (1947); Горшков П.А. "Некоторые вопросы применения удобрений в свете учения Вильямса о развитии почв" (1952); Демиденко Т.Т. "Развитие мичуринского учения в области питания сельскохозяйственных растений – основная задача агробиологической науки" [1954]; Дмитренко П.А., Осинская Л.А "Поглощение P_2O_5 черноземами в зависимости от содержания в них элементарных частиц < 0,01 мм" [50-і роки XX ст.]; Киченко А.А. "Фосфориты и использование их для удобрения" (1947); Клиценко И.И., Попов В.П. "Влагозарядковые поливы сельскохозяйственных культур" (1952); Коваленко В. "Система удобрения эспарцету" (1953); Манзон В.Д., Дзецина А.В. "Диагностика состояния активности почвенной

микрофлоры" [1954]; Манзон В.Д. "Соотношение форм бактерий в зависимости от условий почвенной среды" [1954]; Молотковський Г.Х. "Коефіцієнти полярності і ступінчатості утворення і розподілу речовин в організмі рослин" [1954]; Надеждин А. "Инжекторный метод постановки полезных опытов с минеральными удобрениями" [1949]; Надеждин А. "О внедрении травопольной системы земледелия и травопольных севооборотов в колхозах Украины" [1945]; "Пам'яті більшовика", кантата для мішаного хору. Слова М.Т. Рильського, музика П.О. Козицького". [Перше виконання присвячене пам'яті О.І. Душечкіна] (1956); Пархоменко М.Л. "О запасах почвенной влаги в полях травопольного севооборота юга Украины" (1951); Равич В.В. "Работы Верхнеднепровской сельскохозяйственной опытной станции за период 1901–1909 гг." (б.д.); Рудковський Г.П. "Місцеві сорти для розквіту плодівництва України" [1950]; Руднев Д.Ф., Китицин Е.Н. "Новый бонификатор для ДДТ и ГХЦГ" [1949]; Стафійчук А.А. "Вміст органічного фосфору в сіні люцерни та еспарцету" (1955); "Труды сети опытных полей Всероссийского общества сахарозаводчиков" (1911); Фаворов А.М. "Летняя посадка картофеля и ее значение в картофелеводстве" [1947]; Христева Л.А. "Гуминовые кислоты углистых сланцев как новый вид удобрений" (1948) та ін.

Фотографії

Душечкін О.І. (2; 1953), Душечкін О.І. з піонерами (1953).

Літ.: Академія наук України. Персональний склад, 1918–1993.– К., 1993.– С. 51; Александр Иванович Душечкин // Удобрение и урожай.– 1956.– №. 6; *Власюк П.А.* Академік О.І. Душечкін : Біогр. нарис.– К., 1968.– 80 с.; Украинская советская энциклопедия.– К., 1980.– Т. 3.– С. 490.

Т. І. Воронкова

ЕРАСТОВ Степан Іванович (1856 – р. см. невід.) – громадський діяч. Інспектор народних шкіл; директор Народного банку в Новоросійську; патронував організації Революційної української партії на Кубані, пізніше член Товариства українських поступовців; голова Всеукраїнського національного конгресу в Києві 1917 р.

Ф. 181, 45 од. зб. (20-і роки XX ст. – 1933); ф. I, №2567, 45111, 45751; ф. III, №52148–52157.

Творчі матеріали

Мрії. (Розповідь); Дядько Мурда [20-і роки XX ст.].

Мемуари: [Спогади про суспільно-політичне і культурне життя на Кубанщині в 60–90-х роках XIX ст.] [20-і роки XX ст.]; Спогади про учасників революційного руху на Кубані, діячів культури [20-і роки XX ст.]; Спомини кубанського українця [20–30-і роки XX ст.]; [Фрагменти спогадів М.П. Драгоманова, К. Ляховецького про Женеву] [20-і роки XX ст.]; [Фрагменти спогадів про петербурзьке студентське життя, про організацію студентської української громади] [20-і роки XX ст.]; Мої спогади про український революційний рух на Кубанщині [20-і роки XX ст.]; Воспоминания о деятельности революционной украинской партии (РУП) и о деятельности УСДРП на Кубани с сопроводительным письмом Истпарта (1926).

Біографічні матеріали

Щоденник (1926); коротка автобіографія (1926–1928); "Деякі згадки про М.В. Лисенка" та начерки власної біографії (б.д.); автобіографія (б.д.).

Матеріали службової та громадської діяльності

Звіт про діяльність Українського сільськогосподарського товариства [20-і роки XX ст.]; Перший з'їзд українських діячів культури,

науки, що проходив наприкінці 90-х років XIX ст. у Києві [20-і роки XX ст.]; [Рекомендації з організації клубу] [20-і роки XX ст.].

Листування

Адресати: Багалій Д.І. (б.д.), Лисенко М.В. (1908), Стебницький П.Я. (10; 1910–1916).

Українська комуністична секція (1925–1927), Правління клубу "Наумен" [20-і роки XX ст.].

Кореспонденти: Ерастов І. (3; б.д.), Квітка К.В. (2; 1932), Плевако М.А. (1929), Ревуцький Д.М. (2; 1931–1933), Руднєв Д.Ф. (4; 1928–1933), Рудометов (1927), Рябінін-Скляревський (1927–1928) та ін.

Кубанський окружний комітет Старо-Кавказького краю РКП(б) (4; 1926).

Матеріали інших осіб

Засма, Бескровный, Гаркуша, Доброскок и др. "Воспоминания группы участников Революционной украинской партии, направленные в Кубанский Истпарт" (1925); "Историко-литературные исследования (о Кубани)" (1928).

Літ.: Верстюк В., Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради : Біогр. довід.– К., 1998.– С. 89–90.

І. В. Клименко

ЕРЛІХ Семен (Шимон) Лазарович (Лейзерович) (1869–1930) – професор, засновник Хіміко-гістолого-бактеріологічного інституту в м. Харкові.

Ф. 200, 19 од. зб. (1907–1931).

Наукові матеріали

Записи с результатами лабораторных исследований [20-і роки XX ст.].

Біографічні матеріали

Особова справа (посвідчення Харківського губернського правління про відкриття Хіміко-гістолого-бактеріологічного інституту, довідка про стан здоров'я, проїзний квиток з фотографією, запрошення) (1907–1929); програма засідань Ендокринологічного товариства, Товариства патологів медсекцій, присвячених пам'яті С.Л. Ерліха (1931).

Листування

Кореспонденти: Каблуков О.Ф. (1913), Мельников-Разведенков М.Ф. (1912), Розе Ф. (1915), Т[рейфельд] (1917) та ін.

Комісія АН СРСР з видання довідника "Наука и научные работники СССР" (1926), Наркомздрав УРСР (1926), Нарком освіти (1925), Харківський ветеринарний інститут (1925), Харківське медичне товариство (1914), Харківський медичний інститут (36; 1925–1926).

Матеріали інших осіб

"В память вечера тубкурсов" (1925).

М. Л. Скирта

ЄЛАЧИЧ Олексій Кирилович (1892 – р. см. невід.) – історик, критик.

Ф. 94, 20 од. зб. (1912–1918).

Наукові матеріали

Церковная жизнь и церковное законодательство в Екатерининской комиссии о сочинении проекта Нового уложения (1912–1913); Заметки о материалах по истории России и Украины, хранящихся в г. Штуттгарте (1914); Сообщение о рукописи "Рисование российских медалей и куриозных монет...", хранящейся в Штуттгартской публичной библиотеке (1914); Вопросы религии и церкви в наказах депутатам в Комиссии для сочинения проекта Нового уложения 1767 г. (1918); Договоры Руси с греками. Подготовительные материалы к исследованию (1918).

Біографічні матеріали

Запрошення на засідання історико-філологічного факультету Петербурзького університету для іспиту на ступінь магістра (1915).

Матеріали службової та громадської діяльності

Звіт та інші матеріали про відрядження до Німеччини й Італії (1914); звіт про роботу під час вивчення університетського курсу (б.д.); звіти про наукові заняття (1914–1917).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Квитанції, розписки, рахунки (контори журналу "Что и как читать детям") на отримання книг, зокрема для книжкової крамниці Петроградських Вищих жіночих курсів (1914) та ін.

Листування

Кореспонденти: Вернадський В.І. (б.д.), Фамінський К. (1918), Шмурило Е.Ф. (1914).

Проскурівська повітова земська управа (1914).

Літ.: Масанов І.Ф. Словник псевдонімів російських письменників, вчених і громадських діячів : У 4 т. – М., 1960.– Т. 4.– С. 178.

І. В. Клименко

ЄПИФАНОВИЧ Сергій Леонтійович (1886–1918?) – доцент Київської духовної академії.

Народився у м. Новочеркаську Донецької області. Закінчив Новочеркаське духовне училище (1900), Донську духовну семінарію (1906), Київську духовну академію (1910); по закінченні був залишений при Академії професорським стипендіатом (1910–1911) по кафедрі історії стародавньої церкви, з 1911 р. – доцент кафедри патрології КДА.

Ф. 187, 31 од. зб. (поч. XX ст. – 1917); ф. III, № 61839.

Наукові матеріли

Преподобный Максим Исповедник (магистерская диссертация) (1909); Преподобный Максим Исповедник [матеріли до дисертації] (1909); Творения преподобного Максима Исповедника. Вопросы и ответы к Фалассию Исхопии [1911]; [Преподобный Максим Исповедник и византийское богословие] [після 1917 р.]; Памяти студента М.О. Варченко (1916); Максим Исповедник (б.д.); Заметки о том, что сделали в Константинополе римские легаты (б.д.).

Лекції і програми до них: Программы лекций по Общей церковной истории для студентов Киевской духовной академии (1908–1909); лекции по патрологии (1911–1912); курс лекций по патрологии, читанный в КДА (1912–1914); обозрение курса лекций по патрологии, прочитанных в КДА (1911–1917).

Рецензії: "Свящ. Д.А. Лебедев. Антиохийский собор 324 г. и его послание к Александру, епископу фессальникскому. Спб., 1911; Евс. Никомидийский и Лукиан. 1912. и др." (1913); "Отзыв на сочинение студента Василия Кудрявцева на тему: "Сочинение св. Афанасия Великого "О девстве". Исследование и перевод" (б.д.).

Матеріали службової діяльності

Екзаменаційні списки студентів та абітурієнтів КДА (1911–1917); повідомлення ректора КДА про призначення С.Л. Єпифановича викладачем грецької мови (1917).

Листування

Адресати: Анатолій, єпископ (1916), Петров М.І. (1915).

Кореспонденти: Анатолій, єпископ (3; 1909–1913), Варфоломій, ієромонах (2; 1915–1916), Кекеладзе К.С., протоієрей (2; 1912–1915).

Т. І. Ворожкова

ЄРМОЛОВИ (родовий фонд)

Єрмолов Олексій Петрович (1777–1861) – військовий та державний діяч, дипломат. Народився в Орловській губернії, освіту отримав у Благородному пансіоні при Московському університеті. Військову службу розпочав в артилерії під командуванням О.В. Суворова. Брав участь у війні з Польщею (1794), у поході в Персію (1796). За зв'язок з "вольнолюбивым" гуртком О.М. Каховського був заслany у Кострому (1798–1801). Відзначився у війнах з наполеонівською Францією (1805–1807, 1812, 1813–1814). Командир окремого Кавказького корпусу (1816), посол у Персії (1817), головноуправляючий в Грузії (1818–1827). З 1827 р. – у відставці. Член Державної Ради (1831) та начальник Московського ополчення (1853); генерал від інфантерії (1818) та артилерії (1834), член Державної Ради (1831); **Єрмолов Сергій Миколайович** (рр. н. і см. невід.) – двоюрідний брат О.П. Єрмолова; генерал-лейтенант, Тифліський військовий губернатор, військовий та цивільний губернатор м. Вітебська та Вітебської губернії (1852–1853); **Єрмолов Олександр Сергійович** (1850 – р. см. невід.) – син С.М. Єрмолова; чиновник Міністерства фінансів, Міністерства державного майна (1871–1882), начальник відділення канцелярії Комітету Міністрів (1883), таємний радник (1894). Закінчив Імператорський Александровський ліцей (1871). У 1871–1873 рр. удосконалював знання в університетах Німеччини. З 1873 р. – чиновник Міністерства фінансів. Брав участь у комісіях по улаштуванню російського відділення на Всесвітніх виставках у Відні (1873), Парижі (1878), Москві (1880). 1882 р. – чиновник Міністерства державного майна. 1883 р. – начальник відділення канцелярії Комітету міністрів. Таємний радник (1894).

Ф. 96, 146 од. зб. (поч. XIX ст. – 1917 р.); ф. I, № 2333, 27085–27783.

Творчі матеріали Олексія Петровича

[Дневник путешествия русского посла по Персии] [1818]; Турецкие экспедиции русских из Грузии 1806–1809 (б.д.); Записки кампании 1812 г. (б.д.)

Матеріали до праць

Послужні списки, біографічні довідки, некрологи учасників військових кампаній Росії [вирізки, виписки] [кін. XVIII – поч. XX ст.]: Абрамов О.К., Амбразонцов М.Д., Арнольді І.К., Базін О.О., Бакунін М.О., Баранцов, Бездак О.П., Бороздін К.Б., Вельямінов О.О., Вельямінов І.О., Веселицький М.Г., Вестермарк І.П., Викгормт О.П., Вілламов Г.Г., Волохін П.В., Воронов П.О. Воронович О.М., Ганнібал І.А., Гербель В.В., Герстенцвейг Д.О., Гогель І.Г., Голубцов М.Є., Гончаров О.М., Горський М.І., Горчаков П.Д., Граббе П.К., Григор'єв Д.П., Дархін М., Долгов М., Дроздовський І.Ф., Ейлер О.Х., Ейсман Г., Жиркевич І.С., Загоскін Я.М., Зайнц Ю., Засядько О.Д., Зборомирський М.В., Каннабіх Ф.І., Канцевич П.М., Качалов І.А., Корнілов П.П., Костенецький В.Г., Коханов С.В., Кутайсов О.І., Кушелєв Є.А., Лихачов І.І., Мартюшев, Медем, Мейнандер М.А., Мерлинг П.І., Михайло Павлович, великий

князь, Мілютін Д.С., Огарьов М.О., Остен-Сакен, Петраков М.Г., Подлазний П., Поздняков Г., Пономарьов Є.О., Попов Ф.С., Радожицький І.Т., Разуміхін П.В., Родецький, Рудниченко Д.Я., Рушковський Ф.А., Тимофеєв, Тимошев, Тимофєєв О.О., Титович Д.А., Сабо В.Г., Седякін, Сеславін О.Н., Сіверс, Стрижевський, Сегеркранц Р.Ф., Фічнер О.С., Фрейтах-Лорингофен Л.К., Фріш М.К., Ханін Г., Ховен Є.Ф., Ховен О., Ховен Р.І., Юнаков Л.А., Якобі І.К.

"Список нижним чинам 5-й легкой батареи 31-й артбригады, кои награждены крестом св. Георгия 4 степени"; газетні та журнальні вирізки (1829–1866) та ін.

Біографічні матеріали

Формулярный список и биография Ермолова А.П., генерала от артилерии 1858 г.; Подлинная биография Ермолова А.П. (1816–1827); Мамишев. [Жизнеописание Алексея Петровича Ермолова] (1857); Ермолов А.Ф. "А.П. Ермолов. Библиографический указатель отдельных сочинений, журнальных статей, заметок и т.п., заключающих в себе сведения об А.П. Ермолове. Петербург. 1885–1886 гг."; "1826 год. Экспедиция генерала Ермолова против чеченцев. Исторический очерк" (б.д.); [Нарис про військову діяльність Єрмолова О.П. 1812–1816] (б.д.); Опись бумаг Алексея Петровича Ермолова (б.д.); Ведищев-Добровольский В.А. "Гимн на отъезд из Санкт-Петербурга в Персию... Алексея Петровича Ермолова" (1816); "Алексей Петрович Ермолов. Воспоминания" (1872); "Памяти великого полководца и государственного администратора. К 50-летию со дня кончины А.П. Ермолова" (1911).

Матеріали службової діяльності

Военный журнал главного действующего корпуса (против персиян) (1826); Журнал военных действий в провинциях Бомбак и Шурагель против войск персидских (1826); Журнал военных действий против персиян от 5 сентября до 20 октября 1826 г.; Военный журнал отряда генерал-лейтенанта князя Эристова с 1–19 октября (б.д.); Журнал похода от 26 декабря 1826–1827 (в Персии); Ермолов А.П. Бумаги, относящиеся к его управлению Кавказом: официальная переписка, рескрипты, приказы и др. [20–30-і роки XIX ст.].

Листування

Адресати: Кікін П.А. (1817–1832), Олександр I (1824), Феофілакт, екзарх Грузії (1818).

Кореспонденти: Барклай-де-Толлі М.Б. (1811), Бібіков Д. (1853), Муравйов М. (1855), Тучков П. (1822).

Образотворчі матеріали

Портрет О.П. Єрмолова, фототипія (б.д.); портрет О.П. Єрмолова, (б.д.); силуетний портрет невідомого (б.д.); портрет князя М.З. Аргутинського-Долгорукого (1845); "Конная стража Витебской губернии" (б.д.); Єрмоловський ювілейний альбом (1812–1912); сургучна печатка фельдмаршала М.І. Кутузова (б.д.).

Матеріали службової діяльності Сергія Миколайовича [40–60-і роки XIX ст.]

Грузия (Тифлисская губерния) за 1846 г. [Записка].

Рапорти, доповідні записки, офіційні листи міністру внутрішніх справ Бібікову, генерал-губернатору Голіцину в справі рекрутських наборів у Вітебській губернії, будівництва мостів та ремонту шляхів, про допомогу погорільцям у Полоцьку, затвердження губернаторського статистичного комітету, про роботу інвентарної, дорожньої, будівельної, продовольчої комісій, з питань торгівлі та промисловості, церкви та шкіл, про вибори предводителя губернського дворянства, з питань проведення ревізій та судових справ, з особистих питань тощо.

Листування

Адресати: Вагнер (1847), Голіцин (3; 1851–1852), Єрмолов О.П. (32; 1846–1849), Коцебу (б.д.) та ін.

Кореспонденти: Астаф'єва А. (1851), Бабанасов А. (1850), Берлінський (б.д.), Бібіков Д. (1852), Борх М. (б.д.), Воронцов (1846), Голіцин (1850), Єрмолова М.Г. (1853) [Корсаков] (1852), Коцебу (1830), Кромін П. (1850), Ладинський П. (2; 1846), [Попейко І.] (1849), Пущин М.І. (б.д.), Ріхтер А. (1852), Семенов (1843), Суворов (б.д.), Чавчавадзе Д. (1849), Чебутов К.В. (1848), Шабельський І. (1847) Щербінін (б.д.) та ін.

Біографічні матеріали Олександра Сергійовича

Свідоцтво про зарахування на юридичний факультет Берлінського університету (1872); довідка про службу в Міністерстві фінансів (1873); коротка довідка "О роде Ермоловых" (б.д.).

Матеріали службової діяльності

Розпорядження Міністерства фінансів про відрядження О.С. Єрмолова до Парижа для улаштування російського відділу Всесвітньої виставки (1873); про участь у комісії для улаштування Промислово-художньої виставки у Москві (1880); листи Міністерства державного майна з дорученнями провести ревізії управлінням державного майна

у Петербурзькій, Новгородській, Ярославській та Полтавській губерніях; про призначення О.С. Єрмолова чиновником з особливих доручень (1881–1882); укази про нагородження орденами, медалями та про надання чину колезького, статського та таємного радника (1873–1894).

Листування

Адресати: Кузьмін-Караваєв (1908).

Кореспонденти: Гариков (1908), Єрмолов Г. (3; 1908), Кузьмін-Караваєв (3; 1908), Єрмолова (1883) та ін.

Матеріали інших осіб

Борх М. "Особое мнение" (1852); "Мыслям всякой господин...", "Ну вот тебе, мой друг..." (б.д.); "Страдая несколько..." (б.д.); Потоцкий А.В. [Щоденник. 1917 р.]; "Битва Наваринская 8 октября 1827 г. (б.д.); "Описание Турецкой экспедиции 1807 г. в командование графа Гудовича" (б.д.); "Описание Турецкой экспедиции 1807 г. в командование генерала от кавалерии Тормасова и генерал-лейтенанта маркиза Пауччи" (б.д.); [Описание экспедиций турецких 1809–1810 гг. в командование генерала от кавалерии Тарасова] (б.д.); "Осада крепости Еривани..." (б.д.); "Очаков 16 декабря 1788 г." (б.д.), "Празднество по случаю 50-летнего состояния государя императора шефом Измайловского полка (11 июня 1850 г.)"; "Праздник кавалеров ордена св. Георгия 26 ноября 1850 г."; "Поход российских императорских войск в Пруссию 1806 г." (1839); "Русские в Париже" [бібліографія] [60-і роки XIX ст.]; Богданович М. "Император Александр I в Париже" (1865).

Літ.: Погодин М. Алексей Петрович Ермолов : Материалы для его биографии.– М., 1864; *Ермолов А.* А.П. Ермолов, 1777–1861 : Биогр. очерк.– Спб., 1912; *Нечкина М.В.* Грибоедов и декабристы.– М., 1951; *Фадеев А.В.* Россия и восточный кризис 20-х годов XIX ст. // БСЭ.– М., 1952.– Т. 5.– С. 32; Советская историческая энциклопедия.– М., 1964.– Т. 5.– С. 510–511.

Т. І. Воронкова

ЄФРЕМОВ Сергій Олександрович (1876–1939) – літературознавець, публіцист, критик, політичний та громадський діяч.

Народився в с. Пальчик (тепер Черкаська обл.). Закінчив Університет св. Володимира (1901), співробітник видавництва "Вік" (1895–1918), періодичних видань "Рада" (1907–1914), "Нова рада" (1917–1919), "Літературно-науковий вістник" (1898–1905), "Нова громада" (1906), "Основа" (1915), "Книгарь" (1917–1919) та ін., заступник Голови Української Центральної Ради (1917–1918), академік (1919), перший генераль-

ний секретар міжнародних справ, голова Комісій ВУАН по виданню пам'яток нової української літератури (1921), по охороні пам'яток культури України (1919) та ін., віце-президент ВУАН (1921–1928); член Наукового товариства імені Шевченка.

Ф. 317, 1851 од. зб. (кін. XIX ст. – 1931 р.).

Наукові і творчі матеріали

Оповідання, нариси: Останній промінь (1902); Похорони (1900); Гірські потоки (б.д.).

Статті, розвідки, огляди: Анна Петровна Затыркевич-Карпинская [1898?]; Василь Корнієнко. [До малюнків] [після 1904 р.]; Беспримерное чествование (1914); На стару тему (1916); За п'ять літ (1919–1923); Письменник Короленко (1922); От редактора. [Стаття до творів М. Коцюбинського] (1922); Сковорода на тлі сучасності (1922); Без синтезу. До життьової драми Куліша (1923); На нерівних позвах. (Шевченко і самодержавіє) (1923); Невідомі рядки Шевченка [після 1924 р.]; Спадщина Кобзаря Дармограя [після 1924 р.]; Історія письменства в працях академіка М.Ф. Сумцова (1925); Слідом за подіями. [1905 рік в українському письменстві] (1925); История новой украинской литературы (XIX–XX вв.) (1926); Спомин про Франка (1926); Провіяний Куліш (1926); Максимович в історії української самосвідомості (1927); Без хліба. Проблема голоду в українському письменстві (1927); Кулішів "Щоденник" (1845–1848) [20-і роки XX ст.]; Не друкований Мирний. Розділ з ненадрукованої книги про П. Мирного [20-і роки XX ст.]; Олександр Кониський [20-і роки XX ст.]; Поет і плантатор [20-і роки XX ст.]; Як повстав Грінченків "Словник". На підставі документів [20-і роки XX ст.]; З офіціальної літератури 60-х років XX ст. (б.д.); Іван Франко. Про життя його та діла (б.д.); Іван Франко (б.д.); Николай Карпович Садовский (Тобилевич) (б.д.); Памяти М.Ф. Анненского (б.д.); Перед світом (б.д.); Про "Наталку Полтавку" та її автора (б.д.); Сталеві обручі (б.д.); Шевченко в своем дневнике (б.д.) та ін.

Рецензії: Багалій. Д.І. "Український мандрований філософ Сковорода Г.С. Історично-літературна розвідка з нагоди 200-річчя з дня його народження 1722–1922" (1924); Гуревич З. "Молода Україна. До 80-х роковин Кирило-Методіївського братства" (1928); Єфремов С.О., Лобода А.М. "Праці проф. Рєзанова" [20-і роки XX ст.]; Короленко В.Г. "До світла" (б.д.).

Записи народних пісень: Про козака Платона; Про війну 1812 р.; Про смерть Олександра з с. Пальчик Звенигородського повіту Київської губернії (б.д.).

Рецензії на праці фондоутворювача

Коваленко О.В. "Пояснення до критики" д. С. Єфремова" (1908); Тесленко А. "Повна збірка творів. За редакцією та з передмовою акад. С. Єфремова". Політрецензія [після 1926 р.].

Біографічні матеріали

Щоденники (1895–1896); спомин про Київський університет 1868–1872 рр. [поч. XX ст.]; привітання з нагоди 35-річчя від дня народження (1911); Про дні минулі. Спогади (1920); протокол комісії по розгляду матеріалів у кабінеті колишнього акад. С.О. Єфремова (1930).

Матеріали службової та громадської діяльності

Чернетка програми БУД (Братерства української державності) (1920); записки з фінансових та кадрових питань ВУАН (1927–1929); матеріали по складанню, підготовці до друку, редагуванню збірників та статей [20-і роки XX ст.] та ін.

Листування

Адресати: Грушевський М.С. (б.д.), Доманицький В.М. (1906), Дорошенко Д.І. (2; 1917), Короленко В.Г. (б.д.), Моргуліс З.Г. (1916), Русов О.О. (1908), Чикаленко Є.Х. (б.д.), Щитківський І.І. (1913) та ін.

Кореспонденти: Абрамович Л.І. (4; 1916–1917), Аркас М.М. (2; 1905), Багалій Д.І. (2; 1926–1927), Балицький П. (2; 1912–1913), Біднов В.О. (11; 1913–1916), Білий В. (1924), Білоусов І.О. (3; 1904–1909), Бондаренко І.М. (7; 1905–1909), Брабант Є.Я. (2; 1904–1909), Вайнштейн Л. (1927), Вакуленко П. (1905), Василенко М.П. (1917), Венгеров С.П. (1913), Винниченко В.К. (10; 1905–1917), Вовк Ф.К. (5; 1915–1917), Войтенко П.С. (1909), Воронін П.Д. (2; 1906), Гаєвський С.Ю. (1915), Герасименко В. (2; 1925), Гладкий М.Д. (1914), Глібов О. (3; 1904–1909), Гнатюк В.М. (15; 1898–1913), Горянський П.Є. (6; 1908–1920), Грінченко М.М. (24; 1909–1912), Грузинський О.С. (1921), Грушевський М.С. (58; 1904–1917), Гуревич Б. (3; 1916), Дедевич В. (б.д.), Доманицький В.М. (б.д.), Донцов Д. (1912), Дорошенко В.В. (4; 1902–1914), Дорошенко Д.І. (5; 1909–1916), Жебуньов Л.О. (18; 1907–1915), Житецький Г.П. (4; 1911), Житецький П.Г. (3; 1904–1905), Жук А. (2; 1913), Зайцев П. (4; 1913), Залізняк М. (5; 1909–1913), Захаренко К.Т. (1923), Зеров М.К. (1914), Квасницький Ю.О. (39; 1905–1915), Квітка К.В. (7; 1917), Кибальчич Н. (4; 1904–1915), Коваленко Г. (33; 1904–1917), Коваленко О. (1917), Комаров Б.М. (2; 1913), Комаров М.Ф. (4; 1904–1912), Комаров О.Ф. (1907), Копач І. (5; 1908–1912), Копровський З. (5; 1909–1911), Котляревський М. (б.д.), Кримський А.Ю. (19; 1904–

1909), Куліш О.М. (12; 1904–1908), Кушнір В. (6; 1906–1908), Левицький В. (1913), Левицький М.П. (5; 1907–1911), Леонтович В.М. (6; 1904–1915), Лепкий Б.С. (3; 1905–1918), Липинський В.К. (28; 1909–1914), Лисенко М.В. (1906), Лотоцький О.Г. (187; 1901–1912), Маркевич Г.Г. (9; 1904–1912), Матушевський Ф.П. (31; 1901–1924), Миролюбов В.С. (7; 1912–1915), Міяковський В.В. (б.д.), Могилянський М. (2; 1926), Могульський М. (5; 1906–1907), Мякотін В. (7; 1908–1916), Ніковський А.В. (38; 1910–1915), Носов А.З. (2; 1911), Панківський К.Ф. (1912), Перетц В.М. (4; 1915), Петлюра С.В. (25; 1913–1916), Піксанов М.К. (1912), Плевако М.А. (2; 1916–1917), Приходько В.К. (6; 1908–1920), Рєзанов В. (1923), Романчук Ю.С. (5; 1904–1917), Русов О.О. (9; 1905–1913), Русова С. (3; 1905), Садовський М. (1910), Саліковський О.Х. (94; 1910–1917), Самійленко В.І. (3; 1904), Симович В.І. (2; 1905), Скоропис-Йолтуховський О. (3; 1904), Соловей Д. (1908), Сташенко І. (2; 1905), Стебницький П.Я. (43; 1907–1918), Таранущенко М.Я. (1906), Титаренко К.Д. (7; 1909–1913), Ткаченко Д.О. (4; 1909–1910), Тобілевич С.В. (19; 1909–1912), Туркевич К. (1914), Франко І. (1904), Чалий С. (1917), Черкасенко С.Т. (9; 1906–1908), Чернявський М.Ф. (11; 1904–1914), Черняхівський О. (1928), Чижевський П.І. (8; 1912–1917), Чикаленко Є.Х. (64; 1904–1917), Чупринка Г. (2; 1916–1917), Шамрай А.П. (1925), Шахматов О.О. (8; 1910–1917), Шелухін С.П. (27; 1913–1917), Шерстюк Г.П. (5; 1909–1911), Шмальгаузен І. (1927), Шраг І.Л. (19; 1904–1917), Юркевич О.В. (4; 1900), Яновська Л.О. (102; 1909–1916), Ярошевський Б.Р. (9; 1910–1912) Ярошенко В. (б.д.) та ін.

Листи інших осіб

Гнатюк В.М. – Дурдуківському В.Ф. (1904), Грушевський О.С. – в ред. газ. (1908), Доманицький В.М. – Страшкевичу В.М., Дурдуківському В.Ф., Єфремову С.О. (115; 1901–1910), Липинський В.[К.] – Ярошевському Б. (1910), Лотоцький О.Г. – Дурдуківському В.Ф. (6; 1910), Петлюра С.В. – Стебницькому П.Я. (б.д.) та ін.

Матеріали інших осіб

Лотоцкий А.И. "Мое мнение" [кін. XIX ст.]; Петлюра С.В. "Л.М. Мельников. "Я.Г. Кухаренко и Т.Г. Шевченко в их взаимных отношениях" (1914); Христюк П. "Утиски на український культурно-просвітній рух" [поч. XX ст.] та ін.

Літ.: Академія наук України. Персональний склад, 1918–1993.– К., 1993.– С. 53–54; *Балабольченко А.* "СВУ": суд над перекопанцями // Вітчизна.– 1989.– № 11;

Грабович Г. Сергій Єфремов як історик українського письменства // Сучасність.– 1976.– № 10; *Дорошенко В.* Нова історія української літератури // Літ.-наук. вісн.– 1911.– Т. 56; *Кіржаєв С.* Єфремов Сергій Олександрович // Українські архівісти : Біобібліогр. довідн.– К., 1999.– Вип. 1.– С. 137–139; *Кримський А.* Життєпис і літературна діяльність С.О. Єфремова // Зап. Іст.-філол. відділення ВУАН.– 1923.– Кн. 2/3.– С. 48; *Костюк Г.* Сергій Єфремов і Володимир Винниченко // Літературна панорама, 1990.– К., 1990.– С. 262–276; Малий словник історії України.– К., 1997.– С. 149; *Соловей Е.* На шляху до синтезу // Єфремов С.О. Літературно-критичні статті.– К., 1993.– С. 5–13; Українська літературна енциклопедія.– К., 1995.– Т. 3.– С. 191; *Франко І.* Принципи і безпринципність // Зібр. творів.– К., 1981.– Т. 34; *Шумило Н.М.* Гнат Хоткевич проти Сергія Єфремова : (До історії відомої полеміки) // Рад. літературознавство.– 1988.– № 10.

Т. І. Воронкова

ЖЕБУНЬОВ Леонід Миколайович (1851–1919) – публіцист, громадський діяч.

Співробітник газет "Рада", "Рідний край", "Украинская жизнь", щомісячного журналу "Літературно-науковий вістник". Член товариства "Просвіта".

Ф. 82, 41 од. зб. (1902–1919); ф. І, № 12797–12803, 34102–34103, 35444–35513.

Творчі матеріали

Переклади: Піменова Є. "Англійці та їх край" (1918); Орловський С. "Подоріж по Норвегії" (б.д.), Радакова Є., Савич А. "Швейцарія (географічний нарис)" (б.д.).

Листування

Адресати: Дубровський В.Г. (3; 1914–1917), Нонна (б.д.), Чикаленко Є.Х. (70; 1907–1917), Щітківський І.І. (7; б.д.).

Кореспонденти: Бондар К. (2; б.д.), Ворона М.О. (1914); Грінченко М.М. (2; 1902), [Д. Л.] (б.д.), Дейнека В.А. (1910), Дорошенко Д. (1913), Жебуньов С.М. (2; 1912), Кащенко [А]. (б.д.), Коваленко Гр. (1911), Лазаревський О.М. (б.д.), Мала (1915), Марченко Н.П. (1914), Массен (4; б.д.), Нечуй-Левицький І.С. (1915), Псишник І.А. (3; 1914–1915), Приходько В. (1915), Стебницький П.Я. (3; 1913), Чикаленко Є.Х. (б.д.), Шелухін С.П. (2; 1910) та ін.

М. Л. Скирта

ЖИТЕЦЬКИЙ Гнат Павлович (1866–1929) – історик, книгознавець, літературознавець.

Народився у м. Кам'янці-Подільському Хмельницької обл. Закінчив Університет св. Володимира (1889). Учителював у середніх навчальних закладах Петербурга і

Києва (1890–1924). Співробітник "Большой энциклопедии" (1898–1903). Член історичної секції ВУАН, старший бібліотекар (1919), перший завідувач рукописного відділу ВБУ (1922–1929). Дійсний член НТШ.

Ф. 86, 64 од. зб. (1815–1929); ф. I, № 46500–49633; ф. III, № 32648, 37219–37221, 52224–52276, 63631–63632.

Наукові і творчі матеріали

О Пушкине к 26 мая 1899 г. (1899); Новые произведения Т.Г. Шевченко (1907); Современная литература по малорусской истории (1908); Киевский период древнерусской литературы (1911); О Ломоносове (1911); Слово о Т.Г. Шевченко (1911); Южнорусская письменность (1911–1912); Художественные произведения Гоголя (1913); Памяти Михаила Юрьевича Лермонтова (1814–1914) (1914); Шевченко и его произведение (1914–1922); Гоголь – педагог, ученый, профессор и журналист (1915); Повествование из малорусского быта и истории (1915); Гоголь в Петербурге (1916); Комедии Гоголя (1915–1916); Педагогическая ученая и журнальная деятельность Гоголя (1915–1916); Двенадцать лет скитаний Гоголя (1916); Повести Гоголя (1916); "Мертвые души" Гоголя (1917); Профессорская деятельность Н.И. Костомарова (1917); Іван Петрович Котляревський (1918); Граматика Мелетія Смотрицького (1919); Покажчик листів, що зберігаються в т. зв. "Третьому відділі" у відділі рукописів ВБУ (б.д.); Слово о поминках о Достоевском и Некрасове в дни столетия их рождения (1921); Шевченко в Кирило-Мефодіївському братстві (1922); Труд и культура в истории человечества (1922–1923); До останньої подорожі М.П. Драгоманова за кордон (1925); Звідки пішла назва Києва? (1925); "Киевская старина" за часи Ф. Лебединцева (1882–1887) (1925); Костомаров як письменник (1925); Откуда пошло название Киева? (1926); ВБУ і моя праця в ній (1926); О.О. Потебня в 1861–1863-х роках [1926]; Київська громада за 50-і роки (1926–1927); Куліш і листи його до Костомарова (1927); Рукописні книги бібліотеки, відділ рукописів ВБУ і наукова праця у відділі (1927); "Київські бунтарі" за 70 років (1928); Отношение текстов Овидия и В. Флакка к вопросу о человеческих жертвоприношениях у древних римлян [кін. XIX ст.]; Відділ манускриптів Всенародньої національної бібліотеки [30-і роки XX ст.]; Биографическая канва Гоголя и обзор главных писем (поч. XX ст.); Відділ рукописів ВБУ [поч. XX ст.]; Выбранные места из переписки с друзьями (к вопросу о тексте) [поч. XX ст.]; Заходи коло організації історичного товариства в Києві [поч. XX ст.]; З

історії товариства Нестора-літописця в Києві [поч. XX ст.]; О [Сухово-Кобылине] [поч. XX ст.]; Очерки педагогических учений [поч. XX ст.]; Перші роки "Київської старини" і Костомаров [поч. XX ст.]; Південно-Західний відділ географічного товариства у Києві [поч. XX ст.]; Топографическое описание городов и сел Украины [поч. XX ст.]; Характерные места из "Мертвых душ" [поч. XX ст.]; Библиография для книги о Киеве и Киевском некрополе (б.д.); Гоголь – проповедник и писатель (б.д.).

Доповіді: К вопросу о типографии, археологии и истории древнего и старого Киева в остатках и следах прошлого, как тема историко-географических экскурсий (1921); Архівна справа та відділи рукописів по наукових бібліотеках (1926).

Лекції та матеріали до них: История греческой литературы. История римской литературы (1887); лекції з української мови (1921); На спомин про Шевченка (1921); История русской словесности [кін. XIX – поч. XX ст.]; лекции по древней русской литературе [кін. XIX – поч. XX ст.]; О поэтическом стиле и литературной форме "Слова о полку Игореве" [кін. XIX – поч. XX ст.]; История Украины [поч. XX ст.]; Карамзин Николай Михайлович [поч. XX ст.]; конспект лекций по философии [поч. XX ст.]; Новеллы и зародыши романа [поч. XX ст.]; О Гоголе [поч. XX ст.]; Умозаключения, их виды [поч. XX ст.]; Финансовое положение Европы и Америки после войны 1914–1918 гг. [поч. XX ст.]; Методика объяснительного чтения (б.д.); О происхождении греческой философии (б.д.).

Матеріали до праць: Авторская исповедь Гоголя [поч. XX ст.]; Беглые заметки о Гоголе [поч. XX ст.]; Англия XVIII в. [поч. XX ст.]; виписки та нотатки зі статей: О.Ф. Зелінського, В.І. Гер'є, М. Стороженка та Л. Полонського [поч. XX ст.]; виписки та нотатки про трудову школу та педагогіку (1920); виписки з творів Гвідо-де-Верони [20-і роки XX ст.]; виписки з творів В. Ерн "Григорий Саввич Сковорода" [поч. XX ст.]; Выписки из "Энеиды" Котляревского и древний список ея в связи с обзором малорусской литературы XVIII в. [поч. XX ст.]; История философских учений (б.д.); Слово о распятии господа нашего Иисуса Христа (б.д.) тощо.

Рецензії: Батюшков П.Н. "Белоруссия и Литва. Исторические судьбы Северо-Западного края" (1890); Отрывки из сочинений А.П. Стороженка (1905); Мемуары, касающиеся Южной России [кін. XIX ст.]; Аркас М. "Історія України-Русі" [поч. XX ст.]; Еременко А.Я. "История украинского народа" [поч. XX ст.]; Лысков И.П. "А.П. Чехов в понимании критики" [поч. XX ст.].

Біографічні матеріали

Посвідчення Комісаріату у справах України в Петрограді, Комітету українського громадянства в Петрограді, Тимчасового комітету для заснування Національної бібліотеки Української Держави в м. Києві (1914–1919); членські квитки, розрахункові книжки тощо (1914–1927); похвальні листи та атестати Київської гімназії, Колегії Павла Галагана та Полтавської духовної семінарії (1876–1885); записні книжки із записами біографічного характеру (1908–1928); абонементна книжка (1927); біографічна довідка та списки друкованих та ненадрукованих праць [1920 – 30-і роки XX ст.]; щоденники (б.д.).

Матеріали службової та громадської діяльності

Записні книжки із записами про роботу у Петропавлівському та Кавказькому училищах, воєнному і морському корпусах, жіночих гімназіях Болсунової, Таганцевої, Фундуклеєвській; нотатки з літератури і господарства тощо (1914–1915); привітання від співробітників ВБУ з нагоди ювілею (б.д.).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Охоронна грамота на квартиру і майно (1922).

Листування

Адресати: Грінченко Б.Д. (1902–1903), Діаківський Ю.П. (1929), Житецька В.С. (1905–1918), Модзалевський В.Л. (б.д.), Стебницький П.Я. (1899–1917), Стешенко І.М. (1911), Тракс М.Є. (1894–1896) та ін.

Кореспонденти: Василенко М.П. (1927), Єфремов С.О. (1911), Корольков І. (1927), Перетц В.М. (1928), Стебницький П.Я. (1921).

Археографічна комісія [ВУАН] (1926); вихованці Ніколаєвського кадетського корпусу (1915); Державний банк Української Народної Республіки (1918); Київський державний український університет (1918); Міністерство народної освіти УНР (1918–1919); Наукове товариство імені Шевченка у Львові (1903); редакція часопису "Громадське слово" (1905); Українська Академія Наук. Музей українських діячів науки та мистецтва (1927); Український науковий інститут книгознавства (1927–1929); Український політичний клуб в Петербурзі (1905–1906).

Матеріали інших осіб

"Потеря Магдебургских прав" [1815]; "Промова про долю України" (1884); "Письмо Николаю II" (1910–1917); Маклаков В.А. "Речь на заседании государственной Думы 3 ноября 1916 г." та ін.

Літ.: Енциклопедія українознавства.– Л., 1994.– Т. 2.– С. 680; *Плачинда В.П.* Павло Гнатович Житецький.– К., 1987.– С. 8, 10–11, 18, 28, 112, 191; Українська

літературна енциклопедія.– Т. 2.– К., 1990.– С. 202; Українські архівісти : Біобібл. довід.– К., 1999.– Вип. 1.– С. 140–143.

О. П. Степченко

ЖИТЕЦЬКИЙ Павло Гнатович (1837–1911) – філолог, педагог, громадський діяч.

Народився в м. Кременчуці Полтавської обл. Закінчив Полтавське повітове духовне училище (1851), Полтавську духовну семінарію (м. Переяслав) (1857), Київську духовну академію (1860), Університет св. Володимира (1864), захистив кандидатську дисертацію (1865); викладач російської мови та словесності у Кам'янець-Подільській гімназії (1865–1868), працював у навчальних закладах Києва та Петербурга, зокрема в Києво-Подільській прогімназії (1868–1869), 2-й Київській чоловічій гімназії (1869–1876), в Колегії Павла Галагана (1874–1880, 1882–1893), військових навчальних закладах і Академії генерального штабу в Петербурзі та в Петербурзькому університеті (1880–1882). Дійсний член Історичного товариства Нестора-літописця при Київському університеті (1879), член-кореспондент Російської АН (1898), член київської "Старої громади", член НТШ у Львові (1903), член-засновник Українського наукового товариства в Києві (1906), почесний доктор російської словесності Київського університету (1908). Удостоєний Уваровської премії Російської АН (1877, 1890) та премії Петра Великого (1902).

Ф. 85, 17 од. зб. (1869–1917); ф. I, № 46500–46678; ф. III, № 3791–3793, 4248–4252, 4400–4415, 7747–7750, 7896–7897, 9457, 9490–9491, 9725–9730, 9983–9986, 10815, 16749, 37222–37225, 52277–52283, 67992–67999.

Наукові і творчі матеріали

Община и единодержавие в Киевской Руси (1865); Языкознание. Ч. I–II. (1869–1870); О грамматике чешского языка (1870); О филологических заслугах Михаила Александровича Максимовича (1872); Фонетические черты малорусского языка по основному украинскому говору сравнительно с языком древнеславянским и великорусским преимущественно литературным (1872); Очерк звуковой истории малорусского наречия по современным говорам и письменным памятникам с XI по XVII в. включительно (1874); Из записок по русской грамматике (1874); Неудачная работа о малорусском глаголе (1875); Исследование "Слова о полку Игореве" и украинских дум (1877); Усвоение языка. Жизнь языка (1879); Einleitung Pottia: Wilh von Humbdot und die Sprashwissenschaft (1880); Русский патриотизм (1881); Очерки звуковой истории малорусского наречия, Очерки литературной истории XVII в. (1885); Теория поэзии (1897); Поэзия как искусство (1898); Теория сочинения [90-і роки XIX ст.]; Главные наречия русского языка [кін. XIX ст.]; Вопрос об образовании наречий великорусского и малорусского [кін. XIX ст.]; [Грамматика украинского языка]

[кін. XIX ст.]; Духовные драмы и интермедии XVIII в. [кін. XIX ст.]; Дві промови до українського громадянства у Києві [кін. XIX ст.]; Древне-славянские переводы священных и богослужебных книг, отеческих писаний и исторических сочинений [кін. XIX ст.]; Имя существительное. [Сравнительная грамматика] [кін. XIX ст.]; Исторические судьбы малорусского языка [кін. XIX ст.]; Историческая хрестоматия южнорусской литературы от начала книгопечатания до конца XVIII в. [кін. XIX ст.]; История древней Руси [кін. XIX ст.]; История старорусского письма и литературы [кін. XIX ст.]; Литературная речь. [О русском литературном языке] [кін. XIX ст.]; Материалы по литературе [кін. XIX ст.]; О грамматике Смотрицкого и Ломоносова [кін. XIX ст.]; О переводах евангелия на малорусский язык [кін. XIX ст.]; О поэтическом стиле и литературной форме "Сл[ова] о п[олку] Игор[еве]" [кін. XIX ст.]; О правописании [кін. XIX ст.]; Очерки литературной истории малорусского наречия XVII в. (С приложением словаря книжной малорусской речи по рукописи XVII в.) [кін. XIX ст.]; О языке и поэтическом стиле народных малорусских дум [кін. XIX ст.]; Работа над переводом евангелия на украинский язык [кін. XIX ст.]; Сербская грамматика [кін. XIX ст.]; "Энеида" и литература XVIII в. [кін. XIX ст.]; "Энеида" Котляревского и древнейший список (ея) [кін. XIX ст.]; Малорусские вирши исторического содержания. Малорусские думы [кін. XIX ст.]; Теория литературы и языка [кін. XIX ст.]; Сербские песни [кін. XIX ст.]; Критические заметки о Гоголе и его произведениях [поч. XX ст.]; Замечания на статью Стасова о происхождении русских былин (б.д.); Заметки по поводу новой редакции малорусского словаря (б.д.); Как сам себя понимал Котляревский? (б.д.); Основные звуки и буквы (б.д.); О разных методах изучения народных малорусских дум (б.д.); Полемика с Сумцовым по поводу "Мыслей о думах" (б.д.); Связь памятников древнерусской письменности (XII–XIII в.) с южнорусской народной поэзией (б.д.); Русский язык среди других славянских наречий (б.д.); Замечательные рукописи Киевского Михайловского монастыря (б.д.); Исследование украинского языка по древним летописям (б.д.); історико-літературні дослідження з теорії літератури, мовознавства, дослідження пісень та дум XVII–XVIII ст. (б.д.).

Матеріали до наукових праць: матеріали для вивчення російської та української писемності [кін. XIX ст.]; матеріали до "Очерка литературной истории малорусского наречия в XVII–XVIII вв." (1889); матеріали з літератури [кін. XIX ст.]; матеріали роботи над питанням про те, яким має бути український словник [кін. XIX ст.]; матеріали роботи над граматикою грецької мови (1879); підготовчі матеріали з

історії малоросійської літератури XVIII ст. [кін. XIX ст.]; нотатки з філософії, історії, виписки з євангелій, стародавніх літописів, рукописів Церковно-археологічного музею, "Киевской старины" та різних джерел про мову та граматику, історію, духовенство, науку та мистецтво (б.д.) тощо.

Записи духовних пісень та псалмів (1863), народних пісень та їх аналіз [кін. XIX ст.], байок та приказок тощо в різних місцевостях України (б.д.).

Лекції та матеріали до них: Илья Муромец и другие богатыри (1867); Сербская народная поэзия (1868); [Древнейшие памятники письменности на Руси в XII–XVI вв.] [кін. XIX ст.]; История всеобщей литературы [кін. XIX ст.]; История русской литературы [кін. XIX ст.]; Происхождение славянской письменности [кін. XIX ст.]; Украинские думы, исторические вирши и духовные стихи (б.д.).

Рецензії: Хойнацкий. "Западнорусская церковная Уния в ее богослужении и обрядах" (1871); "Русский язык. Опыт практического учебника русской грамматики, изложенных по новому плану. Синтаксис в образцах для младшего возраста" (б.д.).

Біографічні матеріали

Учнівські зошити (1852); похвальні листи, атестати, свідоцтва, метричні виписки, видані Київською гімназією, Колегією Павла Галагана, Полтавською духовною семінарією, Університетом св. Володимира, Київською духовною академією, Полтавською духовною консисторією, С.-Петербурзьким університетом (1857–1908); грамоти і повідомлення, видані Радою Університету св. Володимира, Комітетом міністрів, Академією наук у С.-Петербурзі про наукову і педагогічну діяльність та обрання членом-кореспондентом по відділенню російської мови і словесності (1865–1898); диплом і грамота Полтавського губернського статистичного комітету і Російського географічного товариства про обрання дійсним членом цих товариств (1867–1873); [Духовное завещание] (1911); Воспоминание [кін. XIX ст.].

Матеріали службової та громадської діяльності

Записні книжки з записами занять із гімназистами, про роботу в кадетському корпусі, Колегії Павла Галагана та господарські записи (1872–1892); повідомлення директора 2-ї чоловічої гімназії про нагородження орденом св. Станіслава 2-го ступеня (1874); запрошення директора Першої С.-Петербурзької військової гімназії читати лекції (1881); привітання директора Колегії Павла Галагана та повідомлення про тимчасове звільнення (1893–1908); рахунки та квитанції книжних магази-

нів від Іванова, Корчак-Новицького та ін. (1896–1918); приходо-витратні книги; повідомлення Київського літературно-артистичного товариства про обрання почесним членом (1903); повідомлення Полтавської Вченої Архівної комісії про обрання почесним членом (1906); запрошення полтавського міського голови на відкриття пам'ятника І.П. Котляревському (б.д.).

Листування

Адресати: Александровський Г.В. (1907), Антонович В.Б. (б.д.), Галаган К. (б.д.), Гнилосиров В. (1890–1900), Грінченко Б. (1898–1903), Єфремов С. (1904), Житецька В.С. (1863–1910), Житецький Г.П. (1880–1907), Ківлицький Є. (1889–1903), Кістяківський О. (1862–1992), Лазаревський О.М. (1889–1902), Лашкевич О. (1888), Лебединцев Ф. (1881–1887), Ліндстрем О.А. (1907), Петров М. (1880–1899), Русов О. (1900), Стебницький П. (1899–1904) та ін.

Кореспонденти: Альбін Ж. (1870), Андрієвський (1873), Білозерський І. (1878), Берештам В. (1879–1895), Буданов В. (б.д.), Воблий А. (1889), Горленко В. (б.д.), Грабар В. (1890), Драгомірова Р. (б.д.), Дружинін (1882), Желехівський Є. (1884), Житецький П.П. (1877–1906), Житецький Р.О. (1891; б.д.), Забела І., Завіткевич В., Заремба А. (б.д.). Іващенко П. (1896), Ігнатович В. (1892), Ігнатьєв А. (1891–1898), Істомін М. (1888–1889), Каллаш В. (1889–1903), Карпенко-Карий І. (б.д.), Кибальчич К. (1867), Ківлицький Є. (б.д.), Кістяківський О. (1881–1882), Костомаров М. (1880–1884), Кримський А. (1893–1905), Лебединцев Ф. (1881–1887), Маркович Д., Науменко В. (1881–1907), Нечипоренко І. (1890–1905), Новицький М. (1889–1906), Обручев К. (1881–1903), Перетц В. (1900–1908), Рубінштейн (1881–1894), Русов О. (1877–1905), Стебницький П. (1899–1904), Тарновська С. (1892–1893), Цвєтковський Ю. (1881–1900), Шахматов (1897–1906), Юркевич А. (1880–1881), Ягич В. (1876–1908) та ін.

Археологічний інститут (1905), видавництво "Український учитель" (1908), Військове міністерство (1903), губернатор Подільської губернії (1868), директор Кам'янець-Подільської гімназії (1868), Київське педагогічне товариство взаємодопомоги (1898) та ін.

Житецька Варвара Семенівна (р. н. невід. – 1920) – громадська діячка. Член "Старої громади", організатор Товариства денних притулків для дітей робітників у Києві.

Біографічні матеріали Варвари Семенівни

Медичне свідоцтво (1911); прошеніє Київському губернатору про призначення пенсії (1911); повідомлення Ради Українського наукового

товариства про згоду прийняти до бібліотеки книги Житецкого П.Г. (1912); заява до Відділу соціального забезпечення про продовження пенсії та посвідчення домового комітету (1919); записні книжки з господарчими нотатками (1902, 1909–1913, 1917–1919); паспорт, пенсійна книжка, метрична виписка, заповіт тощо.

Листування Варвари Семенівни

Адресати: [Глінка] С.В. (1917), Житецький Г.П. (62; 1899–1916), Житецький П.Г. (б.д.), [Стешенко] І.А. (1912), [Яковлєв] Г.М. (б.д.)

Кореспонденти: Александров Г. (1901), Антоненко М.Я. (3; 1910–1914), Архимовичі (5; 1911–1918), Берештам (14; 1880–1903), Богомолова А. (36; 1889–1915), Гайдаєва Д.Є. (3; 1911–1919), Галаган К.[М.] (1893), Гейден К.[М.] (14; 1901–1913), Глінка С.В. (1898–1911), Драгоманова Р. (15; 1900–1912), Житецька (7; 1911), Житецький Г.П. (135; 1889–1917), Житецький П.Г. (91; 1863–1900), Житецький П.П. (3; 1894–1911), Кримський А.Ю. (1911), Лазаревська (1911), Лучицький (1911), Мазурець І.П. (1915), Обручев (1911), Рашевська Л. (б.д.), Савицька (1911), Сікорський І.О. (1911), Тарновська С. (б.д.), Трегубов Є. (3; 1898–1904), Фогель Р. (75; 1888–1892) та ін.

Матеріали інших осіб

Грибоедов А.С. "Горе от ума" (б.д.); Максимович М. "О малороссийском произношении мест и имен" (1843); Нечуй-Левицький І. "Ярмарок" (б.д.); Старицький М. "Нива" (б.д.); Сухово-Кобылин. "Отжитое время" (б.д.); Шахматов А. "Завещание моим крестьянам или нравственные им наставления" (1838); Щоголев Я. "Хортиця", "Косарі" (б.д.); Языков Н. "Поэту" [поч. XX ст.]; Историческая этнография [кін. XIX ст.]; Из письма Филиппа Орлика к турецкому султану 1719 г. (б.д.); Русско-украинский словарь [поч. XX ст.]; Сборник религиозных песен (1829) та ін.

Фотографії

Житецький П.Г. (1863).

Літ.: Енциклопедія українознавства.– К., 1994.– С. 680–681; *Плачинда В.П.* Павло Гнатович Житецький.– К., 1987; Українська література у портретах і довідках. Давня література – література XIX ст.: Довід.– К., 2000.– С. 101–103; Українська літературна енциклопедія.– К., 1990.– С. 202–203.

О. П. Степченко

ЗДАНЕВИЧ Борис Іванович (1886–1966) – бібліотекознавець, лінгвіст, книгознавець.

Народився в с. Киданівці Богуславського району Київської області. Закінчив Лазаревський інститут східних мов (Москва, 1910). Співробітник ВБУ при ВУАН у

Києві, завідділом книгознавства; виконував обов'язки директора Бібліотеки (1919–1944); старший науковий співробітник Інституту мовознавства ім. О.О. Потебні (1942–1960). Кандидат філологічних наук.

Ф. 111, 10 од. зб. (1916–1967).

Наукові і творчі матеріали

"Provinciale Romanum" – невідомий друк Йоганна Гутенберга (нові дані з історії первісного друкарства)" (1935); Каталог інкунабулів бібліотеки Академії наук (перша, друга редакція та матеріали до нього) (1936–1941).

Виписки та нотатки з афоризмами, планами літературних творів, словничками та ін. (1916–1922); списки книг (1918–1925); програми курсів з історії та політичної економії; список класифікації наук (1918–1919).

Переклади: Мануель. "Філологія. Лінгвістика" (1922).

Біографічні матеріали

Особова справа (свідоцтво про смерть, некролог тощо) (1919–1967).

Матеріали службової діяльності

Відомість перевірки майна [бібліотеки] і перелік книг, що надійшли з Києва [1941].

Листування

Кореспонденти: Зданевич Р.П. (1939).

Матеріали інших осіб

Зданевич Ю.Б. "Д.И. Писарев и его литературно-критические взгляды" (б.д.).

Літ.: Книговедение : Энцикл. слов.– М., 1981.– С. 186.

М. Л. Скирта

ЗЕРОВ Микола Костянтинович (1890–1937) – літературознавець, поет, перекладач.

Народився в м. Зінькові на Полтавщині. Закінчив Зіньківську міську школу, київську Першу гімназію (1908), історико-філологічний факультет Університету св. Володимира (1914). Учителював спочатку в Златопільській гімназії (1914–1917), в Київській гімназії (1917–1920), Баришівці (1920–1923), викладав у Київському архітектурному інституті (1918–1920), Київському кооперативному технікумі (1923–1925); професор української літератури (1923), завідуючий кафедрою Київського інституту народної освіти (1930), читав також курс теорії перекладу (1930–1933). З 1932 р. завідуючий кафедрою в Українському інституті лінгвістичної освіти (Київ), редактор бібліографічного журналу "Книгарь" (1919–1920).

Літературну діяльність почав 1912 р. у журналі "Світло". Друкувався також в журналах "Літературно-науковий вістник", "Життя і революція", "Червоний шлях", "Зоря" та ін. Належав до літературної групи "неокласиків".

Ф. 35, 740 од. зб. (1910–1933); ф. І, № 2329, 2355–2381.

Наукові і творчі матеріали

Поезії: В парке плакала девочка [1917]; Присвята Мих[айлу] Ів[ановичу] Рудницькому (1919); Ріг Вернигори. Присвячено П.Я. Стебницькому (1919); Камена (1920–1923); ...Ви пам'ятаєте... (1921); [Поминки] [1924–1925]; Чатир-Даг (1926); Класики (б.д.); От малороссийского простолюдина (б.д.); Слава богу, стало гарно... (б.д.).

Літературознавство: [Поетична творчість Івана Франка]. Уривки. [1913]; ["История презельной брани" Григория Грабянки] (1913); "Наше минуле". Журнал історії, літератури і культури. 1918. Огляди преси. Ч. 1–3. [1919]; [Нарис історії нового українського письменства] (1921–1923); Українська література в 1922 р. [1923]; Українська література в 1923 р. [1924]; [Нове українське письменство] [1924]; В справі критично-бібліографічного журналу ("Нова книга" ч. 4–6) [1924–1925]; "Вітер з України"– третя книжка Тичинина" [1924–1925]; Зміцнена позиція [з приводу статті О.К. Дорошкевича "Моя апологія альбо оборона"] [1925]; Пам'яті Василя Елланського [1925]; Поезія Олеся і спроба нового її трактування [1925]; Наші літературознавці і полеміст (Савченко – Загул) (1925–1926); Поетична діяльність Куліша. Передмова до вибраних поезій [П. Куліша] (1926); Закінчений романтик [Я. Щоголев] (1926); Осип-Юрій Федькович та його повісті (1927); Анатоль Свидницький, його постать і твори (1927); Від Куліша до Винниченка. Передмова (1928); Коцюбинський і Чехов (1928); Марко Черемшина, його життя і творчість (1929); [Поетична творчість М. Старицького] [1929]; [Поети пошевченківської доби] [20-і роки XX ст.]; Байка в українській літературі XIX–XX в. (1930); "Свидницький і "Люборацькі" (1930).

Поетичні переклади з римської поезії: Авзоній Децім. "Ім'я нарізане на мармурі" (б.д.); "Квітування троянд" (1933); Вергілій Марон Публій. "Тітір і Мелібей" [1920–1922]; "Орфей і Еврідіка" (1922); "Похвала Італії" (1926); "Енеїда" (1926–1933); Горацій Флакк. Оди: "До ліри" (б.д.), "Торкватові" (1920), "До мецената" [1922–1926], "До Мельпомени" [1926], "Амфора" (1926), "Жертвоприношеніє" (1926); Еподи: "До римлян" (1921), "Блажен, хто оддалік від гомінких турбот..." ["На Альфія"] (1926); Катулл Гай Валерій. Ліричні поезії: "Плач, Венеро!" [1920], "Наш дім поставлений..." [1920], "До Лесбії" (1926, 1928), "Гімн Діані" (1927), ["До Корніфіція"] [1928]; Лукан Марк Анней. "Цезар над Рубіконом" (1932); Лукрецій Тіт Кар. "Епікур і

релігія", "Вічність матерії", "Друге основне твердження" та інші уривки з філософського твору "Про природу речей" (1924–1931); Марціал Марк Валерій. Епіграми: "До музи" (1920), "Що за вином... тобі весело..." [1925–1928], "Епіграми" (1925–[1930]), "До Антонія" (1926); Намаціан Рутілій Клавдій. "Поворот" (1932); Овідій Публій Назон. Любовні елегії: "На смерть Тібулла" [1920], "Полудень" (1933); метаморфози: "Філемон і Бавкіда" (1920), "Смерть Фаетона" (1926), "Створення світу", "Чотири покоління людські", "Гіганти", "Лікаон", "Потоп" та ін. (1924–1925); сумні елегії: "Автобіографія поета" (1920); Проперцій Секст. "Втеча" (1927), "Цінтії"(1933), "Тулові" (1933); Тібулл Альбій. "Війна і мир" [1922–1924]; з приписуваного Тібуллові "Матроналії" (IV, 2), "Полювання" (IV, 3) (1933);

Переклади з латиномовної європейської поезії: Сковорода Г.С. "Епіграма" (1921), "До Петра Герарда" [1922], "Хвала бідності" [1922], "От вона, молодість року!" [1922], "На день народження Василя Томари, дванадцятилітнього хлопця" (1931).

Переклади з російської поезії та прози: Брюсов В.Я. "Ми", "Скарга героя" та ін. поезії (1924); [Гоголь М.В.] "Портрет" [20-і роки XX ст.]; Лермонтов М.Ю. "Бажання" (1929), "З дубової гілки..." (1929), "Казбеку" (1929), "Не плач, не плач, моє дитя!" (1929), "Пророк" (1929), "Пам'яті О.І. Одоєвського [1929–1930], "Поет" (1930) та ін. вірші; Пушкін О.С. "До вельможі" (1929), "Сцена біля фонтана" ("Борис Годунов") [1929–1930], "Я пам'ятник собі поставив..." (1930), "В Сибір" (б.д.) та ін.

Переклади з польської драматургії: Словацький Ю. "Мазепа". [Трагедія] [1926]; "Балладина" (б.д.).

Переклади з французької і бельгійської поезій: [Бодлер Шарль]. "Подорож" (1925); Верхарн Еміль. "Гордість" (1930); "На молу в гавані" (1930); Герен Шарль. "Розпіжений Шеньє, Вергілію могутній..." [1930]; Дюамель Жорж. "Вечірня балада" (1925); Кро Шарль. "Копчений оселедець" (1930); Леконт де Ліль Шарль. "Гефест і Афродіта" [1925]; Реньє Анрі де. "Глиняні медалі" (1925).

Рецензії: Плевако М. "Хрестоматія нової української літератури. Т. 2. Х., 1923" (1923); Марковський М. "Найдавніший список "Енеїди" Котляревського й деякі думки про генезу цього твору" [1927–1928]; Філянський М. "Цілую землю"(1928).

Біографічні матеріали

Заява про вступ до філологічної секції Українського наукового товариства (1920); Sonnetarium. [Список власних поезій] [30-і роки XX ст.].

Листування

Адресати: Книшева Л.І. (1917), Міяківський В.В. (2; 1922–1923), Могилянський М.М. (2; 1926).

Кореспонденти: Айзенштok І.Я. (23; 1925–1931), Алексєєв П.М. (2; 1932), Білецький О.І. (16; [1927]–1930), Білий В.В. (1930), Борзяк Д.С. (6; 1925–1926), Варнеке Б.В. (1929), Гермайзе О. (1923), Гнатюк В.Я. (2; 1926; 1930), Гольденвейзер О.О. (2; 1916), Гудзій М.К. (2; 1928), Державін В.[М.] (4; 1927–1930), Дніпровський І.[Д.] (2; 1927, [1931]), Дорошкевич О.К. (2; 1926, 1931), Єфімов М.І. (2; 1930), Єфімова З.[С.] (3; 1930, 1932), Заклинський Р.[Р.] (3; 1931), Ізотов І.Т. (2; 1928), Йогансен М.Г. (1929), Кирилюк Є.П. (1930), Ковалівський А.П. (9; 1930–1931), Коломієць П.П. (2; [1926], 1929), Копержинський К. (1929), Кравченко К. (2; б.д.), Кревецький І. (1929), Куліш М.Г. [1930], Лебідь М.[М.] (1928), Малеїн О.[І.] (2; 1926), Майфет Г.Й. (21; 1927–1932), Меженко Ю.О. (2; 1921–1922), Мисик В.О. (6; 1926–1927), Могилянський М.М. (1930), Музичка А. (8; 1927, 1929), Панч П.Й. (2; 1925–1926), Підмогильний В.П. (9; [1926], 1930–1932), Плевако М.А. (4; 1926–1928), Поліщук В.Л. (б.д.), Поступальський І.[С.] (8; 1929–[1930]), Рильський М.Т. (14; 1923–1932), Рихлик Є. (2; 1928), Рудницький М.І. (14; 1926–1928), Рулін П.І. (1930), Савченко С.[В.] [1930], Старинкевич Є.[І.] (1931), Стебницький П.Я. (1919), Стефаник В.С. (1927), Тарноградський В.[П.] (4; 1930–1931), Тичина П.Г. (4; [1924–1925], б.д.), Толстяков П.[Н.] (2; 1924), Филипович П.П. (1923), Філянський М.[Г.] (1925), Хвильовий М.Г. (23; [1923–1926]), Хоменко Є.[І.] (1927), Христовий М. (2; 1930–1931), Чапля В.[К.] (1928), Черемшина Марко (3; 1925–1926), Чернявський М.Ф. (4; [1927], 1930, 1932), Шамрай А.П. (18; [1926–1931]), Якубський Б.В. (4; 1925–1928) та ін.

Всеукраїнське товариство культурного зв'язку з закордоном [1931–1932], Державне видавництво України, головний редактор (1927), "Нова книга", редакція журналу [1924–1925], "Червоний шлях", редакція журналу (1926).

Матеріали інших осіб

Ахматова А.А. "А! Это снова ты", "Чернеет дорога приморского сада" [1917]; [Драй-Хмара М.О.] "Чернігів" [20-і роки XX ст.]; Жарков Я.[В.] "Тобі, прихильнику колишніх муз..." (б.д.); Йогансен М.[Г.] [Біографічні відомості] [1923]; Кічура М. "Осінь 1914 р." (б.д.); Коломієць П. "Снігом ніч" [20-і роки XX ст.]; Подолянка Д. "Рефлексії" (1922–1924); Поліщук В.[Л.] "Максимові Рильському". [Вірш] (1921); Рильський М.Т. "За вікном тріпоче листя" (1928), "Радість" (1925),

"Фальстаф" [20-і роки XX ст.], "Як перед вами потаїти" (б.д.); Верлен Поль "Мистецтво поетичне". Переклад М. Рильського [20-і роки XX ст.]; Міцкевич А. "Альпухарра". Балада із поеми "Конрад Валленрод". Переклад М. Рильського (б.д.); Фет О.О. "В борні житейській згубивши надії". Переклад М. Рильського [1924]; Северянин И. "Девятнадцатилетней впечатления жизни несравненно новые..." [1917]; Сорока О.М. "На вітровім крилі" (1923); "Під парканом лежить в самоті..." (1924) та інші поезії, присвячені М.К. Зерову; Сосюра В.М. [Відомості про нагородження та бібліографія його творів] (1923); Тарноградский В.П. "Песня", "Баян" та інші поезії [1930–1931], "Лірика й балади" (1906–1930); Тичина П.Г. "Поле, поле!.." Рукою М.К. Зерова (1922); Филипович П.П. "Гете" [1932]; Черемшина Марко. [Автобіографія – лист до М.К. Зерова] (1925), "Туга" [20-і роки XX ст.], "Марічка занедужала" [20-і роки XX ст.]; Чупринка Г.А. "Жаба" (б.д.); "До світової революції" [1921], "Критикам і творцям" (1921); Шеллі Персі-Біші. "Ода до західного вітру". [Переклад О. Бургардта] [1923].

Літ.: Білокінь С.І. Закоханий у вроду слів. М. Зеров – доля і книги.– К., 1990; *Білокінь С.І.* Масовий терор як засіб державного управління в СРСР (1917–1941).– К., 1999.– 446 с.; *Брюховецький В.* Микола Зеров.– К., 1990; *Веденєєв Д., Шевченко С.* Українські Соловки.– К., 2001.– 496 с.; Енциклопедія українознавства.– К., 1996.– Т. 3.– С. 808; ...З порога смерті... Письменники України – жертви сталінських репресій.– К., 1991.– С. 195–198; *Ільченко О.* "Зерови: родина поетів і вчених". Невідомі деталі біографій // Україна молода.– 1999.– 3 листоп.; Київ: жертви репресій.– К., 1997.– Т. 1.– С. 164–165; Личные архивные фонды в хранилищах СССР.– М., 1980.– Т. 3.– С. 159; Письменники Радянської України, 1917–1987 : Біобібліогр. довід.– К., 1988.– С. 231; Репресії 20–30–40-х і початку 50-х років на Україні : Наук.-допоміж. бібліогр. покажч.– К., 1992.– С. 64, 69, 76–77; Українська літературна енциклопедія.– К., 1990.– Т. 2.– С. 264–265; Українська радянська енциклопедія.– К., 1961.– С. 277; Українські письменники : Біобібліогр. слов.–К., 1965.– Т. 4.– С. 557–558; *Шаповал Ю.* Україна XX століття: Особи та події в контексті важкої історії.– К., 2001.– С. 39–40.

І.Д. Лисоченко

ЗУММЕР Всеволод Михайлович (1885–1970) – мистецтвознавець.

Народився у с. Тальне (тепер Черкаської обл.). Освіту отримав у Першій київській гімназії (1894–1903), Київському університеті (1916) та у Московському археологічному інституті (1917). Стипендіат при Київському університеті для підготовки до професорського звання по кафедрі теорії та історії мистецтва (1916–1921). Викладач історії науково-популярного відділення Московського міського університету Шанявського (1915–1917), Київських вечірніх вищих жіночих курсів (1918–1919), Київського археологічного інституту (1913–1925). З 1923 р. завідуючий кафедрою історії мистецтв в Азербайджанському державному університеті та викладач історії мистецтв в Азербайджанській державній вищій художній школі.

Ф. 291, 322 од. зб. (1916–1960); ф. III, № 61059.

Проблема художественного наследия в искусстве Советского Узбекистана (1944); Урал Тансыкбаев – мастер узбекистанского лирического пейзажа (1944); Изобразительное искусство Узбекистана за 30 лет Советской власти (1947); Наследство просветителя (1947–1948); Александр Иванов – художник-просветитель (1948–1954); Художник-просветитель Ал. Иванов (1806–1858) (1953–1954); Чого навчають ескізи стінопису Олександра Іванова (1956); Подвиг художника-просвітителя (1956–1957); Художник монументальної пропаганди Олександр Іванов, 1806–1858 (1957); З досвіду пропаганди монументальним малярством (1958); "Чудеса" Різдвяної ночі (1958); Роспись стен "не церкви" Ал. Иванова [50-і роки XX ст.]; Ал. Иванов – художник-монументалист [50-і роки XX ст.]; Обыск в римской студии русского художника [50-і роки XX ст.]; Эскизы стенописи "особо на то посвященного здания". Мифическая история Иисуса и аналогичные мифы из Ветхого Завета и древней мифологии [50-і роки XX ст.].

Лекції та матеріали до них: [материалы к курсу лекций по истории восточного искусства] [1938]; [материалы к курсу лекций по истории искусств Средней Азии] [1943–1945]; [лекції з етики, естетики, образотворчого мистецтва] [1945]; [материалы к курсу лекций по искусству и архитектуре Средней Азии] [1947]; [материалы по истории архитектуры СССР] [1949]; [Загальна історія архітектури] [1950]; Палеолит и эллинизм [1950–1951]; Рим. Древнерусское искусство. Византия [1950–1951]; Запад. Средние века. Эпоха Возрождения [1950–1951]; Китай. Япония [1950–1951]; Арабы. Персы. Турки. Индия [1950–1951]; Армения [1950–1951]; Грузия. Азербайджан [1950–1951]; Славяне [1950–1951]; Древняя Греция [1950–1951]; [Історія мистецтв Європи XVII–XIX ст.] [1951].

Рецензії: Чабров Г.Н. "Очерк истории планировки и строительства русских городов Туркестанского края (1865–1917)" (1946); Асеев Ю.С. "Архитектура Кирилловской церкви-заповедника" (1948); Цилли Л.Б. "Принципы архитектурно-декоративной росписи плафона" (1949); Грицай Н.А. "Киевский период творчества В.И. Беретти" (1951); Тианиди Б.И. "Монументальная живопись в конференц-зале Музея Ленина в г. Киеве" (б.д.); Засыпкин Б.Н. "Проблемы стиля в архитектуре Узбекистана" (б.д.).

Рецензії на праці фондоутворювача

Иванов В. Отзыв о диссертации В.М. Зуммера "Александр Иванов. Материалы и исследования", представленной на соискание степени

доктора истории искусств [1923]; Фридолин П.П. Отзыв о диссертации В.М. Зуммера на тему "Ал. Иванов. Материалы и исследования" [1923]; Бонч-Бруевич В.Д. Отзыв на статьи проф. Зуммера В.М.: "Обыск в римской студии русского художника", "Ал. Иванов – художник-просветитель" (1953).

Біографічні матеріали

Особові документи (свідоцтва, посвідчення, довідки, листки по обліку кадрів, копія паспорта, атестат професора) (1916–1957); [справа про призначення пенсії по інвалідності та праці] (1951–1956); автобіографія (1952); документи про реабілітацію (заяви, довідки, листування) (1956–1959); [біографічні матеріали члена Спілки художників для "Словника українських художників"] (1969).

Матеріали службової діяльності

Характеристика наукової діяльності В.М. Зуммера (1947); протоколи засідань кафедри мистецтвознавства Середньоазіатського державного університету ім. В.І. Леніна (САДУ) (1941–1951); відгуки про виставку робіт художників, організовану В.М. Зуммером у САДУ (1945); навчальні плани кафедри мистецтвознавства САДУ (1946–1951); довідка про роботу проф. В.М. Зуммера в Державній Третьяковській галереї (1949).

Листування

Адресати: Асмус (1940), Барханов (1939), Круковська С.М. (116; 1946–1964); Скрипник М.П. (2; 1961–1962), Фортунатова І.К. (1949).

Кореспонденти: Алєксєєв М.П. (3; 1947–1960), Арбенс Н.Н. (20; 1954–1964), Асєєв Ю.С. (7; 1965), Бажан М.П. (2; 1962), Бутнік-Сіверський Б.С. (1957), Бонч-Бруєвич В.Д. (10, 1954–1955), Врона І.І. (6; 1959–1968), Жидков Г.В. (16; 1943–1952), Жолтовський П.М. (12; 1948–1966), Зубар (54; 1948–1960), Козін Я.Д. (33; 1948–1969), Колобова К.М. (5; 1966–1967), Корнілов П. (10; 1951–1970), Лук'янов Л. (7; 1943–1964), Максимович Т.А. (1947), Пунін Н.Н. (1943), Середа А.Х. (1958), Серий Г.С. (29; 1954–1963), Спаський І.Г. (22; 1957–1965), Фортунатов М.О. (34; 1943–1950), Фортунатов О.О. (24; 1941–1950); Шарлемань М.В. (1956) та ін.

Матеріали інших осіб

Асеев Ю.С. "Архитектура Кирилловской церкви" (1946); Ернст Ф.Л. "Київські архітектори XVIII віку" (1918); Жолтовський П.М. "Соціальні

теми в народному мистецтві XVIII–XIX ст." (1954); Иванов А. "Эскизы стенописи "особо на то посвященного здания, разумеется, не церкви" [50-і роки XIX ст.]; Круковская С. "На выставке произведений художников Узбекистана" (1947).

Автобіографія О.П. Новицького, список його праць, курси лекцій з історії мистецтв і літератури, біографічна довідка для УРЕ.

Фотографії

В.М. Зуммер серед учасників конференції в Криму [20-і роки XX ст.].

Літ.: Мистецтво України : Біогр. довід.– К., 1997.– С. 269.

Н. М. Зубкова

ІГНАТЬЄВ Олексій Миколайович ([1874] – р. см. невід.] – граф, дипломат.

Закінчив Петербурзький університет (1897). Служив в Міністерстві закордонних справ, російських посольствах у Римі та Бухаресті (до 1902 р.). Уманський повітовий предводитель дворянства (1903); віце-губернатор (1908–1909); губернатор Подольський, Рязанський (1909–1015).

Ф. 87, 1074 од. зб. (1880–1915); ф. І, № 49911–50175.

Біографічні матеріали

Атестати гімназиста III Петербурзької гімназії (1888–1893); прохання про призначення на службу до Міністерства закордонних справ та повідомлення про зарахування (1897); документи про проходження військової служби (1898–1902); документи на провіз майна з Бухареста до Умані, запрошення громадських організацій, навчальних закладів, військових з'єднань на вечори, виставки, ювілеї, паради тощо, програми вистав, музичних вечорів, концертів у Кам'янці-Подільському, Петербурзі (1893–1913) та ін.

Матеріали службової діяльності

Прохання окремих осіб на ім'я губернатора О.М. Ігнатьєва про призначення на службу (1909–1910); матеріали І Сквирського повітового земського зібрання (1911) та пам'ятка діячам сільського господарства (1913); список членів Подільського благодійного товариства послідовників гомеопатії (1909–1915); урядові телеграми про воєнні дії в Європі (1914–1915); справа про охорону маєтку графині Ігнатьєвої в с. Страшневе Данківського повіту (1909) та ін.

Листування

Адресати: Безак Ф.М. (б.д.), Волков О.О. (б.д.), Гакович І.Є. (б.д.),

Єрмолов (1913), Крупенський Г.М. (б.д.), Митрофан, єпископ (1914), Подгорський В.В. (1910), Татомир Х. (б.д.), Трепов Ф.Ф. (1911), Шерер М. (1913), Щукін А.М. (б.д.), Ейлер О.О. (б.д.) та ін.

Кореспонденти: Ажиєв М. (1910), Алексєєв О.М. (1908), Амвросій, єпископ (9; 1912–1915), Балашов П. (7; 1908–1915), Балицький (3; 1910–1913), Батезатул С. (4; 1913), Баум Т. (7; 1903–1913), Безак Ф.М. (14; 1909–1913), Бенкендорф (1910), Бистров (3; 1912–1913), Васильчиков (1915), Верига-Даровський А. (3; 1908), Волков (4; 1913–1915), Гагарін А.Є. (3; 1913), Грешицький (16; 1903–1914), Гейден Д.Ф. (10; 1910–1912), Гіжицький А.С. (9; 1912–1914), Глінка П.В. (1911), Грохольський Т. (4; 1910–1915), Гудим П. (8; 1904–1913), Гудим-Левкович В.П. (8; 1911), Демидов П.О. (2; 1913–1915), Ейлер О.О. (1910–1911), Єрмолов (1913), Кич П.П. (5; 1913), Ковальський Ф.Ф. (3; 1909–1913), Козицький І. (1909), Красовський В. (2; 1913–1915), Ксидо К.І. (5; 1912–1913), Куракін С. (3; 1895–1910), Левашов В.О. (2; б.д.), Майдель С.А. (2; 1912), Можайський Н. (12; 1911–1914), Муравйов Н. (8; 1908–1911), Ольшамовський І.Ф. (2; 1903–1913), Орловський К. (4; 1911–1915), Патон М.О. (5; 1912–1914), Погодін П.Г. (4; 1911–1912), Ракович І.Є. (5; 1913–1914), Ржевуський А.А. (1914), Ржешовський Н. (5; 1900–1913), Розвадовський В.К. (1904), Саблер В. (3; 1911–1913), Савостьянов О.О. (34; 1910–1914), Селецький О. (3; 1911), Синєгуб П. (3; 1912–1915), Стоєв І. (5; 1902–1903), Сухомлинов О.М. (5; 1909–1913), Іванови-Луцевіни (17; 1910–1915), Ігнатьєв Д.М. (6; 1898–1912), Ігнатьєв Д.О. (3; 1911–1915), Ігнатьєв Л.Н. (5; 1909–1915), Ігнатьєв М.М. (6; 1903–1912), Ігнатьєв П.М. (53; 1902–1915), Ігнатьєва К.Л. (35; 1898–1914), Ігнатьєва К.М. (15; 1909–1915), Ігнатьєва М.Ю. (87; 1904–1915), Трепов Ф.Ф. (14; 1909–1914), Толстая К. (1914), Толстой Д. (1909), Толстой П. (1912), Тройницький О. (9; 1909–1914), Тишкевич В. (1909), Ханенко В. (1912), Чарторижський І. (11; 1912–1914) та ін.

Матеріали господарчо-майнового характеру

Грошові рахунки фірм, магазинів, майстерень, готелів (1901–1915), меню званих обідів родини Ігнатьєвих (1898–1904).

Листи інших осіб

Безак Є. – Ігнатьєвій М.Ю. (2; 1905), Блюменау – Булгакову (б.д.), Богуцький – Красовському В.В. (1913), Врангель – Ігнатьєвій М.Ю. (1900), Нідман Є. – Ігнатьєвій М.Ю. (1913), Остен-Сакен – Ігнатьєвій М.Ю. (1903), Урусова А. – Ігнатьєвій М.Ю. (6; 1903–1914) та ін.

Фотографії

Фотоальбом (1901–1903).

Т. І. Воронкова

ІКОННИКОВ Володимир Степанович (1841–1923) – історик.

Народився у м. Києві. Закінчив Кадетський корпус (1861), історико-філологічний факультет Київського університету (1865), викладав у Харківському (1866–1867) та Київському (1868) університетах, Київському інституті шляхетних дівчат (1868–1870), Вищих жіночих курсах (1878–1882) та інших навчальних закладах, один із засновників і голова Історичного товариства Нестора-літописця (1874–1877, 1893–1895), головний редактор "Университетских известий" (1873–1913), редактор "Чтений в Историческом обществе Нестора-летописца" (1874–1877), голова Комісії для розбору давніх актів (1918–1921); магістр (1867), доктор російської історії (1869), академік Російської АН (1914), професор (1870), почесний член Юр'ївського (1902), Харківського (1906), Київського (1910), Петербурзького (1913) університетів, Київської духовної академії (1902), Московського археологічного інституту (1907), Товариства історії та старожитностей прибалтійських губерній (1911), бібліографічних товариств при Московському та Новоросійському університетах (1912), Чернігівської (1897), Полтавської (1905), Вітебської (1909) та інших архівних комісій, дійсний член Московського археологічного товариства (1878), Товариства історії та старожитностей російських (1883), Київської комісії для розбору давніх актів (1890) і багатьох інших установ; академік (1921).

Ф. 46, 709 од. зб. (1857–1928); ф. I, № 6304, 9882, 9886, 11112–11118, 26932, 50278–50279; ф. III, № 10083, 10738, 13066–13068, 14886–14888, 16738, 20064–20081, 21818, 22652–22653, 27451, 47311, 47408–51713, 53556–53557, 55425, 58862–59738, 68159–68188.

Наукові і творчі матеріали

Взгляд на летопись Нестора (1862); Опровержение мнений г. Бильбасова [1870]; Граф Николай Семенович Мордвинов. Предисловие к исторической монографии (1873); [Русские университеты в связи с ходом общественного образования] [1876]; Ист[ория] университ[етов] [Московского, Петербургского, Казанского, Киевского, Харьковского] [1876]; [Русская история в двадцатипятилетие (1855–1880-е гг.)] (1879); Граф Н.П. Румянцев. Деятельность его на пользу разработки русской истории и археологии (1881); [Рецензия на работу Д.Х. Кобеко "Цесаревич Павел Петрович (1754–1796)"] [1885]; [Отзыв о работе А.И. Маркевича "История местничества в Московском государстве в XV–XVII в."] (1887); К вопросу о сенате в царствование Екатерины II [1888]; Арцыбашев Николай Сергеевич [1889]; Время Александра I [1891]; [Опыт русской историографии [Т. 1, кн. 2] [1891–1892, 1908]; Исторические воззрения А.С. Пушкина (1899); Иван Никитич Болтин [1903]; Семья Борецких [1903]; Отзыв о трудах профессора А.Н. Ясинского (1904); Народные слухи и толки в Юго-Западном крае по делам Киевского центрального архива [1905]; Историография [1908]; А.Л. Шлецер (1909); Университетская эпопея. (Мысли старого профессора) (1913); Императрица Екатерина II как историк [1910]; Максим

Грек [1914]; Г.Р. Державин в своей государственной и общественной деятельности [1916]; Наука и ведомство просвещения в России (б.д.).

Лекції і програми до них: Время Екатерины II (1876–1877); История Московского государства от времени Алексея Михайловича до царствования Петра В[еликого] (1881–1882); Лекции по русской истории (1885); История Новгородской республики [1903]; Курс историографии. Ч. 2-я [1908]; История России XVIII в. [1725–1740] (б.д.) та ін.

Біографічні матеріали

Біографія (б.д.), посвідчення члена VI Археологічного з'їзду (1884); [Іконникова Г.Л. Записи про життя і працю В.С. Іконникова] [1912–1913]; вітальна адреса Ради Університету св. Володимира з нагоди 40-ліття його редакторської діяльності [1913]; паспорт дочки Ольги Володимирівни Петрової (1914); записні книжки про події 1917–1919 років в Росії та Україні.

Матеріали службової діяльності

Программа, представленная в историко-филологический факультет [Новороссийского университета] для испытания на степень магистра русской истории (1866); програми з російської історії (1870 – [80-і роки XIX ст.]); матеріали, пов'язані з діяльністю на посаді редактора "Университетских известий", голови Товариства Нестора-літописця; зауваження на проект правил про іспити в історико-філологічній комісії (б.д.).

Матеріали громадської діяльності

Задачи Киевского отдела Военно-исторического общества в связи с историей края [1909]; К вопросу об учреждении общественного музея в Киеве (б.д.); Мнение мое по вопросу о введении телесного наказания в средних учебных заведениях (б.д.).

Листування

Адресати: [Будилович] А.С. (б.д.), [Василенко] М.П. (1903), Владимирський-Буданов М.Ф. (1904), Іконникова Г.Л. (19; 1866–1902), Лашкевич О.С. (1898), Мордвинов М.С. (б.д.), [Царевський] К.О. (2; 1881), [Шереметєв] С.Д. (б.д.), Яснопольський М.П. (1888) та ін.

Академія наук у Петербурзі (1906–1916), інспектор Київського учбового округу (1881), Педагогічна рада Вищих жіночих курсів у Києві (1906), Університет св. Володимира [1888–1906].

Кореспонденти: Аландський П.І. (4; 1875–1877), Антонович В.Б. (11; 1881–1895), Ардашев П.М. (9; 1902–1915), Афанасьєв Г.О. (25; 1885–1917), Багалій Д.І. (6; 1888–1902), Бартенєв П.І. (10; 1887–1911), Безобразов В.П. (14; 1872–1903), Бер К. (7; 1906–1916), Береж-

ков М.М. (26; 1887–1922), Беркут Л.М. (40; 1906–1916), Бестужев-Рюмін К.М. (7; 1869–1880), Бец Д. (5; 1897–1902), Бєлєлюбський М.А. (104; 1862–1921), Бєлєлюбські (340; 1862–1916), Бичков О.Ф. (7; 1881–1890), Брікнер О.Г. (42; 1868–1894), Брокгауз Ф.А. (10; 1885–1906), Буданов М.В. (77; 1879–1915), Бузескул В.П. (54; 1893–1916), Букреєв Б.Я. (19; 1887–1906), Бунге М.Х. (4; 1881–1899), Василенко М.П. (8; 1892–1910), Ващенко-Захарченко М.Ю. (8; 1873–1908), Вишпольська Ю.Л. (13; 1904–1907), Владимиров П.В. (17; 1888–1908), Голишев І.О. (7; 1878–1894), Голубєв С.Т. (9; 1902), Голубовський П.В. (9; 1885–1907), Готьє В.Г. (17; 1882–1889), Грушевський М.С. (6; 1880–1904), Гудзій М.К. (1915), Данилевич В.Ю. (17; 1896–1913), Дашкевич М.П. (31; 1883–1906), Деляпов І.Д. (6; 1872–1882), Демков М.І. (18; 1893–1904), Довнар-Запольський М.В. (17; 1884–1908), Драгоманов М.[П.] (4; 1867–1903, б.д.), Євлогій, архімандрит (30; 1866–1914), Забєлін І.Є. (13; 1872–1892), Залєський А.І. (6; 1888–1893), Іконникова Г.Л. (29; 1908), Іконникови (195; 1866–1915), Іловайський Д.І. (7; 1889–1906), Каманін І.М. (18; 1880–1913), Каневський В.Я. (8; 1898–1900), Кістяківський О.Ф. (12; 1877–1880), Клочков В.І. (20; 1886–1907), Козловський І.П. (81; 1892–1923), Кордт В.О. (17; 1889–1916), Корольков І.М. (7; 1903–1915), Корсаков Д.О. (20; 1877–1912), Кравченко М.І. (40; 1895–1916), Кулаковський Ю.А. (31; 1881–1916), Куницький Р.В. (9; 1903–1911), Лазаревський О.М. (6; 1891–1901), Ламанський В.І. (10; 1881–1888), Лаппо-Данилевський О.С. (2; 1906), Лебедєв О.О. (6; 1892–1913), Левицький О.І. (56; 1904–1916), Линниченко І.А. (47; 1884–1915), Лучицький І.В. (34; 1865–1911), Любович М.М. (10; 1878–1902), Малінін В.М. (8; 1885–1906), Маркевич О.І. (20; 1879–1901), Мартинов І.Г. (9; 1880–1892), Міщенко Ф.Г. (23; 1884–1899), Модестов В.І. (13; 1870–1873), Наркевич М.Ф. (6; 1910–1913), Науменко В.П. (5; 1879–1910), Орищенко І.Г. (6; 1886–1916), Павлов П.В. (8; 1875–1886), Папахристо С.С. (16; 1893–1900), Перетц В.М. (10; 1906–1915), Піскорський В.К. (6; 1889–1905), Платонов С.Ф. (45; 1897–1914), Пономарьов С.І. (8; 1884–1905), Попов Н.О. (8; 1874–1890), Ределін В.І. (152; 1866–1902), Родзевичі (36; 1868–1915), Романович-Славатинський О.В. (5; 1902–1908), Рузський П.В. (13; 1883–1888), Савва В.І. (85; 1901–1918), Савченко О.О. (23; 1906–1914), Савченко С.В. (10; 1911–1914), Семевський М.І. (73; 1872–1892), Семенов-Тян-Шанський В.П. (1910), Соболевський О.І. (65; 1882–1922), Сокальський І.П. (25; 1866–1894), Спіліоті М.М. (14; 1902–1913), Стелецький Б.С. (6; 1910–1911), Стромилов М.С. (14; 1872–1894), Титов А.О. (35; 1889–1910), Токмаков І.Ф. (9; 1880–1892), Уварова П.С. (10; 1881–1914), Фірсов М.М. (6; 1905–1911),

Флоринський Т.Д. (32; 1882–1909), Фортинський Ф.Я. (12; 1872–1878), Францев В.А. (8; 1907–1923), Хрущов І.П. (13; 1870–1899), Цвєтаєв І.В. (11; 1878–1911), Чечулін М.Д. (5; 1898–1909), Шаварський М.П. (7; 1890–1913), Шаровольський І.В. (8; 1905), Шахматов О.О. (7; 1900–1912), Шеметова Н.В. (35; 1892–1906), Шереметєв С.Д. (13; 1896–1917), Шибанов П.В. (30; 1889–1912), Шляпкін І.О. (7; 1886–1900), Шубинський С.М. (6; 1876–1878), Яснопольський М.П. (32; 1879–1915) та ін. Листування родичів В.С. Іконникова та Г.Л. Іконникової (Іконникових, Бєлєлюбських, Родзевичів, Ределіних, Петрових та ін.).

Академія наук у Петербурзі (1908–1917), Археографічна комісія Міністерства народної освіти (1916), Вищі жіночі курси у Києві (1913), Віленська публічна бібліотека (1897), Кавалергардський полк (1898), Київська громадська бібліотека (1907), Київський відділ Російського воєнно-історичного товариства та Київське товариство охорони пам'ятників (1900–1910), Київський губернський статистичний комітет (1903), київський, подільський і волинський генерал-губернатор (1914), попечитель Київського учбового округу (1879–1912), редакція журналу "Русская старина" (1879), Російське історичне товариство (1914), Саратовська вчена архівна комісія (1910), Таврійська вчена архівна комісія [10-і роки XX ст.], Товариство історії та старожитностей російських при Московському університеті (1896), Тульська губернська вчена архівна комісія (1915), Університет св. Володимира (1891–1910) та ін.

Матеріали інших осіб

Альбрехт В. "Русская история. Лекции 1866–1867 гг."; [Антонович В.Б.] [Звіт про діяльність в Київській археографічній комісії, Географічному товаристві, музеях та ін.] (1878); Грушевский М.С. "Роспись имущества Н.И. Романова и представляемые ею бытовые данные" (1888); [Иконникова А.Л.] "Женский вопрос у наших антиподов" (1896); [Иконникова А.Л.] "Попытка исследования вопроса о возникновении, целях и задачах женских обществ взаимопомощи" (1907); [Иконникова О.В.] "Женское счастье" (1900); Хандриков М.[Ф.] "О новом способе определения широты и времени" [1899].

Фотографії

В.С. Іконников (1873, 1913), В.С. Іконников з дружиною Г.Л. Іконниковою, дочкою О.В. Іконниковою (Петровою), В.М. Петровим (зятем) та його батьками (1908); М.С. Іконников (брат) (б.д.), М.А. Бєлєлюбський (б.д.) та інші родичі, знайомі.

Літ.: Академія наук України. Персональний склад, 1918–1993.– К., 1993.– С. 57; Библиография русской библиографии по истории СССР.– М., 1957.– С. 18–19, 31–32, 85, 88, 124, 136, 156, 164; Биографический словарь профессоров и преподавателей Университета св. Владимира (1834–1884).– К., 1884.– С. 228–234; *Венгеров С.А.* Источники словаря русских писателей.– Спб., 1910.– Т. 2.– С. 480–481; *Войцехівська І.Н.* Академік Володимир Іконников : Життєпис та бібліографія.– К., 1998.– 130 с.; *Войцехівська І.Н.* Володимир Іконников : Джерелознавчі студії.– К., 1999.– 360 с.; *Войцехівська І.Н.* Іконников Володимир Степанович // Українські архівісти : Біобібліогр. довід.– К., 1999.– Вип. 1.– С. 153–156; Довідник з історії України.– К., 2001.– С. 269; Енциклопедія українознавства.– Л., 1994.– Т. 3.– С. 860; История Академии наук Украинской ССР.– К., 1979.– С. 697; История Центральной научной библиотеки Академии наук Украинской ССР.– К., 1979.– С. 27–28, 137; Історія Академії наук України, 1918–1923 : Документи і матеріали.– К., 1993.– С. 508; Історія Київського університету.– К., 1959.– С. 54; *Ковалинский В.В.* Меценаты Киева.– К., 1998.– С. 344, 474; Личные архивные фонды в государственных хранилищах СССР : В 3 т.– М., 1962–1980.– Т. 1.– 1962.– С. 292; Т. 3.– 1980.– С. 168; Малий словник історії України.– К., 1997.– С. 172; Материалы для биографического словаря действительных членов АН.– Пг., 1917.– Ч. 2.– С. 304–317; *Сарбей В.Г.* Один з перших істориків-академіків АН УРСР : (До 125-річчя з дня народження В.С. Іконникова) // Укр. іст. журн.– 1966.– № 12.– С. 130–132; *Соболевский А.* Памяти Владимира Степановича Иконникова // Библиогр. изв.– 1925.– № 1/4.– С. 215–218; Список трудов профессора В.С. Иконникова и биографический очерк // Унив. изв.– К., 1914.– № 1; Українська літературна енциклопедія.– К., 1990.– Т. 2.– С. 303–304.

І. Д. Лисоченко

ІОФАНОВ Давид (Даниїл) Михайлович (1903–1965) – літературознавець.

Народився в Харкові. Закінчив Харківський інститут народного господарства (1926), декан Укрпромакадемії ім. Й.В. Сталіна (1930), працював в системі АН УРСР (1934–1941), аспірант Інституту української літератури ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР (1939–1947); під час війни – голова колгоспу "Восток" в Киргизькій РСР і завідуючий відділом пропаганди, літератури і мистецтва республіканської газети "Советская Киргизия" (1941–1946), завідуючий кафедрою російської літератури Київського державного педагогічного інституту ім. Горького (1948–1958), доцент (1951), завідуючий відділом рукописів Державної публічної бібліотеки АН УРСР (1948–1958), кандидат філологічних наук (1948).

Ф. 104, 225 од. зб. (1934–1964).

Наукові і творчі матеріали

Лермонтов. Новые материалы о жизни и творчестве (1941–1947); Жизнь и творчество народного поэта Киргизии Аалы Токомбаева (1944–1946); Марко Вовчок. 1834–1907 [1945–1950]; Лермонтов и Украина (1947); Н.И. Костомаров. 130 лет со дня рождения (1947); Лермонтов и украинская литература XIX в. (1947–1948); В.Г. Бєлінський

[1948]; И.А. Крылов. 1769–1844 (1948); Михаил Коцюбинский на острове Капри [1949–1956]; Жизнь и творчество Н.В. Гоголя [кін. 40-х років–1958]; В.А. Жуковский. 1783–1852 [1952]; А.П. Чехов и Украина (1954–1955); А.П. Чехов. 1860–1904 (1954–1955); Неопубликованные письма Ивана Франко (1955); Гоголевские традиции в советской литературе (1957–1960); Мысли о лирической поэзии и лирике молодых поэтов (1960); Шевченко и Белинский (1960–1963).

Художні твори: Лирика разных лет (1926–1961); Творческое заседание продолжается (1945–1950); в співавторстві з О. Райдановим: А как должно быть? [1945–1965]; Дачная идилия [1945–1965]; Секрет молодости [1945–1950]; Четыре кошки [1945–1955].

Лекції і програми до них: М.Ю. Лермонтов и Т.Г. Шевченко (1947); Методика подготовки и чтения лекций на литературные темы (1954); Марксистское учение о государстве [1945–1946]; А.П. Чехов [1954–1955].

Рецензії: Книга о великой украинской артистке. [Рецензія на книгу Дуриліна С.М. "Марія Заньковецька. 1860–1934. Життя і творчість"] (1955); Научная биография Т.Г. Шевченко. [Рецензія на книгу Хінкулова Л. "Тарас Шевченко. Биография" [1960–1961]; Новая книга о лирике и лириках. [Рецензія на книгу Шаховського С. "Лірика і лірики"] (1960); Днепровские мелодии. [Рецензія на збірник віршів Дрока К.] (б.д.).

Робочі матеріали: бібліографія праць Іофанова Д.М. (1942–1955), план збірника "Новые материалы о Гоголе" [50-і роки XX ст.]; зошити Іофанова Д.М. з нотатками оповідань, нарисів, віршів (б.д.).

Рецензії на праці фондоутворювача

Беренштейн М.Д. "Рецензії на лекцію "Лермонтов и Шевченко" [два варіанти: 1947, 1960]; Белецкий А.И. "Рецензия на "Н.В. Гоголь. Детские и юношеские годы" (1950); Волынский П.К. "Из отзыва о работе Д.М. Иофанова "Детские и юношеские годы Н.В. Гоголя" (1950); Серман И. "Рецензия на статью "В.В. Капнист и Н.В. Гоголь" [1957].

Біографічні матеріали

Особова справа (автобіографії, листки по обліку кадрів, довідки) (1941–1964); матеріали про: діяльність в Киргизькій РСР (посвідчення, довідки, грамоти) (1941–1946); перебування в аспірантурі Інституту української літератури ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР (звіти про роботу, характеристики) (1939–1948); роботу в Київському педагогічному інституті (витяги з протоколів, довідка у ВАК) (1950); діяльність завідуючого відділом рукописів Державної публічної бібліотеки АН УРСР (довідки, накази) (1948–1956).

Листування

Адресати: Білецький О.І. (5; 1947–1958), Дорошенко К.П. (1962), Іофанови, батьки (1934) та ін.

Кореспонденти: Айзеншток І.Я. (2; 1958), Білецький О.І. (7; 1943–1958), Богаєвська К. (6; 1954–1956), Гордін А.М. (3; 1951–1952), Гудзій М.К. (1952), Зільберштейн І.С. (7; 1951–1955), Кудрявцева О.О. (4; 1951–1952) та ін.

Міністерство освіти УРСР, Харківська державна бібліотека ім. В.Г. Короленка (1947–1956) та ін.

Матеріали інших осіб

Самаганов Дж. "Народный поэт Киргизии Аалы Токомбаев" [40-і роки XX ст.]; Райданов О.Л. (псевдонім Олекса Турбогенерасенко) "Горобинівка" [1950–1960].

Образотворчі матеріали

Репродукція картини Рєпіна І.Ю. "Гоголь и о. Матвей" (б.д.); фотографія Ніжинської гімназії вищих наук [1-а пол. XIX ст.] (художник О. Візель, акварель); ілюстрації до книги Д.М. Іофанова "Н.В. Гоголь. Детские и юношеские годы" (1951).

С. В. Сохань

ІСАЄВИЧ Михайло Іванович (рр. н. і см. невід.) – поміщик Лубенського повіту, почесний мировий суддя.

Ф. 211, 19 од. зб. (1891 – поч. XX ст.).

Наукові матеріали

О крестьянском землевладении. Наброски к статье (1891); К уставам благотворительных обществ вообще и к уставу, возникающего Лубенского благотворительного общества на конституционных началах коренного обновления России в частности. Проект предисловия (1906); По поводу коренного обновления России. Заметки (1907); О политическом устройстве России. (Наброски к статье) [1909]; виписки із газет "Киевлянин" и "Русская мысль" за 1907 г.

Листування

Адресати: Олександр Захарович (1903).

Кореспонденти: Башкін Ю.О. (1907), Вавілов В. (1906), Леонтович І.М. [кін. XIX – поч. XX ст.], Міртов П.О. (1906), Павлов К.Ф. (1908), Сорокін О.О. (1905) та ін.

Книжковий магазин Тузова [Н.А.] (1897), Лубенський окружний суд (1894), Лубенська повітова земська управа [1895], Лубенський повітовий комітет піклування про народну тверезість (1898).

Матеріали інших осіб

Ісаєвич В.О. "Договір із селянами-спільниками про врожай в помісті Куньєваха Лубенського повіту Полтавської області" (1905); Исаевич М. "Сила жизни" [кін. XIX – поч. XX ст.]; резолюція звіту у справі організації землеробського училища ім. С.Г. Овдієнка (б.д.).

М. Л. Скирта

ІСТОМІН Михайло Павлович (1855 – р. см. невід.) – історик, історик літератури та українського мистецтва, педагог.

Закінчив Другу київську гімназію (1874) та історико-філологічний факультет Університету св. Володимира (1878); викладач історії, літератури, географії (1879–1924); співробітник Історичної секції ВУАН (1925); кандидат історичних наук.

Організатор першої на Україні виставки старовинного малюнка та іконографії (1899); почесний член Історичного товариства Нестора-літописця (1880), Московського археологічного товариства (1898), Одеського товариства історії і старожитностей (1890), Історичного товариства при Новоросійському університеті; член Віленської археографічної комісії (1901).

Ф. 108, 46 од. зб. (1871–1926); ф. I, № 11066, 45831–45835, 48304–48305; ф. III, № 20107, 49312–49313.

Наукові і творчі матеріали

Придет пора, когда меня не будет [кін. XIX ст.]; виписки з опублікованих праць з питань жіночої творчості, про польський народ, про релігійність молоді [сер. XIX – поч. XX ст.]; нотатки про конференцію "Современная французская молодежь" [кін. XIX – поч. XX ст.].

Статті: Следы пребывания варягов на севере Руси (по изысканиям археологов) [кін. XIX – поч. XX ст.]; Следы пребывания норманнов на севере России (по изысканиям археологов) [кін. XIX – поч. XX ст.]; Церковно-политические отношения Московской Руси и Византии [кін. XIX – поч. XX ст.]; Стенопись храмов и костелов на Правобережной Украине (Киевщине и Волыни) [10-і роки XX ст.].

Лекції та матеріали до них: Про творчість М.Ю. Лермонтова [1891]; Бесіда про статтю [Л.М.] Толстого "Неделанные" [кін. XIX – поч. XX ст.]; Влияние реформ Петра на просвещение [кін. XIX – поч. XX ст.]; Главные черты характера Ломоносова [кін. XIX – поч. XX ст.]; Ідеї Платона [про виховання юнацтва] [кін. XIX – поч. XX ст.]; лекція з

драматургії [кін. XIX – поч. XX ст.]; лекція з історії [про Б. Хмельницького] [кін. XIX – поч. XX ст.]; лекції з історії релігій та виписки до них [кін. XIX – поч. XX ст.]; лекції з історії розвитку освіти в Росії та в європейських країнах і матеріали до них [кін. XIX – поч. XX ст.]; лекції з педагогіки та матеріали до них [кін. XIX – поч. XX ст.]; лекції з загальної історії, англійської мови та італійської граматики і матеріали до них [кін. XIX – поч. XX ст.]; лекція із слов'янознавства та мовознавства [кін. XIX – поч. XX ст.]; Про літературну творчість [кін. XIX – поч. XX ст.]; Про розвиток естетичного почуття [кін. XIX – поч. XX ст.]; програми з російської літератури та план доповіді "Вождь и армия" [кін. XIX – поч. XX ст.].

Доповіді: Польский мессионизм и его главные представители в прошлом веке [кін. XIX – поч. XX ст.]; Обсуждения положения школьного дела в эпоху средних веков [кін. XIX – поч. XX ст.].

Рецензії: Служебник святительский 1665 г. [Мініатюри й орнаменти подав Олексій Новицький] [10-і роки XX ст.].

Біографічні матеріали

Особова справа (анкети, біографія, заяви та ін.) (1882–1926).

Листування

Адресати: [Багалій] Д.І. (1925–1926); [Житецький] П.Г. (1888–1889); Іконников В.С. (1888–1889); [Флоринський Г.Д.] (1905).

Кореспонденти: [А.Е.] (1930); [Гей Е.] (1932); Істомін О.П. (1924); Істоміна М.О. (б.д.); Істоміни Павло та Марія (1899); Істомін Ф. (1909); Троїцька В. (б.д.).

Листи інших осіб

Щербина К.М. – Істоміну О.П. (1925–1927).

Матеріали інших осіб

Витошинский Е. "Программы по русскому языку для приготовительного класса 3-й военно-инженерной школы в Киеве на 1922/23 учебный год" (1922); Істомін О.П. "Про творчість В.А. Жуковського" [кін. XIX – поч. XX ст.]; Особова справа О.П. Істоміна (заповіт, доручення, грамоти) (1894–1924); Істомін Ф.П. "Про типографії Києва в період 1625–1630 рр." [кін. XIX – поч. XX ст.]; "Русская литература в XVI в." [кін. XIX – поч. XX ст.]; Полонський Я.П. "Казимир Великий" (1871–1880); Сафонова М., учениця VII класу "Отношение Тургенева к основам базаровского мировоззрения и к самому Базарову как к личности" [кін. XIX – поч. XX ст.].

М. К. Іваннікова

ЇЖАКЕВИЧ Іван Сидорович (1864–1962) – живописець, графік.

Народився в с. Вишнополі, тепер Тальнівського району Черкаської області. Учився в іконописній школі Києво-Печерської лаври (1876–1882), Київській рисувальній школі М. Мурашка (1882–1884), в Петербурзькій Академії мистецтв (1884–1888). Народний художник УРСР (1951).

Працював у галузі станкового і монументального живопису, книжкової та журнальної ілюстрації. Був членом Асоціації художників Червоної України. Брав участь у реставрації та відновленні розписів Кирилівської церкви в Києві, Трапезної і Всіхсвятської церкви в Києво-Печерській лаврі.

Ф. XVII, 343 од. зб. (1906–1959).

Творчі матеріали

[План картини "Зустріч Тараса Бульби з синами"] (б.д.), Селянська школа минулих часів [п'єса] (б.д.).

Біографічні матеріали

Автобіографія (1949, 1959); [Спогади] (б.д.); Мое воспоминание (б.д.), Повідомлення духовного собору Києво-Печерської Успенської лаври про зарахування Їжакевича вчителем Лаврської іконописної школи (1906); Прахов Н.А. "Мое знакомство с народным художником Иваном Сидоровичем Ижакевичем. Воспоминания" (1952); Адреси Державного республіканського історичного музею, Міністерства освіти УРСР, Спілки радянських художників України, Спілки радянських композиторів України, Спілки радянських письменників України, Київського державного художнього інституту; вітальні листи та телеграми від колективів Державної Третьяковської галереї, Львівського музею художньої промисловості, Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР, Державного музею українського мистецтва, Державного музею Т.Г. Шевченка АН УРСР та інших установ, навчальних закладів з нагоди ювілеїв (1944–1959).

Матеріали громадської діяльності

[Привітання з нагоди відкриття у м. Києві музею Т.Г. Шевченка] (1949).

Листування

Адресати: Герасимов О.М. (1954), [Дорошенко] К.П. (1956), Карпюк Ф.І. (б.д.), Козин І.В. (1958), Третьяков В.В. (7; 1955–1957) та ін.

Вишнопільська семирічна школа (б.д.), редакція газети "Советское искусство" [1954].

Кореспонденти: Андрейченко І.М. (2; 1955), Бондар І.В. (1954), Бучма А.М. (1949), Власов В.Т. (1956), Гурій, архієпископ (б.д.), Добровольський А.В. (1954), Карпюк Ф.І. (2; 1958–1959), Касіян В.І. (1954),

Кондратенко М.П. (1958), Кукуруза С.В. (1958), Лаков М.А. (1949), Леонтович В.Г. (1959), Некачало М.К. (1954), Панч П.Й. (1949), Петрицький А.Г. (1949), Півторак Ф.З. (1954), Прахови (1954), Ревуцький Л.М. (1949), Рептюк Р.В. (1958), Романюк Й.І. (13; 1950–1951), Тичина П.Г. (2; 1949), Третьяков В.В. (30; 1955–1959), Ужвій Н.М. (1949), Усатенко М.Ф. (1958), Щусєв О.В. (1949) та ін.

Видавництво "Искусство" (1953), редакції журналів "Нива" (1910–1915), "Мистецтво" (1957), Рильське духовне училище (1916), Уманський краєзнавчий музей (1957).

Матеріали інших осіб

Залькалнс Т., Миесниеке К. и др. "На службе искусству и просвещению" [нотатки про В.В. Третьякова] (б.д.).

Фотографії

Фоторепродукції картин В. Третьякова "Перед вечером", "Народный писатель" (ескіз до картини), "Старый пчеловод". Фотографії церков на місці битви під Берестечком 1654 р. (1950, 1959).

Літ.: Иван Сидорович Ижакевич.– М., 1955; *Касіян В.* Найстаріший український художник // Вітчизна.–1959.– № 1; Личные архивные фонды в хранилищах СССР : Указ.– М., 1980.– Т. 3.– С. 167; Малий словник історії України.– К., 1997.– С. 176; Мистецтво України : Біогр. довід.– К., 1997.– С. 278–279; Митці України : Енцикл. слов.– К., 1992.– С. 280; Українська радянська енциклопедія.– К., 1961.– Т. 6.– С. 25–26.

І. Д. Лисоченко

КАМАНІН Іван Михайлович (1850 – 1921) – історик, архівіст.

Народився в с. Димері Києво-Святошинського району Київської області; закінчив Другу київську гімназію, Університет св. Володимира (1872); працював в Київському центральному архіві давніх актів (1883); директор архіву (після 1918 р.); голова комісії ВУАН для вивчення історії українського права.

Ф. 83, 69 од. зб. (1878–1919); ф.І, № 3506, 13082–13084, 28661, 28662, 28727, 45845, 49724–49756; ф.ІІІ, № 9535–9537, 10053, 10054, 32749–32751, 47014, 49333, 49334, 52310–52318, 53558, 53559, 59084, 59085, 59905–59907, 59087, 61879, 63653.

Наукові і творчі матеріали

Киевский центральный архив в 1852–1878 гг. (1878); К вопросу об имени Галшки Гулевичовны, основательницы Братской школы и монастыря (1880); Из истории городского самоуправления по магдебурскому праву (1882); Из прошлого г. Киева (1895); Главные моменты в истории развития южно-русского письма (1899); Еще о древности братства и школы в Киеве [кін. XIX ст.]; Забытый обычай. Случай женитьбы священника [кін. XIX ст.]; Киевский Центральный архив для древних актовых книг губерний: Киевской, Подольской и Волынской в истекшие 50 лет его существования (1852–1902) (1902); Еще о песне про Петра Сагайдачного (1907); Юбилейные годы: 1611–1613, 1711–1714 и 1808–1812 (1911); Сказание о зверинецкой пещерной обители св. архистратига Михаила (1915); Пересопницкое евангелие [поч. XX ст.]; Дело о неправильном расходовании денег войтами Киевскими (б.д.); Отрывки из работы "Зверинецкие пещеры" (б.д.); Плач Лаврского Иеремии конца XVIII века (б.д.); Черновые заметки по истории Юго-Западной России (б.д.); Об организации архивного дела (б.д.); Вопросы археографии на XI Археологическом съезде (б.д.);

Завещание Г.Н. Теплова с относящимися к нему бумагами (б.д.); Печать о П.А.Кулише (б.д.) та ін.

Рецензії: Андриевский А. "Исторические материалы из архива Киевского губ. правления". Вып. 8 (1885); Андриевский Ал. "Исторические материалы из Архива Киевского губернского правления". Вып. 9 (1885); Архив Юго-Западной России, издаваемый Временной комиссией для разбора древних актов. Часть I, том VI (1883); Бразоль Г. "Об упразднении волостных и сельских судов. Замена их мировыми судебными учреждениями" (1886); Виноградов В.К. "Исторический очерк" (1884); Матвеев А.А. "К вопросу об археологических исследованиях в Южной России" (1884); "Киево-Михайловский Златоверхий монастырь в его прошлом и настоящем" (1885); Сумцов Н.Ф. "Хлеб в обрядах и песнях" (1885) та ін.

Біографічні матеріали

Моя жизнь [поч. XX ст.].

Матеріали службової діяльності

[Записка про укладання української актографії] [кін. XIX – поч. XX ст.]; звіт про діяльність Товариства Нестора-літописця (1903).

Листування

Адресати: [Антонович] В.Б. (1906), [Багалій] Д.І. (1891), Іконников В.С. (5; 1880–1914); Ківлицький Є.О. (1902), Куліш О.М. (34; 1903–1910), Лашкевич О.С. (1888), [Левицький О.І.] (2; 1901); [Модзалевський] В.Л. (3; 1905–1919); [Петров] М.І. (3; 1900–1915); [Стебницький] П.Я. (9; 1908–1910); Стешенко І.М. (2; 1911, 1918); [Титов] Ф.І. (3; 1903–1908).

Кореспонденти: Барвінський Є.І. (1912).

Матеріали інших осіб

Копії актів 1374–1777 рр. польською, українською та латинською мовами (б.д.); Манифест Екатерины II 28 июня 1762 г. (б.д.); Перепись населения Луцкого повета 1678 г. (б.д.); Перепись поселений и домов Подольского воеводства 1678–1679 гг. (б.д.); Права и привелеи на Барское староство и принадлежащие к нему села, XV–XVIII вв. (б.д.); [Присяжное показание о количестве домов, подлежавших оплате до и после Освободительной войны 1648–1654 гг. в Луцком повете] (б.д.); Матеріали V Археологічного з'їзду (1881) та ін.

Літ.: Енциклопедія українознавства.– Л., 1994.– Т. 3.– С. 926; Українська літературна енциклопедія.– К., 1990.– Т. 2.– С. 387; Український радянський енциклопедичний словник.– К., 1967.– Т. 2.– С. 26.

М. К. Іваннікова

КАПНІСТИ (родовий фонд) – поміщики, дворяни, графи, землевласники на Лівобережній Україні в XVII – поч. XX ст.

Василь Васильович (1758–1823) – письменник, поет, статський радник, Полтавський губернський предводитель дворянства (1820–1823); **Семен Васильович** (1791/92–1844) – педагог, співробітник "Журнала древней и новой словесности" (1818), директор училищ Полтавської губернії (1838; 1842), надвірний радник, син Василя Васильовича; **Іван Данилович** ([1746] – [до 1802 р.]) – підпоручик у відставці, поміщик Миргородського повіту, небіж Василя Васильовича; **Василь Семенович** (1830–1876) – кандидат у члени Комітету з поліпшення побуту поміщицьких селян від Кременчуцького повіту (1858), Кременчуцький предводитель дворянства (1871–1872), почесний мировий суддя та голова З'їзду мирових суддів (1872), титулярний радник, онук Василя Васильовича; **Петро Іванович** (1830–1898) – редактор "Правительственного вестника", письменник, онук Василя Васильовича.

Ф. 130, 42 од. зб. (1741–1892); ф. I, № 5657–5755; ф. II, № 1883; ф. III, № 8557–8558, 8824–8825, 8869–8870, 9199, 23189–24344, 29456, 29855.

Родинні матеріали

Господарчо-майнові документи та матеріали, пов'язані з проведенням реформи 1861 р. у маєтках Капністів; описи маєтків, ревізькі казки, грошові документи, матеріали судових справ з маєткових питань тощо (1812–1892); родинне листування Капністів [кін. XVIII – 2-а пол XIX ст.]; листування членів родини Капністів з різними особами [кін. XVIII – 2-а пол. XIX ст.].

Матеріали Василя Васильовича

Творчі матеріали

Ябеда [90-і роки XVIII ст.]; Раскаявшийся человеко-ненавистник [кін. XVIII ст.]; Антигона [кін. XVIII – поч. XIX ст.]; переклади псалмів [кін. XVIII ст.]; переклади од та наслідування Горація [кін. XVIII – поч. XIX ст.]; вірші та епіграми [кін. XVIII – поч. XIX ст.]; переклад, вступ та примітки "Слова о полку Игореве" [поч. XIX ст.]; Сочинения. Ч. I (б.д.) та ін.

Листування

Адресати: Гоголь-Яновський В. (3; 1815), Жуковський В.А. (1818), Тарнавська Ф.Т. (7; 1797), Олександр I [поч. XIX ст.] та ін.

Кореспонденти: Батурин М. (5; 1794–1795), Батурин П. (9; 1791–1794), Вилчик О. (5; 1789–1791), Вяземський А. (2; 1789), Головкін (10; 1788–1794), Державін Г.Р. (4; 1783–1816), Дяков [Н.] (6; 1785–1794), Карташевський І. (3; 1791–1792), Крижанівський А. (9; 1788–1790), Львов [Н.А.] (2; 1791, 1797), Лорер [І.] (37; 1788–1795), Міщенко І. (13; 1788–1792), Муравйов-Апостол І.М. (45; 1815–[1823]), Рикман Ф.

(30; 1785–1793), Румянцев-Задунайський [П.] (1795), Тарнавська Ф.Т. (12; 1797–1798), Трахимовський М. (12; 1784–1793), Туманський Ф. (2; 1786), Чарниш І. (3; 1795–1796) та ін.

Матеріали Семена Васильовича

Господарчо-побутові матеріали

Звернення до Державного банку про повернення грошей (1826–1830); духівниці його та його дружини, Олени Іванівни (1844, 1850) та ін.

Листування

Кореспонденти: Бібіков І. (2; 1833), Капніст О. (11; 1812–1834), Львов Л. (1820) та ін.

Матеріали Івана Даниловича

Купчі, мінчі, вексель на позичені гроші (1776–1777).

Листування

Адресати: Бібіков М. (2; 1853).

Матеріали Василя Семеновича

Біографічні матеріали

Наказ про звільнення та атестат (1860); закордонний паспорт (1864); матеріали про підтвердження графського титулу (1877).

Листування

Адресати: члени родини Капністів (1852–1872).

Кореспонденти: Бєлуга-[Кіханов] М. (3; 1855 – [70-і роки XIX ст.]), Бібіков М. (2; [2-а пол. XIX ст.]), Ільїн[ський] П. (2; 1854, 1865) та ін.

Матеріали Петра Івановича

Господарчо-побутові матеріали

Доручення на управління маєтками (1868); контракт на оренду землі селянами с. Василівки (1888) та ін.

Листування

Адресати: [Капніст] В.С. (5; [1872]), Шаховський О.І. (1872).

Кореспонденти: Карпов (1891) та ін.

Матеріали інших осіб

Документи родини Мандерштернів (родичі дружини П.І. Капніста) (1862–1867); матеріали адмірала Мордвінова стосовно державних та службових питань [сер. XIX ст.]; листування членів родини Муравйових-[Апостолів] (58; 1815–1835); копії листування Олександра І з Наполеоном (2; 1805); матеріали з питань підготовки селянської реформи 1861 р.: доповідні записки, проект положення [40–50-і роки XIX ст.]; матеріали губернського у сільських справах "присутствия" (1868); "О

юридических обычаях крестьян Полтавской губернии" [60-і роки XIX ст.].

Фотографії

Портрет В.В. Капніста (б.д.).

Літ.: *Берков П.В.* Капнист.– М. ; Л., 1950; *Павловский И.Ф.* Краткий биографический словарь ученых и писателей Полтавской губернии с половины XVIII века.– Полтава, 1912.– С. 82–84; Энциклопедический словарь / Брокгауз и Ефрон.– Спб., 1895.– Т. 14.– С. 387; *Модзалевский В.Л.* Малороссийский родословник.– К., 1910.– Т. 2.– С. 285–292, 713; *Бабкин Д.С.* К биографии В.В. Капниста (в связи с 200-летием со дня рождения) // Изв. АН СССР. Отд. лит. и яз.– 1957.– Т. 16, вып. 6.– С. 540–545; Малий словник історії України.– К., 1997.– С. 182; *Грушевський М.* Секретна місія українця в Берліні // Зап. Наук. т-ва ім. Шевченка.– 1896.– Т. 9; *Кононко Є.М.* Нові дані про В.В. Капніста (за епістолярними матеріалами) // Вісн. Київ. ун-ту. Сер. філології.– 1972.– № 14.– С. 52–58; *Оглоблін О.* Люди старої України.– Мюнхен, 1959; Українська література у портретах і довідках. Давня література – література XIX ст. : Довід.– К., 2000.– С. 126–127; Особисті архівні фонди відділу рукописів / Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника.– Л., 1995.– С. 90.

О. І. Іванова

КАРАЦУБА Степан Ісакович (1897–1984) – інженер-механік, авіабудівник, історик авіації.

Народився на хут. Очеретова Балка станиці Новокорсунська Кубанської області. Закінчив Катеринославське землемірне училище (1919). Студент Кубанського політехнічного інституту (1919–1921). Закінчив Київський політехнічний інститут (1929). З 1925 р. працював на Київському авіазаводі на посаді робітника, техніка, інженера, головного інженера (1930). Викладач Київського політехнічного інституту.

Член бюро та заступник голови секції історії авіації і космонавтики Українського відділення Радянського національного об'єднання істориків природознавства і техніки (1963), член Українського товариства охорони пам'яток історії та культури.

Ф. 275, 1790 од. зб. (кін. XIX ст. – 1983).

Наукові матеріали

Очерки развития авиации на Украине. [Колективна монографія] (1966).

Статті: Борьба с шумом и вибрационными ощущениями при механической обработке древесины на деревообрабатывающих станках (1956); Планери Київського політехнічного інституту (1963); Первые шаги планеризма на Украине (1965); До історії літакобудування на Україні (1965); Київські піонери авіації – Делоне Микола Борисович (батько) і Делоне Борис Миколайович (син) (1966, 1969); Конструкторы Киевского общества воздухоплавания и их самолеты (1966, 1973); Из

истории Киевской школы воздухоплавания. Ф.Ф. Андерс и его дирижабли (1968); Олександр Данилович Карпека. (З історії київської школи авіації) (1968); Жизнь, отданная любимому делу. (Бобров В.Ф.) (1969, 1970); К истории развития авиации на Украине. Бобров Виктор Флавианович (1969); Пионеры отечественной авиации братья Андрей, Евгений, Иван и Григорий Касьяненко и их самолеты (1970); З історії літакобудування на Україні (1971); [К.К. Арцеулов] (1971); Бобров Виктор Флавианович (1971); Всесоюзные планерные соревнования (1971); Київське товариство повітроплавання (1972, 1980); 50 лет со времени открытия в Киеве первой в мире выставки по изучению мировых пространств (1973); Андерс Федір Фердинандович (1975); Дирижабли Ф.Ф. Андерса (1975, 1981); Гансвиндт Герман (1975); Основоположник практической космонавтики С.П. Королев (1976, 1983); Из воспоминаний о Сергее Павловиче Королеве (1978); Авіаційне науково-технічне товариство при Київському політехнічному інституті (1978, 1981); Исторические вехи Киевского авиационного завода в период 1920–1940 гг. (1979); Піонер вітчизняного дирижаблебудування (1979); Сикорский Игорь Иванович (1979) та ін.

Доповіді: Планеры "КПИР" (1964); О.Д. Карпека (1964); Перші авіаційні підприємства на Півдні Росії (1967); Из истории воздухоплавания на Украине (1967, 1974); К 50-летию Киевского авиазавода (1969); На Луну по трассе Кондратюка (1969); Из истории авиамоделизма на Украине (1970); Памяти Ф.Ф. Андерса (1970); Григорьев В.П. (1970); С.П. Королев на Украине (1971, 1978); Жудин Николай Дмитриевич (1973); Авиационные выставки в России (1974); Бобров В.Ф. (1974); Мозаика начала космической эры (1975, 1976); Развитие авиации в России до 1917 г. (1975, 1983); Игорь Иванович Сикорский (1975, 1979); На первой воздушной тропе [1975?]; Киев в истории воздухоплавания, авиации и космонавтики (1976, 1980); О путях приобщения С.П. Королева к ракетно-технической тематике (1979); Полет станции "Луна–16" (1980); 20 лет космической эры (1978); Яков Модестович Гаккель и Александр Сергеевич Кудашев и их самолеты (1980); 125 лет со дня рождения Делоне (1981); Кибальчич Николай Иванович (1981); Янгель Михаил Кузьмич (1981); Кто есть кто. Юрий Васильевич Кондратюк (1980); К.Э. Циолковский. Механика космического полета (1983); Планеры О.К. Антонова (б.д.) та ін.

Матеріали до праць з історії авіації, космонавтики та персоналії: Андерс Ф.Ф., Арцеулов К.К., Валье М., Гарнаєв Ю.О., Гарф Е.К., Гешвенд Ф.Р., Глушко В.П., Делоне Б.М., Жиффар А., Зенгер, Карпека О.Д., Кибальчич М.І., Кістяківський Г.Б., Кістяківський О.Б.,

Кондратюк Ю.В., Корольов С.П., Кудашев О.С., Лаврентьєв М.Т., Лангемак Г.Е., Можайський О.Ф., Неман Й.Г., Руа М., Сікорський І.І., Терещенко Ф.Ф., Тихонравов М.К., Томашевич Д.Л., Уточкін С.І., Федоров М.Ф., Ціолковський К.Е., Чудак Н.В., Шекунов Є.П., Яковчук К.М., Янгель М.К. та ін.

Рецензії: Самойлович С.И., Трембач А.Ф. "К.Э. Циолковский и А.Я. Федоров" (1970); Изаксон А.М. "На заре советского вертолетостроения" (1975); "Основы космической биологии и медицины. Совместное советско-американское издание в 3-х томах". (1975); Романенко Б.И. "Научные связи Ю.В. Кондратюка (1975); Моисеев В.А. "По проектам русских изобретателей" (1978); Янчук Я.Я. "Самолет "МИГ-21" (1978); Батрак А.А. "Крылья Родины" (1979); Шнитман В.С. "К истории создания ХарГИРДа" (1979).

Список друкованих праць [70–80-і роки XX ст.].

Рецензії на праці фондоутворювача

Грацианский А.Н. "С.И. Карацуба. Киевские пионеры авиации. Делоне Николай Борисович (отец) и Делоне Борис Николаевич (сын)" (1966); Кочегура М.А. "С.І. Карацуба. Авіаційне науково-технічне товариство при Київському політехнічному інституті (1923–1926" (1973); Ляховецкий Б. "С.И. Карацуба. Киевские пионеры авиации Н.Б. и Б.Н. Делоне" (1966); Челноков А.Ф. "С.И. Карацуба. Авиационное научно-техническое общество (АНТО) при КПИ (1923–1926)" (1970); Челноков А.Ф. "С.И. Карацуба. Киевские пионеры авиации. Карпека А.Д." (1965); Челноков А.Ф. "С.И. Карацуба. Киевский завод "Рембоздух-6" (1965) та ін.

Біографічні матеріали

Свідоцтво про народження (1915); атестат про закінчення Катеринославського землемірного училища (1919); свідоцтво про закінчення механічного факультету Київського політехнічного інституту (1929); довідка про роботу на Київському заводі № 43 (1934); документи, пов'язані з арештом, ув'язненням та реабілітацією (1937–1958); автобіографії (1969, 1979); "Моя авиационная автобиография" (1969); "Коротко о себе, о нашей семье и роде" (1969–1972); "Мои воспоминания о С.П. Королеве" (1969); "Я знал Сергея Королева лично" (1972); "Из воспоминаний о С.П. Королеве" (1978); ювілейні матеріали – грамоти, адреси, листи (1977, 1982).

Матеріали службової та громадської діяльності

Цикли лекцій, прочитаних робітникам Єйського заводу "Молот", з питань організації технічної підготовки виробництва (1950–1963).

Секція історії авіації та космонавтики АН УРСР (1963–1983): плани роботи секції (1965–1981); списки лекцій, доповідей, рецензій; матеріали обговорення статей та наукових праць членів секції, матеріали по підготовці до видання колективної монографії "Очерки развития авиации на Украине" (1966–1968); листування з державними установами, АН УРСР, музеями, архівами, редакціями з питань відзначення та увічнення пам'яті діячів авіації та космонавтики, підготовки та видання праць з історії авіації, в справі шефської допомоги у створенні музеїв та експозицій з історії авіації та ін.; запрошення на засідання, наукові читання, конференції, ювілеї; інформація про плани роботи з підготовки та виходу наукової продукції; поздоровлення зі святами Радянського національного об'єднання істориків природознавства і техніки АН СРСР, Українського відділення об'єднання при АН УРСР, Ленінградського відділення об'єднання та ін.

Українське товариство охорони пам'яток історії та культури (1969–1982): плани роботи і звіти товариства, запрошення на засідання, семінари, пленуми, поздоровлення зі святами та ін.

Листування

Адресати: Анощенко (1968), Апенченко Т.В. (2; 1971–1972), Артоболевська А.Д. (1976), Ахеназер Н.І. (1972), Вишенков С.А. (20; 1981), Гарф С.Е. (1977), Голованов Я.К. (1976), Гарнаєв Ю.О. (2; 1965–1972), Даценко А.В. (55; 1978–1983), Ізаксон О.М. (4; 1970–1979), Костін О.В. (2; 1981), Кочегура М.А. (3; 1963–1968), Лазаренко О.М. (1971), Лівшиць Л.А. (2; 1981), Павлюченко В.У. (2; 1970), Романенко Б.І. (15; 1973–1982), Різник М.Г. (1972), Самойлович С.І. (8; 1970–1974), Томашевич Д.Л. (2; 1970), Туницький М.М. (2; 1964), Шавров В.Б. (1972) та ін.

Кореспонденти: Анощенко М.Д. (19; 1967–1974), Апенченко Т.В. (31; 1966–1980), Артоболевська А.Д. (1976), Бірюков Ю.В. (7; 1971–1975), Бірюлін В.І. (2; 1982), Боброва А.М. (19; 1969–1973), Братухін П.О. (5; 1976), Бурд Г.Ш. (8; 1972–1974), Воробйов О.Г. (12; 1967–1968), Вишенков С.А. (2; 1981), Гарнаєв Ю.О. (1965), Гатченко (1967), Глевасська О.Д. (22; 1964–1974), Голованов Я.К. (2; 1976), Голуб Л.Ю. (1981), Горбунов С.І. (1974), Граціанський О.М. (3; 1967–1975), Даниленко С.М. (4; 1969–1970), Даценко А.В. (96; 1978–1983), Делоне Б.М. (3; 1966), Жаринов В.П. (19; 1957–1975), Журбицький К.К. (1974), Зайцев А.Т. (2; 1977), Зенченко-Зражевська Є.А. (23; 1970–1978), Ізаксон О.М. (28; 1970–1979), Корольова Є.В. (6; 1965–1971), Кочегура М.А. (5; 1966–1972), Кравченко Н.Г. (27; 1968–1975), Лазаренко О.М. (7; 1974–

1976), Ленський-Герасименко В.А. (33; 1976), Лівщиць Л.А. (3; 1981), Ляховецький М. (2; 1966), Мосолов І.Є. (3; 1970), Поляковська Л.І. (2; 1970), Полянкер О.Г. (2; 1967), Романенко Б.І. (51; 1973–1982), Самойлович Є.В. (1975), Самойлович С.І. (33; 1970–1974), Сікорський Ю.А. (1982), Томашевич Д.Л. (43; 1964–1973), Туницький М.М. (3; 1963–1964), Тутіков В.М. (4; 1976–1977), Фалькович В.Є. (2; 1976–1978), Хайлова (уроджена Андерс) Н.Ф. (23; 1967–1973), Яковчук К.М. (41; 1969–1976) та ін.

Радянське національне об'єднання істориків природознавства і техніки АН СРСР (1968–1983), Українське відділення Радянського національного об'єднання істориків природознавства і техніки АН УРСР (1963–1981), Республіканський комітет ДТСААФ, Президія федерації авіаційного спорту України (1963), Житомирський будинок-музей академіка С.П. Корольова (1970–1974), [Калузький] музей історії космонавтики ім. К.Е. Ціолковського (1966–1982), київські школи (1971–1975), Київський інститут цивільної авіації, Музей історії розвитку авіаційної техніки цивільної авіації СРСР (1970–1972), Київське авіаційне виробниче об'єднання (1957–1982), редакція збірника "Вопросы истории естествознания и техники" (1978), редакції газет "Правда", "Радянська освіта" (1977–1978), Українське товариство охорони пам'яток (1969–1982) та ін.

Листи інших осіб

Благонравов А.А. – [Самійленку] С.І. (1972), Бойко В.Г. – Залівадному В.С. (1979), Галлай М.Л. – Фальковичу В.Є. (1972–1977), Глушко В.П. – Даценку А.В. (1981), Зенченко-Зражевська Є.А. – Трунову К.І. (1971), [Коган А.] – Фальковичу В.Є. (1973), Кондратюк Ю.В. – [Риніну] М.О. (1929), Лінкевич В.П. – Глевасській О.Д. (1964), Савінський В. – [Боброву] В.Ф. (1925), Соболєв С.О. – Кочегурі М.А. (1965), Шавров В.Б. – Фальковичу В.Є. (1960–1976), Шаргей Н.І. – Писаренку Г.С. (1977), Шелест І.І. – Фальковичу В.Є. (1974) та ін.

Матеріали інших осіб

Арие М.Я., Полянкер А.Г., Пархоменко В.А. "Краткий анализ причин упадка дирижаблестроения в 30-е годы XX ст." [70-і роки XX ст.]; Бак С. "Земля – Місяць і назад за 10 днів" (1927); Воробьев А.Г. "В парке советских аэробусов должны быть и аэробусы-дирижабли" (1967); Воробьев А.Г. "Письмо специалиста к прессе об одирижаблировании страны" (1967); Гельтвакс Е.М. "Кратер Кондратюка" (1981); "Мечтатель" (1978, 1981); Глушко В.П. "Из истории космонавтики" (1971); Голованов Я. "Зеркало спутника" (1977); Граве Д.А. "Привет-

ствие к кружкам по исследованию мирового пространства" (1925); Даценко А.В. "Жизнь и научное наследие Ю.В. Кондратюка" (1979); Костин А.В. "К.Э. Циолковский и В.В. Ассонов" (1981); Кондратюк Ю., Горчаков П. "Проект наиболее мощной в мире ветроэлектростанции" (1934); Ляховецкий М.Б. "Первый в стратосфере. (Огюст Пиккар)" (1981); Моисеев В.А. "Первый в мире самолет" (1975); "По проектам русских изобретателей" (б.д.); "На первой воздушной тропе" (1974); Подгорнов В.В. "Воспоминания о встрече с К.Э. Циолковским" (1978); Пынеев. "Памяти Рудзита" (б.д.); Редеманн Г. "50 лет деятельности Сикорского Игоря Ивановича" (1973); Сикорский И.И. "Воспоминания и размышления пионера авиации" (1973); Соболев С.О. "Змей – планер – прообраз самолета" (1965); Тарская А. "Язык АО" (1927); Томашевич Д.Л. "Воспоминания о Е.В. Шекунове" (б.д.); Шнитман В.С. "К истории создания ХарГИРДа" (1979) та ін.

Книги з дарчими написами

Дарувальники: Апенченко Т.В. (1969), Ізаксон О.М. (1975), Лапін Я.С. (1982), Романенко Б.І. (1979), Самойлович С.І. (1972).

Фотографії

С.І. Карацуба (31; 1914–1983), С.І. Карацуба з ветеранами Київського авіаційного заводу (9; 1950–1979), серед відпочиваючих у Трускавці (1954), у Ворзелі (1971), у Кончі-Заспі (1979), біля меморіальної дошки С.П. Корольову [70-і роки XX ст.], серед піонерів (3; 1977), на ювілейному засіданні, присвяченому його 80-річчю (15; 1977), з членами Секції історії авіації та космонавтики АН УРСР (б.д.), родинні фотографії (10; б.д.).

Фотографії льотчиків, діячів повітроплавання, авіації, космонавтики: Адлер Г.П. (б.д.), Адольф В.Е. (б.д.), Андерс Ф.Ф. (18; б.д.), Артем'єв М.А., (3; б.д.), Беспалько К.С. (б.д.), Бобров В.Ф. (18; б.д.), Болховітінов В.Ф. (б.д.), Бондаренко С.С. (1917), Бистрицький, Берченко, Бахмутов та Руднєв (1911), Валентей І.О. (1924), Васильєв А.А. (б.д.), Вєтчинкін В.П. (б.д.), Войцеховський В.К. (б.д.), Гаккель Я.М. (б.д.), Галанчикова Л. (3; б.д.), Гарф Е.К. (8; б.д.), Гешвенд Ф.Р. (2; б.д.), Глушко В.П. (б.д.), Граве Б.О. (5; б.д.), Граціанський О.М. (9; 1969–1974), Григор'єв В.П. (6; б.д.), Громов С. (1913), Делоне Б.М. (3; б.д.), Делоне М.Б. (8; б.д.), Грибовський В.К. (б.д.), Григорович Д.П. (б.д.), Джевецький С.К. (б.д.), Єфімов М.Н. (2; 1910), Єфімов М.Н. та Попов (б.д.), Єфремов К.Є. (б.д.), Жиффар А. (б.д.), Жудін М.Д. (б.д.), Жуковський М.Є. (б.д.), Засядько О.Д. (б.д.), Ільюшин С.В. (2; б.д.), Іордан В.В. (1906), Ісаков І.О. (2; 1934–1937), Калінін К.О. (5;

б.д.), Карпека О.Д. (16; б.д.), Кибальчич М.І. (4; б.д.), Коршенко В.Д. (1934), Косинський С. та Калінін К. (1926), Котельніков Г.Є. (б.д.), Крутень Є.М. (11; 1973), Кудашев О.С. (1969), Лавочкін С.О. (б.д.), Мацієвич Л.М. (3; б.д.), Мікоян А.І. (б.д.), Нестеров П.М. (19; 1964–1977), Пасечний (б.д.), Петляков В.М. (б.д.), Пиворчук О.Х. (б.д.), Полікарпов М.М. (б.д.), Попов М.Є. (б.д.), Райт В. (б.д.), Родзевич І.А. (б.д.), Россінський Б.І. (б.д.), Руднєв Є.В. (б.д.), Ринін М.О. (б.д.), Савицький А.В. (б.д.), Свєшников О.М. (1914), Сегіо (1910), Сікорський І.І. (19; 1912, б.д.), Скржинський М.К. (б.д.), Слєсарєв В.А. (б.д.), Соколов В.Г. (1912), Стром Д. (1949), Сципіо дель Кампо (б.д.), Туполєв А.М. (б.д.), Таїров В.К. (б.д.), Терещенко Ф.Ф. (2; 1915), Томашевич Д.Л. (2; 1967, 1970), Уточкін С.І. (15; б.д.), Федоров О.Я. (9; 1927), Фербер Ф. (б.д.), Фіалко І.І. (б.д.), Ціолковський К.Е. (б.д.), Чаплигін С.О. (б.д.), Чвертко В.І. (3; 1931–1933), Чудак Н.В. (б.д.), Чухновський Б.Г. (б.д.), Шавров В.Б. (б.д.), Шекунов Є.П. (б.д.), Шиуков О.В. (б.д.), Штеюк М.М. (2; б.д.), Яковлєв О.С. (б.д.), Яковчук К.Н. (1921) та ін.

Т .І. Воронкова

КАРПЕКА Олександр Данилович (1894–1918) – авіатор, конструктор літаків.

Народився в с. Яновці Глухівського повіту Чернігівської губернії. Закінчив Київську чоловічу гімназію В.П. Науменка, навчався в Університеті св. Володимира, в Петроградському політехнічному інституті, у Київському Костянтинівському військовому училищі.

Ф. 240, 74 од. зб. (1905–1918).

Наукові матеріали

Програма екзамену з теорії авіації (б.д.); зошит із записами з авіації та автомобільної справи (б.д); конспект з географії (б.д.); зошит з описами та замальовками рослин (б.д.).

Біографічні матеріали

Щоденник (1908); особові документи (свідоцтво про народження, довідки про занесення до родової книги, про приписку до призивної дільниці, атестат зрілості) (1908–1916); історія хвороби (1915); вхідний квиток до Київського комерційного інституту (1918); виписки рахунків з книг головної контори спадкоємців О.Д. Карпеки (1916).

Матеріали службової діяльності

Розпорядження завідувача евакуаційної частини штабу Київської

фортеці, Київського коменданта (1915); рапорт до коменданта м. Києва (1915); послужний список поручика О.Д. Карпеки (1917); посвідчення про відрядження до м. Києва (б.д.) та ін.

Ілюстративні матеріали

Схема аероплана (1912); схеми регулювання літаків "Фарман–30", "Фарман-40", "Моран–Сольньє", біплана "Фарман" (б.д.); фотографії біпланів "Альбатрос", "Моран-Сольньє", літаків "Вуазеп", "Карпека–1", "Моран-парасоль", "Ньюпор", "С-5", "Фарман", "БИС-2", "БИС-3", "С-4", "С-6", "С-6а", "С-7", "С-9", "С-10" та ін. (1911–1916).

Листування

Кореспонденти: Бесарабов І. (1918), Вучетич В.М. (14; 1905–1910), Карпека Є.Л. (2; б.д.), Свєшніков [А.] (1914).

Листи інших осіб

Вучетич В.М.– Карпеці М.Д. (4; 1905–1906).

Матеріали інших осіб

Вучетич В.М. "Інструкція для ботанічних екскурсій Олександра Карпеки" (1906); видання, в яких співробітничав О.Д. Карпека: "Наш журнал" (1906), "Охотничий листок", "Охотничий вестник" (1907–1909).

Фотографії

Н.М. Боголюбова (Міклашевська), В.І. Болевський, [А.]С. Гливаський, М. Гончаров, Л.[А.] Дунаєв (біля аероплана), Караба, О.Д. Карпека (серед курортників), Корф, Плейер, О. Прохоров, [А.Н.] Свєшніков (у літаку власної конструкції), Толмазов, учні шостого класу гімназії (б.д.), а також альбоми фотографій.

М. Л. Скирта

КЕЗМА Тауфік Гаврилович (1882–1958) – філолог-арабіст.

Закінчив російську учительську семінарію у м. Назареті (Палестина), Київську духовну академію (1906). Кандидат теологічних та історичних наук. Викладав арабську мову у вузах Києва (з 1913 р.), зокрема у Київському університеті (1939–1952); з 1948 р. – професор. Співробітник Кабінету арабсько-іранської філології; член Київського філіалу Всеукраїнської наукової асоціації сходознавства.

Ф. 173, 184 од. зб. (1904–1958).

Наукові і творчі матеріали

Элементарные основы арабского языка в популярном изложении (1928); Записи об ассиро-халдейцах и айсорах [30-і роки XX ст.];

виписки з книги "Очерки истории арабской литературы" [30–50-і роки XX ст.]; конспекти лекцій і практичних занять арабською та турецькою мовами [50-і роки XX ст.]; виписки з художніх творів, довідкових видань та ін. (1946–1956); бібліографія з арабістики, східноєвропейським та класичним мовам (1953); коротка рецензія на фільм "Борьба в долине" (1956); промова на ювілеї А.Ю. Кримського (1957); передмова до оповідань Михаїла Нуайме (1957) та ін.

Переклади: твори в перекладі з арабської мови, опубліковані в книзі "Образцы новоарабской литературы" (1937): Абд аль Хаддад. "В доме покойника", "Деспотизм и наука", "Аль Аббсат и сестра Ар-Рамида"; Жоржи Зайдан. "Арманусат Египетская", "Пленник Альмутамагидийя"; Вали ад-дин Йекун. "Как умирают на Востоке литераторы"; Нажиб Аль Хаддад. "Воистину вы служите англичанам"; Фарах Антуан. "Новый Иерусалим" та ін.

Твори Нуайме Михаїла: "Бесплодная" (1956), "Вдали от Москвы и Вашингтона" (1957), "Годинник Ку-ку" (1957), "Каменщик" (1957), "Моя связь с Россией" (1957), "Подарок" (1957), "Хвост осла" (1957) та ін.

Книги з дарчими написами

Дарувальники: Юшманов [Н].В. (1928), Філатов В.П. (1946), Крачковський І.Ю. (1949).

Біографічні матеріали

Особова справа (біографія, виписки з трудової книжки, характеристика, посвідчення тощо) (1919–1956); власні записи (1951–1952); доповідна записка А.Ю. Кримського про надання Кезмі Т.Г. звання професора (1941); біографія (б.д.).

Листування

Адресати: Бейліс В.М. (44; 1950–1952), Білецький А.О. (1956), Букреєв Б.Я. (1949), Коваль Б.А. (1957), Крачковський І.Ю. (3; 1949), Ода-Васильєва К.В. (2; 1952), Попови О.В. та Н.С. (2; 1951).

Учена рада Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка (1951), Інститут сходознавства АН СРСР (1937).

Кореспонденти: Бейліс В.М. (44; 1950–1952), Білецький (1956), Букреєв Б.Я. (1949), Введенський А.О. (2; 1947–1958), Денисов В.Л. (1948), Державін К. (1941), Еберман В.О. (1929), Зуммер В.М. (1947), Кисель А. (1956), Іскандеров [А.] (1937), Ковалевський А.П. (1957), Коробейн С. (б.д.), Крачковський І.Ю та В.О. (2; 1948–1951), Кузнецов В.Г. (3; 1957), Мали Вацлав (5; 1951–1952), Махаринський М.Й. (1955), Нуайме Михаїл (10; 1957–1958), Писаревський Л.З. (1948), По-

пов О.В. (1948), Ряппо Я. (1928), Семенов Д.В. (1929), Синіцина Є.Д. (1956), Хазим Адіб (1933), Хлєбніков П.К. (1948), Церетелі Г.В. (2; 1947–1950), Юшманов М.В. (1928) та ін.

Азербайджанський державний університет ім. С.М. Кірова (1947), Бібліотека АН УРСР (1949), Інститут сходознавства АН СРСР (3; 1936–1937), Київський зоопарк (б.д.), Київський комерційний інститут (1914), Український науково-дослідний інститут сходознавства (2; 1930) та ін.

Листи інших осіб

Нуайме – Кезмі О.П. (1948), Попов О.В. – Кезмі О.П. (2; 1958–1961), Кезма О.П. – Бейлісам (2; 1958–1959)

Матеріали інших осіб

Бейлис В.М. "Великий ученый-гуманист (к тысячелетию со дня рождения Авиценны). Материалы для лекции" (1951–1952); газети арабською мовою, вирізки із газет про міжнародне становище арабських країн, про діячів науки і культури (1949–1958); Луцкий Б.Б. "Сирийская революция 1925–1927. Тезисы к сообщению" (1935), Опочинин В. "Мираж" [30–40-і роки XX ст.], "Пособие по арабскому языку" (б.д.), Филатов В.П."Слепой" [50-і роки XX ст.] та ін.

Фотографії

Кезма Т.Г. (6; б.д.); Кезма Т.Г. з родичами, колегами, друзями (13; б.д.), учнями (7; б.д.); Крачковський І.Ю., Попови, Кримський А.Ю. (9; б.д.).

Літ.: Ковалівський А.П. Тауфік Гаврилович Кезма // Укр. іст. журн.– 1958.– № 4; *Кочубей Ю.* Він проклав мости дружби // Всесвіт.– 1982.– № 12.– С. 162–165.

М. Л. Скирта

КІВЛИЦЬКИЙ Євген Олександрович (1861–1921) – історик, літератор, видавець, педагог, бібліограф, бібліотекознавець.

Народився у м. Санкт-Петербурзі. Закінчив історико-філологічний факультет Університету св. Володимира зі ступенем кандидата історико-філологічних наук (1889). Служив у Київському дворянському депутатському зібранні; секретар, редактор журналу "Киевская старина" (1889–1892). Співробітничав з редакціями "Энциклопедического словаря " Брокгауза та Єфрона (1892–1907), "Педагогічного журналу", газети "Киевский отклик" (видавець у 1904–1906 рр.). Викладач середніх навчальних закладів м. Києва (1891–1917). Помічник бібліотекаря в бібліотеці Київського університету (1891–1898). Інспектор Київського учбового округу та за-

відуючий справами російської школи в Департаменті народної освіти Української Республіки (1917–1918). Старший бібліотекар, керуючий бібліотечним відділом, голова Ради бібліотекарів, завідуючий Всенародною бібліотекою України (1919–1920).

Ф. 71, 1251 од. зб. (1703–1920); ф. I, № 3919, 45852–45854, 46990, 48352–48389; ф. III, № 9609, 9969, 10070, 15040–15045, 16487.

Наукові матеріали

Статті, замітки, виписки: Биография Дашкевича Евстафия, старосты Черкасского и Чигиринского (б.д.); Известия о Литовской и Русской земле в хронике Кромера с конца XIV в. (б.д.); [Про мемуари Олізара Густава, що стосуються діяльності Тадея Чацького та декабристів] (б.д.); Обзор "Сборника материалов для истории просвещения в России" (б.д.).

Короткі відгуки на книги з історії, географії, фізики, зоології тощо, рекомендовані для народного читання (1895–1899).

Біографічні матеріали

Особові документи (свідоцтво про народження, диплом кандидата наук, службовий атестат, службові посвідчення, грамоти про нагороди орденами та медалями) (1861–1909); атестат про закінчення Новозибківського реального училища (1878); службові та членські квитки (1898–1911); щоденникові записи та банківські книжки (1913–1915); Из воспоминаний прошлого (б.д.) та ін.

Матеріали службової діяльності

Київська жіноча гімназія О.Т. Дучинської (колишня гімназія В.М. Ващенко-Захарченко) (1891–1917): протоколи засідань педагогічної ради, звіти фахових комісій, програми, навчальні плани та звіти, звіти про фінансовий стан гімназії, циркуляри попечителя Київського учбового округу в справі організації навчально-виховної роботи в навчальних закладах, звітності лікарсько-санітарних оглядів учнів, проведення екзаменів, комплектування шкільних бібліотек, організації курсів іноземних мов для учнів, звільнення з роботи неблагонадійних викладачів, про участь у I з'їзді з педагогічної психології, про умови конкурсу на премію Ф.В. Єзерського, про допомогу дітям інвалідів та учасників війни тощо.

Матеріали з історії Київської приватної жіночої гімназії В.М. Ващенко-Захарченко: журнал засідань педради гімназії (1868–1877); звіти з навчально-виховної роботи та фінансовий стан гімназії (1868–1896); матеріали, пов'язані з відкриттям та реорганізацією гімназії (1868–1896); відомості про персональний склад гімназії та списки випускників

(1885–1896). Циркуляри попечителя Київського учбового округу з організаційних питань та навчально-виховної роботи гімназії (1869–1883).

Повідомлення попечителя Київського учбового округу про призначення Ківлицького Є.О. окружним інспектором та головою іспитового комітету Київського учбового округу (1917); запрошення Генерального секретаря з Великоруських справ Української республіки Ківлицькому Є.О. зайняти посаду завідуючого справами російської школи в Департаменті народної освіти Української Республіки та посвідчення завідуючого (1917).

Всенародна бібліотека України: повідомлення Тимчасового комітету для заснування Національної бібліотеки Української держави про обрання Ківлицького Є.О. на посаду старшого бібліотекаря Національної бібліотеки (1919); посвідчення Академії наук України про звільнення Ківлицького Є.О. від мобілізації (1919); посвідчення про роботу у ВБУ (1919, 1920); квартирний квиток на приміщення для Національної бібліотеки України (1920); адрес Комітету для заснування Всенародної бібліотеки України при Академії наук Ківлицькому Є.О. як старшому бібліотекареві та голові ради бібліотекарів з подякою за роботу по створенню бібліотеки (1920).

Матеріали громадської діяльності

Участь у товариствах та комісіях (повідомлення, запрошення на засідання, вечори, читання лекцій): Киевское литературно-артистическое общество (1891–1903); Комиссия для разбора древних актов (1898); Комиссия для организации домашнего чтения (1897); Киевское общество грамотности (1898–1915); Касса взаимопомощи при обществе для пособия нуждающимся литераторам и ученым (1898–1911); Киевская комиссия народных чтений (1899–1901); Киевское общество древностей и искусств (1899); Общество им. Шевченка для вспомоществования нуждающимся уроженцам Южной России, учащимся в высших учебных заведениях С.-Петербурга (1898); Історичне товариство Нестора-літописця при Київському університеті (1901–1919); Историко-филологическое общество при Институте кн. Безбородко (1902); Киевское педагогическое общество (1902–1913); Общество любителей социальных знаний (1910); Українське наукове товариство (1911); Общество бывших воспитанников Коллегии Павла Галагана (1912) та ін.

Листування

Адресати: Багалій Д.І. (4; 1889–1890), Голубовський (1900), Житецький І.П. (34; 1903–1914), Кибальчич Н.М. (1889), Ківлицька Т.П. (1884), Лучицький І.В. (7; 1893–1895), [Скварський О.Н.] (1894) та ін.

Кореспонденти: Александрович В.С. (4; 1909–1915), Антонович К.М. (2; 1911–1912), Багалій Д.І. (1891), Бєляєв О. (1902), Біляшівський М.Ф. (1910), Будде Є.Ф. (1908), Булгакова Є.І. (б.д.), Вагнер Ю. (1902), Василенко М.П. (10; 1902–1915), Геппенер В.А. (1914), Голубєв С.Т. (2; 1920), Голубовський П.В. (20; 1885–1904), Гордон М. (1915), Горленко В.П. (б.д.), Дахнович А. (3; 1910–1911), Довнар-Запольський М.В. (3; 1903–1912), Домбровський М.М. (1915), Дорошкевич О.К. (1916), Дучинська О.Т. (12; 1898–1917), Дучинський А.Ф. (2; 1908–1910), Житецька В.С. (2; б.д.), Житецький І.П. (164; 1889–1914), Житецький П.І. (16; 1888–1904), Заремба А.В. (24; 1893–1908), Заремба О.І. (6; 1901–1909), Істомін О.П. (б.д.), Каманін І.М. (2; 1907), Карєєв М.І. (1895), Кибальчич Н.М. (1889), Ківлицька Т.П. (25; 1881–1887), Кістяківський В.Ф. (1886), Коган С.С. (3; б.д.), Козловський М.І. (2; 1906), Кордт В.О. (4; 1897–1901), Корнієвський М.І. (1910), Лашкевич О.С. (б.д.), Левицький О.І. (3; б.д.), Леонтович О.В. (1903), Личков Л.С. (2; 1901), Личкова (7; 1898–1903), Лучицька М.В. (6; 1897), Лучицький І.В. (б.д.), Марковський М.М. (1908), Матюшенко П.Т. (6; 1900–1908), Молчановський Н.В. (2; 1890), Моравська О.П. (10; 1892–1903), Моравський С.П. (17; 1889–1911), Мукалов (2; 1901–1905), Мякотін В.О. (9; 1892–1900), Назаревський О.А. (1913), Новицький І.П. (1889), Осадчий Є.О. (2; б.д.), Петрушевська Є. (2; 1908–1913), Петрушевський Д.М. (33; 1886–1921), Піскорська З.З. (14; 1897–1916), Піскорський В.К. (44; 1896–1910), Піскорський К.В. (5; 1910–1917), Плєшко І. (3; 1888–1890), Сагарда М.І. (1919), Скугар-Скварський О.Н. (4; 1891–1913), Стороженко М.І. (3; 1899–1905), Тарле Є.В. (7; 1891–1904), Татарська О.С. (9; 1898–1903), Терновський В.О. (3; 1911–1914), Терновська М.П. (13; 1892–1915), Терновські О.Р. та М.П. (35; 1893–1915), Тимашок П. (4; 1889–1907), Тутковський П.А. (1908), Щербина (2; 1902), Щербина С. (4; 1905–1918), Якубовський І.Л. (3; 1900–1901), Якубовський Л.М. (3; 1894–1901), Якубовський К.Л. (4; 1900–1901) та ін.

Фотографії

Учениці київських гімназій (6; 1906–1912), Мякотін (б.д.), невідомі особи (6; б.д.).

Матеріали родичів О.Є. Ківлицького (батька) та Т.П. Ківлицької (матері)

Свідоцтва про народження та смерть, шкільні атестати, послужний список, нагородні грамоти, шлюбне свідоцтво; господарчі документи стосовно маєтку в с. Городище Сосницького повіту Чернігівської губернії: купча грамота та опис маєтку, квитанції про сплату подат-

кових зборів (1830–1875); записи родинної хроніки, медичні та кулінарні рецепти [кін. XIX ст.].

Матеріали інших осіб

Генеалогічні та майнові документи дворянського роду Якубовських, мешканців с. Рустейка Росієнського повіту Ковенської губернії (1730–1896).

Біографічні документи Казимира Леонардовича Якубовського: дипломи, свідоцтва члена наукових товариств (1887–1915); книга запису хворих у глазну клініку [Київського університету?] (1845–1868] та ін.

Матеріали особового архіву Михайла Павловича Міклашевського, російського державного і військового діяча, сенатора, малоросійського губернатора, стародубського поміщика (1756–1847).

Біографічні матеріали: біографічна довідка та некролог (1793, 1847); подорожні листи для проїзду за кордон (1780–1847); царські грамоти та рескрипти про надання чинів та нагород (1792–1818); повідомлення про звільнення від служби (1818).

Матеріали службової діяльності: доповідні записки в справі винокуріння та продажу вина в Росії та Малоросії (1802); про надання допомоги населенню Московської та Смоленської губерень після нашестя Наполеона (1812); рапорти та доповідні записки про інспекторські перевірки та ревізії Новоросійської та Новгородської губерній (1814); рапорти про зловживання при наборі рекрутів в Новгородській губернії (1814); записки про економічний стан Чернігівської губернії, благоустрій шляхів, відкриття фельдшерських шкіл, ліквідацію губернської міліції [поч. XIX ст.]; інструкція Бенкендорфа про заходи щодо запобігання заворушень в Росії [поч. XIX ст.] та ін.

Листи до М.П. Міклашевського

Кореспонденти: Бенкендорф О.Х. (1828), Голіцин О.М. (1830), Дібіч І.І. (1825), Дмитрієв І. (1810), Ланжерон О.Ф. (9; 1797–1822), Лизогуб І. (1810), Лобанов-Ростовський Я.І. (1818), Перетц А. (1816), Потьомкін Г.О. (1790), Прозоровський О.О. (1807), Рішельє А. (1807), Стороженко М. (1814), Штерич П. (1807), Шувалов І.І. (1792).

Майново-господарчі матеріали: декларації про прибутки з маєтків за 1811–1812 рр., записка про стан мануфактурної фабрики в с. Паноровка Чернігівської губернії (1829); "Краткое историческое описание Малороссийской Черниговской губернии Стародубского повета села Паноровка, принадлежавшей Миклашевскому М.П. суконной фабрики" (б.д.); виписи з купчих грамот Міклашевського на маєтки в Стародубському повіті Чернігівської губернії (1703, 1758) та ін.

Статті, рецензії, публікації різних авторів: Игнатович Н. "Историческая записка о Нежинском ныне двуклассном училище за столетний период его существования с 20 ноября 1789 по 24 ноября 1889 г." (1889); "Историческая записка о Прилукском двуклассном городском училище по поводу его столетия, исполнившегося 14 октября 1889 г." (1889); Каневский И. "Древний разоренный город Россош и в 3-х верстах от сей местности новое казенное село Бубновщина Пирятинского уезда Полтавской губернии" (б.д.); Крымский. "Филология и Погодинская гипотеза". Глава 4 (1898); Твердохлебов А.Д. "Штат князя Меньшикова в Малороссии" (б.д.); Шугуров Н.В. "Малорусская ода времен нашествия французов" (б.д.).

Рецензії: Боцяновский В. "Историко-статистическое описание церквей и приходов Волынской епархии. Составил Н.И. Теодорович. 1888–1890"; Василенко Н.П. "Н.В. Воскресенский. Пятидесятилетие Воронежских Губернских Ведомостей 1836–1888 гг."; Каманин И.М. "Похилевич Лаврентий. Уезды Киевский и Радомысльский. Статистические и исторические заметки..." (1887); Корнев П. "Среди цветов. Наглядное пособие для изучения ботаники. Под редакцией Н.А. Рубакина" (1900); Линниченко И.А. "М. Дьяконов. Власть Московских государей" (1889); Молчановский Н.В. "Захарченко Н.М. Киев теперь и прежде" (1890); Р.А. "М.А. Городенский. В память 25-летия земских учреждений. Очерк деятельности Сумского уездного земства за 25 лет" (1890); Хитрово В. "Крепелин. Природа в саду" (б.д.); Ястребов В.Н. "Евгеньевская волость. Статистико-экономическое описание волости. Изд. Херсонской земской управы, 1888 г." (б.д.); Булгакова Е.И. [Короткі рецензії на книги з історії, географії, фізики, зоології та ін., рекомендовані для народного читання] [90-і роки XIX ст]; [Короткі рецензії різних авторів на книги, рекомендовані для народного читання за 1885–1904 рр.].

Літ.: *Гнатенко Л.А., Кучинський М.В.* Є.О. Ківлицький – подвижник Всенародної бібліотеки України // Рукописна та книжкова спадщина України.– К., 1998.– Вип. 4.– С. 39–49; *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського, 1918–1941.– К., 1998.– С. 10, 22, 29, 30, 34, 53, 56, 61, 62, 66, 71, 91, 101, 202; *Ковальчук Г.І.* Керівники ВБУ–НБУВ (1918–1998) // Бібл. вісн.– 1998.– № 5.– С. 19; *Кучинський М.В.* Євген Ківлицький – редактор, педагог, бібліотекознавець // Пам'ять століть.– 1997.– № 4.– С. 134–139.

Т. І. Воронкова

КІСТЯКІВСЬКА Наталія Павлівна (1889–1955) – літературознавець.

Народилася у м. Києві. Закінчила Вищі жіночі курси (1914), працювала вчителем (1915–1930); позаштатний співробітник Комісії українського письменства

ВУАН (1929–1934); працювала у Публічній бібліотеці АН УРСР (1941–1944), в Інституті літератури ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР (1944–1948).

Ф. 203, 21 од. зб. (1930–1950).

Наукові матеріали

Твори Івана Некрашевича (1929); конспект лекції М.А. Рубача про політичні погляди М.С. Грушевського (1946); конспект лекции "Руководство чтением со стороны библиотек" (1949); конспекти для здачі кандидатського мінімуму (б.д.); бібліографічні виписки з історії України та літератури XVII–XVIII ст. (б.д.); конспекти робіт про Івана Вишенського (б.д.); конспекти робіт з історії України та української літератури XVII ст., про сатиру, пародії тощо (б.д.); конспект семінарських занять з методики науково-дослідної роботи у С.І. Маслова (б.д.); конспект виступів С.І. Маслова, О.А. Назаревського та інших на обговоренні частини дисертації Н.П. Кістяківської.

Біографічні матеріали

Довідки про роботу у Бібліотеці АН УРСР, в Інституті літератури ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР, заява про призначення на вакантне місце у бібліотеці ім. М. Островського та ін. (1941–1950).

Матеріали інших осіб

"Где твой мужественный дух, где скорая расправа..." (б.д.); "Заметки по социологии искусства" (б.д.); "История Украины. Краткий курс" (1948); Перетц В.М. "Український переклад життя кн. Вячеслава" (б.д.); Щеглова С. "Новый список драмы "Юдифь"(б.д.).

Листування

Адресати: Перетц В.М. (2; 1930, б.д.).

М. Л. Скирта

КІСТЯКІВСЬКИЙ Олександр Федорович (1833–1885) – історик права, археограф, архівознавець, громадський діяч.

Народився в с. Городищі Чернігівської губернії. Професор кримінального права Університету св. Володимира. Засновник журналу "Основа", голова Київського юридичного товариства, член Південно-Західного відділення Російського географічного товариства, Історичного товариства Нестора-літописця.

Ф. 61, 1656 од. зб. (1654–20-і роки XX ст.); ф. I, № 182–183, 185–189, 191–213, 215–261, 268–269, 271–273, 275–278, 281, 842, 869, 944, 6556, 49841–49910; ф. II, № 621–766; ф. III, № 62205–62975, 67380–69992.

Законы, существующие в Англии (1860); Английские полицейские суды (1864); Исследование о смертной казни (1867); Заключение запроданных сделок для уклонения от платежа долгов (1867); [Про угоди та зобов'язання, укладені на майно без сплати боргів] (1867); Смертная казнь в России [60-і роки XIX ст.]; Классы: крепостные в России [60-і роки XIX ст.]; [Про судочинство] [60–70-і роки XIX ст.]; Значение судебной реформы для отправления уголовного правосудия (1870); Итальянские криминалисты (1873); Итальянские университеты (1874); О преподавании юридических и политических наук в Германии (1874); Состояние и устройство итальянских университетов (1874); Элементарный учебник уголовного права (1875); Ответственность (1875); [Закони рабовласницького суспільства] (1875); Новые труды профессора Тониссена по истории уголовного права (1876); Гражданский иск, вытекающий из преступления (1877); О законном покровительстве детей против злоупотребления родительской властью (1878); Молодые преступники и учреждения для их исправления (1878); О законах, действовавших в Малороссии (1878); Обозрение работ по обычному праву за последние пять лет (с 1873 по 1878 гг.) (1878); Права, по которым судится малороссийский народ (1879); Судебная организация во Франции и предстоящие в ней реформы (1879); [Про французьке судочинство] (1879); Выдача преступника за границу (1879); О праве евреев приобретать недвижимое имущество (1879); Литература уголовного процесса против ведьм [70-і роки XIX ст.]; [Литовський статут] [70-і роки XIX ст.]; Вопросы, касающиеся обычаев частной и родовой мести [70-і роки XIX ст.]; История уголовного права [70-і роки XIX ст.]; Необходимая оборона [70-і роки XIX ст.]; К вопросу о цензуре нравов у народа [70-і роки XIX ст.]; Венский и Пражский университеты [70-і роки XIX ст.]; Гейдельбергский университет [70-і роки XIX ст.]; Государственные экзамены в Германии [70-і роки XIX ст.]; Некоторые вопросы, касающиеся наших университетов [70-і роки XIX ст.]; Немецкие университеты [70-і роки XIX ст.]; Устав баварских университетов [70-і роки XIX ст.]; Законы в Афинах (1882); О доказательствах (1882); Преступления против веры (1882); История уголовного права Франции (1884); О составлении проекта нового Уголовного Уложения [80-і роки XIX ст.]; Толкование статьи 211 (о выборах) [80-і роки XIX ст.]; Душевные и другие болезни [2-а пол. XIX ст.]; Немецкие писатели. Наука общего уголовного права от начала XVII до XVIII ст. [2-а пол. XIX ст.]; О съездах юристов [2-а пол. XIX ст.]; По поводу проекта Уголовного Уложения 1810 г. [2-а пол. XIX ст.]; Римское право [2-а пол. XIX ст.];

Уголовные случаи без решений [2-а пол. XIX ст.]; Уголовный процесс во Франции [2-а пол. XIX ст.].

Лекції і програми до них: конспект лекцій з кримінального судочинства (1867); курс кримінального права (1874); Программа для собирания юридических обычаев (1878); Молодые преступники и учреждения для их исправления (1878); О необходимости изучения обычного права (б.д.).

Рецензії: Сокальский В. "О нарушениях уставов монетных. Историко-юридическое исследование" (1873); Ответ Сокальскому (1874); Ответ рецензентам на творчество И.Т. Тарасова (1875); Загоровский А. "Незаконнорожденные по саксонскому и гражданским кодексам в связи с принципиальным решением вопроса о незаконнорожденных вообще" (1879); Терещенко А. "Выдача преступников по международным договорам, заключенным Россией с другими державами" (1879); Ответ на статью Н. Соколовского по поводу исследования А.Ф. Кистяковского о смертной казни [70-і роки XIX ст.]; Квачевский А. "Руководство для присяжных заседателей" [70-і роки XIX ст.]; Арефа Н. "Частные и частно-общественные преступления по русскому праву" [70–80-і роки XIX ст.]; Леонтович Ф.Н. "К вопросу обычного права" (1884); Буцковский. "Очерк кассационного порядка отмены решений по судебным уставам 1864 г." [80-і роки XIX ст.]; Неклюдов Н.А. "Руководство к особенной части русского уголовного права 1876–1878" [80-і роки XIX ст.]; Реннекампф Н.К. "Судебная реформа по отношению к преподавателям юридических наук" [80-і роки XIX ст.]; Тальберг "Историческое развитие понятия разбоя и грабежа" [80-і роки XIX ст.].

Виписки з праць інших авторів з кримінального права [1864 – 80-і роки XIX ст.].

Біографічні матеріали

Автобіографія (б.д.); запрошення (б.д.).

Матеріали службової і громадської діяльності

Заява про надання закордонного відрядження (1871–1872); Возможно ли у нас отделить экзамены юристов от преподавания и ввести государственные экзамены на судебные должности. (Мнение на вопросы комиссии по пересмотру устава университета) (1876); заява про отримання грошей для друкування підручника із загального кримінального права (1878); О практических занятиях по уголовному праву (1878); [зразок заповіту] (1878); [захисна промова у справі про звинувачення Ротенберга у скривдженні Козлова] [60–70-і роки XIX ст.]; [промова в суді у справі Паціорського, який звинувачується у нанесенні Романов-

ському образи діями] [70-і роки XIX ст.]; Можно ли заставить студента слушать лекции определенного профессора [70-і роки XIX ст.]; Отдельное мнение, касающееся устройства инспектуры и дисциплинарных правил для студентов [70–80-і роки XIX ст.]; [записка про створення відділення звичаєвого права при Київському юридичному товаристві] [70–80-і роки XIX ст.]; [заява в Київську міську думу про пенсійний статут] (б.д.).

Листування

Адресати: Андрієвський І.Є. (б.д.), Баршевський В.І. (13; 1878–1881), Білозерський В.М. (1879), Білецький Л.С. (1879), Галкін М.Н. (б.д.), Гнилосиров В.С. (21; 1879–1880), Голубцов С.П. (2; б.д.), Диминський А.І. (2; 1879), Житецький О. (5; 1880–1882), Загоровський О.І. (16; 1877–1884), Іконников В.С. (11; 1867); Кістяківський П.Ф. (14; 1878–1884), Куліш П.О. (2; 1879–1895), Левицький О.М. (1877), Леонтович І. (12; 1877–1884), Максимович М.О. (3; 1871–1873), Шраг І.Л. (6; 1876–1877).

Кореспонденти: Абрамович В.А. (1880), Базінер Р.І. (1880), Баллін М.П. (б.д.), Василенко В. (1884), Владимирський-Буданов М.Ф. (б.д.), Демченко В. (б.д.), Доброчаєв Й. (1882); Єфименко П.С. (б.д.); Забучин М.П. (б.д.), Завадський І. (1884), Кістяківський Б. (11; 1879–1882), Кістяківський В. (13; 1867–1884), Кістяківський М. (59; 1866–1881), Кістяківський О.І. (157; 1872–1884), Кістяківський П.Ф. (67; 1870–1884); Кістяківський Ф. (89; 1867–1879) та ін.

Віленська комісія для розбору давніх актів (1874); Духовна консисторія [70–80-і роки XIX ст.]; Духовний собор Києво-Печерської Успенської лаври (б.д.); Канцелярія Ради Київського університету (1879); Міністерство внутрішніх справ (1877); Міністерство юстиції (1870); Міністерство народної освіти [80-і роки XIX ст.]; попечитель Київського учбового округу (1882); ректор Римського університету [80-і роки XIX ст.]; юридичний факультет Київського університету [70–80-і роки XIX ст.].

Матеріали господарчо-майнового характеру

Рахунки магазинів (1863–1873); розрахункова книжка Київського міського товариства взаємного кредиту (1869–1870); проект дерев'яного флігеля в будинку О.Ф. Кістяківського по вул. Кузнечній у Києві (1876).

Матеріали інших осіб

Варшавский М.М. "Об ответственности бланкоподписания по векселям, потерявшим силу вексельного права" [2-а пол. XIX ст.];

Журавченко М. "Корчмы и корчемство" (1878); Кистяковский Б.О. "Украинцы и русское общество" (б.д.); [Про виборчі закони] (1918); [Про виборче право] (1918); Рейнкампф Н.К. [Філософія кримінального права] (1882); протоколи засідань, звіти Київського юридичного товариства (1879–1881); матеріали, доповіді, списки членів юридичного товариства [70–80-і роки XIX ст.].

Колекційні матеріали

Історичні документи (копії кінця XIX ст.).

Літ.: Биографический словарь профессоров и преподавателей императорского Университета св. Владимира (1834–1884).– К., 1884.– С. 252–260; Малий словник історії України.– К., 1997.– С. 197–198; Українські архівісти : Біобібліогр. довід.– К., 1999.– С. 162–163.

І. В. Клименко

КИРИЛЮК Євген Прохорович (1902–1989) – літературознавець.

Народився у м. Варшаві (Польща). Закінчив Київський інститут народної освіти (1926), завідділом шевченкознавства Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР (1944–1983); член-кореспондент (1957); лауреат Ленінської премії (1964) та Державної премії УРСР ім. Т.Г. Шевченка (1980); заслужений діяч науки УРСР (1972).

Ф. 73, 204 од. зб. (1902–1961); ф. І, № 23083.

Наукові матеріали

Рецензії: С.А. Крижанівський "Великі перспективи" (1955); Новиченко Л. "Поэзия и революция. Творчество П. Тычины в первые послеоктябрьские годы" (1958).

Матеріали громадської діяльності

Промова на відкритті пам'ятника Т.Г. Шевченку в с. Шевченкову (1957).

Листування

Адресати: Кримський А.Ю. (1938).

Кореспонденти: Атанасов П.К. (5; 1958), Ведміцький О.М. (2; 1956–1958), Велчев В.П. (3; 1958), Вербицька Є.Г. (1958), Гудзій М.К. (3; 1957–1961), Данилов В.В. (2; 1961), Дилевський М.Н. (2; 1958), Димов Г. (1958), Донченко М.Т. (2; 1958), Карабутенко І.Ф. (1961), Коляда Г.І. (3; 1958), Коржупова А.П. (7; 1953–1957), Кочура П.Ф. (73; 1952–1961), Кравчук П.І. (17; 1957–1959), Ларченко М.Г. (1957), Литовченко Ю.З. (2; 1956–1958), Магура Є.С. (1959), Меженко Ю.О. (1959), Молнар М. (17; 1956), Недзвідський А.В. (2; 1959–1961), Ненадкевич Є.О. (2; 1958),

Прийма Ф.Я. (3; 1958–1961), Романов П.Т. (1958), Сахалтуєв А.А. (1961), Стеценко Л.Ф. (1957), Стоянов Л. (2; 1958), Тарановський М.М. (1958), Уварова В.М. (1961), Фетисов М.І. (1958), Чапля І.К. (3; 1958), Чернишов А.Ф. (3; 1958–1959), Шагинян М.С. (1958) та ін.

Літ.: Академія наук України. Персональний склад, 1918–1993.– К., 1993.– С. 205; Енциклопедія українознавства.– Л., 1994.– Т. 3.– С. 1032; Євген Кирилюк // Нар. творчість та етнографія.– 1972.– №2; Євген Прохорович Кирилюк.– К., 1983.– 95 с.; Українська літературна енциклопедія.– К., 1990.– Т. 2.– С. 465; *Шубравский В.* Талант исследователя // Правда Украины.– 1982.– 18 марта; *Шубравський В.* Оратай у полі // Вітчизна.– 1972.– № 3.

М. Л. Скирта

КИСЛОВ Василь Васильович (1943 р. н.) – історик машинної техніки та аерокосмічної науки.

Народився в Москві. Закінчив Ленінградський механічний інститут (1967), Київський інститут технічного прогресу (1976), Київський університет (1977). Токар на заводі "Ленінська кузня", інженер конструкторського сектора заводу "Реле та автоматика" (1968–1969), викладач (1981), керівник патентної групи Інституту електрозварювання ім. Є.О. Патона (1978), науковий співробітник відділу історії техніки Центру досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки і техніки АН УРСР (1987); член Алмазної незалежної асоціації, Президент Аерокосмічної Академії України.

Ф. 341, 393 од. зб. (1963–1995).

Наукові і творчі матеріали

Основные тенденции развития автоматизации в строительной промышленности в 1960–1970 гг. (1976); К вопросу использования математических методов в историко-техническом исследовании (1978); Психологические аспекты освоения методических приемов решения изобретательских задач (1980); История развития землеройных и землеройно-транспортных машин как объектов автоматизации (1987); Развитие технических систем – история, периодизация, автоматизация (1988); 100 лет со дня рождения В.П. Ветчинкина – одного из основателей отечественной авиационной науки [1988]; Из практической механики XVII–XVIII вв. (1990); Пионер авиастроения Игорь Сикорский (1990); Академик В.П. Горячкин как изобретатель и эксперт (б.д.); К концепции развития музейного дела и памятниковедения в области космических исследований, ракетной науки и техники (б.д.); Історія Академії наук України (б.д.); Научно-технические комплексы: история, проблемы, перспективи (б.д.); Ракетный аэростат И.И. Третесского (б.д.); Список научных работ [1972–1989]; Юрий Васильевич Кондратюк и Сергей Павлович Королев (б.д.); Список рационализаторских предложений (б.д.) та ін.

Анотації: анотація дисертаційної роботи Яценка Олега Миколайовича (б.д); анотація до доповіді "Первичные преобразователи для системы автоматического дозирования в химической промышленности" (б.д.); короткі анотації навчальних посібників (б.д.) та ін.

Біографічні матеріали

[Автобіографія] [90-і роки XX ст.]; особові матеріали: довідка з місця роботи, облікова картка, особовий листок з обліку кадрів (1985–1989) та ін.

Матеріали службової та громадської діяльності

Заява про членство в Спілці журналістів СРСР [1963]; службові характеристики [1990]; витяг з протоколу засідання Відділу історії природознавства та техніки ЦДПІН АН України про балотування в члени Академії інженерних наук (1991); матеріали Другого Міжнародного конгресу україністів (1993); протокол установчих зборів Міжнародної Академії людини в аерокосмічних системах (1994); рекомендації для вступу в Спілку дизайнерів УРСР (б.д.); робочий план науково-дослідної роботи з історії військової техніки в Україні (б.д.) та ін.

Листування

Кореспонденти: Даценко А.В. (5; 1988–1991), Деревянченко А.О. (4; 1987–1988), Сальников Ю. (1989), Симоненко О.Д. (1988), Соболєв Д. (1991) та ін.

Бюро секції пам'яток науки та техніки (1988–1989); Правління Спілки журналістів УРСР (1989); редакція журналу "Знання та праця" (1987) та ін.

Матеріали інших осіб

Кутеньов В.Ф. "Автомобільна промисловість" (1993); Луговський О. "Розвиток економічно чистої енергетики на Україні на прикладі вітроенергетики 20–40-х років XX ст." (б.д.), Чишко В.С. "Український біографічний словник" (1993) та ін.

Фотографії

Фотоматеріали до [дисертації] (163; б.д.).

Т. В. Міцан

КОВАЛЕНКО Олексій Васильович (1881–1962) – письменник, літературознавець, перекладач.

Народився в с. Романкове (нині у складі м. Дніпродзержинська Дніпропетровської області). Закінчив Катеринославський медичний інститут (1928).

Ф. 93, 124 од. зб. (1902–1962).

Творчі матеріали

До Музи. Поезія (1957).

Рецензії на праці фондоутворювача

Жінкін М.П. "Зауваження до окремих строф перекладу "Слова о полку Ігоревім " О.В. Коваленка" (1937); Маслов С.І. "Олекса Коваленко. "Слово о полку Ігоревім". Спроба переспіву" (1948).

Листування

Адресати: [Кравчук] П.І. (1959), Махновець О.[В.] (1962).

Кореспонденти: Герасименко О.І. (2; 1959), Грєшнов А.К. (1960), Гудзій М.К. (19; 1938–1961), Гудим А.Г. (1960), Дніпровський І.Д. (1926), Єфремов С.О. (3; 1913–1917), Жінкін М.П. (16; 1937–1944), Жолдак О.І. (1950), Засенко О.Є. (9; 1957–1961), Збанацький Ю.О. (1953), Зеров М.К. (1927), [Карташов] А.[Д]. (1912), Клименко Л.З. (1960), Козицький П.О. (7; 1959–1960), Косарик Д.М. (1960), Маслов С.І. (9; 1951–1956), Назаренко Ю.І. (5; 1953–1960), Плющ П.П. (2; 1960–1961), Тичина П.Г. (1926), Хижняк А.Ф. (1960), Хоткевич П.В. (1961), Шаповал [І.] (1961), Шейнін С. (1954) та ін.

Академія мистецтв СРСР. Президія. (1956), видавництво "Радянський письменник" (1956), журнали: "Вітчизна" (1953), "Жовтень" (1954); Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР (2; 1956), Пушкінський Дім. Сектор давньоруської літератури (1956), Українське відділення Літературного фонду СРСР (1961), школа № 14 м. Дніпродзержинська (1962).

Листи інших осіб

Адріанова-Перетц В.[П.] – Махновцю Л.Є. (1963), Бикова А. – Коваленко О.О. (1959), Білецький [О.І.] – Миколі Петровичу (1938), Бур'ян-Сайченко М. – Коваленко-Симоненко О.О. (1960), Косарик [Коваленко] Д.М. – Коваленко М. (1960), Чикаленко Є.Х. – Богуславському М.О. (1902), "Літературний журнал" – Білецькому О.І. (1938).

М. Л. Скирта

КОВАЛЕНКО Григорій Андрійович (1867–1938) (псевдоніми і криптоніми – Коваленко-Коломацький Г., Ков.-Кол. Гр., Гетьманець,

Г., Грицько, Самітний, Гр. Сьогобочний, Смутний Гр. Южнорусс та ін.)– письменник, журналіст.

Народився в слободі Коломак на Слобожанщині (тепер смт Валківського р-ну Харківської обл.). Закінчив Коломацьку народну школу (1877). Військовий писар, канцелярист Київської контрольної палати, співав у київських церковних хорах (1888–1892), писар Терського обласного правління, канцелярський служитель (1893–1898), рахівник Статистичного бюро Херсонського земства (1899–1906), рахівник Київської міської управи, брав участь у видавничій комісії "Просвіти" (1907–1908), економ Київської Олександрівської лікарні, член Каси взаємодопомоги літераторів і учених (1909–1917), секретар Літературної комісії природничої секції у Науковому товаристві (1918), співробітник Богуславської споживчої кооперації, читав лекції на Богуславських педкурсах ім. Т.Г. Шевченка (1921–1923), завідуючий кореспондентською мережею Інституту української наукової мови ВУАН (1926–1927). Співробітничав у газетах та журналах: "Юг", "Одесские новости", "Киевская газета", "Волынь", "Рада", "Громадська думка", "Українська хата", "Боротьба" (пізніше "Слово"), "Киевская старина", "Украинская жизнь", "Южные записки", "Пролетарська правда", "Глобус", "Червоний шлях", "Літературно-науковий вістник" та ін.

Ф. 134, 100 од. зб. (1896–1928); ф. I, № 1890, 30121, 34997, 35532, 42605.

Творчі матеріали

Хто такий Тарас Шевченко? (1913); Як пошанували М.В. Лисенка (б.д.).

Рецензії на праці фондоутворювача

Рецензія на рукопис Сьогобочного [Коваленка-Коломацького Г.А.] "На дні морському"– переробку книжки М. Слепцової "Водолаз" (б.д.).

Біографічні матеріали

Матеріали справи, що розглядалася Київською судовою палатою, про притягнення до відповідальності Коваленка Г.А. за опублікування заборонених цензурою оповідань (1911–1912).

Листування

Адресати: Кащенко А.Ф. (1908), [Куліш] О.М. (1905), Яблоновський О.О. (2; 1912).

Редакція газети "Рада" (2; [1908]), редакція "Молодої громади" (1922), відділ рукописів ВБУ [30-і роки XX ст.].

Кореспонденти: Айзман Д. (1911), Богацький П.[О.] (2; 1912–1913), Венгеров С.[П.] (1915), Винниченко В.[К.] [1912], Гнатюк В.[М] (10; 1899–1902), Грабенко А.М. (5; 1927–1928), Грінченко Б.Д. (10; 1899–1902), Грінченко М.[М.] (1913), Грушевський М.[С.] (15; 1897–1899), Кащенко А.[Ф.] (4; 1908–1909), Коваленко Г.О. (6; 1899–1917), Комаров М.[Ф.] [1901], Коцюбинський М.[М.] (1902), Кошиць О.[А.] (3; 1927–1928), Лисенко М.[В.] (2; 1896–1897), Маковей [О.С.] (2; 1898),

Петлюра С.[В.] (2; 1912), Славінський М. (1904), Северин [І.М.] (1925), Стадникова С.[А.] (1927), Стебницький П.[Я.] (1912), Черка[сенко] С. (1906), Шаповал [М.Ю.] (4; 1912–1916), Яблоновський О.О. (2; 1912) та ін.

Матеріали інших осіб

Біографія Г.[О.] Коваленка (1919).

Літ.: Венгеров С. Критико-биографический словарь русских писателей и ученых.– Пг., 1915.– Т. 1.– С. 378; *Дей О.І.* Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI–XX ст.).– К., 1969.– С. 480–481; Історія Національної академії наук України (1924–1928) : Документи і матеріали.– К., 1998.– С. 617; Українська літературна енциклопедія.– К., 1990.– С. 508.

О. П. Степченко

КОВАЛЕВСЬКИЙ Микола Васильович (1841–1897) – письменник, громадський та культурний діяч.

Народився в с. Степаненках (нині – Гадяцького району Полтавської області). Навчався в Університеті св. Володимира (з 1860 р.), був відрахований за революційну діяльність; закінчив педагогічні курси в Петербурзі; викладав історію в Київському кадетському корпусі; член київської "Старої громади".

Ф. 88, 35 од. зб. (1857 – 20-і роки XX ст.); ф. I, № 32400–32401.

Наукові і творчі матеріали

"Отцы и дети", соч. Тургенева (б.д.); Сличение украинских песен с "Словом о полку Игореве" (б.д.); виписки з класичних творів російської літератури (б.д.); виписки з поем О.С. Пушкіна (б.д.).

Біографічні матеріали

Похвальний лист (1857), прохання Филипович Н.В. (сестри) про звільнення з заслання її брата М.В. Ковалевського (б.д).

Листування

Адресати: Ковалевська Г.М. (2; б.д.), Ковалевська (матір) (б.д.), Филипович Н.В. (8; 1881–1882).

Кореспонденти: Ковалевська Г.М. (11; 1879).

Листи інших осіб

Ковалевська Г.М. – Филипович Н.В. (2; б.д), Ковалевський В.В. – Филипович Н.В. (1879), Мозгова А. – Филипович Н.В. (1880), Ковалевська М.П. – Ковалевській Г.М. (2; 1882).

Матеріали інших осіб

Буда С. "Заслання Мик. Вас. Ковалевського" (б.д); Грінченко М. "Про мало знаного" (1921).

Літ.: Українська літературна енциклопедія. – К., 1990.– Т. 2. – С. 507; Енциклопедія українознавства.– К., 1996.– Т. 3.– С. 1059; *Франко І.* Микола Васильович Ковалевський : (Кілька листів на пам'ять десятиліття його смерті) // Літ.-наук. вісн.– 1908.– Кн. 1.

С. В. Сохань

КОЗИЦЬКИЙ Пилип Омелянович (1893–1960) – композитор, педагог, музикознавець, громадський діяч.

Народився в с. Летичівці, тепер у складі м. Монастирища Черкаської області. Закінчив Київську духовну академію (1917) та Київську консерваторію (1920), викладав у Київському музично-драматичному інституті ім. М.В. Лисенка (1918–1924). Один з організаторів і керівників Музичного товариства ім. М.Д. Леонтовича (1921–1928), очолював Вищий музичний комітет Народного комісаріату освіти УРСР (1925–1935). Викладач (1935), професор (1945) і завідуючий кафедрою історії музики в Київській консерваторії. Голова правління Спілки композиторів України (1952–1956); заслужений діяч мистецтв України (1943), заступник голови Комітету в справах мистецтв при РНК УРСР (1943–1948), член правління Спілки композиторів СРСР (1954).

Ф. 39, 1718 од. зб. (1923–1960); ф. І, № 42039–42098.

Нотні матеріали

"Невідомі солдати". Опера. [Хори] (1932–1937); "Ей, піду же я..." (Лемківська пісня). Аранжування [для голосу у супроводі фортепіано] [1934]; "За Батьківщину". Опера. Пісня Асми (1941); Проекти музики Гімну Української РСР (1944–1947); Сюита. (Тема с вариациями на башкирскую народную мелодию) [для струнного квартету] [1947]; "Здраствуй, весно!" (Весняна ораторія для дитячого хору, соліста і симфонічного оркестру) [1952]; "Пісня дружби". Для мішаного хору á capella. (1954); "Шлюб". (Обряд реєстрації в селі). Привітальний та заключний хори [Для жіночого та мішаного хору] (1958); "Команда с нашей улицы". [Музика до кінофільму] (б.д.); "Пробудилися луки і гаї". Весняна ораторія для шкільного хору (б.д.); "Пасли си овечки...". Бойківська пісня. Аранжування [для голосу у супроводі фортепіано] (б.д.); "Песня про Гулю Королеву" [для хору у супроводі фортепіано] (б.д.); Пісня про Любу Земську" [для хору у супроводі фортепіано] (б.д.); "Приказав мені муж..." [українська народна пісня, обробка для голосу у супроводі фортепіано] (б.д.); Образцы монгольских народных песен [запис слів і мелодії] (б.д.).

Чернетки музичних записів.

Наукові і творчі матеріали

Гришко Михаил Степанович [1950]; Володимир Васильович Стасов

(1951); Методичні пояснення до плаката "Українські композитори-класики" [1952]; Первая постановка оперы "Богдан Хмельницкий" [К.Ф. Данькевича] [1953]; Истоки украинской профессиональной музыки (1955); Нова постановка опери М.В. Лисенка "Тарас Бульба" на сцені Київського державного оперного театру" (1955); Видатний український радянський композитор. (До 60-річчя з дня народження М.І. Вериківського) [1956]; Заметки о музыке наших дней (1956); Отдельные мысли о "Войне и мире" С. Прокофьева [1956]; Великий композитор норвежского народа. (К пятидесятилетию со дня смерти Эдварда Грига) (1957); Геній російської музики. (До 100-річчя з дня смерті М.І. Глінки) (1957); В.С. Косенко. Доповідь-спогад на концерті у філармонії (1958); Великий німецький композитор. (До 200-річчя з дня смерті Георга Фрідріха Генделя) (1959); Композиторская молодежь столицы Украины. [Очерк о Н.В. Дремлюге] [50-і роки XX ст.]; Микола Віталійович Лисенко (1842–1912) [50-і роки XX ст.]; "Украинская симфония" М.Н. Калачевского [50-і роки XX ст.]; М.І. Глінка і Україна (б.д.); Кипоренко-Даманский Юрий Степанович (б.д.); Кріпацькі оркестри. 1775–1825 період найбільшого розвитку їх (б.д.); С.П. Людкевич (б.д.); Музыкальное искусство в Западной Украине (б.д.); О классической украинской музыке. (Краткий историко-аналитический очерк) (б.д.); Тарас Шевченко і українська музична культура (б.д.).

Лекції і програми до них: Робочий план по курсу історії української музики на 4-у курсі Київської [консерваторії]. (Українська радянська музика) (1948); Музична культура Радянської України. [Розділ програми з історії української музики] [кін. 40-х років XX ст.]; [Про музичне виховання дітей] [40–50-і роки XX ст.]; Орієнтовний зміст вступної частини [програми з історії української музики]. Проект [40-і роки XX ст.]; Програми з історії української музики [40-і роки XX ст.]; Програма курсу історії української радянської музики [40-і – поч. 50-х років XX ст.]; Основные замечания к "Программе курса истории советской музыки", составленной кафедрой истории русской музыки Московской государственной консерватории им. П.И. Чайковского (1953); Передмова [до підручника з історії української музики] [2-а пол. 50-х років XX ст.]; Програма кандидатських іспитів по спецкурсу з української музики [50-і роки XX ст.]; Посібник з історії української музики. [План та замітки] (б.д.); Українське радянське музичне мистецтво часів Великої Вітчизняної війни і післявоєнної відбудови народного господарства (1941–1948 рр.). IV розділ [програми з історії української музики] [50-і роки XX ст].

Рецензії: Рецензія на кандидатську дисертацію аспірантки Інституту

мистецтвознавства, фольклору та етнографії М.П. Загайкевич "Творчість С.П. Людкевича" (1954); "Две новые книжки о музыке" [рецензія на праці М.М. Михайлова "Украинская советская опера" та "Выдающийся композитор Яков Степовой" [1958]; Рецензія на рукопис книги Ю.В. Малишева "Що таке опера?" (1959).

Рецензії на праці фондоутворювача

Гордійчук М.М. "Рецензія на нарис "Микола Віталійович Лисенко" професора П.О. Козицького" (1950); Гуслистий К.Г. "Рецензія на програму з історії української музики, складену П.О. Козицьким" (1947); Шеффер Т.В. "Рецензия на статью Ф.Е. Козицкого "О классической украинской музыке" для сборника "Украинская советская музыка" (б.д.).

Біографічні матеріали

Посвідчення, довідки (1943–1955); делегатські мандати, квитки на партійні, профспілкові конференції, конференції прихильників миру, з'їзди комсомолу України, радянських композиторів, перепустки та ін. (1948–1960); членські квитки різних товариств (1948–1952); вітальні листи і телеграми від різних осіб і установ (1950–1960).

Матеріали службової діяльності

Київська консерваторія, кафедра історії української музики: плани, звіти про наукову роботу, протоколи засідань, робочі плани для студентів, нотатки, списки літератури до лекцій, теми письмових робіт, семінарів, екзаменаційні питання тощо. Матеріали про проведення державних іспитів у Львівській, Харківській консерваторіях (1945–1960).

Комітет в справах мистецтв при РНК УРСР: виступи на нарадах про комплектування театрів, філармоній, будинків народної творчості, їх репертуар. Накази Комітету в справах мистецтв (1946–1952).

Матеріали республіканських конкурсів, оглядів художньої самодіяльності тощо.

Матеріали громадської діяльності

Плани творчої роботи, виступи на пленумах, зборах, нарадах Спілки композиторів України та Спілки композиторів СРСР; протоколи засідань секцій, постанови, плани видань музичної літератури, проект Статуту Союзу композиторів СРСР [1939], інформаційні листи, протоколи засідань ревізійної комісії, Секретаріату Спілки композиторів СРСР, резолюції з'їздів, звіт про роботу Музфонду СРСР за 1948–1956 рр. та ін.

Листи, відношення, заяви виборців, пам'ятка для депутатів, яким доручили ознайомитися зі станом музичного виховання в середніх школах і районних палацах піонерів м. Києва; виступи, звіти, щоденник

П.О. Козицького як депутата Київської міської Ради депутатів трудящих (1953, 1955).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Виписка з протоколу засідання Правління Українського відділення Музфонду СРСР про надання позики (1944); записники з номерами телефонів та нотатками господарського характеру (1950); довідка Спілки радянських композиторів України про зарплату (1952).

Листування

Адресати: Брахтл Й.Й. (2; 1954, 1957), Жариков Є.В. (1954), Кайдалова О. (1954), Каришева Т.І. (б.д.), Козицька З.М. (1958), Люстославський В. (1957), Минько В.М. 1956), Полферова Ю.І. (б.д.), Солодухо Я.С. (1958), Чолакович Р. (1947), Шиманська Б.В. (1955), Штейнпресс Б.С. (2; 1951), Ямпольський І.М. (1958) та ін.

Видавництво "Большая Советская Энциклопедия" (1954), Інститут української літератури [50-і роки XX ст.], Київська державна консерваторія (1954–1958), Комітет у справах мистецтв УРСР (1948–1954), Міністерство культури УРСР (1954–1956), Рада Міністрів УРСР (1944–1953), Республіканське товариство по поширенню політичних і наукових знань (1957) та ін.

Кореспонденти: Альшванг А.О. (32; 1923–1931), Архипова І.К. (1960), Бердинська В.Г. (2; 1949), Брахтл Й.Й. (8; 1957–1958), Вітошинський Я.Т. (9; 1957–1960), Вороний М.К. (3; 1928), Гайдай О.С. (4; 1948–1955), Гайдамака П.Д. (1952), Голубничий П.М. (20; 1952–1958), Гомоляка В.Б. (б.д.), Гордійчук М.М. (1950), Гриневич Є.І. (7; 1951–1952), Гришко М.С. (1950), Довженко В.Д. (7; 1950–1957), Золотарьов В.А. (5; 1927–1928), Каришева Т.І. (3; 1950, 1955), Кипоренко-Даманський Ю.С. (1950), Ковальов В.В. (11; 1954–1959), Козицька З.М. (9; 1944–1958), Козицький Т.П. (14; 1945–1960), Колесса М.Ф. (2; 1947), Колесса Ф.М. (1945), Копилов О.М. (5; 1953–1956), Коптєв В.Ф. (4; 1958), Косенко А.В. (2; 1857), Котенко Р.М. (3; 1948, 1959), Кулаковський Л. (6; 1927–1928), Кутень І.О. (4; 1957), Лебединець А.Д. (1955), Леонтенко Д.Д. (15; 1949–1957), Лисенко О.М. (2; 1949, 1958), Майбурова К.В. (2; 1958), Мейтус Ю.С. (4; 1930, 1953–1955), Нахабін В.М. (3; 1952, 1955), Норцов П.М. (3; 1957), Островський П.А. (1960), Павлишин С.С. (3; 1954, 1956), Пактовський Л.Ф. (6; 1958), Пашко А.Є. (4; 1951, 1954), Перунов О.А. (3; 1953–1954), Підласова М.В. (4; 1956–1957), Рильський М.Т. (1952), Сандлер О.А. (1952), Свєшников О.В. (1955), Слободянюк П.М. (3; 1960), Стеценко В.К. (1952), Таранов Г.П. (1958), Тичина П.Г. (4; 1952), Тюменєва Г.О. (12; 1947–1958), Шесто-

пал О.О. (5; 1958), Штекль (1958), Ющенко О.Я. (б.д.), Яснопольський Л.М. (1954) та ін.

Академія наук УРСР (1951, 1959), Білгород-Дністровське педагогічне училище (1958), видавництво "Большая Советская Энциклопедия" (1950–1958), видавництво "Мистецтво" (1934, 1951–1952), видавництво "Радянська школа" (1951), видавництво "Советский композитор" (1956), видавництво "Українська радянська енциклопедія" (1958–1960), Вінницький обласний будинок народної творчості (1959), Воронезький російський народний хор (1955), Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури (1957–1958), Державний музей театрального мистецтва УРСР (1950), Державний центральний музей музичної культури (1953), Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН УРСР (1948–1959), Інститут української літератури АН УРСР [1950], Казахська державна художня галерея імені Т.Г. Шевченка (1959), Київська державна консерваторія (1954), Київська кіностудія художніх фільмів (1951), Київський обласний будинок народної творчості (1955), Комітет в справах мистецтв при Раднаркомі УРСР (1946–1954), Консул Польської Народної Республіки (1953–1955), Львівська державна консерваторія (1959), Міністерство оборони СРСР (1954), Міністерство освіти УРСР (1953–1959), міністр кінематографії УРСР [1946], Музфонд СРСР (1953–1958), Ніжинський державний педагогічний інститут ім. М.В. Гоголя (1952), Одеська обласна державна філармонія (1951), Рада Міністрів УРСР (1946, 1951), редакція журналу "Вітчизна" (1951), редакція журналу "Мистецтво" (1957), редакція журналу "Советская музыка" (1951–1955), Спілка композиторів Башкирії (б.д.), Спілка композиторів СРСР (1953–1952), Спілка композиторів України (1954–1958), Спілка письменників України (1951), Товариство для поширення політичних та наукових знань УРСР (1948–1958), Українська республіканська філія Музфонду СРСР (1958, б.д.), Українське товариство культурного зв'язку з закордоном (1942–1959), Український республіканський комітет захисту миру (1953, 1956), Управління захисту авторських прав (1953–1955), Харківська обласна спілка радянських композиторів (1956), Чехословацько-радянський інститут (1955).

Книги з дарчими написами

Дарувальники: Голубничий П. (1951, 1956) Горюхіна Н., Єфремов Л. (1951), Киселъов Г. (1949), Леонтенко Д. (1930), Масютин Юр. (1930) Михайлов М.М. (1958).

Матеріали інших осіб

Музичні твори: Вавилина Д.Ф. "Марш молодых хлеборобов" [для

голосу у супроводі фортепіано] (б.д.); Вавилина Д.Ф. "Ноченька" [пісня для голосу у супроводі фортепіано] (б.д.); Вериківський М.І. "Основні зміни, зроблені мною в опері "Утоплена" Лисенка" (1950), "Прийде весна, прийде". Чеська народна пісня. Переклад на українську мову та запис мелодії М. Колесника (1955); "Витанцьовуй з підскоком". Словацька народна пісня. Переклад на українську мову та запис мелодії М. Колесника (1956), Шипулин Г. "Цветочки я собирала" [для голосу у супроводі фортепіано] (б.д.).

Музикознавчі праці: Барвінський В.О. "[Цікавий] концерт". (Перше виконання "Гуцульської симфонії" Р. Сімовича та "Пісні юнаків" для симфонічного оркестру С. Людкевича в симфонічному концерті Львівської державної філармонії) (б.д.); Гейлиг М.Ф. "Музыка Н.В. Лысенко к "Кобзарю" Т.Г. Шевченко" (1949); Гордійчук М.М. "М.М. Калачевський" (1953), "Композитор Філіпенко" (1948); Довженко В.Д. "Украинская советская музыка. (Краткий исторический обзор)" [1954]; Людкевич С.П. "Форма солоспіву Лисенка" [40-і роки XX ст.]; Лятошинский Б.Н. "Рецензия на симфонию № 2 Г.П. Таранова" (1947); Мейтус Ю.С. [Зауваження на статті про деяких українських композиторів у довіднику] (1951); Ревуцький Л.М. "Рецензія на симфонію [№ 2] Г.П. Таранова" [1947].

Поетичні твори: Воронько П.М. "Ідуть трактори", "Чий буде вінок", "Зайчика злякались" та ін. [50-і роки XX ст.]; Воскрекасенко С.І. "Кажуть полюбила... діда" (б.д.); Голубничий П.М. "Дитяча пісня про мир", "Колись штурмував я Судети", "Донбас" (б.д.); Дука В.Т. "Воспоминания", "Выхожу будить тебя", "Издалека" та ін. (б.д.); Кутень І. "Весняночка", "Грушечка" (1958); Лук'яненко Я.М. "Полька дружби", "Пісня про ланкову" (1957); Нехода І.І. "Ми шофери", "Вовк і зайчики" (б.д.); Плоткін І.Д. "Здрастуй, весно!", "Лети, наша пісне", "Хустина дівчини" та ін. [40–50-і роки XX ст.]; Рильський М.Т. "Колискова" (1941), "Хай буде мир" (б.д.) та ін.; Тичина П.Г. "Океан повен" (б.д.), "Олександру Пушкіну" (1949) та ін.; Турчинська А.Ф. "Милана". Сценарний план для однойменної опери Г.І. Майбороди [50-і роки XX ст.]; Тутковская И.П. "Марш малышей" (б.д.), Тутківська І.П. "Піонерська пісня" [50-і роки XX ст.]; Усенко П.М. "Юним сміливим" (б.д.); Ющенко О.Я. "Українська весна", "Пролітають ешелони" [50-і роки XX ст.].

Фотографії

П.О. Козицький (2; 1955), П.О. Козицький з онуком (3; б.д.).

Львівський міський молодіжний хор (1954), Миколаївський само-

діяльний оркестр народних інструментів (1955), Будинок культури шахтарів м. Кемерово (1959) та ін.

Літ.: Большой энциклопедический словарь. Музыка.– М., 1998.– С. 258; *Гордійчук М.* Пилип Козицький.– К., 1985.– 64 с.; *Гордійчук М.М.* П.О. Козицький. Нарис про життя і творчість.– К., 1959.– 70 с.; *Григорьев Л.Г., Платек Я.М.* Советские композиторы и музыковеды : Справ. : В 3 т.– М., 1981.– Т. 2.– С. 69–70; Енциклопедія українознавства.– К., 1996.– Т. 3.– С. 1070; Личные архивные фонды в государственных хранилищах СССР.– М., 1962–1980.– Т. 1.– 1962.– С. 338; Т. 3.– 1980.– С. 194; Мистецтво України : Біогр. довід.– К., 1997.– С. 306–307; Митці України.– К., 1992.– С. 306; Музыкальная энциклопедия.– М., 1978.– С. 859–860; Українська літературна енциклопедія.– К., 1990.– Т. 2.– С. 521; Українська радянська енциклопедія.– К., 1961.– Т. 6.– С. 541.

І. Д. Лисоченко

КОЛЕССА Філарет Михайлович (1871–1947) – фольклорист, літературознавець, музикознавець, композитор.

Народився у с. Піщанах Львівської області. Закінчив Львівський університет (1896), учасник конгресів Інтернаціонального музичного товариства у Відні (1909), Лондоні (1911), конгресів слов'янських географів та етнографів у Празі (1924), Польщі (1929), професор, завідуючий кафедрою Львівського університету (1939), директор Етнографічного музею у Львові (1940); член Наукового товариства імені Шевченка (1909) та голова його Етнографічної комісії (1929); академік (1929).

Ф. 212, 5 од. зб. (1929–1932).

Наукові матеріали

Про взаємозв'язок пісень слов'янських народів (1929).

Біографічні матеріали

Біографічний нарис Колесси Філарета Михайловича (1929).

Матеріали службової діяльності

Перший з'їзд слов'янських філологів у Празі 7–10 жовтня 1929 р. Звіт (б.д.); списки наукових праць (1898–1930).

Фотографії

Ф.М. Колесса (б.д.).

Літ.: Академія наук України. Персональний склад, 1918–1993.– К., 1993.– С. 64; *Грица С.Й.* Філарет Михайлович Колесса.– К., 1962.– 111 с.; Личные архивные фонды в государственных хранилищах СССР : В 3 т.– М., 1962.– Т. 1.– С. 340; Музичний фольклор з Полісся у записах Ф. Колесси та К. Мошинського.– К., 1995.– 432 с.; Усна епіка: етнічні традиції та виконавство : Матеріали Міжнар. наук. конф., присвяченої пам'яті Ф. Колесси та А. Лорда. Київ, 8–14 верес. 1997 р.– К., 1997.

М. Л. Скирта

КОЛЯДА Григорій Опанасович (псевдоніми – Коляда Гео, Коляда Грицько, Коляда Г.) (1904–1941) – поет.

Народився в м. Валки, тепер Харківської області. Навчався у педшколі ім. Г.С. Сковороди в м. Харкові (1920–1921), в Академії комуністичного виховання ім. Н.К. Крупської (1923–1926), закінчив Московський інститут інженерів транспорту (1930), науково-дослідний сектор при Московському електромеханічному інституті інженерів транспорту ім. Ф.Е. Дзержинського (1933).

Завідувач Першої дитячої комуни ім. Г.І. Петровського та дитячого містечка ім. ВУЦВК у Харкові (1921–1923); редактор українського тексту відділу публікації законів Раднаркому (1925–1931); викладач теоретичної механіки у вузах Москви. Член Спілки селянських письменників "Плуг", Спілки пролетарських письменників "Гарт" та московського об'єднання українських письменників "Село і місто".

Ф. 353, 270 од. зб. (1899–1994).

Творчі матеріали

Поезії: Час (1923); У ночі, Заводська лірика (1923, 1924); Пелюстки життя [1923]; Ігор Малай [1923]; Голубе дитинство (1924); Женщины. (Силуэты) (1924); Місто дихає, або про флейту, червінці, бульвари, ніч... брук, флейту, дим... Динамічні поеми (1924); Чумацький шлях (1924); Сонце (1924); Марс (1924); Города [1924]; Ось купка глини рудої (1924); День життя, Тим, що визнають нас де-юре і де-факто, Всім! Всім! Всім!, Динамо в степах, Аяна (1924–1925); Паровик [1925]; Кохання Кепки [1925]; Тротуари (1925); Рейс [1925]; Дайош Дніпро [1926]; Україна [1926]; зі збірки "Золоті кучері" [Я такий молодий, Кожен вітер піймаю за кучері та ін.] (1926); Повстання кварталів, Смерть провокаторам [1927]; 40° (Еластичні поеми) [1927]; Епохи бурхливі, зі збірки "Прекрасний день" (1927); зі збірки "Штурм і натиск" [Жінка у фарбах, Жінка, Оленка] (1927); зі збірки "Futur-exstra" [Розбита флейта, Футур-екстра, "Зажурений тополь як тінь, Оповили верхів'я зливи та ін.] [1927]; Автопортрет [1930]; В електричний вік [1930]; Голивсь бентежний горизонт... [1930]; Коли настанув вечір у Сухумі [1930]; Мій ранок (1930); Мої мандри [1930]; Не в грюках музика... [1930]; Лю [Її уста – це бритви лезо..., Вкрився сонцем клен лапчастий..., На Землю котяться вагони... та ін.] (1931); Берег моря (1932); Маневри кораблів (1932); Сокольники (1933); Народження Нової Землі (б.д.); У скверику (б.д.).

Нариси, оповідання та ін.: Костры [20-і роки XX ст.]; Воскресіння сонця [20-і роки XX ст.]; Уламки дзеркала. (Роман) [1930]; На реке Москва [30-і роки XX ст.]; Эльга [30-і роки XX ст.]; Образ [30-і роки XX ст.]; С трудом втиснувшись в переполненный трамвай... (1932); Жизнь вся состоит из воспоминаний... (1932).

Рецензії: Любченко А.П. "Завія в дротах" [20-і роки XX ст.].

Біографічні матеріали

Автобіографії, анкети (1933–1940); свідоцтво Валківського повітового відділу народної освіти про прослухання повного курсу п'ятого класу Валківського реального училища (1920); посвідчення учня Харківської професійної педагогічної школи ім. Г.С. Сковороди (1921); посвідчення харківських губернських відділів народної освіти, соціального виховання НКО УСРР про роботу на посадах завідуючого 1-ю дитячою комуною ім. Г.І. Петровського, 7-м дитячим будинком ім. ВУЦВК (1923); посвідчення Академії комуністичного виховання ім. Н.К. Крупської про навчання в 1923–1926 рр.; довідки, посвідчення про роботу редактором українського тексту відділу публікації законів Управління справами Ради народних комісарів і Ради праці та оборони СРСР (1926–1933); свідоцтво про закінчення Московського інституту інженерів транспорту ім. Ф.Е. Дзержинського і присвоєння кваліфікації інженера шляхів сполучення (1931); свідоцтво про закінчення аспірантури при Науково-дослідному секторі Московського електромеханічного інституту інженерів транспорту ім. Ф.Е. Дзержинського і присвоєння звання наукового співробітника першого розряду (1933); довідки, посвідчення Московського електромеханічного інституту інженерів транспорту ім. Ф.Е. Дзержинського про роботу на посадах асистента, доцента кафедри теоретичної механіки (1932–1938) та Військово-транспортної академії РСЧА ім. Л.М. Кагановича про роботу в академії на посадах керівника, викладача кафедри теоретичної механіки (1932–1938); трудовий список, розрахункова, страхова книжки (1918–1938); членські квитки (1920–1929); відзиви про науково-педагогічну роботу (1932–1938); вірш, друковані статті про Г. Коляду, ксерокопія аркуша з Книги пам'яті загиблих і безвісти пропалих у Великій Вітчизняній війні.

Матеріали громадської діяльності

Посвідчення бюро комуністичного гуртка при В[ищому] і[нституті] н[ародної] о[світи] про поїздку у відпустку до м. Валки на Харківщині з правом скликати мітинги, збори (1921); мандат Валківського повітового комітету Комуністичної спілки молоді України, виданий Г.О. Коляді, волосному інструкторові з організації роботи в комсомолі для сприяння партійних установ в його діяльності (1921); гостьовий білет Г.О. Коляди на 3-ю сесію Верховної Ради СРСР (1939); [доручення] Центральної контрольної комісії ВКП(б) Народного Комісаріату робітничо-селянської інспекції СРСР перевірити виконання директив партії і уряду про підготовку кадрів [30-і роки XX ст.].

Листування

Адресати: Бакич-Шестакова О.А. (41; 1925–1941), Коляда В.Г. (2; 1939–1940), Коляда О.Г. (4; 1940–1941).

Кореспонденти: Бакич-Шестакова О.А. (21; 1925).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Довідки будинкоуправління і відділів міліції м. Москви про прописку (1928–1931); договір, акт про наймання помешкання в Москві (1938).

Матеріали дружини, сина Г.О. Коляди

Бакич-Шестакова Е.А. "Автобиография" (1949); Бакич-Шестакова Е.А. "Мои воспоминания о сыне Владимире Григорьевиче Коляде" (1970); довідка, видана Соколыницьким районним військовим комісаріатом про дату призову В.Г. Коляди до Червоної Армії (1944); Кобзев Игорь. "Быть гражданином!" [Поема про В.Г. Коляду].

Книги з дарчими написами

Дарувальники: Коляда Грицько.

Фотографії

Г.О. Коляда (1926, 1930–1931), фотографії з дарчими написами О.А. Бакич-Шестаковій; в групах зі [студентами Академії комуністичного виховання ім. Н.К. Крупської], [1924], (1926); В.Г. Коляда (син) [1940–1941]; О.Г. Коляда (дочка) (1976), в групі біля "Дошки пам'яті на заводі "Геофізика", де працював В.Г. Коляда (брат) (1977).

Літ.: *Білокінь С.І.* Легенда Гео Коляди // Літ. Україна.– 1985.– 11 липня; *Лейтес А., Яшек М.* Десять років української літератури (1917–1927).– Х., 1928.– Т. 1.– С. 231–234; *Сенченко І.* Про шаблон, безфабульність та Г. Коляду // Плужанин.– 1925.– № 2; Українська літературна енциклопедія.– К., 1990.– Т. 2.– С. 537–538; Українські письменники : Біобібліогр. слов.– К., 1965.– Т. 4.– С. 678–679.

І. Д. Лисоченко

КОМАШКА (Комашко) Антон Михайлович (1897–1970) – живописець, мистецтвознавець.

Народився у с. Непокрите Харківської області. Працював у художніх майстернях Південно-Західного фронту (1918–1920). Член Асоціації художників Червоної України. Директор Харківського художнього технікуму (1927–1931).

Ф. 217, 55 од. зб. (1910–1932).

Творчі матеріали

До утворення Всеукраїнської федерації об'єднань радянських митців (1928); тези виступу та замітки до доповідей на диспуті Асоціації

художників Червоної України (1928); проект платформи Всеукраїнської федерації художніх об'єднань (ВУФХО) (1930–1931).

Рецензії на праці фондоутворювача

Грінець Д. ["Про портрети роботи Комашка А.М."] (б.д.).

Біографічні матеріали

Особові документи: свідоцтва, посвідчення, характеристика та ін. (1910–1931); запрошення від різних мистецьких об'єднань взяти участь в їх роботі (1927–1931); перелік матеріалів про життя та діяльність фондоутворювача (б.д.).

Матеріали службової та громадської діяльності

Матеріали Харківського художнього технікуму: статті та доповіді про стан роботи технікуму, плани і звіти, протоколи засідань педагогічної ради (1927–1931) та ін.

Матеріали інших осіб

"Боротьба на два фронти (про ідеологічну боротьбу в українському мистецтві)" (б.д.); Грінець Д. "Бойчукізм, формалізм та містика під маркою "творіння нової форми", "Про платформу ВУАПМИТу у питаннях розвитку мистецтва" (б.д.); "Мистецтво "зміни дійсності" або деструкція мистецтва в дії" (б.д.); "Проект платформи Всеукраїнської асоціації пролетарських митців" (1932); Штаерман. "Украинское искусство за пятнадцать лет. 1917–1932" (1932) та ін.

Літ.: Мистецтво України : Біогр. довід.– К., 1997.– С. 313.

О. А. Іванова

КОНОВАЛЮК Федір Зотикович (1890–1984) – художник.

Народився у с. Калівка Подільської губ. (тепер – с. Ягідне Мурованокуриловецького району Вінницької обл.). Закінчив Лаврську іконописну майстерню у Києві (1909), Київське художнє училище (1915), Академію мистецтв у Санкт-Петербурзі (1917), Київський художній інститут (1927). Викладач малювання і креслення в інститутах, технікумах та школах (1915–1941). Член спілки художників СРСР (1936).

Ф. 269, 842 од. зб. (1903–1992).

Творчі матеріали

Картини (в основному пейзажі), замальовки, ескізи ("Володимирська гірка", "Весна наближається", "Ірпінь", "Десна", "Лук'янівка", "Голосієво", "Ранок на Дніпрі", "Пуща-Водиця", "Старі хати Кирилівки" тощо (1910–1983); альбоми (1936–1950); замальовки до картин, репро-

дукції, списки картин, каталоги виставок творів (1911–1987); оформлення обкладинки до першого українського букваря (1925); лекції, записи старовинних пісень, оформлення обкладинок та ілюстрації до творів О. Кобилянської, І. Котляревського, Т. Шевченка, М. Черемшини, Г. Квітки-Основ'яненка, В. Стефаника, портрети діячів української культури тощо.

Біографічні матеріали

Свідоцтва та дипломи про закінчення навчання (1903–1930); посвідчення, довідки, повістки (1918–1948); біографічні довідки, почесні грамоти (1934–1970); автобіографія (1945–1965); особистий листок по обліку кадрів (1968); свідоцтво про одруження, смерть (1949–1984); вітальні адреси (1970–1980); спогади (б.д.).

Рецензії на праці фондоутворювача

Гончар О.О. "Про виставку творів художника Коновалюка Ф.З." б.д.); Кондратенко В. "На выставке Ф. Коновалюка" (1957); Огієвський І.В. "Твори Федора Коновалюка" (1988); Парійський Є. "Талант щедрий і світлий" (б.д.); Пианида Б.М. "Талантливый художник Украины" (1956); Писаренко В. "Любов тиха і сильна" (1988); Прахов М.А. "Обсуждение выставки художника Коновалюка Ф.З." (1955); газетні статті, нотатки про життя і діяльність Ф.З. Коновалюка та про виставки його робіт (1905–1967).

Матеріали службової та громадської діяльності

Грамоти та подяки за досягнуті успіхи та організацію своїх виставок від технікуму залізничного господарства, Президії Верховної Ради УРСР, Мурованокуриловецького райкому КП України (1934–1970); доручення будинку-музею Т.Г. Шевченка збирати у м. Корсуні матеріали, що пов'язані з ім'ям Т.Г. Шевченка та зробити деякі малюнки (1938); акти та угоди Центрального історичного музею, Державного заповідника Т.Г. Шевченка, Музею музичного, театрального та кіномистецтва УРСР, Алупкінського палацу-музею, Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва УРСР, Запорізького художнього музею, Державного музею книги і друкарства, Вінницького обласного художнього музею про прийняття на постійне зберігання, передачу на виставки та купівлю картин (1940–1989); довідка з Київського технікуму залізничного транспорту (1954); клопотання Академії наук УРСР, Полтавського літературно-меморіального музею І.П. Котляревського та Академії архітектури УРСР про надання звання заслуженого діяча мистецтв України (1955); книги вражень з виставок (1938–

1967); списки картин і перелік музеїв, де ці картини зберігаються (1957–1958); промова на відкритті виставки творів Їжакевича І.С. (1964); стенограми обговорення виставок у Спілці художників України (1955–1967); акт прийому та закупки картин Їжакевича І.С. та Коновалюка Ф.З. (1973); запрошення на виставки (б.д.); оголошення про виставки творів художника (б.д.).

Листування

Адресати: Боднар П.А. (1970–1971), Їжакевич І.С. (1948–1959), Скоба А.Д. (б.д.).

Державний республіканський музей ім. Т.Г. Шевченка (1967), Спілка художників України (1969–1970), Управління в справах мистецтв (1940).

Кореспонденти: Александрович Є.В. (1964–1976), Андрєєв Д.А. (1970), Бажан М. (1964), Баліков Ю. (б.д.), Бекетов І.Л. (1962), Боднар П.А. (1969–1977), Булига С.А. (1969–1979), Вакуленко А.Г. (1972–1973), Вишницька К.К. (1971–1972), Віговська В.А. (1967), Галайчук А.М. (1969), Гармаш О.І. (1973), Гнатюк Є.В. (1970), Гончар О.Н. (1975–1977), Данилов Я.М. (1962), Дерегус М.Л. (1968), Дроб'язко Ф.П. (1975–1977), Дуб В.Є. (1967–1971), Дубинка П.Г. (1970), Дучинінська О.В. (1969–1972), Жирадков А.І. (1957), Журлива О.К. (1968–1971), Зима Й.П. (1970), Іваненко В.Г. (1971), Іваницький М.І. (1973), Івенський С.Г. (1962–1970), Їжакевич І.С. (1909–1962), Кавалерідзе І. (1965–1975), Касіян В.І. (1966), Кияшко Г. (1970–1971), Козаченко В.П. (1970–1980), Коломієць І.С. (1972–1973), Лазаренко Є.К. (1959–1970), Мизниченко К.К. (1967–1968), Ніколадзе Б.Г. (1953–1972), Обертинський К.С. (1969–1971), Панасенко С.М. (1972–1975), Писаренко В.І. (1970–1971), Пінчук Г.П. (1966–1975), Польова Г.С. (1970), Привознова Є. (1972), Сермашок Н. (1960–1970), Сиваченко М.Є. (1970), Сирцов Р.Й. (1967), Титаренко М.І. (1970–1975), Трасковський Я. (1970–1979), Фурін В. (1962), Хижняк А.Ф. (1968–1972), Черевко (1978), Шевченко В.І. (1969–1971), Шишко О.Ф. (1969–1977), Шуршиков П.М. (1976–1981), Ягодін В.В. (1969–1975) та ін.

Астраханська обласна картинна галерея (1953), видавництво "Дніпро" (1980), видавництво "Мистецтво" (1938–1967), Вінницький краєзнавчий музей (1970), Вологодська обласна картинна галерея (1957–1962), Державний заповідник "Могила-Музей Т.Г. Шевченка" (1945), Державний музей українського образотворчого мистецтва (1977–1980), Житомирський обласний краєзнавчий музей (1966), Київський авіаційний інститут (1936), Київські вищі трирічні педагогічні курси ім. Б. Грінченка (1925), Київський музей російського мистецтва (1977), Міністерство

культури УРСР (1962–1979), Спілка художників УРСР (б.д.), Сталінське товариство художників (1957), Українське товариство охорони пам'ятників історії та культури (1970), Центральний державний архів-музей (1968–1969), Музей партизанської слави (м. Яремча) (1976).

Листи інших осіб

Скоропостижний І.І. – Телепневій С.І. (1910–1912), Кудровцев О. – Скоропостижному І.І. (1911), Скоропостижна С.І. – Скоропостижному І.І. (1911), Скоропостижний Б.І. – Скоропостижному І.І. (1936) та ін.

Книги з дарчими написами

Дарувальники: Дорошенко К.П. (1950); Журлива О. (1974); Засенко О. (1972); Івенський С.Г. (1960–1964); Касіян В. (1961); Кияшко Г. (1971); Козаченко В. (1969–1970); Семенюк Н. (1970); Стельмах М. (1953); Стефанюк К. (1959); Супруненко М. (1951); Хижняк А. (1967) та ін.

Матеріали Мороз Тамари Іванівни (дружини)

Атестат на звання учителя початкової школи (1938); грамоти (1961–1964); характеристика (1965); вітальний адрес (1968); зошит із записами адресатів та кореспондентів.

Листування

Адресати: Федоренко О.Є. (б.д.).

Міністр культури УРСР (1988).

Кореспонденти: Безбах І. (1989). Борисова Д. (1991), Вишниченко С.В. (1988), Гармаш (б.д.), Гаршина З. (б.д.), Гончар В.І. (1985), Демченко В.П. (1989), Дуб В.Є. (1983–1988), Єрмольєв В.О. (1989), Левитський І.С. (1988), Мазорчук Б.Ф. (1989), Миколенко Н.М. (1989), Михайленко Г. (1979), Мизниченко К.К. (1986), Писаренко В.І. (1988), Порошин В.П. (1988), Сивицька І.І. (1989), Ткаченко І.Ф. (1989), Уваренко О.Т. (1978–1990), Уварова Т. (1986–1989), Усенко В.Г. (1989), Федоренко О.Є. (1989), Цесновська Н.І. (1979), Ягодін В.В. (1988) та ін.

Матеріали інших осіб

Спогади про Коновалюка Ф.З.: Гончар О.О., Гончар В.І., Сорока М., Топорова В.

Їжакевич І.С.: фото і репродукція (1943), каталог виставки та поштові листівки з його творами (1956); листування (1947–1957); газетні та журнальні вирізки з статтями про нього (1949–1964); список робіт.

Образотворчі матеріали

Портрет Ф.З. Коновалюка (робота художника М.А. Лихоти).

Фотографії

Фоторепродукції робіт Коновалюка та Їжакевича (1919–1964); фотографії картин та виставок; фото старих помешкань, персональні та сімейні фотографії (1905–1967) тощо.

Літ.: Енциклопедія українознавства.– Л., 1994.– Т. 3.– С. 1106; Мистецтво України : Біогр. довід..– К., 1997.– С. 315; Федір Коновалюк (1890–1984). Живопис : Кат. виставки творів.– К., 1987.– С. 3–5.

О. П. Степченко

КОРОЛЬОВА Євгенія Володимирівна (1905–1997) – історик авіації, літератор, інженер.

Народилася у м. Києві. Закінчила Київський індустріальний інститут (1931–1938); інженер-конструктор київського заводу "Ленінська кузня" (1938–1939); слухачка Ленінградського інституту підвищення кваліфікації інженерно-технічних робітників спецпромисловості, по закінченню отримала диплом технолога артилерійських систем (1939–1940); інженер-технолог заводу № 4 Наркомату збройних сил СРСР у м. Коломні, пізніше в м. Красноярську (1940–1942); інструктор оборонної промисловості Красноярського крайкому ВКП(б) (1942–1943); інженер виробничого відділу Наркомату місцевої промисловості УРСР (м. Київ) (1943–1951); консультант сектора місцевої промисловості Управління справами Ради Міністрів УРСР (1951–1955); головний інженер відділу художніх промислів Укрпромради (1955–1960); член ініціативної групи по організації секції історії авіації і космонавтики Українського відділення Радянського національного об'єднання істориків природознавства та техніки при Президії АН УРСР та її вчений секретар (1962–1987).

Ф. 328, 7970 од. зб. (кін. XIX ст. – 90-і роки XX ст.).

Наукові і творчі матеріали

Очерки развития авиации на Украине [колективна монографія] (1966).

Розділи до монографії: Первые авиационные организации и первые полеты на Украине (1965); Первые русские летчики (1965); матеріали до монографії.

Документальні повісті та нариси: Они первыми шагнули в небо. Варианты (1964–1966); Соперники орлов [у співавторстві з В.А. Рудником] (1969); Небесные побратимы [у співавторстві з М.С. Савовою-Черкезовою] (1988); Окрыленные мечтой. История. Воспоминания. Встречи (1991); Великий князь и первый авиатор (1991–1992); Первый среди первых (1991).

Статті: Сохранить национальные традиции в вышивальном промысле (1957); Опошнянская керамика (1958); О народных художественных промыслах Украины (1960); О путях развития ручной вышивки

на Украине (1960); Кроки в небо (1960); В родных местах (1962); Создать историю авиации на Украине (1962); Нові матеріали про життя і діяльність М.Н. Єфімова (1963); О тех, кто первый шагнул в небо (1963); Слідами деяких досліджень (1963); Воспоминания комиссара гидроавиации (1964); Первые полеты (1965); Они начинали (1967); Останній політ капітана Мацієвича (1967); Змах крила [у співавторстві з В.А. Рудником] (1969); История авиации в художественной и научно-популярной литературе (1969); Перший політ (1970); Международные авиационные выставки в России (1971); На взлете. К 90-летию первого русского летчика М.Н. Ефимова (1971); Не забывать пионеров отечественной авиации (1971); Піонер авіації (1971); О некоторых вопросах отображения истории авиации в художественной и популярной литературе (1973); Популяризатор наукової думки (В.В. Рюмін) (1974); Про роботу секції історії авіації і космонавтики [у співавторстві з М.А. Кочегурою] (1974); Ефимов Михаил Никифорович (1977); Новые документы о жизни и деятельности М.Н. Ефимова (1978); Пророческие слова. К 90-летию X съезда русских естествоиспытателей и врачей (1978); Первый пилот. К 100-летию со дня рождения М.Н. Ефимова (1980); Один из первых (1981); Первопроходцы неба (1981); Перший у рідному небі [у співавторстві з В.А. Рудником) (1981); 20 лет деятельности Украинского отделения секции истории авиации и космонавтики [у співавторстві з М.А. Кочегурою] (1982); К вопросу о приоритете М.Н. Ефимова в области летного дела в России (1982); Кто же первый? (1982); Летчик-новатор. К 95-летию П.Н. Нестерова (1982); На заре авиации (1982); Крутень Е.Н. (1984); Крылатые земляки (1985); Один из троих (1985); Полеты Т.Н. Ефимова над Харьковом (1985); 100-летие Т.Н. Ефимова (1985); Харків був у захопленні... (1985); Сципио дель Кампо (1988; 1992); Через три войны. П.С. Шелухин (1988); К 80-летию первого полета русского летчика (1990); По следам памяти. А.Ф. Можайский (1991); Герой двух народов. (Захари Семенович Захариев) (1992) та ін.

Доповіді: О выдающемся русском авиаторе М.Н. Ефимове (1962); Первые авиационные организации на Украине и первые полеты на самолетах (1965); Освещение истории авиации (1968); Пионеры авиации (1971); Разведчики воздушных трасс (1971); 70 лет со дня основания Одесского аэроклуба (1978); Крылатый сын России (1981); Пионеры небесных сфер (1981); За 70 годишнината от Балканската война [у співавторстві з М.С. Савовою-Черкезовою] (1982); [О роли авиации в Балканской войне] (1982); Знаменательный юбилей. 80-летие Одесского аэроклуба (1988); Вклад Одессы в первоначальный период раз-

вития авиации (1988); История организации Качинской летной школы [80-і роки XX ст.]; 110 лет со дня рождения Михаила Никифоровича Ефимова (1991); Рожденный летать (1991) та ін.

Рецензії: Бурд Г.Ш. "Школа авиации в Одессе" (1972); Маркуша А.М. "Человек летающий" (1988); відгуки на газетні публікації з суспільно-політичних, економічних та морально-етичних питань [60–90-і роки XX ст.].

Матеріали до праць з історії початкового періоду авіації в Росії та Україні: копії архівних документів, виписки з них, виписки та вирізки з книг та періодичних видань, листів, спогадів сучасників [60–90-і роки XX ст.].

Тематичні добірки: Авиационные спортивные состязания в России. 1910–1912 гг.; Авиация на Западном фронте. 1916; В Качинской авиашколе. 1910–1917; Военная авиация в России. 1910–1914; Всероссийские съезды воздухоплавания и выставки. 1911–1914, 1921; Всероссийский аэроклуб. Одесский аэроклуб. 1908–1913; Гражданская война в Крыму и Одессе. 1917–1920; Жертвы авиации в ее первоначальный период; [Життя та діяльність М.Н. Єфімова в документах і матеріалах. 1903–1911]; О гидроавиации Черноморского флота. 1915–1917; Основные даты деятельности братьев Ефимовых – Михаила, Владимира, Тимофея. Хронология событий до 1920 г.; Самолеты Одесского авиазавода А.А. Анатры; Спортивная деятельность М.Н. Ефимова. 1910–1911; Воспоминания родственников, современников и соратников о М.Н. Ефимове по их рассказам и письмам [70-і роки XX ст.]; История авиации. Списки литературы; К истории развития авиации в Одессе. Списки литературы; Списки литературы о пионерах русской авиации Михаиле и Тимофее Ефимовых [60–70-і роки XX ст.].

Персоналії (авіатори, діячі та історики авіації, повітроплавання та ін.): Г.В. Алехонович, Г.Д. Андріаді, Ф.О. Арманд, К.К. Арцеулов, О.Т. Бербеко, О. Ван-дер-Шкруф, О.О. Васильєв, М.А. Грабер-Влинський, М.Л. Галлай, Л.О. Голанчикова, Г.Г. Горшков, С.В. Гризодубов, В.С. Гризодубова, П.І. Гороховський, С.О. Долгорукая, П.Д. Дузь, В.В. Дибовський, Г.Я. Єрмилов, О.Є. Жуков, І.М. Заікін, З. Захарієв, Л.В. Звєрєва (Слюсаренко), Є.І. Зеленко, К.О. Калінін, В. Кебуров, Е.І. Кірш, О.М. Кованько, М.Д. Костін, О.О. Кузминський, Є.М. Крутень, В.І. Лавренець, В.О. Лебедєв, Л.М. Маціевич, Е.І. Меос, П.М. Михайлов, О.Ф. Можайський, І.Є. Мосолов, Я. Нагурський, П.М. Нестеров, М.Є. Попов, В. Прохоров, О.М. Романов, великий князь, Б.І. Россінський, С.І. Руденко, В.Є. Руднєв, В.В. Рюмін, Я.І. Сєдов-Сєров, І.І. Сікорський, В.Г. Соколов, О.М. Срединський, В.О. Судець, М.Ф. Сципіо дель

Кампо, Д.Е. Тир, В.М. Ткачов, К.І. Трунов, Ю.О. Ульянін, С.І. Уточкін, А.А. Фальц-Фейн, В.М. Хионі, В.П. Чкалов, Н.В. Чудак, О.М. Шатерніков, Е.І. Шварц, П.С. Шелухін, І.Ф. Шепилов, О.В. Шиуков, В.Ю. Юнгмейстер, М.А. Ююкін, С.М. Яковлєв, Г.В. Янковський.

Газетні, журнальні вирізки статей з історії авіації (1961–1994).

Рецензії на праці фондоутворювача

Алексеенко Б., Ивашко И. "Соперники орлов" (1972); Анощенко Н.Д. "Е.В. Королева. История авиации и воздухоплавания в художественной и научно-популярной литературе" (1968); Ботов И. "У истоков братства" (1983); Біловол М. "Суперники орлів" (1974); Гарбуз Г., Обревко Л. "Дружба – за дружбу, вірність – за вірність" (1989); Гордеев С. "Небесные побратимы" [відгук на книгу] (1982); Димитрова В.П. "Е.В. Королева, М.С. Савова-Черкезова. "Небесные побратимы" (1980); Жилкина Т.О. "Е.В. Королева, М.С. Савова-Черкезова "Небесные побратимы" (1985); Кочеров В. "Имя в истории" [відгук на книгу Є.В. Корольової, М.С. Савової-Черкезової "Небесные побратимы"] (1988); Кравец А.С. "Сотрудничество авторов и содружество их героев" (1985); Марин Георги. "Разказ за небесната дружба" (1984); Мирошник Б. "Издано в Болгарии" (1988); Михайленко А. "Слово про перших" (1976); Михайлов П.М. "Крылатая жизнь" (1970); Петко П. "Повест за братя орли" (1983); Руденко С.І. "Первые авиаторы" (1983); Семерджиева М. "Запознаване с небесните побратими" (1982); Ткаченко В. "Адреса польоту – безсмертя" (1972); Цаков Ц. "Безсмислени измислци" (1986); Шуневич В. "Соперники орлов" (1980).

Біографічні матеріали

Службові квитки, посвідчення, довідки з місця роботи: на заводах "Червоний плугар" (1929–1930); "Ленінська кузня" (1938–1939); на заводі № 4 Наркомату збройних сил СРСР (1940–1941); у Красноярському крайкомі ВКП(б) (1942–1943); у Народному комісаріаті місцевої промисловості УРСР (1945–1960); документи для оформлення (1960) та переоформлення персональної пенсії (1980); документи для оформлення поїздок за кордон – в Болгарію та Францію (1981–1984).

Посвідчення про нагороди (1958); почесні грамоти та вітальні адреси АН УРСР, партійних та громадських організацій у зв'язку з ювілейними датами (1975–1990); щоденникові записи "Человек в своем времени. Записки наспех" (1951–1996); "Прочитанное. Заметки о литературе" (1988–1991); "Воспоминания ветерана партии" (1985).

Матеріали громадської діяльності

Секція історії авіації і космонавтики Українського відділення Ра-

дянського національного об'єднання істориків природознавства та техніки (1962–1987): посвідчення вченого секретаря секції (1963–1987); плани засідань секції, календарі знаменних дат (1988–1991); звіти про роботу: Кочегура М.А. "О работе секции авиации и космонавтики Украинского отделения" (1965); Рудник В.А. "20 літ пошуку" (1982); Королева Е.В. "Двадцать пять лет деятельности Секции истории авиации и космонавтики АН УССР" (1987); матеріали обговорення статей і наукових праць членів секції, повідомлення та інформації про підготовку наукових праць до видання, проведення та участь у конференціях, читаннях "Девятые чтения, посвященные разработке научного наследия и развития идей К.Э. Циолковского" (Калуга, 1974); "Мы – интернационалисты" (Ленінград, 1982); "В.И. Вернадский и отечественная наука" (Одеса, 1988) та ін.

Листування з АН УРСР, державними та громадськими установами, музеями, архівами, редакціями з питань підготовки та видання праць з історії авіації, відзначення та увічнення пам'яті діячів авіації та космонавтики, в справі шефської допомоги у створенні музеїв та експозицій, виставок, кінофільмів з історії авіації, проведення конференцій, зборів та ін.

Українське товариство охорони пам'яток історії та культури: матеріали засідань, пленумів, конференцій товариства (1986–1991); матеріали святкування 25-річчя Українського товариства охорони пам'яток – запрошення, програми святкових заходів, вітальний лист Корольовій Є.В., ювілейний номер журналу "Вісник Українського товариства охорони пам'яток історії і культури" (1991) та ін.

Запрошення АН СРСР, АН УРСР, Радянського національного об'єднання істориків природознавства та техніки, партійних, громадських, міських організацій на конференції, з'їзди, урочисті засідання, концерти, виставки, ювілеї (1942–1989).

Листування

Адресати: Арцеулов К.К. (7; 1962–1979), Бабічев В.А. (2; 1977), Бонфельд С.М. (1979), Васильєв І.В. (3; 1961–1963), Вершинін М.В. (4; 1974–1978), Виноградов Ф.А. (5; 1983–1985), Владимиров В.В. (5; 1984–1985), Галлай М.Л. (9; 1972–1986), Гальперін Ю.М. (3; 1975–1981), Грибанов С.В. (6; 1990–1992), Гризодубова В.С. (6; 1985), Дибовський В.В. (4; 1961–1963), Еренбург І.Г. (1962), Єфімова А.П. (32; 1963–1976), Захарієв З.С. (8; 1980–1986), Зеленов Н.П. (8; 1962–1978), Кірш Є.Е. (2; 1977–1978), Корольова Н.З. (24; 1951–1962), Король В.В. (62; 1980–1994), Котлярський М.Я. (13; 1967–1978), Куликова Є.П. (14; 1978–1981),

Лавренець В.І. (17; 1985–1993), Листов М.С. (3; 1985–1991), Лічков Г.В. (2; 1985–1988), Лякішев С.Н. (8; 1972–1981), Маркуша А.М. (10; 1972–1986), Мельник Б.М. (5; 1976–1990), Меос Е.І. (18; 1961–1968), Михайлов П.М. (12; 1972–1985), Михайлов П.Я. (12; 1975–1978), Мороко В.О. (3; 1979–1991), Мосолов І.Є. (26; 1961–1982), Нестерова М.П. (9; 1987–1989), Папанін І.Д. (1960), Петровський В.Ф. (3; 1972–1978), Портнов І.М. (23; 1961–1964), Пишнов В.С. (3; 1974–1977), Россінський Б.І. (4; 1961–1962), Руденко С.І. (6; 1978–1989), Рудько С.І. (4; 1978–1989), Рюмін Т.В. (2; 1974), Савова-Черкезова М.С. (91; 1979–1981), Сафронова Н.М. (11; 1982–1992), Семенкевич М.М. (3; 1964–1966), Сепп А.А. (2; 1978), Серебрякова Г.І. (1974), Сибірська Є.П. (45; 1965–1979), Сікорський І.І. (1965), Славороссов О.Х. (2; 1963–1964), Сміян В.І. (31; 1974–1982), Соколов В.Г. (24; 1961–1973), Соловйов О.В. (35; 1967–1983), Спатарель І.К. (9; 1963–1968), Степанов-Калашников П.І. (35; 1963–1968), Субботін М.К. (9; 1981–1984), Судець В.О. (7; 1988), Сципіо дель Кампо М.Ф. (3; 1967–1976), Тір Д.Е. (9; 1972–1979), Трунов К.І. (3; 1963–1971), Успенський Л.В. (14; 1974–1978), Ткачов В.М. (3; 1962–1975), Туницький М.М. (23; 1962–1975), Цаков Ц. (24; 1979–1986), Чуковський К.І. (1962), Шавров В.Б. (3; 1961–1974), Шатерніков О.М. (29; 1961–1974), Шатоба І.Я. (29; 1961–1979), Шелест І.І. (5; 1974–1975), Штіф Л.М. (15; 1979–1982), Яковлєв С.М. (76; 1960–1980) та ін.

Болгарська телевізія (1979), Болгарське військове видавництво (1986), Військово-наукове товариство при Мінському окружному будинку офіцерів (1961–1963), Військове видавництво МО СРСР (1991), Качинське вище військове авіаційне училище льотчиків ім. О.Ф. Мясникова (1971–1991), Музей повітряно-десантних військ (Рязань, 1974), Музей героїчної оборони і визволення Севастополя (1976–1985), Науково-меморіальний музей проф. М.Є. Жуковського (1982–1991); редакції журналів: "Авиация и космонавтика", "Молодая гвардия", "Новый мир", "Наука и жизнь", "Огонек", "Радуга", "Крылья Родины" (1969–1990); редакції газет: "Вечірній Київ", "Воздушный транспорт", "Известия", "Красная Звезда", "Литературная газета", "Правда Украины", "Советская культура" (1963–1990) та ін.

Кореспонденти: Антонова Н.І. (8; 1986–1990), Арсенов Г. (13; 1984–1987), Арцеулов К.К. (11; 1961–1979), Бараш З.Д. (10; 1985–1993), Благіна Є.М. (53; 1985–1994), Бонфельд С.М. (40; 1945–1991), Борисов К.О. (3; 1968), Бурд Г.Ш. (79; 1970–1976), Васильєв І.В. (3; 1961–1963), Вершинін М.В. (68; 1974–1991), Владимиров В.В. (19; 1984–1987), Галлай М.Л. (42; 1972–1991), Гальперін Ю.М. (8; 1975–1983), Горохов В.Д. (8; 1977–1992), Граціанський О.М. (41; 1968–1986), Гри-

банов С.В. (2; 1992), Гризодубова В.С. (17; 1983–1991), Гришин Є.М. (7; 1990–1992), Даскалова Є.С. (43; 1983–1991), Давидов О.П. (4; 1974), Домбров В.О. (11; 1983–1984), Дибовський В.В. (15; 1961–1967), Еренбург І.Г. (1962), Єфімова А.П. (150; 1961–1977), Єфремова В.І. (1944–1992), Жилкіна Т.О. (7; 1990–1993), Зеленов Н.П. (34; 1964–1982), Карпович О. (4; 1982–1983), Кацеба Д.Г. (14; 1953–1962), Кірш Є.Е. (10; 1976–1982), Кірякови Б. та А. (21; 1984–1989), Климовецька Б.З. (15; 1943–1984), Климовецька Н.А. (32; 1983–1994), Климовецький В. (26; 1981–1993), Корольов В.В. (10; 1934–1976), Корольова Н.З. (18; 1941–1979), Король В.В. (126; 1980–1994), Котлярський М.Я. (31; 1967–1978), Куликова Є.П. (56; 1979–1991), Куфко Н.Б. (16; 1989–1992), Лавренець В.І. (64; 1985–1994), Ледєнєєв П.Л. (6; 1981–1982) Лякішев С.Н. (48; 1972–1991), Маркуша А.М. (65; 1972–1992), Меос Е.І. (79; 1961–1970), Михайлов П.М. (38; 1971–1992), Михайлов П.Я. (75; 1975–1992), Мороко В.О. (43; 1979–1989), Мосолов І.Є. (37; 1961–1981), Нестерова М.П. (22; 1964–1988), Ніколаєв В.І. (25; 1980–1991), Папанін І.Д. (1961), Петрова Р. (4; 1982–1985), Петрова-Петкова В. (39; 1983–1990), Петровський В.Ф. (5; 1972–1978), Полетаєв О.О. (6; 1974–1981), Погосський Є.І. (1963), Портнов І.М. (30; 1961–1963), Пишнов В.С. (4; 1977–1982), Решетникова Г.А. (9; 1983–1985), Россінський Б.І. (4; 1961–1963), Руденко С.І. (1978), Рудник В.А. (2; 1986–1988), Рудько В.П. (93; 1977–1994), Рюміна Т.В. (56; 1969–1989), Савова-Черкезова М.С. (197; 1979–1994), Сафронова Н.М. (53; 1982–1993), Саянов В.М. (1950), Сатонко В.М. (31; 1980–1991), Семерджиєва М.О. (11; 1981–1987), Сепп А.А. (3; 1978), Серебрякова Г.Й. (1974), Сибірська Є.П. (152; 1943–1974), Сікорський І.І. (1965), Славороссов О.Х. (2; 1963–1964), Сміян В.І. (85; 1974–1985), Соболєв С.О. (3; 1970–1972), Соколов В.Г. (35; 1961–1973), Соловйов О.В. (108; 1965–1985), Спатарель І.К. (26; 1962–1968), Степанов-Калашников П.І. (71; 1963–1968), Субботін М.К. (79; 1981–1988), Судець В.О. (6; 1980–1986), Сципіо дель Кампо М.Ф. (5; 1962–1976), Тарадай Л.І. (6; 1949–1994), Тір Д.Е. (32; 1972–1979), Ткачов В.М. (7; 1961–1965), Трунов К.І. (5; 1963–1971), Туницький М.М. (50; 1962–1980), Ульянін Ю.О. (14; 1988–1994), Успенський Л.В. (9; 1974–1976), Цаков Ц. (25; 1979–1986), Шавров В.Б. (19; 1962–1976), Шатерніков О.М. (60; 1961–1974), Шатоба І.Я. (73; 1961–1979), Шелест І.І. (6; 1974–1979), Шелухін П.С. (15; 1962–1982), Штіф Л.М. (8; 1982–1986), Шумський М.Е. (6; 1962–1963), Щербаков В.Л. (5; 1974–1976), Яковлєв С.М. (132; 1960–1980) та ін.

Академія наук СРСР. Радянське національне об'єднання істориків природознавства та техніки (1974–1983), Академія цивільної авіації,

музей академії (1988–1992), Академія наук УРСР (1987), Архангельский музей авиации Севера (1985–1993), болгарські клуби інтернаціональної дружби (1979–1989), Болгарське телебачення (1980), Військово-морський музей Червонопрапорного Чорноморського флоту (1974), Військово-наукове товариство при Мінському окружному будинку офіцерів (1961), Всеросійське товариство охорони пам'ятників історії і культури (1981), Гатчинський краєзнавчий музей (1984), Державний музей історії космонавтики ім. К.Е. Ціолковського в Калузі (1980), Качинське вище військове авіаційне училище льотчиків ім. О.Ф. Мясникова (1971–1991), Київський інститут інженерів цивільної авіації (1980–1981), Музей військово-десантних військ (Воронеж, 1974), Музей військово-десантних військ (Рязань, 1973), Музей військово-десантних військ (Моніно, 1982), Музей героїчної оборони і визволення Севастополя (1976–1985), Музей історії авіації Червонопрапорного Чорноморського флоту (Севастополь, 1982–1983), Науково-меморіальний музей проф. М.Є. Жуковського (Москва, 1962–1991), Правління Українського товариства охорони пам'яток історії і культури (1971–1990), редакції журналів: "Авиация и космонавтика" (1964–1990), "Новый мир", "Наука и жизнь", "Огонек", "Промысловая кооперация", "Радуга", "Декоративное искусство СССР", "Крылья Родины", "Техника – молодежи" та ін. (1957–1970), редакції газет: "Вечерний Ленинград", "Вечерняя Одесса", "Вечірній Київ", "Известия", "Комсомольская правда", "Красная звезда", "Правда", "Правда Украины", "Робітнича газета", "Труд" та ін. (1949–1991); редакції видавництв: Воениздат, Крымиздат (1962–1989), Смоленський обласний краєзнавчий музей (1961–1965), Українське відділення товариства СРСР – Франція (1961), Українська рада промислової кооперації (1959–1960) та ін.

Листи інших осіб

Військово-наукове товариство при Мінському окружному будинку офіцерів – Меосу Е.І. (1962), Камінський М. – Граціанському О.М. (1974), Меос Е.І. – Ляховецькому М.Б. (1969), Меос Е.І. – Шатобі І.Я. (1961), Портнов І.М. – Військово-науковому товариству при Мінському окружному будинку офіцерів (1963), Савова-Черкезова М.С. – Гориловському Л.Л. (1990), Савова-Черкезова М.С. – Лупандіну (1983), Туніцький Н. – Меосу Е.І. (1965), Шатерніков О.М. – Дунаєву (б.д.), Шатерніков О.М. – Портнову І.М. [1961], Шатоба І.Я. – Інституту історії Болгарської компартії (б.д.), Шатоба І.Я. – Меосу Е.І. (1962), Шатоба І.Я. – [Соболєву] С.О. (1970), Шауров Н.І. – Руднику В.А. (1968) та ін.

Матеріали інших осіб

Арцеулов К.К. "Воспоминания о М.Н. Ефимове" (1971); Годзиевская Л.В. "Воспоминания" (1961); Жилкина Т.А. "Встреча с летчиком Ефимовым" (1972–1974); Лавринец В.И. "Ефимова планета". (1988); Лавринец В.И. "Я – сын России" (1981); Меос Э.И. "Б. Палийчук. Восхождение на облака" (1967); Меос Э.И. "Замок во Фландрии" (1967); Меос Э.И. "М.В. Водопьянов "Друзья в небе" (1967); Меос Э.И. "Шармена. Рассказ из жизни летчиков Первой мировой войны" (б.д.); Михайлов П. "Первый пилот России" (1981); Погосский Е.И. "Из воспоминаний бывшего военного летчика" (1967); Попов А.П. "Ефимов Михаил Никифорович" (1971); Редеман Г. "50 лет деятельности Сикорского" (1979); Романов А.М. [Спогади] (1931); Рюмина Т.В. "Даты (жизни и деятельности) В.В. Рюмина" (1974); Савова-Черкезова М.С. "Семья Ефимовых в Болгарии" (1991); Соколов В.Г. "Воспоминания старого летчика" (1961); Соколов В.Г. "Как я стал военным летчиком" (1961); Соколов В.Г. "Комментарии к книге "Петр Нестеров" (1971); Соколов В.Г. "Смертъ Ефимова" (1958); Шарлемань Н.В. "Воспоминания, события, встречи" (1970); Шатерников А.М. [Воспоминания о военном летчике М.Н. Ефимове] (1961); "О первенстве В.В. Рюмина в признании научных идей К.Э. Циолковского и их пропаганде" (б.д.) та ін.

Добірки газет, журнальних та газетних вирізок.

Книги з дарчими написами

Дарувальники: Ботов І.М. (1984), Владимиров В.В. (3; 1985), Грибанов С. (1992), Даскалова Є. (1983), Дельбоков С. (1983), Замлинський В.О. (1966), Кемалова М. (1981), Ковань М.Й. (1968), Король В.В. (1973–1981), Котлярський М.Я. (1971), Кочегура М.А. (1960–1974), Крамською Б. (1985), Лазаров Л. (1982), Ляховецький М.Б. (1964-1983), Манев І. (1974), Мельников В.Т. (1981), Михайлов П.М. (1981), Петков П. (1980), Портнов І.М. (1962), Прохоренко І.Ф. (1979–1985), Рибаков М. (1979), Рудник В.А. (1968–1975), Рудько В.П. (1987), Русєва М. (1981), Савова-Черкезова М.С. (6; 1980–1987), Серафимов М. (1981), Сміян В.І. (1981–1982), Соколов В.Г. (1968–1972), Сорокін Є.Б. (1983), Станева Х. (1980), Стоянов Н. (1983), Філіпов Д. (1984), Ценкова Ц. (1983), Яковлєв С.М. (1971).

Фотографії

Корольова Є.В. з батьком та матір'ю (2; 1905–1910); серед нагороджених жінок з С.А. Ковпаком у Верховній Раді УРСР (1960); в Музеї авіації (Моніно) з К.К. Арцеуловим, С.Я. Красовським, О.В. Шиуковим (1971); з М.П. Нестеровою [70-і роки XX ст.]; з членами Бюро

секції історії авіації і космонавтики АН УРСР С.І. Карацубою, М.І. Лосєвим, І.С. Лапоногoвим, М.А. Кочегурою (1972); з випускниками Київського політехнічного інституту 1938 р. (2; 1973–1978); з В.О. Мороко на зустрічі ветеранів авіації в Гатчині (1981); з В.В. Корольом, З.С. Захарієвим, Н.М. Сафроновою, М.С., Савовою-Черкезовою на читацькій конференції в Академії цивільної авіації (Ленінград, 1985), за письмовим столом в кабінеті (1988).

Брати Єфімови – Володимир (батько Є.В. Корольової), Михайло, Тимофій (1906); Єфімов В.Н. (1909) та його могила в Реймсі (Франція, 1961); Єфімов М.Н. – портрети, в групах з авіаторами, з друзями, в літаках (8; 1910–1915); Єфімов М.Н. з групою авіаторів біля розбитого літака Л.М. Маціевича (1910); Єфімов М.Н. з Великим князем Олександром Михайловичем та його синами [1912]; Єфімов Т.Н. біля літака, в автомобілі з Я. Седовим (3; 1912).

Анатра А.А. (президент Одеського аероклубу) (1910–1917); Арсенов Г. (1981); Граціанський О.М. (1983); Гризодубова В.С. (б.д.); група ветеранів Качинського авіаційного училища (1980); Замітан І.Я. (б.д.); Іванов Г. (1983); Лаас Г. з дружиною (1919); Кірш Е. (б.д.); Король В.В. (2; 1985–1986); Король Ю.А. (1971); Котлярський М.Я. та Сміян В.І. (1977); Лавренець В.І. (б.д.); Меос Е.І. (б.д.); Михайлов П.М. (1987); Петрова-Петкова В. (1984); Россінський Б.І. (1963); Сікорський І.І. (б.д.); Сміян В.І. (б.д.); Соколов В.Г. (б.д.); Степанов-Калашников П.І. (1913); Стороженко Г.С. (1969); Сципіо дель Кампо М.Ф. (1911–1962); Ткачов В.М. (б.д.); Черкезов С.П. (1907–1957); Савова-Черкезова М.С. (1979–1984); члени президії святкового засідання, присвяченого 100-річчю від дня народження Єфімова М.Н. в Академії цівільної авіації (1981); Шаховська Є.М. (1912); Шелухін П.С. (б.д.); Яковлєв С.М. (б.д.); меморіальна дошка Л.М. Маціевичу на стіні Харківського політехнічного інституту (1987) та пам'ятна плита на місці його загибелі (1985); нагрудний знак "Воздушний флот – сила России" та емблема повітроплавального парку (2; 1909–1913) та ін.

Літ.: *Корольова Е.В.* Окрыленные мечтой. История. Воспоминания. Встречи.– К., 1991.

Т. І. Воронкова

КОРОЛЬКОВ Іван Миколайович (1845 – після 1930 р.) – протоієрей, настоятель Киево-Володимирського собору.

Народився в с. Столбчий Орловської губернії. Закінчив Орловську духовну семінарію (1865) та Київську духовну академію (КДА) (1869). Викладач грецької мови Саратовської духовної семінарії (1869–1870), Чернігівської семінарії (1870–

1873). Доцент кафедри грецької мови КДА (1873); екстраординарний професор КДА (1876); інспектор КДА (1883–1895); настоятель Києво-Андріївської церкви (1895); настоятель, протоієрей Києво-Володимирського собору та член Київського цензурного комітету (1896); заслужений професор КДА (1898). Співробітник редакцій журналів – "Труды Киевской духовной академии", "Воскресные чтения". Дійсний та почесний член Богоявленського братства при КДА, Київського релігійно-просвітницького товариства, Київського Свято-Володимирського братства, Київського товариства мистецтв і старожитностей, Київського церковно-історичного археологічного товариства, Московського археологічного товариства, Православно-Палестинського товариства, Свято-Володимирського повітового братства та ін. Депутат від КДА на археологічних з'їздах у Києві, Чернігові, Новгороді.

Ф. 162, 804 од. зб. (1859–1928); ф. III, № 13130–13136, 20155, 49762–49768, 53571, 57774–57787, 59554, 80155.

Наукові і творчі матеріали

Астерий, епископ Амасийский (1869); Русские иерархи, лишенные сана в XVIII веке [1869]; К диспуту М.В. Писарева [1881]; Труды Киевской духовной академии (1860–1879) (1862); Преосвященный Филарет, епископ рижский (1882); Иван Матвеевич Бобровницкий, профессор КДА (1885); Церемониал освящения собора св. Владимира в Киеве (1898); Пастырь Иоанн Лествичник (1906); Рукопись Лествицы из библиотеки Троице-Сергиевой лавры 1334 г. (1907); Синайский кодекс и его особенности сравнительно с греческим текстом и славянским переводом (1914); О священных изображениях Владимирского собора (1924); Воспоминания о Николае Дмитриевиче Мизко (б.д.); Заметки о некоторых греческих рукописях Лествицы (б.д.); Монашество на Синае (б.д.); Месяцесловы (б.д.); Речь Демосфена о венке (б.д.); Христианские подвижники на Синае (б.д.) та ін.

Проповіді, бесіди, доповіді: [Бесіди] (1868–1869); [Слова, виголошені у Києво-Софійському соборі] (1884–1895); [Слово у день народження Великого князя Георгія Олександровича] (1897); [Слова, виголошені у Києво-Печерській лаврі] (1903); [Проповіді] (1895–1914); Чтения в религиозно-просветительском обществе [тексти доповідей] (1902–1904).

Лекції і матеріали до них: Пробные лекции на право преподавания греческого языка (1864, 1869); [Лекції з грецької мови та літератури] (1864–1909); програми лекцій з грецької мови та літератури для студентів КДА (1894–1910); Афинский университет и публичное образование в Греции (б.д.); Древнейшая поэзия греков (б.д.); Заметки о диалектах греческого языка (б.д.); Историография у греков (б.д.); О греческом алфавите (б.д.); О происхождении греческого языка и его различных диалектов (б.д.); Общий характер греческой литературы и ее развитие (б.д.) тощо.

Матеріали до праць: Виписки, нотатки, списки літератури та рукописів до лекцій та праць – [Лествиця], [Іоанн Лествичник], [Пересопницьке Євангеліє], до історії Орловської духовної семінарії та КДА, історії духовних академій, списки і характеристики випускників Київської, Московської, Казанської духовних академій, біографії та некрологи російських святителів XIX та XX ст., священиків.

Біографічні матеріали

Автобіографія, список наукових праць [1915]; формулярні списки (1898), грамоти про призначення настоятелем Андріївської церкви (1895); дипломи дійсного члена Славянського благодійного товариства (1897) та Київської духовної академії (1912); матеріали святкування 50-річного ювілею, релігійно-навчальної та богословсько-наукової діяльності – адреси, листи, ювілейні промови (1919).

Учнівські зошити та конспекти, студентські роботи слухача Орловської духовної семінарії (1859–1866).

Охоронний лист на бібліотеку, виданий УАН (1921); лист УАН з подякою за передачу до академічної бібліотеки цінних видань (1922); повідомлення Всенародної бібліотеки України про отримання у дар приватної бібліотеки І.М. Королькова (1925).

Матеріали службової діяльності

Звіти про навчальну роботу (1889–1895); матеріали Тимчасового господарсько-будівельного комітету по закінченню будівництва собору св. Володимира у Києві (відомості, пояснювальні записки, плани приміщень собору, листування в справах будівництва тощо) (1887–1903); "Порядок всенощной накануне освящения Киево-Владимирского собора" (1896); "Церемониал освящения собора св. Владимира в г. Киеве" (1898); клопотання Святійшого Синоду про грошову допомогу Київському Володимирському собору (1912); довідка про реєстрацію приходської общини Києво-Володимирського собору в управлінні Губвиконкому (1919); список членів приходської ради Києво-Володимирського собору та її ревізійної комісії (1922); лист ректора КДА єпископа Василія до ради Києво-Володимирського собору з подякою за грошову допомогу КДА (1922).

Листування

Адресати: Глаголєв О.О. (б.д.), Іконников В.С. (8; 1903–1915), Левицький О.І. (1916), Лященко Т.І. (13; 1910–1914), Петров М.І. (6, 1908–1917), Флоринський Т.Д. (1891).

Кореспонденти: Августин, ієромонах (2; 1924), Алабовський М.,

протоієрей (2; 1909–1919), Анатолій, архімандрит (4; 1913–1914), Анатолій, єпископ (11; 1884–1910), Аристов О.П. (1882), Арсеній, єпископ (2; 1895–1915), Афанасьєв О.М. (1919), Барвінок В.І. (1919), Бекетовський Є. (2; 1909), Бережков М.М. (2; 1926–1927), Бертенсон М.М. (26; 1915–1927), Богдашевський Д., протоієрей (1911), Бузескул В. (14; 1915–1928), Булгаков А. (1886), Булгаков Д. (8; 1894–1895), Буткевич Т., протоієрей (1916), Василевський М.В. (1915), Василій, єпископ (2; 1920–1921), Васильєв В.Я. (2; 1915), Васнецов В.М. (4; 1924–1926), Васнецова О.В. (1926), Вишневецький М.І. (2; 1915), Владимир, митрополит (4; 1913–1914), Воскресенський І.В. (13; 1901–1916), Глаголєв О.О. (15; 1904–1927), Глубоковський М.М. (9; 1915–1920), Гогоцький С. (1889), Голубєва Є. (1927), Горохов Д. (2; 1914–1915), Гросс М.С. (2; б.д.), Данилевич Л.К. (2; 1916–1925), Димитріан, архімандрит (3; 1916–1921), Димитрій, єпископ (2; 1911–1919), Дмитрієвський О. (9; 1904–1928), Завитневич В. (2; 1926–1927), Златоверховников М.Д. (3; 1914–1919), Іконников В.С. (5; 1917–1919), Іоанникій, архімандрит (1902), Каманін І.М. (5; 1907–1919), Кармазін В. (1919), Кекеладзе, протоієрей (3; 1909–1912), Корольков Д.М. (5; 1925–1928), Корсунський (8; 1884–1890), Левицький О. (1916), Лопухін А.П. (7; 1886–1899), Маціевич Л. (3; 1909–1911), Мисаїл, єпископ (5; 1886–1915), Михаїл, єпископ (3; 1908–1915), Михаїл, митрополит Сербський (1880), Назарій, митрополит (3; 1919–1924), Нестеров М.В. (9; 1924–1927), Нікольський А.А. (6; 1924–1927), Перетц В.М. (1927), Петров М.І. (б.д.), Півницький (1888), Писарєв М.В. (1884), Питирим, митрополит (1916), Покровський І. (5; 1925–1927), Пясецький Г. (1925), Рибинський (1914), Светлов П.Я. (5; 1899–1919), Сікорський І.О. (3; 1912–1913), Скабаллонович (2; б.д.) Скрипчинський Є. (4; 1913–1916), Соболевський О.І. (19; 1912–1927), Соколов Л. (1915), Терновський (2; 1915), Титов Ф.І. (22; 1902–1927), Тихомиров В.Т. (4; 1917), Феодосій, архієпископ (1919), Флоринська В.І. (4; 1904–1919) та ін.

Матеріали інших осіб

Богатинов Н.Д. "Воспоминания" (б.д.); Богданов М.М. "Назидательные слова" (1856–1885); Марков Е. "В храме св. Владимира", "Воспоминания питомцев разных курсов КДА о преосвященном епископе Сильвестре" (1909); Николай, иеромонах Киево-Печерской лавры. "Завещание" (1899); Трегубов, протоиерей. "Положение о союзе пастырей г. Киева" (б.д.); Тихвинский Павел, протоиерей. "Описание Киевской духовной академии, начиная с 1880 г." (1927).

Т. І. Воронкова

КОРОПЧЕВСЬКІ (родовий фонд) – поміщики, царські чиновники з роду козацьких старшин, володарі землі у Курській, Харківській та Чернігівській губерніях.

Павло Григорович (1741–1808) – канцелярист Миргородської полкової канцелярії, Генеральної військової канцелярії (1759–1769); реєстратор Малоросійської колегії, полковий писар, хорунжий Генеральної артилерії, бунчуковий товариш (1769–1781); голова 1-го департаменту Новгород-Сіверського магістрату та верхнього земського і цивільного суду (1781–1797); Малоросійський віце-губернатор, статський радник, дід Петра Миколайовича; **Микола Павлович** (1789–1860) – служив у Чернігівській казенній палаті (1798–1805), Чернігівському Генеральному суді (1805–1808), Глухівському повітовому суді (1808–1832); колезький асесор, депутат дворянства Глухівського повіту; батько Петра Миколайовича; **Петро Павлович** (1794–1869) – служив у Чернігівському генеральному суді (1805–1810), Чернігівському Губернському правлінні (1810–1814), Петербурзькому поштамті (1814–1815), Міністерстві юстиції (1815–1822); колезький асесор, дядько Петра Миколайовича; **Петро Миколайович** (1817–1850) – закінчив Харківський університет (1838), колезький реєстратор, письменник; **Ганна Герасимівна** (уродж. Рославлєва) (р. н. невід.–1854) – дружина Петра Миколайовича. **Антоніна Петрівна** (1850–1879) – випускниця Київського інституту шляхетних дівчат (1867), дочка Петра Миколайовича.

Ф. 135, 233 од. зб. (1760–1902).

Родинні матеріали

Малюнок гербу роду Коропчевських з додатком виписки з книги К. Несецького "Корона Польская" (копія [XVIII ст.]); справа про перепоховання членів родини Коропчевських (1902); родовід та нотатки до нього, перелік портретів Коропчевських [поч. XX ст.].

Матеріали Павла Григоровича

Біографічні матеріали

Атестат про навчання у Київській академії (1760); патенти з Малоросійської колегії на різні чини (1774–1777); інструкція С. Кочубея про відрядження для збору військових відомостей (1775); Імператорські рескрипти про присудження чинів та нагородження орденами (1779–1798); атестати про службу (1781–1799); повідомлення від князя Г. Потьомкіна про нагородження орденом (1785); паспорт, виданий у зв'язку з відставкою (1799); послужний список (1799); постанова Чернігівського дворянського депутатського зібрання про внесення П.Г. Коропчевського до Дворянської родовідної книги (1843) та ін.

Матеріали службової та громадської діяльності

Послужний список про присутні у Канцелярії генеральної артилерії чини (1776); листи від Малоросійського губернатора Я. Бакуринського у службових справах (1797); повідомлення від губернатора М. Міклашевського про тимчасове покладання обов'язків губернатора

на Коропчевського П.Г. (1798); прошеніє до імператора про відставку та призначення пенсії (1799) та ін.

Листування

Адресати: Трощинський Д.П. (1799).

Кореспонденти: Амфілохій, єпископ Переяславський (3; 1797–1798); Афанасій, єпископ Лубенський (1799), Бібіков І. (2; 1794–1797), Голіцин П. (2; 1789), Гудович А. (1796), Милорадович А. (1782), Трощинський Д.П. (7; 1780–1799), Туманський Й. (1794).

Матеріали Петра Павловича

Біографічні матеріали

Атестати та свідоцтва про службу (1810–1817); паспорти, видані на час відпустки (1811–1822); патенти на чини (1817–1822); грамота про нагородження орденом (1821).

Матеріали Миколи Павловича

Біографічні матеріали

Формулярні списки про службу (1820, 1846); повідомлення про нагородження медаллю на спомин про Кримську війну 1853–1856 рр. (1857); запрошення на зібрання дворянства Глухівського повіту (1858).

Матеріали службової та громадської діяльності

Листування з предводителем Глухівського повітового дворянства про участь у коронації та зборі коштів для офіцерів ополчення під час війни 1853–1856 років, про згоду на відкриття Губернського комітету для поліпшення побуту поміщицьких селян (1855–1858) та ін.

Листування

Адресати: Коропчевська Г.В. (1807) Красовський Д. (2; 1855) та ін.

Кореспонденти: Жуков М. (1832), Коропчевська Г.Г. (1853), Туманський [В.І.] (1856) та ін.

Матеріали господарчо-майнового характеру

Купчі на придбання землі та кріпаків у різних осіб у Харківській та Чернігівській губерніях (1819–1853); мировий акт з нагоди виплати грошей, справа про розмежування земель, матеріали судових справ про розподіл спадщини (1839–1857) та ін.

Матеріали Петра Миколайовича

Творчі матеріали

[Про місто Фатеж] (1845); Досуги анахорета (1847–1848); Чортова хроника [40-і роки XIX ст.]; Добрый человек (1850); Промах (б.д.).

Біографічні матеріали

Паспорт про відпустку (1812); указ про звільнення від військової служби (1842); атестат про службу та звільнення (1847); свідоцтво про одруження (1847); свідоцтво про смерть у 1850 р. (1853).

Листування

Адресати: Дорошенко Є.М. (1850), Коропчевський М.П. (5; 1824–1846), Маркович О.М. (4; 1817–1821), [Міклашевський] А.С. (1845), Рославлєв Г.К. (33; 1847–1850), [Рославлєва] Г.[Г.] (2; б.д.).

Матеріали Ганни Герасимівни

Біографічні матеріали

Промова під час поховання (1854); свідоцтва про смерть (1854, 1872).

Листування

Адресати: Рославлєв Г.К. (29: 1848–1853).

Матеріали Антоніни Петрівни

Біографічні матеріали

Атестат про навчання у Київському інституті шляхетних дівчат та свідоцтво про нагородження срібною медаллю (1867); свідоцтва про право на спадщину маєтків померлих родичів (1872, 1876).

Матеріали інших осіб

Імператорський рескрипт та супровідний лист А. Куракіна про надання відомостей про суконні фабрики на Україні (1797).

Листи інших осіб

П. Голіцин – С.В. Кочубею (1779); Коропчевська О.О. – Красовському Д.Ф. (1835) та ін.

Літ.: *Модзалевський В.Л.* Малороссийский родословник.– К., 1910.– Т. 2.– С. 464–469.

О. А. Іванова

КОСАЧЕВСЬКА Євдокія Марківна – (1906 – р. см. невід.) – історик. Кандидат історичних наук, доцент кафедри історії СРСР Ленінградського державного університету (1945).

Ф. 288, 192 од. зб. (1771–1986).

Наукові матеріали

Национально-освободительная борьба украинского народа Галичины накануне и в период революции (1848–1849) [1965].

Статті: Начало украинской прессы в Галиции (1956); Антифеодальная борьба украинского крестьянства Восточной Галиции в первой половине XIX века [1959]; К вопросу о крестьянском движении в Галиции после реформы (1848–1849 гг.) (1963); Крестьянские проекты М.А. Балугьянского (1970); А.С. Пушкин и Ленинградский университет (1979); Стать за народ и зло казнить [1982]; Письма Н.А. Маркевича к О.М. Бодянскому (1983); Проект устава М.А. Балугьянского (б.д.); В стенах университета (б.д.); Путь к подвигу (б.д.); Путь в бессмертие (б.д.); Подвиг твой бессмертен (б.д.); архівні виписки та матеріали з історії політичного руху та культурного життя в Галичині XIX ст. (б.д.).

Рецензії: Боцура Т. "Закарпатоукраинская интеллигенция в России в первой половине XIX в." (б.д.); Горн М. "Классовая борьба и общественные конфликты в городах Червоной Руси в 1600–1647 гг. на основе экономических отношений " (б.д.).

Рецензії на праці фондоутворювача

На монографію "Н.А. Маркевич. (1804–1860)": Алексеєв М.П. (1977), Мавродін В.В., Пушкарьов Л.М. та ін. (б.д.), Носов С.Н. (б.д.), Рибалка І.К. (1978).

На статті: Мавродін В.В. (1974), Міллер І. (1956), Сарбей В.С. (1979).

Біографічні матеріали

Довідки, свідоцтва про освіту, трудова книжка, посвідчення та ін.

Листування

Адресати: ветерани 185-ї дивізії [1985], [Маркевич Д. і О.] (б.д.), Ситник К.М. (2; 1979, б.д.), Тронько П.Т. (1977), Щербицький В.В. (1982) та ін.

Кореспонденти: Анталовський В.І. (б.д.), Білодід І.К. (1974), Величко Т. (1983), Горн Л. і М. (7; 1970–1980), Зайцев О.О. (1984), Косачевська М. (б.д.), Литвак Б.Г. (1963), Маркевич Д. (2; 1979, 1984), Маркевич І. (1980), Марков П.Г. (2; 1974, 1979), Нечкіна М. (1972), Правдін Ю.О. (1970), Собко Я. (4; 1981, 1984), Тихомиров Я. (1979), Франчук О.З. (1981), Шмідт С.О. (1979) та ін.

Відділ рукописів ЦНБ АН УРСР (1985), Інститут російської літератури АН СРСР (б.д.), редакції журналів: "Радуга" (1980), "Советские архивы" (1979) та ін.

Матеріали інших осіб

Автобіографічні документи Хорошунової І.О., автореферати дисертацій Кафтарян С.М., Ваганової О.О., Тишкина Г.О. (1953, 1974,

[50–60-і роки XX ст.]); листування різних осіб і установ з приводу публікації монографії Косачевської Є.М. "Н.А. Маркевич (1804–1860)"; статті та нариси історичного змісту Кревецького І. (1906–1912); Рудницького С. (б.д.); Ястребова М.В. (1915); статті історико-літературного характеру Вілінського С.Г. (1904–1907), Введенського Д.М. [1918], Родзевич С.І. (1916–1917), Перетца В.М. (1910, 1921), Щурата В. (1908) та ін.

Фотографії

Маркевич М. (1861); Маркевич А.М., правнук М.А. Маркевича, Софія Маркевич [дочка А. Маркевича] (б.д.); [Дмитро Маркевич] (б.д.); Катериненко А., правнучка М.А. Маркевича (1943); Милорадович О.О., внучка М.А. Маркевича (1942).

С. О. Булатова

КОСИНКА Григорій Михайлович (справжнє прізвище – Стрілець) (1899–1934) – письменник.

Народився у с. Щербанівці Обухівського р-ну Київської обл. Закінчив Київський інститут народної освіти (1922), співробітник редакцій газети "Вісті Київського губернського революційного комітету", журналів "Нова громада", "Всесвіт", видавництва "Маса", Державного видавництва України; працював на радіо; відповідальний секретар ВУФКУ, редактор Київської кінофабрики, директор Харківського і Київського радіокомітетів. Член літературно-мистецької групи "Гроно", літературних організацій "Ланка" і "Марс".

Ф. 54, 291 од. зб. (1892–1986).

Творчі матеріали

Мент (1920); Під брамою собору (1920); Мать (1925); Серце (1929–1930); Змовини (1930); Зустріч (1930–1933); Над чем работают украинские писатели (б.д.); Гроно (б.д.) та ін.

Рецензії на праці фондоутворювача

Григорук Є.[М]. [Рецензія на твори Гр. Косинки: "Темна ніч", "Вечірні тіні", "На золотих богів"] (1920–1921).

Біографічні матеріали

Автобіографії та біографічні відомості (1923–1929); заява про допомогу до Закордонного комітету допомоги письменникам (1923); довідка про реабілітацію (1957); біографія та список псевдонімів (1972); матеріали в справі увічнення пам'яті Г.М. Косинки (б.д.).

Матеріали службової і громадської діяльності

Бібліографічна довідка про створення літературних організацій "Ланка" та "Марс" (1980).

Листування

Копії листів до Івченко М.Є. рукою Т.М. Мороз-Стрілець (1922–1925).

Кореспонденти: Анищенко К.Р. (85; 1915–1929), Глущенко П.Т. (3; 1929–1930), Минко [В.П.] (1929).

Матеріали інших осіб

К.Р. Анищенко [листування в справі літературної спадщини] (1923–1930); архівна довідка про наявність документів, характеристикою К. Анищенка (1970); Дрозд В.Г. "Виразник долі народної" (1979); Загула Д. "В попелі полумінь"; Кирилюк Є.П. "Володар слова" (1974); Мороз-Стрілець Т.М. "Косинка – Стрілець Григорій" (1969); Русов О.О. "Тези доповіді на нараді голів земських управ Київської губернії" (1912); Яворівський В.О. "Слово про Г. Косинку" (1979).

Матеріали родичів

Мороз Михайло Наумович (дід) (1876–1938) – статистик Київської земської (народної) управи (1915–1917), Харківського обласного управління народно-господарського обліку (1932–1933) та інших установ, член багатьох наукових та культурно-просвітницьких товариств.

Біографічні матеріали

Паспорт, посвідчення, свідоцтва, довідки тощо (1898–1937); рекомендація О.О. Русова для влаштування на роботу (1908); біографічні відомості [20–30-і роки XX ст.]; матеріали про реабілітацію (1956–1959) тощо.

Матеріали службової та громадської діялыності

Матеріали, пов'язані зі службою на посаді статистика у різних урядових та земських установах: інструкції для проведення перепису, доповідні, посвідчення про участь у переписі 1926 р., протоколи нарад статистиків тощо (1900–1933); матеріали Київської повітової земської управи: листування, повідомлення тощо (1912–1917); матеріали Всеросійської виставки: план та експлікація до нього, запрошення тощо (1913); документи про обрання Мороза М.Н. гласним Київського повітового земського зібрання (1917); матеріали, пов'язані з роботою у пасічницьких кооперативних товариствах та спілках (1925–1927); доповідна записка до Київського окрстатбюро про наявність статистичних матеріалів про землеволодіння, оподаткування, народне господарство Київської губернії до 1914 р. в архівах та інших установах (1925); до-

відки, протоколи нарад сектору обліку фінансів Харківського обласного управління народно-господарського обліку (1932–1933); афіша Українського клубу у Києві про виступ історика О. Левицького зі своїм твором "Пан Сенюта, сучасник Байди Вишневецького" (1918); запрошення на засідання з різних комісій, комітетів, товариств (1912–1933) тощо.

Образотворчі матеріали

Михайлів Ю.С. "Репродукція портретів Т.С. Осьмачки та Г.М. Косинки" (1923); "Червоні косинці", акварельний малюнок квітів, від яких походить псевдонім письменника [80-і роки XX ст.].

Фотографії

Косинка Г.М. (1919); групові фотографії: родини Мороза М.Н. [1909–1910], представників спілок "Гарт" і "Плуг" [1923], президії урочистого вечора з нагоди ювілею Г. Косинки (1969), мітингу в день відкриття пам'ятника Г. Косинці у с. Щербанівка Обухівського району Київської області (1972); теплохід "Г. Косинка" та меморіальний стенд у його салоні (1972).

Літ.: Косинка Г. Автобіографія. З рукописної спадщини // Вітчизна.– 1984.– № 8.– С. 134–138; Мистецтво України : Біогр. довід.– К., 1997.– С. 322; *Мороз-Стрілець Т.* Реабілітований посмертно // Україна. Наука і культура.– К., 1989.– Вип. 23.– С. 435–445; Репресії 20–30–40-х і початку 50-х років на Україні : Наук.-допоміж. бібліогр. покажч.– К., 1992.– С. 78–79; Про Григорія Косинку : Спогади.– К., 1969; Українська літературна енциклопедія.– К., 1995.– Т. 3.– С. 12.

О. П. Степченко

КОСТОМАРОВ Микола Іванович (1817–1885) – історик, археограф і архівознавець, етнограф, фольклорист, письменник, публіцист.

Народився в с. Юрасівка (тепер Ольховатський район Воронезької області). Закінчив Харківський університет (1837), захистив дисертацію на ступінь магістра російської словесності (1844). Викладач історії в гімназіях Рівного і Києва (1844–1845). Ординарний професор Петербурзького університету (1859–1862).

Член-кореспондент Петербурзької Академії наук (1876), дійсний член Югославської Академії наук (1870), доктор російської історії, професор Університету св. Володимира (1846), почесний член Петербурзького університету. Член Археографічної комісії при Міністерстві народної освіти, редактор "Актов, относящихся к истории Южной и Западной России". Дійсний член Російського географічного, Російського історичного товариств, С.-Петербурзького і Московського археологічних товариств, Московського товариства історії та старожитностей.

Ф. XXII, 515 од. зб. (кін. XVII ст. – 1901); ф. I, № 1894–1901, 6670–6674.

Наукові матеріали

Правда москвичам о Руси [1861]; Слово о Сковороде по поводу рецензии на его сочинение в "Русском слове" [1861]; Украинский сепаратизм (1864); Ответ на ответ г. Малорусса-Волынца (1864); [Дмитрій Донськой] [60-і роки XIX ст.]; Малорусские народные предания и рассказы. Свод М. Драгоманова. Издание Юго-Западного отдела Русского географического общества. [Рецензія] [1877]; Общественная и домашняя жизнь в произведениях народного южно-русского песенного творчества в период по упадке казачества [80-і роки XIX ст.]; Правы ли наши обвинители? [щодо питання про видання книг наукового змісту українською мовою] [80-і роки XIX ст.]; Предисловие [до 3-го т. "Актов Южной и Западной России"] [друга пол. XIX ст.]; [Початок праці з історії України] [сер. – 2-а пол. XIX ст.].

Нотатки, виписки з різних джерел з історії України.

Біографічні матеріали

Повідомлення Київського університету про обрання М.І. Костомарова доктором російської історії (1864); [Костомарова А.Л.] "Последние дни жизни Николая Ивановича Костомарова" [1885]; Мордовцев Д.Л. "Скорбный лист о последнем годе жизни Костомарова Николая Ивановича, посвященный Костомаровой Алине Леонтьевне" (1885); Корсунов А.А. "Воспоминания о Н.И. Костомарове" (1887); Повідомлення директора народних училищ Воронезької губернії Костомаровій А.Л. про будівництво училища ім. М.І. Костомарова (1887); [Костомарова А.Л.] "К биографии Н.И Костомарова" (б.д.); [Яновский К.П.] "Воспоминания о Н.И. Костомарове" (б.д.); [Бібліографія праць М.І. Костомарова та про нього з деякими біографічними відомостями] (б.д.).

Матеріали громадської і службової діяльності

Об'ява [про збирання грошей для видання книг наукового змісту українською мовою] (1863); супровідний лист начальника Саратовської губернії до срібної медалі на Олександрівській стрічці за роботу по звільненню селян (1861).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Повідомлення редактора журналу "Русская мысль" М.І. Костомарову про переказ йому тисячі карбованців (1881).

Листування

Адресати: Гатцук О.О. (13; 1880–1883), Кульжинський М.О. [1844],

Мельян Л.О. (2; 1840), Палімпсестов І.У. (23; 1870–1884), Первольф О.О. (1864), [Погодін М.П.] (б.д.), Толстой О.К. [1861–1862] та ін.

Кореспонденти: Ахматова Л.М. (1880), Багалій Д.І. (б.д.), Баллін М.П. (1880), Бартенєв П. (1867), Барвінський В.[Г.] (1882), Білозерська Н.О. (4; б.д.), Білозерський В.[М.] (1877), Бестужев-Рюмін [К.М.] (б.д.), Благосвєтлов Г.[Є.] (2; 1862, 1864), Блудова А.[Д.] (б.д.), Бобоорикін [П.Д.] (2; 1863), Вісковатов П.[О.] (1883), Вітте О. (1873), Вольф М.[О.] (2; 1882), Гатцук О.О. (8; 1867–1882), Герке А.А. (1884), Голіцин М.М. (1860), Головацький Я.[Ф.] (1880), Горленко В.П. (1884), Гулак М.[І.] (2; 1871, 1873), Даль К.В. (б.д.), Дикарєв М.О. (1892), Дмитрій, архімандрит (1882), Драгоманов М.П., Антонович В.Б. та ін. (1875), Жемчужников В.М. (1879), Житецький П.Г. (1884), Зайкевич А.Є. (б.д.), Іванишев М.Д. (2; 1862, 1864), Іконников В.С. (3; 1867, 1883), Іловайський Д.І. (2; 1864–1865), Карасьов О.О. (1883), Корсунов О.О. (8; 1872–1884), Котляревський О.О. (1879), Крагельська А.Л. (37; 1850–1851), Кропивницький М.Л. (2; 1882), Лебединцев [Ф.Г.] (16; 1881–1884), Левченко М.М. (1867), Линниченко І.А. (б.д.), Лобанов Д.І. (1871), Максимович [М.О.] (1869), Маслов В.П. (б.д.), Маціевич Л. (2; 1880, 1884), Мельников-Печерський [П.І.] (6; 1864–1871), Мордовцев Д.Л. (27; 1866–1884), Навроцький О.О. (2; б.д.), Никанор, архімандрит (1860), Ніщинський П.І. (1885), Ніс С.Д. (2; 1884), Палімпсестов І.У. (2; 1881), Петров М.[І.] (1880), Поляков І.Т. (3; 1880), Прижов І.Г. (1861), Рігельман М.А. (1871), Русов О.[О.] (2; 1877, 1882), Срезневський І.І. (1878), Стасов В.В. (3; 1871, 1881–1882), Тарновська Н.В. (4; б.д.), Твердохлібов О.Д. (2; 1873–1877), Тобілевич І.[К.] та ін. (1880), Фрис Готфрід (1861), Чубинський П.П. (4; 1871–1874), Шубинський С.М. (9; 1880–1883), Юрченко П.О. (1875), Юр'єв С.А. (9; 1881–1883), Яворницький Д.І. (1885), Яковлєв В.О. (б.д.) та ін.

Київський університет (1862, 1864), Міністерство імператорського двора (1877), Міністерство народної освіти (1865, 1870), Найсвятіший Синод (1860), Начальник Московського жандармського управління (1874), Петербурзька духовна академія (1861), Петербурзький цензурний комітет (1880), "Русская мысль", редактор журналу (1881), Югославська академія наук (1870).

Матеріали інших осіб

[Квітка-Основ'яненко Г.Ф.] "Вояжеры" (день І-й) [п'єса] [1843], Мордовець Д.Л. "Палій". Історичне оповідання (1897).

Матеріали дружини М.І. Костомарова А.Л. Костомарової про одержання спадщини, оренду квартири, її листи до різних осіб, листи до неї тощо (1873–1901).

Історичні документи кін. XVII – 1-ї пол. XVIII ст.; рукописний збірник з релігійно-тематичними творами другої пол. XVIII ст.; друковані укази, листи російських імператорів Олександра I та Миколи I (1815–1831), доповідна записка кн. Миколи Репніна Миколі I (1831).

Літ.: Библиография русской библиографии по истории СССР : Аннот. перечень библиогр. указ., изд. до 1917 г.– М., 1957.– С. 15, 84, 97, 168–169; Биографический словарь профессоров и преподавателей Университета св. Владимира (1834–1884).– К., 1884.– С. 283–297; Довідник з історії України.– К., 2001.– С. 357–358; З іменем св. Володимира. Київський університет у документах, матеріалах та спогадах сучасників : У 2 кн.– К., 1994.– Кн. 2.– С. 417–419; *Ковалинский В.В.* Меценаты Киева.– К., 1998.– С. 16–19, 68, 338, 434, 478; *Козачок Я.* До питання про дискусію Миколи Костомарова з "Сіоном" // Сучасний погляд на літературу : Наук. зб.– К., 2000.– Вип. 4.– С. 20–30; Личные архивные фонды в государственных хранилищах СССР. Указ.– М., 1962–1980.– Т. 1.– 1962.– С. 356; Т. 3.– 1980.– С. 206; Малий словник історії України.– К., 1997.– С. 215; Микола Костомаров і проблеми суспільного і культурного розвитку української нації : Наук.-практ. конф., присвяч. 175-й річниці з дня народження Миколи Костомарова (Рівне, 13–14 травня 1992 р.).– Рівне, 1992.– 242 с.; *Костомаров Н.И.* Исторические произведения. Автобиография.– К., 1990.– 736 с.; Перші будителі України. Всеукраїнська науково-освітня конференція "Кирило-Мефодіївське товариство: люди, ідеї і традиції (до 150-річчя створення і діяльності)" (7 травня 1996 року, м. Переяслав-Хмельницький, Київ. обл.) // Вісн. НАН України.– 1996.– № 7/8.– С. 98–104; *Пінчук Ю.А.* Исторические взгляды Н.И. Костомарова : Крит. очерк.– К., 1984.– 190 с.; *Пінчук Ю.* Костомаров Микола Іванович // Українські архівісти : Біобібліогр. довід.– К., 1999.– Вип. 1.– С. 175–178; *Пінчук Ю.* Микола Іванович Костомаров (1817–1885).– К., 1992.– 232 с.; *Попов П.М.* М. Костомаров як фольклорист і етнограф.– К., 1968.– 113 с.; Українська література у портретах і довідках. Давня література – література XIX ст. : Довід.– К., 2000.– С. 160–163; Українська літературна енциклопедія.– К., 1995.– Т. 3.– С. 19–21; Українські письменники : Біобібліогр. слов.– К., 1963.– Т. 2.– С. 464–489; Энциклопедия жизни и творчества Н.И. Костомарова (1817–1885).– К. ; Донецк, 2001.– 570 с.; *Яценко М.Т.* М.І. Костомаров – фольклорист і літературознавець // Костомаров М.І. Слов'янська філологія.– К., 1994.

І. Д. Лисоченко

КОТЛЯРЕВСЬКИЙ Іван Петрович (1769–1838) – письменник.

Народився в Полтаві. Навчався у духовній семінарії (1780–1789), чиновник Новоросійської канцелярії (1789–1793), домашній учитель у поміщицьких маєтках Золотоніського повіту, перебував на військовій службі (1796–1808), куратор Будинку виховання дітей бідних дворян у Полтаві, художній керівник Полтавського професійного театру, член Харківського товариства прихильників вишуканої словесності, почесний член Петербурзького вільного товариства любителів російської словесності, скарбник і книгохранитель полтавського відділення Російського біблійного товариства (1819–1830), попечитель полтавських богоділень (1827–1835).

Ф. 106, 7 од. зб. (1869–1915); ф. І, № 337, 690, 1202, 1258, 1259, 3110, 6194, 6694, 6695, 8602, 8621, 8946, 11941, 12544, 12560,12564.

Творчі матеріали

Енеїда [поч. XIX ст.]; Наталка Полтавка [2-а пол. XIX ст.]; Енеїда [XX ст.]; Енеїда (б.д.); фотокопії окремих сторінок п'єс "Москаль-чарівник", "Наталка Полтавка" (б.д.).

Біографічні матеріали

Матеріали, пов'язані зі святкуванням 100-літнього ювілею видання "Енеїди" І.П. Котляревського: вітальні листи, телеграми товариства "Просвіта", Наукового товариства імені Шевченка у Львові, Л.П. Косач, М.Ф. Сумцова, М. Левицького та ін., програма літературно-музичного вечора (1898).

Матеріали, пов'язані з відкриттям пам'ятника І.П. Котляревському в Полтаві: програми спектаклів, літературних вечорів, запрошення, відомості про пожертвування на пам'ятник (1896–1903).

І.П. Котляревський. [Біографія] (б.д.).

Листування

Кореспонденти: Бантиш-Каменський Д. (б.д.).

Матеріали інших осіб

Гринченко Б. "Иван Котляревский" (б.д.); "Москаль-чарівник", "Наталка Полтавка" [лібрето до опер; 1-а чверть XIX ст.]; "Памяти Котляревского" (б.д.); статті про І.П. Котляревського (бібліографія) (б.д.); Стеблин-Каминский. "Столетний юбилей И.П. Котляревского" (1869); Срезневский И.И. "И.П. Котляревский" (б.д.).

Виписки з періодичних видань про життєвий і творчий шлях І.П. Котляревського: "Библиотека для чтения" (1843), "Журнал Министерства народного просвещения" (1839, 1841, 1849, 1856), "Киевская старина" (1883), "Москвитянин" (1841), "Основа" (1861), "Руська бібліотека" (1877, т. І), "Світ" (1881), "Северная пчела" (1839, № 69, 148; 1849, № 88; 1863, № 80), "Украинский вестник" (1816–1817).

Фотографії

І.П. Котляревський, його будинок, могила та пам'ятник (б.д.).

Літ.: Горецький А. І. Котляревський.– О., 1928; *Завашко А.* І. Котляревський у критиці та документах.– К., 1959; Енциклопедія українознавства.– Л., 1994.– Т. 3.– С. 1150–1151; *Кирилюк Є.* Іван Котляревський. Життя і творчість.– К., 1988; Малий словник історії України.– К., 1997.– С. 216; *Нахлік Е.К.* Творчість Івана Котляревського.

ського (замовчувані інтерпретації, дискусійні проблеми, спроба нового прочитання).– Л., 1994.– 68 с.; *Павловский И.Ф.* Краткий биографический словарь ученых и писателей Полтавской губернии с половины XVIII века.– Полтава, 1912.– С. 95–97; Українська література у портретах і довідках. Давня література – література XIX ст. : Довід.– К., 2000.– С. 163–166; Українська мова : Енцикл.– К., 2000.– С. 256–257; Український радянський енциклопедичний словник.– К., 1967.– Т. 2.– С. 220.

М. Л. Скирта

КРАВЦОВ Дмитро Овсійович (1893–1982) – історик.

Штатний співробітник Комісії Полудневої України (1925–1928), науковий співробітник кафедри історії України, член Археографічної експедиції ВУАН (1926–1932), член історично-економічної підсекції Історичної секції ВУАН, доцент Куйбишевського планового інституту (1945).

Ф. 262, 133 од. зб. (1926–1980).

Наукові і творчі матеріали

Экспедиция А.И. Бутакова на Аральское море и Т.Г. Шевченко. Обзор и материалы военно-исторического архива (1930); Скульптор М. Антокольский и Министерство финансов (1962); Страничка прошлого. Повесть М. Коцюбинского "На віру" и цензура (1963); Поэма Т.Г. Шевченко "Гайдамаки" и отношение к ней царской цензуры (1963); Композитор Н.В. Лысенко и царская цензура (1964); Украинские переводы М.Ю. Лермонтова (1964); Н.Н. Аркас и цензура (1964); К вопросу об отмене цензурных ограничений на Украине (35-летний юбилей украинского писателя И. Левицкого) (1964); Н.И. Костомаров. Письма (1969); Революционное движение в Киеве в 1905–1907 годах [60-і роки XX ст.]; Памятник Владимиру в Киеве [не пізніше 1975 р.]; Московські міха на українському торговельному ринку в XVII ст. (б.д.); Успенский собор в г. Переяславе как памятник Воссоединения Украины с Россией в 1654 г. (б.д.); Байков хутор – Байково кладбище (б.д.); Пожар в Киеве. 1811 г. (б.д.); Запрещение печатания информаций о смерти А.С. Пушкина (б.д.); П.Д. Киселев и Южное общество (б.д.); Декабристы и М.Ю. Лермонтов (б.д.); К вопросу о переводе произведений М.Ю. Лермонтова на украинский язык в дореволюционный период и отношение к ним цензуры (б.д.); О студенте А. Петрове и его роли в украинско-славянском обществе. 1847 г. (б.д.).

Виписки з архівних матеріалів ЦДАДА СРСР, Московського військово-історичного архіву, ЦДА Ленінградської області, ЦДІА СРСР в Ленінграді, ЦДА Молдавської РСР з історії: Задунайської Січі; хлібної торгівлі на Україні та в Росії у XIX ст.; Молдавії XIX ст.; селянського руху в Росії і Україні у XIX ст.; руху декабристів; Південно-

Західної залізниці; економічного розвитку Росії та України; цензури в XIX – на поч. XX ст.; народної просвіти в Росії та Україні; про життя Т.Г. Шевченка, про роботу Археографічної експедиції АН УРСР, про відкриття університетів у Новоросійську та Києві, з історії Полтави та Полтавської області, про соціально-економічну історію півдня Росії, з історії царської цензури в Україні, з історії війська Запорозького, про повстання Степана Булавіна в Україні тощо.

Біографічні матеріали

Посвідчення доцента Куйбишевського планового інституту (1945).

Листування

Кореспонденти: Грушевський М.С. (14; 1926–1831), Слабченко М. (6; б.д.).

Матеріали інших осіб

Юрьев В. "Список опубликованных документов по истории Украины за 1648–1657 гг." (б.д.).

Образотворчі матеріали

Фотокопії: ілюстрацій до "Живописного обозрения" (б.д.); картин К.А. Трутовського, Н.П. Загорського та Яна Матейка (б.д.); плану Києво-Подільської площі (б.д.).

Н. М. Зубкова

КРИЛОВСЬКИЙ Амвросій Семенович (1853–1930)– історик, археограф і бібліограф, джерелознавець.

Народився в м. Угневі Рава-Руського повіту в Галичині. Закінчив Холмську семінарію (1881); бібліотекар Київської духовної академії (1882–1886); співробітник Всенародної бібліотеки України; член історичного товариства Нестора-літописця, дійсний член Київської археографічної комісії (1918); бібліотекар Вищого технікуму зовнішніх відносин (1920–1924).

Ф. 184, 172 од. зб. (1870–1929); ф. I, № 2279–2327; ф. III, № 13192, 61870–61909.

Наукові матеріали

Львовское Ставропигиальное братство (1904); Подлинность "Послания к Ефесянам" [кін. XIX ст.]; Музей. (До історії заснування Церковно-археологічного музею при КДА) [поч. XX ст.]; Короткая ведомость историческая о епископах русских в Перемышле [кін. XIX – поч. XX ст]; Краткий исторический очерк библиотеки КДА [кін. XIX –

поч. XX ст.]; Братства Юго-Западной Руси [поч. XX ст.]; Город Львов (б.д.); Historya kosciolna (б.д.).

Рецензії на праці студентів КДА (1820–1833) тощо.

Рецензії на праці фондоутворювача

Титов Ф.[И.], Малинин В.[М.] "Львовское Ставропигиальное братство" (1904).

Біографічні матеріали

Автобіографія, довідки з місця роботи, заяви тощо (1878–1924).

Матеріали службової та громадської діяльності

Матеріали по перевірці фондів бібліотеки КДА (1883–1917); систематичний каталог книг бібліотеки КДА та матеріали до нього (1890); матеріали з комплектування фондів бібліотеки КДА (1887–1923); доповідні записки про стан фондів та стан роботи по складанню систематичного каталогу (1888–1913); конспекти лекцій з богословських дисциплін за програмою КДА [80-і роки XIX ст.]; повідомлення про присудження премії ім. Г.Ф. Карпова (1906); запрошення на ювілеї та засідання (1906–1927); списки читачів бібліотеки КДА (1913–1922); перелік "Трудов КДА" та книг, що були передані Мінському університету [після 1917 р.]; Подяка Українського наукового інституту книгознавства за допомогу у проведенні 350-літнього ювілею українського друкарства (1925) тощо.

Листування

Адресати: [Багалій] Д.І. [1929], Кордт В.О. (б.д.), Петров М.І. (б.д.), Харроссовитць О. (2; б.д.) та ін.

Кореспонденти: Алексій, ієромонах (1919), Андрієвський Г. (1915), Барвінок В.І. (5; 1912–1923), Богдашевський Д.І. (1912), Каманін І.[М.] (б.д.), Кордт В.О. (1923), Корольков І.М. (4; 1916–1926), Лук'яненко О.М. (2; 1918), Маккавейський [Н.]К. (2; [1916]), Маслов С.[І.] (1917), Мончаловський Й.А. (3; 1892–1895), Назаревський О.[А.] (1918), Перетц В.М. (2; б.д.), Петров М.[І.] (3; 1888–1890), Соболевський [А.] (5; 1890–1927), Студинський К.[Й.] (3; 1899), Титов Ф.[І.] (1912), Трюбнер К. (б.д.), Щербина В. [1924] та ін.

"Брокгауз", книжкова фірма (б.д.); Київський комерційний інститут (б.д.); "Киммель в Риге", книжковий магазин (б.д.) та ін.

Образотворчі матеріали

Криловський А.С. Портрети невідомих осіб, виконані олівцем (3; б.д.); Ескіз вівтаря (б.д.).

Літ.: Енциклопедія українознавства.– Л., 1993.– Т. 3.– С. 1176; Українські архівісти : Біобібліогр. довід.– К., 1999.– Вип. 1.– С. 179–181.

О. П. Степченко

КРИМСЬКИЙ Агатангел Юхимович (1871–1942) – орієнталіст, славіст, історик української мови і літератури, дослідник фольклору, перекладач, письменник.

Народився у м. Володимирі-Волинському (тепер Волинська обл.). Закінчив Московський університет (1896); доцент (1898) та професор (1900–1918) арабської філології й історії Сходу Лазаревського інституту східних мов, студіював у Сирії (1896–1898), один з організаторів Української академії наук у Києві та її Неодмінний секретар (1918–1928), академік (1918), голова Історико-філологічного відділу Всеукраїнської академії наук, директор Інституту української мови (1921–1929); професор Київського університету (1918), заслужений діяч науки УРСР (1940).

Ф. XXXVI, 720 од. зб. (XVII ст. – 1937); ф. I, № 994, 4475, 22348–24798, 24799–26822, 48472–48490; ф. III, № 37733–37896, 42854–53572.

Наукові і творчі матеріали

Сходознавство: Персидские слова с их русским значением [кін. XIX ст.]; Библиография статей по Востоку [кін. XIX – поч. XX ст.]; З історії Ірану передарійської доби. Елам [кін. XIX – поч. XX ст.]; Дамасские ученые-мусульмане в 1873 г. [кін. XIX – поч. XX ст.]; Исламские секты [кін. XIX – поч. XX ст.]; Материалы для этнографии Сирии [кін. XIX – поч. XX ст.]; [История Персии, ее литературы и дервишеской теософии, ч. II (1902–1906); [Арабская поэзия] (1905); Шираз (описание в письмах) (1905); Семитские языки и народы, ч. III (1909–1912); Турецко-татарский язык (1916); [История арабской литературы] [поч. XX ст.]; [Биография Халиля] [арабський поет] [поч. XX ст.]; Практическая грамматика турецкого языка (1921); Східні народи в їхньому минулому. Загальні нариси. I. Історія Персії та її письменство. II. Історія Туреччини (1923); Тюркские языки [20-і роки XX ст.]; [История Персии и ее литературы (1933); Описание персидской (бухарской) рукописи космографии.., составленной ок. 1762 г. (1937); Башкирский язык и литература [30-і роки XX ст.]; Две вступительные главы из истории хазар [30-і роки XX ст.]; [Обзор публикаций к 800-летнему юбилею Низами] (1940–1941); [Низами и его современники] (1941); Арабская грамматика (б.д.); Арабская литература, т. I (б.д.); Арабське письменство (б.д.); Абиссинская (эфиопская литература) (б.д.); Азербайджанский язык (б.д.); Аравия и арабы (для армянской энциклопедии) (б.д.); Альбусырий Шерефддин. (Арабский поэт XIII в.)

(исследование биогр. характера) (б.д.); Джамий (1414–1492) (б.д.); [Древний язык истории] (б.д.); Записки по всеобщей истории, истории Востока, о суфизме и др. (б.д.); Загальний погляд на історію арабів (б.д.); История Турции (б.д.); История суфизма (б.д.); История Востока (б.д.); [История персидской литературы] (б.д.); Источники жизнеописания Низами (б.д.); Источники для истории Грузии (б.д.); [Історія Азербайджану] (б.д.); [Історія арабів] (б.д.); Краткий очерк крымско-татарской литературы (б.д.); Крымская литература (б.д.); Монгольский период (б.д.); Марзукый (араб. писатель X–XI вв.) (б.д.); [Медицина и природоведение у арабов, как материал для истории арабской литературы] (б.д.); Магометанство, точнее мохаммеданство (б.д.); Наброски черновые для энциклопедического восточного словаря (б.д.); Новоарабская литература (1800–1930) (б.д.); О Коране (б.д.); Омар Хайям. [Матеріали] (б.д.); Персидские рассказы и афоризмы в русском переводе (б.д.); Пословицы арабские (б.д.); Партиянщина та Аршакиди, звідки їхня держава взялася (250 до рх – 224 по рх) (б.д.); Семитские языки (б.д.); Семитология (б.д.); Суфизм (б.д.); Сибавайг, Асмаый, Джауперий. (Араб. писатели филологи-фольклористы. VIII–XI в.) (б.д.); Сульджукский поэт-царедворец Тограий (б.д.); Суфийский поэт Омар Ибн-Аль-Фарыд (б.д.); Турецкий язык (б.д.); Тюркские языки (б.д.); Тюркские литературы (б.д.); Тюркские литературы, литература тюрков Казахстана, турецкий язык (б.д.); Туркменская литература (б.д.); Эфиопская литература и язык. (Для энциклопедического словаря Гранат) (б.д.).

Українознавство: Про Румянцевський музей у Москві. Рукописні і церковні старопечатні книжки (1894); Котляревский и Осипов (1898); Котляревский в свете критики (1898); Збірник коротких оповідань, анекдотів, пісень тощо [кін. XIX ст.]; Песни, употребляемые на крестинах [кін. XIX ст.]; Черты киевского наречия XI века [кін. XIX – поч. XX ст.]; Оповідання Хариса Чемманівського [кін. XIX – поч. XX ст.]; Т.Г. Шевченко. [Стаття про життя та літературну діяльність Т.Г. Шевченка] [кін. XIX – поч. XX ст.]; выписки из народной литературы украино-русской XVI в., ч. 2 (1902); Украинская грамматика для учеников высших классов гимназий и семинарий Приднепровья, т. I, вып. I; т. II, вып. I (1907); Украинская грамматика, т. I, вып. II (1908); [Стаття про життя та літературну діяльність І.Я. Франка] [поч. XX ст.]; Малорусская грамматика [поч. XX ст.]; Ф.Е. Корш [стаття про життя та наукову діяльність] [поч. XX ст.]; Українська мова. Історичний нарис (1921); Список праць про С. Руданського (1926); Про спомини Софії Руданської (1926); Нарис історії українського право-

пису (1927); Прислів'я. Загадки. Весільні обряди [фольклорні записи] (1928); Українське літературознавство за 10 років революції (1928); Матеріали до роботи "Звенигородщина з погляду етнографічного та діалектичного" (1928); Коліївщина. Запис від селян Звенигородського району (1929); П'ять весільних пісень із Звенигородщини [20-і роки XX ст.]; Бібліографічні дані до видання творів С.В. Руданського [кін. 20-х – поч. 30-х років XX ст.]; Вступне слово до "Звенигородщини" (1930); Словникові документи (1930); Русский язык (1935); Малороссия (о возникновении термина "Малороссия") [30-і роки XX ст.]; Нариси з історії української мови [30-і роки XX ст.]; Як розвивалася російська літературна мова од передпетрової доби та й аж до наших часів (стислий ескіз) [кін. 30-х – поч. 40-х років XX ст.]; Загальні зауваження і пропозиції до російсько-українського словника (1940); З історії української мови (1940); Грамматика. О плагиате (б.д.); Записи по словесности со слов П.И. Житецкого. Программа по словесности. Черновики истории украинского языка (б.д.); Лирика и драма (б.д.); Матеріали до українсько-російського словника (б.д.); [О сказках, былинах, повестях и др.]. Прислів'я. [Запис прислів'їв в алфавітному порядку] (б.д.); Сліди од галицько-уніатського впливу в народнім фольклорі Південної Київщини (б.д.); Українсько-російський словник, зібраний з народних уст у Звенигородщині (б.д.); Фольклорные и этнографические записки (б.д.); Что такое современное украинство? (б.д.).

Навчальні плани і програми: Программа для собирания особенностей говоров малорусского наречия (1908); Программы экзаменов по русскому языку и западной литературе в специальных классах Лазаревского института восточных языков [поч. XX ст.]; Семинар по истории Востока (1917–1918); Заметки для изучения русского языка по древним памятникам (б.д.); [Материалы для составления "Украинской грамматики"] (б.д.); Программа по истории Востока (б.д.); Программа по словесности (б.д.).

Художні твори та переклади: Бейрутські оповідання (1897); Уривки зі щоденника в Сірії. (Поезії) (1898); [Вірші та щоденник] (1890); Андрій Лаговський (кінець 4-ї частини) (1904); поч: "...могилу засипано. Великого громадського діяча поховано" (оповідання) (1909); Оповідання про Івася Коновченка [поч. XX ст.]; Порозумілися. Частина четверта з повісті "Андрій Лаговський" (1919); [Низами]. "...Тоска и тоска всякая ночь..." Перевод с азербайджанского (1940); Арабские поэмы (б.д.); Джахыз (араб. поэт). Китабуль-Бухальаа. (Книга о скупых в переводе А.Е. Крымского) (б.д.); [Оповідання про звичаї на Звенигородщині] (б.д.); поч: "В теплое весеннее утро..."

[уривок з повісті] (б.д.); поч: "На хвилину він згорнув книжку..." [уривок оповідання] (б.д.); Хазары [без початку і кінця] (з VI ст.) (б.д.); Хафиз. Стихотворения с переводом и словарем А.Е. Крымского (б.д.).

Рецензії на праці фондоутворювача

Кагаров Є. "Рецензія на працю акад. А.Ю. Кримського "Хафіз та його пісні" (1924); Корш Ф.Е. "Отзыв о сочинении Агафангела Ефимовича Крымского "Философия Аль-Фараби" 9 ноября 1895 г. (б.д.); Парен [секретар французького посольства]. [Відгук про Академію наук УРСР та про Кримського Агафангела Юхимовича] (1928); Мякотин В. "Рецензия на книгу акад. А.Е. Крымского "Історія Туреччини" (1924).

Біографічні матеріали

Похвальний лист... (1879); записні книжки з нотатками, перекладами віршів, грошові розрахунки, адреси (1893–1905); К моей биографии [кін. XIX ст.]; посвідчення, мандати, довідки (1914–1937); Левченко М.З. "Академик А.Е. Крымский" [стаття про життя, наукову та громадську діяльність] [кін. 20-х років XX ст.]; відомості про службове становище (1930); посвідчення особи (1935–1937); автобіографія (1938).

Матеріали службової та громадської діяльності

Доповідь Кримського про діяльність Академії наук за 1924–1925 рр.; доповіді на сесіях Академії наук, відкриті листи Академії наук (1925–1928); записка про затвердження академіків радянською владою, укладена Кримським (1928); план роботи акад. Кримського на 2 півріччя 1933 р., плани та звіти про діяльність: історико-філологічної кафедри [20–30-і роки XX ст.], Інституту наукової мови [20–30-і роки XX ст.], кафедри східної писемності та культури [30-і роки XX ст.]; опис протоколів Ради Академії [30-і роки XX ст.]; доповідна записка вченій раді філологічного факультету Київського державного університету (1941).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Народний комісаріат фінансів Харківському губфінвідділу про звільнення проф. А.Ю. Кримського від сплати податків (1924); рахунки Академії наук, сплачені Кримським (1926); договір між ДВУ і акад. Кримським А.Ю. про редагування II тому "Російсько-українського словника" (1927); доручення Кримському А.Ю. від Левченка М.З. на одержання речей з кімнати Левченка (1930); угода між академіком Кримським А.Ю. та представником київської філії Інституту Т. Шевченка про умови продажу і купівлі книжок (1930).

Листування

Адресати: Аттая М. (2; 1898), Бадянський П.В. (1910), Воблий К.Г. (б.д.), Гагарін О.О. (2; 1896), Грінченко Б.Д. (158; 1891–1908), Грінченко М.М. (2; 1907), Гуренко А.С. (6; 1932), Житецький П.Г. (28; 1893–1905), Заболотний Д.К. (2; 1928–1929), Затонський В.П. (б.д.), Карєєв М.І. (3; 1896–1902), Козорезов (1923), Корчак-Чепурківський О.В. (б.д.), Крачковський І.Ю. (1924), Кримська М.Ю. (30; 1896–1933), Кримський Ю.Ю. (106; 1890–1917), Кримський Ю.С. (39; 1896–1912), Левицький Л.М. (б.д.), Левицький О.І. (1907), Леве М.О. (4; 1892), Лозієв П.М. (б.д.), Пфейффер Г.В. (1925), Равкінд О.Й. (3; 1910–1911), Ряппо Я.П. (3; 1923–1925), Столяров М.О. (1890), Степович А.Й. (1903), Урусов М.С. (12; 1915), Фішелев О.Д. (2; 1910), Фрейтаг К.А. (5; 1909) та ін.

Держвидав України (ДВУ) (1928), Інститут лінгвістичної освіти (1933), Комісія словника живої української мови (1924), Редакційний відділ Київської філії ДВУ (1925), Структурно-штатна комісія РСІ (1925) та ін.

Кореспонденти: Асєєв М.М. (4; 1908–1919), Аттая М.О. (17; 1896–1908), Багалій Д.І. (29; 1920–1927), Байзактаревич Ф. (3; 1925), Бартольд В.В. (9; 1908–1928), Безух П. (5; 1923–1926), Білобородов О.А. (1896), Біляшівський М.Ф. (2; 1923), Блюм Б.Є. (4; 1910–1911, б.д.), Богданов Л.Ф. (1910), Бузескул В.П. (5; 1925–1927), Вадов Е. (7; 1910), Василенко М.П. (5; 1923–1926), Вернадський В.І. (14; 1910–1927), Воблий К.Г. (3; 1928), Вовк Ф.К. (1899), Войцеховський О. (2; 1892, 1927), Волков С. (4; 1912), Гагарін О.О. (10; 1909), Гнатюк В. (1898), Голоскевич Г. (15; 1928), Гордлевський В. (2; 1906, 1909), Граве Д. (1926), Гревс І.М. (1909), Грінченко Б.Д. (9; 1892–1906), Грінченко М.М. (1924), Гуренко А.С. (18; 1931–1934), Данилов В.В. (5; 1906–1910), Дітріх (2; 1911), Дложевський С.С. (5; 1919–1926), Дмитрієв О.П. (4; 1899–1901), Дьомін К.Є. (1920), Єлагін М. (3; 1908), Єфремов С.О. (б.д.), Житецький П.Г. (2; 1896), Заболотний Д.К. (1928), Завалінський Е.К. (1941), Звєрєв Б. (3; 1910–1912), Іванець В.Г. (14; 1929–1930), Каменська М. (4; 1896–1897), Карєєв М.І. (6; 1902–1904), Кащенко М.Ф. (1919), Кезма Т.Г. (20; 1929–1930), Кирилюк Є.П. (1938), Кістяківський В.О. (1926), Козій О.Г. (2; 1927), Коковцов П. (4; 1901–1909), Коломийченко Ф. (2; 1918), Корш Ф.Є. (13; 1897–1914), Косач Л. (1906), Крачковський І.Ю. (20; 1923–1928), Крилов М.М. (16; 1893–1927), Кримська А.Є. (8; 1891–1900), Кримська М.Ю. (86; 1896–1941), Кримський Ю.Ю. (16; 1918–1934), Леве М.О. (б.д.), Левицький В. (3; 1891–1895), Левицький О.І. (2; б.д.), Левченко М.З. (22; 1924–1928),

Линарський В.Ф. (23; 1910), Липський В.І. (11; 1923–1926), Лозієв П.М. (37; 1915–1930), Лукич [В.] (3; 1891–1902), Міллер В.Ф. (6; 1904–1909), Мінорський В.Ф. (35; 1904–1926), Модзалевський В.Л. (8; 1918–1920), Науменко В.П. (2; 1895–1904), Новицький О.П. (5; 1923–1926), Новіков М.М. (2; 1904, 1911), Обуховський В. (2; 1910), Огієнко І. (3; 1926–1927), Ольденбург С.Ф. (5; 1921–1927), Отомановський (4; 1926–1927), Павлик М.І. (3; 1895), Перетц В.М. (29; 1921–1929), Перфецький Є. (3; 1918), Петров Ф.М. (5; 1905–1919), Попова Н. (2; б.д.), Пузанов Є.Д. (4; 1909), Розен В.Р. (3; 1903–1907), Романович-Ткаченко (б.д.), Ряппо Я.П. (9; 1923–1924), Сабатаєв С. (4; 1899), Синявський М.Ф. (2; б.д.), Сімович В. (7; 1941), Слабченко М. (4; 1926–1927), Старицька-Черняхівська Л.М. (2; б.д.), Сумцов М.Ф. (4; 1920), Тутковський П. (4; 1924), Урусов М.С. (9; 1915–1921), Успенський Ф.Е. (4; 1918), Франко І.Я. (96; 1890–1904), Фрейтаг К.А. (5; 1906–1909), Харлампович К. (4; 1919–1925), Холодний Г. (3; 1925–1927), Черновольський О. (9; 1919–1923), Чикаленко Є.Х. (1897), Щекін М.С. (5; 1891–1904), Щітківська М.Ф. (2; 1906), Яворницький Д.І. (1923–1926), Яворський М.І. (3; 1924–1926), Яснопольський С.Л. (4; 1926) та ін.

Археологічні комітети (1927), Бюро секції наукових робітників (1924–1925), Видавництво АН СРСР [30-і роки XX ст.], Всеукраїнська наукова асоціація сходознавства (1926–1927), Державне літературне видавництво (б.д.), Експертна комісія (1925), Етнографічна комісія АН УРСР (б.д.), Книжкові магазини [90-і роки XIX ст.], Комісія словника української живої мови (1924), Правління Книгоспілки УРСР (б.д.), редакційне товариство Бр. Гранат і К° (1911), редакція енциклопедичного словника Брокгауза і Єфрона (1902–1904), редакція часопису "Рідний край" (б.д.), Товариство любителів природознавства антропології та етнографії (1900), Українське наукове товариство (1914), Інститут українського фольклору (б.д.) та ін.

Матеріали інших осіб

Афанасьєв С. "La Romantisme" (б.д.); Єфремов С.О. "З російського життя..." (1906); [История и этнография Крымских эснафов (цехов)] (1926–1927); Кезма Т.Г. "Заявление о подготовке к печати сборника произведений арабских писателей" (1941–1956); [Книга записів відвідувань читачів бібліотеки арабо-іранської філології] (1929–1930); Козій І.Т. "Етнографічні матеріали с. Скаліватка Звенигородського району" (б.д.); Копержинський К. "Записки Історично-філологічного відділу ВУАН, кн. XVI, XVIII, XIX за головним редагуванням голови відділу акад. А.Ю. Кримського" (1928); Крамаренко Ю.Л. "Автобіо-

графія" (1924); Левченко М.З. "Слідком за Руданським у Ялті" (1929); Міщенко І.Ф. "Етнографічні записи" (1928); Морачевський П. "Псалтир на малоруській мові" (1865); Нудненко И. "Развяжите мои крылья..." (б.д.); Петров Ф.Н. "Саляруд-Доулэ и борьба "нджуменов" в Керманшахе" (1907–1908); Петров Ф.Н. "Описание путешествия из Тегерана в Керманшах" (б.д.); Русова С. "Пам'яті Марковича Д.В. Спогади" (б.д.); Щербак З.С. "Етнографічні записи" (1928).

Образотворчі матеріали

Карта Халіфата з помітками рукою А.Ю. Кримського і М.І. Кареєва (б.д.), Географічний атлас України (б.д.), Жук М. "Портрети В. Сосюри та М. Хвильового" (б.д.).

Фотографії

Єфремов С.О. (1918); Любченко М. (1921); Крачковський І.Г., Кримський А., Попови; церкви у селах Звенигородського повіту XVIII ст.

Матеріали А.І. Димінського (1829–1905) – фольклориста та етнографа

Листування

Адресати: Бобринський (1883), Димінський Й.А. (2; 1878), Кістяківський О.Ф. (17; 1878–1884); Київський митрополит (1883), Струзький волосний старшина (1883), Подільський губернський статистичний комітет (1889).

Різні матеріали

"Окладной лист" [про поземельне оподаткування маєтку А.І. Димінського на 1890 та 1902 рр.]; метрична довідка про смерть А.І. Димінського (1928); Бржосньовський Й.А. [Спогади про А.І. Димінського] (1928).

Літ.: Агафангел Юхимович Кримський : Бібліогр. покажч.– К., 1972.– 168 с.; Академія наук України. Персональний склад, 1918–1993.– К., 1993.– С. 71; *Бабишкін О.К.* Агатангел Кримський.– К., 1967.– 114 с.; *Веркалець М.М.* Агатангел Кримський і фольклор Сходу // Нар. творчість і етнографія.– 1973.– № 3.– С. 54–58; *Веркалець М.М.* А.Ю. Кримський у колі своїх сучасників.– К., 1990.– 48 с.; *Гурницький К.* Кримський як історик.– К., 1971; Енциклопедія українознавства.– Л., 1994.– Т. 4.– С. 1184; Личные архивные фонды в государственных хранилищах СССР : Указ. : В 3 т.– М., 1962.– Т. 1.– С. 369; Радянська енциклопедія історії України.– К., 1970.– Т. 2.– С. 514–515; Українська літературна енциклопедія.– К., 1990.– Т. 3.– С. 58–60; *Шубинський Й.В.* Архів Агафангела Юхимовича Кримського // Збірник оглядів фондів відділу рукописів.– К., 1962.– С. 36–49.

І. В. Клименко

КРОКОС Володимир Іванович (1889–1936) – геолог.

Народився в м. Одесі. Закінчив Новоросійський університет (1912); працював в Одеському сільськогосподарському інституті та в Одеському університеті (1922); в Інституті геологічних наук АН УРСР (зав. відділом палеонтології Національного геологічного музею) і Київському університеті (1928–1936); професор; дійсний член Наукового товариства імені Шевченка.

Ф. 183, 34 од. зб. (20-і роки XX ст. – 1936).

Наукові матеріали

Курс палеозоології. Т. II (хребетні) (1930–1936); Геоморфологический очерк Одесской области [1932–1936]; Життя допалеозойської ери (1935); Сколько лет Земле (1935); Геологічна будова Київського району (1935); Хижаки в меотичних відкладах с. Гребінки МАРСР (1935–1936); Стратиграфия четвертичных отложений Украинской ССР (1936); Геологічний опис Миргород-Заньківського планшета (1936); Геологічний нарис Прилуцької округи [30-і роки XX ст.]; перелік наукових праць [1937]; бібліографія з астрономії, геології та мінералогії (б.д.).

Рецензії: Шарлемань М.В. "Матеріали до вивчення географічного поширення надземних хребетних України та Молдавії" [20-і роки XX ст.]; Sawicki Z. "Sur la stratigraphie du loess en Pologne" (1933).

Листування

Адресати: Держсільгоспвидав (1933), Наркомосвіти УРСР (1936), Укргеолгідрогеодезтрест (1934).

Кореспонденти: Фруксман Л.[І.] (3; 1936).

Літ.: Українська радянська енциклопедія.– К., 1962.– Т. 7.–С. 427; Український радянський енциклопедичний словник.– К., 1967.– Т. 2.– С. 251; Історія Національної академії наук України, 1924–1928 : Документи і матеріали. – К., 1998.– С. 620.

С. В. Сохань

КРОТЕВИЧ Євген Максимович (1884–1968) – письменник.

Народився в с. Журавці Городищенського району Черкаської області. Закінчив Університет св. Володимира (1911). Завідуючий відділом народної освіти (1919–1922), викладач української літератури у технікумах і вузах, завідуючий літературною частиною в театрах ім. Марії Заньковецької та ім. Івана Франка, співробітничав в газеті "Казахстанская правда" в Алма-Аті (1941–1944). Член Спілки письменників України.

Ф. 45, 1031 од. зб. (1909–1968).

Наукові і творчі матеріали

Приходи..., Осени желтые дни, Звон та інші вірші (1909, 1912);

Понад Славутичем-Дніпром (1916–1957); Сентиментальний чорт (1916); Секретар прем'єр міністра (1922); Син сови (1923); Вовченя (1927); Гордій Кречет (1932); Сини землі (1937–1948); Свинья и ее штаты (1940); Золотий дощ. Комедія-сатира (1947); На звільненій землі (1949); Новели ("Маринка"; "Оленка", "Олександра Гордіївна Лимаренко" та ін.) (1957); Василиса-королевна (1958); Павлові Григоровичу Тичині. (До 70-річчя з дня народження) (1961); Зоя з прочерком (1967); Без матері (б.д.); Дружба (б.д.); В щасливу путь (б.д.); Ненависть і любов (б.д.); Два листи (б.д.).

Статті, лекції: М.В. Микиша. (До 75-ліття з дня народження) (1960); Любов А.П. Чехова до України (1960); Т.Г. Шевченко – великий народний художник-реаліст. (До 100-річчя з дня смерті) (1961); Яків Герасимович Кухаренко. (До 100-річчя з дня смерті) (1962); Образи молодих людей у творах М.В. Гоголя (б.д.); Перше повне видання "Кобзаря" в Росії (б.д.); Пісня і музика в житті Лесі Українки (б.д.); "Вишневый сад" А.П. Чехова. (Публичная лекция) (б.д.); Осторонь насущних питань [виступ з питань драматургії] (б.д.).

Байки, фейлетони, переклади: Ірпінські дружні шаржі (1959); Дружні епіграми (б.д.); Війна, мир і "вісник миру". Маленький фейлетон (б.д.); І впух і впрах! Малий фейлетон (б.д.); Кар'єра звіра. (Байка-бувальщина) (б.д.); "Свиня під дубом", "Хмара", "Вовк і пастухи", "Півень і перлина", "Мавпа і окуляри", "Слон і Моська", "Дзеркало і Мавпа" та інші переклади байок І.А. Крилова (б.д.); "Бідна наречена". Комедія на 5 дій. Переклад п'єси О.М. Островського (б.д.).

Рецензії: Думки про коротке оповідання (1959); відзив на двотомник творів Л.О. Яновської (1960); Рецензія на п'єсу-хроніку "Протест" (б.д.); Рецензія на спогади Г.П. Григор'єва "В старом Киеве" (б.д.).

Рецензії на твори фондоутворювача

Головко А.В. "Є. Кротевич. Сини землі" (1948); Кравченко Є.С. "Євген Кротевич. Новели про жінок" (1956); Панч П.Й. "Євген Кротевич. Новели" (1957); Санов Л. "Євген Кротевич. Сини землі (Роман)" (1948); Сторчак К.М. "Євген Кротевич. Збірка п'єс" (б.д.), "Євген Кротевич. "Сини землі. (Роман)" (1948).

Біографічні матеріали

Анкета Є.М. Кротевича [50-і роки XX ст.]; біографія Кротевича Є.М. [60-і роки XX ст.]; посвідчення, видане Державним народним театром ім. Марії Заньковецької про його роботу в театрі (1923); посвідчення, видане Спілкою радянських письменників Казахстану для представництва в установах з побутових питань членів Спілки (1943); член-

ські квитки (б.д.); поздоровчі адреси з нагоди ювілеїв (1959, 1964); "Київські зустрічі". Спогади [1965]; "Шевченківщина та київські зустрічі". (Спогади про людей, факти, події) (б.д.); біографічна довідка (б.д.); Бедзик Д.І. "Євген Кротевич" (б.д.).

Матеріали громадської діяльності

Матеріали, пов'язані з всесвітнім відзначенням 50-річчя з дня смерті Лесі Українки (1963); Кротевич Є.М., Трохименко К.Д., Франко Т.І. Лист до Політбюро ЦК КПРС про насущні національні потреби українського народу (1967).

Листування

Адресати: [Бандура] О.І. (1958), Жежерун А.Л. (б.д.), Іваненко О.Д. (1962), Карабутенко І.Ф. (10; 1959–1960), Кир'янов С.Л. (1960), Кочерга І.А. (1951), Кротевич К.М. (24; 1910-і–1957), Левитська Т.В. [1962], [Ліммер М.]Б. (1964), Минко В.П. (1955), [Салманова] К.[Б.] (б.д.), Щепун Н.[П.] (1944) та ін.

Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН УРСР (б.д.), "Літературна газета", редакція (1961), "Радянський письменник", видавництво (1965), редакція літератур народів СРСР Держлітвидаву України (1961–1962).

Кореспонденти: Агнікова Н.М. (4; 1960–1961), Антоненко-Давидович Б.Д. (8; 1955–1965), Бабенко Г.М. (3; 1958), Болобан Л.В. (20; 1956–1962), Герасимов П.Н. (16; 1959–1965), Григор'єв Г.П. (1961), Гриневич В.І. (17; 1964–1967), Гриневич К.О. (56; 1941–1964), Дегтярьов П.А. (3; 1961–1966), Дмитерко Л.Д. (1962), Докучаєв Г.К. (3; 1962–1967), Жежерун П.Н. [1964], Зінченко М.Д. (1962), Іванченко М.Г. (1962), Карабутенко І.Ф. (45; 1957–1964), Кисельов Б.А. (3; 1964), Коробова О.П. (5; 1964–1965), Короленко В.Г. (1911), Косарик Д.М. (1943), Красовський М.О. (2; 1961–1962), Кротевич А.С. (10; 1964–1965), Кротевич Б.М. (3; 1951–1953), Кротевич В.В. (4; 1951, 1958), Кротевич В.М. (14; 1944–1946), Кротевич Є.В. (10; 1944–1960), Кротевич К.М. (3; 1946, 1951), Крижанівська М.В. (8; 1950-і–1963), Лисенко О.М. (2; 1960, 1964), Минко В.П. (1955), Москалець В.К. (3; 1961), Назаренко Ю.І. (2; 1959; 1965), Нахабін В.М. (1940), Недашківська Г.Ф. (3; 1964), Новицький О.М. (б.д.), Олійник В.У. (2; 1963, 1965), Пахалович А.М. (85; 1944–1958), Пахалович М.О. (8; 1955–1960), Пахучий О.О. (1951), Півторадні В.І. (1955), Радкевич С.М. (15; 1962–1965), Радиш В. (14; 1950–1952), Рильський М.Т. (1944), Салик І.І. (3; 1963–1964), Сергієвська В.М. (2; 1938–1939), Скрипниченко-Ліммер М.Б. (5; 1958–1963), Сорока Г.І. (5; 1959–1962), Таранець А.А. (3; 1964, 1967),

Тичина П.Г. (1959), Ткаченко Я.Ф. (2; 1950–1951), Тобілевич-Кресан М.[І.] (3; 1956–1957), Трофімов К.Д. (8; 1955–1966), Харчук Б.М. (3; 1960, [1963]), Шумило М.[М.] (3; 1959, 1967), Ющенко О.Я. (2; 1959, 1964) та ін.

"Вечірній Київ", редакція газети (1967), Відділ науки і культури ЦК Комуністичної партії України (1957), Головне управління театрів та музичних установ Міністерства культури УРСР (1957), Державна публічна бібліотека АН УРСР (1960), Державне видавництво дитячої літератури УРСР (1959), Державне видавництво художньої літератури УРСР (1956), Державний літературно-меморіальний музей Лесі Українки (1964), Державний обласний драматичний український театр ім. Петровського (1938), Държавно издателство "Народна култура" [Софія] (1967), "Дніпро", видавництво художньої літератури (1964), "Жовтень", журнал (1957), Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР (б.д.), Казанський музей О.М. Горького (1966), "Київська правда", редакція газети (1960), Корсунь-Шевченківський державний музей історії Корсунь-Шевченківської битви (1960), Літературний фонд СРСР, Українська філія (1961), "Літературна газета", редакція (1960), Львівське книжково-журналыне видавництво (б.д.), Міністерство культури УРСР (1957), Одеський державний університет (1962), Полтавський державний літературно-меморіальний музей Панаса Мирного (1958), "Радянська культура", редакція газети (1963), "Радянський письменник", видавництво (1965–1968), "Советская литература", редакція журналу (1953), "Советский писатель", видавництво (1959–1968), Спілка письменників України (1964–1967), "Театр", редакція журналу (б.д.), "Україна", редакція журналу (1961), Українська Радянська Енциклопедія (1961, 1963), Українське театральне товариство (1954), Український республіканський Будинок літераторів [1959].

Матеріали господарчо-майнового характеру

Членська картка члена житлового кооперативного товариства (1926); страхове свідоцтво (1957); заяви (1965); записні книжки з адресами [60-і роки XX ст.]; довідки, курортні книжки (1948–1964).

Матеріали інших осіб

Болобан Л.В. "Найдорожчі скарби" (1951); Болобан Л.В. "Про п'єси, друкування п'єс і про тих, хто їх робить" [1959]; Григорьев Г.П. "В старом Киеве" (1958); Зарудний М.Я. "На крутих берегах" [1954]; Леонтович В.Г. "Козацкие могилы" (1912–1914). (Воспоминания строителя) (1961); Микиша Г.Ю. "Видатний оперний артист та співак" [М. Микиша] [1960]; Олійник С.І. "Євгену Максимовичу Кротевичу" (1959);

Руденко М.Д. "Всесвіт у тобі" (1966); Яциневич Я.М. "Гей, на весла". Для чоловічого та мішаного хору у супроводі фортепіано (б.д.); Яциневич Я.М. "Літо в українському селі" [для скрипки у супроводі фортепіано] (б.д.); Яциневич Я.М. "Літня ніч" [для мішаного хору без супроводу] (б.д.); Яциневич Я.М. "Хорові твори" (1929–1930).

В архіві є матеріали дружини Є.М. Кротевича Клеопатри Миколаївни Кротевич: довідки про її роботу в театрах, пенсійне посвідчення, заява про свою згоду на передачу бібліотеки Є.М. Кротевича в дар державній публічній бібліотеці АН УРСР, свідоцтво про смерть (1929–1964).

Образотворчі матеріали

Афіші, портрети українських письменників, діячів науки і культури та ін.; листівки, вирізки, запрошення.

Фотографії

Є.М. Кротевич окремо та в групах з дружиною К.М. Кротевич, письменниками на 4-у з'їзді письменників України, з академіком М.М. Боголюбовим, родичами, знайомими. Є фотографії дружини, родичів, знайомих [10–60-і роки XX ст.].

Літ.: *Іщук А.* Євгену Кротевичу – сімдесят п'ять // Вітчизна.– 1959.– № 1.– С. 171–172; *Кисельов Й.* Півстоліття з театром : (До 80-річчя з дня народження Є.М. Кротевича) // Рад. культура.– 1964.– 23 січня; *Кротевич Є.* Що зберегла пам'ять : (Автобіог. нотатки : До 80-річчя з дня народження) // Знання та праця.– 1964.– № 1.– С. 29; Личные архивные фонды в хранилищах СССР : Указ. : В 3 т.– М. 1980.– Т. 3.– С. 213; Письменники Радянської України : Біобібліогр. довід., 1917–1987.– К., 1988.– С. 327; *П'янов В.* Високі струми творчості : До 80-річчя з дня народження Є.М. Кротевича // Колгоспне село.– 1964.– 24 січня; Українська літературна енциклопедія.– К., 1995.– Т. 3.– С. 72–73; Українська радянська енциклопедія.– К., 1962.– Т. 7.– С. 433; Українські письменники : Біобібліогр. слов.– К., 1965.– С. 808–810; *Харчук Б.* Євген Кротевич : (До 80-річчя з дня народження письменника) // Дніпро.– 1964.– № 1.– С. 132–133.

І. Д. Лисоченко

КУДРЯВЦЕВ Петро Павлович (1868–1940) – літературознавець, історик.

Професор Київської духовної академії, голова педагогічної ради вечірніх Вищих жіночих курсів у м. Києві; професор філософії Таврійського університету. Нештатний постійний співробітник Комісії для складання біографічного словника діячів України (1925) та Єврейської історико-археографічної комісії (1928).

Ф. 139, 75 од. зб. (1890–1930).

Матеріали службової та громадської діяльності

Матеріали Київського педагогічного товариства взаємодопомоги (статути, звіти, протоколи) (1897–1905); програми загальноосвітніх дисциплін (1909–1910); матеріали Вищих жіночих курсів у Києві: проект статуту, пояснювальні записки (1909–1914); Устав Каневского союза земских служащих [1918]; протокол засідання Комісії відділу історії (1919) та ін.

Книги з дарчими написами

Дарувальники: Локот Т. (1903), Ухтомський [А.] (1930).

Листування

Адресати: Зилов П.[А.] (2; 1910).

Кореспонденти: Ардашев П.[М.] (2; 1912), Безсмертний Є.А. [1910], Булгаков С. (1903), Діаківський [Є.]П. (1905), Зилов П.[А.] (4; 1910), Клоптовський [Є.М.] (2; 1903), Леціус І. (2; 1910), Лобода А.М. (1910), Музиченко [А.] (1910), Перетц В.М. (18; 1910–1929), Тихомиров П. (1910); Трубецькой Є. (1903) та ін.

Київський губернатор (3; 1910).

Матеріали інших осіб

Листи з Тульської єпархіальної училищної ради до Кудрявцева П.А. (батька фондоутворювача) (12; 1891–1896); матеріали Тульського єпархіального комітету для збирання пожертвувань на користь голодуючих (листування, посвідчення, переліки продуктів, розписки), які були направлені Кудрявцеву П.А. (1891–1892); перелік видавництв, [поч. XX ст.]; "Письмо Николая II к Вилыгельму II" [вірш] [1905] та ін.

Літ.: Історія Національної академії наук України, 1924–1928 : Документи і матеріали.– К., 1998.– С. 620.

С. О. Булатова

КУЛАКОВСЬКИЙ Юліан Андрійович (1855–1919) – філолог, історик-візантолог, археолог, перекладач.

Народився у м. Поневежі Ковенської губ. Закінчив ліцей Цесаревича Миколи (1873) та Московський університет (1876). Стажувався у Боннському, Берлінському, Тюбінгенському університетах (1878–1880). Приват-доцент Київського університету (1881). Доцент кафедри римської словесності Московського університету (1883). Викладач римської історії і словесності на Вищих жіночих курсах. Професор Київського університету (1884–1919); голова Історичного товариства Нестора-літописця (1905, 1908–1919). Член-кореспондент Імператорської Академії наук (1906).

Ф. 239, 48 од. зб. (1863–1919); ф. I, № 1001, 1197–1199; ф. II, № 113; ф. III, № 7922, 10737, 13195–13196, 20261–20353, 22144, 22656, 49549–49578, 59555, 59724.

Творчі матеріали
Коллегии в Древнем Риме (1882).

Біографічні матеріали
Свідоцтво про навчання у Тюбінгенському університеті (1879–1880).

Матеріали службової та громадської діяльності
Доповідні записки (1886); вітальні адреси (1910) та ін.

Книги з дарчими написами
Дарувальники: Аландський П. (1883); Дуров М.А. (1889); Трубецькой [Є.] [1899].

Листування
Адресати: Голубєв С.Т. (б.д.), Іконников В.С. (30; 1881–1916), Петров (1891), [Петров] М.І. (2; 1913), Флоринська В.І. (1887), Флоринський Т.Д. (93; 1882–1911), [Фортинський] Ф.Я. (1902) та ін.
Кореспонденти: [Дуров М.А.] (1888), Спешневи (1911).
Віленська дворянська опіка (1915).

Матеріали інших осіб
Конспекти лекцій з філології (1912–1913); Кулаковський С.Ю. "Каталог бібліотеки (1–3 ч.)" (1919); майнові документи, конспекти лекцій та листування родин Рубцових та Борзенко (1883–1910); особисті документи Кулаковського С.Ю. (сина фондоутворювача): атестати, грамоти та ін. (1902–1916) тощо.

Літ.: Биографический словарь профессоров и преподавателей Императорского университета св. Владимира, 1834–1884 гг.– К., 1884.– С. 347–350; *Пучков А.О.* Юлиан Кулаковский и его время.– К., 2000; Енциклопедія українознавства.– Л., 1993.– Т. 4.– С. 1229–1230.

С. О. Булатова

КУЛІШ Пантелеймон Олександрович (1819–1897) – письменник, літературний критик, історик, етнограф, перекладач.

Народився в м. Воронежі на Чернігівщині. Навчався в Новгород-Сіверській гімназії (1831–1836); вільний слухач Університету св. Володимира (1839–1840); працював вчителем у Луцьку, Києві, Рівному; викладав у Петербурзькому університеті (1945); редактор газети "Тульские губернские ведомости" (1849); співробітник журналу "Вестник Юго-Западной и Западной России"; заснував у Петербурзі влас-

не видавництво (1857); видавав журнал "Основа" (1861–1862); працював в Установчому комітеті у Варшаві (чиновник особливих доручень, директор відділення духовних справ) (1864–1867); брав участь у виданні галицького журналу "Правда" (1868); редагував "Журнал Министерства путей сообщения" (1874).

Ф. 338, 100 од. зб. (1843–1963); ф. I, № 2335, 2685, 3974–3976, 7408–7419, 7431, 8410, 11200–11215, 11380, 11381, 11422, 11426, 11472, 26733, 26734, 28304–31188, 33556, 33582, 33607, 33914, 33998, 34023, 34135–34140, 46987, 49710–49840; ф. II, № 2129, 2134, 3127, 6975–6977; ф. III, № 173, 3780, 4000, 4086, 4984–4994, 5121, 7153–7155, 10957–10983, 11339–11345, 16703–16715, 69258–68322.

Наукові і творчі матеріали

Орися (1844); Байда князь Вишневецький (1853–1864); Альбом приятных и поучительных вещей [1855]; Чорна рада [1855]; Исправницкая дочка (1858); Листи з хутора (1859–1861); Обзор украинской словесности [1860–1861]; Публичные чтения профессора Костомарова об Украине во времена гетьмана Выговского (1861); Падение шляхетского господства в Украине обеих сторон Днепра в XVII ст. (1862); Украинофилам (1862); Хмельниччина [поч. 60-х років XIX ст.]; О закрепощении (селян) [виписки з книг і записи оповідань старожилів] [2-а пол. XIX ст.]; История Воссоединения Руси (1874–1877); Мальована Гайдамаччина [1875–1876]; Хмельницький або Хмельниковський літопис (1636–1650) [70-і роки XIX ст.]; Маруся Богуславка (1620) [70–90-і роки XIX ст.]; Петро Сагайдачний (1621) [80-і роки XIX ст.]; Дзвін [80–90-і роки XIX ст.]; Хуторні недогорки [80–90-і роки XIX ст.]; Цар Наливай. Староруська історична драма [80–90-і роки XIX ст.]; Отпадение Малороссии от Польши (1888–1899); Грицько Сковорода (1890–1892); Владимирия, или Искра любви. Приключение Недригайло из Недригайлова Городка. Посмертные Записки моего Приятеля (1894); Куліш у Пеклі. Староруська поема Панька Небрехи (1896); Украинские казаки и Паны в двадцатилетие перед бунтом Богдана Хмельницкого [90-і роки XIX ст.]; Набеги украинских князей с Московской стороны на Украину литовскую, а с Литовской на московскую (б.д.); Колії. Українська драма з останнього польського панування на Вкраїні (б.д.); Майор. Малороссийская повесть (б.д.); Киеводнепровская Русь после татарского погрома [кін. XIX ст.] та ін.

Переклади: Позичена кобза (переклади з Й.В. Гете, Г. Гейне, Дж. Байрона, Ф. Шіллера) (1891–1897); Повитові словеса, переказані старорусчиною (1893); Чайльд-Гарольдова мандрівка [80-і роки XIX ст.]; Устихотворена Біблія [90-і роки XIX ст.]; Вильгельм Тель (1308).

Драма Шиллерова (б.д.); Любов за гробом (Dziady) (вільний переклад 4-ї частини "Dziadow" А. Міцкевича в прозі) (1844).

Рецензії: Несколько замечаний по поводу статьи г. Григория Надхина, помещенной в 3-й книге "Чтений" 1876 года под заглавием: "Память о Запорожье и о последних днях Запорожской сечи" [1877].

Робочі матеріали: Нотатки різних усних переказів та розповідей, які мають відношення до київської і української старини (1840); записна книжка (вірші Пушкіна, Байрона та фольклорний матеріал) (1856); об'ява П.О. Куліша про збір ним матеріалів для книжок про освіту, торгівлю і промисловість в Південній Росії [кін. XIX ст.]; *словники:* французько-російський, галицьких слів, топографічний, юридичних термінів; бібліографія з історії, список книжок П.О. Куліша та ін.

Рецензії на праці фондоутворювача

Кедровський В. "Цензурний примірник "Досвітки" П. Куліша" [поч. XX ст.]; Лебедь А.Д. "Опис "Чорної рукописі" за 1890 рік П.О. Куліша" (1923).

Біографічні матеріали

Щоденник (1845–1848); автобіографічна записка (б.д.); свідоцтво про підданство (1891); матеріали до автобіографії (б.д.); спомини родичів (б.д.).

Матеріали службової і громадської діяльності

Справа Тульського губернського правління про призначення в канцелярію начальника губернії чиновника 9-го класу Куліша (1847–1848); інструкція і правила для подорожі з науковою метою П.О. Куліша по слов'янських землях, складені II відділом Академії наук в Петербурзі (1847); нотатки Куліша про Кирило-Мефодіївське товариство (відмовлення від членства тощо) з приводу статті Драгоманова "Евреи и поляки в Юго-Западном крае" (1873).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Записні книжки (прибутки, видатки та інші господарські записи) (1877–1893); охоронна розписка, видана Білозерським Кулішу П.О. на зберігання облігацій (б.д.); видавничі договори.

Листування

Адресати: Алчевський О.К. (1863), Білецький-Носенко П.П. (2; 1858), Білозерська Н.М. (57; 1846–1896), Білозерський Вас. М. (15; 1845–1895), Білозерський І.І. (42; 1869–1884), Білозерський М.Д. (78; 1842–1885), Білозерський О.Д. (25; 1866–1869), Білозерський О.М.

(25; 1866–1869), Галаган Г.П. (8; 1856–1858), Глібов Л.І. (3; 1860–1867), Глібова П.Ф. (14; 1860–1862), Гребницький О.Ф. (1857), Драгоманов М.П. (1894), Кістяківський О.Ф. (69; 1868–1881), Кобринська Н.І. (19; 1894–1896), Костомаров М.І. (31; 1865–1880), Куліш О.М. (121; 1847–1894), Лебединцев Ф.Г. (3; 1865–1885), Тарновський В.В. (14; 1855–1897), Троєцький І.І. (20; 1880–1889), Шевченко (1858), Шенрок В.І. (70; 1880–1896), Хільчевський І.П. (6; 1866–1872) Юзефович М.В. (8; 1843–1845) та ін.

Кореспонденти: Александров В.С. (25; 1883–1888), Барвінський О. (3; 1889–1890), Білозерський Вас. М. (9; 1859–1891), Бестужев-Рюмін К.М. (8; 1875–1887), Грінченко Б.Д. (6; 1891–1896), Драгоманов М. (21; 1892–1895), Кибальчич [Н.] (8; 1885–1892), Кобринська Н. (12; 1894–1897), Куліш О.М. (12; 1848–1849), Лободовський М. (9; 1884–1894), Павлик М. (11; 1888–1896), Сердюков І.І. (8; 1885–1886), Стороженко М.В. (26; 1884–1887), Шаповаленко К. (50; 1889–1892), Шаховський Н. (21; 1893–1895), Шенрок В.І. (19; 1889–1891), Юркевич (11; 1884–1891) та ін.

Товариство М.О. Вольф (13; 1884–1895), Комісія для разбору давніх актів (1893), редакція "Kraj" (1886), Товариство читальні ім. Т.Г. Шевченка (б.д.) та ін.

Листи інших осіб

Листи до Шенрока В.І.

Адресати: Абаза Н. (б.д.), Білозерський І. (1898), Бестужев-Рюмін Є. (б.д.), Грінченко Б. (1898), Жемчужников Л. (1897), Ламздорф-Галаган Є. (2; 1897), Пащенко В.А. (2; б.д.), Хільчевський І. (1899) та ін.

Фотографії

Куліш О.М. (1847); Шевченко Т.Г. (б.д.); Chillon (1858).

Образотворчі матеріали

Дворянська корона (малюнок) (б.д.); малюнки графа Дебальмана до ідилії "Орися" (1856); малюнки та фотокопії малюнків Куліша П.О. (б.д.); портрет Куліша П.О. (літографія з автографом) (1876).

Матеріали інших осіб

Безлюдний П. "Спомин про Куліша П.О." (1897); Белозерский В.М., Белозерский А.М. "Воспоминание о Кулише Пантелеймоне" (б.д.); Каманин И. "Из бумаг П.А. Кулиша" (письмо к графу И.А. Протасову 18 ноября 1846 г.); Прикидько Г. "Журба по Кулішу П.О." (1897); Троєцький Н. "Споминок про незабутнього сусіда" (1897); Шенрок В.И. "Биография Кулиша П.А." [кін. XIX ст.]; Указание папских постановлений [из холмского греко-униатского месяцеслова на 1866 г.] та ін.

Матеріали дружини О.М. Куліш (Ганни Барвінок)

Творчі матеріали: Москаль Филипонька (1886–1888); До Куліша (1909); Дневник П.А. Кулиша (б.д.); Эпизод из моей жизни (б.д.); Рассказ Евдохи (б.д.); переклади віршів О.С. Пушкіна.

Біографічні матеріали: Посвідчення на землеволодіння (1884); членський квиток Борзенського Благодійного товариства (1902)

Матеріали службової та громадської діяльності: привітання з нагоди 40-літнього ювілею літературної праці, записи про видання творів П.О. Куліша (1899).

Матеріали господарчо-майнового характеру: Прохання Куліш О.М. в Борзенський повітовий суд, Чернігівське губернське земство (б.д.); розписки, договори (б.д.).

Листування: *Кореспонденти:* Базилевський П. (9; 1900–1903), Білозерський Вас. (11; 1849–1897), Білозерський Вік. (5; 1847–1858), Білозерський І. (5; 1901–1904), Каманін І.М. (33; 1903–1910), Киселевич З. (2; 1899–1901), Лисенко М.В. (23; 1897–1903), Лободовський М.Ф. (9; 1884–1908), Пулюй І. (3; 1897–1898), Чернявський М.Ф. (18; 1898–1903), Шаховський М.В. (16; 1897–1901), Шенрок В.І. (11; 1897–1902), Шраг І.Л. (18; 1898–1903).

Імператорська Академія Наук (2; 1897–1899), Наукове товариство імені Шевченка (1897) та ін.

Адресати: Білозерська М.В. (14; 1851–1857), Білозерський Вас. (18; 1895–1899), Білозерський О.М. (25; 1865–1886), Вейс М.В. (1897), Дубянський І.П. (45; 1858–1910), Забіла Н.М. (122; 1847–1902), Каманін І.М. (8; 1905), Лисенко М.В. (2; 1903), Лободовський М.Ф. (59; 1897–1908), Пулюй І. (21; 1882–1900), Стебницький П.Я. (4; 1900–1902), Степаненко В.П. (14; 1909–1911), Тимченко Є. (8; 1897–1901), Шаховський М.В. (37; 1897–1902), Шенрок В.І. (45; 1897–1899), Шраг І.Л. (13; 1900), Українська Літературна Видавнича Громада (2; 1897–1899) та ін.

Літ.: Бернштейн М.Д. Пантелеймон Куліш // Історія української літературної критики.– К., 1988; *Грінченко Б.* П. Кулиш : Биогр. очерк.– Чернигов, 1899; Джерелознавство історії України : Довід.– К., 1998.– С. 178–179; *Дорошенко О.* П.О. Куліш, його життя і літературно-громадська діяльність.– К., 1918; Енциклопедія українознавства.– Л., 1994.– Т. 4.– С. 1231–1232; *Зеров М.* Поетична діяльність П. Куліша // Твори.– К., 1991.– Т. 1; *Кирилюк Є.* Бібліографія праць П.О. Куліша та писань про нього.– К., 1929; Малий словник історії України. – К., 1997.– С. 224; *Нахлік Е.Н.* Пантелеймон Куліш : До 70-річчя від дня народження.– К., 1989; Особисті архівні фонди відділу рукописів / Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника.– Л., 1995.– С. 109; *Петров В.* Пантелеймон Куліш у п'ятидесяті роки.– К., 1929.– Т. 1; Українська література у портретах і довідках. Давня література – література XIX ст. : Довід.– К., 2000.– С. 171–174; Українська мова : Енцикл.– К., 2000.– С. 262–263.

С. В. Сохань

КУЛЯБКО-КОРЕЦЬКИЙ Микола Григорович (1846 – не раніше 1911 р.) – публіцист, земський статистик.

Народився в с. Василівці. Закінчив юридичний факультет Університету св. Володимира (1868). Працював у Полтавському губернському земстві (1880–[1896]). Секретар "Императорского Вольно-экономического общества", редактор-видавець (1897–1900).

Ф. 84, 111 од. зб. (1699–1979); ф. III, № 15177–15179.

Наукові матеріали

"Предисловие" и "Примечание" до листів О.О. Русова (б.д.).

Листування

Адресати: Лучицький І.В. (3; 1893–1907).

Українська Академія наук. Секретар І відділу (1927)

Кореспонденти: Гордієнко Є. (2; 1889), Ротмістров Г.Г. (2; 1898–1901), Русов О.О. (75; 1889–1911), Ставровський Л.Я. (1893).

УАН (3; 1927).

Листи інших осіб

Русов О.О. – Імшенецькому (б.д.).

Матеріали інших осіб

О.М. Апанович "Схема родинних зв'язків Кулябок-Корецьких" (1979); Ковальов П.О. "Конспект промови над могилою О.О. Русова" (1915); оригінали історичних документів представників роду Кулябок-Корецьких: господарчо-майнові матеріали, акти, родинне листування тощо (1699–1846).

Літ.: *Модзалевський В.Л.* Малороссийский родословник.– К., 1910.– Т. 2; *Павловский И.Ф.* Краткий биографический словарь ученых и писателей Полтавской губернии с половины XVIII века.– Полтава, 1912.– С. 100; Українська загальна енциклопедія.– Л. та ін., б.р.– Т. 2.– С. 414.

С. О. Булатова, О. П. Степченко

КУШНІР-МАРЧЕНКО Костянтин Федорович (1877–1958) – селянин, краєзнавець, дослідник минулого Ірклліївщини.

Закінчив Мойсинське початкове народне училище, працював над рукописними матеріалами в архівах Полтави, Харкова, Києва, Москви, підтримував зв'язки з Інститутом історії АН УРСР, Інститутом мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН УРСР, Державним музеєм театрального мистецтва УРСР.

Ф. 133, 136 од. зб. (1750–1957); ф. І, № 3497–3499, 3501, 3503, 3508.

Наукові і творчі матеріали

Нотатки з історії сіл Ірклліївщини й до генеалогії селянських

родів (1894–1940); Мойсенцы. Исторический очерк с первых времен (1906–1917?); Матеріали для історії Ірклiївщини (1914–1955); Список козаків с. Москаленок та с. Кітлова 1750 р. (1920–1940); Матеріали за минуле Ірклiївщини (1926); Історичні нариси степових сіл на Ірклiївщині (1928–1934); Село Бузьки. Короткий історичний нарис (1932–1934); Історичний нарис с. Воронинець (1928–1955); Село Крутьки. Короткий історичний нарис (1928–1956); Історичний нарис с. Мельників (1928–1956); Пани Требинські на Ірклiївщині в XVIII–XX ст. Сотник Ірклiївський Павло Петрів Завойко (1930–1940); Село Демки. Короткий історичний нарис (1931–1932); Зарисовки громадських споруд (30-і роки XX ст.); Село Скородистик. Короткий історичний нарис (1931, 1955); Село Мойсинці. Короткий історичний нарис (1934); Народний присуд кари над вбивцями (1934); Генеалогічні схеми селянських родів (1939); Минуле села Ірклiїва (1940); Історично-наукові праці з минулого Лівобережжя (1941); Записи спогадів про фашистську неволю (1945); Виписки з різних видань на загальноосвітні та релігійні теми. Проповіді, вірші (1945–1950); Літопис по селах і хуторах Ірклiївщини (1950); Село Митьки. Село Червонохижинці. Коротка історія (1951); Село Самовиця. Короткий історичний нарис (1956); Чехівська волость у XVIII ст. (1956–1957); Короткий історичний нарис с. Більок (1957); Село Чехівка. Короткі історичні нариси (б.д.); Як вибирали членів в 4-у Державну думу в 1912 р. (б.д.); Моя дослідницька праця по археології Ірклiївщини і в суміжних роботах у 1910–1946 рр. (б.д.); З минулого Ірклiївщини. Історія публікацій і контактів з науковими установами (б.д.); Культурні пережитки на Ірклiївщині. Опис календарних свят до великого посту (б.д.); Румянцевська ревізія 1767 р. Переяславського полку Ірклiївської сотні (б.д.); Село Каврай. Короткий історичний нарис (б.д.); Матеріали за минувшину Ірклiївщини, зібрані по церковних архівах сіл Ірклiївщини з 1920 по 1930 р. (б.д.); Моя военная служба в 1915 году. Дневник (б.д.) та ін.

Вирізки з газет, журналів та інших видань (1930–1950).

Біографічні матеріали

Свідоцтво про закінчення Мойсинського початкового народного училища (1889); щоденники (1892–1929); свідоцтво про прибуття для виконання військового обов'язку (1898); театральний, поштовий, залізничний та базарний квитки (1910–1936).

Матеріали службової діяльності

Центральне статистичне управління УРСР. Диплом першого ступеня, виданий доброхітному описувачу Костю Федоровичу Кушніру-

Марченку (1925); офіційні довідки та посвідки (1934–1952); Інститут мистецтва фольклору та етнографії. Посвідка про доручення К.Ф. Кушніру збирати фольклорні матеріали (1945).

Листування

Адресати: Кушнір А.К. (1931), лист рідним з фронту (1916). Директор Московського древньосховища (1954).

Кореспонденти: Борзак П. (1957), Гонта [А.] (1955), Дузь П. (1955), Іван Ле (Мойся І.Л.) (3; 1944–1957), Редька [А.]П. (1946);

Державний музей театрального мистецтва УРСР (1952), Інститут історії АН УРСР, Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН УРСР (1956), Комісія по історії Вітчизняної війни на Україні при АН УРСР (1945), Комуністична партія (більшовиків) України. Київський окружний партійний комітет (1927), Полтавський обласний земельний відділ, виконком Краснохижинської сільради (1949), редакція обласної газети "Зоря Полтавщини" (1947), Черкаська обласна контора книжкової торгівлі (1954).

Матеріали інших осіб

Адамович Михаил Дамианович, протоирей. "Исповедные росписи с. Скородыстык Золотоношского повета" (1820); Безрідний В. та ін. "Пісенники" (1940); Больбот П.Т. "Автобіографія" (1947); Водяник В.І. "Коротенький опис моєї подорожі та життя в фашистській Німеччині до 10 січня 1946 р." (б.д.); Окладовий лист по єдиному сільськогосподарському податку на 1928–1929 р. П.І. Діденка (б.д.); Всесоюзний перепис населення 1926 р. Особова картка М.І. Клименка; Лось М.П. "Альбом з піснями часів Великої Вітчизняної війни" (б.д.); Тарасенко Г.І. "Про походження життя в Німеччині" (1945).

Біографії кандидатів в депутати до Верховної Ради СРСР та УРСР (б.д.).

Образотворчі матеріали

Політичні карикатури з українських радянських газет [40-і роки XX ст.]; добірка портретів видатних громадських діячів та діячів культури з різних видань (б.д.); малюнки і рисунки (1935–1955); Саморобний географічний атлас. Склав Кушнір-Марченко К.Ф. (дод. план Києва 1913–1917 рр.) (1938–1941).

Фотографії

Біляшівський М.Ф. та ін. (8; б.д.).

М. Л. Скирта

ЛАЗУРСЬКИЙ Володимир Федорович (1869–1947) – літературознавець, бібліолог.

Закінчив Московський університет (1892). Працював учителем грецької та латинської мов, вихователем дітей у родині Л.М. Толстого (1894–1900). Викладав у вузах Одеси (1917–1927). У 20-х роках – голова Українського бібліографічного товариства та член Наукового товариства в Одесі. З 1927 р. до середини 30-х років працював в Одеському будинку вчених. Доктор філологічних наук, професор.

Ф. 264, 155 од. зб. (1766–1950).

Наукові і творчі матеріали

Муромська легенда "О Петре и Февронии" і "Сказание о Вавилонском царстве" (1891); В чем состоит задача критики? (1893); Список печатных работ. 1894–1897 гг.; Сатирико-нравоучительные журналы Стиля и Аддисона. Из истории английской журналистики, т. II (1916); Профессор А.Ф. Лазурский (1919); Дослідження російської журналістики XVIII–XIX ст. (б.д.); Дослідження творчості Джона Мільтона (б.д.); Дослідження розвитку та творчості поетичної особистості (б.д.); Короткий нарис історії європейської літератури від зародження до останньої третини XIV ст. (б.д.); *О стиле и стилистике* (б.д.); Просветительная и литературная деятельность Екатерины. 1729–1796 гг. (б.д.); Пушкин и Шекспир (б.д.); [Творчість Дж. Буньяна] (б.д.); [Творчість Ч. Діккенса та У. Теккерея] (б.д.); Художественно-литературная критика в русских журналах XVIII в. (б.д.); Шиллер. 1759–1805 гг. (б.д.).

Лекції та матеріали до них: Курс истории западноевропейской литературы, составленный слушательницами исторического отделения II курса Одесских женских педедагогических курсов под редакцией В.Ф. Ла-

зурского (1904); Історія літератури. Вступні лекції до курсу та матеріали до них [1910–1914]; Творчество В. Шекспира (1910–1914); конспекти з англійської літератури (б.д.); лекції з історії англійської літератури XIV – 1-а пол. XIX ст. (б.д.); лекції з історії американської літератури XVII–XIX ст. (б.д.).

Переклади: "Борьба язычества и христианства" (б.д.); Карлейль Т. "Новалис" [з передмовою В.Ф. Лазурського] (б.д.).

Спогади: Воспоминания о Л.Н. Толстом (1911); В семействе Толстых. Воспоминания о репетиторстве в 1894 г. [кін. 20-х років XX ст.].

Газетні вирізки статей Лазурського з філософії, мистецтва та літератури (1899–1927) та ін.

Біографічні матеріали

Автобіографії (1901–1947); особисті (1885–1947) та службові (1901–1947); документи, вітальні телеграми та листи з приводу надання вченого ступеня (1941).

Листування

Адресати: [Саводник] В.Ф. (5; 1934).

Кореспонденти: Айналови Д.В. та Н. (1917), Богомолець О.О. (26; 1908–1941), Булгаков В.Ф. (2; 1934), Гусєв Н.[Н.] (5; 1936–1938), Кальнінг О.[К.] (2; 1934), Лазурська К.О. [1934], Петровський О.П. (1938), Саводник В.Ф. (3; 1934), Чуковський К.І. (3; 1904–1937), Шамрай І.П. (1947).

Імператорський Новоросійський університет (1901), Народний комісаріат освіти УРСР (1939), Центральний державний історичний архів УРСР (1939).

Матеріали інших осіб

Белявский Б.Е. "Воспоминания об А.А. Богомольце" (1949); Лазурская Н.М. "Воспоминания об А.А. Богомольце (детские и юношеские годы)" (б.д.); Лазурський Ф.Д. "Міркування, записи, вірші" (1863–1864).

Особисті документи: Богомольця В.М. (1888, 1903), Богомольця М.М. (1885–1907), Богомольця М.Ф. (1853–1863), Богомольця Ю.І. (1879–1938), Лазурської Н.М. (1885–1938), Люшиної О.І. (1900–1920), Мироненків: М.Й., І.М. та П.К. (1814–1886) та ін.

Листи інших осіб

Богомолець О.О. – Богомольцю Ю.І. (3; 1902–1924), Толстая-Попова Г.І. – Лазурській Н.М. (14; 1950–1953), Філатов В.П. – Лазурській Н.М. (1950) та ін.

Фотографії

Лазурський В.Ф. та Чуковський К.І. (б.д.)

Літ.: Енциклопедія українознавства.– Л., 1994.– Т. 4.– С. 1255.

О. А. Іванова

ЛАПОНОГОВ Олександр Миколайович (1891 – р. см. невід.) – географ-економіст.

Нештатний постійний співробітник III Відділу з окремих наукових доручень (1925–1927); член-співробітник економічної секції Соціально-економічного відділу Інституту української наукової мови (1926); позаштатний постійний співробітник Комісії (Семінару) для вивчування народного господарства України (1927–1928); секретар Товариства економістів (1928); професор [Київського педагогічного інституту].

Ф. 176, 18 од. зб. (1922–1943).

Наукові матеріали

Мировое хозяйство (1924–1925); [Про економіку сільського господарства Німеччини] (1925); Принципы географического размещения промышленности в условиях социалистической системы (1932–1933); Естественные богатства СССР (1932–1933); Адміністративно-територіальний поділ Київщини за Совєтов. 1917–1940 рр. (1943); Міжнародна економічна конференція (1927); Гиганты социалистической стройки [30-і роки XX ст.] та ін.

Лекції і програми до них: Програми курсів лекцій з економічної географії та методичні вказівки до них (1932–1935); стенограми лекцій з фізичної географії Азії, Африки та СРСР (1937–1941).

Листування

Адресати: Наставин В. (1934).

О. А. Іванова

ЛЕБЕДИНЦЕВ Петро Гаврилович [псевдоніми та криптоніми – Л.П., П.П.Л., С.Ц., П. Пр., Южно-русс. та ін.] (1819–1896) – протоієрей, історик церкви та археолог, культурно-просвітній діяч.

Народився у с. Зелена Діброва Звенигородського повіту Київської губернії. Закінчив Київську духовну академію (1843). Викладав російську літературу в Орловській духовній семінарії. Викладач богослов'я в Білоцерківській гімназії (1851–1860). Директор Київського жіночого училища духовного відомства (1863). Кафедральний протоієрей Київського собору (1868–1891). Заснував та редагував газету "Киевские епархиальные ведомости" (1862–1874, 1886–1896). Почесний член Історичного товариства Нестора-літописця, Одеського товариства історії і старожитностей,

Церковно-історичного і Церковно-археологічного товариств при Київській духовній академії, київського Університету св. Володимира.

Ф. 154, 203 од. зб. (1815–1896); ф. I, № 2555, 2591, 7976, 11176–11188; ф. III, № 2914, 2950, 3397–3443, 3444–3717, 4746–4861, 4929, 4939, 6714–6833, 13245–13249.

Наукові матеріали

Наукові дослідження та праці: Один из главных приемов у наших защитников в юридически-судебной власти [ост. чв. XIX ст.]; Михаил – Киевский митрополит XII в. [ост. чв. XIX ст.]; Краткие сведения по истории Киева. 1599–1615 (б.д.); Сведения о Лазаревщине и Феофании (1886); Сведения о происхождении рода князей Трубецких (б.д.); [Нотатки про початок Київського товариства та Київської Духовної Академії] (б.д.); Проект реформы духовного суда, составленный [протоиереем П. Лебединцевым] (б.д.).

Бібліографічні нотатки [80–90-і роки XIX ст.]; бібліографія праць Лебединцева П.Г. [кін. XIX ст.]; Описание лабарума императора Константина Великого (б.д.); виписки з літопису (Іпатіївський список) та ін.

Біографічні матеріали

Вітальна адреса від Першого Київського жіночого училища духовного відомства з приводу 50-річчя наукової та службової діяльності (1893); дипломи про обрання почесним членом Слов'янського благодійного товариства та Університету св. Володимира (1893–1894).

Листування

Адресати: [Кістяківський] О.Ф. (1875), Крижанівський Є.М. (1888), Лашкевич О.С. (3; 1888–1889), Лебединцев Ф.Г. (83; 1855–1884), [Левицький] О.І. (1889), Максимович М.О. (116; 1864–1873), Петров М.І. (7; 1867–1892), Платон, митрополит Київський та Галицький (6; 1879–1889) та ін.

Кореспонденти: о. Августін (де Мовільон), ієромонах (44; 1888–1895), Валуєв В. (30; 1860–1884), Лебединцев Ан.Г. (8; 1867–1880), Лебединцев Ар.Г. (16; 1850–1895), Лебединцев Г. (2; 1849, 1851), Лебединцев Д.Г. (87; 1844–1896), Лебединцев Ф.Г. (53; (1860–1879), Крижанівський Є.М. (132; 1861–1888), Малишевський І.М. (9; 1870–1879), Олександра Петрівна, велика княгиня (12; 1889–1892), Платон, митрополит Київський та Галицький (5; 1885–1888), Саблер В. (4; 1888–1890), Терлецький В., ієромонах (7; 1880–1882) та ін.

Матеріали інших осіб

Афанасий Шептицкий, митрополит Киевский. "Грамота о рукополо-

жении Григория Шереєнко на презвитерский сан" [XVIII ст.]; "Списки киевских, новгородских и петербуржских викариев" (1825–1882) та ін.

Літ.: Українська літературна енциклопедія.– К., 1995.– Т. 3.– С. 142.

О. А. Іванова

ЛЕБЕДИНЦЕВ Феофан Гаврилович (псевдоніми, криптоніми – Ф. Лобода, Холмский Братчик, Холмский Старожил, Н. Цибульський, Т. Шнейдер, К.Ц., Ц.К.) (1828–1888) – історик церкви, археограф, педагог, журналіст.

Народився у с. Зелена Діброва Звенигородського повіту Київської губернії. Навчався у Богуславському духовному училищі та Київській духовній семінарії. Закінчив КДА зі ступенем кандидата богослов'я (1851). Викладав у Воронезькій та Київській духовних семінаріях (1852–1861). Магістр богослов'я (1854 р.). Заснував та редагував журнал "Руководство для сельских пастырей" (1860–1863). Викладав у КДА (1851–1864), професор КДА. 1861 р. отримав звання екстраординарного професора. Начальник Холмської, Радомської дирекцій училищ (1865–1880). Один із засновників, видавець і редактор журналу "Киевская старина" (1882–1887). Редактор "Киевских епархиальных ведомостей", "Архива Юго-Западной России".

Ф. 155, 18 од. зб. (1846–1888); ф. I, № 506, 670, 704, 747, 892–895, 1208–1248, 11169, 27955–27959; ф. II, № 3592, 4368–4430, 6778–6818; ф. III, № 3338–3919, 5680–5688, 6516–7059, 7270–7331, 7442, 9797, 10761–10776, 13245–13257, 14216–14217.

Наукові матеріали

Статті: Взгляд на Унию, бывшую в Юго-Западной России [2-а пол. XIX ст.]; Воссоединение с православием униатов Царства Польского в 1875 г., их современное положение и нужды (б.д.); Н.О. Милютин и его толкователи (б.д.); О подвигах и страданиях архимандрита Мелхиседека, поднятых им в защиту православия от преследований поляков и униатов (б.д.); Отделение церкви западной от восточной (б.д.).

Чернетки статей, нотатки [80-і роки XIX ст.] та ін.

Біографічні матеріали

Повідомлення про нагородження орденом (1872–1873); біографія Ф.Г. Лебединцева (б.д.).

Матеріали службової та громадської діяльності

Звіт про діяльність як члена Київського відділення "Славянского Благотворительного комитета" (1871); проект заснування в Холмщині православного Св. Іоанно-Богословського братства (1871); матеріали службової діяльності на посаді голови Радомської та Холмської учбових

дирекцій (1872–1880); матеріали про видання журналу "Киевская старина" (1882–1887); чернетки промов з нагоди урочистих подій (1875–1880) та ін.

Листування

Адресати: [Багалій] Д.І. (б.д.), Гогоцький С.С. (2; 1861), Голубєв С.Т. (1884), [Житецький] П.І. (10; 1881–1887), Іконников В.С. (2; 1883), [Кістяківський] А.Ф. (10; 1881–1884), Лашкевич О.С. (3; 1888), Лебединцев П.Г. (47; 1865–1879), Лебединцева Ю.А. (17; 1865–1866), Левицький О.І. (1882), Максимович (2; 1864), Малишевський І.І. (б.д.), [Нечуй-Левицький] І.С. (5; 1865–1884), Петров М.І. (26; 1881–1892), Терновський П.О. (3; 1881–1884), Тулов М.А. (1872) та ін.

Кореспонденти: Адамець О.О. (9; 1877–1887), Антонович В.Б. (17; 1881–1886), Багалій Д.І. (19; 1883–1885), Батюшков П. (4; 1884–1887), Божерянов (17; 1884–1886), Вітте Ф.Ф. (14; 1865–1878), Галаган Гр.П. (10; 1882–1885), Гогоцький С. (10; 1876–1888), Головацький Я. (4; 1875–1883), Гордієвський М. (1854), Горленко В.П. (55; 1883–1886), Житецький П.І. (3; 1881–1887), Зуйченко П. (5; 1885), Крашановський (54; 1872–1880), Крижановський Ю.М. (61; 1860–1884), Куліш П.О. (1; 1865), Кухаренко (41; 1872–1882), Лебединцев Ан.Г. (114; 1851–1887), Лебединцев Ар.Г. (14; 1846–1887), Лебединцев Г. (6; 1852–1855), Лебединцев Д.Г. (36; 1863–1888), Лебединцев П.Г. (84; 1855–1884), Левицький Ор.І. (5; 1885–1886), Лєсков М. (1871), Маціевич Л. (8; 1881–1887), Милорадович Гр. (7; 1882–1885), Ніколайчик Ф.Д. (13; 1883–1888), Оглоблін М.М. (10; 1885–1887), Петров М.І. (2; 1882–1883), Познанський Б.С. (5; 1884–1886), Скальковський А.О. (9; 1883–1886), Стороженко М.В. (7; 1885–1886), Сумцов М.Ф. (67; 1883–1887), Худзинський А. (19; 1867–1872), Чернишевський М. (1887), Яворницький Д. (29; 1883–1887), Янчук М.А. (5; 1883–1887), Ястребов В.М. (10; 1883–1887) та ін.

Матеріали інших осіб

"Князь Сарматии" (Юрий Хмельницкий) [80-і роки XIX ст.]; Бокай М. [Полтавські губернські "Ведомости" як посібник при вивченні південноруської історії і етнографії] [80-і роки XIX ст.]; Браиловский С. "Думы об Олексии Поповиче и буре на Черном море" (1885); Голубовский П. "Заметка о путешествии Вениамина Тудельского конца XII века" [80-і роки XIX ст.]; Гордиевский [М.] "На родине Ф.Г. Лебединцева" (б.д.); копії листів М.Ф. Берлинського та Х. Шираєвського до М.П. Рум'янцева про різні археологічні та історичні дослідження (1814–1816); копії листування гр. Рум'янцева[-Задунайського] П.О. (передмова

Ф. Лебединцева), копії гетьманських універсалів та ін. документів XVII ст. [кін. XIX ст.]; [Матеріали до біографії Ф.Г. Лебединцева] [поч. XX ст.]; матеріали щодо ревізій церкв Люблінської та Седлецької губерній (1879–1881); матеріали, надіслані до редакції "Киевской старины", історичного, етнографічного та релігійного характеру [80-і роки XIX ст.]; перелік документів 1585–1594 рр. з історії церкви на Волині з книг гродських Луцьких та Володимирських, архіву Синоду, рукописів [Д.] Зубрицького та [С.] Шодуара (б.д.); Струменский Е. "Из прошлого" [80-і роки XIX ст.]; Сумцов М.Ф. "Израильский Змий" Г.С. Сковороды" [80-і роки XIX ст.]; Сумцов М.Ф. "Матеріали до біографії Ф.Г. Лебединцева" [кін. XIX ст.]; рецензії В.Б. Антоновича на іноземні історичні дослідження [80-і роки XIX ст.]; "Ф.Г. Лебединцев" [спогади] (1863); Я[стребов] В. "Воспоминание о Ф.Г. Лебединцеве" (б.д.) та ін.

Літ.: *Житецький Г.* "Київська старина" за часи Ф.Г. Лебединцева (1882–1887) // Україна.– 1925.– Кн. 6.– С. 113–120; Українська літературна енциклопедія.– К., 1995.– Т. 3.– С. 142–143; Українські архівісти : Біобібліогр. довід.– К., 1999.– Вип. 1.– С. 188.

О. А. Іванова

ЛЕВИТСЬКИЙ Микола Васильович (1859–1936) – літератор, публіцист, громадський і культурний діяч, організатор кооперативного руху.

Народився в с. Хмільна (тепер Канівський район Черкаської області). Закінчив Харківський університет (1885). Секретар Олександрійського повітового земства, займався адвокатурою, співробітничав у газеті "Елисаветградский вестник" (1885–1890). Заснував першу в Україні хліборобську артіль в с. Федварь на Херсонщині (1894). З 1896 р. – головний представник від кооперації Росії та України за кордоном на з'їздах Міжнародної кооперативної спілки – у Парижі (1896), Кремоні (Італія, 1907), Гамбурзі (1910), Стокгольмі (1927). 1899–1902 рр. – у складі комісії при Міністерстві фінансів по розробці та прийняттю закону про артілі, один із засновників Товариства сприяння артільній справі та його журналу "Артельное дело" (1906–1920).

Член Центральної Ради, директор відділу Державного майна в Міністерстві земельних справ УНР (1917–1918), брав участь у заснуванні Українбанку (1917), Дніпросоюзу (1917–1918), постійний член Ревізійної ради Кооперативних центральних рад, учасник всесоюзних та всеукраїнських кооперативних з'їздів.

Ф. 327, 2171 од. зб. (кін. XIX ст. – 30-і роки XX ст.); ф. III, № 38293–38294, 47041–47042, 51779.

Наукові і творчі матеріали

Статті: Скорбный лист провинциальной жизни (1890); Земледельческие артели Херсонской губернии (1895); К вопросу о кооперации среди сельского населения (1897); Слова к истории об отноше-

нии местного земства к херсонским артелям (1897); Квартирные артели (1897); О кредитных кооперациях (1897); Некоторые данные к вопросу о мелком кредите (1898); К истории общественных запашек (1900); Кооперация и Л.Н. Толстой (1900); К вопросу о лучшем способе использования пара (1901); Памяти Александра Ивановича Чупрова (1905); Какие бывают союзы? (1908); Кооперативное дело [серія статей для газети "Копейка"] (1908); Крестьянские потребительские общества (1908); Противники кооперации (1908); Об артелях за границей (1908); С чего начинать (1908); Письмо артельщикам и друзьям артельного дела (1909); Памяти Л.М. Мациевича (1910); К вопросу о двух течениях в русском кооперативном движении (1913); Артельный договор для земледельческих артелей (1914); До схеми поступу людства в зв'язку з сучасним моментом (1918); Україна для нас найвища, найдорожча (1918); Братьям – кавказским народам – украйнцы (1920); Братьям евреям, живущим на Украине, мое дружеское послание (1921); Про хліборобські спілки (1921); Интегральное строительство сельской кооперации на Украине (1924); До історії кооперації (1926); Чия справа Дніпрельстан? (1928); Пам'яті Івана Карповича Карпенка-Карого (1935); До історії поселення українців на Терщині [20-і роки XX ст.]; К вопросу об организации артелей (б.д.) та ін.

Оповідання: Своя хата (1887); Сон перед рождеством (1887); Заочное решение (1888); Юдифь (1889); Тяжкий грех (1904); Сон Ивана Гармошкина (1904–1905) та ін.

Вірші, думи: Сироти України. Дума (1901); Сусіди України (1901); Рідним артистам та співцям (1912); Дивлюсь на тебе, рідний краю... (1914, 1915); Український марш вільного козацтва (1917); Державна надія (1918); Легкодухим землякам (1918); Сон старого козака (1919); Тужить рідна Україна (1919); Україна гірко плаче (1919); Українська жінка (1919); Добрим людям (1920); Пам'яті М.Д. Леонтовича (1921); Діти – квіти. П'єса для дітей у віршах (1921); Гімн вільної Радянської України (1922); Гімн кооперації (1923); Дніпрельстан (1926); В безкраїм небеснім просторі (1927); Гімн красі (1927); Слава Дніпрельстанові (1932); На смерть М.К. Заньковецької (1934); Абхазія [20-і роки XX ст.]; Братам горцям [20-і роки XX ст.]; [Братам землякам, що на Амурі] [20-і роки XX ст.]; Братам неграм [20-і роки XX ст.]; Братам, що в Сибіру перебувають [20-і роки XX ст.]; В будинку-музеї Шевченка [20-і роки XX ст.]; Велика справа громадська "Дніпрельстан" [20-і роки XX ст.]; Вільна Україна. Дума [20-і роки XX ст.]; Гімн міжнародній мові (есперанто) [20-і роки XX ст.]; Гімн радіо [20-і роки XX ст.]; До братів в Америці сущих моє дружнє посланіє [20-і ро-

ки XX ст.]; До братів галичан [20-і роки XX ст.]; До братів робітників з Донбасу [20-і роки XX ст.]; До друга великороса [20-і роки XX ст.]; До учнів 4-ї кооперативної профшколи у Києві [20-і роки XX ст.]; Добра усмішка [20-і роки XX ст.]; Дуб-велетень (дума) [20-і роки XX ст.]; Думці (присвячена всім капелам українським) [20-і роки XX ст.]; Запорозька вдача [20-і роки XX ст.]; Застогнали степи й гори [20-і роки XX ст.]; Козацький марш [20-і роки XX ст.]; Латинський шрифт [20-і роки XX ст.]; На відкриття 5-ї механічної профшколи [20-і роки XX ст.]; На смерть першого артільщика Лук'яна Колісника [20-і роки XX ст.]; Наша зірка. (До М.К. Заньковецької) [20-і роки XX ст.]; Плач Кубань [20-і роки XX ст.]; Революційний марш. Марш червоного козацтва [20-і роки XX ст.]; Рідному театрові [20-і роки XX ст.]; Слава Києво-Печерській лаврі [20-і роки XX ст.]; Слава танкам народним. (Артистові – балетмейстерові Абраменкові) [20-і роки XX ст.]; Сон старого козака [20-і роки XX ст.]; Україні вічна слава [20-і роки XX ст.]; Хвала свободі [20-і роки XX ст.]; Червоне каміння [20-і роки XX ст.]; Хохол [20-і роки XX ст.]; Як хочеш знати [20-і роки XX ст.].

Збірники віршів, пісень, байок: Матеріали до історії літератури та громадських настроїв на Україні (1912–1931); Молитва за рідний край. Зібрав М.В. Левитський. 1912–1916 рр.; Матеріали до історії культури і нашої епохи [20-і роки XX ст.].

Газети та журнали зі статтями М.В. Левитського (1900–1930).

Біографічні матеріали

Свідоцтво, видане М.В. Левитському Міністерством земельних справ Української Народної Республіки про те, що він займає посаду директора Відділу Державного майна (1918); посвідчення Середньо-Кавказької спілки споживчих товариств "Кавказсоюз" про проведення наукової роботи по вивченню історії кооперації, про арешт його білогвардійцями (1919–1920); довідки ВУКООПСПІЛКИ для оформлення закордонного паспорта (1923–1927); посвідчення ректора Смілянського кооперативного технікуму (1924); документи для вступу до Секції наукових робітників спілки "РОБОС" (1929); мандати, делегатські, почесні, гостьові квитки на з'їзди, збори, засідання від кооперативних, суспільних організацій, спілок, товариств, учбових закладів (1918–1935).

Автобіографія, матеріали до автобіографії (1919); До історії артільної і кооперативної справи і моєї роботи (1919); Спогади з минулого. Автобіографічний нарис (1919); До спогадів про мої зустрічі, зносини та відносини (1927); Дещо з спогадів про часи громадянської війни на Північному Кавказі (1927); матеріали до автобіографії (1927–

1928); записні книжки [20–30-і роки XX ст.]; матеріали до автобіографії та історії артільного руху [20-і роки XX ст.]; до автобіографічних матеріалів, Мої зустрічі та відносини [30-і роки XX ст.].

Матеріали ювілейних комісій по святкуванню 40, 45, 50-річних ювілеїв громадсько-кооперативної діяльності М.В. Левитського – стенограми урочистих засідань, записи спогадів, вітальні листи, телеграми від державних, громадських, кооперативних установ, спілок, товариств, учбових закладів, друзів (1918–1929).

Списки привітань та вирізки статей про М.В. Левитського: "Пресса о Левитском и артельном движении 1900–1927", Трублаєвич. "Статті про М.В. Левитського, які маються у музеї Кооперативного інституту" [20-і роки XX ст.]; Савич О.П. "Огляд літератури про М.В. Левитського та артільний рух. Бібліографічний покажчик" [20-і роки XX ст.]; Амчиславская Е.Г. "Воспоминания (о Н.В. Левитском)" (1928); Дворецька П. "Спогади про М.В. Левитського" (1928); Кириченко П.П. "Спогади" (1928); Коцарь. "О земледельческих артелях г. Левитского" (б.д.); Кравченко М.Ф. [Спогади про М.В. Левитського] (1928); Краснов В. "Микола Васильович Левитський" (1924); Литвиненко. "Ко дню годовщины со дня учреждения артелей в с. Казарня 2 мая 1898 г." (б.д.); Маєвський Й. "Спогади про зустріч з М.В. Левитським в Женеві року 1896" (1928); Нікітін В.О. "Спогади про артільного батька Миколу Васильовича Левитського" (1928); Омельченко Г. "Артільний батько М.В. Левитський та колективізація сільського господарства" (1929); Фаресов А. "Артельный батько" (1898); "Артели второй формации 1902 г." (б.д.); Фильгус Я. "Воспоминания о Н.В. Левитском" (1928); Чикаленко Є.Х. "Спогади 1861–1907" (б.д.).

Документи про призначення персональної пенсії (1922) та ін.

Матеріали кооперативно-громадської діяльності

Матеріали до історії херсонських землеробських артілей (1894–1899); Артільний договір для землеробських артілей (1895); [Землеробські артілі на півдні Росії]. Доповідь на Міжнародному кооперативному з'їзді в Парижі (1896); артільний договір для землеробських артілей Херсонської губернії (1896–1899); "О состоянии артельного и кооперативного дела в России", доповідь в Імператорському Вільному економічному товаристві (1898); артільний договір робітників заводу землеробських знарядь та машин Р. і Т. Ельворті у Єлисаветграді (1898); статут артілі під фірмою "Елисаветградский артельный чугунолитейный и механический завод земледельческих орудий и машин" (1898–1899); "Общий очерк артельного дела в России". Доповідь на

Всеросійському з'їзді кооперативних установ (1900); статут молочної артілі з артільною при ній крамницею [кін. XIX ст.]; артільний договір для артілей по розробці лісу [поч. XX ст.]; артільний договір для кредитних артілей взаємодопомоги [поч. XX ст.]; проект договору сільськогосподарських споживчих товариств із землеробськими синдикатами [поч. XX ст.]; статут Українського технічно-артільного товариства "Праця" [поч. XX ст.]; статут Кооперативного товариства "Промышленный потребитель" [поч. XX ст.]; статут студентського наукового гуртка для вивчення і розробки питання кооперації (1907); звіт Київської спілки споживчих товариств за перший операційний рік (1909–1910); постанова, прийнята Всеросійським з'їздом з кооперації в м. Києві (1913); приблизний статут трудової артілі (1917); доповідні записки міністру фінансів про затвердження "Устава Южно-русского кооперативного банка Днепровского потребительского общества" (1917); "Проект Конституції Української Народної Республіки" [1918]; Закон про шлюб та розлучення, про реєстрацію актів шлюбу, розлучення, народження та смерті. Проект (1918); статут Народного інституту (1918); Матеріали діяльності Всеукраїнського кооперативного банку (постанови загальних зборів, звіт, списки акціонерів банку) (1918–1923); Декрет Всеукраинского Центрального Исполнительского Комитета и Совета Народных Комиссаров о кредитовой кооперации (1922); Матеріали діяльності Всеукраїнської спілки сільськогосподарської кооперації (планово-звітна документація, кошторис, доповіді, постанови) (1926–1929); матеріали Всесоюзного з'їзду колгоспників (1928); Матеріали діяльності Всеукраїнської спілки сільськогосподарських колективів (доповіді, постанови пленумів, засідань тощо) (1928–1929); матеріали XII конгресу Міжнародної кооперації асоціації у Стокгольмі. Серпень 1927 р. (доповіді, резолюції, програми); матеріали діяльності Всеросійського союзу промислової кооперації "Всекопромсоюз" (доповіді, резолюції сесій, циркулярні листи) (1927–1930); матеріали Всесоюзного з'їзду жінок-кустарів (доповіді, резолюції) (1928); матеріали діяльності Всеукраїнського союзу промислово-кредитових та промислових кооперативних об'єднань "Всекопромкредитсоюз" (матеріали засідань, п'ятирічний план) (1928–1933); матеріали з'їзду уповноважених Всеукраїнської спілки кооперативно-промислових товариств рибалок "Рибакспілка" та звітна документація правління (1929); матеріали діяльності Ради Українського сільськогосподарського банку "Укрсільбанк" (планово-звітна документація, доповіді) (1929); Матеріали IX зборів уповноважених Всеукраїнського кооперативного лісового союзу "Всеколес" (тези доповіді) (1930) та ін.

Газети та журнали, газетні та журнальні вирізки про кооперативну діяльність М.В. Левитського (1900–1930).

Листування

Адресати: Бернштейн Г.Я. (1906), Биков М.В. (1897), Воробйова А.К. (3; 1900), Горький О.М. (1928), Журко М.В. (б.д.), Заболотний Д.К. (1928), Заньковецька М.К. (б.д.), Калінін М.І. (1935), Керенський О.Ф. (1917), Ковалевський В.І. (б.д.), Ковалевський М.М. (1915), Коссак Г. (1929), Крупська Н.К. (1925), Левитська В.А. (4; 1928–1934), Любченко П.П. [1926], Новицький К.П. (1929), Перетц В.М. (б.д.), Раковський Х.Г. (1923), Скаржинська К.М. (1929), Сталін Й.В. (1929), Стефаник В.С. (1926), Токаревський М.Д. (6; 1927–1929), Чубар В.Я. (1928), Ященко С.П. (1929) та ін.

Кореспонденти: Альбов В.М. (1929), Амчиславська О.Г. (1928), Анищенко К.Р. (2; 1926), Бачинський М.О. (1926), Балабуха С.А. (1929), Бедро І.П. (3; 1923–1926), Бейзман Г.М. (1929), Безчастний М. (2; 1933–1934), Бучківський Ф. (1929), Брок О. (б.д.), Брянський М.Г. (2; 1926–1928), Бурячепко В. (1926), Буткеєр Є. (2; 1929–1934), Василенко М.П. (2; 1923–1926), Вікторов-Чехович Д. (1929), Височанський П. (2; 1921), Волченко В.Є. (1928), Горова Н.Я. (3; 1918), Дурдуківський В.Ф. (2; 1923), Єгорова Н.П. (9; 1934–1935), Єфремов С.О. (1928), Жуки (3; 1928–1929), Заїкін Ф.Й. (1928), Заньковецька М.К. (1928), Затонський В.П. (1923), Карауш Г.Г. (2; 1929), Кириченко М.П. (1926–1929), Кириченко П.Т. (9; 1927–1929), Колесса Л. (1929), Коломієць Ф.П. (1929), Корольов М. (1921), Коссак (1928), Краснов В.П. (5; 1924–1930), Леванда О. (3; 1927–1928), Максимов-Слобожанін Є.Д. (1926), Одинець Г. (1924), Орел К. (2; 1927), Педа П. (1932), Сапсай П.М. (2; 1927–1929), Сімоновський В.В. (4; 1929), Скаржинська Є.М. (2; 1929), Шиманович І. (1928), Шредер Г. (б.д.), Якубенко М.П. (2; 1928), Ященко С.П. (1929) та ін.

Всеросійський союз промислової кооперації 1923–1929), Всеукраїнська академія наук (1924–1928), Всеукраїнська православна рада (1927), Всеукраїнська спілка сільськогосподарської зернової кооперації "Укрзерноцентр" (1929), Всеукраїнська спілка споживчих кооперативних організацій "Вукоопспілка" (1920–1927), Всеукраїнський кооперативний банк (1924–1927), Всеукраїнський союз промислово-кредитових об'єднань "Вукопромкредитсоюз" (1927–1929), Всеукраїнський союз сільськогосподарської кооперації "Сільський господар" (1922–1929), Всеукраїнський центральний кооперативний музей (1928–1929), Київський кооперативний інститут (1926–1929), Київський кооперативний техні-

кум (1924–1926), канадські робітники (Вінніпег) (1912), Рада Народного міністерства земельних справ (1918), Сільськогосподарський науковий комітет України (1927), Товариство економістів при Українській Академії наук (1926–1927), Українська професійна спілка робітників (1918), Українське літературно-художнє товариство (1916), Українське музично-драматичне товариство (1905), Український народний університет (1918), Український народний хор ім. Стеценка (1922), "Українські вісті", (Париж) (1928) та ін.

Матеріали господарчо-майнового характеру

Заповіт та дарчий запис на майно Левитської А.Й. сину М.В. Левитському (1913); квитанції, рахунки, ордери, продуктові картки, проїзні та театральні квитки тощо (1918–1936); заяви, листи, відношення з житлових комунальних питань та садиби в Зінов'ївському (1920–1930).

Книги з дарчими написами фондоутворювача

Всеукраїнському кооперативному музею (1929); Буксеру-Дези (1902).

Книги з дарчими написами фондоутворювачу

Дарувальники: Величківський М.І. (1928), Дриль Д. (1902), Кириченко П.Т. (1927), Тезяков Н.І. (1923), Фаресов А.І. (1921).

Матеріали інших осіб

Біографія Олекси Олександровича Андрієвського, фундатора Катеринославського споживчого товариства "Бережливость" [20-і роки XX ст.]; Барановский Х.А. "Простейшая система счетоводства потребительских обществ" (1907); Бахтинський Ф. "Десятий історико-етнографічний концерт на Україні 9 листопада 1927 р. в Києві" (1928); Боржинський. [Сторінки з щоденника] (1919); Васильев А. "Памяти Терентия Ивановича Филиппова" (1907); Біографія Григорія Антоновича Залюбовського, фундатора Катеринославського споживчого товариства "Бережливость" (б.д.); Злобинская Г.Д. "Современное состояние женских промыслов на Украине и перспективы их дальнейшего развития" (1928); Жабикін І. "Про становище виноградництва та виноробства і виноторгу на Україні і про заходи для їх розширення і поліпшення" (1918); Біографія Олександра Яковича Конисського, фундатора Катеринославського споживчого товариства "Бережливость" [20-і роки XX ст.]; "Курсы практической фотографии и фотомеханических процессов" (1898); Любимов. "Сообщение о Международном кооперативном конгрессе в Стокгольме в августе 1927 г.", Максимов Е.Д. "Трудовые артели" (1916); Межов В.И. "Библиографический указатель книг и статей, относящихся до обществ, основан-

ных на началах взаимности, артелей, положения рабочего сословия и мелкой кустарной промышленности в России" (1891); Попов Н. "La cooperation de conssommalion dan's L'URSS" [1927]; Рагозин Е. "О крестьянских артелях" (1896); Біографія Аристарха Григоровича Терниченка (б.д.); Фаресов А. "Народники и марксисты" (1899); Шеин Т. "Лиманский союз кооператоров в 1918 г.", "Школа-мастерская І-ой Николаевской артели сносчиков и кладчиков" (1910) та ін.

Фотографії

М.В. Левитський (17; 1919–1930), М.В. Левитський з групою Харківської студентської громади (1902–1904); з М.В. Забранським, членом І Київської артілі булочників [20-і роки XX ст.]; з групою слухачів кооперативних курсів (1923); з харківськими інструкторами-фізкультурниками В. Здоровцовим, В. Подгорним, А. Оніщуком (1927); М.В. Левитський з О.Г. Амчиславською (1928); з дружиною та Г.Т. Коссаком (1928); з групою співробітників газети "Червоний шлях" (1928); серед артільників с. Сентова (1930) та с. Федварь (1930).

Х.О. Алчевська (1902); родина Анчушиних (б.д.); М.П. Баллін з сином Борисом; бюст М.П. Балліна (4; б.д.); К.К. Бельська (1893); А.О. Бондаренко (1886); Г. Гейден (1911); А.Б. Генкін (б.д.); Г. Дорошенко (1909); Д.Н. Дриль (1902); Завадська (б.д.); Карпенко-Карий (І.С. Тобілевич) (б.д.); В.С. Козлов (б.д.); Микола та Марія Кудряченки (1912); Є.Ф. Нікітіна (2; 1927); Рильський, Беренштам, Антонович, Панченко, Познанський (1884); група московських курсисток Товарова, Топорова, Зайкевич (1908); М.К. Чернова (б.д.); С. Ященко (1930); Н.І. Харченко (б.д.); фотоальбом: М.В. Левитський та студенти вузів Харкова (1898); фотографії будинків, пов'язані з перебуванням фондоутворювача в Харкові (5; 1884–1885).

Фоторепродукції портретів: І.А. Бєлоусов (б.д.), Гебгард (б.д.), І.І. Горбачевський (б.д.), Грановський (б.д.), Григорович (б.д.), Вільям Кінг (б.д.), М.І. Костомаров (б.д.), С.Ф. Лутінін (б.д.), Луї-Блан (б.д.), Овен (б.д.), Роберт Оуен (б.д.), Прудон (б.д.), Решетніков (б.д.), М.Є. Салтиков-Щедрін (б.д.), Шарль Фур'є (б.д.), О.І. Чупров (б.д.), Фрідріх Шпільгаген (б.д.), І.Я. Франко (б.д.), А.В. Яковлев (б.д.).

Літографії портретів (Товариство "Печатне діло"): О.С. Афанасьєв-Чужбинський (б.д.), О.М. Бодянський (б.д.), Л.І. Глібов (б.д.), Чарльз Говарде (б.д.), Є.П. Гребінка (б.д.), В.М. Доманицький (б.д.), П.Г. Житецький (б.д.), І.П. Котляревський (б.д.), М.В. Лисенко, О.О. Потебня (б.д.), І.Я. Рудченко (Білик) (б.д.), В.І. Самійленко (б.д.), М.П. Старицький (б.д.), О.П. Стороженко (б.д.), П.П. Чубинський.

Вирізки портретів діячів міжнародного кооперативного руху: В. Гааз, Д. Грей, Де-Буав, Ш. Жид, Л. Луццаті, В. Ніл та ін.

Програми, афіші, плакати

Програми: свята відкриття Економічно-адміністративного інституту (1918); концерту "Дня кооперативного свята" (1921); урочистих зборів пам'яті М.І. Туган-Барановського [1924]; концертів у Єлисаветграді (1916–1924); ювілейного вечора, присвяченого Ф.П. Левицькому у Ленінградському музичному технікумі (1927); концерту хорової капели "Думка" у Парижі (1929).

Афіші: Українського театру М.К. Садовського про виставу, присвячену 40-літньому ювілею кооперативної діяльності М.В. Левитського (1918); лекції М.В. Левитського "Хліборобські артілі в їх минулому і сучасному" (1923); концерту кобзаря Гороцвіта (б.д.); спектаклю колективу українських артистів ім. М.В. Левитського (1927).

Плакати: Кооперативного банку, "Українбанку", ВУКООПСПІЛКИ (1923–1924).

Літ.: *Верстюк В., Осташко Т.* Діячі Української Центральної Ради : Біогр. довід.– К., 1998.– С. 144; Малий словник історії України.– К., 1997.– С. 229; *Савич О.* Огляд основної літератури про Миколу Левитського // Пр. н.-д. катедри кооперації при Київ. кооператив. ін-ті ім. В.Я. Чубаря.– К., 1928.– Вип. 4; Украинская советская энциклопедия.– К., 1981.– Т. 6.– С. 144; Українська літературна енциклопедія.– К., 1995.– Т. 3.– С. 144.

Т. І. Воронкова

ЛЕВИТСЬКИЙ Володимир Фавстович (1854–1939) – економіст, статистик.

Народився у с. Старостинці (тепер Вінницька обл.). Закінчив Новоросійський університет; викладач Харківського університету (1893); професор Харківського сільськогосподарського інституту (1919–1931); академік (1925).

Ф. 224, 18 од. зб. (1876–1931); ф. І, № 27933–27940, 29721–29723, 42736–42737.

Наукові матеріали

Потребительская кооперация в ее историческом развитии (1916); Павло Михайлович Дашкевич. Спомини приятеля (1932); О водных путях Русской земли (б.д.).

Курси лекцій і програми до них: Лекции по политической экономии (1876–1877, 1899, 1911); Курс лекций по политической экономии (1895–1905); программа курса экономии сельского хозяйства, читанного

в Харьковском институте сельского хозяйства и лесоводства в 1924/25 и 1925/26 уч. годы (б.д.) та ін.

Біографічні матеріали

Повідомлення дирекції Гейдельберзького університету про право відвідувати лекції (1881); формулярний список (1906); вітання та адреси з нагоди ювілею (1910); свідоцтво про народження сина Еразма (1913); до біографії академіка В.Ф. Левитського (б.д.).

Листування

Кореспонденти: Ковалевський М.М. (1900).

Літ.: Академія наук України. Персональний склад, 1918–1993.– К., 1993.– С. 79; Енциклопедія українознавства.– К., 1994.– Т. 4.– С. 264.

М. Л. Скирта

ЛЕВИЦЬКИЙ Модест Пилипович (псевдоніми – М. Пилипович, Виборний, Макогоненко) (1866–1932) – письменник, перекладач, громадський діяч.

Народився в с. Вихилівці Ярмолинецького району Хмельницької області. Закінчив історико-філологічний (1888), медичний факультети (1893) Університету св. Володимира. Голова української дипломатичної місії в Греції, лектор і лікар Української господарської академії (поч. 20-х років). З 1927 р. учителював у Луцьку.

Ф. 213, 11 од. зб. (1907–1911); ф. I, № 34144, 34185, 34213, 35555–35556; ф. III, № 38367–38390.

Творчі матеріали

Казки справжнього життя (1907); Добре діло. Оповідання (б.д.); Пенсія (б.д.).

Матеріали службової діяльності

Звіт загальних зборів Київського товариства діячів періодичної преси (б.д.), звіт зборів діячів обласної преси (б.д.).

Листування

Адресати: Грінченко Б.Д. (23; 1900–1903), Дубровський В.Г. (41; 1909–1916), Чикаленко Є. (8; 1907–1911) та ін.

Кореспонденти: Ждаха А.А. (4; 1910, 1911).

Головне управління у справах преси (1911).

Літ.: Малий словник історії України.– К., 1997.– С. 230.

М. Л. Скирта

ЛЕВИЦЬКИЙ Орест Іванович (1848–1922) – історик, правознавець, археограф, архівіст, етнограф, літературознавець, письменник.

Народився у с. Маячці (тепер Полтавська обл.). Закінчив Київський університет (1874); секретар Тимчасової комісії по розбору давніх актів (1874–1921), голова Комісії звичаєвого права УАН (1918), академік (1918), один із фундаторів УАН, її віце-президент (1919–1921) та президент (1922); член Історичного товариства Нестора-літописця, Наукового товариства імені Шевченка.

Ф. 81, 162 од. зб. (1765–1920); ф. I, № 1202, 3854–3934, 8076, 11769–11965, 23674–23677, 26190, 33898, 41421, 41845, 48523–48526; ф. II, № 22092–22678; ф. III, № 53210–53916.

Наукові і творчі матеріали

Лакей его преосвященства [кін. XIX ст.]; Митрополиты Киевские со времени отделения митрополии (1458–1596 гг.) [кін. XIX ст.]; Юмористический элемент в религиозных и литературных произведениях, песнях, сказаниях и виршах малорусского народа [кін. XIX ст.]; Материалы для биографии Д.Г. Левицкого [кін. XIX ст.]; Степень развития понятий умственных при И. Грозном [кін. XIX ст.]; Взгляд на реформы Петра Великого [кін. XIX ст.]; Про старі актові книги козацьких судів, що існували на Україні в XVII–XVIII ст. (1920); Рукописи Нежинского историко-филологического института [поч. XX ст.]; Історичне оповідання з життя волинського панства XVI ст. (б.д.); [Пан Сенюта] (б.д.); Український шляхтич Прокіп Верещака і його пригоди під час Хмельниччини (б.д.); До історії шлюбних відносин на Україні. Іван Величковський та Євдокимія Заруцька (б.д.); Матеріали з історії Києва (б.д.); [Матеріали до історії Луцька та його братства 1634–1710 рр.] (б.д.).

Курси лекцій і програми до них: лекції з норманської теорії в російській історії [кін. XIX ст.]; записи лекцій із загальної історії та історії літератури [кін. XIX ст.]; История Украины (программа для экзаменов) [поч. XX ст.].

Описи актових книг, виписки до історії України з актів коронної метрики, інвентарів, грамот, привілеїв, судових справ, люстрацій про городські управління, з прав, що надані містам королями 1545–1651 рр.; виписки з паперів родинно-побутового характеру 1538–1624 рр.; записи народних пісень, дум, пам'яток матеріальної епіграфіки, етнографічні записи, фото архітектурних пам'яток Правобережної України, бібліографічні виписки на різні теми, виписки з літописів про древності Києва, нотатки і виписки до історії церков, київських монастирів та замків і монастирів Волині XVII ст.; богослужебні книги, збірники духовного змісту, виписки, нотатки, статті про релігійні учення, документи до історії КДА.

Біографічні матеріали

Диплом члена Російського географічного товариства та Комісії для розбору давніх актів (1876–1877); квиток члена VI Археологічного з'їзду в Одесі (1884); Указ Імператора Миколи II про нагородження орденом св. Володимира (1896); свідоцтво члена Юридичного товариства, Луцького крестовоздвиженського братства, Московського археологічного товариства (1881); свідоцтво члена Археологічного товариства (1900); короткі біографічні відомості [поч. XX ст.]; класний журнал і блокнот (б.д.) та ін.

Матеріали службової діяльності

Документи про відрядження як діловода Комісії для розбору давніх актів (1882); формулярний список про службу (1897–1902); доповідна записка в Тимчасову комісію для розбору давніх актів [кін. XIX ст.] та ін.

Листування

Адресати: Левицька П.М. (19; 1884–1886), Левицька С.В. (36; 1873–1878), Левицькі Валя і Льова (7; 1883–1906), Левицькі І.Ф. та М.М. (1869), Яценко В.Й. (94; 1870–1906) та ін.

Кореспонденти: Авенаріус В.П. (2; 1889), Антонович В.Б. (3; 1902), Аркас М. (2; 1905–1906), Багалій Д.І. (2; 1890), Батюшков П.М. (10; 1884–1887), Воблий А. (б.д.), Волков Ол. (4; 1869–1871), Глинка С.В. (13; 1898–1908), Грушевський М. (3; 1917), Дашкевич М. (1891), Довнар-Запольський М.В. (2; 1900–1911), Іконников В.С. (3; 1880–1918), Каманін І.М. (б.д.), Кістяківський О.Ф. (1877), Кримський А.Ю. (1907), Лазаревський О.М. (3; 1898), Левицька М. (5; 1904–1918), Левицька П.М. (34; 1881–1886), Левицька С. (24; 1873–1877), Левицький І. (6; 1870–1883), Левицький К.О. (2; 1915–1919), Левицький Л. (10; 1904–1918), Левицький М. (1920), Левицький С. (6; 1883–1885), Модзалевський Б. (2; 1906–1907), Модзалевський В. (2; 1912–1918), Новицький О.П. (б.д.), Павловський І.Ф. (5; 1894–1911), Парфеній (Левицький), архієпископ (14; 1905–1911), Петров М. (1887), Стороженко М.І. (б.д.), Тарновська С. (3; 1897), Уварова (7; 1899–1910), Феодосій, єпископ (1909), Юзефович В.М. (4; 1889–1890), Яценко В.Й. (6; 1874–1908) та ін.

Братство ім. кн. Острозьких (1912), видавниче товариство "Час" (1919), Полтавська вчена архівна комісія (1903), Правління Київського споживчого товариства (1918) та ін.

Матеріали родичів О.І. Левицького

Свідоцтво про шлюб батьків І.Ф. та М.М. Левицьких, свідоцтво

про смерть матері, метрична виписка про народження К.О. Левицького, похвальний лист В.О. Левицького та гімназичний щоденник (1891–1892).

Родинні папери: духівниці, земельні справи з селянами, формуляри служби, різдвяні казки попів Левицьких, перелік художніх робіт Д.Г. Левицького [кін. XIX ст.] та ін.

Матеріали інших осіб

[Вишневецький М.] "Хронографічні записи 1383–1781 рр." (1845); [Зубрицький Д.І.] "Дві грамоти царя Федора Івановича на користь Львівського Успенського братства (1593)" (б.д.); Молчановський М.В. "Передмова до актів, зібраних у шведських архівах" (б.д.); [Модзалевський В.] "Родословна Левицького" [поч. XX ст.].

Літ.: Академія наук України. Персональний склад, 1918–1993.– К., 1993.– С. 79; *Василенко М.* Академік Орест Іванович Левицький (9 травня / 26 квітня) 1922 р.– Б.м., Б.р.; Личные архивные фонды в государственных хранилищах СССР : В 3 т.– М., 1962.– Т. 1.– С. 394; Орест Левицький (1848–1922) : Бібліогр. покаж. / Авт.–укл. В.О. Мокляк. – Полтава, 1993.– 112 с.; Радянська енциклопедія історії України.– К., 1970.– Т. 2.– С. 554; Українська літературна енциклопедія.– К., 1995.– Т. 3.– С. 146–147; Українська радянська енциклопедія.– К., 1962.– Т. 8.– С. 43.

К. П. Терещенко

ЛЕСЕВИЧ Володимир Вікторович (1837–1905) – філософ, літературознавець, фольклорист, громадський діяч.

Народився в с. Денисівці (тепер Полтавська область). Закінчив гімназію в Києві, військово-інженерне училище, Академію Генерального штабу в Петербурзі; заснував школу з українською мовою навчання (1862); учителював, співробітничав у журналах "Отечественные записки", "Русское богатство"; заснував у Петербурзі літературний фонд ім. Т. Шевченка (1875). Дійсний член Наукового товариства імені Шевченка.

Ф. 214, 23 од. зб. (1872–1905); ф. III, № 10883, 15260–15262, 38423–38425.

Наукові і творчі матеріали

Е.П. Гребенка (1812–1848); Опыт характеристики [1898–1899]; Д. Дефо [кін. XIX ст.]; О метафизике [кін. XIX ст.]; Позитивизм как теория [кін. XIX ст.]; Педагогическое значение Робинзонад (б.д.); начерки до праць з філософії (б.д.); бібліографія до праць (1884–1889).

Рецензії: Козлов А.А. "Очерки из истории философии. Понятие философии и истории философии. Философия восточная" (1888); Козлов А.А. "Свое слово. Философско-литературный сборник" (1889).

Біографічні матеріали

Повідомлення про обрання почесним мировим суддею (1872).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Векселі, листування з фінансових питань, арендний договір (1876–1893).

Листування

Адресати: Грінченко Б.Д. (3; 1898), Лучицький І.В. (3; 1892–1900), Морфіль (1901), Русов (1902), Сіммель і К° (1890).

Кореспонденти: Веселовський [А.] (1892), Григоров (1893), Ольденбург С. (1891), Сіммель і К° (2; 1893–1905).

Книги з дарчими написами

Дарувальники: Ахшарумов Д. (1902).

Літ.: Енциклопедія українознавства.– К., 1996.– Т. 4.– С. 1287; Українська літературна енциклопедія.– К., 1995.– Т. 3.– С. 166–167; Український радянський енциклопедичний словник.– К., 1967.– Т. 2.– С. 325; *Кареев Н.* Памяти В.В. Лесевича // Рус. богатство.– 1906.– № 3; *Павловский И.Ф.* Краткий биографический словарь ученых и писателей Полтавской губернии с половины XVIII века.– Полтава, 1912.– С. 113; *Ротач П.* Матеріали до українського біографічного словника. Літературна Полтавщина // Арх. України.– 1966.– № 4.

С. В. Сохань

ЛІДОВ Олександр Павлович (1853–1919) – хімік-технолог.

Народився на Смоленщині. Закінчив Санкт-Петербурзький практичний інститут. Викладач фізики і хімії (1887). Ад'юнкт Харківського технологічного інституту (1889), професор (1889), заслужений професор (1914).

Ф. 165, 36 од. зб. (1883–1927).

Наукові матеріали

Книжки з записами хімічних дослідів та розрахунків, виписками, приватними нотатками (1883–1917); бібліографія, буклети, вирізки газетних статей про хімію, методи виробництва паперу та целюлози тощо [кін. XIX – поч. XX ст.]; списки наукових праць та експериментів [поч. XX ст.]; лекція про склад та властивості нафти (б.д.).

Рецензії на праці фондоутворювача

Кузнецов Н.И., Тютюнников Б., Орлов Е.И., Красусский [К.А.] "Отзывы о трудах проф. А.П. Лидова" (1926).

Біографічні матеріали

Особова справа [біографія, формулярний список тощо] [кін. XIX – поч. XX ст.]; некролог (1919).

Матеріали службової та громадської діяльності

Листування з Акціонерним товариством південних маслобійних та хімічних заводів "Саломас" (2; 1915).

Листування

Кореспонденти: Дем'янов М.Я. (1886), Менделєєв Д.І. (2; 1892, 1901), П'ятницький П. (1914) та ін.

Матеріали інших осіб

Клопотання про призначення академічної пенсії вдові Лідова О.П. (1924–1927); [Заметка о восстановлении раствора...] [кін. XIX ст.].

Літ.: Енциклопедія українознавства.– Л., 1993.– Т. 4.– С. 1308.

Т. В. Міцан

ЛІЛЄЄВ Михайло Іванович (1849–1911) – історик, педагог.

Закінчив Київську духовну академію (1874); викладав у Чернігівській духовній семінарії (1874); викладач педагогіки та історії в Ніжинському історико-філологічному інституті кн. Безбородька; захистив дисертацію в Університеті св. Володимира (1895); член правління Ніжинського історико-філологічного інституту кн. Безбородька (1892–1899).

Ф. 127, 257 од. зб. (1878–1915); ф. III, № 9581, 9872, 49896–49897.

Наукові і творчі матеріали

История раскольников Стародуба, Ветки и других раскольничьих слобод на Украине в XVII–XX вв. (1899–1911); Стародубские и черниговские старообрядцы в XVII вв. [кін. XIX в.]; Стародубские и черниговские старообрядцы во времена Екатерины II. 1762–1796 [кін. XIX ст.]; Город Киев и первые исторические князья в дохристианский период его существования (б.д.); Изучение истории Киево-Печерского монастыря (б.д.); Иван Золотаренко, нежинский полковник (б.д.); К древней истории г. Нежина. XVII–XVIII. (б.д.); К истории Черниговской типографии (б.д.); Киевская десятинная церковь во имя пресвятой Богородицы (б.д.); Князь Безбородько. 1799–1899 (б.д.); Конотоп (б.д.); Малороссия при Екатерине II (б.д.); Образование и просвещение на Украине в XVI–XVII вв. (б.д.); История Украины XVI–XVIII вв. (б.д.); перелік документів з історії України XVII–XVIII ст. і витяги з них (б.д.); Административное устройство Московского государства в XVII в. (б.д.); История России XVII–XIX вв. (б.д.); Исторические заметки по древнерусской истории. X–XIII вв. (б.д.); К изучению летописей и хронографов (б.д.); Русское монашество (б.д.); История русской церкви (б.д.); Щапов и его взгляды на раскол (б.д.); О передаче в Архео-

графическую комиссию архивных дел о раскольниках (б.д.); описи, анотації документів і виписки з них з історії російських церков і монастирів XVII ст. (б.д.) та ін.

Курси лекцій і програми до них: Гимназическая педагогика. Программа к курсу за 1885–1888 гг.; История средних веков (1898); История России от древнего периода до середины XIX в. (1900–1901); Русская историография (б.д.); История русского общества, взаимные отношения его классов. XVII – нач. XIX вв. (б.д.); История древней Греции (б.д.); Общая церковная история (б.д.); Общая педагогика (б.д.); История русского образования и воспитания в XVII–XIX вв. (б.д.).

Конспекти книг: А.А. Кони. "Соловьев и Толстой" (б.д.); Н. Коробка. "Сказание об урочищах Овручского уезда и былины о Волге Святославиче" (б.д.).

Бібліографічні матеріали: Покажчик історико-бібліографічних матеріалів (1887); нотатки і бібліографія з історії Чернігова, розколу, розкольників та ін. (б.д.).

Рецензії: "К вопросу о гимназиях и учителях гимназических" [на книгу А.Х. Гальенс] (б.д); Крашенников В. "Император Петр Великий в своих письмах как человек" (б.д.); Лещенко А. "Взгляд генерал-майора Болтина на проблему влияния татар на русское общество" (б.д.); Ожевский А. "Сказание о крещении Владимиром Руси у историков XVIII в." (б.д.); відгук на вихід першого номера щотижневої газети "Нежинская летопись" (б.д.).

Біографічні матеріали

Біографічні відомості (б.д.); прохання до ректора Університету св. Володимира скласти іспит на ступінь магістра російської історії (б.д.).

Матеріали службової і грамадської діяльності

Протокол засідання Ніжинського історико-філологічного товариства при інституті кн. Безбородька (1901); прохання до Конференції історико-філологічного інституту кн. Безбородька про клопотання перед Публічною бібліотекою й архівами надіслати із своїх сховищ історичні матеріали (1902); заява до Ніжинського відділення підготовчого комітету XII археологічного з'їзду про відкриття музею старожитностей при Історико-філологічному товаристві (1902); рапорт до Конференції історико-філологічного інституту із коротким конспектом курсу історіографії для студентів IV курсу та звіт про читання лекцій (1903); доповідна записка попечителя Київського учбового округу з проханням про переведення на учбово-адміністративну посаду в межах Київського учбового округу (1908); звіти про діяль-

ність Ради Київського губернського відділу Спілки руського народу за 1908–1910 рр.

Листування

Адресати: Антонович В.Б. (1898), Біловодський Я.В. (1889), Беляєв І. (2; 1889, 1890), Бережков М.М. (1890), Гельбке Ф. (1905), Голубєв С.Т. (2; 1899–1908), Грузинський О.С. (1902), Дучинський (1898), Іконников В.С. (1894), Каманін І. М. (1905), Лашкевич О.С. (2; 1889–1890), Левицький О.І. (б.д.), Лучицький І.В. (1896), Уварова (1900).

Редакції: "Киевлянин" (4; 1886–1912), "Киевская газета" (б.д.), "Киевская старина" (1890); Отделение русского языка и словесности (б.д.).

Матеріали інших осіб

Берх В.Г. "Букварь Кариона Истомина 1691 г."; Бережков М.Н. "Конспект курса русской истории для студентов І-го курса на 1900–1901 гг." (б.д.); "Обзор архива Нежинского греческого магистрата 18 апреля 1890 г."; Грембецкий Д.М. "Чернигов в царствовании Александра І" (1850); Доброгаев М. "Состояние Стародубского раскола в 60–70-х гг. XVIII ст."; Жданов С. "О толковании термина "единорог" (б.д.); Мартинсон П. "Сказание иностранцев. О мемуарах" (б.д.) та ін.

Літ.: Новый энциклопедический словарь.– Пг., 1915.– Т. 24.– С. 534.

І. В. Клименко

ЛИТВАК Григорій Миколайович (1911–1961) – літератор, поет, перекладач.

Народився в м. Алчевську (Донбас). Редактор газет (1930–1943). Закінчив Літературний інститут ім. О.М. Горького (1941). Керівник літературного об'єднання Московського міського управління трудових резервів (1945–1946). З 1947 р. працював в газеті Харківського військового округу "На страже Родины", у Харківському відділенні СРПУ. Член Спілки письменників СРСР (1951).

Ф. 25, 2053 од. зб. (1902–1965).

Наукові і творчі матеріали

Поезії: Улица (1928); На Красной площади, Мама, Украинский пейзаж та інші вірші (1935–1948); Клятва. (Рас[сказ]) (1940); Дума (1941); Вента, После боя за переправу [40-і роки XX ст.]; Письмо. (Из фронтовых стихотворений) [40-і роки XX ст.]; Я не раз в боях..., Я еще с боями напряженно... та інші вірші [40-і роки XX ст.]; Дума о весне (1950); Антифашистская тетрадь. Песни, стихи, плакаты, переводы... (1952); Впереди нас много ждет дорог... [50-і роки XX ст.];

Стихи огненных лет [50-і роки XX ст.]; (б.д.); В Харькове выпал первый снег (б.д.); Мальчик. (Стихи об Украине) (б.д.); Валентина плачет от счастья (б.д.); Вдали от Сеула (б.д.); За голубыми окнами дивизиона (б.д.); За городом стояла осень (б.д.); Мама, За окном – зеленый вечер мая, Снег ложится ласковый, пуховый... (б.д.); Осенние цветы не пахнут... (б.д.); От недавних лет суровых... (б.д.); Свято пісні (б.д.); Харьков (б.д.); Шел солдат (б.д.); Библиография (1930–1952, 1953–1959).

Переклади творів Т. Шевченка, І. Франка, Ю. Федьковича, Л. Глібова, П. Грабовського, О. Олеся, М. Рильського, П. Тичини, Л. Дмитерка, Л. Забашти, А. Малишка, П. Амбросій, П. Голубничого, В. Перепелюка та інших на російську мову. Переклади українських народних пісень, а також білоруських, угорських, сербських, чеських, польських на російську мову; "Народная поэзия Украины". Переводы с украинского и составление Григория Литвака (1956–1959); "Алый цветок". Советские русские народные сказки, легенды, сказы. Составил Г.Н. Литвак (1951); "Золотое перо". Советские сказки народов СССР. Составил Г.Н. Литвак (1950).

Статті: Жемчужины народной мудрости (1953); Думы о Сорочинской трагедии [про кобзаря М.С. Кравченка] (1956); Нужны ли переводы народных песен? (1956); В защиту думы "Семен Палій і Мазепа" (1957); Живое и мертвое. (Объективные заметки) [про фольклор] (1957); К любителям народной словесности (1957); Ненанизанный жемчуг. (Литературные заметки о народном творчестве) (1957); Торжество в Великой Писаревке [до ювілею кобзаря Є.Х. Мовчана] (1958); Ярослав Васильевич Пстрак (1958); Про переклади й пропаганду епосу східних слов'ян [50-і роки XX ст.].

Рецензії: Песни победы и братства [про збірник "Українська народна поезія про Велику Вітчизняну війну"] (1954); Научный труд о кобзаре О.Н. Вересае (1955); Великий поэт о народном творчестве [про збірник "Вибрані статті про народну творчість" Івана Франка] (1956); Народная песня и ее редакторы [про збірник "Українські радянські народні пісні"] (1956); Сборники самодеятельных поэтов (1957); Книга народной лирики (1957); Лирические стихи Валентины Ткаченко [50-і роки XX ст.].

Записи про народних поетів; виписки слів, термінів, прислів'їв та ін.; нотатки з історії, про народну творчість тощо.

Газетні вирізки з перекладами віршів, статтями Г.М. Литвака та про нього (1930–1960); про збирання, видання фольклору; переклади різних авторів; з текстами казок, прислів'їв різних народів; про твор-

чість українських письменників, художників, композиторів, кобзарів; українське народне мистецтво та ін. (1940–1959).

Рецензії на праці фондоутворювача

Бобкова В.С. Рецензия на сборник советских сказок народов СССР "Золотое перо" (составил Г.Н. Литвак) (1952); Вышеславский Л.Н. Отзыв на книгу Г. Литвака "Дума о весне" (1949); Рильський М.Т. Рецензія на книгу поезій "Повесть о герое, его подруге, его друзьях" (1949); Рыльский М.Ф. "Об украинских думах" (1957); Рыльский М.Ф. Отзыв о рукописи "Песни и думы Советской Украины" (1948); Отзыв Союза советских писателей Украины о книге переводов Г.Н. Литвака "Песни и думы Советской Украины" для Гослитиздата (1949); Стельмах М. Відгук на книгу "Неогранизанный жемчуг" [1957–1958].

Біографічні матеріали

Автобиография (1952); Личная карточка члена Союза советских писателей СССР (1952); Свидетельство об окончании Литературно-творческого института Союза советских писателей СССР (1941); Членські квитки Спілки письменників СРСР та Літературного фонду СРСР (1952, 1958).

Листування

Адресати: Бондаренко М.С. (1956), Вуль Р.М. (7; 1957), [Вишеславський Л.М.] (1949), Голубничий П.М. (6; 1954–1957), Носач П.В. (1956), Предславич Л.Ю. (1950), Рильський М.Т. (3; 1955, б.д.), Серговський-Болобан Л.В. (1951), Сис Т.А. (1958), Фіголь М. (1959), Шкрумеляк Ю.А. (22; 1957–1960) та ін.

Кримвидав (1958), Учпедгиз (1960).

Кореспонденти: Амбросій П.Ю. (35; 1950–1960), Богатирьов П.Г. (2; 1958–1959), Бондаренко М.С. (51; 1954–1960), Валаєв Р.Г. (3; 1960), Вериківський М.І. (1956), Верховський Ю.Н. (1947), Війдалепп Р.Я. (6; 1956–1957), Винтоняк М.Д. (4; 1956–1957), Вишеславський Л.М. (7; 1949–1950), Волгіна Т.І. (2; 1960), Волошина С.С. (4; 1949–1958), Вуль Р.М. (10; 1957–1960), Гайдамака П.Д. (2; 1956), Голубничий П.М. (38; 1953–1960), Дей О.І. (9; 1949–1960), Добахова О.П. (14; 1957–1960), Дорош В.В. (16; 1956–1957), Ільченко Г.М. (5; 1955–1958), Ісайчук К.Д. (6; 1956), Калянніков І.Т. (8; 1957–1960), Карабутенко І.Ф. (3; 1956), Карпенко Є.А. (9; 1952–1955), Кедріна Л.І. (45; 1943–1960), Керницький М.В. (35; 1956–1960), Кривченко В.Н. (1953–1959), Кригер О.Я. (11; 1957–1960), Крижанівський С.А. (3; 1949–1953), Левицький М.О. (4; 1957–1958), Литвак М.І. (3; 1957), Литвиненко Х.Д. (54; 1952–1959),

Матясяк І.М. (20; 1957–1960), Носач П.В. (4; 1956), Ожга С.Г. (1958–1960), Панч П.Й. (9; 1956–1960), Парве Ральф (10; 1950–1959), Перепелюк В.М. (4; 1950), Плисецький М.М. (5; 1958–1960), Предславич Л.Ю. (7; 1948–1950), Рильський М.Т. (10; 1949–1956), Сахро П.Ю. (5; 1956–1957), Сис Т.А. (3; 1956–1958), Скоморовський Р.С. (5; 1949–1960), Сова П.П. (8; 1955–1959), Стажук Г.Д. та Т.А. (7; 1959–1960), Тутковська І.Т. (3; 1956, б.д.), Ушаков М.[М.] (5; 1949–1950), Фіголь Д.І. (3; 1959), Фіголь М.П. (11; 1958–1960), Хоткевич П.В. (7; 1958–1959), Чичеров В.І. (2; 1956–1957), Шепетюк О.М. (3; 1956–1957), Шкрумеляк Ю.А. (42; 1957–1960), Юренко О.С. (12; 1952–1959), Ющенко О.Я. (1954) та ін.

"Барвінок", редакція журналу (1953–1957), Государственное музыкальное издательство (1954–1959), "Дружба народов", редакція журналу (1959), Кримське обласне книжкове видавництво (1956–1960), "Новый мир", редакция журналу (1954), "Огонек", редакція журналу (1954), "Піонерія", редакція журналу (1954–1960), "Правда Востока", редакція журналу (1959), "Прапор", редакція журналу (1957), Спілка письменників СРСР (1956–1957), Учебно-педагогическое издательство (1960), Центральний будинок народної творчості (1957).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Заяви до Українського відділення управління захисту авторських прав, до видавництв про контроль за авторськими відрахуваннями, оплату перекладів деяких творів [50-і роки XX ст.], до Спілки письменників України про надання кімнати (1957) та ін. Є зошити з господарськими записами, адресами.

Матеріали з дарчими написами

Дарувальники: Голубничий П.М. (1957), Ільченко Г.М. (1952), Одрехівський В.П. (1957), Павлій П.Д. (1960), Пашко А. (1952), Юренко О. (б.д.).

Матеріали інших осіб

Поезії: Амбросій П.Ю. "Ми хочемо миру", "Пісня щастя", "На жнивах" та ін. [50-і роки XX ст.]; Бондаренко М.С. "До схід сонця, на зорі", "Матусенька", "Чиї ж воно сірі гуси", "Відцтвітає літо" та ін. [50-і роки XX ст.]; Волгина Т.И. "В чистом поле бродит ветер" (б.д.), Вышеславский Л.Н. "Новогоднее слово" (1949); Голубничий П.М. "Коло річки, коло броду", "На високій полонині", "Черешня" та ін. [50-і роки XX ст.]; Добахова О.П. "На чисту воду", "Нащо мені старий дід", "Не обвить лозині дуба" та ін. ([50-і роки XX ст.], 1960); Іванченко І.С. "По садочку", "Пісня про Київ", "Дума про дружбу" та ін.

[50-і роки XX ст.]; Кривченко В.Н. "Рання весна", "Встаньмо, хлопці, до зорі" (1950); Литвиненко Х.Д. "Весела пора", "Миргород" та ін. (1930–1953); Малишко А. "Корсунське поле", "Кобзарі" та ін. (б.д.); Масенко Т. "Казахська народна мудрість". (Переспіви з Абая) (1939–1960) та ін.; Мовчан Є.Х. "Насувалась грізна хмара", "Була зима білосніжна" та ін. (б.д.); Носач П.В. "Ой, дівчино моя", "Ой, зів'яла калинонька" та ін. [50-і роки XX ст.]; Перепелюк В.М. "Дума про Дніпро", "Дума про Семена Палія" та ін. [1940 – 50-і роки XX ст.]; Рыльский М.Ф. "После дождя" (1957) та ін.; Світличний І.М. "Пісня про Миколу Мамая" (б.д.); Сосюра В.М. "Покосили жито" та ін. (б.д.), Тарновський М. "Думки біля станка" (1922); Тичина П.Г. Максиму Рильському" (б.д.); Леся Украинка. "Тишина морская". Переклад з української М. Комісарової (б.д.); Франко І.Я. "Ой зійду я на могилу" та ін. (б.д.); Шевченко Т.Г. "Доля", "Вечер" та ін. Переклади з української М.В. Гербеля та Л.О. Мея (б.д.); Шкрумеляк Ю.А. "Весна на Прикарпатті", "Привіт Говерли" [50-і роки XX ст.] та ін.

Статті, спогади: [Ілюшкіна М.І.] [Спогади] [1950–1953]; Керницький М.В. "Спогади колекціонера" (1957); Матясяк І.М. "Борець за волю – Олекса Довбуш" (б.д.); Петровский В.Л. [Воспоминания о Г.М. Хоткевиче] (б.д.); Хоткевич Г.М. "Моя автобіографія" (1928).

Образотворчі матеріали

Замальовки олівцем побутових сцен, репродукції картин І.К. Айвазовського, І.Ю. Рєпіна, О.Г. Сластіона та ін.

Фотографії

Г.М. Литвак (1930–1932); Г.М. Литвак серед членів літературного гуртка на Харківському паровозобудівному заводі; серед делегатів 1-го Всеукраїнського з'їзду радянських письменників [30-і роки XX ст.]; у колі співробітників агіт-вікон газети "Коммунист" (Джамбул, 1942–1943); в групах з народними поетами, кобзарями, майстрами народного мистецтва (1951–1953); з учасниками Всесоюзної наради з питань вивчення історичного епосу східних слов'ян (1955) та ін.

Фотографії народних поетів, кобзарів, гуцулів, гуцулок; церков, краєвидів Гуцульщини; дерев'яних скульптур, виробів з кераміки, рушників, гобеленів та ін.; пам'ятників І.Я. Франкові, П.А. Грабовському, Ю. Словацькому та ін. [50-і роки XX ст.].

Літ.: Личные архивные фонды в хранилищах СССР : Указ. : В 3-т.– М., 1980.– Т. 3.– С. 235; *Полищук Ф.* Из сокровищницы народной // Сов. Украина.– 1951.– № 12.– С. 120–123; Путівник по фондах відділу рукописів Інституту літератури ім. Т.Г. Шев-

ченка НАНУ.– К., 1999.– С. 291; Справочник Союза писателей СССР на 1954–1955 годы.– М., 1955.– С. 223; Справочник Союза писателей СССР на 1959 год.– М., 1959.– С. 358; Справочник Союза писателей СССР на 1961 год.– М., 1961.– С. 317.

І. Д. Лисоченко

ЛОБОДА Андрій Митрофанович (1871–1931) – фольклорист, літературознавець, педагог, етнограф.

Народився у м. Свинцяни (тепер Швенчоніс, Литва). Закінчив Київський університет (1894); професор Київського університету та Вищих жіночих курсів м. Києва (1900); головний редактор "Университетских известий" (1915); академік (1922); очолював Етнографічну комісію ВУАН (1925–1930), головний редактор "Етнографічного вістника" (1925–1930), секретар Історичного товариства Нестора-літописця; член-кореспондент АН СРСР (1924).

Ф. XXVII, 238 од. зб. (1887–1931); ф. I, № 2027–2036, 2215–2219, 9931, 22547, 23697–23699, 44984, 45954–45955; ф. III, № 13318–13319, 20449, 49973–49975.

Наукові і творчі матеріали

Записки о произведениях В. Шекспира [поч. XX ст.]; П.О. Куліш – етнограф. Література, замітки з етнографії про І Всеукраїнський з'їзд етнографів (1921); Вступне слово до видання подільських казок, зібраних Димінським [кін. 20-х років XX ст.]; Гоголеві риси у Квітки (б.д.); Грани жизни Н.В. Гоголя (б.д.); Духовные школы (б.д.); Епархиальные школы, морское училище и морская академия XVIII в. (б.д.); Заметки о В. Шекспире и библиография (б.д.); Заметки о женских школах (б.д.); Какова судьба этой школы, сначала приходской? (б.д.); Критико-библиографический обзор трудов по русскому богатырскому эпосу (кон. XIV ст.) (б.д.); Литературная деятельность Сергея Митрофановича Городецкого (б.д.); Николаевское царствование. (Записки об образовании в России) (б.д.); Об учебе в народных училищах (б.д.); О системе воспитания учащихся (б.д.); Стаття про Тараса Григоровича Шевченка (б.д.); Статья о Достоевском Ф.М. (б.д.); [Нотатки про статути навчальних закладів] (б.д.); Школа и просвещение в России XVIII в. (б.д.).

Курси лекцій і програми до них: Программы по введению в изучение литературы, методологии, истории литературы и истории русской литературы [20-і роки XX ст.]; Алексей Васильевич Кольцов (б.д.); Источники русского языка (б.д.).

Рецензії: Отзывы об учено-литературных трудах А. Степовича (1927); Віктор Петров. "Пантелеймон Куліш у п'ятидесяті роки. Життя, ідеологія, творчість. Том І" (1929); Симаков В.И. "Народные песни. Их

составители и их варианты. С предисловием профессора Ю.М. Соколова" (1929); Перетц Владимир Николаевич. "Исследования и материалы по истории старинной украинской литературы XVI–XVIII вв." [30-і роки XX ст.]; рецензія на твір "Вертепная драма в России"; Відзив про наукову діяльність Малинки Олександра Ничипоровича [30-і роки XX ст.]; Заклик В. Гнатюка записувати етнографічні матеріали (б.д.); відгуки на роботи Ю.А. Яворського "К истории галицко-русских колядок", "Из этнографической тетрадки 1930-х гг.", "К истории карпатско-русского фольклора XVIII в.", "Великорусские песни в старинных карпаторусских записях" (б.д.).

Збірники трактатів, поем XVIII ст. польською та латинською мовами [XVIII ст. – 1917 р.]; "Краткая история Ветхого завета", альманах "Утренняя звезда", вип. 2 (1917).

Біографічні матеріали

Вітальний адрес Перетца В.М., Ляшенка, Щеглової С.О. та Копержинського з нагоди 30-літнього ювілею наукової діяльності (1924); адрес Інституту народної освіти з нагоди 30-літнього ювілею наукової діяльності (1924); грамота про обрання дійсним членом філологічної секції Наукового товариства імені Шевченка (1924); подяка Російському географічному товариству за присудження медалі (1927); список друкованих праць (1929); записка про наукову роботу (б.д.); трудовий список (б.д.); відомості про науково-організаційну діяльність (б.д.).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Печатня С.П. Яковлева. Счет на исполнение типографских работ (1915).

Листування

Адресати: Ардашев П.[Н.] (б.д.), Багалій Д.І. (3; б.д.), Крим-ський А.Ю. (3; б.д.), Кудрявцев П.П. [1910], Петров М.І. (2; б.д.), Степович А.І. (б.д.), Чикаленко Є. (4; [1908]) та ін.

Всеукраїнський історичний музей (1929), Всеукраїнський комітет сприяння вченим (1924), Державне російське географічне товариство (1927), Державний театральний технікум (б.д.), Етнографічна секція Чернігівського українського наукового товариства (1923), Комісія по утворенню Української академії наук (1918), Московська секція Російської Академії історії матеріальної культури, Музичне товариство імені Леонтовича (1924), Наукове товариство імені Шевченка (1925), Правління Університету св. Володимира (б.д.), редакція журналу "Художественный фольклор" (б.д.), редакція журналу "Человек" (б.д.), ректор Університету св. Володимира (б.д.), Товариство археології, історії і

етнографії при Казанському університеті (1928), Українська академія наук (1918) та ін.

Кореспонденти: Адріанова В.П. (2; 1924–1929), Гнатюк В.Я. (б.д.), Грінченко М.М. (б.д.), Дорошкевич О.К. (б.д.), Канівець О.П. (б.д.), Новицький О.П. (б.д.), Перетц В.М. (7; 1923–1930) та ін.

Фотографії

[М.В. Гоголь слухає лірника], родина Перетців (1926) та ін.

Літ.: Академік А.М. Лобода. (1894–1924) : Короткий життєпис й спис наук. пр.– К., 1924.– 15 с.; Академія наук України. Персональний склад, 1918–1993.– К., 1993.– С. 83; Енциклопедія українознавства.– Л., 1994.– Т. 4.– С. 1373; *Перетц В.Н.* А.М. Лобода : Некролог // Изв. АН СССР.– 1931.– № 5.– С. 519–522; Українська літературна енциклопедія.– К., 1995.– Т. 3.– С. 221; Український радянський енциклопедичний словник.– К., 1968.– Т. 2.– С. 358.

І. В. Клименко

ЛОПУХІНИ-ДЕМИДОВИ (родовий фонд) – князівський та дворянський рід, поміщики Київської губернії.

Лопухін Петро Васильович (1753–1827) – генерал-губернатор ярославський і вологодський, генеральний прокурор (1798–1799), міністр юстиції (1803–1810), голова Державної Ради та Комітету Міністрів; **Лопухін Павло Петрович** (син) (1788–1873) – учасник війни з Наполеоном, з його смертю прізвище та титул роду перейшли до роду Демидових; **Лопухіна Олександра Петрівна** – дочка П.В. Лопухіна; **Демидов Павло Павлович** (1839–1885) – князь Сан-Донато (1872), дипломат, київський міський голова (1871–1876), 1877–1878 рр. – надзвичайний уповноважений С.-Петербурзького товариства Червоного Хреста; **Лопухін-Демидов Микола Петрович** (р. н. та см. невід.) – генерал-майор; спадкоємець імені та титулу роду Лопухіних (1873).

Ф. 136, 91 од. зб (1788–1902); ф. I, № 7377; ф. III, № 9338, 9355, 15285, 25257, 71059.

Матеріали П.В. Лопухіна

Грамота дійсного радника I класу (1816); диплом почесного члена Російської Академії наук (1819).

Шлюбний контракт дочки П.В. Лопухіна Олександри при одруженні з О.О. Жеребцовим (1804).

Листування: *Адресати*: Міклашевський (1816).

Листування О.П. Лопухіної (дочки): *Кореспонденти:* Нікітін П. (1827), Орлов О. (1872).

Матеріали П.П. Лопухіна

Прохання П.П. Лопухіна до імператора Миколи I про затвердження

його в правах спадщини (1827); майново-господарчі матеріали по корсунському маєтку – ревізькі відомості, відомості про врожаї, ціни, рахунки тощо (1825–1828).

Листування: *Кореспонденти*: Аворський І.С. (1829), Боднинко М.А. (7; 1827–1828), Буслов М.С. (1828), Веймар Ф.І. (1838), Заварський Я. (3; 1828–1829), Калінін М. (39; 1827–1828), Лебєдєв А.П. (1828) та ін.

Матеріали П.П. Демидова

Формулярний список про службу (1885); родинне листування.

Матеріали М.П. Лопухіна-Демидова

План корсунського маєтку Канівського повіту Київської губернії (1868); журнал реєстрації видачі книжок з бібліотеки в м. Корсуні (1887–1893); програми концертів симфонічної і оперної музики (1859–1863); виписки з віршів та літературних творів німецькою та французькою мовами (1902); рахунки та квитанції (1820–1849); "Карта морского сражения при Кинбурне с экспликацией" (1787); родинне листування та ін.

Літ.: Энциклопедический словарь / Брокгауз и Ефрон.– Спб., 1896.– Т. 18.– С. 9–10.

Т. І. Воронкова

ЛОТОЦЬКИЙ Олександр Гнатович (1870–1939) – історик церкви і церковного права, економіст, письменник, публіцист, державний і громадський діяч.

Народився в с. Брониці біля Могилева на Поділлі. Навчався в Подільській (1884–1889), Тифліській (1889–1890) та Київській (1890–1891) духовних семінаріях, Київській духовній академії (1892–1896).

Працював у Київській палаті Державного контролю (1896), Департаменті кредитового контролю (1900–1917). Голова Української національної ради в Петрограді (1917), губернатор Буковини і Покуття (1917), генеральний писар у Генеральному Секретаріаті Української Центральної Ради, Міністр віросповідань Української Держави (1918) та в.о. міністра віросповідань за Директорії, надзвичайний посол Української Народної Республіки в Туреччині (1919–1920). У 1920 р. емігрував. Міністр внутрішніх справ і заступник голови уряду Української Народної Республіки в екзилі (1926–1938). Доцент історії канонічного права Українського вільного університету (1922–1929), професор церковного права Православного богословського факультету Варшавського університету (1929–1939), засновник і директор Українського наукового інституту у Варшаві (1930–1939), співзасновник видавництва "Вік" (1895–1918). Член Товариства українських поступовців (1908), голова українського клубу "Громада" (1910–1912), дійсний член Наукового товариства імені Шевченка.

Ф. 335, 26 од. зб. (1899–1921).

Творчі матеріали

Господине Ситковецький... Вірш (1921); Було так мені погано... Вірш (1921); [Закінчення статті про творчість І.К. Тобілевича] [1900–1907].

Біографічні матеріали

Комітет української національної ради у Петрограді – Керенському О.Ф. Лист про обрання О.Г. Лотоцького головою комісії в справах галицьких виселенців та заручників (1917).

Листування

Адресати: Начальник Головного управління в справах друку [1901].

Кореспонденти: Доманицький В.М. (8; 1906), Русов О.О. (1906) та ін. Видавництво "Час" [10-і роки XX ст.], Головне управління в справах друку (1901), Московський духовно-цензурний комітет (1899), С.-Петербурзький комітет в справах друку (1907), Український декламатор "Розваги" (1907), "Хрін", редакційний комітет гумористично-сатиричного листка [1908].

Матеріали інших осіб

Комаров М. "Святи Кырылл и Мефодій, славъянськи апостолы" [1899]; "З пісень Кобзаря" Т.Г. Шевченка (1905).

Листи різних установ

[Комітет Української національної ради в Петрограді – Шведському товариству Червоного Хреста [1917].

Літ.: Верстюк В.Ф., Осташко Т.С. Діячі Центральної Ради : Біогр. довід.– К., 1998.– С. 117–118; Довідник з історії України.– К., 2001.– С. 422; *Дудко О.* Олександр Гнатович Лотоцький: на шляху до автокефалії української церкви [1917–1920] // Наук. зап. : Зб. пр. молодих вчених та аспірантів / Ін-т археографії та джерелознавства.– К., 1999.– Т. 4.– С. 195–205; Енциклопедія українознавства.– К., 1996.– Т. 4.– С. 1379–1380; З іменем святого Володимира : Київ. ун-т у документах, матеріалах та спогадах сучасників : У 2 кн.– К., 1994.– Кн. 2.– С. 423–424; Лицар праці і обов'язку : Зб., присвяч. пам'яті проф. Олександра Лотоцького-Білоусенка.– Торонто ; Нью-Йорк, 1983.– 190 с.; Личные архивные фонды в государственных хранилищах СССР : Указ. – М., 1962.– Т. 1.– С. 410; Українська культура. Лекції.– К., 1993.– С. 553–568; *Швидкий В.П.* О.Г. Лотоцький-Білоусенко як дитячий письменник // Україна XX ст. Культура, ідеологія, політика : Зб. статей.– К., 2001.– Вип. 4.– С. 107–123.

І. Д. Лисоченко

ЛУЧИЦЬКИЙ Іван Васильович (1845–1918) – історик, громадський діяч.

Професор історії київського Університету св. Володимира (1877), викладач Вищих жіночих курсів у м. Києві (1879–1905), член-кореспондент Петербурзької Ака-

демії наук, почесний член Петербурзького університету (1913); депутат від м. Києва у III Державну Думу від Центрального і Київського комітетів партії кадетів (1907).

Ф. 66, 573 од. зб. (1865–1917); ф. II, № 4259–4261, 4432; ф. III, № 8032–8147, 9657–9676, 14251–16684, 57116–57555.

Наукові і творчі матеріали

Крестьяне и крестьянская реформа в Западной Европе (1879); Выписки из архива департамента Гар, относящиеся к гугенотским собраниям 1562–1595 гг. [70-і роки XIX ст.]; Переписка Варгаса, Ледесма, Лоренцо, Мендозы, Мальдонадо, Метнера и других с королем Филиппом II. 1577–1593 гг. Мадрид, Париж, Тулуза [70-і роки XIX ст.]; Вопрос о продовольствии в Полтавском земском губернском собрании в 1880 г. (1880); Займанщина и формы заимного владения в Малороссии (1880); Общинные формы землевладения на Днепровском побережье (1880); Следы общинного землевладения в Левобережной Украине (1880); Общественные земли Золотоношского уезда в XIX веке (1880); Историография и методология всеобщей истории [70-80-і роки XIX ст.]; Статистические таблицы землевладений в Полтавской губернии по "Описи Малороссийских полков 1767" (1883); бібліографічні нотатки з історії Франції, Англії, Німеччини та Італії [80-і роки XIX ст.]; Арабы и Восток (1890); Борьба за избирательное право в Англии и реформа 1832 г. (1896); Землеустройство французской деревни накануне революции [кін. XIX ст.]; О значении частной собственности в истории прогресса (1900); Грамоты польских королей Черниговским боярам 1603–1645 гг. (1901); О политической программе конституционно-демократической партии (1905); Парламентская фракция народной свободы [партия кадетов], проект устава фракции, ее состав (1905–1907); Аграрные отношения во Франции накануне революции (1912); История Сербии, сербского языка и церкви (б.д.).

Вирізки з газет, що стосуються наукової і громадської діяльності фондоутворювача (1880–1900).

Лекції: з нової історії (1870); із всесвітньої історії (1877); з політичної історії (1877); Община и общинное владение в Малороссии (1880); протоколи засідань комісії публічних лекцій (1898); програми публічних лекцій (1900).

Колекційні матеріали: Описание имуществ жителей округов Акс, Арль, Салона, Тараксона (1790–1793) [70-і роки XIX ст.]; Акты ассамблеи реформатской церкви района Лейдена, дозволенной королем 1 марта – 1 апреля 1596 г. [80-і роки XIX ст.]; О борьбе католической и протестантской церквей, о гугенотских собраниях по материалам кол-

лекций за 1576–1594 гг. [80-і роки XIX ст.]; Pitti Gacopo. Istoria Fiorentima 1529 [80-і роки XIX ст.]; опись документов, относящихся к селениям Бубновской сотни [80-і роки XIX ст.]; опись торговых сделок по продаже земли в селах Остерской сотни кон. XVII – сер. XVIII ст. [80-і роки XIX ст.]; виписки з Рум'янцевського опису [80-і роки XIX ст.].

Рецензії: Фортунатов Н.Я. "Политические учения в Соединенных Штатах" (1879); Любович Н. "История реформации в Польше. Кальвинисты и антитринитарии, по неизданным источникам" (1883); Пискорский К. "Кастильские кортесы в переходную эпоху от средних веков к новому времени (1118–1520)" (1897); Отзыв о сочинениях магистра всеобщей истории Ардашева Павла Николаевича [90-і роки XIX ст.]; [відгук на твір, представлений для здобуття нагороди на тему "Общественные отношения в Германии накануне французской революции"] [90-і роки XIX ст.].

Біографічні матеріали

Прохання про продовження строку перебування стипендіатом для підготовки магістерської дисертації (1868); вітальні адреси (1894–1914); доручення дружині про надання повноваження на ведення майнових і фінансових справ, ділової кореспонденції (1897); статути і звіти товариств [90-і роки XIX ст.]; повідомлення, повістки, запрошення, візитні картки, членські квитки тощо (1879–1918).

Матеріали службової і громадської діяльності

[Звіт про діяльність Київського Комітету конституційно-демократичної партії] (1905); [пропозиція та записка про реформу міського управління] (1905); [матеріали про діяльність Лучицького І.В. в комісії по скасуванню чиншового права] (1908); Про клопотання перед Міністерством народної освіти з приводу виділення коштів на наукові і педагогічні потреби Київського і Харківського університетів (1908); проект розширення будинку "Народної аудиторії" у м. Києві (1908); [про порушення та обговорення питання в Державній думі про українізацію шкіл] (1909).

Листування

Адресати: Карєєв М.І. (б.д.); Лучицька М.В. (б.д.); Лучицький М.І. (б.д.).

Кореспонденти: Андрєєв Л. (б.д.); Гарборг (б.д.); Горький М. (б.д.); Дашкевич П.М. (2; б.д.); Жірі А. (б.д.); Зее Г. (14; б.д.); Карєєв М.І. (50; б.д.); Ківлицький І.В. (б.д.); Коваленко М.М. (20; б.д.), Коріез П. (б.д.), Короленко В.Г. (15; 1892–1905), Лєсков (2; 1894); Лінцбург В. (2; 1909), Лоті П. (3; б.д.), Лучицький М.В. (б.д.), Лучицька М.І.

(б.д.), Любович М.М. (1893), Мазох (2; б.д.), Максимович М.І. (1899), Мано Г. (б.д.), Моляка І. (1908), Перфільова В.У. (1908), Петрушевський Д.М. (17; 1892), Плещєєв О.М. (б.д.), Подрайський В.О. (1908), Потапов М.М. (2; 1908), Рубакін Н.А. (б.д.), Саньяк Ф. (б.д.), Спенсер Г. (2; 1871,1878), Станюкович (3; б.д.), Тарле Е.В. (7; 1896–1918), Цвєтаєв І.В. (6; б.д.), Шполянський (1918) та ін.

Бібліотека Рейнського університету (1911), Вільне економічне товариство (1881), видавництва, книготоргові фірми, магазини Кульженка, Корчака-Новицького, Фукса, Трусова, Розова та ін. (1878–1914), Губернські земські управи: Золотоніська (1904), Полтавська (1903); директор Національного архіву Франції (1872); закордонні наукові товариства археології та історії, статистики, редакції наукових іноземних журналів (1876–1899); Київський міський голова (1903–1909); Київська міська публічна бібліотека (1904); редакції: енциклопедичних словників Брокгауза і Єфрона, братів Гранат, наукових журналів "Сын отечества", "Наши дни", "Право", "Украинская жизнь" (1884–1912); ректор Університету св. Володимира (1894); правління: Університету св. Володимира (1901), "Російського технічного товариства", Товариства історії Парижа та Іль-де-Франс (1881–1889).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Господарчі рахунки, рахунки магазинів, садових розсадників Мейєра і Бера, векселі, квитанції, розписки, повідомлення, записні книжки [кін. XIX ст.]; відомості про земельні володіння [поч. XIX ст.].

Матеріали інших осіб

Архів дружини – М.В. Лучицької, відомої перекладачки і знавця скандинавської літератури.

Фотографії

Лучицький та інші вчені в день 40-річного ювілею Карєєва М.І. [1914], Лучицький серед городян (б.д.).

Літ.: Українські архівісти : Біобібліогр. довід.– К., 1999.– Вип. 1.– С. 200–202.

І. В. Клименко

ЛЯСКОРОНСЬКИЙ Василь Григорович (1859–1928) – історик, археолог, нумізмат.

Народився в м. Золотоноші (нині Черкаська обл.). Закінчив Київський університет (1885). Приват-доцент Московського (1903–1907), Київського (1907–1909) університетів. Професор Ніжинського історико-філологічного інституту кн. Безбородька (1909–1922). Нештатний постійний співробітник Фольклорно-етнографічної

комісії ВУАН (1924); член Всеукраїнського археологічного комітету (1925–1927); член-співробітник археологічної секції мистецького відділу Інституту української наукової мови (1926).

Ф. 90, 568 од. зб. (1883–1929); ф. I, № 44918; ф. III, № 33093–33098, 50031.

Наукові і творчі матеріали

Робочі щоденники (етнографічні нотатки) (1898–1927); История Переяславской земли [1899–1905]; конспекти та карти з історичної географії [1902]; нотатки з історії міст: Києва, Канева, Пирятина, Полтави, Ржищева (1903–1921) та ін.; Враження від археологічних екскурсій до Полтавської губернії (1904); Киевский Вышгород (1913); виписки та замітки з вітчизняної історії та історії країн Європи [1903–1927]; записні книжки із нотатками з нумізматики (1922–1923); щоденники розкопів у Києві: біля Золотих воріт, на Флорівській горі та у Вишгороді (1927, б.д.); нотатки про стародавню історію слов'ян (б.д.); записні книжки з нотатками з історії Росії (б.д.); бібліографія з історії Росії (б.д.); матеріали до роботи про князів Бориса, Гліба та Святополка (б.д.); Еймундова сага (б.д.); конспекти робіт з археології (б.д.); нотатки з історії просвіти у Росії (б.д.); нотатки з граматики та історії французької мови (б.д.); нотатки з історичної топографії древнього Києва (б.д.); нотатки та виписки з картографії України (б.д.); карта стародавніх валів Київської губернії (б.д.) тощо.

Переклад "Слова о полку Ігоревім" (б.д.).

Перелік праць В.Г. Ляскоронського (1909, 1927); опис архіву В.Г. Ляскоронського (1928) тощо.

Біографічні матеріали

Автобіографія [1909]; особова справа (1923); особисті документи (свідоцтва, посвідчення та ін.) (1997–1923); Мельник-Антонович К.М. "В.Г. Ляскоронський" (некролог) (1929); автобіографічні нотатки (б.д.) та ін.

Листування

Адресати: [Бережков] М.М. [20-і роки XX ст.], [Бобринський] О.О. (3; 1911–1912), Іконников В.С. (1912), Ляскоронська К.Г. (27; 1880–1898), Модзалевський Б.Л. (6; 1906–1907), [Новицький] О.П. [1927] та ін.

Кореспонденти: Айналов Д.В. (1913), Барвінок В.[І.] (1927), Бережков М.[М.] (1919), Василенко М.П. (1898), Волков [Ф.К.] (3; 1898), [Гамченко] С.[С.] (4; 1926–1927), Григор'єв [А.Д.] (2; 1908), Добров[ольський] Л.[П.] (3; 1915–1926), Доманицький В. (1900), Євдокимов С. (б.д.), Жуковська М. (2; 1926–1927), Зеленін Д.[К.] (1917), Ігнатьєв М.С. (2; 1903, 1909), [Кістяківський] Л. (1927), Корецький Є.[І.] (1905), Ку-

р[інний] П.[П.] (2; 1925–1926), Лав[ренко] А. (4; 1903–1918), Ляскоронська К. (мати) (3; 1890–1892), Ляскоронська К. Г. (сестра) (76; 1884–1921), Ляскоронська О.Г. (16; 1883–1908), Модзалевський В.[Л.] (3; 1906–1907), Назаревський О.А. (3; 1926–1927), Павлуцький Г.Г. (3; (б.д.), Платонов [С.Ф.] (1913), Підгорний К.[М.] (2; 1882), Підпалов Г. (9; 1899–1906), Покровський О.І. (2; 1926–1927), Пригара О.[Г.] (4; 1896–1897), Риттер М.С. (б.д.), Рождественський С.В. (2; 1913, 1927), Стороженко М.[В.] (1911), Уварова [П.С.] (5; 1899–1912), Шугаєвський В.[А.] (2; 1918–1919), Щербатов Б. (1899), Щербина В.[І.] (3; 1927) та ін.

Листи інших осіб

Асмус В.Ф. – Ляскоронській К.Г. (б.д.), Писемський Г.Ф. – Ляскоронській К.Г. (1903).

Матеріали службової та громадської діяльності

Матеріали, пов'язані зі службою в 3-й Київській гімназії (1894–1909) та Історико-філологічному інституті кн. Безбородька (1909–1915); звіт про роботу на посаді завідуючого нумізматичним відділом Лаврського музею за 1924 р. (1925); листування з Всеукраїнським археологічним комітетом при ВУАН (1924–1927), Харківським університетом (1914) та іншими офіційними установами.

Матеріали господарчо-майнового характеру

Майнові документи, розписки, розрахунки тощо (1898–1927).

Матеріали родичів В.Г. Ляскоронського

Ляскоронська К.Г.: конспект лекцій з медицини (1891–1895); нотатки про операції професора Писемського Г.Ф. (1917–1918).

Матеріали інших осіб

Петрунь Ф.О. "Мапа шляхів України першої половини XIX ст."; Покровський О.І. "Ликофрос?" (б.д.) та ін.

Літ.: Енциклопедія українознавства.– К., 1993.– Т. 4.– С. 1402; *Ситник О.М.* Василь Григорович Ляскоронський // Укр. іст. журн.– 1990.– № 2.– С. 88–99.

М. Л. Скирта

ЛЯЩЕНКО Тимофій Іванович (1875 – р. см. невід.) – церковний діяч, архімандрит.

Народився в с. Кулаковка Воронезької губернії. Закінчив Воронезьку духовну семінарію (1895), законовчитель церковноприходських шкіл (1896–1905), закінчив Київську духовну академію (1909), професорський стипендіат КДА (1909–1910), доцент кафедри пастирського богослов'я (1910), професор, інспектор КДА (1914).

Ф. 216, 1224 од. зб. (1891–1919); ф. І, № 1332, 57602, 57876–57941, 57943–58011, 58018–58139, 58830, 58860.

Наукові і творчі матеріали

Поучения, беседы, слова (1910–1915); Слово в пяток четвертой седмицы великого поста (1911); Св. Кирилл, архиепископ Александрийский. Кандидатское сочинение (1913); Слово в день празднования 1600-летия издания Миланского эдикта (1913); О теософии и теософах (б.д.); Св. Иоанн Златоуст, как истолкователь св. Писания (б.д.).

Лекції і програми до них: Курс лекций по пастырскому богословию (1911–1919); лекции по гомилетике (1912–1918).

Рецензії: Краткая заметка о сочинении священника К. Агеева "Христианство и его отношение к благоустроению земной жизни" (б.д.).

Переклади: Ян М. "Этика как научное основание педагогики" (б.д.).

Рецензії на праці фондоутворювача

Жюжи М. "Св. Кирилл Александрийский" (1913); "Отзыв о сочинении священника Тимофея Лященко "Св. Кирилл, архиепископ Александрийский. Его жизнь и деятельность" (1913).

Біографічні матеріали

Автобіографія (1908); паспорт (1913); курсові твори студента Воронезької духовної семінарії (1891–1895) та студента КДА (1909–1910); духівниця (1914).

Матеріали службової діяльності

Михайлівська церква при Києво-Дегтярівській богадільні (1908–1911): прохання правління Києво-Дегтярівської богадільні про призначення настоятелем церкви; храмові доходно-витратні книжки; указ Київської духовної консисторії про урочисте відкриття святих мощей у храмі; листування з питань оздоблення та ремонту церкви, грошових зборів у фонд міських попечительств про бідних та ін.

Київська духовна академія: окрема думка ректора КДА єпископа Іннокентія про призначення Т.І. Лященка доцентом кафедри пастирського богослов'я (1910); матеріали Проповідницького гуртка студентів КДА (літопис гуртка, списки учасників, проповіді та ін.) (1910–1913); промова при вступі на посаду інспектора КДА (1914); рапорти, заяви, довідки, листування з питань адміністративно-виховної діяльності; промови на похованні професора КДА К.Д. Попова (1911), в день святкування 1600-ліття проголошення Міланського едикту (1913), на 25-річному ювілеї М.Є. Єдлинського (1918), на панахиді по М.В. Ломоносову та ін.

Матеріали громадської діяльності

Програми, статути, кошториси на проведення релігійних читань для народу, звіти священиків Київської єпархії про проведення релігійно-моральних читань для прихожан, звітні документи про використання коштів на просвітницьку роботу та ін. Київського православного релігійно-просвітницького товариства та Єпархіального св. Володимирського братства (1914–1918).

Повідомлення Ради пастирів м. Києва про обрання Т.І. Лященка почесним членом та головою комісії з місіонерсько-просвітницької справи у Києві та Київській єпархії (1918) та ін.

Листування

Адресати: Буренко Ан. (1913), Єкатерина, ігуменя (1918), Никодим, єпископ (1914), Петров М.І. (2; 1910–1915), Яблоновська А.Ф. (1909) та ін.

Кореспонденти: Айвазов І. (2; 1915), Алабович М. (3; 1915–1916), Олексій, ієромонах (6; 1916–1917), Амвросій, архімандрит (1918), Анатолій, єпископ (4; 1914–1916), Анкорський (1918), Антоній, митрополит (2; б.д.), Аполлінарій, єпископ (1917), Ардашев П.М. (4; 1915–1916), Артемій, монах (2; 1916), Балабуха М.М. (4; 1915), Бердоєв І. (1917), Бєлоліков В.С. (3; б.д.), Беккер М.З. (б.д.), Бессарабов Н.Д. (5; 1916–1917), Біч-Лубенський Н. (1918), Богородицький (б.д.), Борисов В. (б.д.), Брайловський Н. (2; 1916), Бурковський А.Т. (3; 1917), Вакулов А. (2; 1915–1917), Василь, єпископ (12; 1915–1918), Васильов І. (2; 1913–1916), Верченко М. (2; 1918), Гаврилов В. (7; 1916–1917), Гейцин П.В. (2; 1915), Глаголєв О. (2; 1917), Глубоковський М.М. (27; 1916–1917), Голубєв О.С. (2; 1916–1917), Голубєв С.Т. (14; 1915–1917), Горохов Д.В. (16; 1915–1918), Гроссу М.С. (1917), Грязнов К. (3; 1915–1916), Дашкевич О.К. (1911), Долгополов В. (3; 1912–1914), Дроздов М.М. (2; 1911), Дроздович В.К. (2; 1915–1917), Дятлов Г. (9; 1911–1914), Дятлов І.Г. (10; 1909–1918), Єкатерина, ігуменя (4; 1918), Єпифанович С.Л. (8; 1911–1913), Єфремов А.М. (2; б.д.), Жужи М. (1913), Забузький В. (7; 1909–1911), Зубковський В. (2; 1912–1913), Завадовський А. (1906), Задонський О. (3; 1914–1915), Златоверхников М.Д. (2; 1914–1915), Ікорський О.Г. (33; 1895–1914), Інокентій, єпископ (3; 1912–1916), Іоаникій, ієромонах (6; 1915–1916), Ісупов К.М. (2; 1915), Кагаров Є.Г. (2; 1915), Казанський Є.І. (20; 1915–1917), Козлович А.І. (3; 1917), Корольков І.М. (3; 1919), Кравченко К.А. (2; 1916), Куделенко Д.Є. (10; 1914–1917), Кульчицький П.П. (1918), Кулаковський Ю.А. (1913), Лебединцев В.Ф. (1919), Лященко З.Т. (21; 1906–1917), Лященко І.І. (48; 1904–1914), Ля-

щенко П.І. (21; 1899–1915), Маккавейський М.К. (8; 1915–1918), Матвєєв А. (5; 1915–1918), Нектарій, іеромонах (8; 1915–1917), Никодим (3; 1915–1918), Нікольський П.О. (2; 1915–1916), Остроумов С.Г. (5; 1915–1918), Петров М.І. (1917), Подвисоцький (12; 1915–1918), Попов Т.Д. (8; 1915–1917), Поснов М.Е. (30; 1915–1919), Синявський С. (5; 1915–1917), Сікорський І.О. (2; 1915), Смирнов М.П. (5; 1916–1918), Соболєв Г.М. (3; б.д.), Струменський Л.В. (4; 1913–1916), Тростянський Д. (5; 1915–1916), Трубніков М. (8; 1913–1917), Тураєв Б. (3; 1914–1915), Фетисов М.М. (7; 1915–1917), Фоменко К. (5; 1909–1916), Хохлов В. (4; б.д.), Чернишов С.І. (4; 1915–1916), Чуєв П.П. (7; 1915–1917), Шаровольський І. (2; 1916), Шимкович П. (6; 1915–1917), Яблоновський М.В. (21; 1915), Яблоновський Л. (43; 1915–1918) та ін.

Матеріали господарчо-майнового характеру

Грошові рахунки, квитанції, списки витрат, медичні рецепти тощо (1903–1917).

Матеріали родичів Т.І. Лященка

Табель успішності та курсовий твір слухачки Київських вищих жіночих курсів З.Т. Лященко (дочки) "Избрание на царство Михаила Федоровича Романова" (б.д.); справа про придбання плодового розсадника в с. Деміївка Київської губернії З.Т. Лященко (угода, платіжні розписки, листування з іншими розсадниками, їхні каталоги) (1911–1918); родинне листування тощо.

Фотографії

Мішин П. (1915) та ін.

Т. І. Воронкова

МАКОГОН Олександр Григорович (нар. 1921) – краєзнавець, біолог, вчитель.

Народився в с. Погребах Прилуцького району Чернігівської області. Закінчив Прилуцьку педагогічну школу (1940), Ніжинський педагогічний інститут (1951). Учитель біології та хімії. Методист Київського обласного інституту удосконалення вчителів (1968–1981).

Ф. 289, 292 од. зб. (1941–1991).

Творчі матеріали

Записки сільського вчителя (1964); Чи знаєш ти хімію? (1964); Статті про методику викладання біології та хімії в школі (1965–1985); Історія з музикою (1965); Статті про вчителів-новаторів (1965–1982); Знам'янська школа (1965); Сільський музей (1966); Ентузіаст (1966); Село Знам'янка та навколишні села (1966); Цікаве в ботаніці (1967); Учити мріяти (1970); Цікаві рослини (1970); Цікаве про людину (1970); З любов'ю до природи (1973–1975); Своїми руками (1974); В гостях у Пушкина (1977); Хліб насущний (1977); Хто ж ви, дельфіни? (1977); Вічно жива вода (1979); Цікаві дерева (1979); По залах Броварського історично-краєзнавчого музею. Путівник (1982); Бровари та Броварщина (1982–1985); Збірки оповідань про тварин (1983–1984); Герої Броварщини (1985); Освіта на Броварщині. Історичний огляд (1985); рецензія на посібник з ботаніки (1979); матеріали, пов'язані з підготовкою праць до друку (1962–1978); переліки опублікованих та неопублікованих збірок, статей та рецензій на них (б.д.) та ін.

Рецензії на праці фондоутворювача

Рецензенти: Гончаров А.І., Зайченко Н.І., Івченко С., Євграфов В.Ф., Єльніков Д.П., Нікітіна Л.Г., Петренко С., Петров Ю.Л., Раскін С.Я., Трайтак Т.Л. та ін. (1962–1983).

Біографічні матеріали

Моє життя (автобіграфічний опис) (2; 1985, 1991); особисті документи (1944–1985); акти прийому матеріалів Макогона О.Г. до Республіканського Педагогічного музею (1985); вітальні адреси (1971–1983).

Листування

Адресати: Агібалов К.С. (1946), Макогон В.І. (40; 1947), Жук О.В. (9; 1941–1945), Смирнов (1967).

Видавництва: "Молодь", "Радянська школа"; редакція газети "Радянська освіта" (1977–1979).

Кореспонденти: Билінкина А. (18; 1980), Бірюкова Є.А. (19; 1945–1980), Вербинець Г.О. (1970), Герасименко В.С. (3; 1943–1944), Деребас М. [40-і роки XX ст.], Жук О.В. (1941), Кадикова В.Д. (12; 1943–1947), Макогон В.І. (31; 1947), Мещеряков І.М. (1946); Петров Ф.В. (1981), Песков В.[М.] (1962), Підоплічко І.Г. (1959) та ін.

Вище прикордонне військово-політичне училище ім. К.Є. Ворошилова КДБ СРСР (1986), Міністерство освіти УРСР (1971), редакції газет: "Комсомольская правда" (1965), "Радянська освіта" (1952); редакція журналу "Хімія в школі" (1950), товариство "Знання" (1967), Український науково-дослідний інститут плодівництва (1947).

Матеріали інших осіб

Корнєєв В.[П.] "Людина неспокійної вдачі", "Хімії палкий пропагандист" (1962–1963).

Фотографії

Макогон О.Г. (3; 1944–1985).

М. Л. Скирта

МАКСИМОВИЧ Михайло Олександрович (1804–1873) – історик, філософ, природознавець, етнограф, фольклорист, літературознавець, письменник.

Народився на хут. Тимківщина (тепер – с. Богуславець Золотоніського району Черкаської області). Закінчив Новгород-Сіверську гімназію (1819), Московський університет (1823). Магістр фізико-математичних наук (1827); професор кафедри ботаніки Московського університету (1833). Професор російської словесності, ректор (1834–1835), декан філософського факультету Університету св. Володимира (1834–1841).

Видавець альманахів "Денница" (1830–1834), "Киевлянин" (1840, 1841, 1850), "Украинец" (1859, 1864). З 1857 р. завідував редакцією "Русской беседы". Почесний член Київської духовної академії, Київського, Московського, Новоросійського університетів, дійсний член Московського товариства любителів російської словесності (1833), Московського товариства історії та старожитностей російських (1834),

Одеського товариства історії та старожитностей (1839), Московського археологічного товариства (1865) та багатьох інших; член Тимчасової комісії для розгляду давніх актів. З 1871 р. член-кореспондент Петербурзької Академії наук.

Ф. 32, 503 од. зб. (1679–1889); ф. I, № 667, 1857–1868, 5024, 5111, 5125, 5129–5131, 5136–5137, 5139; ф. II, № 3089–3094, 3127, 3209, 3338–3341, 3411, 3429–3430, 3581–3590, 3891–3894, 4273–4295, 6009–6010; ф. III, № 7170, 7438–7441, 7499–7500, 9211–9212, 9638.

Наукові матеріали

Записки из естественной истории (1826); Вторая книга Наума. Глава I. О земле [1832]; Письма о Богдане Хмельницком к Н.И. Костомарову (1860); Порости (б.д.); Список естественным семействам растений, расположенным по методу Ант[она] Лаврентия Жюссьё (б.д.); Различие тел орудных от неорудных (б.д.); О медицинском употреблении некоторых растений в простонародье (б.д.); Систематика. Изложение разных систем (б.д.); Эфир (б.д.); Изложение важнейших систем растительного царства (б.д.); Общие понятия о планетах (б.д.); Зоологические записки (б.д.); Общие свойства тел (б.д.); Химия (б.д.); Класс I. Ложецветные (б.д.); Класс II. Чашецветные (б.д.); Класс III. Однопологовые (б.д.); Сказание о побоище В[еликого] кн[язя] Димитрия Ивановича Донского (б.д.); Классификация изящных искусств (б.д.); История, критика – теория поэзии. Изящные искусства (б.д.); О рифме в народной поэзии великорусской и украинской (б.д.); О чувстве вообще. Об эстетическом чувстве. Глава II. (б.д.).

Лекції і матеріали до них: XVI лекций естественной истории (1831–1832); Методология. История ботаники (б.д.); Физиология растений (б.д.); От первых лекций 1834 года [по словесности] (б.д.); Характеристика поэзии (б.д.); Склад великорусских песен (б.д.).

Рецензії на праці фондоутворювача

Рецензія на працю "История древней русской словесности", кн.1 (виписка з журналу "Современник". 1840, кн. 3).

Біографічні матеріали

Атестат, виданий Університетом св. Володимира. Завірена копія (1866); подорожні на проїзд від Києва до Одеси, від Ялти до Сімферополя (1836); білет, виданий Університетом св. Володимира на право проїзду до Криму і Кавказу (1836); [подорожні нотатки під час поїздки до Криму] [1836]; копія власноручної записки Максимовича Олександра Івановича про сімейні події [1803–1829].

Виписки з документів XVII–XIX ст. про земельні, майнові та інші справи предків та нащадків М.О. Максимовича.

Листування

Адресати: Максимович М.В. (85; 1858–1872), Максимович О.І. (б.д.), Максимовичі І.І. та О.В. (б.д.), Щербак М.Г. (б.д.).

Міністр народної освіти Д.О. Толстой (1870).

Кореспонденти: Бодянський О.М. (35; 1835–1873), Боровиковський Л.І. (2; 1836, 1839), Крамаренко І. (1840), Лукашевич П.А. (1847), Максимовичі О.І. та Г.Ф. (139; 1825–1832), Максимович Г.Ф. (б.д.), Маркевич М.А. (3; 1838–1846), Рігельман М.А. (б.д.), Срезнєвський І.І. (4; 1834–1838) та ін.

Міністр народної освіти Д.О. Толстой (1870).

Матеріали інших осіб

Захарченко М. "Малороссийские песни" (1838); Квітка-Основ'яненко Г.Ф. "Добрый пан. (Всякому свое призвание)" [1839]; Куліш П.О. "Записки разных изустных преданий и рассказов, относящихся к киевской и украинской старине" (1840); Украинские народные песни, записанные матерью Михаила Александровича Максимовича Гликерией Федоровной Максимович (1828); Мейєр ( ) [К.А.] [Звіт про дослідження рослин на околицях П'ятигорська, Кисловодська, Бештау та ін.] (б.д.); Малороссийские песни, списанные Потылицею в Киевской губернии в 1843 г.; Хитров Н. "О священной поэзии евреев" (1832); Малороссийские песни, собранные в Киеве П. Чуйкевичем в 1843 г.

Листи І.С. Аксакова (1881), О.М. Куліш (10; 1859–1880), П.Г. Лебединцева (1875), С.І. Пономарьова (1875–1876) та інших до М.В. Максимович, а також листування родини Максимовичів, Тимковських XVIII–XIX ст.

Матеріали до історії монастирів, майнові, земельні справи XVIII–XIX ст.; "Перечневые табели", "Книги ревизиальные" сотень Пещанської, Ірклиївської, Баришевської, Басанської (1740–1750); "Описание Киевского наместничества по разделению оного на одиннадцать уездов ... с показанием, каких полков и сотен в какие селения и в который уезд войшло" (1781); зізнання гайдамацького ватажка Івана Подоляки (1750).

Літ.: *Артемиева С.* Ученый-энциклопедист, видный просветитель // Радуга.– 1989.– № 5.– С. 131–138; Биографический словарь профессоров и преподавателей Московского университета.– М., 1855.– Ч. 2.– С. 1–22; Биографический словарь профессоров и преподавателей Университета св. Владимира (1834–1884).– К., 1884.– С. 379–397; Венгеров С.А. Источники словаря русских писателей.– Пг., 1917.– Т. 4.– С. 115–118; *Владимирский-Буданов М.Ф.* История Университета св. Владимира.– К.,

1884.– Т. 1.– С. 86–109; Довідник з історії України.– К., 2001.– С. 443–444; З іменем святого Володимира : Київський університет у документах, матеріалах та спогадах сучасників : У 2 кн.– К., 1994.– Кн. 1.– С. 85–112; Кн. 2.– С. 425–426; *Ковалинский В.В.* Меценаты Киева.– К., 1998.– С. 15–16, 19, 55–56, 114, 146, 422, 484; Личные архивные фонды в государственных хранилищах СССР : Указ : В 3 т.– М., 1962.– Т. 1.– С. 425; Малий словник історії України.– К., 1997.– С. 245–246; *Марков П.Г.* М.О. Максимович – видатний історик XIX ст.– К., 1973; *Марков П.Г.* Жизнь и труды М.А. Максимовича.– К., 1997; *Остряшн Д.Х.* Світогляд М.О. Максимовича. К., 1960.– 164 с; Педагог, учений, патріот : Матеріали IV наук.-освітян. конф., присвяч. М.О. Максимовичу. (груд. 1994).– К., 1997.– 78 с.; *Пономарев С.И.* М.А. Максимович : Биогр. и ист.-лит. очерк // Журн. М-ва нар. просвещения.– 1871.– № 10.– С. 175–249; *Попов П.М.* М.О. Максимович (До 150-річчя з дня народження) // Вісн. АН УРСР.– 1954.– № 10.– С. 55–64; *Стешенко И.* К столетию годовщины рождения М.А. Максимовича // Киев. старина.– 1904.– № 9.– С. 347–377; *Тимошик М.* Її величність книга. Історія видавничої справи Київського університету 1834–1999.– К., 1999.– С. 63–100; Українська література у портретах і довідках. Давня література – література XIX ст. : Довід.– К., 2000.– С. 188–190; Українська літературна енциклопедія.– К., 1995.– Т. 3.– С. 269–270; Українська мова : Енцикл.– К., 2000.– С. 300; Українська радянська енциклопедія.– К., 1962.– Т. 8.– С. 414–415; Український радянський енциклопедичний словник.– К., 1967.– Т. 2.– С. 409; Українські архівісти : Біобібліогр. довід.– К., 1999.– Вип. 1.– С. 204–206; Українські письменники : Біобібліогр. слов.– К., 1963.– Т. 2.– С. 671–689; *Щеглова С.А.* Описание рукописей Киевского художественно-промышленного и научного музея.– Пг., 1916.– С. 98–99.

І. Д. Лисоченко

МАЛЕЧА Нестор Михайлович (1887 – не раніше 1979 р.) – мовознавець, етнограф, фольклорист, письменник.

Народився в с. Струговська Буда (тепер Суразький район Брянської області). Навчався в Чернігівській духовній семінарії, Новгород-Сіверській класичній гімназії (до 1904 р.), закінчив Археологічний інститут в Києві (1925) та Уральський педагогічний інститут (1945). Учителював в Херсоні (1917), Миколаєві (1919–1920); шкільний інструктор Політуправи Київської військової округи (1921–1922), інспектор ліквідації неписьменності, українізації та ін. (1922–1930); директор технікуму м'ясної промисловості (1930–1931), завідувач лексичним бюро Інституту мовознавства АН УРСР (1930–1933). У 1934 р. був адміністративно висланий до Уральська КазРСР; викладач Уральського педінституту (з 1939). Кандидат філологічних наук (1955).

Ф. 271, 573 од. зб. (1921–1979); ф. I, № 42799.

Наукові і творчі матеріали

Украинское население Уральской области по переписи населения в 1959 г. (1959); "Мадригал в честь именин" Жене Залмуниной (1970); Отражение патриотизма и ненависти к немецким захватчикам в лексике русского языка 1941–1945 (1975); Советская девушка (1977); Денник (1978–1979); список друкованих праць (1979); матеріали до дослідження

розвитку мислення та мовлення (б.д.); Перечень материала из Архива АН СССР Ленинградского отделения (б.д.); Фольклор уральских казаков (б.д.); Харчування 1944 р. Запис (б.д.).

Записи та вірші (1923–1974); альбом віршів та афоризмів різних авторів (2; б.д.).

Біографічні матеріали

Особисті документи (1921–1958); почесні грамоти (1928–1977); вітальні адреси (1962–1967); автобіографія (1974–1979); спогади (1978).

Матеріали службової і громадської діяльності

Всеукраїнська АН. Інститут мовознавства. Звернення до всіх громадян взяти участь у зборі лексичного матеріалу для бюро інституту (1932); документи службової діяльності, виписки, відгуки, плани та ін. (1933–1979); тези доповідей на наукових конференціях (1947–1966); "Создать лингвистический справочник к сочинениям В.И. Ленина" [доповідна записка] (1970).

Листування

Кореспонденти: Аванесов Р.І. (1958), Ардентов Б.П. (1967), Баймут Т.В. (1961), Баймут Т.П. (б.д.), Бирюков В.П. (2; 1957–1958), Бломквист Є.Е. (1947), Бондалєтов В.Д. (3; 1958–1966), Борковський В.І. (5; 1953–1977), Бромлєй С.В. (2; 1949, 1977), Булаховський Л.А. (1958), Вер О.І. (11; 1974–1978), Висотський С.С. (5; 1950–1977), Гекельмани Ю.Є., Р.А. (6; 1974–1977), Георгієвський О.П. (3; 1946–1955), Головін В.О. (6; 1961–1968), Горецький П.Й. (5; 1964–1966), Жилко Ф. (9; 1959–1977), Жовтобрюх М.А. (7; 1976–1978), Жуковська І.В. (2; б.д.), Зібер Е.В. (17; 1972–1979), Зоріи Н.І. (3; 1955–1974), Копиленко М.М. (4; 1974–1975), Корсунов Н. (6; 1958–1977), [Лившиць] М.І. (20; 1973–1979), Малаховський В.А. (5; 1949–1960), [Малеча] Ф.М. (1944), Махмудов Х.Х. (45; 1967–1975), Мещерський М.О. (4; 1958–1971), Місюра-Вердоні В.Ю. (6; 1977–1979), Могутнов Г.Ф. (13; 1970–1974), Моісеєнко А. (31; 1968–1979), Палагіна В.В. (3; 1958–?), Попов І.О. (9; 1964–1977), Собіннікова В.І. (3; 1958–1974), Сенкевич В.А. (3; 1962–1974), Утєхіна К.А. (1965), Фатнєв Ю.С. (16; 1978–1979), Шапошніков Є.Д. (2; 1958–1967) та ін.

Академія наук СРСР, Відділення літератури та мови (1962), Архів АН СРСР (2; 1977), "Большая Советская Энциклопедия", видавництво (1951), Гомельський університет, кафедра російської мови (1977), Державна бібліотека ім. В.І. Леніна (11; 1952–1977), Державна наукова бібліотека при Київському університеті ім. Т.Г. Шевченка (2; 1963–

1976), Державна публічна бібліотека ім. М.Є. Салтикова-Щедріна (4; 1950–1978), Державний музей Т.Г. Шевченка (1951), "Известия", редакція газети (4; 1962–1978), Інститут геронтології АМН СРСР (1966), Інститут етнографії ім. М.М. Миклухо-Маклая (1966), Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М.Т. Рильського (4; 1976), Інститут мовознавства АН СРСР, Ленінградське відділення (4; 1951–1978), Інститут російської мови АН СРСР (9; 1948–1977), Київське округове товариство "Геть неписемність" (1929), "Колхозная жизнь", редакція газети (1957), "Коммунист", редакція журналу (1958), Куйбишевський державний педінститут (2; 1954–1959), "Литературная газета", редакція (6; 1949–1977), "Международная книга", всесоюзне об'єднання (2; 1972), "Московский рабочий", редакція художньої літератури (1967), Пекінське радіо, відділ радіомовлення на СРСР (6; 1958–1960), "Советская культура", редакція газети (1978), Радянський комітет славістів АН СРСР, відділення літератури та мови (1958), Уральський педагогічний інститут (5; 1962), учні м. Стародуба Брянської області (3; 1979), ЦНБ АН УРСР, відділ комплектування вітчизняною літературою та відділ наукової інформації (4; 1971–1977), Чернігівський історичний музей (1972), Чехословацьке радіо, редактор (1958).

Адресати: Бломквист Є.Е. (1947), Булаховський Л.А. (1958), Головін В.О. (1961), [Жуковська] Т.В. (1973), Іванов В.В. (1965), [Малаховський] В.А. (1954), [Махмудов] Х.Х. (3; 1967–1976), Мергель Е. (1974), [Русакова] Н.Г. (1966), Скоробагатов (1975), [Супрун] А.Є. (1957), [Утєхіна] К.А. (1961) та ін.

Видавництво Державного університету Каракалпакської АРСР (1978), головний редактор Казахської Радянської Енциклопедії (1977), депутат Верховної Ради СРСР Коспанов Ш.К. (1967), Державна бібліотека ім. В.І. Леніна (2; 1976–1978), директор Інституту етнографії АН СРСР (1977), заступник голови Ради Міністрів КазРСР тов. Черекаєв (1973), Західно-Казахстанське крайове літературне об'єднання (1963), Інститут мови та літератури Казахської АН (1952), Інститут мовознавства АН СРСР (1954), Комітет з друку при Раді Міністрів Казахської РСР (1967), Науковий Відділ ЦК КПРС (2; 1962, 1977), Радянський комітет славістів (2; 1958), редактор газети "Колхозная жизнь" (1957), редакція газети "Известия" (1977), редакція "Литературной газеты" (1977), редакція журналу "Русский язык в школе" (1962), редакція "Филологического сборника" (б.д.), Ярославський педінститут (б.д.).

Список кореспондентів, згаданих у матеріалах та листуванні Н.М. Малечі (б.д.).

Листи інших осіб

Лівшиць М.І. – редакції газети "Известия" (б.д.); Максимова-Меркель Е. – Лівшицю М.І. (1974); Махмудов Х.Х. – [Сидорову] В.К. (1969); Міністерство вищої освіти. Вища атестаційна комісія – Утехіній К.А. (1954); Міністерство освіти РРСФР – директору Куйбишевського державного педагогічного інституту (1954); Уральський педагогічний інститут. Ректор – Вищій атестаційній комісії (б.д.); Державний комітет з друку Ради Міністрів Казахської РСР, Казахський державний університет, Уральський педагогічний інститут та ін. Листування з приводу видання "Словаря русских народных говоров среднего и нижнего течения р. Урал", складеного Н.М. Малечею (57; 1966–1978).

Матеріали інших осіб

Всеросійське товариство охорони пам'яток історії та культури. Стародубське районне відділення. Пам'ять про С. Малечу. Фотоальбом з дарчим написом Н.М. Малечі (1979); Волошко Є. "Таємничий емігрант" (1967); Головин В. "Ядра языка" (1968); Малеча М.М. Вітальна адреса (1978); Меркель Е. "Письмо из Уральска в Сан-Франциско" (1971).

Літ.: *Бабенко Л.А.* Закоханий в українську культуру // Репресоване краєзнавство.– К., 1991.– С. 312–316; *Дзендзелівський Й.* Нестор Малеча – етнограф, фольклорист, філолог // Зап. Наук. т-ва ім. Шевченка.– Л., 1992.– Т. 223; Українська мова : Енцикл.– К., 2000.– С. 301.

М. К. Іванцікова

МАЛИНОВСЬКИЙ Іоаникій (Оникій) Олексійович (1868–1932) – правознавець.

Народився у м. Острог (Волинська обл.). Закінчив Університет св. Володимира (1892). Магістр державного права і приват-доцент Київського університету (1897–1898), викладач Томського (1898) та Варшавського (1913) університетів, голова Комісії по вивченню звичаєвого права ВУАН (1924); академік (1925).

Ф. 356, 101 од. зб. (1896–1993); ф. I, № 44642; ф. III, № 47058.

Наукові матеріали

Лекції і програми до них: Программы лекций по русской культуре (1921); Месть княгини Ольги (1925); Памяти декабристов (1925).

Біографічні матеріали

Щоденники (1920, 1925–1926, 1928); автобіографія (1923, 1929); Дело заключенного в Ивановском Переходном Исправдоме профессора И.А. Малиновского (1924); біографія (1926); трудовий список

(1928); выписка из формулярного списка (1932); довідка про смерть (1932); Маруся и дети. Из моих воспоминаний (б.д.).

Листування

Адресати: Малиновська Є.І. (13; 1920–1928), Малиновська М.О. (39; 1920–1921), Малиновська О.І. (12; 1921–1930).

Матеріали родичів І.О. Малиновського

Е.И. Малиновская. [Воспоминания о родителях] (1977–1979).

Малиновська М.О.: листи до дітей (8; 1929–1932).

Літ.: Академія наук України. Персональний склад, 1918–1993.– К., 1993.– С. 87; *Усенко І., Циганкова Е.* У пошуках історичних коренів сучасності : До 125-річчя від дня народження І.О. Малиновського // Вісн. НАН України.– 1993.– № 9.– С. 74–90; *Малиновський І.* З щоденників // Вісн. НАН України.– 1993.– № 10.– С. 80–94; № 11.– С. 70–84; *Циганкова Е.Г., Усенко І.Б.* О.О. Малиновський // Українська біографістика.– К., 1996.– С. 90–93.

Н. М. Зубкова

МАЛКОВ Григорій Митрофанович (1869 – [після 1915 р.]) – лікар-терапевт.

Народився в м. Пермі. Закінчив Пермську гімназію (1869), Імператорську Військово-медичну академію (1894). Приват-доцент кафедри часткової патології і терапії з клінікою (1900); асистент терапевтичної клініки (1902), лікар (1904), завідувач академічною терапевтичною клінікою професора С.П. Боткіна (1905), затверджений в званні екстраординарного професора Університету св. Володимира, дійсний член Товариства російських лікарів (1886).

Ф. 222, 220 од. зб. (1860–1919).

Наукові матеріали

Реферати (1897); нотатки з медицини (з лікарської практики) [кін. XIX – поч XX ст.]; конспекти лекцій з бактеріології чуми, холери, діабету [1899–[поч. XX ст.]; Влияние спиртных напитков на детей (б.д.); По поводу случая рака выходной части желудка (б.д.) та ін.

Матеріали службової та громадської діяльності

Документи про лікарську практику (свідоцтва, рецепти, звіти про відрядження) (1900–1918); протоколи засідання Київського відділення Всеросійського товариства розвитку та удосконалення російських лікувальних місцевостей (1915–1917) та ін.

Біографічні матеріали

Особова справа (біографії, характеристики тощо) ([кін. XIX ст. – 1914]).

Листування

Адресати: Іжевський (б.д.).

Кореспонденти: Вебер [Є.] (1913), Вербицький М. (1897), Георгієвський [М.М.] (6; 1897–1898), Голубицький Р. (1908), Гуровський Й. (1908), Данилевський [А.]Я. (б.д.), Дашкевич К.Г. (б.д.), Добромаслова Н. [1908], Єпіфанов Г.Г. (2; б.д.), Зубакін М.Є. (3; 1898), Каллау А. (1886), Комаров Л. (б.д.), Кудши В.М. (5; 1897–1910), Кулаковський Ю. (1908), Кулябко-Корецька Н.М. [1908], Кураєв Д.І. (25; 1896–1906), Лур'є [А.]І. (2; 1908), Любинський В.Ю. (б.д.), Малков Б.[Г.] (3; 1918), Малков В.[М.] (12; 1895–1904), Манухін І. (2; 1911), Мельгайль К.Є. (5; 1897), Мілашевич В.С. (1908), Муллови В. та Л. (17; 1897), Муратов [А.А.] (2; 1907–1908), Попов Л.В. (2; [1906]), Савельєв С.Т. (7; 1895–1897), Сікорський І.О. (б.д.), Соколов Ф.О. (1908), Сурікова О.В. (4; 1897–1898), Суслов К.І. (4; 1914), Трофимов М.П. (1907), Уфімцев В. (4; 1897), Чистович Ф.Я. (9; 1897) Шадріна О. (3; 1897–1898), Шадрін М.В. (5; 1897–1906), Шапіро Л. (б.д.), Шафір О. (1909), Шимановський А.Ф. (1908), Якубович В.П. (5; 1906–1914) та ін.

Акціонерне товариство російських електротехнічних заводів "Сіменс і Гальське" (2; 1912–1914); Університет св. Володимира. Медичний факультет (1918).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Господарчо-майнові папери (квитанції, білети, розписки) (1896–1919); кошторис на наукову діяльність, виготовлення препаратів, загальне господарство на 1918–1919 рр.

Матеріали інших осіб

[Малкови]. Запис віршів: "Надпись на гробнице", "Китайская песня" тощо (1918); щоденник Малкової (1913–1918); дворова книга садиб по вул. Святошинській (1908–1913); рецензія академіка Попова Л.В. на працю Дмитренка "Относительное сужение левого венозного отверстия" (б.д.) та ін.

Образотворчі матеріали

Малков В. Карикатури та малюнки (1913–1915).

Т. В. Міцан

МАНЖУРА Іван Іванович (псевдоніми – Іван Калічка, Ів. Мара, М-ра Ив. та ін.) (1851–1893) – поет, фольклорист, етнограф.

Народився в м. Харкові. Навчався в повітовій школі, Харківській гімназії, Харківському ветеринарному інституті (1870–1872). Працював у газетах "Екатерино-

славский юбилейный листок", "Днепр". Дійсний член Історико-філологічного товариства при Харківському університеті (1887), Московського товариства любителів природознавства, антропології та етнографії (1891).

Ф. XVI, 29 од. зб. (1888 – 20-і роки XX ст.).

Творчі матеріали

Іван Голик [1885–1886]; Батьківський заповіт [1888]; До земляків. [З народних уст] [1888]; Злидні, лиха година та чорт у наймах [1888–1889]; Над Дніпром. Думи та співи. Збірник [1888–1890]; Босяк. Билиця, Кобзар [кін. 80-х років XIX ст.]; Пан-брехун, Бабина-дивовижа [кін. 80-х років XIX ст.]; Дітська пісня, Весняна побрехенька, Шпачки [кін. 80-х років XIX ст.]; З народних уст [кін. 80-х років XIX ст.]; Декому [поч. 90-х років XIX ст.]; Трьомсин – богатир [1894]; Буря на озері [20-і роки XX ст.]; Веснянка. (Весняночка-паняночка) [20-і роки XX ст.]; Не згасла любов [20-і роки XX ст.]; Огню огнем не погасиш, води шукай (б.д.); Как лисичка на базаре побывала и другие сказки (б.д.); Степ (б.д.); Нісенітниця, або Про те, як ми з дідом багатіли, а батька ще на світі не було (б.д.); Хромая уточка и другие сказки (б.д.); Червоний горицвіт. Казка (б.д.) та ін.

Бібліографія творів Ів. Манжури та літератури про нього [20-і роки XX ст.].

Перекладі: Гете Йоганн-Вольфганг. "Рейнеке лис" [з нім.] (б.д.).

Літ.: *Березовський І.* Іван Манжура.– К., 1962; *Заремба В.* Іван Манжура.– К., 1972; Українська література у портретах і довідках. Давня література – література XIX ст. : Довід.– К., 2000.– С. 191–193.

М. Л. Скирта

МАСЛОВ Василь Іванович (1885–1959) – літературознавець, педагог, етнограф.

Народився в м. Ічня на Чернігівщині. Закінчив Університет св. Володимира (1909). Професорський стипендіат (1910–1913). Приват-доцент Університету св. Володимира, викладач Вищих жіночих курсів та декількох гімназій (1915–1920). Викладач Вищих педагогічних курсів у Прилуках, згодом зреформованих у педтехнікум (1920–1930). Одночасно (1927–1930) – директор Прилуцького крайового музею та видавець "Бюлетеня Прилуцького краєвого музею" (1928–1929). Науковий співробітник фольклорно-етнографічної комісії у Києві, згодом реорганізованої в Інститут матеріальної культури АН УРСР (1930–1940). Старший науковий співробітник відділу російської літератури Інституту української літератури АН УРСР (1946–1948). Одночасно – викладач Київського педагогічного інституту (1937–1947) та Київського університету (1937–1959). Кандидат філологічних наук (1944), доцент (1946). Член Історичного товариства Нестора-літописця, Історико-літературного товариства при Київському університеті, Неофілологічного товариства, Комітету

Київського відділення Російського товариства захисту жінок, Товариства по поширенню політичних і наукових знань та ін.

Ф. 243, 1448 од. зб. (1880–1959).

Наукові і творчі матеріали

К.Ф. Рылеев по документам Государственного архива (1910); Литературная деятельность К.Ф. Рылеева (1911–1915); Малорусские сюжеты в думах и поэмах К.Ф. Рылеева (1911); С.Н. Марин и его бурлескная трагедия "Превращенная Дидона" (1914); Начальный период байронизма в России (1915); Поэт-декабрист К.Ф. Рылеев (1925); Оссианизм Карамзина (1925); Оссиан в России. Библиография (1927); К вопросу о первых русских переводах поэм Оссиана-Макферсона (1928); Маркевич М.А. (З минулого культурного життя України І половини XIX ст.) (1928); Етюд з історії сільськогосподарської техніки в Россії та на Україні. (Проект парового плугу) (1928); Українська етнографія І пол. XIX ст. (1934); Побут сталінських шахтарів (1934); Хліборобська феодальна техніка XI–XIII ст. в Київській Русі. Вступ та матеріали до фотоальбому (1935); Рільницьке знаряддя і техніка за пам'ятками Райковецького городища феодальної доби (1935–1937); Хліборобська техніка в минулому (1936); Рибальська техніка XI–XVII ст. на Придніпров'ї (1936–1938); Мицкевич в кругу русских писателей начала XIX ст. (1940); Ломоносов (1940); И.А. Крылов (1944); Пушкин и современные ему английские писатели (1944); Великий народный поэт И.А. Крылов (1944); Иван Андреевич Крылов. Его жизнь и творчество. 1769–1844 (1944–1945); А.С. Грибоедов. (К 150-летию со дня рождения) (1945); Великий русский писатель Л.Н. Толстой (1945); Поэт-декабрист. (К 150-летию со дня рождения Рылеева) (1945); О народности и фольклоре у декабристов (1945); [Томас Мур в русской литературе]. Материалы к диссертации (1946–1948); К вопросу о популярности Т. Мура в русской литературе Пушкинской поры (1948); Томас Мур в русской литературе 20–30 гг. XIX ст. (1946); А.А. Блок. (К 25-летию со дня смерти) (1946); Декабристское движение и его отражение в украинской литературе и общественной жизни. Материалы к библиографическому указателю (1947); Островский – создатель русского национального самобытного театра (1948); Белинский – историк русской литературы [1948?]; Пушкин и декабристы (1949); Радищев А.Н. (1949); В.Г. Белинский – выдающийся критик-демократ (1949); Поэзия декабристов (1950); Украинская тема в русской литературе Пушкинской поры (1951); Украинское прошлое в русской литературе Пушкинской поры (1951); [Слово о полку Иго-

реве] (1951); Прошлое Украины в творчестве Гоголя (1952); Героическое прошлое украинского народа в творчестве декабристов. Брошура (1952); Героическое прошлое Украины в русской литературе Пушкинской поры. Главы, материалы (1953–1954); Неизданный роман П.П. Белецкого-Носенко "Зиновий Богдан Хмельницкий. Историческая картина событий, нравов и обычаев XVIII в. в Малороссии. 1829" (1954); Русско-украинские литературные связи I пол. XIX в. (Н.А. Маркович о поэтах Пушкинской поры) (1955).

Виписки з праць різних авторів, нотатки, газетні вирізки.

Лекції і матеріали до них (1919–1950): Древнерусская литература XI–XVII; Оригинальная литература Киевского периода XI–XIII вв.; Слово о полку Игореве; Литература Петровской поры нач. XVIII в.; Классицизм в русской и западноевропейской литературах; История русской критики (до Белинского); Литературные общественно-философские кружки 30–40 гг. XIX в.; Литературные общества нач. XIX ст.; Западники. Славянофилы; Русские писатели и Украина; История русской драматургии XVIII – I пол. XIX вв.; "Россиада" Хераскова и героикокомическая поэма XVIII ст.; Натуральная школа. (Литературное течение в русской литературе 40-х годов XIX ст.); Творчество декабристов; Гоголь и Украина та ін.

Рецензії: Якоби В.Ф. "Курс древней русской литературы" (1939); "Программа по истории русской литературы для учительских институтов. Отзыв о проекте" (1939); Захаревский Б. "Лермонтов" (1940); Грицай Ю.Ф. "Дневник провинциала в Петербурге" М.Е. Салтыкова-Щедрина" (1946); Голдин Ф.Л. "Политические мотивы в лирике Н.П. Огарева" (1947); Егорова Б.Л. "Чернышевский – литературный критик" (1948); Мацай А.И. "Ябеда" В.В. Капниста" (1949); Заславский И.Я. "Пушкин в Болгарии" (1951); "Программа по истории русской литературы для филологических факультетов государственных университетов (1952); Заславский И.Я. "Из наблюдений над поэтическим мастерством М.Ю. Лермонтова" (1957); Заславський І.Я. "Рилєєв і російсько-українські літературні взаємини" (1958) та ін.

Рецензії на праці фондоутворювача

Гудзий Н.К. "Отзыв о диссертации В.И. Маслова "Литературная деятельность К.Ф. Рылеева" (1944); Белецкий А.И. "В.И. Маслов. Пушкин и декабристы" (1949); Белецкий А.И. "В.И. Маслов. "Поэзия декабристов" (1950); Рыльский М.Ф. "В.И. Маслов. "Поэзия декабристов" (1950); Белецкий А.И. "В.И. Маслов. "Украинская тема в русской литературе Пушкинской поры" (1951); Назаревский А.А. "В.И. Маслов.

"Украинская тема в русской литературе Пушкинской поры" (1951); Назаревский А.А. "В.И. Маслов. "Неизданный роман Белецкого-Носенко "Зиновий Богдан Хмельницкий" (1953); Шолом Ф.Я. "В.И. Маслов. "Неизданный роман Белецкого-Носенко "Зиновий Богдан Хмельницкий" (1958).

Відгуки про роботу В.І. Маслова "Литературная деятельность К.Ф. Рылеева" в російській пресі – вирізки, виписки 1912 р.

Біографічні матеріали

Свідоцтва про народження (1893–1904); учнівські білети та похвальні листи Прилуцької гімназії (1901–1902); свідоцтво Університету св. Володимира про нагородження золотою медаллю за дипломний твір "Литературная деятельность К.Ф. Рылеева" (1908); диплом про закінчення університету (1909); повідомлення ректорату університету про залишення В.І. Маслова професорським стипендіатом по кафедрі російської мови та словесності (1910–1912); звіти та відгуки про заняття стипендіата (1910–1912); паспортна книжка (1915); посвідчення приват-доцента, викладача Київського університету (1915–1920); посвідчення, формулярний список, відпускні білети викладача 4-ї київської чоловічої гімназії (1915–1920); посвідчення викладача 1-ї київської гімназії (б.д.); охоронні листи на житлоплощу та бібліотеку (1920–1921); посвідчення про роботу викладачем Прилуцьких педагогічних курсів та педагогічного технікуму, довідка про затвердження на посаді асистента Етнографічної комісії ВУАН (1930); посвідчення наукового співробітника ВУАН (1932) та Інституту історії матеріальної культури ВУАН (1935–1940); справа Київського педагогічного інституту про затвердження В.І. Маслова в званні професора (1944–1945); диплом кандидата та атестат професора (1946–1949); матеріали пенсійної справи та пенсійне свідоцтво (1950–1951); матеріали святкування ювілею (1955); конспекти, реферати професорського стипендіата (1911–1913); записні книжки [40–50-і роки XX ст.] та ін.

Матеріали службової діяльності

Київський університет, Київський педагогічний інститут ім. М. Горького (1915–1959): планово-звітна документація з наукової, науково-методичної та педагогічної роботи; курси лекцій та спецкурси; науково-методичні розробки, програми, списки тем для студентських робіт та рефератів; студентські і аспірантські роботи та відгуки на них; матеріали екзаменаційних сесій та державних іспитів; матеріали наукового гуртка Київського університету "Кружок русской литературы XIX ст." (1946–1955) – плани, звіти, теми рефератів, протоколи засі-

дань, газетні вирізки статей про роботу гуртка та її керівника В.І. Маслова; матеріали участі В.І. Маслова в наукових сесіях і конференціях інституту та університету (тези доповідей, програми, запрошення); матеріали святкування ювілеїв В.І. Маслова в КДУ (1955).

Прилуцькі педагогічні курси, педагогічний технікум (1920–1930): посвідчення викладача (1922–1925); страхова книжка, членські білети Прилуцького відділення професійної спілки робітників освіти, Товариства друзів хімічної оборони, Міжнародного товариства допомоги борцям революції (1924–1927).

Прилуцький крайовий музей (1927–1930): звіт про стан природних та архітектурних пам'яток на Прилуччині (Сокиринці, Тростянець, Яготин та ін.) та прорублену В.І. Масловим роботу по охороні пам'яток (1929).

Етнографічна комісія ВУАН, Інститут матеріальної культури АН УРСР (1930–1940): матеріали, пов'язані з участю у конкурсі на заміщення вакантної посади асистента Комісії (1930); матеріали, пов'язані з участю в роботі Вишгородської, Райковецької, Ольвійської археологічних експедицій (звіти, фотографії розкопок та їх учасників, записні книжки) (1933–1935); матеріали відряджень до м. Сталіно для збирання матеріалів про побут шахтарів (посвідчення про відрядження, звіт) (1934–1935); матеріали участі в експедиції "Укрфільму" для збирання матеріалів про героя громадянської війни М. Щорса (записні книжки, фотографії, записи споминів, звіт) (1935); робочі плани наукового співробітника інституту В.І. Маслова на 1937 р. та ін.

Матеріали громадської діяльності

Повідомлення Історичного товариства Нестора-літописця про обрання В.І. Маслова почесним членом товариства, статут товариства, запрошення на засідання (1894–1915) та його доповіді (1911–1914); запрошення Комітету Київського відділення Російського товариства захисту жінок на засідання (1906); повідомлення Неофілологічного товариства про засідання (1911); повідомлення про відкриття Історико-літературного товариства при Університеті св. Володимира, запрошення на засідання товариства (1917–1918) та ін.

Листування

Адресати: Адріанова-Перетц В.П. (2; 1956–1957), Айналов Д.В. (1936), Алексеєв М.П. (5; 1929–1955), Берков П.Н. (1955), Грицай Ю.Ф. (1950), Гудзій М.К. (2; 1955), Єремін І.П. (1958), Засенко О.Є (1950), Ізмайлов М.В. (2; 1957), Коплан Б.І. (1928), Князєв Г.О. (1939), Кузнецов Д.І. (1945), Лбовський А.М. (1954), Малишев В.І. (1952) Максимен-

ко Ф.П. (2; 1954–1957), Маслов Ю.С. (1955), Модзалевський Б.Л. (1910), Модзалевський Л.Б. (1929–1930), Модзалевський (1928), Окс М.М. (2; 1948–1949), Оксман Ю.Г. (4; 1954–1955), Перетц В.М. (1933), Рейсер С.А. (1955), Смирнов П.П. (1910), Сперанський М.Н. (1929), Толстая Т.В. (1957) та ін.

Кореспонденти: Авербух А. (1930), Адріанова-Перетц В.П. (2; 1955–1958), Айналов Д.В. (1937), Айзеншток І.Я. (1955), Алексєєв М.П. (5; 1929–1955), Базилевич В.М. (1941), Білецький О.І. (3; 1914–1947), Берков П.Н. (1955), Грицай Ю.Ф. (6; 1946–1950), Гудзій М.К. (2; 1955), Єремін І.П. (2; 1955), Жюно В. (1914), Зільберштейн І.С. (2; 1951–1952), Ізмайлов М.В. (4; 1928–1957), Кирилюк Є.П. (1955), Клінгер В. (3; 1959), Лернер Н. (1928), Литвинов В.В. (1911), Максименко Ф.П. (3; 1954–1957), Малишев В.І. (2; 1951), Модзалевський Б.Л. (4; 1916–1928), Модзалевський Л.Б. (5; 1928–1930), Назаревський М.А. (1944), Оголовець В.С. (1912), Окс М.М. (2; 1948), Оксман Ю.Г. (3; 1954–1956), Рейсер С.А. (3; 1955–1958), Сперанський М.Н. (1929), Стаховський М. (2; 1949–1950), Степович А.І. (1927), Сумцов М. (1912), Толстая Т.В. (1955), Шляпкін І. (1910), Щербина О.М. (1927), Язиков Д.Д. (1911) та ін.

Листи, телеграми від наукових, громадських організацій та приватних осіб зі співчуттям з приводу смерті брата – С.І. Маслова (113; 1957).

Книги з дарчими написами

Дарувальники: Авербух А. (1930), Айзеншток І.Я. (2; 1929), Базилевич В. (1941), Білецький О.І. (4; 1926–1951), Грузинський О.С. (1907, 1952), Гудзій М.К. (5; 1915–1953), Заславський І.Я. (1958), Косарик Д.М. (3; 1949–1956), Крутікова Н.Є. (2; 1947–1948), Малина М.К. (1956), Мацай А.І. (3; 1957–1958), Назаревський О.А. (3; 1924–1953), Огієнко І.І. (1911), Піскорський В.К. (1906), Плющ П.П. (1958), Степович А.І. (2; 1933), Хмелевська Є.М. (1955), Чалий Д.В. (1952), Шолом Ф.Я. (1958) та ін.

Матеріали інших осіб

Аладьин Е. "Кочубей" [сер. XIX ст.]; Белецкий А.И. "Колбовский Я.А. "Гаршин – художник" (1949); Белецкий А.И. "Международное значение украинской литературы" (1947); Бобров Е.А. "О байронизме А.И. Полежаева" (1905); Бобров Е.А. "Мелочи из истории русской литературы" (1907); Венгеров Л.М. "Повесть Горького "Трое" (б.д.); Венгеров Л. "Столетие письма Белинского к Гоголю" (1947); Волинський К. "Літературна творчість Г.С. Сковороди" (1951); Вядро Ш.

"Дар ученого" (1958); Гольдин Ф.Л. "Политические мотивы в лирике Огарева" (1947); Грицай Ю.Ф. "Дневник провинциала в Петербурге" М.Е. Салтыкова-Щедрина" (1946); Егорова Б.Л. "Чернышевский – литературный критик" (1947); Заславский И. "Заметки о художественном своеобразии поэтического творчества К.Ф. Рылеева" [50-і роки XX ст.]; Зильберштейн И.С. "К.Ф. Рылеев "Неизданные материалы" (1951); Колбовский Я.А. "Гаршин – художник" (1947); Кузьменко А.Е. "Мотивы мужества и борьбы в творчестве С.Я. Надсона" (1947–1948); Кульский Л.А. "Новая конструкция хлоратора КФИСа. Хлорирование воды и перспективы развития хлораторного хозяйства" (1932); Лукацкая Ф.К. "Чайка" (1947); Максименко Ф.П. "Перша книга, присвячена О.М. Радищеву" [50-і роки XX ст.]; Маслов Ю.С. "Два неопубликованных письма И.С. Тургенева В.Р.С. Рольстону" (б.д.); Мовчановський П.М. "Обробка металів на середньому Подніпров'ї за часів Київської Русі" [30-і роки XX ст.]; "Обозрение преподавания в Университете св. Владимира на 1915–1917 уч. г. по историко-филологическому факультету" (1915–1917); "Обозрение преподавания на Высших женских курсах" (1915–1917); Присяжнюк М.Ф. "Боротьба за Марка Вовчка" (1947); Пулинец А.С. "Стиль жизни Клима Самгина [Горького]" (б.д.); Роменская М. "Княгиня Долгорукая Н.Б. в русской литературе XIX в." (1919); "Рукописный сборник стихотворений русских поэтов конца XVIII – начала XIX ст." (б.д.); Пыпин А. "Срезневский Измаил Иванович" (1880); Фащевская. "Общественно-политическая лирика Лермонтова последнего пятилетия его жизни" [стенограма лекції] (1940); Фофанская В.И. "Московское студенчество 30-х годов (XIX ст.)" (1919); Чужой. "Общество любителей русской словесности" [стаття] (1911); Шаровольский И. "Сказание о мече Тюрфинга" (1906); Щербина О.М. "Автобіографія" (1931); "Литературная деятельность Пушкина на юге России" (1919); "Литературная деятельность графа Ф.Н. Ростопчина" (1919) та ін.

Фотографії

В.І. Маслов (1901–1954); В.І. Маслов, С.І. Маслов в родинному колі [1903–1913]; з учасниками "Семінарія російської філології проф. В.М. Перетца" (1906–1914); з випускниками історико-філологічного факультету Київського університету (1909); з випускниками Прилуцького педагогічного технікуму (1923–1926); з шахтарями (м. Сталіно) (1934); зі студентами Київського педагогічного інституту (1948–1954) та Київського університету (1948–1954); В.І. Маслов, С.І. Маслов, О.І. Білецький, Л.А. Булаховський з випускниками історико-філологіч-

ного факультету (1945); Н.Г. Бухаріна-Власова (1928–1929); М.К. Гудзій (1912); А.М. Лобода (б.д.); В.М. Перетц (б.д.); А.І. Степович (1927); О.М. Щербина (1934) та ін.

Авторські фотографії В.І. Маслова: Київ та його околиці, Прилуки та околиці (1910–1931); Яготин та околиці [30-і роки XX ст.]; хутір Ясківці (1909–1912); маєток Галаганів в Сокиринцях (1927–1929); Тростянець (колишній маєток Скоропадських) (1929–1931); Густиня (монастир) [20–50-і роки XX ст.]; Березова Рудка (колишній маєток Закревських) (1928); маєток Кочубея в с. Згуровка (1906); Новгород-Сіверський (Спасо-Преображенський монастир) (1935); Воскресенська церква (с. Журавка); церква в с. Іржавець на Прилуччині [30-і роки XX ст.]; м. Ічня на Чернігівщині (1903, б.д.) та ін.

Учасники Вишгородської, Райковецької, Ольвійської археологічних експедицій ВУАН, місця розкопок, знахідки (1933–1935); приміщення, стенди та експонати відділу феодалізму Всеукраїнського музейного містечка (1935); стенди, експонати Прилуцького окружного музею (1930) та репродукції його експонатів з Сокиринської колекції Галаганів (портрети представників роду Галаганів, Дмитрія Ростовського, Георгія Конського, Петра Могили та ін.; картин: "Изображение войска Донского войскового атамана", "Изображение войска Донского старшины", "Изображение малороссийского мещанина", "Изображение малороссийского мужика", "Мамай", "Ярмарка в Малороссии" та ін. (1930–1931).

Літ.: Українська літературна енциклопедія.– К., 1995.– Т. 3.– С. 311; Украинская советская энциклопедия.– К., 1981.– Т. 6.– С. 34; Український радянський енциклопедичний словник.– 1967.– Т. 2.– С. 444; *Воронкова Т.І.* Архів Василя Івановича Маслова // Рукописна та книжкова спадщина України.– К., 1993.– Вип. 1.– С. 154–164; *Попов П.М.* Василь Іванович Маслов // Вісн. Київ. ун-ту.– 1959.– № 2: Сер. філології та журналістики.– Вип. 1.

Т. І. Воронкова

МАСЛОВ Сергій Іванович (1880–1957) – літературознавець, книгознавець, педагог.

Народився в м. Ічні (тепер Чернігівська обл.). Закінчив Київський університет (1907); викладач Вищих жіночих курсів (1912–1913), приват-доцент (1914), професор Київського університету (1935), засновник і завідуючий Музеєм війни та революції при Київському університеті (1919–1924), співробітник Українського науково-дослідного інституту книгознавства (1923–1935), завідуючий відділом стародруків Всенародної бібліотеки України (1926–1937), завідуючий відділом давньої української літератури Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР (1939–1950); доктор

філологічних наук (1948), член Історичного товариства Нестора-літописця, Історико-літературного товариства при Київському університеті, Російського військово-історичного товариства, Київського товариства дослідників мистецтв, Комітету охорони пам'яток та ін. Член-кореспондент (1939).

Ф. XXXIII, 8336 од. зб. (XV ст. – 50-і роки XX ст.); ф. III, № 64191, 67195–67196.

Наукові і творчі матеріали

Монографії, статті: Кирилл Транквиллион-Ставровецкий и его литературная деятельность (1904–1907); Казание Мелетия Смотрицкого на честный погреб о. Леонтия Карповича (1908); Наука Леонтія Карповича в неділю перед Різдвом (1908); Описание рукописей Исторического общества Нестора-летописца (1908); Еще Четыре проповеди Григория Конисского (1910); Обзор рукописей Университета св. Владимира (1910); Отрывок Христинопольского Апостола, принадлежащий библиотеке Университета св. Владимира (1911); Киевское книгопечатание. Историческая справка (1911); Портрет Р.И. Лукомского, писанный Т.Г. Шевченко (1911); Новый список "Слов постнических" Исаака Сирина древнейшей славянской редакции (1912); Библиотека Стефана Яворского (1914); Критико-библиографический обзор новейших трудов по славяно-русской библиографии и палеографии (1917–1918); Передмова до праці І.М. Каманіна, Ол. Вітвіцької "4 водяні знаки на папері українських документів XVI–XVII ст. (1566–1651)" (1923); Каталог ювілейної виставки українського друкарства (1924–1925); Книгопечатание на Украине в XVI–XVIII вв. (1924); Комітет для опису видань, що вийшли на території України в XVI–XVIII вв. (1924–1925); Украинская печатная книга XVI–XVIII вв. (1924–1925); Українська друкована книга XVI–XVIII вв. (1925); Етюди з історії стародруків. I–XII (1925–1928); К истории издания киевского "Синопсиса" (1927); До питання про літературну спадщину С.В. Лукомського (1927); Спроба інструкції та план роботи над складанням українського бібліографічного репертуару XVI–XVIII ст. (1928); Українські та білоруські видання XVI–XVIII ст. у бібліотеці Саратовського університету (1928); З історії бібліографії стародруків в половині XIX ст. (1929); П.П. Должиков та його "Аптека для души" (1929); Визначення дублету в ділянці стародруків (1931–1936); Приповісті Климентія Зиновіїва. Редакція тексту Сергія Маслова (1932); Спасо-Преображенский некрополь (1933–1936); Из истории русской филиграноргафии (1934); Історія кафедри російської словесності в Київському університеті (1935); Відділ стародруків Бібліотеки УАН (1936); Ломоносов в истории русского языка и литературы (1940);

Очерки истории украинской литературы второй пол. XVI–XVIII вв. (1944); Украинский философ Г.С. Сковорода (1944); Мануїл (Михайло) Козачинський і його "Трагедия о смерти последнего царя сербского Уроша V и о падении Сербского царства" (1945); Неизвестное письмо А.А. Блока к Л.И. Катонину (1945); Дорогоцінна пам'ятка давньої руської літератури (1950); "Слово о полку Ігоревім" і його художні переклади XIX–XX ст. (1953); Киевские экземпляры "Слова о полку Игореве" в издании А.И. Мусина-Пушкина. М., 1800 г. (1954); Праці О.І. Білецького з історії давньої української літератури (1955); Маловідомий український письменник кін. XVII – поч. XVIII ст. Іван Величковський (б.д.) та ін.

Лекції і програми до них: Южно-русская проповедь XVI и XVII ст. (1913); История русской проповеди XI – нач. XIII ст. (1913); Лекции по истории русского языка (1913–1914); Литература в Южной и Западной Руси XV–XVIII ст. (1914–1915); Славяно-русская палеография (1914 – [40-і роки XX ст.]); Очерки русской диалектологии (1917); Народная словесность. Русская литература XI–XVIII ст. (1917–1918); История русского театра XVII–XVIII ст. (1917–1919); История русской литературы XVIII–XIX ст. (1918–1919); Литература Северо-Восточной Руси. XV–XVII ст. (1918–1919); История книги (1920); Старославянский язык (1920–1921); История библиотек (1921); Рукописна книга в Західній Європі та Візантії за доби феодалізму (1932); Друкована книга в Західній Європі за доби первісного нагромадження капіталу та промислового перевороту (1932) та ін.

Доповіді, реферати: Краткий обзор рукописей, принадлежащих Обществу Нестора-летописца и Университету св. Владимира (1909); Памяти Павла Игнатьевича Житецкого (1911); О типографиях в Юго-Западной Руси XVI и первой пол. XVII в. (1914); Труды С.Т. Голубева по истории литературы Юго-Западной Руси XVI–XVIII вв. и по южнорусской библиографии (1922); Митрополит Стефан Яворский и его библиотека (1922); Опыт русской историографии В.С. Иконникова (1923); Б. Здановіч. Новознайдений невідомий друк Гутенберга "Provinciale Romanum" (1935); Друкарство на Україні XVI–XVIII ст. До 370-річчя українського друкарства (1943); Крилов Іван Андрійович (1944); Г.С. Сковорода, його життя і діяльність (1944); "Енеїда" І.П. Котляревського і українська література XVIII ст. (1948) та ін.

Рецензії: Петров Н.И. "Описание рукописных собраний, хранящихся в г. Киеве" (1904); Отзывы о трудах Ивана Ивановича Огиенко по истории украинской литературы (1918); Щеглова С.А. "Богогласник. Историко-литературное исследование. Киев, 1918" (1918); Н.В. Геппенер.

"Киевские глаголические листки" (1936); Білецький Олександр Іванович. "Матеріали до хрестоматії старої української літератури" (1939); Крип'якевич Ів. "Невикористане джерело до історії старої книги" (1946); Гудзий Н.К. "История древней русской литературы" (1950); Назаревский А.А. "О жанровой природе "Слова о полку Игореве" (1952); Попов П.М. "Вітчизняна війна 1812 року в сучасній поезії на Україні" (1952); Петров С.О. "Каталог книг гражданской печати XVIII в., хранящихся в Государственной публичной библиотеке" (1953); Махновець Л.Є. "Іван Франко – дослідник української віршової і драматичної літератури XVII–XVIII ст." (1955) та ін.

Робочі матеріали до наукових праць: з літературознавства, давньоруської літератури, слов'яно-руської бібліографії та палеографії, з історії української друкованої книги XVI–XVIII ст., з історії України XVI–XVIII ст., матеріали про І. Мазепу, К. Розумовського, П. Орлика, київських митрополитів та ін.

Етнографічні матеріали з Київської, Волинської, Полтавської губерній та з Буковини (записи народних пісень, фразеологізмів) (1897–1905).

Рецензії на праці фондоутворювача

Гудзий Н.К. "С.И. Маслов. "Библиотека Стефана Яворского" (1914); Белецкий А.И. "О статье "Дорогоцінна пам'ятка давньої руської літератури" (1950); Кулинич А.В. "О неопубликованном письме А.А. Блока и о комментарии к нему проф. Маслова" (1952); Рильський М.Т. "Дорогоцінна пам'ятка давньої руської літератури" (1950) та ін.

Біографічні матеріали

Щоденники (1892–1954); зошити та конспекти гімназиста і студента університету, студентські роботи; реферати, плани робіт та звіти, програми і конспекти як професорського стипендіата, звіт про роботу стипендіата та відгук на неї наукового керівника В.М. Перетца; письмові роботи до магістерських іспитів в університеті (1895–1913); особисті документи (1898–1957); матеріали до родоводу Маслових [поч. XX – сер. XX ст.]; довідки з місць роботи (1926–1944); грамоти, вітальні адреси, листи, телеграми, матеріали урочистих засідань, вирізки з періодичних видань, статей, присвячених ювіляру (1927–1955); документи для оформлення пенсії (1950).

Матеріали службової діяльності

Київський університет, Київський педагогічний інститут, середні навчальні заклади м. Києва: Курси лекцій, спецкурси, програми, методичні розробки, планово-звітні документи, матеріали з рецензування

курсових, дипломних робіт, студентських та аспірантських робіт та ін. (1912–1950).

Український науковий інститут книгознавства: робочі плани курсу лекцій зі слов'янської кириличної бібліографії, теорії книги та преси, індивідуальні плани аспірантів, списки та ін. (1923–1935); офіційне листування, планово-звітна документація, доповідні записки, доповідні, пов'язані з науковою розробкою питання по складанню українського бібліографічного репертуару XVI–XVIII ст., інструкції по опису книжкових видань (1925, 1928), написанню наукових розвідок з історії друкарства на Україні XVI–XVIII ст. (1925–1928).

Всенародна бібліотека України: Закладова документація Бібліотеки (1920–1937); офіційне листування, матеріали з науково-організаційної роботи по відділу стародруків в справі створення, зберігання, наукового опрацювання та використання фондів, документація з кадрових питань і наукової й бібліотечно-бібліографічної роботи, матеріали роботи в аспірантурі Бібліотеки (1926–1932); програми, планово-звітна документація тощо [1926–1937].

Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР: Планово-звітна документація з наукової та організаційної роботи відділу давньої української літератури (1939–1949) і особистої (1941–1949); матеріали про участь у підготовці підручника з історії української літератури (1939–1949), творів Т.Г. Шевченка (1938–1955) та збірників на пошану Д.І. Багалія (1927), І.Я. Франка (1939), О.І. Білецького; матеріали про участь в нарадах, конференціях, сесіях тощо, матеріали науково-організаційної роботи в аспірантурі Інституту (1938–1953); програми, планово-звітна документація та ін.

Матеріали громадської діяльності

Матеріали Історичного товариства Нестора-літописця, Історико-літературного товариства при Київському університеті, Російського військово-історичного товариства, Київського товариства дослідників мистецтв, Комітету охорони пам'яток та ін. (б.д.).

Листування

Адресати: Адріанова-Перетц В.П. (4; 1933–1949), Айзеншток І.Я. (2; 1948–1956), Алексеєв М.П. (4; 1923–1955), Багалій Д.І. (1926), Базилевич В.М. (2; 1922–1927), Барвінський Б.О. (5; 1928–1929), Білецький О.І. (7; 1939–1951), Берков П.Н. (3; 1951–1956), Булаховський Л.А. (3; 1941–1953), Возняк М.С. (3; 1952–1954), Гудзій М.К. (11; 1939–1954), Данилевський В.В. (1953), Дмитрієв Л.О. (3; 1953–1955), Дорошенко В.В. (2; 1929), Дядиченко В.А. (3; 1943–1950), Засенко О.Є.

(1953), Клепіков С.О. (4; 1932–1955), Коваленко О.В. (10; 1951–1956), Коцюбинський Х.М. (4; 1945–1955), Крачковський І.Ю. (2; 1948–1949), Крип'якевич І.П. (1956), Лихачов Д.С. (2; 1952–1955), Лобода А.М. (1913), Лукомський В.К. (1926), Максименко Ф.П. (4; 1948–1954), Малишев В.І. (4; 1951–1954), Меженко Ю.О. (3; 1932–1951), Перетц В.М. (33; 1910–1927), Піксанов М.К. (1955), Попов П.М. (2; 1926–1927), Рильський М.Т. (2; 1949–1950), Романовський В.О. (1954), Соболевський О.І. (1923), Срезневський В.І. (2; 1913–1925), Тичина П.Г. (1951), Франко І.Я. (1906), Шаховський С.М. (2; 1942), Яснопольський Л.М. (1956) та ін.

Кореспонденти: Адріанова-Перетц В.П. (23; 1934–1953), Айзеншток І.Я. (7; 1942–1956), Алексеєв М.П. (13; 1917–1955), Багалій Д.І. (1928), Білецький О.І. (42; 1902–1955), Білодід І.К. (1956), Возняк М.С. (1927), Гудзій М.К. (48; 1916–1952), Данилевський В.В. (2; 1953), Дорошенко В.В. (5; 1927–1929), Зеров М.К. (1927), Калинович М.Я. (6; 1915–1947), Кирилюк Є.П. (5; 1941–1956), Крачковський І.Ю. (2; 1949), Крип'якевич І.П. (2; 1946– 1955), Криштофович А.М. (1950), Крутікова Н.Є. (2; 1942–1948), Лобода А.М. (2; 1915–1922), Меженко Ю.О. (8; 1928–1955), Огієнко І.І. (4; 1920–1926), Перетц В.М. (7; 1925–1934), Полонська-Василенко Н.Д. (9; 1920–1940), Попов П.М. (27; 1916–1955), Ревуцький Д.М. (2; 1921–1927), Ревуцький Л.М. (1947), Рильський М.Т. (4; 1950), Рулін П.І. (8; 1915–1916), Соболевський О.І. (3; 1926–1927), Срезневський В.І. (1913), Тичина П.Г. (1941), Шабліовський Є.С. (1956), Шаховський С.М. (3; 1941–1942), Яснопольський Л.М. (4; 1941–1955) та ін.

Книги з дарчими написами

Дарувальники: Білецький О.І. (13; 1928–1955); Гудзій М.К. (1933); Дядиченко В.А. (1940); Єремін І.П. [1946]; Зеров М.К. (2; [1928–1934]); Коваленко О.В. [1955]; Максименко Ф.П. [1948]; Махновець Л.Є. [1951]; Огієнко І.І. (4; [1910–1932]); Оглоблін О.П. (2; [1940]); Орлов М.М. [1955]; Полонська-Василенко Н.Д. [1937]; Троїцький М.І. [1908]; Ямпольський І.Г. (3; [1945–1952]) та ін.

Матеріали родичів С.І. Маслова

Александренко В.Н.: біографічні та особисті документи (виписки з метричних книг, копії справ), офіційне і приватне листування (1887–1910); Іродіонов В.С.: образотворчі матеріали, малюнки (1912–1930); Карамзін Г.І.: приватне листування, особисті фотографії, відомості про Прилуцький повіт та Полтавську губернію поч. XX ст. (1913–1926); Маслова О.М.: наукові праці – "Життя та літературна спадщина Людо-

вика Гвіччіярдіні" (1911–1929); "Рукописна книга" (1924–1925); "Історія анекдотичної літератури XVIII ст." (1926–1928); "Повість про Оттона I в українській літературі" (1911–1929); рецензії, біографічні та особисті документи (1899–1933); звіти, відгуки, конспекти лекцій, особисті і родинні фотографії, офіційне, приватне та родинне листування.

Матеріали інших осіб

Кулаковський Ю.А. та Кулаковський С.Ю.: приватне листування з С.І. Масловим, особисті фотографії, мемуари (спогади М.І. Рубцова про його службу у Твері, Вільні, Варшаві, 1892 р.) (1890–1916); Перетц В.М.: біографічні та особисті документи (автобіографія, список наукових праць), наукові праці з давньоруської літератури, особисті фотографії, офіційне і приватне листування (з О.І. Білецьким, М.К. Гудзієм, С.І. Масловим, А.О. Степовичем); мемуари (спогади Е.І. Прокопенка про В.М. Перетца) (1904–1927) та ін.; Щербина О.М.: Біографічні та особисті документи (автобіографія, атестати, дипломи, список праць, некролог), наукові праці (статті та лекції з педагогіки); спогади про О.М. Щербину; офіційне та приватне листування, особисті і родинні фотографії [1887–1934].

Фотографії

Маслов С.І. (37; 1893–1955); у колі сім'ї (11; 1903–1955); зі студентами Київського університету (1901); з Ревуцьким Д.М., Ревуцьким Л.М., Ревуцьким М., Чулаковим Г.І., Данько К.Д. (1903); серед слухачів "Киевского филологического семинара проф. Перетца" (2; [1909]–1914); з учасниками "Семинария С.И. Маслова в Киевском университете" (1916); Маслов С.І. з Перетцом В.М., Адріановою-Перетц В.П., Масловим В.І., Щегловою С.О. [20-і роки XX ст.]; зі співробітниками Українського інституту книгознавства (1926); серед випускників Київського університету (10; 1926–1951) та Київського педінституту (6; 1937–1941); Маслов С.І. з Гудзієм М.К. (1946); Маслов С.І. з Булаховським Л.А., Гудзієм М.К. з дружиною, Масловим В.І. (1949); Маслов С.І. з Білецьким О.І. (1950); з Лучником та Коцюбинськими (1950); з Єреміним І.П. (1952); з Булаховським Л.А. (1953).

Александренко В.Н. (до 1909 р.); Білецький О.І. (1946); Білий В.В. (1932); Булаховський Л.А. (2; 1947–1949); Голубєв С.Т. (б.д.); Гудзій М.К. (4; 1912–1946); Дорошенко В. (1898); Забашта Л.Б. (б.д.); Зданевич Б.І. (1935); Зеров М.К. (б.д.); Іконников В.С. (б.д.); Кулаковський Ю.А. та його могила (3; 1889–1909); Кулаковський Ю.С., Реформатський С.М., Флоринський Т.Д., Бобрецький М.В. та ін. (б.д.); Леціус І.О. (1912); Малиновський І.О. (б.д.); Перетц В.М. (б.д.);

Петров М.І. (б.д.); Ревуцький Д.М. з сином (7; 1903–1912); Соболевський О.І. (2; б.д.); Сонні О.І. (б.д.); Степович А.О. (1927); Трубецькой С.М. (б.д.); Челпанов Г.І. (б.д.); Щербаківський Д.М. (б.д.); Яворський Ю.А. (10; 1889–1913).

Професори Університету св. Володимира (1880); випускники Київської духовної академії (1889–1893); Український драматичний гурток м. Чернігова (1918); похорон П. Мирного (1920) та ін.

Матеріали господарчо-майнового характеру

Прибутково-витратні книги, інвентарні книги бібліотеки С.І. Маслова (1900–1954).

Колекційні матеріали

Рукописи і стародруки XV–XIX ст. релігійного (житія святих, богословські трактати, проповіді, ірмолої, збірки духовних пісень, повістей, тлумачення Апокаліпсису св. Андрія Кесарійського та ін.) та фольклорного (збірки пісень, віршів, повістей, легенд, сказань) змісту, з філософії, піітики, риторики, історії України і Росії (укази, універсали, маніфести, розпорядження, дипломи, грамоти, документи монастирів, церков, духовних закладів; запрошення, автографи, візитні картки, репродукції з картин та ікон, українські і російські листівки [поч. XX ст.]; плакати [20–50-і роки XX ст.]; афіші й об'яви (1904–1950); газетні та журнальні вирізки (1897–1956) тощо.

Літ.: Академія наук України. Персональний склад, 1918–1993.– К., 1993.– С. 227; *Ковальчук Г.І., Королевич Н.Ф.* Книгознавець, бібліограф і бібліотекар Сергій Іванович Маслов (1880–1957) : Біобібліогр. нарис.– К., 1995.– 43 с.; *Крекотень В.* Лицар філологічної науки // Рад. літературознавство.– 1980.– № 11; *Назаревский А.* Памяти друга // Вісн. Київ. ун-ту. Сер. філології та журналістики.– 1959.– Вип. 1; *Перетц В.* Нарис наукової діяльності проф. С.І. Маслова // Сергій Маслов, 1902–1927.– К., 1927; Українська літературна енциклопедія.– К., 1995.– Т. 3.– С. 312.

Т. І. Воронкова

МАСЛОВИ (родовий фонд) – потомствені дворяни, поміщики, землевласники, військові діячі.

Петро Михайлович ([80-і роки XVIII ст.] – 1831) – поручик Ізюмського гусарського та Донського козацького атаманського полків (1791–1804), Богодухівський земський справник; **Василь Петрович** (р. н. невід. – [90-і роки XIX ст.]) – підполковник, брав участь у бойових діях проти визвольного руху горців Кавказу (1840–1857), мировий посередник; **Серафима Антонівна** (уродж. Трофимова) (1838–1860) – дружина Василя Петровича; **Микола Васильович** (1858 – р. см. невід.) – корнет, член "Союза русского народа"; **Микола Миколайович** (1890 – р. см. невід.) – син Миколи Васильовича.

Ф. 110, 151 од. зб. (1804–1912).

Родинні документи Маслових

Господарчо-майнові матеріали: акти купівлі-продажу майна, описи, рахунки тощо (1811–1904); листи до членів родини Маслових (1833–1912); справа про визначення прав на спадщину: метричні виписки, свідоцтва тощо (1846–1894).

Матеріали Петра Михайловича

Матеріали службової діяльності

Атестати, відомості про військову службу та нагороди тощо (1804–1815).

Матеріали Василя Петровича

Біографічні матеріали

Матеріали судової справи про образу у друкованому виданні мирового посередника, підполковника Маслова В.П. редактором газети "Киевлянин" (1870).

Матеріали службової діяльності

Формулярний список, грамоти тощо (1842–1867).

Листування

Адресати: [Кованько] Д.М. [1875], Шувалов П.А. (1868) та ін.

Кореспонденти: Байер М. (2; 1869, 1872), Бачин (4; 1872), Белаш (1882), Верещагін М.В. (1872), Гижицький С. (2; 1970), Каменський [А.] (2; 1875, 1878), Кисилевський І.М. (17; 1869–1871), Михаленко С. (1876), Ольховський [І.М.] (б.д.), Слєпушкін У. (10; 1872–1873), Турецький В. (б.д.), Шапіро С. (3; 1872) та ін.

Матеріали Серафими Антонівни

Біографічні матеріали

Метричні виписки про народження та смерть (1838, 1860).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Опис майна та земель (1860).

Матеріали Миколи Васильовича

Біографічні матеріали

Свідоцтво про звільнення з гімназії (1879); матеріали судових справ про образу начальника поштового відділення (1896–1897) та про відшкодування збитків селянину (1900); записна книжка (1898).

Матеріали службової та громадської діяльності

Звіт (у вигляді листа) про діяльність "Союза русского народа" в Радомишльському повіті Київської губернії (1911).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Лист з дозволом губернатора на руйнування каплиці та будівництво храму у Радомишльському повіті Київської губернії (1895); матеріали про продаж лісу та землі для будівництва Києво-Ковельської залізниці (1900); господарчо-майнові матеріали: договори, квитанції, розписки, описи тощо (1901–1911); листування з товариством "Киевское землемерно-лесное бюро" про таксацію лісів у родовому маєтку (1904–1911); договори на таксацію дерев у родовому маєтку (1910).

Листування

Кореспонденти: Алешанов П.В. [1906], Борисяк [А.Н.] (1905), Вайнштейн В.А. (1911), Гоніг [І.Ф.] (1912), Загоровський Л. (1904), Матусевич В.В. (2; 1907), Ольховський І.М. (1907), Червинський [Ф.А.] (2; 1909) та ін.

Матеріали Миколи Миколайовича

Біографічні матеріали

Свідоцтво про закінчення 2-го класу Київської 4-ї гімназії (1910).

Листи інших осіб

Гоніг І.Ф. – Ельберту М. (1912), Загоровський Л. – Матусевичу В.В. (1904) та ін.

О. А. Іванова

МЕЛЕШКО-МАЛИШКЕВИЧ Адам (рр. н. і см. невід.) – житомирський колекціонер.

Ф. 99, 289 од. зб. (1850–1905).

Листування

Кореспонденти: Арлотті П. (1878), Бартиновський В. (4; 1875–1883), Бжостовський А. (2; 1878–1892), Білгорайська С. (1878), Болсуновський (1894), Браніцька А. (3; 1881), Браніцький В. (1881), Віляновська Ю. (4; 1886–1888), Вішліцький А. (20; 1879–1897), Войчицький В. (9; 1871–1878), Волинський А. (3; 1879–1881), Вротновський Л. (2; 1884, б.д.), Галлі М.Е. (2; 1879–1884), Галлі Т. (3; 1879), Ганович А. (1882), Гасецький А. (1879), Глогер З. (1882), Ейсимонт Ф.М. (2; 1892), Естрейхер (3; 1878–1879), Єжерський М. (2; 1885), Івановський Е. (4; 1878–1881), Клечинський Б. (2; 1879), Коженевська М.Р. (1852–1853), Комашко В. (3; 1879), Крашевський Ю.І. (37; 1850–1875), Крашицький З. (12; 1890–1891), Кроллаландза (1876), Кшемінський С. (9; 1878–1891), Лепковський Ю. (3; 1881–1884), Мейет Л. (7; 1884), Ме-

лешко-Малишкевич Л. (3; 1884), Мілковський З. (1893), Млечко С. (1886), Мороз Г. (1881), Мясковський Ю. (1875), Наджяловський (1874), Обухова-Вошгалинська (3; 1875), Одинець А.Е. (1880), Павловський А. (4; 1876–1882), Пекарський Т.Ю. (5; 1878, б.д.), Петкович А. (псевдонім – Плуг) (35; 1875–1905), Плясковський С. (1879), Плятер В. (10; 1874–1876), Потоцький А. (1878), Пуласький К. (2; 1888), Пшиборовський В. (4; 1882), Сангушко Е. (1895), Сангушко Р. (1853–1872), Сваричевський І. (1879), Соколовський М. (2; 1886), Соубізе-Бішер Г. (2; 1881), Стемпковський А. (7; 1880–1884), Стецький Т. (2; 1880), Страшевський М. (1883), Страшинський Л. (4; 1874–1879), Фридліен Д.Е. (1874), Ходжко Л. (1859), Хоінський Т. (2; 1886), Цибульський І. (2; 1880), Чапельський Т. (9; 1878), Швентоховський П. (3; 1885–1887), Шимон Ф. (1879), Янович А. (1892) та ін.

Листи інших осіб

Сенкевич Г. – Яблоновському О. (1884).

Т. І. Воронкова

МЕЛЬНИКОВ-РАЗВЕДЕНКОВ Микола Федорович (1866–1937) – патологоанатом.

Народився у станиці Усть-Медведицькій (тепер м. Серафимович, Волгоградська обл., Росія). Закінчив Московський університет (1889), професор Харківського університету (1902–1920), директор Українського патологоанатомічного інституту (1925–1930), завідуючий відділом Українського інституту експериментальної медицини (1930). Академік (1927).

Ф. 185, 48 од. зб. (1891–1937).

Наукові матеріали

Професор О.В. Репрьов. До майбутнього 50-річчя його науково-методичної діяльності (1928); О множественных и о солитарных рабдомиомах сердца у человека на Украине, в Союзе и за границей (1929); Холестеатомы головного и спинного мозга у человека на Украине. Патологоанатомический и расово-географический очерк и материалы к нему (1929); Николай Николаевич Петров. К 30-летию научной деятельности (1929); Из воспоминаний о Д.К. Заболотном (1930) та ін.

Біографічні матеріали

Дело комиссии по организации чествования 35-летнего юбилея научно-педагогической и общественной деятельности (1925).

Листування

Адресати: Владикін І.І. (3; 1891), Волкович М.М. (1927) та ін. ВУАН (1930), Наркомос (1928) та ін.

Кореспонденти: Абрикосов О.І. (1929), Владикіна У.І. (1930), Єфімов (1928), Любарш О. (2; 1930), Разумовський В. (4; 1926, б.д.); Тильнєв М.А. (1930) та ін.

Літ.: Академія наук України. Персональний склад, 1918–1993.– К., 1993.– С. 91; Енциклопедія українознавства.– Л., 1994.– Т. 4.– С. 1516; Материалы к научной конференции, посвященной 100-летию со дня рождения Мельникова-Разведенкова.– Краснодар, 1967.– С. 20–26; Николай Федорович Мельников-Разведенков : К 100-летию со дня рождения.– Харьков, 1967.– 59 с.– (Материалы к библиогр. ученых УССР); Український радянський енциклопедичний словник.– К., 1967.– Т. 2.– С. 466; Украинская советская энциклопедия.– К., 1981.– Т. 6.– С. 412.

М. Л. Скирта

МЕРЖАНОВА Антоніна Миколаївна (рр. н. і см. невід.) – землевласниця.

Ф. 126, 100 од. зб. (1885–1889).

Листування

Адресати: Мержанов Д.В. (б.д.).

Кореспонденти: Мержанов Д.В. (97; 1885–1889).

Матеріали інших осіб

Каталог книжок з російської мови, літератури, історії, фізики, математики (б.д.).

С. О. Булатова

МІОДУШЕВСЬКИЙ Олександр Йосипович (1813–1878) – правознавець, дійсний статський радник.

Закінчив Житомирське губернське училище (1830), юридичний факультет Петербурзького університету (1837–1841), кандидат юридичних наук. Експедитор канцелярії опікунської ради, помічник управителя справами Петербурзької ради дитячих притулків і діловода канцелярії, старший чиновник IV відділення імператорської канцелярії.

Ф. 116, 9 од. зб. (1707–1882).

Біографічні матеріали

Особова справа (довідки з ліцею та училища, формулярний список про службу, грамоти та документи про присвоєння чинів та нагородження орденами тощо) (1825–1880).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Господарсько-майнові матеріали Міодушевського О.Й. та його сестри Ліппоман Е.Й. (журнали опису майна, білети позик) (1830–1882).

Матеріали інших осіб

Диплом лікаря другого відділення, виданий Віленською медико-хірургічною академією Антонію Міодушевському (1839); матеріали про діяльність О.І. Міодушевського в опікунській раді і в четвертому управлінні імператорської канцелярії (описи майна, розписки контор) (1849–1878); метрика Адама Міодушевського (лат. і польськ. мовами) (1707).

Листи інших осіб

Антон (2; 1833, 1840), Міодушевський О.І. (1878).

М. Л. Скирта

МОГИЛЯНСЬКИЙ Михайло Михайлович (1873–1942) – літературний критик, публіцист, громадський діяч.

Народився в м. Чернігові. Закінчив Петербурзький університет (1899); гласний Городнянського (Чернігівського) земства (1904–1917); мировий суддя (1913); голова Чернігівського українського видавництва "Сіверянська думка" (1918), керівник Комісії для складання біографічного словника діячів України при ВУАН (20–30-і роки XX ст.).

Ф. 131, 210 од. зб. (1891–1959); ф. I, № 2335, 2382–2401, 11194, 11198, 12449, 22443, 44093–44234, 46004; ф. III, № 15603, 33261, 38752–38775, 43356–43360, 52531–52532, 62839.

Наукові і творчі матеріали

Сочинения в классе (по словестности) (1891–1892); Пам'яті Ю.Ю. Цвітковського [1913]; 90-е годы [спомини] (1922); Іронія і скепсис останнього романтика. (Пам'яті Анатоля Франса) (1924); Куліш і Шевченко (1925); Із спогадів про Б.О. Кістяківського [1925]; Березіль. (Лист з Києва) (1926, 1929); Від Квітки до великої революції (1927); Ганна Барвінок (1927); Гумор і сатира в українській літературі (1927); Любов у житті Шевченка і Куліша (1927); Марко Вовчок та її "Три долі" (1927); Олекса Петрович Стороженко (1927); Коцюбинський в школі Нечуя-Левицького (1928); Ні міста ні села [з приводу роману Підмогильного "Місто"] (1928); Честь (1929); Поэзия П. Тычины [20-і роки XX ст.]; Тіні забутих предків [20-і роки XX ст.]; Огляд нових збірок творів Дніпрової Чайки, оповідань Романович-

Ткаченко, Богацького та Івченка [20-і роки XX ст.]; Шекспир (1940); Праздные мысли досужего человека и др. [1941]; Ідеологічна постать Куліша. (Спроба синтетичної характеристики) (б.д.) та ін.

Оповідання: Помилка (1923); Баронесса (1935); De profundis [1935]; Собачка [1935]; Діти [поч. XX ст.].

Рецензії: Волинський А.П. "Книга ликований. Азбука классического танца..." (1925); "Квітка-Основ'яненко Г.Ф." [1930].

Біографічні матеріали

Автобіографічний начерк (1929); біографічна довідка (1935); Годы университетские. V. 1893–1905 (1938).

Матеріали службової та громадської діяльності

Звіт про відрядження до Чернігова (1928).

Книги з дарчими написами

Дарувальники: Коцюбинський М.М. (2; 1902–1903).

Листування

Адресати: Гаттенбергер (Могилянська) О.Б. (14; 1940–1941), Грінченко Б.Д. (24; 1894–1898), Грінченко М.М. (5; 1911), Єфремов С.О. (б.д.), Коряк В.Г. (1928), Лучицький І.В. (2; 1907, 1914), Могилянська М.Н. [90-і роки XIX ст.], Стебницький П.Я. (2; 1910).

Київська філія інституту ім. Шевченка (б.д.), редакція дитячого відділу "Ленгиза" (1929), редакція журналу "Критика" (1931).

Кореспонденти: Айзеншток І.[Я.] (46; 1925–1940), Боброва Є.І. (41; 1935–1940), Верзилов А.В. (1924), Гнатюк В.М. (4; 1925–1926), Давидов З.С. (5; 1936–1940), Дніпровський І. (4; 1926–1927), Дорошкевич О.[К.] (8; 1925–1927), Зеров М.[К.] (4; 1926–1927), Коломієць П. (2; 1927), Копиленко О.І. (6; 1925–1928), Курбас [О.С.] (1930), Могилянський О.П. (1929), Модзалевський Б. (1926), Панч П. (28; 1925–1930), Перетц В.М. (1928), Петрушевський Д. (36; 1928–1940), Плужник Є.[П.] (1925), Покровський О.І. (2; 1930, 1932), [Протопопов] Д.Д. (2; 1927), Рильський М.Т. (5; 1925–1942), Рулін П.І. (6; 1926–1930), Строганов (1924), Струве П.Б. (6; 1911), Тичина П.Г. (24; 1924–1930), Федін К.О. (6; 1923–1930), Хвильовий М.[Г.] (13; 1924–1926), Хижняков В. (2; 1912, 1929), Челпанов Г.І. (1930), Чуковський [К.І.] (1929), Ямпольський І.Г. (7; 1927–1940), Яновський Ю. (3; 1925–1930) та ін.

Листи інших осіб

[Ізотов] І. – [Новицькому] М.М. (1930).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Довідка видавництва "Час" (1929).

Матеріали інших осіб

Виноградский Ю. "Из воспоминаний о М.М. Могилянском" (1959).

Літ.: Шумило Н. "... Ваша робота марно не загине" // Україна. Наука і культура.– К., 1991.– Вип. 25.– С. 342–345.

С. В. Сохань

МОГИЛЯНСЬКИЙ Олександр Петрович (1909 – р. см. невід.) – літературознавець.

Народився в м. Києві; закінчив Ленінградський державний університет (1929); секретар Інституту російської літератури АН СРСР (1929–1931); слідчий і викладач в органах МВС (1931–1935); науковий співробітник Інституту мови і мислення АН СРСР (1934–1944); головний бібліотекар Державної публічної бібліотеки ім. М.Є. Салтикова-Щедріна (1942–1951).

Ф. 123, 532 од. зб. (1874–1966); ф. І, № 2382.

Наукові матеріали

Статті: Новые материалы об А.С. Пушкине последних лет его жизни (1946); Внимание Виннице (1957).

Рецензії: Александров Г. "Враг будет разбит" (1943).

Листування

Кореспонденти: Ардентов Б.П. (17; 1943–1945), Архіпов М.І. (2; 1959–1966), Бєльчиков М.Ф. (5; 1957–1961), Бражников М.В. (17; 1942–1944), Булаховський Л.[А.] (1944), Велізарій М.І. (40; 1936–1941), Виноградов Г.С. (7; 1943–1944), Виноградський Ю.С. (5; 1959–1960), Данилов В.В. (7; 1959–1962), Доброклонський М.В. (2; 1959–1960), Єлеонський С.Ф. (14; 1958–1960), Книжник І.С. (6; 1944–1960), Козьмин Б.П. (3; 1956), Коцюбинська І.М. (2; 1959), Кутузова [О.Ф.] (3; 1936–1937), Лєсков А.М. (3; 1943–1944), Меженко Ю.О. (3; 1960–1961), Меньє Андре (Meynieux Andre) (4; 1957–1961), Мещанінов І.І. (1943), Михайлов Д.Д. (2; 1944), Могилянська О.М. (6; 1937–1959), Могилянський М.М. (151; 1927–1941), Нечаєв О.М. (4; 1957), Обнорський С.П. (4; 1929–1948), Павленко [Л.В.] (6; 1944), Смирдін М.А. (2; 1956–1957), Стеблін-Каменський М.І. (1943), Федін К.О. (3; 1950–1951), Чистякова (Нємчинова) О.О. (1940), Шепелєва З.С. (3; 1960–1961), Шольсон Г.І. (8; 1955–1957) та ін.

Редакція журналу "Огонек" (4; 1952–1959).

Матеріали інших осіб

Карпинский Д.[О.] "Во весь голос" [стаття про В. Маяковського] (б.д.); Рецензія З. Тулуб та приблизні умови перекладу твору П'єра Мілля "Знаменитый Партенно" (б.д.); Автобіографія [Грузової В.С.].

Листи інших осіб

Коні А.[Ф.] – [Тороповій] А.Д. (1919), Толстой О.М. – Ленінградській книжковій палаті (1933), Толстая С.А. – [Знаменському] М.М. (б.д.).

У фонді О.П. Могилянського зберігаються комплекси документів інших осіб.

Альбов М.Н. (1881–1911) – письменник.

Книги з дарчими написам

Дарувальники: Леман А.І. (1903), Луговий А. (1901), Скабичевський [О.М.] (1891), Фідлер Ф. (1893), Щеглова І. (Леонтьєва І.Л.) (1892).

Фотографії

Альбов М.Н., могила письменника (б.д.).

Велізарій М.І. (1864–1944) – актриса, мемуаристка.

Наукові і творчі матеріали

Спогади про актора Мамонта Дальського (1936); Спогади про спільну роботу з акторами: Єрмоловою М.М., Карамазовим Д.М., Савіною М.Г., Шуваловим І.М. (1937–1941).

Листування

Кореспонденти: Андреєва М.Ф. (1936), Варнеке Б.В. (1940), Слонова Л.В. (1936), Федорова Т. (1946).

Фотографії

Велізарій М.І. (2; 1887–1888), Варламов К.[А.] (б.д.), Гітрі (фр.) (1885), Горєв Ф. (3; 1894), Горєва [Є.М.] (2; 1911), Дюжикова А. (1883), Емануель (італ.) (б.д.), Карамазов Д.М. (1911), Колобов Л.М. (2; 1933), Чинаров Рубенс (1890–1891), Шебуєва Є.П. (1936), Шувалов І.М. (2; 1919), Шувалова В.І. (2; 1899, 1904).

Зайцев В.О. (1842–1882) – критик, публіцист.

Наукові і творчі матеріали

Альбом та зошит карикатур на антимонархічні та біблійні сюжети, що були виконані Зайцевим В.О. для дочки Марії (1874–1875).

Біографічні матеріали

Некролог Зайцева В.О. (1882); Жуковський М. "На могиле В.А. Зайцева. Депеши и речи" (1882).

Листи інших осіб

Зайцева О.Є. – Фоміну О.Г. (6; 1908).

Фотографії

Зайцев В.О. (2; 1881–1882), Зайцева О.Є. з дочкою (1880), Зайцева М.В. (3; б.д.).

Карамазов Д.М. (1861–1912) – актор.

Матеріали службової та громадської діяльності

Альбом газетних та журнальних вирізок з рецензіями на спектаклі за участю Карамазова Д.М.

Біографічні матеріали

Некролог (1890–1912).

Фотографії

Карамазов Д.М. у різних ролях, які він зіграв на сценах театрів Росії (12; 1890–1912).

Святловський В.В. (1871–1901) – історик, економіст.

Наукові і творчі матеріали

Біобібліографічні нотатки, виписки щодо іноземних економістів [кін. XIX – поч. XX ст.]; Брентано Л[уйо]. "Разногласия современных экономистов" [з фрагментами перекладу В.В. Святловського] [кін. XIX – поч. XX ст.]; "Проект устава Русского Статистического Общества, составленный Л.С. Личковым и П.И. Неволиным" [з правкою Святловського В.В.] (1901).

Матеріали службової та громадської діяльності

Запрошення на відзначення 100-річчя Першого Петроградського університету (1919).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Записна книжка Святловського В.В. з банківської справи та ін. [кін. XIX–поч. XX ст.]; покажчик декретів та розпоряджень з житлових питань (1918).

Листування

Кореспонденти: Адамович В. (1905), Аптенський М.Ф. (2; 1899, 1903), Брентано Л. (1894), Гросман М.[І.] (4; 1902–1906), Загорський К. (2; 1903–1904), Луговий А. (Тихонов О.О.) (1914), Покровський В. (2; 1903–1904), Семевський В.І. (2; 1900), Хижняков В. (2; 1904), Ходський Л.В. (7; 1903–1904) та ін.

Листи інших осіб

Філіпов Т. – [Святловській] Р.С. (1878); Могилянський М.[М.] – Святловській А.М. (3; 1933–1937), Святловській Л.В. (1935) та ін.

Цехівська В.М. (Ольнем О.Н.) (1872–1942) – письменниця.

Наукові і творчі матеріали

Без иллюзий (1903); Вечерняя заря (1912); Вечерний звон (б.д.);

Эпизод из японской войны (б.д.); чернетки та матеріали до оповідань [поч. XX ст.]; нотатки з теорії створення драматичних творів [поч. XX ст.]; вірші, висловлювання видатних людей (б.д.).

Біографічні матеріали

Записні книжки Цехівської В.М. (1899–1925).

Фотографії

Бородай М.М. (1905), Ляскоронський М.А. (б.д.), Матвєєва М. (б.д.).

С. В. Сохань

МОДЗАЛЕВСЬКИЙ Вадим Львович (1882–1920) – історик, архівіст, громадський діяч.

Закінчив Миколаївське інженерне училище (1902). Викладач Першого Кадетського корпусу (1907–1911), директор Музею українських старожитностей В. Тарновського (1911–1912), керуючий справами Чернігівської губернської вченої архівної комісії, секретар Чернігівського дворянського зібрання (1912–1918), секретар комісії для заснування Української Академії наук (1918), заступник голови секції історії мистецтв Українського наукового товариства (1918–1920), керуючий Комісією для складання біографічного словника при УАН (1919–1920).

Ф. XII, 1027 од. зб. (XVIII ст. – 20-ті роки XX ст.); ф. I, №6528, 11967–12222; ф. II, 15591–19007, 24918–24947, 27507, 27537–27574, 27645–27697; ф. III, № 31838–35282.

Наукові матеріали

Встреча Нового года в Малороссии у поселян (Полтавская губерния) (60-і роки XIX ст.); Гетьман Яцко Острянин и его потомство. Исследование (10-і роки XX ст.); Воспитательное значение доверия к детям [поч. XX ст.]; Секция украинского прикладного искусства (1917); Памятники Черниговской старины как образцы украинского искусства (1917); Тимофей Алексеевич – полковник стародубский (1676–1699) (б.д.); Интересный генеалогический документ о роде Савичей (б.д.); Грабуздовы (очерк истории рода) (б.д.); Гуты на Черниговщине (б.д.); Старовинний український портрет (б.д.); Краткий очерк жизни святого Иоанна Максимовича (б.д.); Памяти одного из знакомых Герцена [Дмитрия Васильевича Небабы] (б.д.) та ін.

Підготовчі матеріали до "Малороссийского родословника": генеалогічні документи, таблиці, біографічні матеріали поміщиків, міщан, козацької старшини, селян (1660–1875); документи про старшинське та поміщицьке господарство, про монастирське і попівське землеволодіння, про млинарство (1659–1732); описи дворянських гербів, патенти на чини, формулярні списки, грамоти на дворянство (1765–1830); документи про

надання козацькій старшині маєтностей, універсали гетьманські, урядове листування (1665–1730); реєстри українських полковників, сотників за полками та сотнями Лівобережної України [поч. XX ст.] та ін.

Рецензії: Род Раевских герба Лебедь [поч. XX ст.]; Летопись историко-родословного общества в Москве [поч. XX ст.]; Собрание неизданных сочинений К. Ушинского [поч. XX ст.]; Путеводитель музея Псковского археологического общества [поч. XX ст.].

Реєстр друкованих і рукописних праць В.Л. Модзалевського (б.д.); список документів архіву Модзалевських (б.д.).

Біографічні матеріали

Краткое жизнеописание... (1911); особисті папери (1901–1918); родовід Модзалевських (XVII–XIX ст.); заповіт (1913); посвідчення, мандати, грамоти (1911–1920).

Матеріали службової і громадської діяльності

Доповідна записка про видання "Архіву Скоропадських" (1912); доповідна записка комісії для оцінки рукописів проф. О.Ф. Кістяківського для заснування Української національної бібліотеки (1919); пояснювальна записка до проекту штатів архівно-бібліотечного відділу (б.д.); циркуляри із забороною вивозити археологічні знахідки поза межі України та про забезпечення від знищення їх в селах і садибах (1917); повідомлення, програми, відозви, квитки різних товариств та установ (1896–1917) та ін.

Матеріали господарчо-майнового характеру

Розрахунки і нотатки про продаж "Кобзаря" Т.Г. Шевченка (1901–1912); рахунки з крамниць [поч. XX ст.]; розписки (1917–1920) та ін.

Листування

Адресати: Аплаксін І.І. (1915), Віхман Л.Н. (1915), Воїнова М.О. (2; 1917), Гризна Г.О. (1917), Єгоров А.А. (1915), Єфременко М.М. (1917), Каченовська Є.М. (2; 1917), Коробка П.С. (1915), Левицький О.І. (2; 1912–1918), Маркович М.П. (1917), Маслов С.І. (21; 1915–1917), Модзалевські (1915), Нарбут Г.І. (4; 1917–1918), Онацький Д.Г. (2; 1917), Посудевська О.В. (1917), Посудевський Є.М. (1917), Прокопчукова Є.О. (8; 1917–1920), Рахманова О.О. (1917), Савицький М.П. (1911), Стешенко І.М. (1915), Тарановський Ф.В. (1919), Уманець С.С. (1917), Уманець Ф.М. (1917) та ін.

Музей антропології та етнографії Академії наук (б.д.), канцелярія секретаря Української Академії наук (б.д.), правління Української академії мистецтв (1920), рада видавництва "Друкарь" (б.д.), рада Київської духовної академії (б.д.), рада Українського козацького ім. П. Доро-

шенка полку (1917), Постійне бюро губернського виконавчого комітету (1917), Чернігівська міська управа (1917), Чернігівська духовна консисторія (1917), офіційне листування з друкарнею Кульженка в Києві з приводу видання "Малороссийского родословника" та ін.

Кореспонденти: Багалій Д.І. (1917), Балицький П.О. (1920), Біляшівський М.Ф. (1917), Виноградський Ю. (1920), Владикін І.М. (1917), Волкова М.О. (1917), Грушевський М.С. (12; 1912–1916), Гуцало О. (1919), Дорошенко Д.І. (3; 1916–1918), Євренков М.М. (1917), Журавські (1912), Каманін І.М. (1919), Модзалевська К. (16; 1905–1909), Модзалевська Н.Л. (89; 1898–1917), Модзалевська О.Є. (13; 1902–1912), Модзалевська О.І. (265; 1893–1919), Модзалевська О.Л. (13; 1903–1916); Опацький Д.Г. (9; 1917), Савицький М.П. (3; 1911), Ткаченко Н.Д. (4; 1920) та ін.

Видавництва: "Друкарь" (1919–1920), "Час" (1920), "Сіріус" (1909); редакції журналів: "Киевская старина" (б.д.), "Аполлон" (б.д.), "Земский сборник Черниговской губернии" (б.д.), "Книгарь" (б.д.); книжкові товариства: книжкові крамниці товариства М.О. Вольф (б.д.), російське книжкове товариство "Деятель", юридичний книжковий склад та книговидавництво "Право" (б.д.), книжковий магазин М.Я. Оглобліна (б.д.), книжковий магазин "Нового Времени" (б.д.); товариства: Наукове товариство імені Шевченка (1913), Товариство дослідження мистецтв (1918), Російське військово-історичне товариство (1910), Російське генеалогічне товариство (1913), Товариство діячів українського пластичного мистецтва (1918), товариство "Просвіта" (б.д.), Українське наукове товариство в Києві (1913–1914); офіційні установи: Архівне управління при Комісаріаті по Головному управлінню мистецтв та національній культурі (1919), Відділ охорони пам'яток старовини і мистецтва (1918), Відділ соціальних наук Української академії наук (б.д.), Київський археологічний інститут (1918–1919), Міністерство освіти (1918), Українська академія мистецтв (1919–1920), Чернігівський церковно-музичний комітет (1917) та ін.

Листи інших осіб

Копії листів XVII – XIX ст. Серед адресатів та кореспондентів: Н. Білозерська, М. Гоголь, Є. Гребінка, І. Забела, Г. Квітка-Основ'яненко, П. Константинович, Красковські, П. Куліш, І. Лагода, Лашкевичі, Я. Лизогуб, І. Мазепа, Марковичі, Миклашевські, Мокрієвичі, Полетики, Пржевські, Рубці, Соколови, Старицькі, М. Судієнко, В. Тарновський, Г. Фридрихевич, М. Ханенко, Чарнолуські, Т. Шевченко, В. Шенрок, Щитинські та ін.

Фотографії

Фото з архіву В. Модзалевського (б.д.); знімки монастирів та краєвидів (б.д.).

Образотворчі матеріали

Малюнки та орнаменти, виконані Модзалевським у 1897–1898 рр.; репродукції портретів і малюнків Т.Г. Шевченка; репродукції з мальованих та вишитих ікон (б.д.); репродукції карток і малюнки краєвидів (б.д.).

Матеріали інших осіб

Баратынский Е. "Не искушай меня" (б.д.); Вольтер. "Стихотворения" (1872); Григорович Ф. "Ода Петру Александровичу Румянцеву-Задунайскому на его приезд в Киев" [кін. XIX ст.]; Гулак-Артемовський "Солопій та Хівря, або Горох при дорозі" [30-і роки XIX ст.]; Кулиш П. "Об украинском альманахе под заглавием "Хата" (б.д.); Лобко-Лобановский А.М. "Путешествие Ипполита Михайловича Маркевича из Посудич Стародубского уезда в Леньков, Новгород-Северского уезда с 18 ноября по 2 декабря 1867 г." (1873); Маркевич. "Южнорусский синодик XVII в". (1881); Модзалевский Л.Н. "Собрание стихотворений" (1860–1894); Проект каталогу бібліотеки Т.А. Чарнолуського (1901); Пушкін, Дельвіг, Тютчев, Михайлов, Кюхельбекер, Тургенев, Глінка. Вірші [1830-і роки XIX ст. – поч. XX ст.]; список творів Гн. Стеллецького (б.д.) та ін.

Фольклорні записи, псалми XIX ст.

Колекційні матеріали (оригінали та копії):

з історії України: Дневник похода Стефана Батория к Великим Лукам 1580 г.; Меская стародубская книга за 1664–1673 гг.; Дневник генерального подскарбия Якова Марковича [1696–1770]; Дневные записки малороссийского подскарбия генерального Якова Марковича. Часть первая (1716–1735); Заметки о пребывании Петра I в Париже в 1717 г.; Из дневных записей малороссийского подскарбия генерального Якова Марковича (1724–1744); Дневные записки малороссийского подскарбия генерального Якова Марковича. Часть вторая (1736–1767); Наставление о предохранительных мерах против холеры, перечень названий цветов с указанием срока их посадки и ухода за ними, рецепты лекарств для лечения болезней скота (1864–1896) та ін.;

з історії церкви: "Исповедь достопочтеннейшему праведнейшему отцу архимандриту Серафиму" Н. Гамалея (1845); Выписка из письма Исидора, экзарха Грузии, московскому митрополиту Филарету о виденіях турков в битве при Александрополе (1853); Изображение Гос-

пода Бога и Спаса нашего Иисуса Христа, взятое из древних рукописей римских (б.д.); молитви (б.д.) та ін.

Літ.: Білокінь С.І. Генеалогічні матеріали в архіві В.Л. Модзалевського // АЕ за 1979 г.– М., 1981.– С. 266–273; *Коваленко А.Б.* В.Л. Модзалевский как историк и источниковед : Автореф. дис. ... канд. ист. наук.– К., 1980; *Коваль О.М.* В. Модзалевський і архівна реформа в Україні (1918–1920) // Українське архівознавство: історія, сучасний стан та перспективи : Наук. доп. Всеукр. конф.– К., 1997.– Ч. 1.– С. 253–259; *Коваль О.М.* Вадим Львович Модзалевський // Студії з арх. справи та документознавства.– 1997.– Т. 2.– С. 110–115; Малий словник історії України.– К., 1997.– С. 261; *Матяш І.Б.* Основні проблеми архівного будівництва доби визвольних змагань // Архівна та бібліотечна справа в Україні доби визвольних змагань (1917–1921).– К., 1998.– С. 11–26.

І. В. Клименко

МОРДОВЦЕВ (Мордовець) Данило Лукич (1830–1905) – письменник, історик, етнограф, публіцист.

Народився у слободі Данилівці (тепер – смт Волгоградської обл., Росія). Закінчив Петербурзький університет (1854). Служив чиновником у різних губернських установах, працював у місцевій пресі, Міністерстві шляхів сполучення (Петербург) (1873–1886).

Ф. 105, 79 од. зб. (1892–1907); ф. І, № 10977, 29741, 33574, 35623–35632; ф. ІІІ, № 9475, 10331, 38781–38790, 47075, 52534–52536.

Творчі матеріали

"О "минусе" г. М. Гринченко" (б.д.).

Листування

Адресати: [Антонович В.Б.] (1900), Вороний [Г.] (1901), Грінченко Б.Д. (10; 1883–1895), Ківлицький Є. (1891), Куліш [П.А.] (1885), [Стебницький] П.Я. (3; 1900–1904), Чикаленко Є. (10; 1896–1898).

Кореспонденти: Гордик І. (1902), Каменський Л.Й. (56; 18892–1903), Карий Т. (9; 1902).

Матеріали інших осіб

Каменский Л.И. "Горькая действительность" (1901), "Пинские и Полесские болота" (1901); "Синица и Соловей" (1902), "Убит Распутин..." [поч. XX ст.]; загальний опис листування Д.Л. М[ордовцева], написаний рукою П.Я. Стебницького [1907] та ін.

Літ.: Дорошкевич Г. Д. Мордовець як літературна і громадська постать // Україна.– 1930.– № 7/8; *Беляєв В.Г.* Життя і творчість Данила Мордовця // Мордовець Д. Твори : У 2 т.– К., 1958.– Т. 1; Українська література у портретах і довідках. Давня література – література XIX ст. : Довід.– К., 2000.– С. 207–209; *Франко І.* Данило Мордовець // Зібр. творів : У 50 т.– К., 1982.– Т. 36.

І. В. Клименко

НАЗАРЕВСЬКИЙ Олександр Адріанович (1887–1977) – літературознавець, бібліограф, педагог.

Народився в м. Златополі (тепер м. Новомиргород Кіровоградської області). Закінчив Київський університет (1910); штатний стипендіат для підготовки до професорського звання (1911–1914), співробітник журналів "Русский филологический вестник" та "Чтения в Историческом обществе Нестора-летописца" (1911–1916). Приват-доцент (1914), доцент (1919), професор Київського університету (1962). Водночас працював на Вищих жіночих курсах (1917–1921) та в системі АН УРСР (1928–1956): – науковий співробітник Комісії давньої української літератури (1928–1934); науковий співробітник відділу рукописів ВБУ (1934–1937); старший науковий співробітник Інституту української літератури АН УРСР (1938–1956). Член Історичного товариства Нестора-літописця, Товариства любителів стародавньої писемності та ін.

Ф. 78, 2154 од. зб. (поч. XX ст. – 1977 р.); ф. I, № 23874, 44563.

Наукові матеріали

Язык Евангелия 1581 г. в переводе В. Негалевского (1909); В. Негалевский как переводчик (1910); Новый завет 1581 г. в переводе В. Негалевского (1911); Из истории старинной русской повести "Сказание о молодце и девице" и "Повесть о старом муже и молодой девице" (1911–1912); Главные виды московской литературы XVII в. (1914); Судьба общеславянских звуков **Е** и **О** в русском языке (1914); Научно-литературное наследие В.М. Отраковского (1919); Київське студентство в грудні 1878 р. (1927); Юбилей 1884 (50-летний юбилей Киевского университета) (1928); Повістевий репертуар рукописних фондів бібліотеки Академії наук УРСР (1935); Забытый автограф Пушкина (1937); Із спостережень над листами Т.Г. Шевченка (1945); Давня східнослов'янська повість в радянському літературознавстві (1917–1947) (1947); "Сказание о молодце и девице" – оригинальное русское

произведение XVII в. (1949); Научная и педагогическая деятельность С.И. Маслова (1955); Еще о жанровой природе "Слова о полку Игореве" (1957); До вивчення давньої повісті в українській літературі (1959); До тлумачення так званих "темних місць" у тексті "Слова о полку Ігоревім" (1959); Памяти друга (1959); М.В. Ломоносов – поэт (1961); Из истории русско-украинских литературных связей. Старинные книжные легенды и их связи с русским и украинским фольклором (1963); Страницы воспоминаний. О семинарии русской филологии В.Н. Перетца (1963); Памяти учителя. (К 30-летию со дня смерти академика В.Н. Перетца] (1965); К истории русско-украинских литературных связей (1966); Из далекого и недавнего прошлого. (К 80-летию академика Н.К. Гудзия) (1967); Воспоминания о молодых годах В.П. Адриановой-Перетц (1974) та ін.

Рецензії: "Описание русских рукописных собраний. Вып. 2-й: Ф.А. Мартинсон. "Указатель к каталогу ... рукописей П.Д. Богданова" (1916); В.Н. Перетц. "Исследования и материалы по истории старинной украинской литературы XVI–XVIII вв." (1929); "Отзыв о диссертационной работе Н.В. Геппенера "Повість про троянську війну в літературі східних слов'ян XV–XVII ст." (1940); Васильева А.Н. "У первоисточников гоголевского "Ревизора" (1941); Белецкий А.И. "Судьба большой эпической формы в русской литературе XIX–XX вв." (1948); Федирко И.Ф."Поэма М.М. Хераскова "Россиада" (1948); Павлюкова В.В. "Тема Родины в творчестве А. Блока" (1949); Маслов В.И. "Украинская тема в русской литературе Пушкинской поры" (1951); Малышев В.И. "Повесть о Сухане (из истории русской повести XVII в." (1956); Федирко И.Ф. "Национальные историко-мемуарные источники "Россиады" и "История о Казанском царстве" (1956); Заславский И.Я. "Из творческой лаборатории М.Ю. Лермонтова" (1957); Позднеев А.В. "Рукописные песенники XVII–XVIII веков" (1958); Крекотень В.И. "Повествовательные элементы произведений А. Радивиловского. (Из истории украинской повествовательной прозы второй половины XVII в." (1963); Малышев В.И. "Древнерусские рукописи Пушкинского дома. Обзор фондов" (1965); Луньевич И.В. "Деятельность Марко Вовчок в области русской литературы" [50-і роки XX ст.].

Рецензії на праці фондоутворювача

Белецкий А.И. "Отзыв о научных трудах А.А. Назаревского" (1944); Белецкий А.И. "Отзыв о работе А.А. Назаревского "Пушкин и массовый читатель его времени" [1952?]; Капустин В.О. "А.А. Назаревский М.В. Ломоносов – поэт" (1961); Маслов С.И. "Отзыв о науч-

ных работах А.А. Назаревского" (1939–1944); Маслов С.И. "Отзыв о работе А.А. Назаревского "Замітки і матеріали в бібліографії давньої східнослов'янської повісті" (1948); Маслов С.И. "А.А. Назаревский. Пушкин и массовый читатель его времени" [1952?]; Маслов С.И. "Отзыв о работе доцента А.А. Назаревского "О жанровой природе "Слова о полку Игореве" (1952); Попов П.Н. "А.А. Назаревский. "О жанровой природе "Слова о полку Игореве" (1952); Сидоренко Г.К. "А.А. Назаревский. "К истории русско-украинских связей (народные поверья о 29 февраля в украинских послереволюционных записях" (1963).

Біографічні матеріали

Біографічна довідка [до 1917 р.]; посвідчення та довідки про роботу в Київському інституті соцвиховання (1932–1934), у відділі рукописів ВБУ (1934), в Інституті літератури АН УРСР (1945–1947); матеріали, пов'язані із затвердженням О.А. Назаревського в званні професора Київського університету (1944–1945); спомини про шкільні роки [70-і роки XX ст.]; ювілейні матеріали святкування 70- та 80-річчя від дня народження (1957, 1967).

Матеріали службової діяльності

Київський університет: програми, конспекти занять як професорського стипендіата Київського університету, програми магістерських іспитів, звіти (1906–1914); відгуки на студентські та аспірантські роботи (1948–1954); матеріали для проведення лекцій, спецсемінарів кафедри російської літератури (робочі плани, проспекти, тематика студентських наукових праць, списки учасників (1958–1971) та ін.

Всенародна бібліотека України: матеріали по підготовці драматичних творів В.В. Капніста "Ябеда", "Раскаявшийся человеконенавистник", "Металог трагедии Гиневры" з фондів відділу рукописів (вступ, тексти, коментарі) до публікації (1934–1935); доповідна записка "Гоголівські матеріали 1809–1852) (у відділі рукописів) та схема організації колекції "Гоголіана"; матеріали по підготовці листування та п'єси Гоголя "Игроки" з фондів відділу до публікації в академічному виданні творів М.В. Гоголя (тексти, коментарі, листування з Інститутом літератури АН СРСР) (1935–1938); матеріали відряджень, пов'язаних з підготовкою академічного видання творів Гоголя (1938).

Інститут української літератури ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР: матеріали роботи в редакції першого академічного видання творів Т.Г. Шевченка як редактора окремих розділів I та II томів та редактора III–V томів видання (плани, інструкції, текстологічні коментарі, звіти про роботу по підготовці I та II томів) (1939–1951); звіт про роботу в

якості старшого наукового співробітника (1945–1949); доповіді "Про академічне видання творів Т.Г. Шевченка" (1948); "Загальний стан "Шевченкіани" у відділі рукописів Інституту української літератури ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР" (1941); "Інструкція для складання наукового опису рукописів Т.Г. Шевченка" (1954) та ін.

Листування

Адресати: Адріанова-Перетц В.П. (17; 1955–1969), Айзеншток І.Я. (2; 1954–1958), Алексєєв М.П. (3; 1956–1957), Білецький О.І. (1959), Бойко І.К. (1961), Винокур Г.О. (1941), Волков А.Р. (2; 1968), Городецький Б.П. (1939), Гроссман (1936), Гудзій М.К. (1962), Державіна О.О. (1958), Дмитрієв Л.О. (16; 1954–1972), Дробленкова Н.Ф. (4; 1958–1961), Ізмайлов М.В. (1956), Короткевич В.С. (1957), Ларіна Н.Я. (2; 1957–1963), Ларін Б.О. (3; 1959–1963), Лихачов Д.С. (25; 1952–1970), Мазон А. (10; 1959–1966), Малишев В.І. (10; 1953–1972), Маслов С.І. (1948), Микитенко І.К. (2; 1927), Модзалевський Л.Б. (1939), Моїсеєва Г.М. (5; 1957–1977), Перетц В.М. (2; 1931), Пксанов М.К. (2; 1957), Ржига В.Ф. (1958), Слонімський О.Л. (1938), Струве М.О. (1962), Томашевський Б.В. (1951), Уварова В.М. (1967), Федоров В.Г. (11; 1953–1964), Фридлендер Г.М. (5; 1951–1953), Цявловська Т.Г. (3; 1947–1953), Цявловський М.О. (3; 1937–1940), Якубович О.А. (4; 1937–1938) та ін.

Кореспонденти: Абрамович Д.І. (2; 1930), Адріанова-Перетц В.П. (42; 1955–1972), Айзеншток І.Я. (2; 1953–1954), Алексєєв М.П. (13; 1939–1967), Білецький О.І. (5; 1954–1960), Бєльчиков М.Ф. (3; 1935–1940), Берков П.Н. (5; 1937–1967), Бялий Г.А. (10; 1938–1940), Гудзій А.К. (41; 1945–1970), Гудзій М.К. (94; 1932–1965), Гіппіус В.В. (57; 1934–1941), Данилов В.В. (9; 1961–1965), Державіна О.А. (6; 1957–1962), Дмитрієв Л.О. (56; 1954–1957), Дуйчев І. (3; 1962–1964), Єремін І.П. (2; 1958–1960), Ейдельман Н.Я. (2; 1967), Ізмайлов М.В. (2; 1956), Кирилюк Є.П. (3; 1962–1964), Клепіков С.О. (1966), Колосова В.П. (4; 1959–1966), Короткевич В.С. (31; 1957–1970), Крутікова Н.Є. (2; 1963–1964), Ларін Б.О. (10; 1928–1964), Лихачов Д.С. (21; 1952–1970), Мазон А. (13; 1959–1966), Малишев В.І. (123; 1950–1975), Маслов С.І. (7; 1943–1947), Микитенко І.К. (3; 1927), Модзалевський Л.Б. (3; 1939–1940), Моїсеєва Г.М. (18; 1957–1971), Попов П.М. (10; 1943–1965), Радойчич Г. (1965), Рейсер С.А. (10; 1935–1936), Ржига В.Ф. (8; 1912–1952), Розов М.М. (14; 1946–1966), Розова З.Г. (28; 1965–1970), Салміна М.О. (6; 1962–1969), Слонімський О.Л. (11; 1938–1950), Степанов М.Л. (5; 1938), Струве М.О. (1961), Тичина П.Г. (1957), Творогов Л.О. (4; 1955–1956), Томашевський Б.В. (1951), Уварова В.М. (4; 1962–1967),

Федоров В.Г. (21; 1953–1963), Фридлендер Г.М. (15; 1951–1953), Цявловська Т.Г. (3; 1937–1962), Цявловський М.О. (14; 1937–1940), Чайка Т.В. (7; 1967–1971), Чистякова Н.О. (7; 1966–1973), Шилейко М.В. (6; 1939–1941), Щеглова С.О. (5; 1947–1957), Щепкіна М.В. (2; 1955), Яковенко В.М. (5; 1967), Якубович Д.П. (11; 1936–1938) та ін.

Академія наук УРСР (1950), Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР (1968–1970), Інститут російської літератури (Пушкінський Дім) (1937–1969), Інститут світової літератури ім. О.М. Горького (1937–1969), Інститут слов'янознавства (Париж) (1968), Історичне товариство Нестора-літописця (1911–1914); редакції: "Литературное наследство" (1936–1950), "Мистецтво" (1936), "Литература и общественная мысль древней Руси" (1967), "Советская Россия" (1960), "Українська Радянська Енциклопедія"; Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва УРСР (1967–1968) та ін.

Книги з дарчими написами

Дарувальники: Білецький О.І. (1959), Грузинський О.С. (1907), Гудзій М.К. (1968), Малина Т.П. (1958), Плющ П.П. (1973), Шолом Ф.Я. (1955).

Матеріали інших осіб

Абрамович Д.І. "Грецькі рукописи бібліотеки Української Академії наук. Загальний огляд" (б.д.); "Казки, примови, народний календар, народне лікування і прислів'я", зібрав М.В. Рябий. Поділля (1927); "Казки та повір'я про Касьяна". Зібрав Є.В. Кротевич в Лубенській та Проскурівській окрузі (1928); Куракса. "Ювіляру". Вірш (б.д.), промови, вітальні адреси та телеграми (1957, 1967); Ларин Б.О. "Владимир Отраковский" [некролог] (1918), "Его день через 3 года" (1921), "Через год, как умер Володя" (1920); Маслов С.И. "О жизни и научных работах А.А. Назаревского" (1957); [Народні повір'я про Касьяна, казки, пісні], зібрала А. Нігівська. Умань (1927); Отраковский В.М. "Ночные окна" та інші вірші (1910–1913), [Щоденник] (1916), "Демонологические мотивы в древнерусской литературе. (По поводу книги Ф.А. Рязановского "Демонология в древнерусской литературе") (1917); [Повір'я про Касьяна, народні календарі, пісні, прислів'я] надіслано до Етнографічної комісії АН УРСР з різних областей України (1927–1928); Пономаренко Л.А. "Моисеева Г.Н. "Ломоносов и древнерусская литература". Отзыв о книге" (1973); "Семинарий русской филологии ак. В.Н. Перетца" К., 1912, Л., 1929; Филипович П.П. "В.М. Отраковский" (1928), "Дольный мир"; Филипович П.П. "Чорні шляхи". Вірші (1917–1921); Чайка Т.В. "Українські народні колискові пісні" (1962).

Фотографії

Назаревський О.А. (1959–1977); Назаревський О.А. та Маслов С.І. (1912–1950); Назаревський О.А. зі студентами (1957); Адріанова-Перетц В.П. (б.д.); Гудзій М.К. (1912); Маслов С.І. (1912, 1915); Перетц В.М. (1920–1927); Перетц В.М., Адріанова-Перетц В.П., Попов П.М. (1928); Рильський М.Т., Зеров М.К. та Филипович П.П. (б.д.); Феликидіс А. (1962); Филипович П.П. (1924); Щеглова С.О. (1911); викладачі та учні Колегії Павла Галагана (1909–1917); Отраковський В.М. (1910, 1913); Отраковська З.В. (б.д.)

Літ.: Воронкова Т.И. Архив Александра Александровича Назаревского // Рукописные фонды Центральной научной библиотеки им. В.И. Вернадского.– К. 1989.– С. 25–39; *Колосова В.* Ювілей вченого-педагога // Рад. літературознавство.– 1968.– № 2; Українська літературна енциклопедія.– К., 1995.– Т. 3.– С. 448.

Т. І. Воронкова

НАНІЙ Сергій Петрович (1858–1935) – юрист, композитор-аматор, педагог.

Закінчив Училище правознавства. Служив у Міністерстві юстиції та Державній Раді, дійсний таємний радник, сенатор (1917). Організатор Народної консерваторії в м. Ізюмі, керівник Музичної секції клубу профради у м. Сумах.

Ф. 234, 22 од. зб. (1908–1937).

Творчі матеріали

Хорові твори: Пісня кобзаря та хор парубків з опери "Над Дніпром" (1933); Заклик Дніпра до козаків (1933); "Пісня сліпих" для хору. Слова О. Олеся (б.д.).

Для голосу з фортепіано: Нехай сніги лежать. Слова О. Олеся (1931); Близится вечная ночь. Слова А. Майкова (б.д.); В колокол, мирно дремавший. Слова О. Толстого (б.д.); Вечір (б.д.); Дніпро. Слова Т. Шевченка (б.д.); 9 пісень на тексти Надсона (б.д.); Колыбельная. Слова О. Олеся (б.д.); Любов. Слова О. Олеся (б.д.); Пожовклий лист. Слова О. Олеся (б.д.); О, слово рідне. Слова О. Олеся (б.д.); Три мента. Слова О. Олеся (б.д.); Утоптала стежку. Слова Т. Шевченка (б.д.); Щоденно ворони летять. Слова О. Олеся (б.д.); Як жити хочеться. Слова О. Олеся (б.д.).

Біографічні матеріали

Наний С.П. "Очерк жизни и деятельности композитора Сергея Петровича Нания" (1927).

Фотографії

Наній С.П. (3; 1886–1927); Наній С.П. за роялем (1932).

Т. І. Воронкова

НАУМЕНКО Володимир Павлович (1852–1919) – педагог, філолог, журналіст, етнограф, громадсько-політичний діяч.

Народився у м. Новгороді-Сіверському. Закінчив Університет св. Володимира (1873). Викладав у гімназіях м. Києва, кадетському корпусі. Від 1874 р. – член "Старої громади", згодом – її керівник. З 1897 по 1906 рр. редактор і видавець журналу "Киевская старина" (1897–1906); видавець журналу "Україна" (1907). Засновник Українського наукового товариства (1907), згодом його голова (1914–1917). Видавець "Записок Українського наукового товариства" в Києві, редактор-видавець газети кадетської партії "Свобода і право". Один з фундаторів, згодом – голова Української федеративно-демократичної партії, член Центральної Ради, міністр освіти в уряді гетьмана П. Скоропадського (1918). Дійсний член Південно-Західного відділу Російського географічного товариства та Наукового товариства імені Шевченка.

Ф. 208, 30 од. зб. (XVII–1913); ф. I, № 165, 280, 282, 292–307, 312–597, 601–609, 619–657, 659–669, 671–709, 712–726, 728–754, 758–807, 809, 844–845, 870–891, 945, 1155, 1159–1160, 1299, 1301–1419, 1421–1460, 1463–1480, 1521–1539, 1643–1646, 1822; ф. II, № 2128–2184, 2206–2579, 2581–2995, 3002–3029, 3036–3051, 3056–3059, 3061–3088, 3095–3126, 3153–3208, 3210–3336, 3342–3373, 3386–3406, 3408, 3412–3420, 3431–3447, 3522–3537, 3578–3580, 3593–3616, 3835–3902, 3907–3928, 3944–4103, 4120–4125, 4220–4223, 4229–4249, 4251–4258, 4296–4304, 4309–4367, 6772–6777, 7060–7159, 7383–7391; ф. III, № 3133–6300, 6504–7168, 7171–7269, 7278–7382, 7392–7419, 7442, 7579–7610, 7641–7652, 7703–7717, 7877–7882, 8029–8031, 9643–9645, 10777–10779, 63962–64150.

Наукові матеріали

[Походження думи "О Самуиле Кошке"] (1880); Фонетичні особливості малоросійської мови (1880); Отечественный язык как предмет гимназического курса (1881); [Нотатки про фінансовий стан Київського товариства грамотності] (1901); Матеріали стосовно реформи середньої школи (1915); [Програма викладання предмету російської мови та словесності в середній школі та пояснювальна записка до неї] (1915); [Бесіди з приводу питань методики вивчення російської мови] (б.д.); Огляд української літератури за 1882 рік (б.д.); Програми зразкових учительських лекцій, огляд і розбір їх і бесіди керуючого Педагогічними учительськими курсами (б.д.); [Літературна російська мова в школах тих місцевостей, в яких вона не є рідною мовою] (б.д.); Школа в обновляющейся России (б.д.); [Елементарний диктант. Підручник] (б.д.); "Стара громада". Спогади (б.д.); Короткий огляд минулого в "Старій громаді" (б.д.); Ф.Г. Лебединцев і редагування ним "Киевской старины" у 1882–1887 рр. (б.д.); До 50-річчя з дня смерті І.П. Котляревського (б.д.); Етнографічний елемент в наукових розслідах О.О. Русова (б.д.);

Питання про освіту та інше в польському краю 1865–1867 по листуванню Ф. Лебединцева (б.д.); виписки з видання "Листи М.П. Драгоманова до І. Франка" (б.д.); нотатки і виписки про освіту в Галичині (б.д.); [Каталог рукописів та стародруків зібрання В.П. Науменка] (б.д.) та ін.

Рецензії: Білоусенко. "Промінь" (1895); Об историко-географическом направлении в русской историографии [поч. XX ст.].

Рецензії на праці фондоутворювача

Зиньковский Т.А. "Несколько слов по поводу 1-й части малорусской грамматики В.П. Науменка" (1889).

Біографічні матеріали

Посвідчення Головного управління у справах друку (1902); візитна картка; посвідчення, видане гетьманським комендантом на право входу до будинку гетьмана (1918); Житецький Г.П. "В.П. Науменко. Некролог 1/14 вересня 1919 р."; спогади про дитинство (б.д.).

Матеріали службової та громадської діяльності

Звіт про діяльність "Общества дневных приютов в Киеве" (1892); пам'ятна записка до Міністерства внутрішніх справ про мотиви необхідності легалізувати українське слово як відображення національної самосвідомості (1896); пам'ятна записка для Київського генерал-губернатора про дозвіл друкувати українські тексти в наукових творах без надсилання їх до петербурзької цензури (1898); посвідчення Київського генерал-губернатора з приводу заяви В.П. Науменка про видання і редагування ним в Києві журналу "Україна" (1907); [доповідна записка у зв'язку із закриттям Київського товариства грамотності] (б.д.); доповідна записка до Ради 2-ї Київської гімназії про надходження книжок до учнівської бібліотеки (б.д.) та ін.

Листування

Адресати: Багалій Д.І. (2; 1892), Житецький П.Г. (7; 1881–1907), Крим-ський А.Ю. (1918), Чикаленко Є.Х. (2; 1900), Щитківський І.І. (1909).

Кореспонденти: Багалій Д.І. (3; 1892–1910), Бичков А.Ф. (2; 1893), Боровиковський П.Л. (3; 1900), Бродська М. (5; 1902), Булгаков Д. (2; 1903), Виліканець О. (б.д.), Вишняков (б.д.), Вовчок Марко (1903), Гнилосиров В.С. (36; 1885–1894), Григорович (1911), Грінченко Б.Д. (37; 1894–1909), Громашевський В.Л. (б.д.), Данилевич В.Є. (2; 1904), Дармо-рос М. (2; 1903), Дорошенко Д.І. (1898), Еварницький Д.І. (3; 1902), Житецький П.Г. (7; 1881–1907), Забіла С. (1903), Зануда Н.П. (б.д.), Іконников В.С. (б.д.), Ківлицький Є.О. (5; 1889–1895), Кістяківський Б.О. (1912), Кістяківський О.Ф. (б.д.), Кобилянська О. (1903), Коваленко

(1903), Косач О. (2; 1885), Кримський А.Ю. (3; 1909–1918), Куліш О.П. (1904), Лазаревський Б.О. (1903), Лашкевич О.С. (5; 1888), Лебединцев П.Г. (1898), Лучицький І.В. (4; 1904–1905), Максимович М.О. (13; 1872–1875), Матушевський Ф. (1903), Милорадович В. (б.д.), Модзалевський В.Л. (2; 1904), Мякотін В.О. (1890), Падалко Л. (1896), Петров М.І. (1897), Романович-Ткаченко Н.Д. (1916), Русов О.О. (3; 1895–1903), Русова С.Ф. (1903), Саліковський О. (3; 1911–1912), Стебницький В. (9; 1900–1907), Стебницький П.Я. (1876), Стороженко М. (1905), Студинський К.Й. (1903), Сумцов М. (3; 1892), Терещенко Є.М. (4; 1905), Чикаленко Є.Х. (2; 1900), Шелухін С.П. (1903), Щитківський І.І. (б.д.), Яворський Ю.А. (2; 1897), Яковенко-Яковлєва (1900).

Київський цензор (1900); Канівський міський голова (1904); повідомлення Ніжинської, Пирятинської, Чернігівської та інших повітових управ (1896–1898); редакція "Украинской жизни" (б.д.); Товариство колишніх студентів Київського університету (б.д.); Товариство "Просвіта" (б.д.); Українська книгарня (редакція журналу "Киевская старина") (1913); "Южно-русское общество печатного дела" (1897).

Матеріали інших осіб

Антонович В.Б. "Історія Русі до Монголів" (б.д.); Батька О.Ц., Білецький-Носенко П.П. [Притчі та байки] (1817); "Про малоросійську мову" (б.д.); "Эстетика", "О подражании природе" (1817); Бобровницький І. "Етнографічний начерк з життя на Волині" (б.д.); Бугало. "Украинское чудо-быль" (1862); "Гетьманщина" (1860); Гоголь М.В. "Загублена грамота", "Бувальщина","Оповідання дячка" (б.д.); Гребінка Є. "Ластівка" (1841); Демко. "О Карпатской Руси" (б.д.); "Етнографічні відомості про жителів Західної окраїни Подольської губернії" (запис 60-и пісень подольського люду) (б.д.); Забіла В. "Малоросійські стихотворенія" (б.д.); Збірка пісень [чумацьких] (1882); Збірка козацьких та інших пісень [кін. XIX ст.]; Збірка пісень (записано по різних місцевостях України) [записи та виписки О. Куліша, І. Новицького, В. Панченка, Т. Рильського, Б. Познанського) (1861); Збірник статей до матеріалів біографії Т. Шевченка (б.д.); Збірник народних пісень "Матеріали по етнографії Новоросійського краю" (1899); Збірничок записів Я. Демченка на Полтавщині "Народні українські поезії. Пословиці, поговорки, загадки" (1859); Конисський О.Я. "Біографія Т.Г. Шевченка" (б.д.); Прахов "До малюнків Т. Шевченка" (1876); Квітка-Основ'яненко Г.Ф. "Сватання на Гончарівці" (1861); Ломоносов М.В. "Лекції російської словесності (Харківський університет)" (1857); Лукашевич П.А.: "Збірка пісень" (1836), "Колядні пісні", "О суеверных преданиях мало-

россиян" (б.д.); Максимович М.О.: "Збірник етнографічний", "Заметки для русской мифологии", "Нечто о русской мифологии" (1856), "Земледельческий календарь", різні довідки, виписи (1849); Мартинович П. "Збірка різних пісень" (б.д.); Осадчий. "Колядки і пісні, прислів'я приказки" (Чернігівщина) (1882); "Путевые заметки Н.Д. Иванишева" (1852); Руданський С. "Збірник творів: приказки, байки, пісні, співи, старо-чеські співи і пісні" (б.д.); Симиренко М. "Багато чого Харківського" (1859–1861); Соболевський. "Історія російської мови" (1883–1884); Стеблін-Камінський С. "Біографія. Нарис про життя І.П. Котляревського" (б.д.); Стороженко М. "Нові матеріали до біографії Т.Г. Шевченка" (б.д.); Стражевський Г. "Зшиток різних записів" [70–80-і роки XIX ст.]; Сковорода Г. "Разговор пяти путников о истинном счастии в жизни" (б.д.); Толстой Л. "Збірка творів" (б.д.); Шевченко Т. "Княгиня" (1853).

Листування інших осіб

Антонович В.Б. – Костомарову М.І (2; 1883), Білозерський В.М. – Шевченку Т.Г. (1860), Білозерський М.М. – Куліш О.М. (15; 1868–1875), Данельський М. – Лукашевичу П.А. (1850), Гальперін Л.Г. – Шехтелю А.Я. (100; 1898–1899), Іскова І. – Шевченку Т.Г (3; 1858), Костомаров М.І. – Білозерському В.М. (3; 1848–1851), Костомаров М.І. – Білозерському М.М. (2; 1857), Куліш О.М. – Кістяківському О.Ф. (б.д.), Куліш П.О. – Вересаю О. (11; 1856–1866), Кістяківський О.Ф. – Леонтовичу І.І. (12; 1876–1884), Лазаревський М.М. – Шевченку Т.Г. (11; 1857–1859), Лебединцев Ф.Г.: Крижанівському Є., Ігнатовичу П.А., Антоновичу В.Б., Багалію Д.І., Галагану П.П. та ін.

Серед матеріалів архіву Науменка В.П. зберігаються комплекси документів Гнилосирова В.С., Максимовича М.О., Лебединцева Ф.Г., Лукашевича П.Я., Мельхіседека Значка-Яворського, Науменка П.О., Русова О.О., Шугурова М.В.; матеріали "Старої громади", Міністерства Народної освіти при уряді гетьмана П. Скоропадського (1918); редакційних портфелів журналів "Киевская старина", "Україна", "Юго-Западного отделения Императорского Российского географического общества", "Основа".

Гнилосиров Василь Степанович (1836–1901) – педагог, письменник.

Щоденник за 1856 р.; Українські народні пісні (1862); нотатки щодо упорядкування могили Т.Г. Шевченка (1883); виписки з газетних та журнальних статей 70–80-х років (б.д.); К проекту памятника И.П. Котляревскому (б.д.); етнографічні матеріали (б.д.); кореспонденції до газети "Заря" (б.д.); доповідна записка в Канівську міську думу про упорядкування могили Т.Г. Шевченка (б.д.)

Листування

Адресати: Антонович В.Б. (3; 1865), Костомаров М.І. (1863), Потебня О.О. (1863), Свидницький А.П. (1862).

Кореспонденти: Антонович В.Б. (1867), Гавришев А. (13; 1853–1858), Головацький Я. (1884), Житецький П.Г. (20; 1898), Кістяківський О.Ф. (1880), Комаров М.Ф. (2; 1883), Костомаров М.І. (16; 1862–1896), Котляревський М. (6; 1871), Лисенко М.В. (8; 1882–1885), Новицький І. (1870), Попов П.М. (1870), Потебня О.О. (1861), Сперанський В. (5; 1858), Трегубов Є.К. (5; 1885), Шевченко В.Г. (5; 1889–1892).

Значко-Яворський Мельхіседек (світське ім'я – Матвій) (бл. 1716–1809) – архімандрит.

Листування офіційне та приватне.

Максимович Михайло Олександрович (1804–1873) – історик, філософ, природознавець.

Украинские песни, собранные Ходаковским (Т. I–II) (1840); матеріали та чернетки до "Автобіографії" Максимовича М.О. (1856); Заметка о роде гетьмана Мазепы (1857); Предварительное замечание к изданию подлинника "Слова о полку Игоревем" (1859); Украинские стрелы древнейших времен, собранные над Днепром, возле Михайловой горы (1867); О системе растительного царства (1883); Книжка записів одвідувачів могили Т.Г. Шевченка (1904–1910, 1914–1915); Збірник житій Києво-Печерських святих (б.д.); нотатки і виписки Максимовича М.О. щодо історії Києво-Видубицького монастиря (б.д.); нотатки та документи для історії і топографії Києва (б.д.); нотатки з ботаніки, філології (б.д.); копії універсалів, царських указів, грамот, розпоряджень XVII ст. (б.д.); На погребение Шевченка под Каневом (б.д.); Полемическое обозрение малороссийской словесности (б.д.); Псалми (б.д.).

Листування

Кореспонденти: Андріяшев О.Х. (8; 1868–1872), Анненков М.Є. (7; б.д.), Антонович (13; 1869–1873), Бартенєв Ю. (7; 1840–1843), Богородський С.О. (40; 1837–1847), Вяземський П.А. (8; 1831–1833), Галаган Г.П. (1858), Головацький Я. (2; 1838–1840), архієпископ Інокентій (Борисов) (41; 1834–1841), Жуковський В.А. (1834), Зубрицький Д. (9; 1839–1845), Іванішев М.Д. (5; 1839–1864), Квітка-Основ'яненко Г.Ф. (2; 1840), Кістяківський О.Ф. (1871–1873), Кошелєва О. (110; 1859–1873), Лебединцев Ф.Г. (116; 1864–1873), Левицький П. (12; 1833–1841), Мурзакевич М. (7; 1836–1844), Науменко П.О. (4; 1870–1871), Неволін К.О. (18; 1842–1873), Погодін М.П. (103; 1834–1865), Соболев-

ський С. (5; 1835–1860), Тулов М.А. (13; 1839–1844), Шульгін В.Я. (6; 1859–1865), Юзефович М.В. (33; 1842–1872).

Родинне листування (252 од. зб.).

Листування священика Жежеліовського (80 од. зб.).

Лебединцев Феофан Гаврилович (1828–1888) – історик, педагог, професор Київської духовної академії.

Листування офіційне і приватне.

Лукашевич Платон Якимович (1809–1888) – етнограф, фольклорист, видавець.

Список рецептів для лікування різних хвороб [1-а третина XIX ст.]

Науменко Павло (батько) – вчитель.

Виписки П.О. Науменка з творів Гете, Байрона, Шіллера (б.д.); Кладбище (б.д.); О пользе наук (б.д.); О причинах различия душевных способностей между людьми в нынешнее время (б.д.); Об успехах русской словесности в последнее десятилетие (б.д.).

Русов Олександр Олександрович (1847–1915) – земський статистик, фольклорист, етнограф, громадський діяч.

Об украинском клубе в Санкт-Петербурге (1906–1907); Статистика украинской прессы (1906); Об украинском правописании. Как крамолоискатели разыскивали "украинофильство" (б.д.); О желательной организации земской статистики (б.д.); Украинцы в царстве Польском (б.д.); Русов О.О. Схема коротких біографічних дат життя (1847–1915).

Шугуров Микола Васильович (1843–1901) – юрист, літератор.

Історичні матеріали стосовно юридичних та економічних питань в Малоросії (1687 – [60-і роки XIX ст.]); Історія Новгород-Сіверської гімназії (б.д.); біографічний нарис про Василя Федоровича Тимківського (б.д.); Краткая история Малой России (б.д.); Краткое известие о Малой России (б.д.); майнові та приватні документи членів родини Шугурових (1801–1883); приватне листування.

"Киевская старина" (1882–1907) – щомісячний історичний журнал. Останній рік виходив під назвою "Україна".

Барвинский П.Я. "Гастролеры" (б.д.); Винниченко В.К. "Повія" (б.д.); Гаврилов О.І. "Реєстр пісень" (1877–1883); Гребінка Є. "Збірник віршів і байок" (б.д.); документи стосовно творів різних авторів, надісланих до редакції "Киевской старины" (б.д.); Доманицький В. "Історія Малоросії (Два ескізи з далекої старини до Литовської доби)" (1902); Доманицький В. "До історії української літератури першої половини XIX ст."

(б.д.); Драгоманов М.П. "Сутки в Вильне" (б.д.), "Збірник етнографічних записів" (б.д.); Квітка-Основ'яненко Г.Ф. "Українська бувальщина" (б.д.); Ківлицький Є. "Коротка біографія історика О.М. Лазаревського" (б.д.); Ковалинский М. "Житие Сковороды Григория Саввича" (1795); Котляревский И.П. "Наталка-Полтавка. Малороссийская опера в 3-х действиях" (б.д.); Куліш П.О. "Шекспірові твори з мови британської мовою українською Т. III. Макбет" (б.д.); Лебединцев А.Г. "К.А. Милотин и его толкователи" (1880); Лебединцев Ф.Г. "Эпизод из авторско-издательской деятельности Т.Г. Шевченка" (б.д.); Левицький І.С. "Кайдашева сім'я (VII розділ)" (1879); Марухненко С.О. "Переклад трьох байок І.А. Крилова на українську мову" (1906); Наброски к биографии А.А. Навроцкого (б.д.); Офіційне листування гетьмана Мазепи (б.д.); Потебня О.О. "Азбука" (б.д.); Рудченко І.Я. План видання "Южно-русских народных сказок" (1881).

Листування: до Лебединцева Ф.Г.: Еварницький Д.І. (29; 1883–1886), Крижанівський Ю.М. (54; 1865–1883), Кухаренко (41; 1872–1882), Лебединцев А.Г. (128; 1846–1887), Лебединцев Г. (6; 1852–1855), Лебединцев Д.Г. (36; 1855–1888), Лебединцев П. (84; 1855–1884), Левицький О.І. (5; 1886), Маціевич Л. (8; 1881–1887), Милорадович Г. (6; 1882–1885), Ніколайчик Ф.Д. (13; 1883–1888), Оглоблін М.М. (10; 1885–1887), Сумцов М.Ф. (67; 1883–1885), Скальковський А. (9; 1882–1886), Стороженко М.В. (7; 1885), Тарнавський А. (3; 1883–1885), Худзинський А. (19; 1867–1872); Самоквасов Д.Я. до Шугурова М.В. (49; 1862–1892).

"Основа" (1861–1862) – перший український суспільно-політичний і літературно-мистецький журнал.

Малашенко М. "Лірник" (1859–1860); Костомаров Н.И. "Еще заметка об иудеях", "Мысли южнорусса – христианство и крепацтво" (б.д.); "Три сестры" (б.д.).

Товариство "Стара громада"

Слова малороссийского наречия, употребляемые в Полтавской губернии (1848); Запис українських пісень (Київська губ.) (1849); українські прислів'я та приказки (1850-1851); Малороссийские песни (б.д.).

Юго-Западное отделение Императорского Российского географического общества (1873–1876).

Весільні пісні с. Заливанщини Вінницького повіту Подільської губернії (1876); Морозенко Д. "Оповідання про землю. Книжка друга: Європа" (б.д.); Новицький І.П. "Збірник етнографічних записів" (б.д.); Потебня О.О. "Збірник пісень" (б.д.); Программа Юго-Западного от-

деления Российского географического общества для собирания сведений по географии (б.д.); Этнографические сведения о селе Логвине Городянского уезда на Черниговщине с записанным этнографическим материалом (б.д.).

Міністерство народної освіти при уряді гетьмана П. Скоропадського (1918).

Журнал Ради Міністрів за часів гетьманської влади (1918); Проект общих оснований земельной реформы на Украине (1918).

Літ.: Верстюк В., Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради : Біогр. довід.– К., 1998.– 133–134; Малий словник історії України.– К., 1997.– С. 271; Мистецтво України : Біогр. довід.– К., 1997.– С. 431; *Павловский И.Ф.* Краткий биографический словарь ученых и писателей Полтавской губернии с половины XVIII века.– Полтава, 1912.– С. 136; Українська література у портретах і довідках. Давня література – література XIX ст. : Довід.– К., 2000.– С. 217–218; Українська літературна енциклопедія.– К., 1995.– Т. 3.– С. 467–468; Українська мова : Енцикл.– К., 2000.– С. 373.

І. В. Клименко

НЕМЕРОВСЬКИЙ Лев Григорович (рр. н. і см. невід.) – поміщик.

Надвірний радник, власник економій у Лохвицькому повіті Полтавської губернії.

Ф. 129, 30 од. зб. (80-і роки XVIII ст. – 1873).

Листування

Адресати: Битий Т. (1843), [Лобанова-Ростовська К.І.] (1826), Немеровський М.Л. (1847), [Савицька] М.П. (1847).

Кореспонденти: Лобанова-Ростовська К.І. (6; 1821–1826), Лобанов-Ростовський О.Я. (1819), Немеровський М.Л. (1854), Носачевська [Н.] (1851), Тихомиров М. (1852), Треушковський [А.] (2; 1854) та ін.

Матеріали господарчо-майнового характеру

Матеріали про опіку над Буромською економією Лобанової-Ростовської К.І. (1827–1836); купчі, виписки майнового характеру, квитанції (1878) та ін.

О. А. Іванова

НІКОВСЬКИЙ Андрій Васильович (псевдоніми – А. Василько, А. Ганаскевич, А. Яринович) (1885–1942) – публіцист, літературознавець, дипломат, громадсько-політичний діяч.

Народився у с. Малий Буялик на Одещині. Закінчив Новоросійський університет (1912). Учитель Одеської жіночої гімназії (1912). Редактор газети "Рада" (1913–1914), журналу "Основа" (в Одесі) (1915) та газети "Нова Рада" (1917). Член, товариш голови Союзу українських автономістів-федералістів. 1918 р. очолив Український національний союз. Входив до Української Центральної Ради. Міністр закордонних справ Директорії УНР (1920–1921). У 1924 р. очолював Правописно-термінологічну комісію ВУАН.

Ф. 226, 322 од. зб. (1905–1927); ф. І, № 12417, 23903; ф. ІІІ, № 10333, 52549–52553, 60476–60479.

Наукові матеріали

Галичина в прошлом и настоящем. Очерк истории национальной жизни русин в Австро-Венгрии (1915).

Біографічні матеріали

Особисті документи (1905–1912); записна книжка (1918).

Матеріали службової та громадської діяльності

Матеріали, пов'язані з виданням та розповсюдженням журналу "Основа" (1915–1916) та ін.

Листування

Адресати: Вороний (1915), Кримський А.Ю. (1927), [Моргуліс] З.Г. [10-і роки XX ст.], [Саливон] Г.Д. (4; 1911–1915), [Стебницький] П.Я. (5; 1913–1917) та ін.

Кореспонденти: Алчевська Х. (1910), Біляшівський [М.Ф.] (1910), Буряченко В. (19; 1915–1916), Гаврилюк І. (13; 1910–1916), Грушевський М.[С.] (3; [1915]), Данькевич Ф.Я. (2; 1912, 1916), Домбровська Г.М. (24; 1909–1915), Дорошенко Д.І. (2; 1915–1917), Дорошкевич О.[К.] (2; 1913), Єфремов С.[О.] (18; 1910–1918), Комаров М.Ф. (1913), Левицький О. (1915), Маркович Д.В. (1911), Німченко О. (1912), Олесь О.[І.] (14; 1907–1913), Плевако М.А. (1910), Романович-Ткаченко Н. (2; 1915), Саливон Г.Д. (8; 1910–1916), Слабченко М. (2; 1912), Стебницький П.[Я.] (5; 1912–1918), Стешенко І.М. (1915), Тимченко Є.К. (4; 1910), Чикаленко Є.[Х.] (61; 1908–1917), Чупринка Г. (2; 1916), Шелухін С.[П.] (2; 1913), Шерстюк Г.[П.] (2; 1910), Широцький К.[В.] (2; 1915), Штейнгель Ф.Р. (1918), Шульга Ф.Г. (1915), Юркевич Л. (16; 1911–1918) та ін.

Київська міська управа (1917); книгарня "Літературно-наукового вістника" (1910); редакція газети "Рада" (51; 1908–1912); редакція журналу "Українська хата" (1909); українська книгарня "Есперанто" (1910); український педагогічний журнал "Світло" (1911) та ін.

Листи інших осіб

Тищенко (псевд. Сірий) Ю. – [Петлюрі] С.В. (1918), Біді М. (1917), Донцову Д.[І.] (1910), Дорошенку В. [1914], редакції газети "Нова Рада"; записка В. Винниченка до П. Дідушка [1918] та ін.

Фотографії

Ніковський А.В. (1916).

Літ.: Життєпис А.В. Ніковського. Реєстр праць А.В. Ніковського // Зап. Іст.-філол. Відділу ВУАН.– 1923.– Кн. 2/3; *Лавришенко Ю.* Андрій Ніковський // Українське слово : Хрестоматія укр. літ. та літ. критики XX ст.– К., 2001.– Кн. 1.– С. 636–637; Українська загальна енциклопедія.– Л. та ін., б.р.– Т. 2.– С. 846; Українська мова : Енцикл.– К., 2000.– С. 380.

О. А. Іванова

НОВИЦЬКИЙ Олексій Петрович (1862–1934) – мистецтвознавець.

Народився у м. Симбірську (тепер Ульяновськ, Росія). Закінчив Московський університет (1887), викладач Кримського університету (1919), голова Комітету по охороні пам'яток старовини і мистецтва при Академії наук України (1922); академік (1922), керівник кафедри мистецтвознавства при ВУАН (1924), голова мистецького відділу Інституту наукової мови.

Ф. 279, 2821 од. зб. (1890–1965); ф. І, № 867, 12269, 12708–12709, 23912–23916, 26703, 35161, 46022–46024; ф. ІІІ, № 13458–13459.

Наукові і творчі матеріали

Шевченкіана: копії листів Т.Г. Шевченка (1849–1859); картотека портретів, малюнків Т.Г. Шевченка, опис речей, картин, малюнків та ін., що зберігалися в музеї В.В. Тарновського (1861); каталог Шевченківської виставки у Москві (з приводу 50-річчя з дня смерті) (1911); звіт про Шевченківську виставку (1911); каталог виставки артистичних творів Т.Г. Шевченка (1911); каталог Шевченківської виставки [Львів] (1920); хронологічний реєстр праць Т.Г. Шевченка [20-і роки XX ст.]; Будинок-музей Т.Г. Шевченка у Києві. Путівник (1929); Тарас Шевченко (1930); Тарас Шевченко як маляр [1930]; Малярські твори Шевченка (1930); Шевченко як офортист [30-і роки роки XX ст.]; матеріали експозиції робіт Т.Г. Шевченка в Історичному музеї ім. Т.Г. Шевченка [30-і роки роки XX ст.]; бібліографічний покажчик рукописів праць про Т.Г. Шевченка (б.д.); картотека біографічних відомостей про життя Т.Г. Шевченка, виписки з архіву Академії мистецтв про Шевченка (б.д.); картотека місцевостей та персоналій, що пов'язані з Т.Г. Шевченком (б.д.); картотека нотаток про живопис епохи Т.Г. Шевченка (б.д.).

Архітектура та мистецтво України: Українські ілюстровані рукописи [поч. XX ст.]; картотека архітектурних термінів [поч. XX ст.]; матеріали історично-архітектурних досліджень пам'яток архітектури та мистецтва України (Спасо-Преображенського собору, Старокостянтинівського замку) [поч. XX ст.]; історичні довідки та огляди українських музеїв [20-і роки XX ст.]; виписки з архіву Московського археологічного товариства та архіву Уварових з історії української архітектури та мистецтва 1883–1916 рр. [поч. 30-х років XX ст.]; Городища (б.д.); Украинские архитектурные памятники в городах Украины, Белоруссии, Литвы (б.д.); Український іконопис (б.д.); виписки з різних джерел про фортифікаційні укріплення Києва та Київської області (б.д.); картотека та описи культових споруд різних областей України (б.д.); матеріали до праці "История украинского искусства" (б.д.); картотека українських художників і портретів українських діячів, описи Біблії 1522 р. та книг XVIII ст., виданих у Києві, Львові, Почаєві, бібліографія та картотеки з історії українського мистецтва тощо.

Київ: реконструкція м. Києва кінця XVII ст. [20-і роки XX ст.], спроби реконструкції Київської Софії [30-і роки роки XX ст.]; креслення архітектурних пам'яток м. Києва (б.д.); матеріали до складання планів Києва з 1240 р. до кінця XIX ст. (б.д.) та ін.

Архітектура та мистецтво Росії: історичні огляди Третьяковської картинної галереї (1893, 1905); Передвижники и их влияние на русское искусство (1897); виписки та нотатки про російських художників [кін. XIX ст.]; виписки з журналів та архівних матеріалів про пам'ятки архітектури та окремих архітекторів [кін. XIX – поч. XX ст.]; История русского искусства [кін. XIX – поч. XX ст.]; нотатки з історії російської архітектури [кін. XIX – поч. XX ст.]; картотека російських художників [XIX – поч. XX ст.]; виписки з мистецтвознавчих праць різних авторів [поч. XX ст.]; виписки та нотатки до теми "Іконопис" [поч. XX ст.]; матеріали до історії спорудження та реставрації Московського Кремля [поч. XX ст.]; статті з мистецтвознавства [поч. XX ст.]; матеріали до статей про дерев'яні церкви (б.д.); Историография русского искусства (б.д.); картотеки з історії російського мистецтва та архітектури (б.д.); [ілюстрації та художнє оформлення рукописних книг] (б.д.) та ін.

Біографічні розвідки: Граф Ф.П. Толстой и его время [поч. XX ст.]; Н.И. Костомаров. Биография (1917); Д.М. Щербаківський і кафедра мистецтвознавства (1928); Левицький Г.К. [20-і роки XX ст.].

Рецензії: Бенуа А. "Русская школа живописи" (1904); Перетяткович Б.Г. "Материалы к теории формы в искусстве" (1925); Эварницкий Д.И. "Церковное устройство у запорожских казаков" (б.д.).

Статті та нотатки на історичні та етнографічні теми [кін. XIX ст.]; вирізки з періодичних видань статей Новицького О.П. (1886–1929); переліки наукових праць [30-і роки XX ст.] та ін.

Рецензії на праці фондоутворювача

Багалій Д.І. "Зауваження до рукопису "Малярські твори Шевченка" та рецензія на коментарі до малюнків Т.Г. Шевченка" (1930); Зуммер В.М. "А.П. Новицкий как историк искусства" (1947); М'ясоєдов Г.Г. "Передвижники и их влияние на русское искусство" (1897); рецензія П. Зайцева та відгук [А.] Кизеваттера на біографічний начерк про М.І. Костомарова (1916); Сомов [А.]. "Художественная галерея Московского Публичного Румянцевского музея" (1899); Холостенко Є. "Рецензія на книгу "Т. Шевченко" (1930); Шмит Ф.И. "Отзыв о трудах А.П. Новицкого по истории искусства" (1922).

Відгуки та рецензії різних авторів на монографію "История русского искусства" (1899–1903) та ін.

Біографічні матеріали

Автобіографія та біографічні відомості [20-і роки XX ст.]; спогади "Моя редакторская деятельность" [20-і роки XX ст.]; витяги з протоколів, посвідчення про обрання академіком ВУАН (1922); особисті документи (1893–1934); копія витягу з трудової книжки (1930); повідомлення різних наукових товариств про обрання О.П. Новицького своїм членом (1898–1933); свідоцтва про участь у роботі з'їзду російських художників, московських архітектурного та художнього товариств (1895–1916).

Листування

Адресати: Багалій Д.І. (3; 1925–1929), Бузескул В.П. (1931), Воскобойников І.Л. (1930), [Грінченко] Б.Д. (1908), Дроздов В.Г. (1929), Кримський А.Ю. (5; 1923–1926), [Лобода] А.М. (1924), [Петров] М.І. (4; 1886–1902), Студинський К.Й. (1930), Таранушенко С.А. (1929), Широцький К.В. (2; 1916) та ін.

Кореспонденти: Айзеншток І.Я. (4; 1931–1932), Айналов Д.В. (1930), Багалій Д.І. (4; 1929–1930), Барвінок В.І. (2; 1930–1932), [Білоусов] І.О. (1911), Бузескул В.[П.] (3; 1929–1931), Варнеке Б.[В.] (2; 1930–1931), Гамченко С.С. (25; 1928–1932), Головін П. (4; 1885–1889), Грушевський М.[С.] (1929), Дроздов В.[Г.] (1929), Ернст Ф.Л. (2; 1929–1930), Квітка К.В. (1931), Колесса Ф.[М.] (1929), Комарова В.Д. (6; 1931–1932), Коцюбинська Н.А. (3; 1929–1932), Кочубей В.І. (8; 1929–1931), Крижанівський Б.Г. (1928), Кримський А.Ю. (2; 1929), Курінний П.П. (1930), Лазаревська К. (2; 1929), Леонтьєв О.В. (2; 1930), Лобода А.М.

(б.д.), Новицький М.М. (1930), Орєшн[іков] О.В. (3; 1930), Перетц В.М. (6; 1929–1931), Перетяткович Б.Г. (6; 1925–1926), Португалов В.[П.] (б.д.), Риженко Я.О. (2; 1929), Сперанський М.Н. (2; 1929–1930), Студинський [К.Й.] (1930), Таранушенко С.А. (2; 1929), Чернявська О. (1929), Щербина С. [80-і роки XIX ст.], Яновська О.С. (1929) та ін.

ВУАН (12; 1923–1932), Московське архітектурне товариство (12; 1898–1909) та ін.

Матеріали службової та громадської діяльності

Відомості про наукову та службову діяльність (1921–1924); плани, звіти про наукову роботу, перелік наукових доповідей (1922–1933); угоди з видавництвами на видання мистецтвознавчих праць (1897–1930).

Матеріали інших осіб

Багалій Д.І. "Оцінка наукових праць М.Ф. Біляшівського" (1919); Гамченко С.[С.] "Автобіографія" (1928); Грінченко Б.Д. "Каталог музею українських старожитностей В.В. Тарновського" (1900); Ернст Ф.Л. "Оцінка праць митця М.К. Пимоненка" (1933); Зайцев П. "Шевченко-художник в Киеве" (1914); Квітка К.В. "Вступні уваги до музично-етнографічних студій" (б.д.); креслення плану, обмірів, розрізів Андріївської церкви, виконані архітектором В.О. Ніколаєвим (1897); Мішківська. "Характерні риси українського будівництва" [30-і роки XX ст.]; Орловский П. "Св. София Киевская..." (б.д.); "Орнамент писанок" [20-і роки XX ст.]; Рудинський М.Я. "Староорлицький скарб неолітичної доби. Досліди в Журавці" (1929); Спаская Е. "Кафели XVII–XVIII в." (б.д.); [Християнські пам'ятки у Солуні] (б.д.); Шабліовський Є.С. "Т.Г. Шевченко та його історичне значення" (1933); Щурат В.Г. "З життя і творчості Шевченка" (1914); Эртель [А.] "Новые данные по истории Выдубецкого монастыря" (1920); Юнге К.[Ф.] "Воспоминания о Н.Н. Ге" (1894); Якушкін В. "І.[Є.] Забєлін" [80-і роки XIX ст.].

Вирізки з періодичних видань статей про Т.Г. Шевченка: Гаршина Є. (1886), Русова О.О. (1907), Яворницького Д.І. (1909), Широцького К.В. (1911), Крип'якевича І.П. (1911), Зайцева П. (1914), Дорошкевича О.К. (1929), Скворцова [А.] (1929) та ін.; окремі випуски журналів, присвячених Т.Г. Шевченку (1914); вирізки статей з журналів про українське мистецтво [поч. XX ст.]; вирізки з періодичних видань, нотатки про археологічні розкопки в Києві (б.д.) та ін.

Образотворчі матеріали

Репродукції офортів Рембрандта та російських художників [30-і роки

XX ст.]; альбом репродукцій малюнків Т.Г. Шевченка (б.д.); репродукції малюнків В.І. Штернберга (портрети Т.Г. Шевченка та ін.) (б.д.); репродукції картин російських митців (б.д.); репродукції гравюр XVIII–XIX ст. (б.д.); репродукції малюнків та фотографій пам'яток російської архітектури і мистецтва (б.д.); репродукції гравюр з видами м. Києва (б.д.); фоторепродукція ікони Військово-Миколаївського собору в Києві (б.д.); репродукції з картин західноєвропейських митців (б.д.); репродукції ілюстрацій і палітурок грецьких, латинських та давніх європейських рукописів і середньовічних книг (б.д.); етнографічні матеріали (вирізки з книг, журналів, фотографії) (б.д.); вирізки з книг та журналів репродукцій автопортретів Т.Г. Шевченка, його малюнків, портретів знайомих тощо (б.д.) та ін.

Фотографії

Руїни давнього кремля у м. Серпухові (1932); споруди та інтер'єр Києво-Печерської лаври, Софійського собору (б.д.); фоторепродукції церков м. Києва та пам'яток архітектури інших міст (б.д.); приватні та громадські будинки м. Києва (б.д.); офорти та малярські роботи Т.Г. Шевченка (б.д.); експозиція Шевченківської виставки 1911 р. у Москві (б.д.); місця, пов'язані з життям Т.Г. Шевченка (б.д.) та ін.

Колекції

Автографи: Аксакова І.С., Аксакова С.Т., Астаф'єва П.Є., Бартенєва П.І., Берга Ф.М., Біляшівського М.[Ф.], Бобрикіна П.Д., Боголєпова [М.], Вільберга В.І., Грота М.Я., Дрінова М.С., Забєліна І.Є., Іванова С., Каткова М.Н., Кашкіна М., Нікольського М.В., Одоєвського В.Ф., Орєшнікова О.В., Редкіна П.Г., Соболевського О.І., Уварової П.С., Цвєтаєва І.В., князя Черкаського, Шахматова О.[О.], Шубинського С.М. та ін.

Гравюри з картин різних авторів [80-і роки XIX ст.].

Карти (б.д.).

Репродукції, фотографії, плани, зібрані до тем:

– пам'ятки архітектури різних областей України (фортеці, культові будівлі, замки та ін.);

– мистецтво України (іконопис, інтер'єр, печатки, відбитки з палітурок книг, книжні мініатюри XI–XIX ст., репродукції картин українських митців);

– портрети: українських гетьманів, магнатів, князів, керівників народних повстань XVI–XIX ст., представників козацької старшини та дворянства, литовських й польських королів, князів і магнатів, письменників, російських учених, педагогів, церковних ієрархів, пись-

менників, критиків, видавців, декабристів та захисників Севастополя 1854–1855 рр., російських монархів, дворян, державних діячів та митців, академіків та співробітників ВУАН (Богомольця О.О., Біляшівського М.Ф., Заболотного Д.К., Затонського В.П., Скрипника М.О., Тутковського П.А., Шліхтера О.Г. та ін.).

Літ.: Академія наук України. Персональний склад, 1918–1993.– К., 1993.– С. 97; Личные архивные фонды в государственных хранилищах СССР : В 3 т.– М., 1963.– Т. 2.– С. 24; Українська загальна енциклопедія.– Л. та ін., б.р.– Т. 2.– С. 871; Українська радянська енциклопедія.– К., 1962.– Т. 10.– С. 162–163.

К. П. Терещенко

НОВИЦЬКИЙ Орест Маркович (1806–1884) – філософ, психолог.

Народився в с. Пилипи (нині – Чудновського району Житомирської області). Закінчив Київську духовну академію (1831). Професор Університету св. Володимира (1834–1850). Працював цензором (1837–1870).

Ф. 201, 85 од. зб. (1780 р. – поч. XX ст.); ф. I, № 6271; ф. III, № 63230–63528.

Наукові матеріали

Статті: О духоборцах (1839); Очерк индийской философии (1844–1845); О талмуде (б.д.); тексти промов, присвячених І. Васильчикову та [Н.І.] Пирогову [1856 – поч. 60-х років XIX ст.], [Н.] Хлєбнікову (1880), В. Циху (1837) та ін.

Лекції і матеріали до них: Опыт психологии [кін. 30-х років XIX ст.]; История новой философии [40-і роки XIX ст.]; [Про філософські системи] [40-і роки XIX ст.] та ін.

Рецензії: [Бібліографія філософської літератури] за 1830–1845 рр.; [Універсал Гетьманський Дзежиковського] (б.д.) та ін.

Біографічні матеріали

Матеріали до родоводу Новицьких (1802–1859); особисті документи: дипломи, формулярний список, атестати, метричні виписки (1831–1884); грамоти про імператорські нагороди та присвоєння чинів по службі (1837–1858); повідомлення ректорату Університету св. Володимира про отримання золотої медалі та інших нагород (1837–1842); автобіографія та друковані біографічні матеріали (1883); уривки щоденників [1870-і роки]; заповіти О.М. Новицького та його дружини М.С. Новицької (1874–1884).

Листування

Адресати: [Новицький] І.М. (2; б.д.) та ін.

Кореспонденти: Алфер'єв С. (б.д.), Беретті (б.д.), Васильчиков І. (1856), Вернадський (2; 1845, 1847), Зелинський Ф. (4; 1853–1869), Ізбицький Є. (5; 1855–1857), Козачинський Ю. (2; 1829), Линниченко Л. (6; 1874–1884), Міхієвич Й. (2; 1840–1841), Романовський П. (2; 1839), Сікорський І. (1873), Соколов О. (1843), Соколов С. (3; [1843]), Тихомиров П. (3; 1839–1870) та ін.

Імператорська Академія Наук (1842), Петербурзький цензурний комітет (1863), редакція Довідкового енциклопедичного словника (1847), редакція журналу Міністерства народної освіти (2; 1838, 1844), Університет св. Володимира (6; 1834–1884).

Листи інших осіб

Родинне листування Новицьких [20–70-і роки XIX ст.].

Матеріали господарчо-майнового характеру

Страхове свідоцтво на будинок Новицького О.М. у Києві з планом та описом (1874) та ін.

Матеріали інших осіб

Грамота Миколи І про нагородження орденом Анни 3-го ступеня протоієрея Волинського кафедрального собору Наркиза Новицького (1842); книга копій царських грамот, гетьманських та полковничих універсалів, виписів з актових книг, купчих на земельні володіння старшинського роду Новицьких за 1670–1705 рр. [поч. XIX ст.]; особові документи та матеріали Соколова С.М. (1815–1838); особові та службові документи сина фондоутворювача Новицького І.О. та його дружини Полетики О.І. (1854–1896); паспорт та подорожня Олександра Новицького з підписом П. Рум'янцева-Задунайського (1780); патент на шляхетство, який був виданий братам Новицьким (Даніелю, Ізідору, Марку) (1802) та ін.

Літ.: Украинская советская энциклопедия.– К., 1982.– Т. 7.– С. 334; Український радянський енциклопедичний словник.– К., 1967– Т. 2.– С. 636; *Языков Д.Д.* Обзор жизни и трудов покойных русских писателей.– Спб., 1888.– Вип. 4.– С. 65–66.

О. А. Іванова

НОВИЦЬКИЙ Яків Павлович (1847–1925) – фольклорист, етнограф, історик, археолог, архівіст, археограф, педагог.

Народився у с. Аули Катеринославської губернії (нині – смт Криничанського району Дніпропетровської області). Навчався в Олександрівському повітовому училищі. Учитель Вознесенської, Іванівської, Ольгінської шкіл (1868–1978). Учитель, секретар повітової шкільної ради, член Олександрівського повітового попечительства дитячих притулків, секретар губернського відділу народної освіти (1879–

1924). Засновник і перший директор Олександрівського історичного музею (1913–1925). Співробітник військового комісаріату, завідувач архівом при запорізькій окружній інспектурі народної освіти (1919–1925). Член Південно-Західного відділу Географічного товариства, Харківського історико-філологічного і Катеринославського наукового товариства дослідників природи, Катеринославської вченої архівної комісії. Член-кореспондент ВУАН (1924).

Ф. 202, 233 од. зб. (1773–1924); ф. I, № 7859, 11050, 11566–11599; ф. II, № 23660–24917, 28032–28043; ф. III, № 9859–9860, 11170, 17711, 38876, 47082, 66972.

Наукові і творчі матеріали

Хронологія подій з життя міста [Олександрівська Катеринославської губернії] за 1770–1807 рр. [поч. XX ст.]; Страничка из истории уездного города Александровска. 1806–1810 [поч. XX ст.]; [Історія м. Олександрівська та його округи за 1820–1891 рр.] [поч. XX ст.]; перелік членів Олександрівського міського самоврядування, наглядачів повітового училища та особового складу ратуші [поч. XX ст.] та ін.; виписки зі статистичних матеріалів стосовно Олександрівського повіту [кін. XIX – поч. XX ст.]; переліки та опис історичних пам'яток Катеринославської губернії [кін. XIX – поч. XX ст.]; виписки з літератури та бібліографічні нотатки з історії Катеринославщини [поч. XX ст.]; Нікополь [нотатки про історію міста] [поч. 20-х років XX ст.]; Острів Хортиця [нотатки, карти та плани] [поч. XX ст.]; Карта островів Дніпра (1843); Опис урочищ правої сторони Дніпра [кін. XIX ст.]; перелік фотографічних знімків, які були зроблені Я.П. Новицьким (1906–1912); [Історія Запорізького музею] (1923) та ін.

Біографічні матеріали

Особисті документи: анкети, посвідчення, накази про призначення на посади народного вчителя, завідуючого музеєм та архівом, грамоти та повідомлення про прийняття в члени наукових товариств, відкриті листи на проведення соціально-економічних обстежень і археологічних розкопок та ін. (1873–1923); повідомлення про обрання на різні посади міського самоврядування (1893–1916); повідомлення з Катеринославської губернської архівної комісії про обрання Новицького Я.П. дійсним членом та про публікацію його праць у "Літопису..." комісії (1903–1916) та ін.

Матеріали службової та громадської діяльності

Матеріали Олександрівської повітової училищної ради (1868–1893); матеріали про заснування Запорізького історичного музею, губерн-

ського архіву та наукової бібліотеки при музеї [20-і роки XX ст.]; щоденник роботи музейно-екскурсійної секції [поч. 20-х років XX ст.]; [Про залучення школярів до археологічних розкопок] (1924) та ін.

Листування

Адресати: Антонович В.Б. [2; 1904], Борц Є.І. (1913), Лашкевич О.С. (2; 1888), Науменко В.П. (1892), [Страхов] М.М. (1882) та ін.

Запорізька губнаросвіта (1922); Запорізька окрполітпросвіта (1923).

Кореспонденти: Бернштам В.[Л.] (1890), Бондін П. (1910), Борц [Є.]І. (2; 1913), Дорошенко Д. (1913), Канкрін [В.П.] (3; 1907–1914), Квітка К.В. (1923), Красенко А.Н. (1889), Курілов В. (2; 1907), Соловйов С. (2; 1904–1905), Ясинський С.І. (2; 1913) та ін.

Всенародна Бібліотека України ВУАН (1925), директор механіко-технічного училища м. Олександрівська (1905), директор народних училищ Катеринославської губернії (1882), директор народних училищ Вітебської губернії (1883), інспектор народних училищ Катеринославської губернії (2; 1893), історико-філологічне товариство Харківського університету (4; 1902–1907), катеринославський губернатор (1879), Катеринославська губернська вчена архівна комісія (11; 1903–1916), Катеринославська губернська земська управа (9; 1883–1884), Катеринославська міська публічна бібліотека (1894), Катеринославське наукове товариство (5; 1902–1907), Катеринославський обласний музей імені А.Н. Поля (1910), Комерційне училище м. Олександрівська (1911), Комітет бджільництва товариства сільського господарства Південної Росії (2; 1918), Маріупольська повітова училищна рада (1881), Маріупольська повітова земська управа (1874), міський голова м. Олександрівська (1907), Московське археологічне товариство (1905), Музей старожитностей та вишуканих мистецтв Харківського університету (2; 1905), Одеська повітова земська управа (1884), Олександрівська міська публічна бібліотека (1915), Олександрівська міська управа (15; 1893–1916), Олександрівське відділення Катеринославської єпархіальної училищної Ради (63; 1904–1916), Олександрівська повітова земська управа (6; 1891–1893), Олександрівська повітова училищна рада (25; 1868–1893), Олександрівський комітет покращення народної праці (4; 1885–1886), Олександрівське міське училище (1886); Перша українська гімназія у Катеринославі (1918), Попередній комітет по улаштуванню XX археологічного з'їзду у м. Харкові (3; 1900–1902), Правління Харківського університету (1910), Товариство дослідників природи Харківського університету (1880), товариство "Спорт" м. Олександрівська (1913) та ін.

Матеріали господарчо-майнового характеру

Фінансові документи Запорізького музею (1923–1924).

Матеріали інших осіб

Біографія П.Д. Дорошенка. 1665–1676 [поч. XX ст.]; Волков Г. "Вірші та поеми" (1864–1867); колекція копій архівних документів, пов'язаних з історією м. Олександрівська та повіту (1780–1835); Кравченко В.Г. "Німецька колонія Анета Ярунського району на Волині" [20-і роки XX ст.]; матеріали Олександрівського, Маріупольського, Новомосковського та Павлоградського духовних правлінь (1773–1840); матеріали маршалів шляхти Катеринославського намісництва (1796–1864); папери родини Новицьких (1808–1913); "Село Федорівка Олександрівського повіту Катеринославської губернії" [кін. XIX ст.]; справи ратуші м. Олександрівська (1797–1877) та ін.

Образотворчі матеріали

Літографія Олександрівського повітового училища [10-і роки XIX ст.]; карти деяких єврейських колоній [Катеринославської губернії] [кін. XIX ст.]; карти островів на Дніпрі – Станового та Хортиці з описом власницьких садиб [1882]; креслення дерев'яного собору у м. Олександрівську (1886); карта-схема земських поштових станцій Олександрівського повіту Катеринославської губернії (1903–1910); таблиці давньоримських монет. Упорядник [Н.] Зінченко за колекціями [А.] Маркова (1896).

Літ.: *Абросимова С.* Новицький Яків Павлович // Українські архівісти : Біобібліогр. довід.– К., 1999.– Вип. 1.– С. 245–247; *Білий В.В.* Я.П. Новицький (1847–1925) // Зап. Іст.-філол. відділу УАН.– 1926.– Кн. 7/8; *Бровко А.С., Бровко Б.А.* Яків Новицький та його іменити предки.– Запоріжжя, 1997; *Іванникова Л.* Яків Павлович Новицький (1847–1925) // З минувщини Подніпров'я.– Д., 1995.– С. 64–66; *Турченко Ф.Г., Бровко Б.А.* Я.П. Новицький – людина і краєзнавець // Репресоване краєзнавство.– К., 1991.– С. 56–59; *Сумцов Н.Ф.* Современная малорусская этнография.– Спб., 1893.– Т. 1; Українська література у портретах і довідках. Давня література – література XIX ст. : Довід.– К., 2000.– С. 226–227; Український радянський енциклопедичний словник.– К., 1967.– Т. 2.– С. 636; *Чернявський Д.Ф.* Яків Павлович Новицький // Україна.– 1926.– Кн. 1.

С. О. Булатова

ОЛЕСЬ (Кандиба) Олександр Іванович (1878–1944) – поет.

Народився на Сумщині. Закінчив Харківський ветеринарний інститут (1902). До 1911 р. жив у Харкові. Згодом переїхав до Києва. Працював ветеринарним лікарем, редагував журнал "Літературно-науковий вістник". З 1919 р. в еміграції.

Ф. XV, 3126 од. зб. (1896–1923); ф. I, № 1872, 33957, 35926а, 39957, 39959, 39969.

Наукові і творчі матеріали

Збірки поезій: Первые опыты (1896–1899); Перша пісня (1903–1905); Ах, скільки струн... (1902–1906); Що мені з того... (1903–1906); З журбою радість обнялась (1903–1906); Щось унадився занадто (1906–1907); В яких боях... (1904–1908); Щоденно ворони летять (1904–1908); Хвиля (1904–1906); Друга хвиля (1907–1908); Колись здавався ти мені [1904–1909]; Садок, пани... (1909–1910); Тільки сонечко пригріє (1910); Пожар, горить куди не глянеш оком... (1911); Мов келих срібного вина (1913); Ти дивися на сцену... (1914–1915); Люблю тебе [1909–1916]; Я цілий день про тебе думав (1915–1916); Палає огонь (1916); Розгублені слова (1916); Ходімо плакати (1916); Ти прийдеш в ліс (1917); Українське військо (1916–1917); В той час (1911–1918); Ви сонця ждали (1917–1918); Золоті листки злітають (1917–1918); На хвилях (1917–1918); Не шукають (1918); Ніч... туман (1918); Ще рік (1903–1919).

Вірші: А прекрасна панна (1900); Ах так несподівано (1904); Він сльози лив (1904); Гроза пройшла (1905); Глянь – повстає (1906); В туманах дні (1907); Даремно все (1908); А може я тебе шукаю (1908); Наш край в недолі (1909); В небі жайворонки (1911); Відповідь (1913); В очах твоїх (1914); Заграйте сурми (1916); В гаях зацвітають квітки (1917); В золотих промінних (1917); Криваво-чорні хвилі (1917); В цю ніч (1917); Воля кров'ю сходить (1917); Милій, любій Україні (1917–

1918); Ведуть його (1918); Вони ще вернуться (1918); Душа її пустеля (1918); Ще зійде сонце (1918); [Вороному] (1918–1919); Над Києвом (1917–1919).

Вірші для дітей: Айстра квітне (алфавіт віршами, написанний для сина) (1910-і роки); Жив собі зайчик [10-і роки XX ст.]; Мій синочок-розбишака (1910-і роки).

Драматичні твори:

етюди: Родная глушь (1901); По дорозі в казку (1908); При світлі ватри (1913); На свій шлях (1913); Місячна казка (1918); В зеленому лісі (б.д.); Великдень (б.д.); Влітку (б.д.); Добро. Ласка (б.д.); Осінь (б.д.).

п'єси: Каїн (1910); Буржуї (1918); Над Дніпром (1911); Коварство і любов (б.д.); Легенда (б.д.); Морока (1910-і роки); Івасик-Телесик [10-і роки XX ст.]; Маскарад (б.д.); Патріот (1913); Товариство воскресшенія Лазаря (б.д.); Український Цепеліш [10-і роки XX ст.].

Переклади та обробки: Гауф В. "Казки" (1910); Лонгфелло Г. "Пісня про Гайавату" (1910-і роки); Чехов А.П. "Вишневый сад" (б.д.); Ясамани: "В ожидании", "Соловей" (б.д.); Шевченко Т. "Гайдамаки" (б.д.).

Оповідання, нариси: Весна (1903–1905); Вони побрались (1904); Сел он, склонился (1904); В христову ніч (1905); Обожание (1906); Не до пісень (1906); Ночь под Рождество (1909); Пташка (1909); Як раніше бувало (1909–1910); Дід Василь вкрився (1914); Відродження (1918); Маленький фельетон (1918–1919); Маруся [10-і роки XX ст.]; Рожевий ранок [10-і роки XX ст.].

Статті: Толстой умер... (1910); Огромная часть Киевского... (о проекте памятника Т.Г. Шевченко) (1912); Пам'яті Коцюбинського (1913); Весна народів (1917); Виставка українських художників (1917–1918); Нова небезпека (1918); [Уривки статей] (1900–1918); В той час... [10-і роки XX ст.]; Хто передплачує [10-і роки XX ст.]; Кожний літературний... [поч. 1920-х років]; Правдива пригода [20-і роки XX ст.]; Український передплатник [20-і роки XX ст.].

Рецензії: Гулак-Артемовський. "Твори" (1917–1918); [Рецензії, замітки з приводу деяких творів та постановок] [20-і роки XX ст.]; Грінченко Б. "Неймовірний" (б.д.); Жарко Я. "Оповідання" (б.д.); "Через що заборонено?" (б.д.).

Біографічні матеріали

Записні книжки (1900–1917); нотатки по дорозі від Сум до Астрахані (1901–1906); нотатки приватного характеру (1905); посвідчення про посаду лікаря в Київській міській лікарні (1909); заява про вихід зі складу редакції "ЛНВ" (1913); посвідчення ветеринарного лікаря (1914);

пояснювальна записка О. Кандиби [10-і роки XX ст.]; заява про звільнення з посади заввідділом реквізиції [10-і роки XX ст.].

Листування

Адресати: Алчевська Х.Д. (5; 1906–1908), Антонович Д.В. (б.д.), Вікул С.П. (2; 1913), [Геркен-Антонович] (2; 1913), Голоскевич Г. (1917), Грушевський М.С. (3; 1912–1913), Дорошенко Н.М. [10-і роки XX ст.], Єфремов С.О. (1916), Заньковецька М.К. [10-і роки XX ст.], Кандиба О.В. (3; 1894), Кандиба М.І. (5; 1903–1919), Кандиба О.О. (16; 1909–1922), Кобець М. (1916), Левитський О.О. (б.д.), Мар'яненко І.О. (б.д.), Пакуль Н.К. (б.д.), Панченко М.Ю. (б.д.), Русова С.Ф. (б.д.), Свадковська-Кандиба В.А. (412; 1903 – [20-і роки XX ст.]), Свадковська Г.А. (1907), Свадковська О.А. (4; 1904–1913), Свадковський М.А. (3; 1911), Смелянова Г.І. (7; 1916–1918), Стебницький П.Я. (8; 1911), Чикаленко Є.Х. (11; 1909–1915), Шаповал М.Г. (б.д.).

Правління земського союзу [10-і роки XX ст.].

Кореспонденти: Алчевська Х.Д. (37; 1905–1910), Алчевська Х.О. (20; 1905–1913), Антонович К.М. (2; 1913), Барвінський П.Я. (3; 1907), Беспалов М. (21; 1901–1913), Бєлоусов І.О. (4; 1909–1913), Букреєва-Губарєва Н.Я. (6; 1910–1911), Винниченко В.К. (2; б.д.), Волконська Л. (4; 1905–1912), Геркен Г.В. (7;1913–1917), Грушевський М.С. (25; 1909–1917), Грушевський О.С. (4; 1911), Дорошенко Д.І. (2; 1907–1912), Дорошенко Н.М. (5; 1911–1912), Жебуньов В. (2; 1903, 1908), Кандиба Г.І. (63; 1908–1920-і роки), Кандиба М.І. (66; 1905–[20-і роки XX ст.]), Кандиба О.В. (12; 1907), Кобилянська О.Ю. (1912), Коваленко О.К. (7; 1906–1908), Кримський А.Ю. (1906), Леонтович В.М. (3; 1914), Липа І. (10; 1904–1912), Маркович Д.В. (13; 1910–1914), Неселовський Р. (13; 1906–1911), Ніковський А. (15; 1907–1908), Пачовський В. (6; 1907–1908), Пашинківська О.К. (9; 1907–1918), Пахотін А.Г. (8; 1904–1907), Пєшков (Горький) (3; 1913), Русова С.Ф. (7; 1908–1910), Свадковська-Кандиба В.А. (181; 1903–1917), Свадковська Л.А. (7; 1907–1916), Старицька-Черняхівська Л.М. (17; 1920-і роки), Стебницький П.Я. (14; 1906–1915), Степаненко О. (17; 1905–1913), Твердохліб С.А. (9; 1908–1912), Чикаленко Є.Х. (16; 1907–1915), Шаповал М.Ю. (7; 1908–1909) та ін.

Видавництво газети "Рада" (1909); книгарня "НТШ" (1912); Комітет по упорядкуванню ювілейного шевченківського свята у Москві (1916); Паперовий комітет (1919); редакційний комітет "ЛНВ" (1913); редакція журналів "ЛНВ" (1908), "Шлях" (1917), "Промінь" [20-і роки XX ст.]; Товариство ветеринарних лікарів (1917), російських драматичних письменників і оперних композиторів (1913).

Листи інших осіб

Леонтович В. – членам редколегії "ЛНВ" (1913); Грушевський М.С. – київському відділу редакційного комітету (1913).

Матеріали господарчо-майнового характеру

[Кошторис на видання творів, розрахункові відомості та інші матеріали про продаж видань] (1903–1913); рахунок друкарні товариства "Общественная польза" (1909); [розписка завкнигарнею "ЛНВ" на купівлю творів] (1911); рахунок друкарні на отримання грошей (1914); [рахунок української книгарні за твори] (1917).

Матеріали інших осіб

Алчевская Х.Д. "Волна," "Кобзари," "Сквозь темные тучи" [10-і роки XX ст.]; матеріали Свадковської-Кандиби В.А. (1900–1922); матеріали Кандиби О.О. (1914–1923).

Образотворчі матеріали

Портрети, краєвиди, інші малюнки (1900–1910); малюнки з підтекстовками побутового і соціального характеру, що призначалися для сина (1910–1919); малюнки на політичні теми (1917–1918).

Літ: *Адаменко А.Г.* Архів О.І. Олеся (Кандиби) // Збірка оглядів фондів відділу рукописів ЦНБ.– К., 1962.– С. 19–28.

І. В. Клименко

ОМЕЛЬЧЕНКО Петро Остапович (1911–1977) – поет, перекладач.

Народився в с. Катюжанка Києво-Святошинського району Київської області. Закінчив Київський педагогічний інститут (1938). Вчителював на Київщині та Житомирщині; був літпрацівником Попільнянської районної газети "Перемога".

Ф. 270, 446 од. зб. (1944–1977).

Творчі матеріали

Вірші, переклади, нотатки (1960–1970); статті про В.В. Канівця, Миколу Шпака [1969]; нариси про Велику Вітчизняну війну (б.д.); виписки про поезію, літературу, мистецтво (б.д.); газетні вирізки власних надрукованих творів (б.д.) та ін.

Рецензії: Поліщук Б. "Збірка творів" (б.д.); Рильський М. "Життя і творчість у документах, фотографіях, ілюстраціях" (б.д.).

Рецензії на праці фондоутворювача

Пільгук І.І. "Збірка поезій" [70-і роки XX ст.].

Біографічні матеріали

Архівна довідка про участь у роботі підпільної організації в період

тимчасової німецько-фашистської окупації (1964); вітальні адреси (1960–1971); акт прийому-передачі друкованих та рукописних матеріалів до Літературно-меморіального музею М. Рильського (1977).

Листування

Адресати: [Грабовський] В.Б. (1977), Карклинь Г.[Н.] (1973), Л[уків] М.В. (б.д.), [Новиченко] Л.М. (б.д.), Омельченко Є.О. (19; 1944–1970), [Степанюк] Б.П. (б.д.), Шеремет М.С. (2; б.д.) та ін.

Кореспонденти: Вайнерман Х.А. (45; 1964–1971), Володіна Л.[А.] (4; 1975–1978), Гой П.М. (3; 1955–1977), Гончар О. (1968), Грабовський В. (8; 1973–1978), Грубер І.І. (2; 1967–1968), Зленко Г.Д. (9; 1968–1971), Ільницька Є.А. (37; 1962–1978), Канівець В.В. (3; 1967–1971), Карклинь Г. (6; 1973–1977), Кацнельсон [А.]І. (4; 1967–1968), Кобцева І. (12; 1977–1978), Ковганюк С.П. (1977), Кононенко Д.А. (1971), М[азур] Л. (3; 1971–1976), Мельник О.П. (3; 1961), Микитенко О.І. (5; 1967), Назаренко Ю.І. (49; 1956–1971), Олійник С. (1966), Омельченко А.П. (11; 1976–1978), Павленко П.М. (1977), Пільгук В.Т. (11; 1967–1977), Пільгук Н.І. (21; 1967–1977), Поліщук Б. (б.д.), Смирнова З.А. (2; 1977), Сурков О.О. (1969), Ткаченко Л. (2; 1976), Тобілевич А.Ю. (5; 1963–1970), Цимбал М. (2; 1977), Шеремет М.С. (3; 1977), Шпак З.К. (3; 1969), Щипахіна Л. (1969), Юсиф С. (1970) та ін.

Інститут літератури та Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН УРСР (2; 1965–1966), Літературно-меморіальні музеї Лесі Українки та М.Т. Рильського (2; 1963–1977); Спілка письменників України (7; 1972–1977), редакції газет "Літературна Україна", "Молодь України", "Перемога", журналів "Байкал", "Вітчизна", "Україна"; видавництв "Веселка", "Маяк" та ін. (14; 1961–1977).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Лист-клопотання Рильського М.Т. до Попільнянського колгоспно-радгоспного виробничого управління Житомирської області про надання Омельченку квартири (1963); заява до Українського відділення Літературного фонду СРСР з проханням надати грошову допомогу (1973); угода з головою колгоспу "Жовтень" та ін. (1954–1977).

Матеріали інших осіб

Щипахіна Л. "Вірші" (1969); Юсиф С. "Вірші" [1970] та ін.

Листи інших осіб

Листи різних осіб до членів родини Омельченка (1952–1978) та до Ільницької Є.А. (3; 1962–1977), вітальні адреси до дружини – Омельченко Є.О. (1960–1970).

Фотографії

Омельченко П.О.; його рідні та знайомі; будинок, у якому побувала Л. Українка; члени Житомирської письменницької організації; Г. Карклинь у родині Ю. Смолича та ін. (7; [70-і роки XX ст.]).

С. О. Булатова

ОНАЦЬКИЙ Євген Дементійович (1894–1979) – журналіст, історик культури, лінгвіст, громадський діяч.

Народився в м. Глухові (тепер Сумська обл.); навчався у Чернігівській чоловічій гімназії, у Київському університеті; член Товариства українських поступовців (1912–1918); секретар Глухівської земської повітової управи (1917); член Центральної Ради, завідувач секретаріату (1917); секретар Центральної Ради (1918); керівник пресового бюро української дипломатичної місії в Римі (1920); член ОУН (1929); професор Вищого східного інституту в Неаполі (1936–1940); лектор Римського університету (1940–1943). Голова Української центральної репрезентації (Аргентина) (1960–1963).

Ф. 227, 33 од. зб. (1910 – 20-і роки XX ст.).

Наукові і творчі матеріали

Братская могила (1910–1914); Шкільна справа [1917]; З історії м. Києва XI–XVII ст. [1918]; Сторінка до історії Генерального суду на Україні [20-і роки XX ст.]; Полетика Григорий Андреевич [20-і роки XX ст.]; Стаття про генеалогію Г.А. Полетики [20-і роки XX ст.]; Справа про с. Аксютинці [20-і роки XX ст.]; Справа про Коровинці (про судову справу Г.А. Полетики) [20-і роки XX ст.]; Ще про автора "Истории Русов" [20-і роки XX ст.]; Хліб, горілка, голод, смерть... [20-і роки XX ст.]; 24 липня 1917 [запис про діяльність Центральної Ради 24–25 липня 1917 р.]; Об архивах [огляди документів, що зберігалися в Глухівському та Чернігівському архівах] [20-і роки XX ст.]; Історичні матеріали (цікаві звістки, документи) [20-і роки XX ст.]; Тяжбы [выписки з історії і права на Україні в XVII–XVIII ст.)]; реферат про творчість Лесі Українки [1920-і роки]; покажчики до "Истории Малороссии" Маркевича М.А., т. II [20-і роки XX ст.], "Архива Юго-Западной России", т. I., ч. IV [1920], окремих праць з історії України [20-і роки XX ст.]; лекции Покровского по Востоку (б.д); Дуже бажано придбати для музею (список книг) (б.д.).

Оповідання: Вода молодості [1920]; Мазепинці [1918]; Смерть Богдана Хмельницького [1918].

Переклади: Верн Ж. "Вісімдесят тисяч верст під водою", ч. 1. [20-і роки XX ст.]; переклади творів І. Буніна, М. Гоголя, С. Надсона [20-і роки XX ст.].

Біографічні матеріали

Лист Харківського університету з проханням надати документ про навчання в Університеті св. Володимира (1915).

Матеріали службової та громадської діяльності

Звіт про переговори з представниками козачих військ у Катеринодарі та Новочеркаську (за дорученням Центральної Ради) (1917).

Літ.: Верстюк В., Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради. – К., 1998.– С. 140–141.

С. В. Сохань

ОСТРОГРАДСЬКИЙ Михайло Васильович (1801–1861) – математик, викладач.

Народився в с. Пашенне на Полтавщині; навчався у Харківському університеті (1817–1820) та у Парижі (1822–1827); професор вищих навчальних закладів Петербурга (1828); академік Петербурзької Академії наук (1830); член-кореспондент Паризької Академії; член академій Турінської, Римської та Сполучених Штатів.

Ф. 281, 120 од. зб. (20-і роки XIX ст. – 1905).

Наукові матеріали

Мемуар о движении твердого тела вокруг фиксированной точки (1853); Об определенном интеграле (1860); Логарифмические таблицы для военно-учебных заведений (б.д.); [Про лінійні рівняння] (б.д.); [Астрономічні обчислення] (б.д.); Интегральные исчисления или трансцендентный анализ (б.д.); Интегрирование функций (б.д.); О криволинейных движениях (б.д.); О редукции шестикратного интеграла (б.д.); [Про диференційне обчислення] (б.д.); Баллистика (б.д.); Бином Ньютона (б.д.); Движение маятника в воздухе (б.д.); О конструкции географических карт. Плоскость и сфера (б.д.); О сопротивлении (б.д.); Теория Лагранжа о твердых телах (б.д.).

Лекції: О вероятности будущих событий. Отдельные вычисления (б.д.); Параллельные линии и другие вычисления по элементарной геометрии (б.д.); [Про предмет математики] (б.д.); Стереометрия (б.д.); Элементарная алгебра (б.д.).

Рецензії на праці фондоутворювача

Пратт І.С. (I. St. Pratt, Cambridge). "Замечание на мемуары г. Остроградского об особенном случае равновесия несжимаемых жидкостей" (1838); Стеклов В.А. "О работах Остроградского М.В. в области математической физики" (1901); Тихомандрицкий М.О. "Очерк ученых трудов М.В. Остроградского в области чистой математики" (1901).

Біографічні матеріали

Грамоти про нагородження орденами (1832–1855).

Матеріали службової та громадської діяльності

Повідомлення іноземних Академій наук про обрання академіком, членом-кореспондентом (1834–1856); доповідна записка про необхідність викладання у військових навчальних закладах синтетичних досліджень конічних перетинів (б.д.); повідомлення про видання друком курсу геометрії (б.д.).

Листування

Адресати: Остроградський В.І. (б.д.).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Заява про пограбування квартири (б.д.).

Матеріали інших осіб

Вега Георг. "Справка о математике XVIII в." (б.д.); Винокуров Я.Ю. "Про розширення діяльності Полтавського гуртка аматорів фізико-математичних наук. Доповідна записка" (1901); Эйлер М. "Общие принципы равновесия жидкостей" (б.д.); Мирошниченко В.М. "О сигнализации жезловых аппаратов Вебб и Томпсона" (1903); "О новейшем способе производства Портланд-цемента" (1905).

Виписка з інструкції начальника штабу та доповідей комісій з математичних наук (для військових навчальних закладів) [сер. XIX ст.]; Вопросник для установления состояния санитарно-гигиенической жизни Полтавы, ее водопровода и канализации и о проведении оздоровительных мероприятий (б.д.); вітальні телеграми, адреси вітчизняних та закордонних наукових товариств і вищих навчальних закладів Полтавському гуртку аматорів фізико-математичних наук з нагоди сторіччя з дня народження М.В. Остроградського (1901); протокол зборів Полтавського гуртка аматорів фізико-математичних наук (б.д.); розповсюдження книги "Михаил Васильевич Остроградский" П. Трипольського. Список передплатників (1901); списки членів Полтавського гуртка аматорів фізико-математичних наук за 1900–1902 рр.; фінансові матеріали Полтавського гуртка аматорів фізико-математичних наук (1900–1902); четвертий звіт Полтавського гуртка аматорів фізико-математичних наук (1902).

Листи інших осіб

Жуковський [М.Є.] – Полтавському гуртку аматорів фізико-математичних наук (1901); Остроградський М.В. (онук Остроградсько-

го М.В.) – Полтавському гуртку аматорів фізико-математичних наук (1901); Полтавський гурток аматорів фізико-математичних наук – Жуковському М.Є. (1901); Полтавський гурток аматорів фізико-математичних наук – [Тихомандрицькому] М.О. (б.д.); Рабуша М. – Остроградському В.І. (6; 1816–1817).

Листи різних організацій

Полтавський гурток аматорів фізико-математичних наук – Харківському ветеринарному інституту (б.д.); Рада політехнічного товариства при технічному училищі – редакції "Записок Полтавского кружка любителей физико-математических наук" (1901); Російське фізико-хімічне товариство. Фізичне відділення – Полтавському гуртку аматорів фізико-математичних наук (1902).

Літ.: *Бородін О.І., Бугай А.С.* Біографічний словник діячів у галузі математики.– К., 1973.– С. 367–370; *Гнеденко Б.В., Погребысский И.Б.* Михаил Васильевич Остроградский.– М., 1963; Малий словник історії України.– К., 1997.– С. 289; *Павловский И.Ф.* Краткий биографический словарь ученых и писателей Полтавской губернии с половины XVIII века.– Полтава, 1912.– С. 141.

М. К. Іванцікова

ПЕРВОВА Юлія Олександрівна (1916–2001) – біолог, літературознавець, громадський діяч.

Народилася в Дмитрові, закінчила семикласну школу (1930), Харківський університет (1940). Фізіолог рослин в Алтайському держзаповіднику (1940), викладач у Будьонівському сільськогосподарському інституті, асистент кафедри ботаніки Харківського фармацевтичного інституту (1951), кандидат біологічних наук (1952), викладач ботаніки на військово-фармацевтичному факультеті (1953–1956), молодший науковий співробітник Інституту ботаніки АН УРСР (1960). Опікувалася будинком-музеєм О.С. Гріна у м. Старий Крим.

Ф. 277, 2032 од. зб. (1905–1992).

Творчі і наукові матеріали

Кавказ. Путевые заметки (1937); Неизвестный автограф А.С. Грина (1970); Из переписки А.С. Грина (1973); Из эпистолярного наследия писателя Ивана Новикова (1973); Из переписки А.С. Грина (1973), Грин и его читатели [70-і роки XX ст.]; Двенадцать лет из жизни Александра Грина. Библиографическая хроника (1978); Грин и книги. К 100-летию со дня рождения А.С. Грина (1979); Из нового об А.С. Грине. Екатерина Бибергаль (первая любовь А.С. Грина) [1979]; Основные даты жизни и творчества Александра Степановича Грина. (Летопись жизни и творчества А.С. Грина) (1979); Из архива Александра Грина (1980); Первая любовь Александра Грина (1981); список друкованих праць (1984); Дороги [автобіографічна повість у 2-х частинах] (1987–1992); О внутривидовой изменчивости (б.д.).

Вирізки статей про О.С. Гріна (1960–1982); іменний покажчик до фонду Ю.О. Первової (1984) тощо.

Рецензії: Петряев Е.Д. "На пороге столетия" [70-і роки XX ст.]; Пушкина Г. "По морям и дорогам Гринландии" [путівник по музеях О.С. Гріна] (1977).

Біографічні матеріали

Виписка із метричної книги (1916), залікові книжки, профспілкові квитки (1934–1941), свідоцтво про шлюб (1937), аспірантське посвідчення Інституту генетики і селекції АН УРСР (1951), характеристика (1956), свідоцтва, дипломи (1934–1952), вітальні адреси (1965–1982); автобіографія (1984) тощо.

Матеріали службової та громадської діяльності

Листування Первової Ю.О. з Міністерствами культури СРСР та УРСР, з Правлінням Спілки письменників, редакцією "Литературной газети" про створення та роботу будинку-музею О.С. Гріна у м. Старий Крим (1961–1970); листи Полтавського художнього музею про передачу Ю.О. Первовою картини Г.Г. Мясоєдова, його портрета та рукопису Л.[А.] Волкенштейн "Записки о Шлиссельбургской крепости" (1962–1963); листи та запрошення Феодосійського краєзнавчого музею на відкриття музею О.С. Гріна (1971–1982); листування з редакціями журналів "Прапор", "Москва", "Октябрь", газети "Труд" стосовно публікацій оповідань О.С. Гріна та матеріалів про нього (1979–1990) тощо.

Листування

Адресати: Аквілєв О.О. (1981), Бройт Ц.М. (1978–1981), Верхман О.А. (10; 1972–1981), Вишеславський Л.М. (1963), [Волкова] Н.Б. (1971), Грін Н.М. (22; 1965–1968), Золотухін Г.І. (1965), Кравченко Ф.Т. (1972), Кудієвський К.Г. (1960), Лідін В.Г. [1978], Маньковський Б.А. (57; 1948–1952), Міхалков С.В. (2; 1982), Муратова К.Д. (1976), Ніколаєва К.В. (54; 1968–1979), Первови О.К. і О.В. (1936–1942), Петряєв Є.Д. (2; 1979–1980), Россельс [В.М.] (2; 1968, 1975), Ситник К.М. (1970–1971), Тарасенко М.Ф. (1978), Хренков Д. (1975), Чапчахов (1973), Шагінян М.С. (1976), Шемплинська М.В. (2; 1977) та ін.

Кореспонденти: Аквілєв О.О. (1976), Асс М.І. (14; 1967–1977), Барабаш М. (9; 1987–1991), Бистров В.М. (81; 1970–1990), Бичек О.[І.] та Ю.[М.] (7; 1966), Бобров В. (1968), Бондаренко В.І. (2; 1971), Бусигіна К.[А.] (10; 1971–1976), Буянцев П.Н. (39; 1967–1970), Верхман О.А. (14; 1964–1982), Вінс П.Г. (5; 1978–1979), Волкова Н.[Б.] (1970), Волошина М.С. (3; 1972–1974), Воробйова Є.[М.] (10; 1972–1977), Воронова О.П. (1972), Гейштор Л.К. (1963–1981), Гінтерова А. (66; 1962–1990), Гревизирський Б.М. (6; 1943–1944), Грін Н.М. (46; 1959–1973), Гурвич О.М. (1983), Даниленко О. (1970), Данковцева О. (7; 1990–1991), Демчук Н.А. (15; 1983–1991), Друбецький Є.Р. (1966), Дяченко В.І. (1984), Жук В.Н. (1970), Званцева Є.П. (3; 1966–1967), Золотухін Г.І. (1968), Зуєва Н. (1970), Качимова Л.Л. (32; 1972–1988), Ковський В.Є.

(1976–1981), Комарова Н.М. (73; 1971–1991), Крайнєва Н.П. (3; 1980–1982), Кривін Ф.[Д.] (2; 1964–1965), Куніна Є.П. (21; 1969–1983), Лебедєва О.В. (2; 1971), Левіна А.С. (44; 1982–1991), Леонова О.І. (35; 1966–1975), Мануйлов В.А. (6; 1967–1973), Маньковський А.В. (49; 1942–1943), Маньковський Б.А. (2; б.д.), Маринович М.Ф. (37; 1985–1990), Махоніна І. (1974), Мерзляков А.В. (12; 1966–1991), Мерзлякова[-Бахтіна] Г. (8; 1982–1989), Мец (10; 1976–1980), Могилянський О.П. (3; 1978–1979), Мурженко Л. (5; 1988), Навоєва О. (8; 1989), Некипелов В.О. (20; 1973–1989), Новикова-Принц М.М. (81; 1971–1989), Петросян Г.П. (1980–1981), Петряєв Є.Д. (4; 1972–1979), Поляков І.М. (2; 1972], Поповський М.О. (13; 1971–1991), Потресова С.[С.] (10; 1970–1971), Рафальський В.П. (16; 1984–1991), Рогозинський О.П. (17; 1967–1983), Россельс В.М. (15; 1966–1981), Сеник І.М. (24; 1988–1991), Славіна І.І. (33; 1967–1986), Сухомлина Т.І. (16; 1971–1981), Тарасенко М.Ф. (180; 1975–1990), Терновська Є.О. (1969–1982), Фінкельштейн Є.О. (6; 1970–1975), Харчев В.В. (9; 1966–1981), [Царевич С.О.] (4; 1967–1968), Чурило В.М. (25; 1971–1991), Шемплинська М.В. (61; 1972–[1979]), Якушкіна Л.П. (91; 1967–1987) та ін.

Матеріали родичів Ю.О. Первової

Маньковський А.В. (чоловік): "Вірші" [30-і роки XX ст.]; "Рассказ о двух друзьях" (1943); особисті документи: залікова книжка, профспілковий квиток (1889–1941); щоденник (1940–1941); записні книжки (нотатки про флору та фауну Алтайського заповідника) [40-і роки XX ст.].

Маньковський Б.А. (син): особисті документи: свідоцтво про народження, комсомольський, профспілковий та інші квитки, грамоти (1938–1958).

Особисті документи та листування членів родини Первових – Маньковських [кін. XIX ст.–1958]; листи [Кістяківського] О.[О.] до [Первової]-Леонтович О.[К.] (6; 1918–1919) тощо.

Матеріали інших осіб

Грін Н.М.: особисті документи, доручення, архівні довідки; свідчення Сай Г.О. про допомогу Грін Н.М. партизанам під час війни; свідоцтво про смерть; звернення до комсомольців м. Старого Криму (1857); заява до Міністерства культури УРСР про введення штатної посади екскурсовода в будинку-музеї О.С. Гріна (1963); Александр Степанович Грин (краткая биография) (1968); листи з проханням до Наркомосвіти РРФСР, Спілки письменників СРСР про фінансову до-

помогу для відкриття музею О.С. Гріна (1941–1970); накази, рішення Кримського виконкому обласної ради депутатів про організацію у м. Старий Крим будинку-музею О.С. Гріна (1963–1967), книга відгуків будинку-музею О.С. Гріна (1960–1966).

Листування: *Адресати*: Загусіни О.В., М.Є. (1956–1957), Зотов В.С. (1962), Караваєва В.І. (1958), Мануйлов В.М. (1958–1968), Мілованов В.П. (1966), Нікітіна Є.Ф. (1964), Олеша Ю.К. (1959), Ор'єв О.І. (1969), Прилипко Ф. (1964), Слонімський М.Л. (б.д.), Сукіасова І.М. (1965–1968), Чернишова Т.М. (1960), Щолокова С.П. (1965)

Кореспонденти: Асс М.А. (1965–1968), Берестовський Г. (1954), Бондаренко В.І. (1966), Буянцев П.М. (1968–1970), Васильєва Е.М. (б.д.), Верхман О.А. (1965), Заболоцький В. (б.д.), Караваєва В.І. (1959), Кедріна Л.І. (1957–1966), Кир'ян Н.В. (б.д.), Куликовська Л. (1962), Кущ О.П. (1958), Новіков В.Б. (1965), Петросян Г.М. (1959), Россельс В.М. (1965), Тюруна Т.Л. (б.д.), Шкрум Ж. (1967) та ін.

Клуб "Алые паруса" (1965–1969), Кримське відділення спілки письменників України (1968), Московський обласний педагогічний інститут (1961), Правління Кримської обласної організації товариства охорони пам'ятників (1975), Спілка письменників СРСР (1970, 1977), Феодосієвський краєзнавчий музей (1966), Центральний державний архів літератури і мистецтв СРСР (1961), Центральний державний історичний архів УРСР (1961); вітальні телеграми до Н.М. Грін з нагоди святкування дня народження О.С. Гріна (1965–1970).

Коломієць П.: особисті документи: посвідчення, перепустки, мандати, розписки тощо (1918–1919); "За снігопадом тань" (1927).

Белецкая М.С. "Воспоминание о Нине Николаевне Грин" (1973); Белозерская-Булгакова Л.Е. "Воспоминания об Александре Степановиче Грине" (б.д.); Дубов М. "Обыкновенный день" (б.д.); Кобзев М. "Страстному рыцарю мечты" (1965); Мерзляков А.В. "Грин в стихах" (1971); Овсянникова Л.Б. "Машина счастья" (б.д.); Паустовський К.Г. "Волшебник" (1957); Сахаров А.Д. "Верю в разум" (1987); Ягупова С. "Поговорим о Грине" [70-і роки XX ст.]; Россельс В. "Рецензія на рукопис Г. Пушкіної "По морям и дорогам Гринландии" (б.д.).

Вірші різних авторів: Кир'ян Н. (б.д.), Коваленков О. (б.д.), Коломієць П. (1927), Могилянська Л.М. (б.д.), Некипелов В.О. (б.д.), Тась Д.М. (1926–1928), Тулуб З. (б.д.) та ін.

Вирізки статей із газет та журналів про життя та творчість О.С. Гріна (1960–1982).

Листування різних осіб здебільшого стосовно функціонування музею О.С. Гріна у м. Старий Крим [60–80-і роки XX ст.].

Фотографії

Первова Ю.О., її знайомі та співробітники (48; 1931–1990); родичі: Покровські, Первови, Маньковські (24; [1865]–1954); Білецька М.С. [70-і роки XX ст.], Грін Н.М. (9; 1963–1967), Євтушенко Є. [О.] (2; 1959, 1961), Ніколаєва К.В. [1960-і роки], Фінкельштейн Є.О. [70-і роки XX ст.], П. Коломієць (2; [1912], 1919), родина Коломійців (1912); фоторепродукція портрета П. Коломійця (1930); могила О.С. Гріна (1957) та ін.

О. П. Степченко

ПЕТРОВ Микола Іванович (1840–1921) – літературознавець.

Народився у с. Вознесенському (тепер Костромська обл., Росія). Закінчив Київську духовну академію (1865); викладач словесності Волинської духовної семінарії (1865–1870), доцент (1870) та екстраординарний професор (1871–1876) кафедри теорії словесності, російської та зарубіжної літератури Київської духовної академії, секретар Церковно-історичного і археологічного товариства та куратор Церковно-археологічного музею при Академії (1872–1901), ординарний професор кафедри теорії словесності Київської духовної академії (1876–1911), член правління Київської духовної академії (1890–1910), почесний професор Київської духовної академії (1912–1920); магістр словесності (1868), доктор богослов'я (1875), член-кореспондент Петербурзької Академії наук (1914), почесний член і член Церковно-історичного товариства при Київській духовній академії, Одеського товариства історії та старожитностей, Російського археологічного товариства, Історичного товариства Нестора-літописця та ін.; нагороджений за службу орденами та медалями. Академік (1918).

Ф. 225, 993 од. зб. (1872–1919); ф. I, № 6573–6610; ф. II, № 423–428, 4262; ф. III, № 2787–3132, 7883–7991, 9639–9641, 10711, 12115–14250, 61827–61869.

Наукові і творчі матеріали

Воспоминания о преосвященном Филарете (Филаретове), бывшем ректоре КДА (1860–1878); Каталог книг (хронологічний), що належали професору М.І. Петрову за 1866–1918 рр. [кін. XIX – поч. XX ст.]; Из воспоминаний о преосвященном Сельвестре (Молеванском), бывшем ректоре КДА (1908); Очерки из истории украинской литературы XVII–XVIII вв. (1911); Киевская академия [поч. XX ст.]; Мои вирши (за 1877–1917) [поч. XX ст.]; Первые опыты из историографии украинской литературы [поч. XX ст.]; Киев, его святыни и памятники (б.д.).

Лекції і програми до них: З теорії словесності [кін. XIX ст.]; З історії загальної літератури (1908).

Біографічні матеріали

Атестат про закінчення Київської духовної академії (1867); сві-

доцтво, видане Київською духовною академією, про роботу письмоводителем правління (1867); дипломи, видані Київською духовною академією, про присвоєння ступеня доктора богослов'я і права викладання в Академії (1871–1878); щоденники (поїздка на III Археологічний з'їзд у Тифліс та в Подолію і Бессарабію) (1881–1890); повідомлення міністра внутрішніх справ про призначення дійсним статським радником (1888); ювілейні адреси студентів Київської духовної академії (1910); домашній духовний заповіт (1916); диплом члена-кореспондента Імператорської Академії наук (1916); спогади (б.д.).

Матеріали службової діяльності

Звіт про поїздку на V Археологічний з'їзд у Тифліс (1881); прибутково-видаткова відомість, відомості про капітал, рахунки, розписки, реклами Церковно-історичного і археологічного товариства при Київській духовній академії (1885–1918); щоденники надходжень музейних експонатів, книг і членських внесків до Церковно-археологічного товариства при Київській духовній академії (1894–1916); акти перевірки Церковно-археологічного музею при Київській духовній академії і супровідний лист (1899–1912); список рукописів Церковно-археологічного музею ([кін. XIX ст.] – 1918 р.).

Листування

Адресати: Маціевич Л.С. (7; 1879), Яковлєв М.І. (1861) та ін.

Вітебська вчена архівна комісія (1909), Донська духовна консисторія (б.д.), Історико-філологічне товариство при Харківському університеті (б.д.), Київська комісія по розбору давніх актів (б.д.), Київське товариство охорони пам'ятників старовини та мистецтва (б.д.), Московська духовна академія (1917), Правління духовної академії (12; 1888–1917), Російський археологічний інститут у Константинополі (1907), редакція "Российского исторического журнала" (1916) та ін.

Кореспонденти: Айналов Д.В. (11; 1900–1919), Антонович В.Б. (3; 1884–1897), Багалій Д.І. (2; 1893–1894), Батюшков П.М. (126; 1883–1892), Бережков М.М. (1899), Білокуров С. (8; 1892–1909), Біляшівський М.Ф. (10; 1900–1910), Божовський К. (2; 1904–1905), Василенко М.П. (1910), Вишневський Д.К. (44; 1895–1907), Вознесенський І.І. (121; 1871–1910), Георгієвський В. (2; 1912), Горленко В.П. (3; 1888–1893), Городецький М.І. (108; 1887–1892), Горожанський Я.І. (23; 1882–1909), Грушевський М.С. (б.д.), Долгоруков В. (2; 1888), Драгоманов М.П. (2; 1892), Житецький Г.П. (2; 1880–1899), Звенигородський А. (2; 1896–1899), Каманін І.М. (2; 1900–1915), Конаржевський Г. (2; 1912), Костомаров М.І. (2; 1880), Лазаревський О.М.

(9; 1882–1899), Лебединцев Ф.Г. (9; 1881–1882), Левицький О. (6; 1908–1916), Маціевич Л.С. (25; 1879), Науменко В. (1895), Нечуй-Левицький І.С. (1879), Новицький О.П. (2; 1886–1899), Пархоменко В.О. (8; 1908–1909), Перетц В. (13; 1879–1916), Песоцький С. (2; 1899–1905), Покровський М.В. (2; 1900), Пушкаренко-Овсієнко (5; 1904–1906), Романчук Ю. (2; 1904), Смирнова А. (1914), Соболевський О.І. (1904), Соколов М. (18; 1871–1897), Стелецький М.С. (9; 1894–1913), Строминов М.С. (4; 1886), Титов А.О. (17; 1891–1910), Уварова П.С. (17; 1900–1914), Успенський М. (7; 1901–1903), Флоринський Т.В. (3; 1904–1910), Ханенко Б.І. (15; 1897–1913), Чемена Г.А. (5; 1899–1906), Шахматов О. (3; 1907–1911), Шевейко І.К. (2; 1905–1906), Щоголев Я.І. (7; 1883–1886), Яковлєв В.О. (10; 1875–1886) та ін.

Бессарабське церковне історико-археологічне товариство (5; 1904–1914), Варшавський університет (3; 1885–1916), Віленська комісія для розбору і видання давніх актів (6; 1908–1914), Волинська духовна семінарія (2; 1873–1896), Імператорська академія наук (2; 1913–1916), Києво-Печерська Успенська лавра (10; 1893–1901), Київська духовна академія (19; 1878–1917), Київська духовна консисторія (1907), Київський губернатор (13; 1890–1914), Київське губернське правління (13; 1888–1905), Київське товариство старожитностей і мистецтв (5; 1903–1916), Київське товариство охорони пам'ятників старовини та мистецтва (6; 1915–1916), Київське педагогічне товариство взаємодопомоги (7; 1898–1904), Комітет по влаштуванню третього обласного археологічного з'їзду в м. Володимирі (3; 1904–1906), Історико-філологічне товариство при Інституті князя Безбородька (1901), Історичне товариство Нестора-літописця при Університеті св. Володимира (47; 1873–1918), Казанська духовна академія (7; 1914–1916), Литовська духовна семінарія (3; 1899), Московське археологічне товариство (42; 1885–1917), Московське нумізматичне товариство (13; 1893–1914), Наукове товариство імені Шевченка у Львові (6; 1911–1914), Петроградська духовна академія (3; 1916), Православне палестинське товариство (1896), Публічна бібліотека (1883), Російський археологічний інститут у Константинополі (3; 1908–1912), Синод (3; 1875–1912), Тимчасовий комітет для заснування Національної бібліотеки України (1919), Товариство дослідників мистецтв (7; 1916–1918), Товариство історії і старожитностей російських при Московському університеті (6; 1891–1902), Українське наукове товариство (25; 1907–1918), Університет св. Володимира (1910), Чернігівська губернська учена архівна комісія (11; 1905–1908).

Численне листування Церковно-історично-археологічного товариства і Церковно-археологічного музею з різними установами та організаціями.

Матеріали господарчо-майнового характеру

Охоронний лист на квартиру М.І. Петрова (1919).

Літ.: Академік Микола Іванович Петров (1840–1921) : Бібліографія / Упоряд. В.Л. Микитась, Н.Д. Микитась.– К., 1994.– 77 с.; Академія наук України. Персональний склад, 1918–1993.– К., 1993.– С. 106; Большая советская энциклопедия.– 2-е изд.– М., 1955.– Т. 32.– С. 599; История Академии наук Украинской ССР.– К., 1979.– С. 720; Личные архивные фонды в государственных хранилищах СССР : В 3 т.– М., 1963.– Т. 2.– С. 68; Український радянський енциклопедичний словник.– К., 1967.– Т. 2.– С. 662; Энциклопедический словарь / Брокгауз и Ефрон.– Спб., 1898.– Т. 23.– С. 463.

І. В. Клименко

ПІВТОРАДНІ Василь Ілліч (н. 1910 р.) – літературознавець.

Народився в с. Лебедині Черкаської області. Закінчив Черкаський кооперативний технікум (1929), Харківський державний педагогічний інститут (1937). Військовий кореспондент (1941–1945), викладав у Житомирському педагогічному інституті (1946–1950), Львівському державному педагогічному інституті (1950–1955), Празькому університеті (1956–1957), Чернігівському державному педагогічному інституті (1958).

Ф. 274, 2710 од. зб. (1904–1981).

Наукові і творчі матеріали

Літературні твори: Граніт безсмертя (б.д.); Давня казка (б.д.); Остання явка (б.д.); Чоботи (б.д.).

Статті та монографії: Архип Тесленко. Життя і творчість (1949); Від символізму до реалізму (1960); Композиція і сюжет художнього твору (1960); Газета "Социал-демократ" про київську літературну групу "Дзвін" (1960); "Деснянські хвилі" і "Северянська думка" (1960); Шляхи на схід (1961); Ольга Кобилянська (1963); Психологічне мотивування у малій прозі молодих (1970); Про золоте руно (літературні розвідки про псевдоніми) (1970); Різні течії та напрями модерністичної літератури XX ст. (1970); В світі псевдонімів і криптонімів (1971); Леся Українка (1871–1913) (1971); Архип Тесленко і його час (1971–1979); Василь Стефаник і Радянська Україна (1973); На бистрині сучасності (1975); Володимир Канівець (1976); Українська радянська поезія (1917–1921) (б.д.); Журнали (історія видань) (дореволюційні і 1920–1930-х років) (б.д.); Західна Україна. (Літературна організація, журнал і видавництво) (б.д.); Пролеткульт на Україні (1919–1925); Українська радянська поезія (1922–1923) (б.д.); Український радянський фейлетон (1917–1941) (б.д.); Етюд про В. Козлова і перекладача його оповідання. (Гр. Тисяченко – перекладач) (б.д.); М. Горький і українська дожовтнева і радянська літератури (б.д.); Франко в листуванні Х. Алчевської до М. Павлика (б.д.).

Біографічні довідки: К.Р. Анищенко, І.З. Бойко, С.П. Васильченко, Остап Вишня, М.К. Вороний, Й.Г. Зоранчук, Г.М. Косинка, Л.М. Могилянська, А.А. Олійник, Є. Рудий, І.Ю. Сенченко, С.Д. Скляренко, П.Г. Тичина, І.О. Топчій, Леся Українка, Н.П. Щербина, С.П. Яновський та ін.

Рецензії: Рецензия на предисловие Максима Рыльского "Поэзия А. Олеся" и состав сборника его произведений, подготовленных к изданию в Гослитиздате (1960); На звіт іду [рецензія на збірку повістей та оповідань Миколи Колесникова "Голуба заметіль"] (1967); О предисловии к книге М. Вороного "В сяйві мрій" (1968); Правда легенди [рецензія на повість-есе Ю. Бурляя про Василя Чумака] (1969); Рецензія на докторську дисертацію С.П. Пінчука "Слово о полку Ігоревім" і українська література XIX–XX ст." (1972); Остап Демчук. "Чорнозем" [зауваження на роман] (б.д.).

Газетні та журнальні вирізки з історії, літератури та мистецтвознавства (1950–1970).

Рецензії на праці фондоутворювача

Белецкий А.И. Отзыв о работе об Архипе Тесленко, представленной в Институт литературы АН УССР на соискание ученой степени кандидата (б.д.); Гриціота М. Рецензія на монографію "З криниці народної" (1970); Лесин В., Осляк І. Рецензія на статтю "Василь Стефаник і Радянська Україна" (1973); Сиротюк М. Рецензія на дослідження "Українська радянська література перших років революції (1917–1923)" (1966); відзив Житомирського педагогічного інституту на докторську дисертацію "Концепція нової людини в ранній українській прозі (1917–1927)" (б.д.); рецензія на статтю "Революція як джерело" (б.д.); відзив на замітку "Газета "Соціал-демократ" про київську літературну групу "Дзвін" (б.д.).

Біографічні матеріали

Заява до Житомирської міськради про надання житла (1949); вітання від різних установ та осіб з нагоди дня народження та знаменних дат фондоутворювача (1950–1980); особисті документи: характеристики, довідки про роботу, посвідчення (1955–1976); Прага – Пряшів. З чехословацького щоденника 3 вересня 1956 – 28 лютого 1957 рр. Записні книжки з фотографіями.

Матеріали службової діяльності

Запрошення різних установ, навчальних закладів на святкування ювілеїв українських письменників, викладачів, визначних історичних подій, на наради з охорони пам'яток історії та культури (1940–1980);

трудовий договір з Управлінням підготовки вчителів Міністерства освіти УРСР на написання програми з історії української літератури кін. XIX – поч. XX ст. (до 1917 р.) (1956); договори з видавництвами "Радянська школа", Держлітвидав, "Молодь" про видання праць та рецензування (1957–1977).

Листування

Адресати: Безименський О. (1954), Білль-Білоцерківський В.Н. (1954), Ванслова Ю. (1955), Візир М.П. (3; 1974–1979), Гетьман М.Б. (1966), Гладков Ф.В. (1958), Гольдберг Ю. (1976), Долгін П.І. (1976), Іскров М. (1956), Койранська Г. (б.д.), Корнійчук О.Є. (1955), Кубасов Б.В. (1977), Кулешов В.І. (б.д.), Меженко Ю.О. (1961), Олійник І.Я. (1980), Павлова З. (1976), Первомайський Л.С. (1967), Сарана Ф.К. (1980), Сулений С. (б.д.), Тесленко Я.Ю. (б.д.), Франко Т.І. (1970), Чуковський К.І. (1960) та ін.

Адресне бюро м. Черкас (1962); видавництва: "Дніпро", "Правда", "Радянський письменник", "Наукова думка" (1970); заступник Міністра освіти УРСР (1956); Львівський державний університет (1958); редактор журналу "За синім океаном" (б.д.); редакція газети "Друг читача" (б.д.); ректор Житомирського державного педагогічного інституту (б.д.), Центральний державний історичний архів СРСР (б.д.) та ін.

Кореспонденти: Бажан М.П. (4; 1965–1973), Бейдер Е.В. (6; 1961–1968), Білогуб І.М. (11; 1956–1958), Бурляй Ю.С. (5; 1969–1971), Варава С.Г. (7; 1969–1972), Виливчук Ю.А. (15; 1968–1970), Візир М.П. (7; 1963–1974), Галич М. (27; 1963–1972), Головань П.І. (34; 1958–1980), Діденко П.К. (14; 1968–1970), Донець Г.П. (20; 1954–1976), Дубина М.І. (7; 1958–1973), Жирлицький В. (18; 1957–1968), Забіла Н.Л. (1969), Зленко Г.Д. (33; 1969–1980), Каверін В.О. (1958), Кирилюк Є.П. (7; 1941–1972), Кириченко Ф.Т. (43; 1964–1980), Комарницький М.Ф. (6; 1968–1980), Кононенко П.Г. (6; 1970–1980), Корж О. (11; 1970–1972), Крашаниця А.Ф. (11; 1955–1972), Ле І. (7; 1963–1966), Меженко Ю.О. (29; 1957–1966), Микитенко О.І. (20; 1955–1081), Неділько Г. (10; 1964–1965), Охріменко П.П. (45; 1955–1970), Павличко Д. (1955), Панч П. (9; 1959–1972), Первомайський Л. (1971), Рильський М.Т. (1962), Редько М.Д. (220; 1956–1973), Сарана Ф.К. (50; 1953–1980), Сенченко І.Ю. (13; 1961–1967), Смолич Ю.К. (8; 1962–1972), Товстуха Г.І. (6; 1975–1977), Трутень М.Д. (37; 1968–1981), Франко Т.І. (3; 1960–1970), Чужий (Сторожук) А.А. (16; 1971–1978) та ін.

Архів Міністерства оборони СРСР, партійні архіви Київського, Харківського обкомів КПУ, Брянський, Вінницький, Волинський, Воло-

годський, Житомирський обласні державні архіви, Центральні державні історичні архіви у м. Львові та Києві, Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва УРСР та ін. (1940–1980); видавництва: "Большая Советская Энциклопедия", "Крымиздат", "Молодая гвардия", "Политиздат", "Советский писатель", "Художественная литература", "Вища школа", "Держлітвидав України", "Дніпро", "Каменяр", "Молодь", "Наукова думка", "Політвидав України", "Прапор", "Радянська школа", "Радянський письменник" та ін. (1946–1980); Державна публічна бібліотека ім. Салтикова-Щедріна, Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника, Центральна наукова бібліотека АН УРСР, Слов'янська бібліотека (Чехословаччина) та ін. (1957–1972); Державний літературно-меморіальний музей М.М. Коцюбинського, Державний музей книги і друкарства УРСР, Полтавський державний художній музей та ін. (1951–1980); редакції газет: "Вільна Україна", "Вісті", "Вільне життя", "Деснянська правда", "Друг читача", "Зоря Полтавщини", "Комуністична праця", "Красная звезда", "Красное знамя", "Культура і життя", "Литературная газета", "Літературна Україна" та ін. (1954–1981); редакції журналів: "Архіви України", "Вітчизна", "Вопросы литературы", "Дніпро", "Донбас", "Жовтень", "Звезда", "Зміна", "Искусство кино", "Исторический архив", "Народна творчість та етнографія", "Новый мир", "Огонек", "Перець", "Радуга", "Советская Украина" та ін. (1941–1980); навчальні заклади: Гомельський, Львівський, Одеський, Ужгородський, Київський університети, Кіровоградський педагогічний інститут; Інститут історії АН СРСР, Інститут російської літератури АН СРСР, Інститут історії партії при ЦК КПУ, Інститут літератури імені Т.Г. Шевченка АН УРСР, Український науково-дослідний інститут педагогіки та ін. (1954–1977).

Книги з дарчими написами

Дарувальники: Бандрівський Д.Г. (1972), Бейдер Ю. (1961), Бєляєв В.П. (1971), Біленко З.Я. (1974), Білогуб І.М. (1974), Буряк Б.С. (1965), Головко А.В. (1954), Досвітньо-Курська М.І. (1959), Килимник О.В. (1964), Кирчев Р.Ф. (1961), Крижанівський С.А. (1971), Лесик В.В. (1959), Малицький Ф.М. (1969), Мороз О.Н. (1966), Моторний О. (1972), Назаренко Ю.І. (б.д.), Неборячко Ф.М. (1956), Пархоменко М. (1950), Пільгук І.І. (1963), Сайко М.П. (1969), Сарана Ф.К. (1918), Ступницький П. (1967), Тарновський М.М. (1964), Турчинська А.Ф. (1972), Усенко П.М. (1948), Шпаковський І.С. (1967), Ярмиш Ю.Ф. (1974).

Матеріали інших осіб

Васильченко С.В. "Голод" (б.д.); Валивчук-Вавровий Ю.А. "Поезії"

(1912–1966); Галич М. "Спогади про Євгена Плужника" (1967); Дієв М. "Плавні" (1920), "Божество" (1961); Дорошкевич О.К. "Літературний рух на Україні в 1924 р." (1925); Кириленко І. "Таких багато" (1920); Кобилянська О.Ю. "Мужик" (1927); Копиленко О.І. "Брати" (б.д.); Косарик-Коваленко Д.М. "Червона купіль" (1920); Крушина Ф. "З нетрів сільських" (1925); Ле І.Л. "Агрономша", "Україна", "Герой" (1926–1953); Малицький М.Ф. "Трактор" (1920); Малишко А. "Петрусі", "Підкова" (1937); Олійник О.А. "Біографічна довідка" (1969); Первомайський Л.С. "А над полем постріл..." (1924); Рильський М.Т. "Коли копають буряки" (1925); Смолич Ю.К. "Переможець" (б.д.); Франко Т.І. "Коломийка" (1959); Яновський Ю.І. "Кров землі" (1927) та ін.

Образотворчі матеріали

Портрети українських письменників Буя О., Гладкої В., Голобородька М., Кириленка В., Сабалдирі П. (1908–1950).

Портрет Галич Марії (1928).

Фотографії

В.І. Півторадні (б.д.); В.І. Півторадні з матір'ю, братом, сестрою (б.д.); зі студентами та в друкарні (б.д.); на святкуванні 100-річчя від дня народження Лесі Українки та 70-річчя від дня народження І.М. Коцюбинської (1970); члени редколегії "Юного спартака" (1923); Семенко В.В. (1911–1914); А.Ю. Тесленко, фотографії пам'ятника йому та місць, пов'язаних з його життям та творчістю (б.д.); фотографії книжок з автографами, подарованих В.І. Півторадні Прилуцькій міській бібліотеці (1974).

Серед матеріалів фонду В.І. Півторадні зберігаються документи П.Д. Вороніна.

Воронін Прохор Данилович (1885–1930) – письменник, поет, педагог.

Наукові і творчі матеріали

Історія одної сторубльовки (1908); Горе нам з перами (1910); Над чим працюють письменники (1920); Були собі (1923); У безсонну нічку (1924); Письменники – члени профспілки (1928); Веселий дощ (б.д.); Кілька уваг (б.д.).

Біографічні матеріали

Коротка біографія (1922); особисті документи (1923–1924).

Листування

Кореспонденти: Биковець М. (3; 1924), Вікул П. (1914), Вільховий П.Я. (3; 1924), Годованець М. (2; 1925–1928), Луценко В. (2; 1911),

Міховський Ю. (б.д.), Нечипоренко П.І. (1917), Сочинський В. (1917), Ткаченко Д.П. (9; 1910–1912), Шовкопляс Ю.Ю. (1932), Юркевич (1912), Яневич (3; 1924–1925), Яновський Ю. (1929).

Літ.: Українські письменники : Біобібліогр. слов.– К., 1965.– Т. 5.– С. 288–289

І. В. Клименко

ПЛАТОН (1803–1891) (світське ім'я Микола Іванович Городецький) – митрополит Київський та Галицький, священно-архімандрит Києво-Печерської Успенської лаври.

Народився в посаді Погорілому Городищі. Закінчив Тверську духовну семінарію (1823), Санкт-Петербурзьку духовну академію (1827), професор фізико-математичних наук і грецької мови Орловської духовної семінарії (1827–1829); бакалавр (доцент) Санкт-Петербурзької духовної академії (1829); прийняв постриг і отримав сан ієромонаха (1830), архімандрит 3-го класу (1831); дійсний член Санкт-Петербурзького духовного цензурного комітету (1832); архімандрит 2-го класу (1833); ректор і професор богословських наук Костромської духовної семінарії (1837); отримав сан єпископа (1843); єпископ Ковенський (1843); єпископ Ризький (1848); отримав сан архієпископа (1850); архієпископ Донський (1867); архієпископ Херсонський (1877); митрополит Київський та Галицький (1882).

Ф. 174, 3498 од. зб. (1816–1901).

Наукові матеріали

Промови, тексти проповідей (1848–1884); Пастырское увещевание к живущим в прибалтийских губерниях староверам федосеевского толка беспоповщинской секты [1850 – 60-і роки XIX ст.]; Беседа о том, что христиане не должны увлекаться различными и чуждыми их вере учениями (1879); Поучение на освещение нового кафедрального собора в г. Риге (1884); Краткое изложение христианской веры. Предварительные понятия (б.д.).

Біографічні матеріали

Грамоти, справи про нагородження орденами св. Анни II, I ст. (1839–1890); справа про призначення архієпископа Херсонського та Одеського Платона митрополитом Київським та Галицьким (1882); вітальні адреси Херсонського єпархіального опікунства, Псковської, Одеської міської думи з нагоди возведення Платона в сан митрополита (1882); квитки почесного члена різних товариств (1882–1888); аркуш з друкованого видання біографії митрополита Київського за 1843 р. (б.д.).

Матеріали службової і громадської діяльності

Лист збору пожертвувань на користь голодуючих чорногорців (1877); справи про розгляд питання відносно поліпшення становища

приходів і духовенства (1880–1881); прохання різних осіб до митрополита Київського та Галицького Платона надати їм грошову допомогу (1880–1891); доповідні записки, прохання, донесення, повідомлення, рапорти священнослужителів стосовно їхнього призначення, переведення в інший прихід, надання відпустки тощо (1881–1889); прохання селян до митрополита Київського та Галицького усунути священників з їх приходів за недбале виконання церковних обрядів та притиснення прихожан, у сприянні розв'язання суперечок з поміщиками за землю (1882–1883); план промов у київському Університеті [80-і роки XIX ст.]; звіти про діяльність Могильовського, Орловського, Пермського та інших православних братств (1881–1891); матеріали, які стосуються царської родини (порядок, церемоніал коронації, присяг, розклад урочистостей в імператорському палаці тощо) (1882–1889); розпорядження митрополита про передачу в компетентність консисторій і вікаріатів рішень з ряду справ та прохань (реєстр справ) (1882); подання про скликання у Києві наради єпископів для обговорювання заходів боротьби з штундистами (1884); повідомлення від ректорів Санкт-Петербурзької, Казанської духовних академій митрополиту Платону про надсилання йому протоколів засідань і матеріалів річного акту академій, дисертацій, представлених до захисту (1885–1890); порядок процесії хресного ходу і проведення церковної служби з нагоди святкування 100-річного ювілею м. Миколаєва (1890); відозва митрополита Київського та Галицького і вікаріїв Київської митрополії до священників і прихожан про заходи боротьби з штундизмом (б.д.); матеріали про діяльність релігійних сект, виписки з розкольничих книг (б.д.).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Рахунки, розписки, квитанції (1876–1891); відомості про прибутки і видатки грошових сум (1882); розрахунки за прогони (1885); повідомлення господарчого управління при Синоді про асигнування на проїзд до Києва (1882), Санкт-Петербурга (1887); надсилання грошових винагород (1885–1890), грошової допомоги (1886); справи про передачу цінних паперів на зберігання в Києво-Печерську лавру (1887); заява митрополита Платона в Київську контору державного банку про стан його поточного рахунку (1887), видачу облігацій (1889); акт обстеження будинку братського корпусу Києво-Межигірського монастиря (1888); відомості витрати грошей на будівництво Білогородського млина за 1885 р. та ін.

Листування

Адресати: Арсеній, єпископ Ризький (8; 1886–1889), Веніамін, епис-

коп Оренбурзький і Уральський (7; 1885–1891), Донат, єпископ Ризький і Митавський (4; 1884–1890), Забєлін П. (1885), Івановський (1888), Ісидор, митрополит Новгородський і Санкт-Петербурзький (5; 1881–1888), Лебединцев (3; 1886–1889), Наумова Л.П. (1889), Никанор, єпископ (6; 1884), Саблє В.К. (3; 1885–1889) та ін.

Кореспонденти: Алєксєєв О. (8; 1887), Александрійський П. (8; 1883–1888), Веніамін, єпископ (16; 1882–1888), Віталій, єпископ Острозький (11; 1882–1884), Донат, єпископ Ризький і Митавський (5; 1884), Іаков, архімандрит (9; 1884–1889), Лебединцев, протоієрей (20, 1882–1890), Олександр, єпископ Литовський і Віленський (3; 1882), Олександр III (5; 1882–1891), Олександра Петрівна, княгиня, ігуменя (15; 1891), Павло, єпископ Саратовський (11; 1885–1889), Побєдоносцев К.П., обер-прокурор Синоду (22; 1882–1890), Толстой М. (1888) та ін.

Матеріали інших осіб

Карасев М.В. "Речь, посвященная митрополиту Киевскому и Галицкому Платону" (1887); Костенко М. "Приветствие в честь празднования 900-летнего юбилея крещения Руси" (б.д.); Миллер О. "Раскол и церковь" (1881); Основные положения веры "новозаветных израильтян" (б.д.); Цветков М. "Воспитание апостолов" (1886); Швецов Г.М. "Мнение простолюдина-самоучки о народной нужде и скорби" (1885); Холмский народный календарь (1889).

Образотворчі матеріали

Києво-Печерська лавра (літографія) (1882).

Літ.: Русский биографический словарь.– Спб., 1905.– Т. 14.– С. 43–47.

С. В. Сохань

ПЛЕВАКО Микола Антонович (1890–1941) – літературознавець, бібліограф.

Народився у с. Дворічна Харківської губернії. Закінчив Харківський університет (1916). Директор гімназії ім. Б. Грінченка у Харкові, професор історії української літератури Кам'янець-Подільського університету (1919–1921), професор Харківського Інституту народної освіти (1921). Керівник Кабінету бібліографії Інституту Тараса Шевченка у Харкові (1926–1933). Працював в АН УРСР у Києві (1934–1938).

Ф. XXVII, 1841 од. зб. (1881–1962); ф. I, № 12762, 33263, 46107; ф. III, № 7690, 43456–43528, 45629–45646.

Наукові і творчі матеріали

Монографії та статті: Поет народного горя (1915); Бурлескні,

сатиричні і любовні вірші українського бюргерства (б.д.); Видання народною мовою в XVI ст. (б.д.); До історії роману "Хіба ревуть воли, як ясла повні?" (б.д.); До історії "Замітки про Добролюбова" (б.д.); Жизнь и деятельность Б.Д. Гринченко (б.д.); [Замітки про життя і творчість Українки Лесі] (б.д.); [Замітки і нові матеріали до біографії Шевченка Т.Г.] (б.д.); Історія українського народництва (б.д.); Класово-ідеологічні основи української феодально-поміщицької літератури (б.д.); Література доби раннього і пізнього феодалізму (б.д.); Літературний аналіз повісті "Сонячний промінь" (б.д.); Матеріали з історії української літератури (б.д.); Повість "Сонячний промінь" та її автор (б.д.); Повість "Сонячний промінь" Грінченка Бориса Дмитровича та її значення (б.д.); [Про життя і твори Панаса Мирного] (б.д.); Пушкін і Україна (б.д.); [Розгляд та аналіз літературних творів Лесі Українки] (б.д.); Спадщина великого демократа (б.д.); [Таблиця порівнянь російської мови з польською, сербохорватською, староцерковнослов'янською та праслав'янською мовами] (б.д.); Творча історія роману "Повія" (б.д.); Украинская жизнь. Деятельность цензурных комитетов на Украине (б.д.); Українська передпоміщицька література другої половини XVIII ст. та поміщицька література початку XIX ст. Передмова до Хрестоматії (б.д.); Шевченкова шкільна наука і дяківська школа в феодальній Україні (б.д.).

Нариси про творчість О.С. Афанасьєва-Чужбинського, Л.І. Глібова, Є.П. Гребінки, Б.Д. Грінченка, Н.К. Кибальчич, І.П. Котляревського, Г. Кошиця-Квітницького, П.О. Куліша, І.Г. Кульжинського, В. Масловича, Панаса Мирного, О.П. Павловського, Г.С. Сковороди, Т.Г. Шевченка, Я.І. Щоголева (б.д.); нотатки з літературознавства стосовно віршованої літератури, літератури вертепної драми (б.д.); матеріали про видання бібліографічних покажчиків; списки письменників, їх творів (б.д.); теми і плани праць з української літератури та етнографії (б.д.); підготовчі матеріали для видання "Словника українських письменників" (б.д.).

Біобібліографії: Науменко Павло (б.д.); Гоголь Василь Опанасович (б.д.); Рудиковський Остап (б.д.); Раставецький Василь (б.д.); [Сомов Орест] (б.д.); Боровиковський Левко (б.д.); Котляревський Іван (б.д.); Павловський Олексій (б.д.); Білецький-Носенко Павло (б.д.); Пузник Костянтин-Філадельф (б.д.); Маслович Василь (б.д.); Артемовський-Гулак Петро (б.д.); Левченко Іван (б.д.), Писаревський Степан (б.д.); Лузанов Герасим (б.д.); бібліографія творів Зінаїди Тулуб з року 1910 по 1931 р. (б.д.); бібліографія творів про звірів і птахів (б.д.); бібліографія творів письменників Кобця О., Дудки А., Шуліченко О., Варрави Ол. для упорядкування "Словника письменників"

(б.д.); Нові твори Підмогильного, Косинки, Осьмачки (б.д.); список книг бібліотеки Атаманенка (б.д.); [перелік періодичних видань, де надруковані твори Алчевської] (б.д.); Письменниці українські і ті, що писали про Україну (б.д.); список книжок, виданих з дублетного фонду ВБУ для Інституту шевченкознавства (б.д.); список періодичних видань Галичини, Буковини і України (б.д.); список періодичних видань, в яких були вміщені твори Грінченка (б.д.); списки творів класиків російської, української і західної літератури (б.д.); Українські письменники для школи (б.д.).

Біографічні матеріали

Паспорт (1913); диплом про закінчення Харківського університету (1917); посвідчення професора Кам'янець-Подільського університету (1920); [особисті документи] (1920–1933); [довідка декана робфаку Харківського інституту сільського господарства про усунення з посади викладача української мови] (1923); автобіографія і список праць (1924); анкетний аркуш (1925); [довідка про роботу у Харкові з 1922 по 1931 рр. за підписом академіка О.І. Білецького] (1931); [щоденникові нотатки] (1934); трудовий список (1916–1934); коротка довідка з біографії (складена братом О.А. Плеваком) (1961); [перелік різних документів] (1961); [довідка Київського обласного суду про реабілітацію] (1962); посвідчення різних установ.

Рецензії на праці фондоутворювача

Мірза-Авакянц. "Лютнева революція" (1925); Єфремов С.О. "Шкільна хрестоматія з української літератури" (б.д.); Коряк В. "1905 рік в українській художній літературі" (б.д.).

Листування

Адресати: Білецький О.І. (2; б.д.), Грінченко М.М. (91; 1911–1924), Дубровський (1928), Капустянський І.Н. (б.д.), Плевако Є.В. (21; 1913–1934), Плевако Ю.М. (1934), Зеров М.К. (б.д.), Русова С.Ф. (1927).

Кореспонденти: Алчевська Х.О. (1930), Білиловський К. (2; 1929), Боген (1920), Вербжицький А. (1929), Воронянський Ю. (2; 1922–1929), Грінченко М.М. (114; 1911–1928), Десняк О. (б.д.), Дубровський (2; 1928–1929), Зелінський Г.Д. (1929), Іванов О.В. (1931), Капустянський І.Н. (9; 1926–1928), Касьянчук О.Є. (1929), Кирій О.А. (1931), Коваленко-Коломацький Г.А. (4; 1929), Копитін І.Г. (2; 1929–1930), Кравець П.П. (3; 1929–1930), Малецька Є.П. (32; 1914–1916), Панч П.Й. (1925), Плевако Є.В. (37; 1913–1936), Рябінін-Скляревський (2; 1929), Смілянський Л.І. (1929), Смолич Ю.К. (б.д.), Сте-

шенко Я.П. (3; 1924–1930), Чернявський М.Ф. (3; 1923–1926), Шевельов Б.М. (3; 1927–1928).

Бібліографічна комісія ВУАН (1931), Державне видавництво України (1926), Комісія закордонних відряджень Народного комісаріату освіти (1928), Народний комісаріат освіти (1920), редакційно-видавниче управління ДВУ (1930), Науково-дослідний інститут Тараса Шевченка (1931), університет м. Кам'янця-Подільського (1920).

Листи інших осіб

М.М. Грінченко – Н.К. Козловській та Плевако Є.В.; Грушевський М.С. – Шевченко Л.П.; Куліш О.М. – Коваленку-Коломацькому Г.А. Є копії листів Т.Г. Шевченка та до нього, Л.І. Глібова та до нього, Лесі Українки до Михайла Павлика.

Матеріали службової та громадської діяльності

Угоди з різними видавництвами про публікацію праць (1924–1962); заява до Президії Інституту Тараса Шевченка з проханням дозволити працювати над бібліографією Шевченка (1931); витяг з протоколу засідання Президії II соціально-економічного відділу ВУАН про призначення на посаду ст. наукового співробітника комітету для вивчення творів Т.Г. Шевченка (1932); список членів "Гарту" (б.д.); список членів Харківського історико-філологічного товариства (б.д.).

Матеріали інших осіб

Александров В. "Збірник оповідань і віршів українською мовою", "Збірник прози і стихів для коханих земляків" (б.д.); Алчевська Х.О. "9 січня 1905 р.", "Месник за пролетаріат", "Жадоба краси", "В рожевих снах", а також автобіографія, характеристика життєвого та творчого шляху, щоденникові записки, листування, вірші, переклади, збірки вибраних творів (б.д.); Аналіз сценаріїв фільмів "Звенигора", "Сумка дипкур'єра", "Арсенал", створених Довженком (б.д.); Винниченко В.К. "Голодні" (1925); вірші та етнографічні записи Л.І. Глібова (1852–1888); Верзилов А.В. "Література про стародавню історію Русі" (б.д.); Вирова Є. "Жовтень на Україні", "Доля сироти" (б.д.); Глібов Л.І. "Хуторяночка. Епізод з повітового життя", "На елку городских выборов. Сюрприз капитана Бонвивана", байки, вірші, епітафії (б.д.); Головко А. "Діти Землі і Сонця" (б.д.); Грінченко М.М. "Життєвий та літературний шлях письменника Івана Франка" (б.д.); Гулак-Артемовський П.П. "Солопій та Хівря, або Горох при дорозі. Казка" (б.д.); Залізняк В. "Рибалка та рибка. Казка за Пушкіним О.С." (б.д.); [Збірник прози і поезії Кононенко, Бабенко, Уманця, Перебенді,

Ухая-Охоровича] (б.д.); "Замітки про Оноре де Бальзака" (б.д.); "Замітки про Золя Еміля" (б.д.); "Загальні розвідки, статті і огляди новітньої української літератури (від І. Франка до наших днів)" [20-і роки XX ст.]; Івченко М. "З минулого" (1929); Ихак Ф. "Томас Эльва Эдисон, знаменитый изобретатель" (1903); Калічка І. "Нісенітниця, або про те, як ми з дідом багатіли тоді, як мого батька ще на світі не було", "Чого та горілка наробе, або про те, кому піп уклонився" (б.д.); Капустянський І.Н. "Зі спогадів про Л. Глібова його сина Олександра Леонідовича", "Л.І. Глібов", "Російські твори Леоніда Глібова" (б.д.); Кибальчич Н.К. "[Спогади про Грінченків]" (б.д.); Коваленко Г. "Література про історію Малоросії" (б.д.); "Козаки в щасті. Відповідь малоросійських козаків українським слобожанам, знайдена в глухівському архіві" (б.д.); Крапивін С. "Декілька слів про Тараса Шевченка" (б.д.); Лукич В. "Леонід Глібов" (б.д.); Масенко Т.І. "Як хазяйнували ми раніше і тепер" (б.д.); Мікешин М. "[Спогади про Шевченка Тараса Григоровича]" (б.д.); Мурінець. "Спартак" (б.д.); Недужа М. "Літературно-історичні паралелі" (б.д.); Огоновський О. "Леонід Глібов" (б.д.); Панч П. "Коротенька розмова" (б.д.); Петленко О.Д. "Автобіографія" (б.д.); Пилипенко. "Політрецензія на твори Глібова Леоніда" (б.д.); "Платформа Української Радикальної партії" (б.д.); Полонський Я. "Спомини про Шевченка" (б.д.); "Про [Олександра] Олеся та його твори" [1907–1923]; Пушкін О.С. "Євгеній Онєгін. Роман у віршах" (б.д.); Романович-Ткаченко Н. "П'єси" (б.д.); "Укр[аїнська] л[ітерату]ра" [список об'єднань, напрямів та їх представників] [20-і роки XX ст.]; "Спогади киян про Шевченка та його час" (б.д.); "[Спогади про арешт Шевченка Тараса Григоровича]" (б.д.); "Спомини про Тараса Шевченка Ликерії Яковлевої [Полусмакової]" (б.д.); Томин П. "Рассказ об уже" (1859); Трюхан Т.І. "Кому ж вірити?" (б.д.); Характеристика художніх творів членів "Плуга" (б.д.); "Художні особливості "Слова о полку Ігоревім" в порівнянні з поемою "Пісня про Ролянда" (б.д.); Чередниченко І.Г. "Заяча революція" (б.д.); Шаховский А.А. "Ссора, или Два соседа" (б.д.); "Шевченко і простолюдини, його знайомці" (б.д.); "[Шевченко Тарас Григорович]. Катерина. Поема." Сценарій Бажана Миколи (б.д.); Шелест Л.М. "Дрібнесенькі і великі", "Хвилі" (б.д.); Шлюбский А. "Шевченкиана Нижегорской прессы" (1932); "Шлях Андре Жіда до революції" (б.д.); Шмелів І. "До сонця" (б.д.); Шуліченко О. "Павуки народні. Кооперативна байка" (1925); Яновський М. "Спомин про Шевченка Т." (б.д.); Ярошенко І.М. "Згуки з Терщини" (б.д.).

Автобіографії, анкети, списки праць, рекомендаційні листи наукових

працівників, серед них: В.В. Александров, К.Р. Анищенко, М.І. Атаманюк, О.В. Багрій, Д.І. Бедзик, О.І. Білецький, В.В. Білий, Л.А. Булаховський, О.Ф. Бургардт, С.І. Єфремов, М.К. Вороний, О.Я. Воропай, М.О. Габель, І.І. Гаращенко, І.М. Гірман, В.Я. Гнатюк, О.С. Грузинський, М.Н. Донець, Майкл Йогансен, М.В. Кістяківська, Г.А. Коваленко-Коломацький, С.Г. Козуб, М.Д. Лагута, І.Г. Лютий, Г.Й. Майфет, М.М. Недужа, Д.О. Оглоблін, П.В. Одарченко, В.Л. Поліщук, Є.М. Рудницький, В.І. Сінайський, В.П. Тихвинський, Г.М. Хоткевич, Й.І. Чеховський, А.М. Шамрай, С.Ф. Шевченко та ін.

Н. М. Зубкова

ПЛЕВАКО Олександр Антонович (1899–1990) – економіст.

Народився в с. Дворічна Харківської губернії. Вступив до Київського комерційного інституту (1918). Навчався у військовій юнкерській школі. Працював у редакції газети "Боротьба", згодом – у канцелярії Неодмінного секретаря УАН (1920). Викладач економічних дисциплін у агрошколі у с. Гоголеві на Чернігівщині (1921–1922). Постійний науковий співробітник для доручень на кафедрі економії, торгу та промисловості Соціально-економічного відділу ВУАН (1927), секретар Комісії для вивчування народного господарства України (1926–1927). Співробітник Інституту української наукової мови (1926–1928).

Ф. 166, 1175 од. зб. (1901–1979); ф. І, № 2722.

Наукові і творчі матеріали

Дорога Севера (1948); Цікаві вчинки тварин (1964); Доробок на літературній стезі (список) (1966); Заграй (1969); Сашкове дитинство [1970]; Життя, віддане науці. (Некролог М.В. Шарлеманя) [1970]; Спомин про Василя Климентійовича Дем'янчука (1971); За путівкою Остапа Вишні (з минулого) [1972]; Сумління солдата (б.д.).

Рецензії: [Зауваження О.А. Плевака з приводу рецензії Ірини Бабич на його рукопис "Цікаві вчинки тварин"] (1961); Відповіді на зауваження редактора М.П. Слов'янської з приводу мого рукопису "Заграй" (1970).

Рецензії на праці фондоутворювача

"О. Плевако. "Цікаві вчинки тварин", рецензії А.Б. Кістяківського [1961], Чабанівського М.І. [1967], Шарлеманя М.В. (1961), Яковенко М. (1964); Правденко С. "О. Плевако. "Крихітка" [1969]; "З матеріалів до історії цукрової промисловості на Україні (дані обліку цукроварень рр. 1848–49)" (1927); вирізки з газет рецензій на збірку О.А. Плевака "Цікаві вчинки тварин" та "Крихітка" (1964–1972).

Біографічні матеріали

Особисті документи (метрична виписка, диплом, характеристики,

довідки з місця роботи, матеріали з реабілітації) (1928–1971); Про реабілітацію. Із спогадів (1972).

Листування

Адресати: [Айзеншток] І.Я. (1971), Бажан М.П. (2; 1965), [Бевзо] О.А. (1971), [Білецький] П.О. (1956), [Бєляєв] І.С. (4; 1971), Візир М.П. (1979), Голдін Ю.К. (2; 1970–1971), [Дем'янчук] М.Д. (1972), [Добриков] В.М. (5; 1975), Зайцева К.І. (2; 1971), Іванець Н.Г. (5; 1971–1974), [Ловецький] П.Т. (3; 1971–1975), Маковенко М.Л. (3; 1975), [Матушевський] Б.Ф. (4; 1971], Околітенко Н.І. (4; 1971–1972), Оранський Ю.М. (14; 1970–1972), Познякова Л.І. (6; 1976), Синявська Н.К. (2; 1970), Федорченко І.І. (б.д.), Шумило М.М. (15; 1970–1976) та ін.

Кореспонденти: Айзеншток І.Я. (1972), Баженова М.Д. (3; 1963–1964), Білецький П.О. (1956), Вишня О. (2; 1949), Ганцов В.М. (8; 1958–[1971]), Голдін Г.К. (5; 1970–1975), Дем'янчук М.Д. (12; 1969–1975), Добрикова Д.М. (26; 1958–1975), Зайцева К.І. (46; 1968–1975), Згєєв О.П. (11; 1969–1976), Ігнатович З.О. (125; 1960–1975), Іванець Н.Г. (6; 1970–1974), Корнєєв О.П. (21; 1974–1976), Криловецька Н.О. (18; 1971–1975), Левченко М.Н. (8; 1974–1975), Лисенко М.Т. (5; 1975–1978), Литвинова П.П. (2; 1964–1965), Ловецький П.Т. (50; 1966–1975), Маковенко М.Л. (22; 1975), Малецька Т.І. (10; 1974–1975), Матушевський Б.Ф. (28; 1971–1976), Окиншевич М.Г. (11; 1970–1975), Околітенко Н.І. (24; 1970–1976), Оранська Н. (29; 1973–1977), Оранський Ю.М. (12; 1971–1972), Плачинда С.П. (23; 1970–1975), Плевако В.С. (28; 1970–1975), Плевако П.А. (30; 1971–1977), Плющ Г.М. (21; 1971–1974), Синявська Н.К. (4; 1970–1971), Тарновський М.М. (1968), Туроверов К.І. (1964), Штейн М.О. (12; 1971–1975), Шумило М.М. (33; 1970–1976) та ін.

Листування з журналами, видавництвами та Держкомвидавом УРСР з приводу видання творів.

Фотографії

О.А. Плевако з родиною (1901–1954); співробітники видавництва "Вік" (1897–1907); групове фото І випуску Української гімназії ім. Б. Грінченка (1919).

Матеріали інших осіб

Матеріали про життя і творчість М.А. Плевака (1934–1973) та О.В. Коваленка (1960–1976); особисті документи та творчі матеріали З.О. Ігнатович (1920–1973).

Н. М. Зубкова

ПОЗНЯК Михайло Дмитрович (рр. н. і см. невід.) – підпоручик лейб-гвардії Фінляндського полку.

Служив в Управлінні Київського, Подільського та Волинського генерал-губернатора Д.Г. Бібікова (40-і роки XIX ст.), призначений Ломжинським військовим повітовим начальником (Польща) (1865), служив при Московському генерал-губернаторові (1867). Камер-юнкер імператорського двору (1869).

Ф. 331, 114 од. зб. (1834–1869); ф. III, № 28376, 28488, 28565, 28579, 29495, 29546, 30029, 30138, 30447, 30530, 30889, 31155, 31404.

Біографічні матеріали

Наказ Інспекторського департаменту Військового Міністерства про призначення лейб-гвардії Фінляндського полку поручика М.Д. Позняка в допомогу старшому ад'ютантові полковникові Петрову для складання доповідей імператорові (1834); накази Августовського військового відділу про оголошення подяки військовому начальнику Ломжинського повіту (1865); матеріали про призначення Ломжинським військово-повітовим начальникові (1865); запрошення Військового Енциклопедичного Лексикону на зібрання редакторів (1836–1837); квитки на право входу на зібрання та виставки (4; 1836–1860); вітальні адреси від дітей та друзів (2; 1837–1866); запрошення на обіди та бали (5; 1840–1860); нагороди (1869) та ін.

Листування

Адресати: Бібіков Д.Г. (13; 1848–1868), [Голуховський] А. (1851).

Кореспонденти: Аппенков В. (5; 1850–1852), Бібіков Д.Г. (9; 1840–1868), Васильчиков [І.] (3; 1851–1852), Васильчикова, княгиня [50-і роки XIX ст.], Голуховський А. (1849), Д[анилевський] М. (3; [40-і роки XIX ст.]), [Демидов П.] (2; [50-і роки XIX ст.]), Карлов [Н.] (3; 1844–1851), Конов[ницин] Г. (1836), Краузе Е (1849), Лованов М. [40-і роки XIX ст.], Сухарева А. (1836), Ушаков М. (1835), Фундуклей І.І. (6; [40-і роки XIX ст.]), Халанський [А.] (2; 1837–1840) та ін.

Матеріали інших осіб

Афіша Великого театру про постановку опери "Лючія де Ламмермур" [50-і роки XIX ст.]; Кастеллі [І.Ф.] ["Що відбувалося у Відні?"] (нім. мовою) [сер. XIX ст.] та ін.

Фотографії

Позняк М.Д. з дружиною (1840 – [50-і роки XIX ст.]).

Т. В. Міцан

ПОЛІЩУК Валеріан Львович (1897–1942) – поет.

Народився в с. Більче Млинівського району Рівненської області. Навчався в Петроградському інституті цивільних інженерів, Кам'янець-Подільському університеті. Працював у газетах "Селянська правда", "Вісті". Належав до літературної організації "Гарт". Заснував у Харкові модерністську групу "Авангард" (1925), яку згодом очолив (1928). Член Спілки письменників.

Ф. 188, 44 од. зб. (1917–1928).

Наукові і творчі матеріали

Поезії: Сказання давнєє про те, як Ольга Коростень спалила. Ліропоема (1918); Нові часи, На долині, Контраст, На полях (1920); Ярина Курнатовська. Римований роман (1921); Заклинання, Вода й вона, Сила віри, Зимовий день, Максимові Рильському, Творчість, Енергія й душа, Животворний дух (1921); Ідуть, О коли б я був такий..., Елегія, В Тарасів день, Голод (1922); [Уривки окремих творів] (1921–1928); Дощ іде, співа й ридає..., Моє змучене серце..., Серце рідне не озветься та ін. [20-і роки XX ст.]; Котикові (б.д.); До майбутнього, Бредуть скрегочучи, Щедрик (б.д.).

Статті: Сучасний мент і кооперація [1919]; [Замітки про твори П.Г. Тичини та ін.] [20-і роки XX ст.]; [Замітка про завдання українських видавництв] [20-і роки XX ст.]; Що ж я нарешті з себе уявляю? [Відповідь на рецензію Ф. Якубовського про його творчість] [20-і роки XX ст.].

Рецензії на праці фондоутворювача

[Характеристика творчості В.Л. Поліщука] (б.д.).

Біографічні матеріали

Посвідчення, видане Катеринославським військово-спортивним комітетом про проходження допризивної підготовки (1917); свідоцтво, видане Катеринославським повітовим з військової повинності присутствієм про відстрочку вступу на службу (1917); охоронне свідоцтво, видане Катеринославським губернським відділом народної освіти для доставки рукописних та друкованих матеріалів до Всенародної бібліотеки України при ВУАН (1921); забірна книжка члена кооперативу співробітників (1922); посвідчення про відрядження до Катеринослава, видане Головним управлінням селянськими будинками на Україні (1923).

Листування

Адресати: Міяківський [В.В.] (1922).

"Вісті Київського губвиконкому" [газета] (1921).

Кореспонденти: Вериківський М.І. (1922), Козицький П.О. (б.д.), Петрицький А.Г. (б.д.), Підмогильний В.П. (1921), Поліщук Л. (1922), Терещенко М.І. (1921) та ін.

Всеукраїнський музичний комітет. Комітет пам'яті Миколи Леонтовича (1921), Всеукраїнська рада Пролеткульту при Агітпропі ЦК КП(б)У, Харків (1923), Київський будинок друку ім. Жовтневої революції [20-і роки XX ст.].

Матеріали громадської діяльності

Об'ява про лекцію В.Л. Поліщука в Драматичному театрі ім. Т.Г. Шевченка (1921).

Матеріали інших осіб

"Човен та Дуб", "Кіт та Соловейко", "Свиня та Сука". Байки (б.д.); [Доповідь про принципи і завдання художнього відділу в Україні] [20-і роки XX ст.].

Літ.: ...З порога смерті... Письменники України – жертви сталінських репресій.– К., 1991.– Вип. 1.– С. 369–371; Київ: жертви репресій / Упоряд. Л. Абраменко. – К., 1997.– Т. 1.– С. 338; *Крикуненко А.* Філософ з головою хлопчика.– М., 1997; *Поліщук В.* Дороги моїх днів : Автобіогр. матеріали // Дзвін.– 1990.– № 1.– С. 121–123; Письменники Радянської України, 1917–1987.– К., 1988.– С. 484; Путівник по фондах відділу рукописів Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України.– К., 1999.– С. 235–239; Репресії 20–30–40-х і початку 50-х років на Україні : Наук.-допоміж. бібліогр. покажч.– К., 1992.– С. 86; Українська радянська енцикопедія.– К., 1963.– Т. 11.– С. 341; Украинская советская энциклопедия.– К., 1982.– Т. 8.– С. 376–377; Український радянський енциклопедичний словник.– К., 1967.– Т. 2.– С. 850; Українські письменники : Біобібліогр. слов.– К., 1965.– Т. 5.– С. 313–318.

І. Д. Лисоченко

ПОЛОНСЬКА-ВАСИЛЕНКО Наталя Дмитрівна (1884–1973) – історик, археолог.

Народилася у м. Харкові. Закінчила Вищі жіночі курси в Києві (1911) та Київський університет (1913); приват-доцент Київського університету (1916); завідуюча археологічним музеєм університету; одна із засновників Археологічного інституту та його вчений секретар (1919); професор Київського художнього інституту (1927–1931) та університету (1940); в еміграції з 1943 р.: професор Українського Вільного університету в Празі (1944) та Мюнхені (1945); декан (1946), професор (1966) філософського факультету Української Православної Богословської Академії у Мюнхені.

Ф. 42, 369 од. зб. (1869–1941); ф. III, № 35256, 50465–50468.

Наукові матеріали

Списки авторов историографического освещения тем (лекций) по истории России [10-і роки XX ст.]; Подборка копий документов о развитии помещичьего хозяйства и промышленности в 1780–1800 гг. в Новороссии (кін. 1920 – поч. 1930 рр.); Розвідка з історії Межигірської фаянсової фабрики (1920, 1937); Ліквідація Запорізької Січі. Розподіл Запорізьких вольностей [30-і роки XX ст.]; Перша бібліотека на Південній Україні та її доля [до 1930 р.]; Копии документов 1740–1770 гг. архивов крепости св. Елизаветы, Генеральной Войсковой Канцелярии и др., собраний и фондов для сборника документов "Заселення Південної України в XVIII ст." (1938); Плани та схеми руху військ з історії походу Карла XII до Росії (1939); Роль Петра I в подготовке Полтавской битвы (1939); [Про Ништадський мир 1721 р.] (1940); Адміністрація Новоросійської губернії (б.д.); Армяне (о колонизации армян в XVIII ст.) (б.д.); Греки таврические (о греческой колонизации XVIII ст.) (б.д.); Історія заселення Новоросійського краю (б.д.); Козацькі літописи (б.д.); Колонізація корсиканців у XVIII ст. (б.д.); Молдаване (о колонизации молдаван в XVIII ст.) (б.д.); Наслідки чужоземної колонізації (б.д.); Німці (про колонізацію німців в XVIII ст.) (б.д.); Новоросійська губернія (б.д.); Ограничение Новороссийской губернии (б.д.); Підсумки колонізації в Новоросійській губернії в XVIII ст. (б.д.); Роздача земель (б.д.); Українське населення. Про колонізацію Новоросійської губернії (б.д.); Характер запорізьких вольностей. Палапки, залюднення їх, кількість сіл тощо (б.д.); Чужоземна колонізація (б.д.); Шведи (про переселення шведів у XVIII ст.) (б.д.).

Лекції і матеріали до них: Бібліографічні виписки, нотатки та замітки до лекцій з історії матеріальної культури, археології (1910–1920); лекційний курс з історії археології (1916–1921); цикл лекцій до 230-річчя Полтавської перемоги (1939).

Рецензії на праці фондоутворювача

Малишева Д. "Характеристика 1-го випуску атласу Н.Д. Полонської" [1918].

Біографічні матеріали

Свідоцтво про народження (1888); атестати про закінчення загального курсу Києво-Фундуклеєвської Маріїнської гімназії (1900, 1901); свідоцтво про право працювати домашнім учителем та домашнім наставником (1905); посвідчення про закінчення історико-філологічного факультету Київських жіночих курсів (1911); клопотання до Міні-

стерства народної освіти про дозвіл на здачу іспиту в Державній випробувальній комісії історико-філологічного факультету при Університеті св. Володимира (1912); тимчасове посвідчення випробувальної комісії Університету св. Володимира про успішну здачу іспиту, який надає право отримати диплом І-го ступеня (1913); повідомлення настоятеля Києво-Печерської Ольгинської церкви про дату розгляду справи про розлучення (1914); порядок денний засідань історико-філологічного факультету Університету св. Володимира, на яких відбувалася здача магістерських іспитів (1914, 1915); квиток на право проїзду через застави в м. Севастополі (1915); заява на ім'я начальника поштово-телеграфної контори м. Алупки про переадресацію кореспонденції (1916); розписка наглядача кладовища та його повідомлення про дату поховання М.Д. Меньшової (матері) (1918); копія паспортної книжки (1919); записки до Василенка М.П. та Василенко К.П. у слідчий ізолятор та лікарню в'язниці (1923–1924); дозвіл на побачення з Василенко К.П. (1924); матеріали медичного обстеження стану здоров'я (1938).

Матеріали службової та громадської діяльності

Листи Можайського та київських відділень попечительств і благочинних товариств з питань участі у їхній діяльності (1905–1911); квиток учасника XV Археологічного з'їзду у Новгороді (1911); посвідчення, відкриті листи, адресовані архівосховищам, для вивчення матеріалів епохи кн. Потьомкіна (1914–1915); повідомлення Департаменту народної освіти Міністерства народної освіти з відхиленням клопотання про дозвіл читати пробні лекції у Варшавському університеті (1916); листування з деканатом історико-філологічного факультету Університету св. Володимира про затвердження у званні приват-доцента (1916–1917); Статут товариства "Друзів церковної культури", протокол засідання його членів (1917); заява завідуючої археологічним відділом Київського університету Полонської Н.Д. до археологічного відділу ВУКОПУСу про потреби відділу для організації наукової роботи (1919); мандати, посвідчення, офіційні листи, розписки, списки речей та інші матеріали з питань збереження майна Київського археологічного інституту, розміщеного у квартирі Полонської Н.Д. (1919–1921); посвідчення, клопотання, програми лекційних курсів та екскурсій, інші документи, пов'язані з діяльністю у Київському археологічному інституті (1919–1922); посвідчення та довідки, що підтверджують роботу на посаді завідуючої музеєм Праці при Київському соціологічному інституті, педагога єдиної трудової школи №56, у Музично-драматичному інституті ім. М. Лисенка (1920–1922); відкритий лист,

виданий ВУАН, про відрядження до Харкова (1921); п'ятирічний план наукової роботи на 1928/29–1932/33 рр. (1928); доповідна записка директорові інституту історії України АН УРСР про організацію вивчення "Истории города Киева" (1941); запрошення Археографічної комісії ВУАН на засідання сектору феодалізму (б.д.).

Листування

Адресати: [Богомолець] О.О. (1938), [Грушевський] М.С. (б.д.), Златковський Д.Г. (1925), Меньшов Д.П. (1916), [Яковлєв] А.І. (1942).

Кореспонденти: Бутнік-Сіверський Б.С. (1941), Василенко М.П. (до 1923 р.), Волкова (1924), Городцов В.А. [20-і роки XX ст.]; Добровольський Л. (1912), Златковська Н.Д. (1924–1925), Златковський Д.Г. (1924–1925), Мазуренко Д. (1925), Маркевич А. (1924), Маслов С.І. (1922), Некрасов Ф. (1941), Петрушевський Д. (1924), Федорович С. (б.д.), Холодний (б.д.), Цитрон М. (1911), Яснопольський Л.М. (1924).

Київський міжнародний інститут соціології та права (1920), Київський навчальний округ (1915), Соціально-економічний відділ ВУАН (1931).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Оригінали та копії посвідчень та повідомлень, виданих Наркомосвітою УРСР, Київською радою робітничих депутатів, Комітетом з охорони пам'яток історії та мистецтва, ректором Київського університету та іншими організаціями з питань охорони приміщення та власності від реквізиції (1919; 1924); розрахункова книжка співробітниці Київського центрального архіву давніх актів, повідомлення на право отримати продуктову допомогу АРА, ордери та квитанції фінансово-господарського змісту (1921; 1925); документи Василенка М.П. та Полонської-Василенко Н.Д. щодо квартирного питання (1924–1926).

Матеріали інших осіб

Багалій Д.І. "Заселення Південної України" (1920); Багалий Д.И. "Колонизация Новороссийского края и первые шаги его по пути культуры" (б.д.); довіреність, видана Василенку П.І. Василенком М.П. на ведення своїх справ (1903); Дядиченко В.А. "Разгром шведов под Полтавой" (1939); запрошення Василенка М.П. на засідання науково-дослідної кафедри історії України (1925); запрошення Воблого, Гіляров а, Маслова, Славіна та ін. на засідання Комісії з розробки питань по складанню історії м. Києва (1941); "Історія міста Києва" (1941); "Київ. План нарису історії" (1941); [Об очищении Днепровских наро-

дов, сведения о населении Екатеринославской губернии, о доходе в пользу государства, о строительстве укреплений, производстве шелка, ассигновании денег для албанцев, поселяющихся в Керчи, Ениколе и др.]. Указы правительствующего сената, ордера, рапорты. ведомости и др. 1772–1792. Копии Московского отделения общего архива Главного штаба (б.д.); Оглоблін О.П. "Бібліографія до робіт з історії" (1927–1928); Оглоблин А.П. "Борьба русского и украинского народов против шведского вторжения в 1708–1709 гг." (1939); Оглоблін О.П. "До питання про автора "Истории руссов" (1941); Оглоблін О.П. "Життєопис" (1926); Оглоблін О.П. "Зауваження на розділ "Украина в 60–90 годы XVIII века (царствование Екатерины II)" (1937); Оглоблін О.П. "Історія України" (1929–1930); Оглоблін О.П. "Проблема української економіки в науковій і громадській думці XIX–XX ст." (1928); Оглоблін О.П. Список наукових праць (1926–1927); Особисті документи Билевського Генріха та листування Билевської А.С. з Київським кадетським корпусом (XIX ст.); попередні схеми до побудови плану "Історії м. Києва" в період з кінця XVIII ст. до 1861 р. (1941); Правила внутрішнього розпорядку для штатних співробітників Археографічної комісії ВУАН (б.д.); Предписание Главного артиллерийского управления о вознаграждении помощника начальника Киевского окружного артиллерийского склада подполковника Д.П. Меньшова (1895–1896); Представление [Киевского епархиального правления] в Синод о награждении ректора КДА епископа Михаила орденом св. Анны I степени (1880); протокол засідання колегії Київського обласного педагогічного музею (1921); протоколи засідань комісії історії міста Києва (1941); [Хроніка подій 1917 року] [30-і роки XX ст.].

Листи інших осіб

Іконников В.С. – Стороженку Н.В. (1911); Іконников О., Митмахер В., Каманін І., Карєкін Л. – Меньшову Д.П. (1911–1912); Оглоблін О.П. – Добровольському Л.П. (1929); [Стеблович] О.– Стебловичу Є.І. (1889).

Літ.: *Білокінь С.* Н.Д. Полонська-Василенко – історик, філософ, бібліограф // Книжник.– 1991.– № 4; *Верба І.В.* Н.Д. Полонська-Василенко // Київська старовина.– 1993.– №5; Енциклопедія українознавства.– Л., 1996.– Т. 6.– С. 2198; *Моргун О.* До життєпису Наталі Полонської-Василенко-Моргун // Укр. історик.– 1983.– №2/4; *Оглоблін О.П.* 70-ліття життя й 45-ліття наукової діяльності проф. Н.Д. Василенко-Полонської // Укр. вісті.– 1954.– Ч. 18; *Ульяновський В.І.* Передмова // Наталія Полонська-Василенко. Історія України.– К., 1995.

М. К. Іванчікова

ПОПЕЛЬНИЦЬКИЙ Олексій Захарович (1850–1929) – історик, бібліофіл, громадський діяч.

Ф. 150, 20 од. зб. (1771–1920); ф. I, № 2072–2128, 6562, 6643, 12860–14973; ф. III, № 11858–11984.

Наукові матеріали

Прожекты положений об устройстве быта помещичьих крестьян (1858–1859); Записка об отношениях крестьян частных имений в царстве польском к помещикам (1864); О подготовке поляками мятежа 19-го февраля 1863 г. и последовавших бедствиях (1864); Двадцатилетие крестьянской реформы (1880); История "сиротского" надела (1880); Общинно-артельные формы у малороссов (1883); Алексей Иванович Кошелев как публицист и земский деятель (1883); Дьяческая юриспруденция и правовые воззрения народа [кін. XIX ст.]; Заметка о нелегальной литературе по крестьянскому вопросу [кін. XIX ст.]; Указатель материалов для истории приведения в исполнение положения 19 февраля 1861 г. [кін. XIX ст.]; Скачки [кін. XIX ст.]; О мерах по улучшению экономического положения [кін. XIX]; Волнение крестьян после объявления положения 19 февраля 1861 г. [поч. XX ст.]; Главный комитет по крестьянскому делу и его участие в освобождении крестьян от крепостной зависимости (16 февраля 1859 – 19 февраля 1861) (1910); Как крестьяне относились к крепостному праву и как они встретили волю (1911); Специальная цензура книг и статей по крестьянскому вопросу в 1861–1862 гг. (1912); Крестьянская идеология в период подготовки освобождения из крепостной зависимости (1914); Судьба библиотеки редакционных комиссий по составлению законоположений о крестьянах (1917); Ход крестьянского дела в России в двадцатипятилетие 1861–1886 гг. (б.д.).

Виписки з архівних документів про історію бджільництва в Росії, [кін. XIX ст.]; з питань реформи 1861 р., про селянське землеволодіння та землекористування, з питань історії письма та природознавства [поч. XX ст.]; матеріали до біографії П. Кропоткіна (1918); про перекладачів "Воскресения" Л. Толстого (б.д.) тощо.

Бібліографічні матеріали: О Дмитрие Ивановиче Писареве [кін. XIX ст.]; бібліографія літератури з жіночого питання [кін. XIX ст.].

Рецензії: Осадчий Т.И. "Крестьянское надельное землевладение в Херсонской губернии в связи с платежами крестьян" (1894); Хлебников. "О влиянии общества на организации государств в царский период" [кін. XIX ст.]; Чужбинский. "Очерк экономического быта крестьян села Сокиринец Полтавской губернии" [кін. XIX ст.]; Лященко П.И. "Послед-

ний секретный комитет по крестьянскому делу" (1857–1858) (1911); Кречетович И. "Крестьянская реформа в Оренбургском крае" (1912); Ветринский В. "Освобождение крестьян и русские писатели" (1913); Огановский Н.П. "Наделение землей помещичьих крестьян" (1913); Романович-Славатинский А. "Дворянство в России от начала XVIII в. до отмены крепостного права" (1913); Коваленко П. "Реформа 19 февраля 1861 г. и ее последствия с финансовой точки зрения" (1914); Семенов-Тян-Шанский П.П. "Эпоха освобождения крестьянств в России" (1857–1861 гг.) (1916); "Освобождение крестьян. Сборник статей" (б.д.).

Біографічні матеріали

Кишенькова книжка (1868); свідоцтво, видане Новгородською губернською земською управою (1879); бібліотечні абонементи (1904–1917); паспорт і шлюбна метрика (1905–1908); заповіт (1908); посвідчення про обрання представником від Ново-Празької волості до Всеросійської селянської спілки (1917); заява про відмову викладати у соціально-економічній школі (1920); записна книжка (б.д.).

Листування

Кореспонденти: Волинський О. (б.д.); Глинський Б.Б. (3; 1910–1911), Горшков Д.С. (3; 1914), Дадзін В.К. (1917), Добровольський Д. (2; 1913), Іванов Р. (9; 1913–1918), Каррік В. (2; 1917), Ларіонов Є. (б.д.), Мельгунов С.П. (8; 1910–1917); Ольховський П.М. (1881), Попельницькі (4; 1899), Струве П.В. (2; 1911), Терешкевич М. (2; 1882), Філіпов О. (3; 1916), Хмельов Л.Ф. (1894) та ін.

Заввідділом народної просвіти (1920); комітет Казанського району конституційно-демократичної партії (1906); Кременчуцький губвідділ народної освіти (1920); Ново-Празький волосний виконавчий комітет (1917); редакції газет: "Жатва", "Земский обзор", "Одесские новости", "Русские ведомости", (1881–1914); редакції журналів: "Вестник Европы", "Голос минувшего", "Голос Юга. Ежегодник", "Исторический Вестник", "Русская мысль", "Русская старина", "Русское богатство", "Северные записки", "Слово", "Совет С.-Петербургского литературного общества" (1880–1914); товариства: "Задруга" (товариство друкованої та видавничої справи) (б.д.), Одеське бібліографічне товариство (б.д.), Російське товариство бджільництва (б.д.); Херсонська повітова земська управа (б.д.).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Два плани садиби (1882); завдаткова розписка Голембеовської на нерухоме майно, продане О.З. Попельницькому (1877); рахунки різних видавництв та книжкових магазинів (1881–1911).

Матеріали інших осіб

Альбом віршів (1892); альбоми віршів та записів-побажань (1830); Гаршин В.Г. "Пятнадцать лет тому назад..." (1876); Грибоедов А.С. "Горе от ума" (1831); Рылеев К. "Думы" (1925); Селивский В.И. "История крестьянского вопроса в связи с историей внутреннего быта России в XVIII и первой половине XIX века" (1883); Стебницкий А. "Крестьянское дело в царствование Александра II. Т. 1. "Губернские депутаты и редакционные комиссии в крестьянском деле" (1862); Татищев. "Император Александр II, его жизнь и царствование" (1902–1903); Тенишев В.Н. "Программа этнографических сведений о крестьянах Центральной России" (1896); Толстой Л.Н. "В чем моя вера" [поч. XX ст.].

Літ.: Енциклопедія українознавства.– Л., 1996.– Т. 6.– С. 2263.

І. В. Клименко

ПОПОВ Павло Миколайович (1890–1971) – літературознавець, фольклорист, мистецтвознавець, славіст, книгознавець, мовознавець.

Народився у с. Миколаївці (тепер Сумська обл.). Закінчив Курську духовну семінарію, Університет св. Володимира (1916); позаштатний співробітник УАН (1920); старший науковий співробітник УАН, завідуючий відділом письма і друку Лаврського музею та Портретної галереї Київського державного культурно-історичного заповідника (1923); працював у комісіях Академії наук з літератури та мистецтва, української писемності періоду феодалізму, давньої української писемності, археографічній, етнографічній, діалектологічній та ін.; керівник відділу рукописів Всенародної бібліотеки при Українській Академії наук (1929–1934), професор Київського художнього інституту (1928–1930), професор кафедри історії української літератури Київського університету (1934), викладач давньої української літератури та українського і російського фольклору Київського педагогічного інституту (1935–1940), співробітник Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М.Т. Рильського АН УРСР (1938–1971); доктор філологічних наук (1946), член Спілки письменників України (1939); член-кореспондент (1939).

Ф. 285, 7795 од. зб. (XVI ст. – 1990 р.).

Наукові матеріали

Наукові праці: "Грѣхи розмаитіи" Иоанникия Галятовского (1915); Рукописные и старопечатные собрания г. Смоленска (1917); Описание рукописей и старопечатных книг Харьковской духовной семинарии (1918); "Скарга нищих до бога" – віршований публіцистичний твір кін. XVI – поч. XVII ст. Дослідження і текст (1918–1929); Обзор памятников украинской апокрифической литературы как источников для исторического словаря украинского языка (1920); Принципы желательного построения исторического словаря украинского языка (1920);

Дещо до історії старого українського письменства (XVII–XVIII ст.) (1923); Теорія поезії і віршування на Україні (XVII–XVIII ст.) (1923); Слов'янські інкунабули київських бібліотек (1924); Початки друкарства у слов'ян (1924); Друкарство, його винахід і поширення в Європі (1925); Рукописні збірки в м. Курську (1926, 1930); Матеріали до Словника українських граверів. Додаток I (1926); Матеріали до словника українських граверів. Додаток II ([1920], 1957); До іконографії письменників XVII ст. Мелетія Смотрицького та Йосипа Вельяміна Рутського (1927); Українські старовинні гравюри типу "народних картинок" з колекції ксилографічних кліше Лаврського музею [1927]; Замечания к истории украинской гравюры [20-і роки XX ст.]; Старопечатные и редкие книги Маклаковской публичной библиотеки г. Путивля [20-і роки XX ст].; Житомирські фонди рукописів і стародруків ДПБ АН УРСР як джерела для історії літератури феодальної доби (1931); К истории русского театра. Неизвестная драма Петровской эпохи "Иудифь" (1933); Шевченко і "Слово о полку Ігоревім" (1934–1936); Опис колекції західноєвропейських гравюр Київського державного художнього музею (1935); Пушкін і український фольклор [1937]; "Слово о полку Игореве" в изобразительном искусстве XIX–XX вв. (1938–1950); Шевченко і російський фольклор [1939]; Погляди Т. Шевченка на народну творчість [1939]; М. Максимович як фольклорист (1942); Григорій Сковорода й українська література (1944); Г.С. Сковорода. Життя і творчість. До 150-річчя з дня смерті (1794–1944) (1944); Вітчизняна війна 1812 р. у відображенні сучасних їй віршах на Україні (1944–1952); До характеристики наукової діяльності О.О. Потебні (1945); Фольклорна робота в Академії наук УРСР в період евакуації (1941–1943) (1945); До історії вивчення українського населення Башкирії (1946); Передмова до книги нарисів "Українська радянська народно-поетична творчість" (1951); Із спадщини В.Г. Короленка. (До 100-річчя з дня народження письменника) (1953); Михайло Олександрович Максимович (1954); З листування Г.С. Сковороди (1954); Природа і специфіка народної поетичної творчості (1954–1956); Про деякі питання народно-поетичної творчості (1955); Українські радянські прислів'я та приказки (1955); Прислів'я і приказки (1956); З історії українсько-румунських літературних зв'язків (1956); "Повесть о крестьянском сыне" – "напрасном тате" по Киевскому списку XVIII ст. (1956–1958); Албанія в російській та українській літературах XV–XX ст. (1956–1959); Видатний чеський фольклорист і етнограф Людвік Куба (1957); Загадки (1957); Розвиток української фольклористики (1958); Шевченко і Сковорода (1958); З історії поетики на Україні (XVII–XVIII)

(1958); Початковий період книгодрукування у слов'ян (1958); Григорій Сковорода. Літературний портрет (1959); Академік А.М. Лобода як фольклорист [1959]; Вступна стаття та примітки до видання прислів'їв і приказок Климентія Зиновіїва (1959–1962); Малоисследованная страница раннего творчества Шевченко-художника. Сборник "Наши, списанные с натуры русскими" и участие в нем Т. Шевченко (1960); А.Ю. Кримський як дослідник народної творчості (1961); Шевченко як художник-літограф (1961); Шевченко і О. Гумбольдт (1961); Шевченко і сучасна йому наука (1961); Шевченко і Київський університет (1961–1963); Шевченко і академік Карл Бер (1962); Нововиявлений українсько-білоруський письменник початку XIX ст., продовжувач сатири Г. Сковороди [Петро Платонович (в чернецтві Маркіян)] (1962); Книгопечатание в Киеве (XVII–XVIII ст.) (1962, 1964); Щирський Іван, в чернецтві Інокентій [стаття про українського художника і гравера кін. XVII – поч. XVIII ст.] (1963); Новий здобуток до історії української гравюри XVIII ст. [про гравюру Г.К. Левицького: рамку для вміщення оголошень 1735 р.] [1963]; Осередки книгодрукування на Східній Україні (XVII–XVIII ст.) (1964); Роль Києва в історії книгодрукування (XVII–XVIII ст.) (1964); Початкове книгодрукування у західних і південних слов'ян (1965); Першодрукар слов'янських кирилівських книг Швайпольт Фіоль (1965); Книговидавець Георгій Скорина (1965); Невідомі листи Г.Ф. Квітки-Основ'яненка. [Публікація текстів і коментарів] (1965); Винський Григорій Степанович [замітка про мемуариста XVIII–XIX ст.] (1966); Костомаров як фольклорист і етнограф (1966–1968); Невідомий прижиттєвий портрет Петра Могили (1682 р.) (1968–1969).

Лекції і програми до них: План работ по преподаванию изобразительных искусств в школах 1-ой ступени (1921); програма і робочий план курсу історії книги та гравюри [на поліграфічному факультеті Київського художнього інституту] (1928–1929); програма-максимум роботи з аспірантами ВБУ по рукописно-бібліотечній секції (1931); орієнтовний нарис програми для аспірантів ВБУ з рукописознавства на 1932 рік (1932–1933); програма з бібліотекознавства для аспірантів В[сенародної] б[ібліотеки] У[країни] [поч. 30-х років XX ст.]; програма курсу палеографії, прочитаного в 2-му семестрі 1934–1935 навчального року студентам та аспірантам літературного факультету Київського державного університету, робочі плани курсів фольклору, історії української літератури для студентів літературного факультету Київського державного університету (1935–1937); образотворче мистецтво (малярство) феодальної Русі. Лекції в Державному художньому музеї

(1935); Лекції з історії давньої української літератури, читані в Київському університеті та на курсах удосконалення вчителів-істориків (1935–1937); Лекции по русскому и украинскому фольклору, прочитанные в Киевском университете и Педагогическом институте (1935–1938); робочий план викладання латинської мови на історичному факультеті Київського державного університету (1936); Мої зауваження на проспект курсу української літератури XIX ст. [1938]; програма з історії давньої української літератури для філологічних факультетів університетів і факультетів мови й літератури педагогічних інститутів (1938–1939 рр., 1944–1960 рр.); ["Український фольклор"]. Хрестоматія для вищих навчальних закладів. Редактор-упорядник П.М. Попов (1939); Історіографія українського фольклору [розділ для курсу] (1941); тематика кандидатського мінімуму зі спецкурсу українського фольклору для аспірантів кафедри української літератури Київського державного університету (1947); Принцип побудови курсу "Український фольклор" (1949); Історія давньої української літератури (до початку XIX ст.). Посібник і методичні вказівки для студентів-заочників університету і педагогічних вузів (1950).

Рецензії: Мої зауваження на експозицію староруського живопису в Державному художньому музеї [1935]; Затенацький Я. "Мистецтво Київської Русі X–XII вв." [1935]; Кисельов О.І. "Лірика Ст. Руданського" [1937]; рецензія на розділ підручника для VIII класу середньої школи "Українська література XVI–XVIII століття" (1938); Волков Р.М. "Література Київської Русі XI–XIII ст." (1938); Плісецький М. "Народна драма" (1941); Зданевич Б.І. "Provinciale Romanum" – невідоме видання Йоганна Гутенберга" [1941]; "Нарис історії української культури" (1943); Ліждвой М.П. "Українські радянські прислів'я і приказки" (1947); Рецензія на список джерел для історичного словника української мови (1948); Проект рецензии на библиографический указатель литературы о Г.С. Сковороде (1948); Кінько А. "До поетики частушки" (1949); Тичина П.Г. "Південно-чернігівські говірки та їх відображення в українській літературній мові XVIII–XX ст." (1950); "Історія української літератури. Т. 1. Дожовтнева література" (1951–1954); Отзыв об автореферате диссертации Е.П. Кирилюка на тему: "Реализм Шевченко" (1952); Отзыв о "Словаре по этнографии" для обсуждения в Главной редакции Большой Советской Энциклопедии 2-го издания (1952); Відзив про робочі макети VII томів академічного зібрання творів Т.Г. Шевченка (1954); Відзив про коректуру повного видання творів Г.С. Сковороди (1955); К библиографии "Слова о полку Игореве" (1955); Назаревский А.А. "Очерки из облас-

ти русской исторической повести начала XVII века" (1956); Жолтовський М.П. "Українська графіка XIV–XVIII ст." (1961); "Т.Г. Шевченко в народній творчості" (1962); Библиография славяно-русских рукописных собраний СССР и в зарубежных странах [рецензія на "Справочник-указатель печатных описаний славяно-русских рукописей"] [1963–1970]; Владич Л. "Живописна Україна" Тараса Шевченка" (1964); Махновець Л.Є. "Сатира і гумор української прози XVI–XVIII ст." (1965).

Виписки з праць різних авторів, нотатки, газетні вирізки.

Рецензії на праці фондоутворювача

Белецкий А.И. "О статье проф. П.Н. Попова "Пушкін і український фольклор" (1937); Білецький П.О. "Відзив про дослідження П.М. Попова "Невідомий прижиттєвий портрет Петра Могили" [1969]; Білодід І.К. "Відзив про роботу П.М. Попова "Українські радянські прислів'я і приказки" (1952); Гудзий Н.К. "Отзыв о рукописи П.Н. Попова "Албанія в російській та українській літературах" (1957); Гуслистий К.Г. "Рецензія на роботу П.М. Попова "Історія давньої української літератури (до XVIII ст. вкл.)" (1950); Кирилюк Є.П. "Рецензія на статтю П.М. Попова "Шевченко про народну творчість" (1953); Маслов С.І. "Рецензія на роботу П.М. Попова "Г.С. Сковорода. Життя і творчість (1722–1794)" (1944); Назаревский А.А. "Отзыв о работе П.Н. Попова "Албанія та її народний герой Скандербег у російській та українській літературах" (1956); Назаревский А.А. "Рецензия на "Програму з історії давньої української літератури (доби феодалізму – до кінця XVIII ст.)", составленную П.Н. Поповым" [1962]; Рильський М.Т. "Про толоку" [замітка при обговоренні статті П. Попова про "Дні і місяці українського селянина" М.О. Максимовича"] (1948); Скрипник І.П. "Рецензія на брошуру П.М. Попова "Невідомі листи Г.Ф. Квітки-Основ'яненка" (1965); Тичина П.Г. [Зауваження на роботу П.М. Попова "Григорій Сковорода і українська література" та запис із збірки "Замість сонетів і октав" (1942); Стельмах М.П. "Рецензія на розділ "Українські народні загадки" П.М. Попова" (1951); Шабліовський Є.С. "Відзив про наукову працю П.М. Попова "Шевченко і Китай" (1957); Шевченко Ф.П. "Рецензія на рукопис монографії члена-кореспондента АН УРСР П.М. Попова "Албанія в російській та українській літературах. (З історії міжнародних культурних зв'язків XV–XX ст.)" (1957); Шолом Ф.Я. "Отзыв о работе П.Н. Попова "Вітчизняна війна 1812 р. в сучасній поезії на Україні" (1952).

Біографічні матеріали

Свідоцтво про народження (1910); білет про закінчення Рильського

духовного училища (1904); паспорт, виданий Університетом св. Володимира (1916); посвідчення, видані Київським залізничним училищем, Російським музичним товариством, гімназією при Київській консерваторії про роботу в цих учбових закладах (1917–1922); посвідчення, видані Ново-Воскресенським волосним відділом народної освіти про роботу в Черепівській школі (1919–1923); довідки, видані АН УРСР про роботу в Академії (1920 – [50-і роки XX ст.]); посвідчення, видані Київським археологічним інститутом та Комітетом охорони пам'яток старовини і мистецтва УАН на право охорони й опису пам'яток старовини в Курській, Харківській, Тамбовській і Чернігівській губерніях (1920); автобіографії, анкети (1923–1967); профспілкові квитки, посвідчення (1920–1952); членські квитки (1928–1956); посвідчення, видані Лаврським музеєм культів та побуту, про роботу в музеї (1923–1932); трудові, розрахункові книжки (1929–1947); довідки про роботу в Київському художньому інституті (1929–1930); довідки про роботу у Всенародній бібліотеці України при ВУАН (1929–1934); особиста картка науково-дослідного і науково-технічного працівника (1935); посвідчення професора Київського державного університету (1935); довідки про роботу в Київському державному університеті (1935–1956); Київському державному педагогічному інституті (1936–1939); диплом члена-кореспондента АН УРСР (1939); посвідчення члена Спілки радянських письменників України (1941–1943); диплом кандидата наук (1946); атестат професора (1946); диплом доктора наук (1947).

З сімейної хроніки та з історії Путивльського краю. За документами і спогадами уклав П. Попов (1965).

Щоденники із записами, зробленими під час навчання в Курській духовній семінарії, Варшавському, Київському університетах, а також щоденники, звіти про роботу в АН УРСР, Київському державному університеті, Лаврському музеї, Київському художньому інституті, Київському державному художньому музеї, відділі рукописів ВБУ (1909–1970).

Конспекти лекцій, учнівські та студентські праці, конспекти для підготовки до магістерських екзаменів (1897–1922).

Відзив про праці с.н.с. Академії наук УРСР, завідуючого Відділом письма і друку Лаврського музею П.М. Попова (1926).

Характеристики П.М. Попова, дані Академією наук УРСР (1934–1960), Київським державним університетом (1938–1953).

Вітальні адреси Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти УРСР, Бюро Відділення суспільних наук АН УРСР, Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР, Інституту мистецтвознавства, фольклору

та етнографії ім. М.Т. Рильського АН УРСР, Інституту філософії АН УРСР, Державної публічної бібліотеки АН УРСР, Київського державного музею Т.Г. Шевченка, Спілки письменників України та інших установ з нагоди 70-, 75-, 80-річчя від дня народження (1960, 1965, 1970).

Матеріали службової діяльності

Нарис проекту музею книги і друкарства в Києві (1925); положення про музей книгознавства [1925]; щоденник роботи у відділі ВБУ (1929–1933); список наукових робітників і викладачів вузів, що пройшли моє наукове керівництво в моїх семінарах і гуртках в 1934–1950 рр. в Київському державному університеті і в Академії наук УРСР; звіти про роботу на кафедрі української літератури Київського державного університету (1935–1956).

Матеріали громадської діяльності

Краєзнавство в м. Курську [доповідь на курсах з перепідготовки вчителів шкіл, на засіданні краєзнавчого товариства] (1926); виступи на 1 та 2 з'їздах радянських письменників (1934, 1948), на конференції літературознавців і критиків у Спілці радянських письменників України (1939); Украинская республиканская конференция по собиранию фольклора Великой Отечественной войны (1944); нотатки, записи про скликання конференції по вивченню народних звичаїв на Україні (1944); Про підготовку IV Міжнародного з'їзду славістів у частині бібліографічній і виставочній (1958); Заметки о выставке старопечатных книг к IV Международному съезду славистов [в Державній публічній бібліотеці ім. В.І. Леніна в Москві] (1958); Створити в Києві республіканський музей книги й поліграфічного виробництва (1965); виступ на конференції з книгознавства про збірники "Книга. Исследования и материалы" (1966).

Листування

Адресати: Адріанова-Перетц В.П. (3; 1948–1958), Бажан М.П. (1946), Бєльчиков М.Ф. (1965), Білецький О.І. (5; 1949–1959), Білодід І.К. (1966), Біхіку К.Л. (2; 1958–1960), Бонч-Бруєвич В.Д. (4; 1946–1954), Гудзій М.К. (11; 1950–1965), Гуслистий К.Г. (2; 1969), Данилов В.В. (8; 1945–1962), Квітка К.В. (1943), Кирилюк Є.П. (2; 1944–1962), Кірхнер П. (3; 1964–1965), Клепіков С.О. (1926), Корнійчук О.Є. (1955), Короленко С.В. (1951), Лавров Ф.І. (5; 1939–1947), Лихачов Д.С. (8; 1953–1956), Малишев В.І. (8; 1950–1965), Малишко А.С. (1962), Маслов В.І. (1955), Маслов С.І. (2; 1947–1955), Меженко Ю.О. (1962),

Назаревський О.А. (3; 1943–1962), Ніженець А.М. (7; 1955–1971), Павлій П.Д. (7; 1957), Перетц В.М. (5; 1928–1938), Птуха М.В. (1954), Рильський М.Т. (7; 1941–1960), Сидоров О.О. (26; 1926–1966), Соколов Ю.М. (4; 1926–1939), Тичина П.Г. (6; 1946–1967), Чичеров В.І. (7; 1951–1956) та ін.

Академія наук УРСР (1940–1967), Бібліотечна рада Президії АН УРСР (1964), Бюро Відділення суспільних наук АН УРСР (1946–1954), видавництво "Дніпро" (1969), Всеукраїнський археологічний комітет УАН (1928), Всеукраїнський інститут народної освіти (1922), "Вісник Академії наук УРСР" (1951), Губполітпросвіта (1929), Інститут літератури АН Китаю (1960), Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР (1938–1971), Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М.Т. Рильського АН УРСР (1937–1970), Інститут російської літератури (Пушкінський Дім) (1934–1964), Інститут світової літератури ім. О.М. Горького (1952–1962); Історичне товариство Нестора-літописця, Історико-літературне товариство, Товариство дослідження мистецтв при Університеті св. Володимира (1914–1919); Київська кіностудія художніх фільмів ім. О.П. Довженка (1955–1958), Київський державний заповідник-музей "Києво-Печерська лавра" (1924–1963), Київський державний університет ([1911]–1969), Курський губернський музей (1926), Лаврський музей культів та побуту (1924–1927), Перший відділ УАН (1926), редакція журналу "Радянське літературознавство" (1958–1966), Третьяковська державна галерея (1940), Укрнаука (1923–1926); Центральна наукова бібліотека АН УРСР (1928–1970), Центральний державний історичний архів УРСР (1924–1965) та ін.

Кореспонденти: Абрамович П.Н. (6; 1927), Адріанова-Перетц В.П. (3; 1926–1932), Азадовський М.К. (16; 1938–1949), Айзеншток І.Я. (6; 1960–1969), Алексєєв М.П. (15; 1934–1963), Андрєєв М.П. (6; 1938–1941), Багалій Д.І. (1928), Бажан М.П. (1965), Берков П.Н. (3; 1963–1965), Бєльчиков М.Ф. (23; 1938–1969), Білецький О.І. (28; 1938–1959), Білодід І.К. (2; 1967–1969), Біхіку К.Л. (1959), Бонч-Бруєвич В.Д. (9; 1946–1954), Булгаков О.Г. (24; 1925–1959), Бутник-Сіверський Б.С. (2; 1949–1950), Вінтер Е. (9; 1961–1967), Волков А.Р. (12; 1952–1963), Гонтаренко П.Ф. (9; 1944–1960), Грінченко М.О. (13; 1941–1942), Гудзій М.К. (72; 1924–1965), Гуржій І.О. (2; 1963–1967), Гуслистий К.Г. (2; 1949–1955), Данилов В.В. (299; 1942–1970), Дорошенко С.І. (26; 1955–1967), Ергіс Г.У. (6; 1943–1962), Жолтовський П.М. (13; 1927–1963), Каганов І.Я. (6; 1962–1968), Каменєва Т.Н. (20; 1959–1968), Кармазін-Каковський В.Я. (9; 1966–1969), Карський Ю.Ф. (4; 1925–1928), Касіян В.І. (2; 1961–1962), Квітка К.В. (2; 1942–1943), Кирилюк Є.П. (4;

1963–1966), Кірхнер П. (7; 1961–1967), Клепіков С.О. (12; 1926–1963), Козицький П.О. (2; 1943, 1948), Коцюбинський Х.Я. (2; 1943, 1949), Кравченко І.І. (13; 1943–1944), Крип'якевич І.П. (1960), Кульженко В.С. (3; 1927–1928), Лавров Ф.І. (94; 1939–1964), Ларін Б.О. (10; 1959–1963), Липський В.І. (1932), Лихачов Д.С. (14; 1953–1963), Лихачов М.П. (4; 1926–1929), Мазон А. (9; 1959–1964), Максименко Ф.П. (68; 1948–1970), Малишев В.І. (39; 1950–1968), Маслов В.І. (32; 1944–1949), Матвійчук М.Ф. (6; 1949–1960), Меженко Ю.О. (4; 1955–1962), Моісеєва Г.М. (10; 1957–1971), Назаревський О.А. (12; 1928–1966), Ніженець А.М. (46; 1955–1971), Новицька М.О. (1944), Нудьга Г.А. (54; 1939–1970), Олійник В.У. (14; 1945–1948), Охріменко П.П. (29; 1956–1969), Павлій П.Д. (82; 1939–1958), Перетц В.М. (33; 1926–1933), Петров В.П. (5; 1963–1966), Пільгук І.І. (3; 1959–1964), Позднеєв О.В. (20; 1945–1969), Ревуцький Л.М. (1942), Рильський М.Т. (12; 1943–1963), Сидельников В.М. (18; 1955–1969), Сидоров О.О. (65; 1926–1970), Сіцінський Є.[Й]. (4; 1927), Соколов Ю.М. (4; 1939), Таранушенко С.А. (3; 1928–1969), Тичина П.Г. (3; 1940–1962), Харлампович К.В. (4; 1924–1930), Чичеров В.І. (10; 1952–1956), Шабліовський Є.С. (9; 1959–1969), Шкуринов П.С. (9; 1962–1963), Шолом Ф.Я. (9; 1946–1967), Шумило М.М. (7; 1961–1971) та ін.

Академія наук СРСР (1958–1970); Академія наук УРСР (1927–1971), видавництво "Большая Советская Энциклопедия" (1938–1957), видавництво "Українська радянська енциклопедія" (1960–1970), Візантологічна комісія УАН (1929), Державний історичний музей УРСР (1924–1964), Державний музей Т.Г. Шевченка (1941–1966); Інститут археології АН УРСР (1941–1946), Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР (1938–1955), Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН УРСР (1951–1959), Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні АН УРСР (1953–1962), Інститут філософії АН УРСР (1947–1968), Інститут червоної професури [1936], Кабінет антропології та етнології ім. Ф. Вовка ВУАН [20-і роки XX ст.]; Київська окрфілія "РОБОС" (1929), Київський будинок учених (1934–1969), Київський державний музей російського мистецтва (1944–1948), Київський державний художній інститут (1930, 1965), Комітет для опису українських стародруків XVI–XVIII вв. ([1927]–1928), Лаврський державний культурно-історичний заповідник (1927), Музей українських діячів науки та мистецтва Української Академії наук (1927–1928), Науково-дослідна кафедра єврейської культури при УАН (1928), Науково-дослідний інститут Тараса Шевченка (1928–1929), Президія Верховної Ради Башкирської АРСР (1943), Полтавський обласний історичний архів (1940), редак-

ція видання "Українське мистецтво" (1930), редакція газети "Літературна Україна" (1945–1964), Спілка письменників "Західна Україна" (1927), Спілка письменників України (1934–1972); Спілка радянських письменників Башкирії (1943), Українське біологічне товариство при ВУАН (1930), Українське наукове товариство у Києві (1920), Українське товариство дружби та культурного зв'язку з зарубіжними країнами ([1928]–1959), Український науковий інститут книгознавства (1929–1931), Український театральний музей при УАН (1927), Управління в справах мистецтв при РНК УРСР (1940), Чернігівський губернський архів (1925) та ін.

Матеріали господарчо-майнового характеру

Матеріали, пов'язані з комплектуванням бібліотеки, про долю рукописів П.М. Попова [20-, 40-, 60-і роки XX ст.]; заяви до Президії АН УРСР, акти обстеження, посвідчення, пов'язані з одержанням квартири (1943–1970); заява, акти про збитки, нанесені нацистськими окупантами (1944); посвідчення, заяви, довідки про призначення пенсії (1945–1951).

Матеріали інших осіб

Верьовка Г.Г. "План збирання матеріалів по темі "Велика Вітчизняна війна в творчості народів Радянського Союзу" (1942); Данилов В.В. "Статья Гоголя "О малороссийских песнях" в ряду предшествующих ей фольклорных изучений" (1935); Данилов В.В. "Украинские заговоры о туре в великорусской рукописи" (1952); Житецький Г.П. "Розподіл рукописних матеріалів поміж архівами, відділами рукописів та музеями" (1927); "Історія українського мистецтва". Гранки, макети, машинопис. 1–6 т. (1966–1968); Колесса Ф.М. "Історіографія музикальної фольклористики на Україні" (1940); Колесса Ф.М. "Історія української етнографії" [1945]; Лихачев Д.С. "Литературный этикет Древней Руси" (1959); Масенко Т.Г. "Свято пісні", "Гей, у полі чистому", "Рідним полем, Сумщиною" та ін. (1943–1949); Никольская А.Б. "Очерки по истории стиля древнерусской литературы" [1930]; Ніженець А.М. "Характер реалізму в українській літературі кін. XVI – поч. XVII ст." [1957]; Новицький О.М. "Переклад албанської народної пісні "Пташка чорна заспівала" і вірша албанського поета Лазаря Силічі "Два прапори" на українську мову" [50-і роки XX ст.]; Перетц В.Н. "Малорусские вирши и песни в записях XVI–XVIII вв." (1899); Перетц В.Н. "Из истории литературного стиля феодальной Руси" (1933); Попов Х.М. "Апостольская деятельность св. Кирилла и Мефодия у западных славян и их борьба с латино-не-

мецким духовенством за право богослужения на славянском языке" (1885); Рыбаков Б.А. "Отзыв о рукописи С.А. Высоцкого "Древнерусские надписи XI–XIV вв. Софийского собора в г. Киеве" [1966]; Рильський М.Т. "Зауваження до розділу А.М. Кінька "Українські радянські частушки і коломийки" (1951); Рыльский М.Ф. "Итоги и задачи изучения украинских дум и исторических песен" (1955); Сидоров А.А. "Рецензия на книгу Ю.Я. Турченко "Український естамп" (1965); Сковорода Г.С. ["Ода на бідність"]. Переклад М.К. Зерова з латинської мови (1922); Соколов Ю.М. "Отзыв о разделе "Нісенітниці" М.Ф. Исирович" [1940]; Стороженко А.В. "С.Ф. Кленович и латинская его поэма "Роксолания" (1881); Тичина П.Г. [Виступ по радіо з нагоди 150-річчя від дня смерті Г.С. Сковороди] (1944); Шолом Ф.Я. "Питання російсько-українських взаємин XVI–XVIII ст. в дослідженнях Івана Франка" (1965).

Книги з дарчими написами фондоутворювачу

Дарувальники: Білецький О.І. (1950), Сосюра В.М. (1960), Ступак Ю.П. (1969), Тичина П.Г. (1958), Шолом Ф.Я. (1947, 1964–1965) та ін.

Книги з дарчими написами іншим особам

О.М. Ремізов – А.П. Зонову (1903, 1908).

Фотографії

П.М. Попов в дитинстві, його батьки – Микола Михайлович і Агата Федорівна; Олексій Олексійович Сидоров і його сім'я (1890–1968); П.М. Попов в студентські роки, в групах з рідними; мати, бабуся, сестра Ніна, брати Микола, Олександр, Євген, Леонід, Василь з сім'ями (1890–1960); родичі П.М. Попова – Тичини, Тичини-Дробиші з Ічні Чернігівської губернії [1860–1900]; родичі, знайомі, товариші по навчанню П.М. Попова: Богословські, М.М. Горбовцева, Залеські, Ососкови, Попови, Чефранови та інші, які жили в Путивлі (1874–1965); професори Київського університету: А.М. Лобода, М.К. Грунський, В.М. Перетц з учнями В.І. й С.І. Масловими, О.А. Назаревським та ін. [10-і роки XX ст.]; П.М. Попов з В.П. Адріановою-Перетц, В.М. Перетцом, В.Г. Ляскоронським, М.О. Новицькою, Н.І. Сагардою, Ф.І. Шмітом та іншими в Лаврському музеї [20-і роки XX ст.]; П.М. Попов з М.С. Грушевським і його родиною в Лаврському музеї (1925); П.М. Попов з академіками А.Ю. Кримським, М.І. Яворським, Ф.М. Морозовим, П.П. Курінним в Лаврському музеї (1925); П.М. Попов з дружиною В.П. Поповою, К.Г. Воблим, М.К. Гудзієм, Д.В. Чалим та іншими в Кисловодську (1933–1947); П.М. Попов з Л.А. Булаховським, О.І. Білецьким, С.І. Мас-

ловим, М.К. Грунським, П.Г. Тичиною; Д.І. Багалій, М.Я. Калинович, В.І. Липський, А.М. Лобода, О.П. Новицький, М.Ф. Сумцов та ін. (1923–1946); П.М. Попов у відділах книгознавства, рукописів ЦНБ АН УРСР; П.М. Попов з М.Т. Рильським, О.О. Сидоровим, В.М. Перепелюком, Кристо Геновим та ін. (1939–1963); П.М. Попов у своїй бібліотеці [60-і роки XX ст.].

Дружина П.М. Попова – В.П. Попова, її матір Антоніна Миколаївна Острогорська з П.М. Поповим, сестрою Ніною та друзями (1900–1953).

О.І. Білецький, О.О. Шахматов, Т.Д. Флоринський, В.В. Данилов, Є.М. Кротевич, Є.С. Шабліовський; викладачі, випускники навчальних закладів, співробітники Лаврського музею, Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М.Т. Рильського АН УРСР; учасники конференцій, нарад; селяни с. Черепівки Сумської обл., родичі, знайомі; пам'ятники архітектури, види с. Черепівки, міст Рильська, Курська, Путивля, Києва, Варшави, Смоленська, Кисловодська та ін.

Образотворчі матеріали

Малюнки П.С. Сулименка; дитячі малюнки із зображенням українського весілля у селі [20-і роки XX ст.]. Гравюри, літографії вітчизняних та зарубіжних майстрів XVII–XX ст. (Л. Тарасевича, С.Ф. Ушакова, Ф.А. Кіліана, А.С. Козачковського, І.Д. Мигури, Л.А. Серякова, В.І. Касіяна, Г.І. Нарбута та ін.).

Гравіровані, літографовані портрети, фотографії відомих письменників, художників, композиторів, учених, полководців, козацької старшини, царів, державних, громадських, релігійних діячів, а також репродукції картин, видання хромолітографії Києво-Печерської лаври, ілюстративні матеріали до історії Києва, зокрема, Києво-Печерської лаври, Київської академії, Університету св. Володимира, Острога, Волинської губернії та ін.; пам'ятки мистецтва, архітектури України, Росії, листівки, фотографії з видами Варшави, Рима, Софії, Шийона (Франція).

Колекція рукописних книг, літературних, історичних творів, документів.

Літ.: Академія наук України. Персональний склад, 1918–1993.– К., 1993.– С. 246; *Білецький О.І., Шолом Ф.Я.* П.М. Попов // Рад. літературознавство.– 1960.– № 6.– С. 67–72; *Білецький О.І., Сухобрус Г.С., Шолом Ф.Я.* Павло Миколайович Попов.– К., 1961.– 32 с.; Енциклопедія українознавства.– Л., 1996.–Т. 6.– С. 2265; Історія Академії наук України, 1918–1923 : Документи і матеріали.– К., 1993.– С. 534; История Академии наук Украинской ССР.– К., 1979.– С. 779; *Лисоченко І.Д.* Огляд архіву П.М. Попова // Рукописна та книжкова спадщина України.– К., 1994.– Вип. 2.– С. 156–168; Мистецтво України. Біогр. довідник.– К., 1997.– С. 486; Письменники Радянської України (1917–1987).– К., 1988.– С. 490; Українська радянська енцикло-

педія.– К., 1963.– Т. 11.– С. 393; *Сухобрус Г.С.* Павло Миколайович Попов // Нар. творчість та етнографія.– 1960.– № 3.– С. 41–46; *Трипільський А.* Творчий шлях видатного вченого // Вітчизна.– 1962.– № 4.– С. 211–212; Українські письменники. Біобіографічний словник.– К., 1965.– Т. 5.– С. 324–327; *Шолом Ф.Я.* Вчений і педагог // Рад. Україна.– 1960.– 7 жовтн.

І. Д. Лисоченко

ПОСТЕРНАК Степан Пилипович (1885–1938) – педагог, бібліограф, бібліотекознавець.

Закінчив Ніжинський історико-філологічний інститут; продовжував навчання на історико-філологічному факультеті Петербурзького університету (1911); викладач історії освіти в Тихорецькому, Таганрозькому комерційних училищах; учений секретар комісії енциклопедичного словника УАН (1924); керівник секції історії освіти на Україні в Києві (1921); директор Всенародної бібліотеки України (1923–1929).

Ф. 52, 559 од. зб. (1907–1929); ф. III, № 11195–11197, 11201–11202, 60974–61454, 66794–66795.

Наукові матеріали

Історія освіти на Україні. Перший нарис загального плану (1921); Всенародна бібліотека України при Всеукраїнській Академії наук у м. Києві [1923]; Всенародная библиотека Украины [стаття для збірника на пошану Хавкіної Л.Б.] (1925); Національна скарбниця Нової України (1927); За ленінський етап у бібліографії. В.І. Ленін і теорія бібліографії (кн. I, II) [1935].

Навчальні плани, програми: Схематична програма роботи Комісії вищої освіти (при українському товаристві шкільної освіти) [20-і роки XX ст.]; учбовий план Вищих курсів бібліотекознавства при Російській Публічній бібліотеці (1925); проект програми I і II курсів Інституту бібліотекознавства в Москві на 1926–1929 навчальні роки; програма курсу історії українського народу (б.д).

Біографічні матеріали

Виписка із загальної відомості оцінок колишнього студента Історико-філологічного інституту за 1907–1908 рр; посвідчення, видане Історико-філологічним інститутом про проведення педагогічної практики та здачу екзаменів (1910); вітальна адреса від слухачів учительських курсів у м. Ніжині (1918); членські та делегатські квитки (1924–1926); мандати, посвідчення про відрядження (1920–1928); запрошення на вечори, засідання, відкриття виставок та ін.

Матеріали службової і громадської діяльності

Статути: Статут Національної бібліотеки Української Народної

Республіки в м. Києві при УАН (1919); Статут ВБУ в м. Києві (1923); Статут філії ВБУ (1923); Статут науково-дослідчої комісії бібліотекознавства та бібліографії при ВБУ (б.д.).

Матеріали І конференції наукових бібліотек України (1925), І пленуму бібліографічної комісії УАН (1927); виписка із резолюції І Всеукраїнської наради наукових робітників книги (1925); витяг з протоколу № 13 засідання Управи Всеукраїнської Академії наук про передачу бібліотек колишніх монастирів м. Києва у розпорядження ВБУ (1925).

Доповіді: Всенародна бібліотека України (доповідь на урочистому акті з приводу 4-річного ювілею) (1922); Доповідь на Раді ВУАН (про підсумки 10-ї річниці існування ВБУ) (1929).

Матеріали про внутрішню діяльність ВБУ: Клопотання про збільшення штату бібліотеки на 1922/23 бюджетний рік (1922); акт прийому-передачі Бібліотеки колишньої КДА Інститутом народної освіти до ВБУ (1923); матеріали про передачу Фундаментальної та Флавіанської бібліотек колишньої Києво-Печерської лаври у відання та користування ВУАН (1921–1925); матеріали про аспірантуру при ВБУ (1926–1927); матеріали до проекту реорганізації роботи з українськими фондами ВБУ [1926], резервного фонду ВБУ (1926); правила внутрішнього розпорядку ВБУ [1927]; проект змін до правил користування книгами ВБУ для УАН та наукових робітників [1927]; план організації Музичного відділу ВБУ (1928); п'ятирічний план роботи ВБУ [1929–1933]; загальний план сортування фондів ВБУ навесні 1929 р.; умови переходу Бібліотеки Київської секції наукових робітників у підпорядкування ВБУ (б.д).

Матеріали про організацію бібліотечної справи: Матеріали бібліотечних курсів практикантів при ВБУ (1926–1927), науково-дослідчої комісії бібліотекознавства та бібліографії (1927–1929); про організацію курсів з бібліотекознавства для бібліотечних працівників академбібліотек [1927], створення Бібліотечної комісії (б.д.).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Розрахункові та членські книжки (1918–1925); матеріали про асигнування коштів на добудову будинку бібліотеки Університету та ремонт Музейного містечка (1926); повідомлення видавничого відділу Всеукраїнської кооперативної спілки про грошовий розрахунок (1928); акт прийому від Грибовської К.М. справ канцелярії бібліотеки та майна (1929); протокол засідання будівельної комісії ВБУ (1929).

Листування

Адресати: Бутвін (2; 1924), Вугман І.С. (б.д.), Дубровський В.В.

(5; 1926–1928), Іваницький В.Ф. (5; 1924–1928), Липський В.І. (2; 1928), Максименко Ф.П. (б.д.), Солохненко-Постернак С.С. (177; 1913–1926), Ряппо А.Й. (1924), Постернак О.П. (2; 1909–1924), Яворський (1924), Ясинський М.І. (1925) та ін.

Кореспонденти: Астраханцева О.Ф. (1918), Багалій Д. [1926], Борович Б.О. (5; 1926–1928), Вугман І.С. (7; 1926–1929), Гаєвський С.Ю. (1925), Годкевич М.[А.] (14; 1925–1927), Грушевський М. (1927), Дубровський В.В. (49; 1924–1928), Іваницький В.Ф. (23; 1923–1928), Левитський О.А. (5; 1915–1917), Максименко Ф.П. (8; 1926), Маслова Є. (1922), Рубінштейн С.Л. (7; 1925–1928), Ряппо А.Й. (б.д.), Саббатовська В.П. (2; 1917), Стебницький П.Я. (1923), Чернявський Д. (6; 1927), Щербаненко В.П. (2; 1920–1921), Хавкіна Л.Б. (5; 1925–1928), Ясинський М.І. (1925) та ін.

"Библиотечное обозрение" (1924), "Библиография" (1928), "Нова книга" (1925); Український науково-дослідний інститут книгознавства (1927), Книжкова палата (1928).

Матеріали інших осіб

Василенко М.П. "Про обставини, при яких заснувалася Національна бібліотека у Києві" (1923); Іваницький В.Ф. "Пропозиції про необхідність вивчення та висвітлення в українській бібліотечній літературі питань бібліотекознавства" [1928]; Карпинська О.Є. "Проект реорганізації читальні, платного абонементу, організації та розміщення відділу книгокористування, орієнтовний фінансовий розрахунок" [1927]; Козловський В.О. "Всенародна бібліотека України при Українській Академії наук у Києві" (1928); Рклицький С.В. "Міркування і сумніви щодо плану праці над "Ucrainica" (б.д.) та ін.

Літ.: Дубровіна Л.А., Онищенко О.С. Історія Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського, 1918–1941.– К., 1998; Енциклопедія українознавства.– Л., 1996.– Т. 6.– С. 2275; Історія Національної академії наук України : Документи і матеріали, 1924–1928.– К., 1998.– С. 517; *Ковальчук Г.І.* Доля репресованих директорів Всенародної бібліотеки України у 20–30-х роках // Рукописна та книжкова спадщина України.– 1998.– Вип. 4.– С. 3–8.

С. В. Сохань

ПРОЦЕНКО Федір Данилович (1866–1942) – хормейстер, актор.

Закінчив регентські учительські курси у Петербурзі (1913). Викладач музичних дисциплін у Ніжинському історико-філологічному інституті кн. Безбородька, організатор аматорських спектаклів. Засновник Ніжинського народного дому та змішаного хору при ньому, вокальної студії, струнного та вокального квартетів (1893). Директор державної драматичної студії ім. М.К. Заньковецької (1922). Член

Товариства драматичних письменників та оперних композиторів, Російського театрального товариства.

Ф. 132, 7 од. зб. (1899–1930); ф. I, № 8498–8517; ф. III; № 51814, 67358–67379.

Наукові і творчі матеріали

Концерти Київського хору у Ніжині (1929); Будуємо новий побут [1930]; Історія мистецького життя на Ніжинщині 1880–1930 рр. [1930]; уривки з п'єс, зібраних Проценком Ф.Д. [кін. XIX – поч. XX ст.].

Біографічні матеріали

Автобіографія (1926); особова справа: [свідоцтва, мандат, довідки] ([кін. XIX ст.] – 1922).

Матеріали службової та громадської діяльності

Програми літературно-музичних вечорів і постановок (1900–1922); виписка з протоколу № 24 засідання правління "Соратиса" 26. VII. 1921 р. про святкування 35-річного ювілею музичної та артистичної діяльності (1927); прохання Ніжинської окрфілії РОБОС до президії РОБОС і до Ніжинської окрради профспілок про присвоєння звання Героя праці (1927); посвідчення, мандати та характеристики про роботу як керівника хору (1920–1930); матеріали про організацію музично-літературних вечорів у Ніжині (1920–1923) та ін.

Листування

Адресати: Заньковецька М.К. (1922), [Кондратьєв] І.М. (3; 1907). Канцелярія Ради Російського театрального товариства (1907).

Кореспонденти: [Білая] [Е.] (1907), Вітарський (1907), Гольдке К. (1899), Грудина Д. (4; 1926–1927), Дмитрова Л. [1930], Кочерга І. (1926), Пархоменко (1912), Попов М.С. (1901), Троцина М. (3; [1904]) та ін.

Матеріали інших осіб

Відомості про п'єси, які ставилися у Ніжині (1908–1917); адрес колективу Ніжинської окружної капели від військових (б.д.); про спорудження театру ім. М.К. Заньковецької (1929); проект плану святкування "Дня музики" Ніжинським УНО (1929) та ін.

Особисті документи Івана Григоровича Проценка і Домнікії Кирилівни Волчкової: посвідчення, паспорт, свідоцтво про шлюб (б.д.).

Фотографії

Проценко Ф.Д., групові фотографії хорів (12; 1899–1926), гуртків (23; б.д.).

Літ.: Украинская советская энциклопедия.– К., 1983.– Т. 9.– С. 59.

Т. В. Міцан

ПУХАЛЬСЬКИЙ Володимир Вячеславович (1848–1933) – композитор, піаніст, педагог, музичний діяч.

Народився у м. Мінську. Закінчив Петербурзьку консерваторію (1874), її викладач (1874–1876). Викладач і директор музичного училища Київського відділення Російського музичного товариства (1876–1913). Професор і директор Київської консерваторії (1913–1915). Професор Музично-драматичного інституту ім. М. Лисенка (1925). Заслужений професор (1928).

Ф. 221, 32 од. зб. (1871–1929).

Наукові і творчі матеріали

[Романс] (1871); По вопросу о реорганизации консерваторий [20-і роки XX ст.]; Н.В. Лысенко [спогади] (1926); програма занять по класу фортепіано (1926).

Рецензії на праці фондоутворювача

Гліер Р.М. "Відгук про В.В. Пухальського" (1926).

Біографічні матеріали

Особова справа (паспорт, свідоцтво) та ін. (1901–1923).

Листування

Адресати: Глазунов О.К. [поч. XX ст.], отець Іоанн (1922).

Кореспонденти: Горелік І. (1927), Дуда С. (1923), Ліберман О. (1923), Макферсон К.А. (1923), Мелех Г. (1923), Мусатова-Кульженко К. (1923), Ніколаєв Л. (1923), Трабща Є. (1899), Тутковський М.А. (1924), Шквор М. (1923).

Гімназія ім. Шашкевича (1912), Київське товариство сільського господарства (1897), Київський музичний технікум (1928), музична школа ім. М.А. Тутковського (1899, 1923).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Господарчо-майнові папери (облігації, господарські записи) (1915–1925).

Літ.: Музыкальный энциклопедический словарь.– М., 1990.– С. 447; Енциклопедія українознавства.– Л., 1998.– Т. 7.– С. 2419.

І. В. Клименко

ПУХТИНСЬКИЙ Вячеслав Костянтинович (рр. н. і см. невід.) – мовознавець.

Викладач класичних мов у Львівському державному університеті ім. І. Франка.

Ф. 273, 19 од. зб. (1958–1972).

Наукові і творчі матеріали

Рідкісна знахідка (1966); Про перебування Л.М. Толстого на Чернігівщині (1966); Л. Толстой и греческий язык (1966); Сенека А. "Апофеоз (огарбузення) божественного Клавдія" [пер. з лат. у співавторстві з Ю.М. Кузьмою] (1967); відбитки статей, надрукованих у журналі "Das Alierium" (з дарчими написами) (1972), У семи нянек дитя без глазу (б.д.).

Рецензії: "Древняя Греция" (1961); Флиттнер [Н.]Д. "Культура и искусство Двуречья и соседних стран" (1961); Колпинский Ю.Д. "Искусство Древней Греции" (1962); "Мифологический словарь" (1962); Зауваження до перекладу творів Апулея. Видання 1959 р. [60-і роки XX ст.]; Зауваження до рецензії В.І. Кузищина на підручник [Н.А.] Машкіна "История Древнего Рима" [1958] та ін.

Листування

Адресати: Візир М.П. (6; 1964–1972).

М. Л. Скирта

РЕПРЄВ Олександр Васильович (1853–1930) – патофізіолог.

Народився у Володимирській губернії. Освіту отримав у гімназії та Військово-медичній академії. Ординатор, завідуючий жіночим терапевтичним, дитячим хірургічним та гінеколого-акушерським відділенням губернської земської пензенської лікарні. Професор Харківського університету, викладач (1895).

Ф. 223, 17 од. зб. ([20-і роки XX ст.] – 1928).

Рецензії на праці фондоутворювача

[Комиссия по рассмотрению работ на соискание премии Тучемского]. Отзыв о работе "Основы общей патологии. Курс лекций патологической физиологии" [20-і роки XX ст.].

Біографічні матеріали

Автобіографія (1927); вітальні адреси з 50-літтям наукової та педагогічної діяльності (1928).

Т. В. Міцан

РИБАЧОК Іван Михайлович (1899–1975) – географ.

Народився в с. Барашивці на Житомирщині. Закінчив двокласну земську школу (1914), Житомирську учительську семінарію (1919). Інспектор окружного відділу народної освіти по соціально-правовій охороні неповнолітніх (1927–1929), завуч Житомирського кооперативного технікуму (1930–1932), старший викладач, доцент, заступник декана географічного факультету Київського університету (1945–1962). Голова відділу історії географічних знань Географічного товариства, член науково-методичної Ради Київського університету та Міністерства освіти України.

Ф. 157, 251 од. зб. (1931–1975).

Наукові матеріали

Земля українська [1940 – 60-і роки XX ст]; Экономико-географичес-

кий очерк Житомирской области [1946–1948]; Географія промисловості Центрального Полісся УРСР (1949); Південний економічний підрайон Київської області (1957–1960).

Лекції і матеріали до них: Плани-конспекти лекцій з історії географії (1940 – [50-і роки XX ст.]); план-конспект лекцій з географії країн народної демократії та матеріали до них (1940 – [50-і роки XX ст.]); план-конспект лекції з основ народного планування в СРСР та матеріали до неї (1940 – [50-і роки XX ст.]); М.М. Баранський (1881–1963) (1973); стенограма лекції з економічної географії Київського педагогічного інституту (1953).

Доповіді: Экономико-географическая характеристика Житомирской области [1946–1950]; Теоретические проблемы экономической географии [1971–1972]; Відкриття Камчатки (1697–1947) [1974].

Посібники та навчальні матеріали: Відкриття та дослідження материків [1940–1950-і роки]; матеріали про методику викладання географії в школі [1940 – 60-і роки XX ст.]; Вступ до економічної географії (1968); Основи економічної географії (1969).

Статті, присвячені видатним географам та мандрівникам: Д.М. Анучкін як географ (1843–1923) [40-і роки XX ст.]; Літке Ф.П. (1797–1882) [1940 – 60-і роки XX ст.]; Христофор Колумб (1940 – 60-і роки XX ст.]); С.Й. Макаров (1849–1904) [1949]; Сєдов Георгій Якович [1950]; С. Дежнєв [1950–1960]; Життя для науки (до 110-річчя з дня народження О.В. Потаніної) [1953].

Рецензії на дисертації: Мустафа Валид. "География хлопчатобумажной промышленности СССР" (1961); Блажко Н.И. "Экономико-географические методы исследования системы городских поселений" (1966); Игнатенко М.Г. "География химической промышленности западных областей УССР" (1968); Андальян М.М. "Промышленные узлы Херсонского территориально-производственного комплекса" (1969); Откаленко М.П. "Методика вивчення географії Української РСР" (1971); Волобой П.В. "Проблемы территориальной специализации и комплексного развития народного хозяйства Украинской ССР" (1973) та ін.

Рецензії та відгуки на статті: Жданов Б.О. "Политехническое образование и общественно-полезный труд в рабочем плане учителя [60-і роки XX ст.]; Гнатюк Л.В. "Вивчення міст України на прикладі м. Одеси" (1968); Мохначук С.С. "Математичні методи в географії населення" (1970); Пістун М.Д. "Аграрні комплекси" (1971); Картель Л.М. "Карти й прийоми роботи з ними" (1972); Абрамець І.М. "Розвиток діалектичного мислення учнів у процесі вивчення географії" (1973) та ін.

Рецензії на дипломні роботи: Азаренкова Є.А. "Географія місцевої і

місцево-паливної промисловості Київської області" (1960); Андрушко Л.І. "Географія важкої промисловості Житомирської області УРСР" (1965); Денисенко В.М. "Географія населення і населених пунктів Овруцького району Житомирської області" (1966); Мазур В.О. "Географічна структура виробництва технічних культур Київської області" (1968) та ін.

Рецензії на праці фондоутворювача

Белонин И., Кривченко Г.А. "Экономико-географический очерк Житомирской области" (1948).

Біографічні матеріали

Станкевич Г. "Пам'яті І.М. Рибачка (некролог)" (1975).

Матеріали службової та громадської діяльності

Документи про роботу в Українському НДІ педагогіки (1973–1974); науковому студентському гуртку з історії географії Київського університету (1950–1968); у Подільській організації товариства "Знання" (1965–1968); у Вінницькому обласному відділенні педагогічного товариства УРСР (1972) та ін.

Листування

Адресати: Топузов М.С. (1969), [Янко] М.Т. (2; 1965).

Кореспонденти: Ващенко [А.]Т. (1969), Волкова А. [С.] (1974), Жданов Б.О. (1975), Лідинов В. (1974), Топузов М.С. (2; 1969), Янко М.[Т.] (2; 1965).

Книги з дарчими написами

Автореферати дисертацій (17; 1949–1969).

Матеріали інших осіб

Автореферати дисертацій (8; 1949–1960); Бугаєць Т. "Адмірал С.О. Макаров (до 100-річчя з дня народження)" (1949); Карнавець Р.М. "Спеціалізація сільського господарства Ржищівського району Київської області" (1958); Скарлато Г.П. "Оксана Вікторівна Потаніна. 1843–1893" [1950] та ін.

Фотографії

Група студентів-випускників соціально-економічного відділення Київського інституту соціального виховання (1931).

Т. В. Міцан

РИЛЬСЬКИЙ Максим Тадейович (1895–1964) – поет, перекладач, публіцист, літературознавець, мовознавець, фольклорист.

Народився в м. Києві. Навчався у Київському університеті. Голова Спілки письменників України (1943–1947), директор Інституту мистецтвознавства, фольклору і етнографії АН УРСР (1944). Академік АН УРСР (1943), академік АН СРСР (1958), Державна премія СРСР (1943, 1950), Ленінська премія (1960).

Ф. 76, 26 од. зб. (1904–1953); ф. І, № 2360–2365, 8059, 12599–12602, 44134–44137.

Наукові і творчі матеріали

Чого бог карає (1904); Лебеди (1910); Адоніс і Афродіта (1926); Світ і тіні на деревах (б.д.); Етюд на фаянсі (1926); Пушкін і Шевченко (1949); Великий російський народ (1953).

Перекладі: Фінінберг Е.Й. "Дні трепетні біжать" (1930–1936); Міцкевич А. "Пан Тадеуш" (поч. XX ст.); Сергєєв-Ценський С. "Тост на Новий рік" (1957).

Листування

Адресати: Могилянський М.М. (5; 1925–1927), Филипович П.П. (1927), Хижняк А.Ф. (4; 1945–1960), Шпілєвич В.В. (1911).

Кореспонденти: Зеров М.К. (14; 1923–1931).

Літ.: Академія наук України. Персональний склад, 1918–1993.– К., 1993.– С. 116; *Бутрин М.Л.* Максим Тадейович Рильський (1895–1964) : Бібліогр. список літ.– Л., 1965.– 31 с.; З іменем святого Володимира : Київ. ун-т у документах, матеріалах та спогадах сучасників : У 2 кн.– К., 1994.– Кн. 2.– С. 150–157; *Ільєнко І.О.* Максим Рильський : Анотований бібліогр. покажч.– К., 1984.– 39 с.; Личные архивные фонды в государственных хранилищах СССР : В 3 т.– М., 1963.– Т. 2.– С. 134; М.Т. Рильський : Бібліогр. покажч., 1907–1965.– К., 1970.– 519 с.; Український радянський енциклопедичний словник.– К., 1968.– Т. 3.– С. 136; Українська радянська енциклопедія.– К., 1963.– Т. 12.– С. 240–242.

К. П. Терещенко

РОМАНОВА Одарка Володимирівна (1853–1922) – письменниця, поетеса.

Народилася в с. Сальне Ніжинського повіту Чернігівської губернії (нині с. Китаєво на Київщині). Навчалася в Московській консерваторії.

Ф. 122, 15 од. зб. (1882–1929).

Творчі матеріали

Індуська легенда (1882); Колисанка (1887); Івашко (1892); Китайська легенда (1892); Легенда про Чорногуза (1894); Баба Марина (1899); Вікова кріпачка (1900); Як людей слухати (1907); Пісня кохання (1910); Ну, як ся маєте? (1912); Життя (б.д.); Конвалії зимою (б.д.); На чужині (б.д.); Опудало носате (б.д.); Пісня молодості (б.д.); Про звірят (б.д.).

Біографічні матеріали

Свідоцтво про народження, паспорт, духовний заповіт (1921); Романова М.Ф. (дочка Романової О.В.) "Воспоминания о матери Романовой Дарии Владимировне" (1929); доручення сину Романову Володимиру Федоровичу для складання угоди з видавництвом "Книгарь" на видання своїх творів (б.д.).

Листування

Адресати: Романов В.Ф. (2; 1895).
Видавництво "Книгарь" (б.д.).

Фотографії

О.В. Романова, чоловік, син, М. Заньковецька та ін. (1876–1894).

Літ.: Українська література в портретах і довідках : Довід.– К., 2000.– С. 272–273.

М. Л. Скирта

РОМАНОВИЧ-СЛАВАТИНСЬКИЙ Олександр Васильович (1832–1910) – юрист, історик, архівознавець.

Народився в с. Войтове Переяславського повіту Полтавської губернії. Закінчив Університет св. Володимира (1855). Захистив магістерську дисертацію (1859), удосконалював свої знання за кордоном (1860–1862). Екстраординарний (1862), ординарний професор кафедри державного права Київського університету, доктор державного права (1870). Суддя університетського суду (1874–1879). Член Історичного товариства Нестора-літописця та Київського юридичного товариства.

Ф. 144, 59 од. зб. (1840–1897); ф. I, № 9409, 42175; ф. III № 50699–50702, 59184.

Наукові матеріали

О государственных долгах (1855); [Перша лекція з державного права, виголошена у Київському університеті] (1856); Историческое развитие личной зависимости в Западной Европе (1873); [Життя та діяльність М.Д. Іванишева] (1875); Голода в России и Западной Европе и меры правительства против них (1891); конспекти лекцій з державного права [1862 р. – 90-і роки XIX ст.].

Рецензії: Eduard Fischel "Die Verfassung Englands..." (1862); [Куплевасский]. "Состояние сельской общины в XVI в. на дворцовых землях и землях духовных и светских владельцев" [70-і роки XIX ст.]; [Відгук на працю Назимова про державні перевороти у Західній Європі] (1886); [Реннекампф В.]. "Историческое развитие федеративного госу-

дарства и сравнительное сопоставление федеративного устройства Германии, Америки и Швейцарии" [80-і роки XIX ст.]; [Леонтович Ф.]. "История постановлений о крепостном состоянии со времен укрепления крестьян до реформ императора Петра" (б.д.).

Матеріали службової діяльності

Повідомлення Київського університету про засідання, лекції, матеріали про відрядження, про участь у підготовці до 50-річчя Київського університету (1881); повідомлення Київського університету про затвердження у званні заслуженого професора Університету (1885); клопотання про надання П.Є. Соколовському та Є.М. Трубецькому звання приват-доцентів юридичного факультету Університету (1896) та ін.

Листування

Адресати: Антонович А.Я. (1892), Іконников В.С. (5; 1902–1908), Карасевич [П.Л.] (1875), Лисенко М.В. (б.д.), та ін.

Академія наук (1892), міністр народної освіти (1892).

Кореспонденти: Бунге М.Х. (б.д.), Владимирський-Буданов М.Ф. (1891), Демченко В. (5; 1856, б.д.), Ейсман Г.І. (1862), Карасевич П.Л. (1875), Кістяківський (3; 1872–1873), Котляревський (б.д.), [Маковський?] (1885), Петражицький Л. (1897), Реннекампф В. (2; 1886), Сидоренко Г.Д. (1861), Соколовський П. (1887), Цитович П. (1888) та ін.

Матеріали інших осіб

Борсук П. "Какими правами пользовались и пользуются однодворцы в России" (1852); диплом доктора, виданий Київським університетом Миколі Іванишеву (1840).

Літ.: Биографический словарь профессоров и преподавателей Императорского университета св. Владимира (1834–1884).– К., 1884.– С. 570–580; *Павловский И.Ф.* Краткий биографический словарь ученых и писателей Полтавской губернии с половины XVIII века.– Полтава, 1912.– С. 170; Українські архівісти : Біобібліогр. довід.– К., 1999.– С. 285–286.

Т. І. Воронкова

РОМАНОВИЧ-ТКАЧЕНКО Наталія Данилівна (1884–1933) – письменниця.

Член літературної організації "Плуг". Нештатна постійна співробітниця бібліотеки Історично-філологічного відділу ВУАН (1924–1927).

Ф. 121, 185 од. зб. (1848–1932); ф. І, № 3508–3853, 4866.

Наукові і творчі матеріали

Матеріали з життя Західної України (1916); Доклад Раднаркомові та схема організації "Дитячих хат" (1920–1921); загальний зошит слів, що не ввійшли в словник Грінченка [20-і роки XX ст.]; Нариси та програми з історії української культури та літератури [20-і роки XX ст.]; Західна Україна [20-і роки XX ст.]; Доктор Іван Франко [20-і роки XX ст.]; Матеріали до підручника або "самонавчителя" української мови [10-і роки XX ст.].

Весна [10-і роки XX ст.]; Ні елін, ні юдей [10-і роки XX ст.]; Пам'яті одного з борців за волю [10-і роки XX ст.]; Життя людське (1918); Тумани (1920–1921); Останній день неволі (1923); Зінькова зірка (1926); Дружина комунара (1926); Біла Дженні в квадраті (1930); Чебрець-зілля [20-і роки XX ст.]; Західна Україна [20-і роки XX ст.]; Вітри [20-і роки XX ст.]; Дальтон-план у Кобеляках [20-і роки XX ст.]; Поема про трьох монахів [20-і роки XX ст.]; Лілія [поч. XX ст.]; Сашко [поч. XX ст.]; Карпатські етюди [поч. XX ст.]; Білий бузок [поч. XX ст.]; Список моїх друкованих творів [20-і роки XX ст.]; Два Паньки, Катрусин лист за кордон [20-і роки XX ст.]; Нас кличуть гудки. Записки революціонера [20-і роки XX ст.]; В Тарасову ніч (б.д.); Золота рибка, Перші роки або матримоніяльні заходи вчителя арифметики (б.д.).

Лекційні матеріали: з української мови (1924–1927).

Рецензії: [З приводу рецензії на мої твори] [20-і роки XX ст.]; [рецензії на різні видання] (1932).

В архіві зберігаються справи журналів "Вільна українська школа", "Весняні хвилі", "Барвінок", матеріали до видання "Кобзаря" та інших Шевченкових творів, видання збірників "З історії національного відродження" та "8 Березня", архів літературної студії "Березіль", літературної організацій "Плуг", список 100 київських письменників і перекладачів.

Рецензії на праці фондоутворювача

Дубняк К. "Рецензія на конспект з економічної географії України" (1928); [Рецензія на твори Романович-Ткаченко Н.Д. [20-і роки XX ст.]; Свідзінський М. "Відгук на працю "З історії класової боротьби та революційних рухів на Україні" (1929).

Біографічні матеріали

"1905 р." [мемуари про перші роки XX ст.] [20-і роки XX ст.]; [Консисторське свідоцтво про шлюб Н.Д. Краєвської (Романович-Ткаченко)] (1911); матеріали, пов'язані з роботою Романович-Ткаченко на

фронті (звіти, посвідчення, акти, фото) (1916); особові документи: посвідчення, довідки, заяви, анкети, запрошення [20-і роки XX ст.].

Матеріали службової та громадської діяльності

Доповідь Раднаркомові та схеми організації "Дитячих хат" (1920–1921); матеріали Романович-Ткаченко як лектора з української мови; справа окружної партійної школи (1924–1926); повідомлення про призначення Н.Д. Романович-Ткаченко лектором з української мови (1926).

Листування

Адресати: Кисіль, Ковальов Л. (1920), Кореневич (1927), Краєвський Д.А. (1916), Рудченко (Панас Мирний) (б.д.), Приходько (б.д.), Ткаченко М.С. (1909).

Кореспонденти: Алчевська Х. (1930), Андріев М. (1918), Бромірська В. (1927), Волошин О.Ф. (1922), Вороний М. (б.д.), Голоштань Т.С. (б.д.), Голубєва М. (б.д.), Грибинюк (1909), Грінченко М.М. (1915), Грушевський М.С. (7; 1922–1923), Гуменна (1928), Драй-Хмара М.О. (1929), Дніпровський І.Д. (5; 1926–1929), Краєвський Д.А. (3; 1925), Лазаревський Б.О. (1918), Левицький О.І. (2; б.д.), Лозинський М. (30; 1907–1929), Меженко Ю.О. (2; 1923–1927), Могилянський М.М. (8; 1922–1925), Модзалевський В.П. (1929), Науменко В.П. (1916), Олесь О. (1918), Паламарчук М.В. (4; 1931), Перетц В.М. (3; 1911), Хвильовий М. (3;1924).

Видавництва: "Сяйво" (1917–1918), "Денниця" (1922), "Молодий більшовик" (1931), "Література і мистецтво" (1931), Державне видавництво України (1926–1930); Всенародна бібліотека України (1922–1923); Музей українських діячів науки та мистецтва (1927–1928); Перша соціально-економічна школа (1927); редакції: "Америка" (1922), "Червоний шлях" (1923–1927); Спілка робітників поліграфічного виробництва (1932); Спілка робітників освіти (1922–1923); товариство "Час" (1923); Черкаський науковий історико-педагогічний музей (1924).

Матеріали інших осіб

Алчевська Х. "Вірші. 1917–1926" (1928); Ахматова А. [вірші] (1919); Бердяєв С. "Трубач повстання" (1910); Возняк М. "Початок української комедії" [10-і роки XX ст.]; Грушевський М. "Белетристичний твір з університетського життя" [80-і роки XIX ст.]; Дехтяр О. [вірші]; Дніпрова Чайка. "На Солоному" [поч. XX ст.]; Донченко О. [вірші] (1919); Загул Д. [різні вірші]; Зеров М. [переклад 4-х епіграм Марціала] [20-і роки XX ст.]; Зеров М. "Рецензія на журнал "Музагет" [поч. 20-х років

XX ст.]; Кобилянська О. ["У неділю рано зілля копала"] [10-і роки XX ст.]; "Критичний бібліографічний огляд творів Дніпрової Чайки, Романович-Ткаченко, Богацького та Івченка [20-і роки XX ст.]; Личков Л. "К вопросу об украинизации" (1925); Левицький Ф. "Змагання" (1916); Лозинський М. "Національна боротьба серед австрійської соціал-демократії" [поч. XX ст.]; [Матеріали до історії київських літорганізацій] [20-і роки XX ст.]; [Матеріали Центрального Пролетарського музею Полтавщини] (1920–1921); Меморандум Українського наукового товариства за права українського слова (1918); Музиченко О.Ф. "Реформа школи чи шкільна реформація" [20-і роки XX ст.]; Овдієнко М. "Восьмигодинний робочий день і сільські робітники" (б.д.); Олесь О. [4 вірші]; Підмогильний В. "На селі" (1919); Поліщук К. "Поезії" [поч. 20-х років XX ст.]; протоколи засідань "Літературно-наукового вістника" (1910 – [20-і роки XX ст.]); Самійленко В. "Мольєр. Шлюб з примусу" [поч. XX ст.]; Слісаренко О. [2 вірші]; Старицька-Черняхівська. "Аппій Клавдій" [поч. XX ст.]; Терещенко М. [Різні вірші]; Тичина П. [Три вірші] [20-і роки XX ст.]; Українка Леся "Ліричні пісні Давнього Єгипту" [поч. XX ст.]; Франко І. "Середні віки і їх поет" (б.д.); Чупринка Грицько. "Звуки Тайни" [10-і роки XX ст.]; Шевченко Л. "Жінка в новому побуті" (б.д.); Шмігельський А. "Вдова Ковалиха" [20-і роки XX ст.]; Яновська Л. Список творів (1922).

Збірники та окремі записи зразків української народної творчості: ліричні, весільні, історичні, лірницькі, чумацькі пісні, колядки, щедрівки, та ін. Матеріали з української етнографії.

Офіційне листування, протоколи засідань редакції "Літературно-наукового вістника" та Українського наукового товариства; Меморандум Українського наукового товариства за права українського слова (1918).

Фотографії

Н.Д. Романович-Ткаченко з І.Д. Дніпровським (1929); Н.Д. Романович-Ткаченко з різними особами; родинні знімки [1910 – 20-і роки XX ст.].

І. В. Клименко

РОТАЧ Петро Петрович (1925 р. н.) – краєзнавець, учитель історії.

Народився на хут. Слободці Талалаївського району Чернігівської області; закінчив Полтавський педагогічний інститут (1954); працював учителем, методистом культурно-просвітницької роботи Полтавської області, бібліотекарем.

Ф. 276, 1703 од. зб. (кін. XIX ст. – 1987).

Наукові і творчі матеріали

Матеріали до біобібліографічного словника "Літературна Полтавщина" (1961–1972).

Статті: Слідами старої фотографії (про Альберта Ріса Вільямса) [1959]; Л.М. Жемчужников – збирач народної творчості (1960); Вся моя слава – Україна [1960-і роки]; Лисенко на батьківщині (1962); Ненаписана книга (до 60-річчя з дня народження О.В. Донченка) [1962]; До біографії Григорія Епіка [1967]; Поетичні барви Чужбинського [кін. 60-х років XX ст.]; Врятований автограф [70-і роки XX ст.]; Шевченкіана – 82 [1982]; Від Полтави до Гадяча. (Про Панаса Мирного) (б.д.).

Оповідання: Моя Каленівщина. (Мозаїка невипадкових думок) (1957–1983); Незагоєні рани (1959); В дорозі (б.д.); В районному готелі (б.д.); Зустріч, що стала можливою (б.д.); Материнське серце (б.д.).

Вірші: Рідне земле (1945–1957); Роздуми і почуття (1946–1957).

Переклади: С. Сергєєва-Ценського, С. Щипачова, І. Бунти, Гая Валерія Катулла, Назара Надисмі (б.д).

Рецензії: Новиченко А. "Книга о подвижничестве Шевченко" (1982); Заславский И. "Новое в украинской Пушкиниане" [1982].

Рецензії на праці фондоутворювача

"Полтавские литературные встречи" [російські письменники на Полтавщині] [1980].

Біографічні матеріали

Записні книжки, блокноти з адресами, віршами, нотатками (1954–1960).

Матеріали службової та громадської діяльності

Запрошення від Чернігівського літературно-меморіального музею М. Коцюбинського взяти участь у літературній суботі (1977); звернення ініціативної групи по допомогу у створенні меморіального музею М.Л. Кропивницького (1981).

Листування

Адресати: Бахмут В.Ф. (2; 1984), Бородін В.С. (1987), Бугаєвич І.В. (2; 1970, 1980), Вадецька Ф.Л. (1966), Доценко Р.І. (2; 1973), Дубровіна Л.А. (1987), Замковий В.П. (3; 1983–1985), Захарченко В.І. (1968), Ізмайловський І.І. (2; 1970), Колєнов М.Ф. (3; 1983–1985), Морозов С. (1966), Нагоренко Ю.І. (1959), Порицький Ю.І. (1982), Федоренко П.В. (1981), Хоменко В.П. (1970), Ходосов К.О. (1982), Щербаков Ф.В. (1966), Яновський М.М. (1982) та ін.

Кореспонденти: Бєлінський В.М. (4; 1969), Битюк В.І. (49; 1970–1985), Біленко В. (23; 1957–1966), Біленко З.Я. (13; 1964–1979), Білокрис М.О. (11; 1976–1986), Бойко І.К. (13; 1968–1984), Бойко Л.С. (8; 1972–1980), Бражнін І.Я. (2; 1976–1977), Бугаєвич І.В. (16; 1968–1980), Буценко А.О. (8; 1969–1972), Вадецька Ф.Л. (5; 1966–1967), Ваканідзе О.А. (4; 1969–1970), Василенко К.О. (45; 1968–1978), Ващенко Н.Ю. (6; 1968–1983), Вербицька Є.Г. (12; 1967–1974), Вінниченко П.С. (13; 1963–1965), Волобуєва І. (4; 1968–1978), Гамза Я.Ю. (27; 1987), Губенко В.П. (6; 1969–1970), Дубинка П.Г. (5; 1967), Дун О.З. (6; 1966–1987), Ефрос Є.М. (3; 1971–1972), Журбицький К.К. (2; 1963–1964), Замковий В.П. (45; 1962–1986), Зінченко М.Д. (17; 1960–1973), Зорин В.Г. (7; 1964–1966), Коленов М.Ф. (69; 1971–1985), Милявська Г.Б. (4; 1962–1967), Мороз А.І. (3; 1964–1965), Назаренко Ю.І. (12; 1959–1964), Олексієнко І. (4; 1963–1964), Омельченко В.М. (7; 1965–1971), Падалка П.К. (4; 1964–1967), Пастух Б.В. (4; 1970), Петров Г.Т. (13; 1965–1967), Плотнір Ф.М. (22; 1973–1985), Подільський В.А. (4; 1963–1966), Полек В.Т. (36; 1962–1982), Попов Ф.В. (5; 1964–1966), Порицький Ю.І. (36; 1966–1984), Прохоренко К.Я. (12; 1962–1978), П'ядик Ю.В. (33; 1976–1985), Тесленко К.М. (5; 1967–1968), Терлецький В.В. (4; 1970–1978), Трипільський А.В. (5; 1967–1972), Трійнак І.І. (16; 1966–1984), Ходосов К.О. (82; 1956–1982), Худенський К.В. (2; 1965–1966), Черних С.Я. (2; 1976–1978], Шаповал [Л.В.] (15; 1962–1966), Шелудько Ф.Й. (4; 1967), Шутенко Т.І. (12; 1959–1965), Щербак Г. (3; 1961), Щербаков Ф.В. (2; 1966), Ясиновський Ю.І. (1983) та ін.

Редакції газет: "Колгоспник Талалаївщини", "Комсомолець Полтавщини", "Літературна газета", "Радянська освіта", "Друг читача", "Наше слово", "Зоря"; редакції журналів: "Прапор", "Радянське літературознавство", "Вітчизна", "Народна творчість та етнографія"; Чернігівський літературно-меморіальний музей М. Коцюбинського; правління товариства "Знання"; Пушкінський краєзнавчий клуб [60–70-і роки XX ст.] та ін.

Листи інших осіб

Білиловський К.О. – Панасу Мирному (1897); Майфет Г. – Дубинці П.Г. (2; 1966–1967); Старицький М. – Рудченку А. (1987); Стельмах М.П. – Василенко К.О. (1972) та ін.

Матеріали інших осіб

Нотатки та відгуки на книгу Буценка А.Є. "Планування і забудова сіл УРСР" (1948).

Книги з дарчими написами

Дарувальники: Бабанський П., Білецький М.С., Долинський Д.М., Карпенко М., Кравченко Ф.Т., Крижанівський С.А., Петренко М.Є., Сердюк П., Скульський Г.М., Трофімов І.Т., Чмихало А.І., Шевченко М.В., Юренко О.

Фотографії

Ротач П.П. (1955), Журбицький К.К. та актори МХАТу (1963); Ходенський К.В. (1965); М. Шеремет, Г. Коваль, О. Ющенко біля меморіального будинку М.М. Коцюбинського у Чернігові [60-і роки XX ст.] та ін.

Пам'ятні місця м. Полтави [60-і роки XX ст.] та ін.

С. В. Сохань

РУСОВ Олександр Олександрович (1847–1915) – земський статистик, етнограф, фольклорист.

Народився у Києві; навчався у Університеті св. Володимира(1864–1868); учитель російської словесності в Першій київській гімназії (1869).

Ф. 159, 167 од. зб. (1864–1920); ф. I, № 517–534, 684, 685, 10975, 10976, 10978–10980, 10990, 11000–11011, 11024, 11028, 12064, 12816, 35698–35706, 42176, 47162, 48789–48814, 49256–49259; ф. III, № 362, 2353–2357, 2360, 2365, 7864, 8094, 8095, 9514–9516, 9653, 9654, 9666, 9731–9736, 10887–10890, 10893, 10894, 10903, 10905, 10921, 15959– 15961, 16747, 39296–39300, 52590–52621, 53189, 57409, 66998, 66999, 69287–69291.

Наукові і творчі матеріали

Заметка о преподавании русского языка и испытаниях по этому предмету в Отделении Фундуклеевской женской гимназии (1870); [матеріали з народної освіти] (1899); ...коли поміж селянами заведена була мода... [поч. XX ст.]; Стаття про українців [поч. XX ст.]; Про Вкраїну і український народ [після 1904 р.]; Розмови на хуторі восени (про підземні багатства нашого краю) (1904–1905); Про становище після 1905 року [після 1905 р.]; Желательное общественное устройство, политические и общественные права жителей Украины (1906); [чорнові матеріали до роботи по статистиці] [після 1907 р.]; [Про завдання статистико-економічного дослідження смуги понад Західною Двіною та Дніпром для проекту з'єднання Риги з Херсоном] [після 1909 р.];

[конспект лекцій по статистиці, читаний у Київському комерційному інституті] (1909–1912); До сторіччя з дня народження Т.Г. Шевченка (1910); [Географічно-економічний нарис про Україну] [10-і роки XX ст.]; Программа курса истории и общей теории и техники статистики (1911–1912); Армянська азбука та текст (б.д.); Нотатки про погоду на Україні по місяцях року (б.д.); Звідки йде ймення Русь, Русин? (б.д.); О желательной организации земской статистики (б.д.); Про український правопис (б.д.); Українці у царстві Польському (б.д.); Чи є що на світі цікавіше ... од того, що таке людина... (б.д.).

Матеріали службової та громадської діяльності

Записка з пропозицією запровадити для класного і домашнього читання "Хрестоматію" Басистова при вивченні російської мови (1869–1870); лист про умови пересування по території Дагестану при проведенні археологічної роботи (1880); повідомлення про обрання членом Організаційного комітету міжнародних конгресів (1892); звіти про роботу статистичного кабінету Київського комерційного інституту та план роботи кабінету (1910–1915); заява про звільнення від читання курсу з земського та міського господарства у зв'язку з погіршенням стану здоров'я (1914); анкета для з'ясування економічної заможності слухачів Київського комерційного інституту, підготовлена статистичним гуртком (1915); протокол загальних зборів членів Товариства ім. Т.Г. Шевченка (б.д.).

Біографічні матеріали

Щоденник [виписки до біографії Русова] (1860–1868).

Листування

Адресати: [Антонович] В.Б. (1882), Галаган Г.П. (1878), Грінченко Б.Д. (1891–1906), Житецький Г.П. (1905–1906), Житецький П.Г. (1875–1905), Забелло Я.П. (1910), Кістяківський О.Ф. (1873–1881), Лашкевич О.С. (1887–1888), Лисенко М.В. (1904), Лучицький І.В. (1890–1908), Русова С.Ф. (1879–1908), Стебницький П.Я. (1904–1915), Чикаленко Є.Х. (1906–1910), Щитківський І.І. (1914).

Кореспонденти: Алексеєв М.О. (1890), Бестужев-Рюмін К.М. (б.д.), Богуславський М.О. (1905–1906), Брояковський С. (1906), Вовк Ф. (1908), Галевич В. (1907), Гогін Л. (1906), Дворецький Р. (1908), [Дмитрієв] М. (б.д.), Долгорукий В.А., кн., московський генерал-губернатор (1890), Дон Ю. (1907), Дубяга М.М. (1906), Жебуньов Л.М. (б.д.), Житецький Г.П. (1908), Жук Б.С. (б.д.), Зелений П. (б.д.), Каховський

ський Ю. (б.д.), Коваленко Г.А. (1906), Кожанчиков Д.Є. (1871–1872), Корольов В. (1908), Куліш Г.М. (1906), Литвиненко С.С. (1905), Лихнякевич А. (1905), Лоський К.В. (1905), Любич-Козицький С. (1905), Мартос Б. (1906), Плохій Є.Т. (б.д.), Порш М. (1905), Садовський М.К. (1886–1900), Сергій Олександрович та Єлизавета Федорівна, великий князь та княгиня (1890), Сидоренко Г.Н. (1906), Татарін Т.Д. (1905), Чикаленко Є.Х. (1908), Чудов Є. (1882).

[Вільне економічне товариство], статистична комісія (1901), "Киевская старина", (1901), Київський комерційний інститут (1909–1915), Комітет першої міжнародної виставки історичних та сучасних костюмів (1903), компанія "Фельт і Таррант" (1911), Костромська губернська земська управа (1903), Наукове товариство імені Шевченка у Львові (1893), Товариство допомоги бідним учням херсонських гімназій (1888), Пермська міська громадська бібліотека (1914), Полтавська губернська земська управа (1901), земство Полтавської губернії (1893–1910), Російське географічне товариство (1888), Харківська громадська бібліотека (1906), Херсонська тимчасова комісія для складання списків присяжних (1886), херсонський губернатор (1898).

Листи інших осіб

А[лчевська] Христя – [Русовій] С.Ф. (1906); Воблий К.Г. – економічному відділенню Київського комерційного інституту (б.д.); Городницька губернська земська управа – нащадкам Линдфорс Катерини Яківни (1898); Касьяненко П. – Русовій С.Ф. (1906), Київський комерційний інститут – членам попечительної ради, учбового, адміністративного персоналу та студентам (1915); Русова С.Ф. – начальнику Київської жіночої гімназії (б.д.); Садовський (Тобілевич) М.К. – редакторові часопису (1912); Садовський (Тобілевич) М.К. – [Русовій] С.Ф. (1907); статистичне бюро Полтавського губернського земства – [повітовим земствам] (1891); товариство "Просвіта" в Чернігові – Русовій С.Ф. (1907); Харківський видавничий комітет – [Русовій] С.Ф. (1901); листування різних осіб з редакцією газети "Рідна справа" (1907).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Умови угоди з домовласником А.Н. Рожанським (1910); свідоцтва на страхування майна від пожежі та квитанції державної скарбниці про сплату грошей за володіння (1909–1911).

Матеріали інших осіб

Газетні вирізки зі статистики (1899–1911); Граве Д.О., Воблий К.Г.

"Замітка з питання про комісійні іспити для слухачів страхового підвідділу [Київського комерційного інституту]" (1911–1915); грошовий звіт про панахиду по М.І. Костомарову (б.д.); Емблема товариства "Надежда" (б.д.); Російське географічне товариство. Південно-західний відділ (б.д.); Добродійне товариство видання загальнокорисних та дешевих книжок. Положення, списки членів, звернення (б.д.); Русова С.Ф. Квиток на звання почесного члена Харківського товариства по поширенню грамотності серед народу (1901); Садовський М.К. [автобіографія про сценічну діяльність] [після 1926 р.].

Літ.: Енциклопедія українознавства.– Л., 1998.– Т. 7.– С. 2649; Малий словник історії України.– К., 1997.– С. 347; *Русова С.* Мої спомини.– К., 1996; *Сумцов М.* Діячі українського фольклору.– Х., 1910; Українська загальна енциклопедія.– Л. та ін., б.р.– Т. 2.– С. 1303; Українська література у портретах і довідках. Давня література – література XIX ст. : Довід.– К., 2000.– С. 280–281; Український радянський енциклопедичний словник.– К., 1968.– Т. 3.– С. 191.

М. К. Іванникова

САБО Іван Никанорович (1857–1923) – бібліотекар, письменник, дослідник і збирач української поезії, громадсько-політичний діяч.

Завідувач земської бібліотеки, голова товариства "Просвіта" в м. Куп'янську Харківської губернії.

Ф. 128, 18 од. зб. (1877–1922); ф. I, № 49668–49709.

Творчі матеріали

Вірші: Жарт, Епітафія, Весна та ін. (1877–1899); М.Л. Кропивницькому, Тополя та ін. [90-і роки XIX ст.]; Сосна, На моїм городі та ін. [90-і роки XIX ст.]; Дінь, дінь, дінь..., Вечір, Сівачеві людської ниви (1908); Осінні мотиви, Рибалка та ін. (б.д.).

Переклад статті Т[ищен]ка Ю[рія] "Неодсвяткований ювілей" [М.С. Грушевського] українською мовою (б.д.).

Листування

Адресати: [Курочка] В.П. (б.д.).

Товариство "Просвіта" у м. Куп'янську (б.д.).

Матеріали інших осіб

Білиловський К.О. (Цезар Білило). "Поезії" [90-і роки XIX ст.]; вірші 1884–1887 рр. [Лесі Українки, Олени Пчілки, Дніпрової Чайки, Уляни Кравченко та ін]; Гай П. "Поезії" [1907–1918], "В свято, драматична картина на 1 дію"; Голубець М. "Поезії" [1909–1914]; Дніпрова Чайка. "Твори" (б.д.); [Збірка поезій 1900–1909 рр.: вірші Х. Алчевської, В. Стефаника, Марка Вовчка, Д. Яворницького, С. Мартоса та ін.]; Карманський П. ["Поезії"] (б.д.); Кононенко М.С. "Поезії. Книжка друга" (б.д.); Кузьменко Н.Л. "Дозвілля" [поезії] [1888–1914]; Кузьменко П.С. "Поезії" [1860–1861]; Кулик В.С. "Поезії" [1860–1903]; Куліш П.О. "Поезії" [2-а пол. XIX ст.]; Лепкий Б. "Поезії" (б.д.); Липа І.

"Поезії ["Мій край", "Люблю людей" та ін]" [поч. XX ст.]; Мова В.С. "Поезії" (1866–1909); Падура Т. [Вірші із львівського видання його творів 1913 р. та передмова]; Романченко Т.М. "Поезії" [1905–1920]; Свобода М. "Поезії" [1909]; Сосюра В.М. [Поезії]; Тарасенко І. "На Вкраїні. Вірші, пісні і переспіви" (1889–1905); Філянський М. "Лірика, т. І" [збірка поезій] [1906–1922]; Франко І.Я. [Збірник поезій. 1873–1905], поема"Папські жарти" (1917); Циба І. "Думки-лебедоньки" [збірка віршів] (1911); Черкасенко С. "Хвилини. Збірка поезій" (1905–1907); Шаповал М. "Сни віри. Поезії" [1907–1917]; Шутько Я. "Поезії" (1920); Щурат В. "Поезії" [кін. XIX – поч. XX ст.].

Літ.: Бурбела В.А. Літописець української поезії // Літ. Україна.– 1988.– 16 черв.; *Бурбела В.А.* Сабо І.Н. // Путівник по фондах відділу рукописів Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАНУ.– К., 1999.– С. 316–320; Українська загальна енциклопедія : В 3 т.– Л. та ін., б.р.– Т. 3.– С. 1.

І. Д. Лисоченко

САВИЦЬКИЙ Іван Олексійович (1841 – після 1896 р.) – юрист, земський діяч.

У 1868–1869 рр. був предводителем дворянства Брацлавського повіту; голова Брацлавсько-Гайсинського мирового з'їзду (1872); член Одеського окружного суду (1876); товариш голови Одеського окружного суду (1890).

Ф. 137, 66 од. зб. (1714–1896).

Біографічні матеріали

Особові документи: метричне свідоцтво, довідка про стан здоров'я, атестат про закінчення юридичного факультету Київського університету (1841–1864); формулярні списки (1872–1891); накази по Міністерству юстиції про призначення на посади (1872–1893); укази та грамоти про нагородження орденами (1869–1896) та ін.

Матеріали службової та громадської діяльності

Текст промови на судовому процесі "Защита рядового, судимого военным и полевым судом за оскорбление своего офицера и поднятие на него руки" (1865); повідомлення від Подільського губернатора про призначення на посаду (1864–1876).

Листування

Кореспонденти: Пащенко В.М. (1890).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Відомості доходів та витрат, описи майна, заяви про дозвіл прид-

бати маєтки та ін. (1872–1878); виписки з ратушних книг 1662 та 1694 рр. м. Лохвиці купчих на придбання греблі з млином членом родини Савицьких (1778); купчі та інші майнові документи родини Савицьких (1738–1750) та ін.

Матеріали інших осіб

Справа про дворянське походження роду Савицьких з описом герба та схемою родового дерева (1784–1841); форми, згідно з якими складалися дворянські родоводи [кін. XVIII ст.]; заповіт священника В. Савицького (1736); особисті та службові матеріали С.О. Савицького (1789–1816); справа про внесення до Родовідної книги Полтавського дворянства О. Савицького та його синів (1821–1846); формулярний список О.С. Савицького, предводителя дворянства Лохвицького повіту (1832); укази Лохвицького повітового земського суду І.Г. Савицькому про стягнення недоїмок з дворянських маєтків Лохвицького повіту та реєстр маєтків, які знаходяться під опікою (1817–1818) та ін.

С. О. Булатова

САКУН Костянтин Антонович (1906 – 80-і роки XX ст.) – викладач історії, краєзнавець.

Народився в с. Драбові Черкаської обл. Закінчив Київський інститут народної освіти (1931).

Ф. 319, 132 од. зб. (1924–1983).

Наукові і творчі матеріали

З досвіду проведення далеких екскурсій [1956]; Вивчення арктичних експедицій на уроках географії (1960); Видатні російські мандрівники на Україні (1960); Географічні назви (1960); Микола Іванович Гулак (1960); Дослідники природи і населення України (1960); Перші дослідники природи України (1960); Русские женщины – путешественницы (1960); Селянська реформа 1861 р. на Драбівщині (1960); З історії села Драбова [1963]; Селянський рух у Драбівському районі в 1905–1907 рр. [1965]; Василь Іванович Гайдамака [1967]; Народна освіта у відбудовний період (1921–1925) [1969]; З історії села Великий Хутір (1970); З історії села Вершино-Згарськ (1970); Львівка, Золотоніського району Черкаської області. Документальна розповідь (про боротьбу кріпаків) [1970]; З історії села Михайлівки (Драбівський район Черкаської області) [70-і роки XX ст.]; З історії колективізації Драбівського району [1971]; Втечі селян [1973]; Перебування Т.Г. Шевченка у Мойсівці і Ковалівці [1974]; Долі людські. (Іван Васильович

Колісник); З історії селища міського типу Шрамківка (1975); Перші колгоспи Драбівського району (1977); Події в с. Нехайках (Драбівський район Черкаської області) у 1905–1906 рр. (1980); Масові виступи селян проти кріпосного гніту (1981).

Нотатки, виписки з архівних матеріалів, газет тощо.

Біографічні матеріали

Автобіографія [70-і роки XX ст.]; 27 січня 1924 р. у Драбові. Спогади [1974].

Листування

Адресати: Баграмян І.Х. (1965), Городинець І.С. (1965) Чирков П.М. (1966), Бабенко Ф.А. (2; 1967), Жанімов М.А. (1968), Вальчук М.В. (1972), Скорофотова (1967–1970-і роки).

Київський обком КП України (1971), Партійний архів Київського обкому КП України (1966); "Прапор Жовтня", редакція газети [1969], "Світлий шлях", редакція газети [1966], "Северный полюс", дрейфуюча полярна станція (31; 1955–1963), Центральний державний архів давніх актів, (Драбівський) райком Компартії України [1981].

О. П. Степченко

САЛИВОН Григорій Дмитрович (псевдонім Гр. Тисяченко) (р. н. невід. – 1927) – книгознавець.

Ф. 199, 26 од. зб. (1910–1927); ф. І, № 2330, 35228, 35712, 43084–43085, 46222; ф. ІІІ, № 60367–60973.

Творчі матеріали

З життя книги (1923); Т. Шевченко на Україні [20-і роки XX ст.]; тези до виступів на святі Т.Г. Шевченка [20-і роки XX ст.]; [Про бібліотечну справу] [20-і роки XX ст.]; Попи в народних приказках [20-і роки XX ст.]; нотатки, виписки з історії стародавнього світу [20-і роки XX ст.]; До справи українського будівництва (б.д.); Лохвицький повітовий музей (б.д.) та ін.

Біографічні матеріали

Делегатська картка на І-й Всеукраїнський з'їзд бібліотечних працівників (б.д.); запрошення від правління "Книгоспілки" на посаду секретаря редакторсько-видавничого відділу (1924); запрошення від видавництва "Влада праці" на посаду завідуючим друкарнею і заступником завідуючого видавництвом, прохання від редакції "Козацька думка" взяти участь у роботі редакції (1918); візитні картки.

Матеріали службової та громадської діяльності

Лист від Лохвицького повітового комітету охорони пам'яток мистецтва та старовини до Падалки Л.В. з проханням надіслати свою біографію (1921); текст привітання С.П. Шелухіна (б.д.) та ін.

Листування

Адресати: Багалій Д.І. (1927), Гасуся Ю.В. (1923), Єфремов С.[О.] [20-і роки XX ст.], [Розин] О.С. (1925), Степаненко В.Ф. (1910), Чикаленко Є. (1911) та ін.

Редакція газети "Рада" [2; 1912].

Кореспонденти: Брун [А.] [3; 1909], Василенко П.Т. (1916), Возний Г. (5; 1912–1913), Волковськ[ий] Н. (1910), Герма[йзе] [О.] (1925), Голоскевич Г.К. (1924), Гольдберг Г. (5; 1911–1913), Грибинюк Д. (1907), Грушевський М. (б.д.), Данилевський О.І. (1913), Данькевич Ф.Я. (15; 1912–1917), Держанівський Ф. (7; 1912–1913), Єфремов С.[О.] (1911), Жебун[ьов] (8; 1913–1916), Зельдович М. (16; 1912–1914), Зубк[івський] І.А. (2; 1926), Кавалерідзе І. (4; 1926–1927), Капуст [ ]. Г. (7; 1912–1924), Лазаревська К.О. (1926), Леонтович В. (5; 1915), Луценко І. (2; 1910), Маркович Г.І. (1911), Меженко Ю. (1924), Нечуй-Левицький І. (1915), Ніковський А. (12; 1911–1917), Панч П. (1925), Ренський М. (б.д.), Розин О.С. (7; 1923–1925), Стешенко Я. (5; 1924–1926), Тичина П.Г. [1924], Улезько П.Ф. (2; 1900, 1910), Флеров [А.] (3; 1913–1914), Хоменко К. (1922), Чикале[нко] Є. (2; 1911, 1913), Шарук К. (7; 1917–1918), Ястреба Хв. (2; 1923, б.д.) та ін.

Кабінет антропології та етнології ім. Ф. Вовка ВУАН (1924); "Літературно-науковий вістник" (1910); "Киевская старина" (3; 1910–1911); редакції журналів "Українська хата" (1911), "Нова книга" (1925); [Українська книгарня] (1910); Український науковий інститут книгознавства (14; 1925–1927).

Матеріали інших осіб

Заява Зубківського І.А. до Лубенського Наукового товариства при ВУАН з проханням прийняти в члени товариства (додаток – його біографічний начерк та перелік друкованих праць) (1926); лист з Соціально-економічного відділу УАН до Лохвицької комісії з охорони пам'яток старовини з проханням вжити заходів для охорони портрета академіка Тугана-Барановського М.І. (1922); лист Української книжної палати до Лубенської центральної міської бібліотеки (1924); "На Дніпрі" (б.д.); офіційний лист Української АН до Лубенського наукового товариства (1927); повідомлення Українського наукового інституту книгознавства Центральній бібліотеці Лубенщини про надси-

лання примірника "Бібліологічних вістей" (1924); програми курсів з геральдики та нумізматики [20-і роки XX ст.] та ін.

Фотографії

Олексій (1910).

Літ.: Енциклопедія українознавства.– Л., 1998.– Т. 7.– С. 2694; Українська загальна енциклопедія.– Л. та ін., б.р.– Т. 3.– С. 11.

С. О. Булатова

САМІЙЛЕНКО Володимир Іванович (псевдоніми – Іваненко, В. Полтавець, В. Сивенький, Л. Сумний) (1864–1925) – поет, драматург, перекладач.

Народився у Великих Сорочинцях на Полтавщині. Закінчив Полтавську гімназію (1885), навчався в Київському університеті (до 1890 р.). Належав до "Братства Тарасівців", працював службовцем у Києві, Чернігові, Катеринодарі й Миргороді, в редакції газет "Громадська думка", "Рада", "Шершень" (1905); служив у міністерствах фінансів і освіти, працював редактором у Видавництві художньої літератури.

Ф. 196, 83 од. зб. (1888–1931); ф. I, № 1999, 3020, 4962, 21176, 34034, 35713–35716; ф. III, № 39321–39351, 63829.

Наукові і творчі матеріали

Щаслива країна (1886); Поет, Греція й держави (1887); Весняна елегія, Пісня про Віщого Василя (1888–1889); 26 лютого та ін. (1888–1893); оповідання, вірші та переклади Самійленка В.І. у журн. "Гімназист" (1899); Орел (1890); До поета, Людськість (1890–1893); З пісень про Вкраїну, Україні, L'Oukraine [кін. XIX ст.]; Сонет 9 [кін. XIX ст.]; Як я перейшов од слова до...думки (ніби оповідання) [кін. XIX ст.]; Наша славна Україна [20-і роки XX ст.]; Пташки [20-і роки XX ст.]; Спритний чепчик. Іспанська легенда (1924); Невдячний кінь (б.д.); Як часто в час сумний..., Летіти зиму переждать?.. (б.д.).

Переклади: Беранже. "Сенатор" та "Цар Горох" [кін. XIX ст.]; Мольєр Жан-Батіст. "Скупий" [кін. XIX ст.]; Франс Анатоль. "Ріке" [кін. XIX ст.]; Ришков В. "Всеросійське лихо" ("Склеп") (1908); [Мольєр Жан-Батіст]. "Le mariage forcé" [10-і роки XX ст.].

Рецензії на праці фондоутворювача

Бібліографічні нотатки про творчість В.І. Самійленка (б.д.).

Біографічні матеріали

Автобіографія [у записі Тулуба] (1925); членський квиток Всеросійської спілки робітників освіти (1925).

Матеріали службової і громадської діяльності

Довідка про роботу у Державному видавництві України (1924); посвідчення про роботу у ВУАН (1925).

Листування

Адресати: Вороний М.К. (3; 1916–1917), [Грінченко] Б.Д. (30; 1886–1903), Коцюбинський М.М. (7; 1901–1905), Обідний М.Ю. (1925), Самійленко О.С. (1923), [Чикаленко] Є.Х. (5; 1909–1912).

Кореспонденти: Дорошкевич О.К. (1925), Кучмида П.О. (1925), Обідний М.Ю. (2; 1925), Савченко Я. (1924), [Шах] І. (8; 1924–1925).

Державне видавництво України (1925), Інститут української наукової мови [20-і роки XX ст.], Народний комісаріат освіти УРСР (1925).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Розписка про одержання грошей від Всеукраїнського Комітету допомоги вченим [20-і роки XX ст.]; лист ВУАН до Комунального відділу з проханням надати В.І. Самійленку житло (1924).

Матеріали інших осіб

Кочура М. "До біографії Володимира Івановича Самійленка" (1931); Михайленко М. "В.І. Самійленко. (Пам'яті товариша. Спогади)" [20-і роки XX ст.]; Тулуб О.О. "Відповідь на лист О.К. Дорошкевича до редакції "України" [з приводу біографії В.І. Самійленка] (1929); Тулуб О.О. "Невідомий твір Володимира Самійленка" (1929); [Спогади про В.І. Самійленка] [20-і роки XX ст.]; "Спомини про Володимира Самійленка" [20-і роки XX ст.].

Довідки, видані Самійленко О.С., про місце проживання (1924, б.д.).

Листи інших осіб

Дорошенко Н. – Самійленко О.С. (1926), Народний Комісаріат закордонних справ – Самійленко О.С. (1926), Народний Комісаріат соціального забезпечення – Самійленко О.С. (1926), Обідний М.Ю. – Самійленко О.С. (3; 1925–1926), Первенцева О. – Самійленко О.С. [20-і роки XX ст.], [Петрик] – Самійленко О.С. (3; 1926), Савченко С. – Самійленко О.С. (1925), Самійленко О.С. – Дорошкевичу О.К. (1925), [Стебницький П.Я.] – Самійленко О.С. (1926), Стратійчук П., Головатенко А.Г. – Самійленко О.С. (1925), [Шах] І. – Самійленко О.С. (1925), Стратійчук П., Головатенко А.Г. та ін. – Дорошкевичу О.К. (1925).

Образотворчі матеріали

Літографія В. Самійленка (б.д.).

Фотографії

2 фотографії з архіву Самійленка (б.д.).

Літ.: Енциклопедія українознавства.– Л., 1998.– Т. 7.– С. 2697; *Павловский И.Ф.* Краткий биографический словарь ученых и писателей Полтавской губернии с половины XVIII века.– Полтава, 1912.– С. 175; Українська загальна енциклопедія.– Л. та ін., б.р.– Т. 3.– С. 15; Українська мова : Енцикл.– К., 2000.– С. 529; Український радянський енциклопедичний словник.– К., 1968.– Т. 3.– С. 208.

М. К. Іванникова

САРАНДИНАКИ Віра Миколаївна (1878 – після 1963 р.) – ботанік, педагог.

Народилася в с. Маргоритовці Ростовського-на-Дону повіту. Закінчила Вищі жіночі природознавчі курси у С.-Петербурзі (1909), науковий співробітник Карадазької біологічної станції, кореспондент Миколаївської головної фізичної обсерваторії Академії наук (1906). Працювала в Гербарії Головного ботанічного саду в Петрограді (1906–1917), лаборантом при Вищих жіночих курсах (1908–1910) та в Феодосійському гірсько-культурному лісництві (1909). У 1917–1921 рр. проводила науково-дослідну роботу з флористики Східного Криму. Викладач ботаніки у Феодосійському інституті народної освіти та педтехнікумі (1921–1924). Науковий співробітник, заступник директора Карадазької наукової біологічної станції (1923–1935). Дійсний член Кримського (1913) та Московського товариства природознавців (1928).

Ф. 148, 168 од. зб. (кін. XIX ст. – 1963).

Наукові матеріали

Алфавитный список латинских и русских названий растений Восточного Крыма (1908); Флора Донской области. Указатель (1910); Крым в школьно-экскурсионной практике (1925); Карадаг и его окрестности в ботаническом отношении (1926); К флоре Восточного Крыма [1932?]; Итоги флористических исследований Карадага и прилегающих к нему районов (1903–1936); Гербарий древесных и кустарниковых пород Старо-Крымского лесхоза. 1945–1947; Деревья и кустарники Восточного Крыма, дикорастущие в горных лесах, декоративные в культурных насаждениях и плодовые в садах. Карточный каталог (1946); Крымские леса и их значение в экономике края (1948); Крым в школьно-экскурсионной практике. Феодосийский район (1957); О зеленых насаждениях [50-і роки XX ст.]; Лес и его жизнь [50-і роки XX ст.]; Народные лекарственные растения. Выписки [50-і роки XX ст.].

Біографічні матеріали

Свідоцтво про народження (1896); свідоцтво про навчання на Вищих жіночих природознавчих курсах (1905); диплом Імператорської Академії

наук про затвердження кореспондентом Миколаївської головної фізичної обсерваторії (1906); членський квиток Московського товариства природознавців (1928); довідки та посвідчення з місця роботи (1920–1948); автобіографія (1948); відгуки про наукову діяльність (1935); службові характеристики; анкети (1946–1949); пенсійні документи (1935–1961); некролог М.М. Сарандинаки [після 1913 р.].

Матеріали службової діяльності

Протоколи засідань, доповіді Кримсько-Кавказького гірського клубу (1916); звіт про роботу ботаніка Карадазької наукової станції В.М. Сарандинаки за 1925–1926 рр.; доповідна записка про екскурсійно-лекційну роботу (1927); звіт про роботу наукового співробітника В.М. Сарандинаки з актами про здачу гербаріїв (1946–1947) та ін.

Листування

Адресати: Васнецов А.М. (1914), Вернардер Т.Б. (б.д.), Дейнега В.А. (б.д.), Доброгаєва Д.Н. (1963), Комарницький М.О. (1957), Комаров В.Л. (1945), Кучерук М.І. (б.д.), Мейєр К.І. (1958), Сарандинаки (1908), Шишкін Б.К. (б.д.) та ін.

Ботанічний інститут ім. акад. В.Л. Комарова АН СРСР (5; 1934–1945), Географічне товариство СРСР. Кримське відділення (5; 1936–1961), Кримське товариство природознавства (1912), Московське товариство природознавства (4; 1926–1960).

Кореспонденти: Бабков І. (1960), Васильєв (1951), Васнецов А.М. (2; 1914), Вернандер Т.Б. (1960), Доленко Г.І. (1961), Клопотський Б. (1909), Комарницький М.О. та Т.С. (18; 1944–1962), Криштофович А.М. та В.М. (15; 1946–1955), Липська Ю. (1909), Липський В. (1925), Надсон (1909), Ніколаєнко (1949), Смирнова О.О. (1952), Титков В. (1930), Троїцький К. (1957), Троїцька А. (1962), Федченко Б.О. (1924).

Матеріали інших осіб

Комарницький М.О. [Відгук на брошуру "Карадаг"] [1960].

Фотографії

Сарандинаки В.М. з групою екскурсантів в Нікітському ботанічному саду (1910) та з невідомими особами (1955), сосна кримська на Карадазі, гора Три брати (1956).

Т. І. Воронкова

СЕДАШОВ Олександр Павлович (1900–1984) – києзнавець, інженер-лісівник.

Народився у м. Луганську. Закінчив Харківський інститут сільського господарства та лісництва (1925). Працював у лісгоспах УРСР (1925–1932), начальник

відділу лісової промисловості Держплану Ради Міністрів УРСР, головний спеціаліст (1933–1963), член міської комісії любителів-києвознавців при Київському державному історичному музеї та член Українського товариства охорони пам'яток історії та культури (1950 – 80-і роки XX ст.).

Ф. 296, 2014 од. зб. (40-і роки XX ст. – 1985 р.).

Наукові і творчі матеріали

Аскольдова могила, Дворец пионеров и школьников, Гранитная набережная Днепра в Киеве, З історії київських театрів, Здание Госбанка, Институт благородных девиц, Киево-Выдубецкий монастырь, Киевский кремль, Киевский университет им. Т.Г. Шевченко, М.І. Кутузов в Києві, Маріїнський палац у Києві, Мост метрополитена через Днепр г. Киева, Памятник А.С. Пушкину в Киеве, Памятник Т.Г. Шевченко, Парк Вечной славы, Пионерский сад в Киеве, Лев Толстой в Киеве, Театр Соловцова, Труханов остров, Университетский ботанический сад, Шамиль в Киеве та ін. [60–70-і роки XX ст.]; Вулиці Печерського району м. Києва. Довідник (1969); [Пам'ятники, обеліски, меморіальні дошки, плити і знаки на вулицях і площах м. Києва] [70-і роки XX ст.]; Описание улиц Киева [70-і роки XX ст.]; Киево-Печерская крепость (1970–1972); Памятники революции "Косой капонир", Узники "Косого капонира" (1970–1972); "Альбом Киева, т. 1 (А, Б, В.)" (1984).

Також у фонді зберігаються тематичні збірки матеріалів, пов'язані з історією м. Києва (вирізки статей та фотографій; фотографії, фоторепродукції, художні листівки).

Біографічні матеріали

Автобіографія та листок обліку кадрів (1954); додаткові відомості до біографії О.П. Седашова, надані В.П. Седашовим (1985).

Матеріали громадської діяльності

Проект положення про міську комісію любителів-києвознавців при Київському державному історичному музеї, список членів, протоколи засідань комісії (1959–1960); матеріали відряджень до Москви для збору матеріалів з історії Києва (1955–1956); звіт правління Печерської організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури (1974).

Листування

Кореспонденти: Лівшиць М.Н. (1957), Держплан УРСР (1965), учні шкіл (1967).

Фотографії

Седашов О.П. (б.д.); Седашов О.П., генерал Петров та ін. (1961); генерал Петров (1961); пам'ятник-музей на честь звільнення Києва 6 листопада 1943 р. у Нових Петрівцях (1961).

Т. І. Воронкова

СЕМЕНЮТА Василь Микитович (1894 – р. см. невід.).

Закінчив Гадяцьке чотирикласне училище. Працював рахівником при статистичному відділі Полтавського губернського земства (1913–1914), служив у відділі фінансово-статистичного обліку Комітету Західного фронту Всеросійського земського союзу ([1914]–1918).

Ф. 124, 32 од. зб. (1914–1918).

Біографічні матеріали

Свідоцтво про приписку до призовного пункту (1914); посвідчення статистичного відділу Полтавського губернського земства про роботу (б.д.).

Листування

Адресати: [Надгризовська Т.К.] [1917], [Семенюта К.М.] (б.д.) та ін.

Міністерство земельних справ (1918), Статистичне бюро Міністерства праці (1918).

Кореспонденти: Надгризовська Г. (б.д.), Надгризовська Т.К. (10; 1917), [Семенюта К.М.] (7; 1915–1916) та ін.

Комітет Західного фронту Всеросійського земського союзу (1917), Полтавський відділ Селянського поземельного банку (1916).

Листи різних осіб

Семенюта І.М. – автовідділ "Самоход" (1918), Семенюта К.М. – Семенюті М. (1915), [Яковець] А. – [Семенюті К.М.] (2; б.д.).

І. Д. Лисоченко

СЕНИЦЯ Павло Іванович (1879–1960) – композитор, педагог, фольклорист.

Народився у слободі Максимівці (тепер Переяслав-Хмельницького району Київської області). Закінчив Московську консерваторію по класу контрабаса (1908) і композиції (1909). З 1908 р. викладав у музичних навчальних закладах Москви. Науковий співробітник музичного відділу Наркомосу в Москві (1921–1931). Секретар етнографічної секції (1923–1929) і Президії етнографічних курсів Державного інституту музичної науки (1924–1928).

Ф. 58, 84 од. зб. (1905–1949).

Творчі матеріали

Симфонія F-dur. Твір 2. № 3 (1905–1907); Квартет № 1C-dur, для 2-х скрипок, альта і віолончелі. Твір 3, № 4. Партитура (1906); Не забуду... Мелодія для віолончелі у супроводі фортепіано. Твір 10 № 1[а] (1912); Сміється ліс... Для сопрано або тенора. Твір 10, № 6. Слова М. Рильського (1912); Зима, або Під кормигою. № 1. Тріо для баса, баритона і тенора. Твір 16, № 4, Зима № 2. Тріо для баритона, тенора і меццо-сопрано. Твір 16, № 5, Зима, або Під кормигою. № 3. Квартет для баса, тенора, контральто і сопрано. Твір 16, № 6. (Слова М. Шаповала) (1916); Нехай кують кайдани. (Чоловічий хор). Твір 17, № 2. Слова М. Шаповала (1917); За Україну № 1, 2, 3. Твір 17, № 6, 7, 8. Слова М. Вороного (1917); Кохаймося, любімося. Для сопрано. Твір 18, № 3. Слова М. Шаповала (1922); Чого ти зелений гаю?.. Для баритона. Твір 19 № 1. Слова П. Сениці (1923); Гей, ми жваві школярі. (Триголосний дитячий хор). Твір 21, №7. Слова П. Сениці (1926); Гей, пора! Вокальний квартет á capella. Твір 22, № 1 (1927); Юний лад. (Мішаний хор). Твір 24, № 5. Текст склав П. Сениця за віршем В. Еллана (1929); Народився в жнива. (Бас-баритон). Текст склав П. Сениця за віршем П. Голоти. Твір 24, № 2 (1929); За сонцем! Тріо для баса, тенора і сопрано. Твір 25, № 1. Слова Я. Мамонтова (1929); Квартет № 3, g-moll, для 2-х скрипок, альта і віолончелі. Твір 26, № 5. Партитура (1930); Комсомолець. (Драматичний ескіз для чоловічого квартету á capella). Твір 26, № 4. Слова В. Сосюри (1930); Людина. Ескіз №1 для фортепіано. Твір 17, № 10 (1933); Танець. Для скрипки і фортепіано. Твір 29, № 5[б] (1934); Вечір. (Тенор). Твір 29 № 5. Слова А. Дикого (1934); Ой, люлі, люлі... Колискова пісня. (Сопрано). Твір 30, № 2. Слова Т. Шевченка (1935); Три шляхи. (Чоловічий квартет). Твір 30, № 3. Слова Т. Шевченка (1935); Весна. Для мішаного квартету у супроводі симфонічного оркестру. Твір 31, № 1. Слова Гр. Кривченка (1935–1942); Українські народні пісні в музичній обробці для мішаного хору (1936); Танець. Тріо для скрипки, віолончелі і фортепіано. Твір 33, № 1 (1937); До України. Музична поема для тенора у супроводі фортепіано. Слова П. Сениці (1937, 1938); За байраком байрак. (Мішаний хор). Твір 37, № 4. Слова Т. Шевченка (1943); Сонце заходить. (Мішаний квартет у супроводі фортепіано). Твір 37, № 7. Слова Т. Шевченка (1943); Прощай, мила Україно! (Сопрано). Твір 38, № 1. Текст склав П.І. Сениця за статтею М. Шеремета "Стены кричат" (1944); Клятва. (Мішаний хор). Твір 39, № 5. Слова М. Бажана (1945); Живи, Україно! (Мішаний хор á capella). Твір 39, № 2. Слова П.Г. Тичини (1945); Тече вода з-під каменю. (Мішаний хор). Твір 40, № 4. Пар-

титура. Слова П. Сениці (1949); Наймичка. Опера. Партитура (б.д.); Зоряна ніч. Вокально-інструментальний квінтет для скрипки і віолончелі (б.д.); За сонцем хмаронька пливе, Ой, по горі ромен цвіте. (Для мішаного хору). Гомоніла Україна. (Для великого мішаного хору). Твір 13, № 3, 5, 6. Слова Т. Шевченка (б.д.); Вони про край свій говорили. Для баритона. Твір 13, № 7. Слова Я. Мамонтова (б.д.); Дихнуло з півночі. Для других сопрано. Твір 21, № 3. Слова П.Г. Тичини (б.д); чорнові начерки музичних творів (1917–1942).

Фотографії

П.І. Сениця (1898, 1908, 1929).

Листування

Кореспонденти: Гельфайндбейн І.М. (1929).

Матеріали інших осіб

[Записи обрядових, купальських, обжинкових пісень, зроблені на Волині, Київщині, Полтавщині та інших місцевостях України. Слова і музика] (б.д.).

Літ.: Большой энциклопедический словарь. Музыка.– М., 1998.– С. 492; Енциклопедія українознавства.– Париж ; Нью-Йорк, 1973.– Т. 7.– С. 2753–2754; Личные архивные фонды в хранилищах СССР : В 3 т. : Указ.– М., 1980.– Т. 3.– С. 355; Мистецтво України : Біогр. довід.– К., 1997.– С. 532–533; Митці України.– К., 1992.– С. 522; *Михайлов М.* Композитор П.І. Сениця.– К., 1965; Музыкальная энциклопедия.– М., 1978.– С. 917–918; Музыкальный энциклопедический словарь.– М., 1990.– С. 492; Особові архівні фонди відділу рукописів / Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника.– Л., 1995.– С. 186–187; Советские композиторы : Краткий биогр. справ.– М., 1957.– С. 520–521; Українська радянська енциклопедія.– К., 1963.– Т. 13.– С. 65.

І. Д. Лисоченко

СЕРЕДА Антон Хомич (1890–1961) – художник, мистецтвознавець.

Народився у с. Шкарівці, тепер Київської обл. Закінчив Строгановське училище (м. Москва) (1914). Викладав у Києві в архітектурному (1920–1924) та художньому (1924–1950) інститутах. З 1946 р. – професор. Член Всеукраїнського археологічного комітету (1925–1927). Один із засновників Картинної галереї ВУАН.

Ф. 70, 1115 од. зб. (1910–1969); ф. І, № 43109.

Наукові і творчі матеріали

Загальний стан Художньо-керамічної школи (майстерні у Межигір'ї) (1921); Методи проектування меблів (1946); Мебля для колгоспного будинку на 5–6 осіб [1946]; Советский орнамент [кін. 40-х років XX ст.];

Творчий аналіз виставки народного мистецтва (1954); Графика [1955]; Специфика искусства как формы общественного сознания [поч. 50-х років XX ст.]; Доклад на Межреспубликанской творческой конференции Прибалтийских республик по вопросам декоративно-прикладного искусства (1955); Заметки по истории, географическому положению и экономическому состоянию уездов Киевской губернии [50-і роки XX ст.]; О подготовке кадров в художественной промышленности [50-і роки XX ст.]; Майстри українського народного декоративного мистецтва. Списки. Перелік їх виробів [50-і роки XX ст.]; Художественная промышленность и народное искусство в Украинской ССР [кін. 50-х років XX ст.]; Про кріпацьку фарфорову фабрику Міклашевських в селі Волокитино на Чернігівщині [1959–1960].

Виписки з мистецтвознавчих праць Н. Соболевського, Ю. Лукіна, А. Щусєва, О. Кучерова, А. Бежковича, Б. Емме, М. Формаковського, С. Темерина, В. Істріна, А. Реформатського, Г. Нарбута та інших про античне мистецтво, український настінний розпис, про російський художній фарфор, про стан та розвиток шрифтів, про культуру оформлення книги, про друкарський набір та виготовлення друкарських форм, про стилі меблів та їх виготовлення тощо (1920 – [50-і роки XX ст.]).

У фонді зберігаються ескізи виробів народних умільців (шахмати, кухоль), малюнки зразків народних меблів, шрифтів мідних кліше для палітурні.

Рецензії: Костирко П.Ф. "Проект Промислової виставки у Києві" (1930); Мусієнко П.Н. "Керамічний живопис" (1946); Новицкая М.А. "Тематический декоративный текстиль Советской Украины" (1948); Манучарова Н.Д. "Народные художественные промыслы" (1952); Нельговский Ю.А. "Резьба по камню в архитектуре Украины" (1953); Караванский Н.Я. "Советский наборный типографский орнамент" (1954); Петренко М.З. "Київські майстри-срібники XVII–XVIII ст." (1959); Муха М.К. "Альбом декоративного розпису" [50-і роки XX ст.]; Михайлова Т.В. "Приемы построения и применения архитектурных деталей из керамики" [кін. 50-х років XX ст.]; Бабенчиков М. "Народное искусство Украины и его мастера" (б.д.); Вальницька С.Т. "Народна творчість Прикарпаття" (б.д.); Лащук Ю. "Гуцульская керамика" (б.д.) та ін.

Біографічні матеріали

Автобиографические заметки (1933, 1945); особисті документи [1926–1960]; вітальні адреси [50-і роки XX ст.]; книга відгуків на виставку (1969).

Матеріали службової та громадської діяльності

Програма та завдання по індустріальному мистецтву для студентів I і II курсів Архітектурного інституту (1921, 1923); курс літніх практичних робіт для студентів Українського архітектурного інституту [1923]; доповідь про створення і завдання поліграфічного факультету (1925); Программа по наборной мастерской (1925); [Про наслідки роботи поліграфічного факультету Київського художнього інституту за перший рік існування] [1925]; програма з дисципліни "Аналіз поліграфічної продукції для III курсу конструкторського факультету" [1930]; програма семінару зі складальної справи для аспірантів Українського поліграфічного інституту [1931]; програма з дисципліни шрифта для III курсу конструкторського факультету [Українського поліграфічного інституту] (1932); До питання про теми дипломних робіт для випускників Українського навчально-поліграфічного комбінату (1933); положення про семінар підвищеного типу Поліграфічного інституту та пояснювальна записка до нього [30-і роки XX ст.]; О составлении тематического плана научно-исследовательских работ Кабинета художественной промышленности на 1945 г. и участии в заседании, созываемом Обществом культурной связи с заграницей (1944); Тематический план по строительным материалам на 1944 г. (1944); Тематический план по керамике на 1945 г. (1944); Примерное распределение заданий по рисунку на II и III курсах архитектурного факультета КХИ в 1944–1945 гг. [1944]; Рабочие планы по рисунку для студентов I–IV курсов архитектурного факультета на 1947/48 уч. год Киевского художественного института [1947]; Программа курса и рабочий план по шрифту для студентов графического факультета КГХИ на 1949/50 гг. [1949]; [Про стан викладання на архітектурному факультеті КДХІ] [40-і роки XX ст.]; рекомендації А.Х. Середи для вступу до Спілки радянських художників С.Г. Нечипоренка, О.І. Судомори, М.К. Тимченко [1959]; Графическая композиция книги [50-і роки XX ст.]; Проектування на конструкторському факультеті Українського поліграфічного інституту. IV курс (б.д.); Роль і значення рисунка для архітектора (б.д.).

Доповідні записки, плани, звіти, постанови та накази РНК УРСР про створення та функціонування Всеукраїнського науково-дослідного інституту поліграфії у м. Харкові (1931–1933).

Листування

Адресати: [Бежкович] А.С. (1958), [Вальницька] С.Т. (2; 1953–1954), [Врона] І.І. (1959), Грицаї О.Й. та Ю.В. (10; 1953–1960), Зуммер В.М.

(1960), Караванський М.Я. (5; 1955–1956), [Клименко] П.В. (3; 1953), [Колос] В.Г. (5; 1954], Комендант В.Я. (5; 1960), Коцюбинські К.Я. та Х.М. (2; 1954, 1957), Кошкарова З.Д. (5; 1957–1960), Кульчицька О.Л. (2; 1944), Нестерова К.Д. (1954), Нечипоренко С.Г. (б.д), Охріменко І.С. (6; 1956–1959), Пашковська А.Г. (44; 1956–1959), [Руденко] В.М. (3; 1952–1954), [Тимків] М.П. (1954), [Турин] Р.М. (7; 1954–1957), [Шраг] М.І. (2; 1954), В.Я. [Ейлер] (4; 1954–1955) та ін.

Кореспонденти: Бежкович А.С. (3; 1953–1959), Вальницька С.Т. (18; 1952–1960), Венгрженовська Н.[С.] (3; 1954–1956), Врона І.І. (4; 1959–1961), Грицаї О.Й. та Ю.В. (27; 1953–1960), Дмитрієв [А.] (1926), Захарясевич Г.Л. (3; 1954–1955), Зуммер В.[М.] (1958), Караванський М.Я. (30; 1952–1960), Кошкарова З.[Д.] (6; 1957–1960), Клименко П.В. (7; 1952–1955), Комендант В.Я. (4; 1959–1960), Коцюбинська К.Я. (2; [1957]), Кульчицька О.Л. (3; 1944–1945), Лащук Ю. (6; 1952–1955), Литовченко І.С. (2; 1954), Лихачов Д.С. (1954), Нагай В.Г. (3; 1954–1955), Нестерова [К.Д.] (4; 1957–1958), Охріменко І.С. (30; 1955–1960), Пашковська А.Г. (26; 1955–1960), Попович А.Г. (10; 1951–1960), Руденко В.М. (9; 1952–1960), Таранушенко [С.А.] (б.д.), Тимків М.П. (7; 1954, 1960), Труш А.І. (8; 1956–1959), Турин Р.М. (12; 1952–1960), Цицишвілі Д.[М.] [1959], Широцький К.[В.] (1918), Шраг М.І. (3; 1952–1954), Щербаківський Д.[М.] (1921), Ернст Ф.Л. (4; 1924–1926) та ін.

Видавництво "Культура" Держтресту "Київдрук", видавниче товариство "Друкар", Головна редакція Української Радянської Енциклопедії, Головне управління в справах мистецтв, Державне видавництво сільгосплітератури УРСР "Госсельхозиздат", Державне видавництво технічної літератури УРСР "Гостехиздат", Державне видавництво художньої літератури, Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури "Мистецтво", Державне учбово-педагогічне видавництво "Радянська школа", Державний музей українського мистецтва, Інститут археології АН УРСР, Інститут пластичних мистецтв, Кабінет антропології та етнології ім. Ф. Вовка, Київський державний історичний музей, Київський архітектурний інститут, Київський художній інститут, Львівський державний етнографічний музей, Науково-дослідчий інститут Тараса Шевченка, Українське бібліологічне товариство при ВУАН, Українське товариство охорони природи і сприяння розвитку природних багатств, Український науковий інститут книгознавства, Український науковий інститут мовознавства, Управління в справах архітектури при РМ УРСР та ін.

Матеріали інших осіб

Білокур К.В. "Автобіографія" (1946); Врона І.І. "Програма по "Істо-

рії українського мистецтва". Попередні зауваження до "Програми" (1947); Касіян В.І. [Відгук на підручник "La livre de la Joie Jouer"] (1933); Мусиенко П.Н. "Программа по истории декоративного и прикладного искусства Украинской ССР" (1955); Опись музейных предметов, выделенных представителями Укрмузея из числа хранящихся в Госхране церковных ценностей Украины (1922).

Н. М. Зубкова

СИНАЙСЬКИЙ Василь Іванович (1876 – після 1944) (псевдоніми – В. Доди, Линга Шарира) – правознавець.

Директор Київського соціологічного інституту (1917–1922), професор Вищої латвійської школи Ризького університету (1922).

Ф. 145, 110 од. зб. (1883–1927); ф. І, № 6525.

Наукові матеріали

Правознавчі: Новое учение о гражданском праве (1918); [Анализ советского законодательства] [1918–1922]; Общее учение о государстве и управлении (программа-конспект) [1919]; Апроприация и социализация в Древнем Риме (1919–1920); Субъекты права и правовая личность [поч. XX ст.]; Нотариальное право [поч. XX ст.]; История усыновления и его значение в семье [поч. XX ст.]; перелік наукових праць (до 1916 р.); Гражданское право (б.д.); конспект та список літератури з питань соціології (б.д.) та ін.

Літературні: Лиловый остров (1916–1917); Дневник ненормального человека (1917); Весна [поч. XX ст.]; Книга о великой тайне (1919–1920); Вся жизнь (1918); Безумный (1919); Добрыня (1919); Чары моря [поч. XX ст.]; На Ирпене (1915); Волны; Я хотел, чтобы в душу мою подневольную... (1918).

Лекції та матеріали до них: Римское право (1899); Война и гражданско-правовой порядок (1916); Проект гражданского уложения (1916–1917); Социальные группы и их связи (1920–1921); [Правовые отношения при социализме] (1920–1921).

Конспекти праць різних авторів з історії права: Гамбаров. "Свобода и ее гарантии" (1910); Сорокин П. "Система социологии" (1912).

Рецензії: Митилин М.И. "Право застройки" (1914).

Біографічні матеріали

Посвідчення Міжнародного інституту соціології у тому, що Синайський В.І. є головою господарчого комітету та президії інституту (1920); щоденник (1901–1922).

Матеріали службової та громадської діяльності

План наукових занять у Міжнародному інституті соціології та права (1920); матеріали постійної комісії для вивчення народного права України (1921–1923); основні положення Міжнародного інституту соціології та права в Києві (б.д.) та ін.

Листування

Кореспонденти: Синайська А. (1914); Синайські І.П. та К.М. (12; 1880–1889); Юнг А.А. (1914) та ін.

Страхове товариство "Саламандра" (1913).

Матеріали інших осіб

Блан Шарль. "О законах цветов" [стаття з питань техніки живопису] (1920); Воробчук А. "Дві душі" [поч. XX ст.]; карти млинів, винокурних, маслобійних та пивоварних заводів Київської, Подільської, Волинської, Чернігівської та Полтавської губерній (б.д.); каталог бібліотеки Синайського В.І. [поч. XX ст.]; копії декретів Раднаркому та ВУЦВК про дарування та про визнання літературних, музичних і художніх творів державним надбанням (1918); Любич-Касперская. Песня Правды [ноти] (б.д.); протоколи засідань редакційної комісії журналу "Право и жизнь" (1918) та ін.

Т. В. Міцан

СИНЬОВ Микола Васильович (р. н. невід. – 1957) – кандидат економічних наук, старший науковий співробітник Інституту економіки УРСР.

Ф. 149, 42 од. зб. (1913–1958).

Наукові матеріали

Полезные ископаемые Киевской и Житомирской областей [30-і роки XX ст.]; Стекольная промышленность, фарфоро-фаянсовая (1945); Развитие промысловой кооперации на Украине, ее роль в народном хозяйстве (1947); Буроугольная промышленность (1947–1948); Кировоградская область (1948); Центральные области Украины (1948); Промысловая кооперация перед новыми задачами [40-і роки XX ст.]; Винницкая область [40–50-і роки XX ст.]; Развитие промысловой кооперации на Украине (1952); Два мира (1953–1955); Послевоенное восстановление и развитие народного хозяйства центральных областей (1955); Железнодорожники Киева в революции 1905 г. (1955); Железные дороги Украины в революции 1905 г. (1955); Воспоминания о Н.П. Василенко, П.Т. Матюшенко, А.И. Ярошевиче (1937–1941); 1905 год

(1956); Из далекого прошлого (1956); Ізмаїльська область [50-і роки XX ст.]; Промышленность накануне Великой Отечественной войны [50-і роки XX ст.].

Рецензії на праці фондоутворювача

Яснопольський Л.Н. "Рецензия на работу Н.В. Синева "Промысловая кооперация в г. Киеве и Киевской области" [50-і роки XX ст.].

Біографічні матеріали

Заява Соломко М.Є. з проханням прийняти матеріали Синьова М.В. на зберігання у відділ рукописів Державної публічної бібліотеки УРСР (1958).

Матеріали службової та громадської діяльності

Річні звіти, постанови Української ради промислової кооперації (1947–1948); газетні вирізки з економічних питань [1945–1953].

Матеріали інших осіб

Соломко М.Е. "60 лет в строю" (б.д).

Фотографії

[Синьов М.В.] (1913).

С. В. Сохань

СКИТСЬКИЙ Іван Іванович (р. н. і см. невід.) – титулярний радник.

Ф. 168, 37 од. зб. (1875–1907); ф. III, № 6040.

Творчі матеріали

Из Херсонской деревни (о народной бедности и народном кредите) (1875).

Матеріали службової діяльності

Доповідна записка про призначення на посаду повітового члена Лубенського окружного суду (1886).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Розписка про отримання грошей в борг у Шапіро І.М. (1886).

Листування

Адресати: Максимович (1849).

Кореспонденти: Базилевич (1883), Бєлиловський А. (1891), Казаков П. (1883), Ксензенко Є.[І.] (1878), Кулічевський Д.Я. (1884), Куринний П.Ф. (2; 1884–1885), Мацкевич Г.(1890), Персидський Я.Я.

(б.д.), Руденко А. (4; 1874–1881), Рудченко І. (1877), Скитська М. (1884), Тальбе В. (1882), Трілевська О. (1884), Фен З.Ф. (1907), Цвєтковський Є.Є. (1875) та ін.

Листи інших осіб

Добротворський М.А. (б.д.), Скитська Ж.О. (1875) та ін.

І. В. Клименко

СКЛЯРЕНКО Семен Дмитрович (1901–1962) – письменник, журналіст.

Народився у с. Прохорівці, тепер Черкаської обл. Закінчив Золотоніську гімназію. Заввідділом київської газети "Пролетарська правда".

Ф. 158, 41 од. зб. (20–40-і роки XX ст.).

Творчі матеріали

Астрахань [20–30-і роки XX ст.]; Біль [20–30-і роки XX ст.]; Новорічна ніч [20–30-і роки XX ст.]; Скатертина [20–40-і роки XX ст.]; Шлях на Київ (1932–1940); В степях Украины [30-і роки XX ст.]; Инженеры революции [30-і роки XX ст.]; [Відповідь рецензенту Школіну з приводу питань, які виникли у нього під час рецензування роману "Шлях на Київ"] (1939); Жовтневого вечора [30–40-і роки XX ст.]; Здійснені мрії [30–40-і роки XX ст.]; Оповідання про хлопчика Стьопу [30–40-і роки XX ст.]; Сурмач [30–40-і роки XX ст.]; Учителька [30–40-і роки XX ст.]; Юні герої [30–40-і роки XX ст.]; На Азовському морі [30–40-і роки XX ст.]; Народження [30–40-і роки XX ст.]; Неголений перукар [30–40-і рр. XX ст.]; Вихрь на Днепре [30–40-і роки XX ст.]; Звільнення [30–40-і роки XX ст.]; На всі сто [30–40-і роки XX ст.]; Серце годинника [30–40-і роки XX ст.]; Ніч на Дніпрі [1940]; Батько і син [1940]; Почему пахнут ландыши [1940]; Польський фронт (б.д.) та ін.

Матеріали службової та громадської діяльності

Повідомлення з Держкомвидаву про повернення рукопису (1936); нотатки до актів ревізії про діяльність Літфонду [40-і роки XX ст.].

Листування

Адресати: Бобир (1940), Ільенков [до 1941 р.], Скляренко О.П. (1936) та ін.

Матеріали інших осіб

З історії м. Конотопа (1936).

Літ.: Український радянський енциклопедичний словник.– К., 1968.– Т. 3.– С. 291.

С. О. Булатова

СКОРДЕЛІ Пантелеймон Костянтинович (р. н. і см. невід.) – юрист.

Закінчив Університет Св. Володимира, професор цивільного права та цивільного судочинства у Ніжинському ліцеї кн. Безбородька. Секретар Київської контори державного банку. Колезький асесор.

Ф. 147, 65 од. зб. (1863–1880); ф. I, № 1085; ф. III, № 69477–69494.

Наукові матеріали

Лекції і матеріали до них: з історії російського права, які були прочитані в Ніжинському ліцеї кн. Безбородька (1871); про державу [90-і роки XIX ст.]; з цивільного та кримінального права [70-і роки XIX ст.] та ін.

Відгук на реферат Піхно Д.[І.] про чиншове володіння та матеріали до нього [70-і роки XIX ст.]; виписки з різних джерел із юриспруденції, історії, літератури [60–70-і роки XIX ст.] та ін.

Біографічні матеріали

Повідомлення з Університету св. Володимира про зарахування у стипендіати (1869); запрошення на засідання Київського російського драматичного товариства (1880).

Матеріали службової та громадської діяльності

Звіт про заняття стипендіата (1869–1870); матеріали Ніжинського ліцею кн. Безбородька: протоколи, рапорти тощо (1871–1873); студентські роботи з юриспруденції [70-і роки XIX ст.]; судові майнові справи [70-і роки XIX ст.]; матеріали Юридичного товариства: протокол, доповідь (1879–1880) та ін.

Листуваання

Адресати: [Кістяківський] О.Ф. (18; 1879–1880), Слєпушкін І.О. (1879) та ін.

Кореспонденти: Забугін І. (1872) та ін.

Матеріали господарчо-майнового характеру

Опис майна, дарча та ін. (1873–1875).

Матеріали інших осіб

Конспекти курсів лекцій професорів Київського університету: Демченко В.Г. (1865–1866), Кістяківського О.Ф. (1867), Мітюкова К.А. [60-і роки XIX ст.], Рененкампфа М.К. (1867) та ін.; статті з юридичних питань: Волковського В. (1875), Доманського [А.] [70-і роки XIX ст.], Дяковського П. [70-і роки XIX ст.], Зайдинера Г. (1887), Маковського П.

[70-і роки XIX ст.], Рогальського І.Ф. [70-і роки XIX ст.], Сологуба М. (1874) та ін.

Відомості Галицького ощадно-позикового товариства (1874–1875) та ін.

О. А. Іванова

СЛАТІН Ілля Ілліч (1845–1931) – музичний діяч, піаніст, диригент, педагог.

Народився в м. Бєлгороді; закінчив Петербурзьку консерваторію (1869); вдосконалював майстерність у Берліні (1869–1871); засновник Харківського відділення Російського музичного товариства (1871) і музичних класів при ньому, які перетворив на музичне училище (1883); 1917 р. – консерваторія. Був її викладачем і директором. Керував симфонічним оркестром, на основі якого було організовано симфонічний оркестр Харківської філармонії (1919); почесний член Петербурзького відділення Російського музичного товариства (1887).

Ф. 138, 73 од. зб. (1871–1929); ф. І, № 40467.

Біографічні матеріали

Спогади [1845–1871]; [автобіографічні матеріали] [1871–1927]; вітальні адреси від учнів музичного училища (1891), співробітників Харківського музичного училища (1891–1901) та ін.

Матеріали службової і громадської діяльності

Список учнів по класу фортепіано педагога І.І. Слатіна (1885–1899); формулярні списки про службову діяльність (1904–1909); запрошення на літературно-музичний вечір в 3-й Одеській гімназії (1900).

Листування

Адресати: [Лисовський] Л.Л. (1909).

Кореспонденти: Акіменко Н. (1901), Бабецькі (1901), Балановський А. (1901), Берман (1901), Герк А. (1901), Дубинський В. (1911), Іванов М. (1901), Ілляшенко С. (1901), Куликов Б. (1901), Лауніц М. (1901), Леваковський О. (1901), Лисовський Л. (1901), Поляков П. (1901), [Пришвін] І. (1911), Редін Є. (1901), Реймерс А. (1901), Рубан В.А. (1901), Сенцов М.Н. (1901) та ін.

Харківське відділення Російського музичного товариства (1892); Харківський обласний інститут науково-судової експертизи (1929).

Листи інших осіб

Muller Max - Ritter Paul (1895).

Книги з дарчими написами

Дарувальники: Букінік І. (1896); Шульц-Евлер (б.д.).

Матеріали інших осіб

Копії автографів із книги для почесних відвідувачів Харківського музичного училища (1884–1914); програма вечора "Наша штукатурка" (т-во "Просвіта") (1918); Риттер П. "Слатин Илья Ильич. 40-летний артистический юбилей" (1911).

Фотографії

Ауер Л. (1906); Зейферт І. та Палечек О. (1900); Панєєв С.І. та Сафонов В.І. (б.д.); Слатін І.І. та Екснер С.К. (1900).

М. К. Іваннікова

СОКАЛЬСЬКИЙ Леонід Петрович (рр. н. і см. невід.) – агроном, грунтознавець.

Ф. 192, 27 од. зб. (кін. XIX ст. – 1918); ф. І, № 39196–39287.

Наукові матеріали

Робочі матеріали: Земля или культура? [кін. XIX – поч. XX ст.]; Объекты агрономического воздействия (1909); О торговых отношениях [кін. XIX – поч. XX ст.]; Исповедь агронома [кін. XIX – поч. XX ст.]; нотатки економічного, юридичного, історичного характеру; матеріали про селянство, сільське господарство, життя австралійців, освіту, культуру, мистецтво [поч. XX ст.]; список праць [поч. XX ст.]; Общественная агрономия и наши агрономические учебные заведения (1905); Этюды по истории русской литературы [кін. XIX – поч. XX ст.]; Утонченность и чувственность [поч. XX ст.]; Об учете и классификации неудобных земель (1912).

Конспекти: Политическая экономия Д.И. Пихто (1884); Химия. Теоретическая часть [поч. XX ст.].

Рецензії: "Малоземелье и техническая отсталость" [виписки і коментарі до статті В. Бажаєва] (1905); зауваження на доповідь [А.Н.] Міиіна [1913].

Біографічні матеріали

Указ про призначення К.П. Сокальського опікуном над Л.П. Сокальським (1894); диплом Сокальського Л.П. про закінчення Ново-Олександрійського інституту сільського господарства і лісництва (1898); свідоцтво про стан здоров'я (1904); записна книжка [поч. XX ст.].

Матеріали службової і громадської діяльності

Повідомлення: Ново-Олександрійського інституту сільського госпо-

дарства і лісництва про присвоєння звання вченого агронома другого розряду (1905), про обрання дійсним членом товариства взаємодопомоги російських агрономів (1906), товариства сільського господарства Південної Росії (1906), каси взаємодопомоги літераторів і вчених (1907); прохання: Міністру народної освіти зарахувати викладачем природознавства в середній навчальний заклад, директору департаменту земельного майна управління землеробства і державного майна про зарахування на посаду наглядача [поч. XX ст.] та ін.

Матеріали господарчо-майнового характеру

Розписка на отримання рукописів музичних і літературних творів П.П. Сокальського (1896); рахунки на отримання метеорологічних і фізичних інструментів (1915).

Листування

Адресати: Бороздін М.М. (8; 1903–1910).

Кореспонденти: Бороздін М.М (2; 1903), Нікольська (1897), Педаєв Д.К. (1912), Петерсон Р. (1896), Сокальська [О.]Д. (1903), Сокальський М.М. (1903), Сокальський П.Н. (б.д.).

Міністерство земельних справ (1918).

Матеріали інших осіб

Борткевич В.М. "Об организации овражных работ" [поч. XX ст.]; Данилевский Г.П. "Знакомство с Гоголем". (Из литературных воспоминаний) [90-і роки XIX ст.].

С. В. Сохань

СОЛОВЙОВ Олександр Олександрович (1891– р. см. невід.) – член Чернігівської вченої архівної комісії.

Закінчив чернігівську гімназію. Діловод Окружної комісії у справах виборів до українських установчих зборів (1917–1918); співробітник журналу "Україна" (1915), "Наше минуле"; член ради товариства "Просвіта" (1918) і видавничого товариства "Сіверянська думка"; інструктор комітету охорони пам'яток старовини і мистецтва на Чернігівщині.

Ф.171, 47 од. зб. (1918–1919); ф. I, №26639.

Біографічні матеріали

Посвідчення, видані Чернігівською окружною комісією в справах виборів до Українських установчих зборів, товариством "Просвіта" в Чернігові, Головним управлінням мистецтв та національної культури, Комісаріатом народної освіти та іншими установами (1918–1919).

Матеріали службової та громадської діяльності

Запрошення на збори Губерніального відділу народної освіти як представнику архівної комісії (1919); лист від архівно-бібліотечного відділу Головного управління мистецтв та національної культури з пропозицією зайняти посаду діловода (1918–1919).

Листування

Кореспонденти: Бутнік-Сіверський Б.С. (4; 1919), Герасимов О.І. (1919), Зеров М.К. [1918–1919], Могилянський М.М. (4; б.д.), Соловйова (мати) (10; 1919), Шевелів Б.М. [1918–1919], Шевельов М. (1919).

С. В. Сохань

СПАСОКУКОЦЬКИЙ Олександр Іванович (1878–1972) – геолог.

Народився в м. Ярославлі (Росія). Закінчив Ярославську гімназію (1897). Закінчив Петербурзький гірничий інститут (1909). Працював завідділом природи в Ялтинському музеї краєзнавства, старший гідрогеолог Управління по боротьбі з кримськими зсувами (1934), головний інженер Інституту прикладної мінералогії; вчений секретар, завсектором гідрології та інженерної геології Інституту геологічних наук (1938). Кандидат геолого-мінералогічних наук, старший науковий співробітник АН УРСР.

Почесний член Кримського товариства природознавців та любителів природи, Товариства по поширенню політичних та наукових знань, Комітету по реконструкції курортів та міст Криму.

Ф. 265, 484 од. зб. (1887–1980).

Наукові матеріали

Полевой дневник лодочной экспедиции (1942); Оползни на участке долины Ср. Днепра (1942); Оползни левобережья Ср. Днепра в историко-геологическом плане (1945–1946); Оползни правобережья Ср. Днепра (1946); Экспертные заключения по вопросу трассирования кольцевых дренажей (1950); Полевые дневники по исследованию оползней левобережья Днепра, южной железной дороги (1953–1954); Материалы исследования оползней Каневского района в связи с проектом Каневской ГЭС (1956–1957); Материалы по изучению оползней Южного берега Крыма (1956–1958); Материалы по изучению оползней и противооползневых мероприятий побережья Одессы (1959–1960); Инженерно-геологическая экспертиза проектного задания Киевской нефтебазы (1960); Гідрогеологічні дослідження озер Кондри-Куль та Асли-Куль з метою виявлення лікувальних грязей та їх випробування (б.д.); Схематический очерк северо-восточного побережья Крыма (б.д.); Местонахождение карадагского трасса в Крыму – его открытие, изучение, опыт эксплуатации в связи с историей изучения вулканической группы

Карадагских гор (б.д.); Характеристика (геологических) периодов и эпох (б.д.) та ін.

Записи, виписки, нотатки з різних наукових праць (1942–1956), художніх творів (1957–1963), списки опублікованих та підготовлених до друку праць (1942–1955) та ін.

Рецензії: Жернов И.Е. "Гидрологические основы дренажа и осушения угольных месторождений платформенного типа" (1958); Мамошецкий Ю.Н. "Геотехнические свойства неогеновых глин и их значение при деформациях земляного полотна под воздействием поездных нагрузок" (б.д.); Прежесецкий А.П. "Искусственные причины оползнеобразования" (1960).

Рецензії на праці фондоутворювача

Краев В.Ф. "Отзыв на материалы технического проекта защитных сооружений в зоне водохранилища Кременчугской ГЭС" (б.д.); Погребов Н. "Отзыв о работах А.И. Спасокукоцкого" (1941).

Біографічні матеріали

Автобіографія (1945); особисті документи (1910–1941); Мои воспоминания о Н.И. Андрусове (1962); Воспоминания (1965–1969); Из воспоминаний о брате – С.И. Спасокукоцком (1969); Страницы воспоминаний (1969); Соколова-Спасокукоцкая Л.О. "Спасокукоцкий А.И. Короткие библиографические сведения" (1980).

Матеріали службової та громадської діяльності

Документи про службову діяльність в Криму (1914–1938), про роботу в об'єднанні "Новоросцемент" (1926–1927), в Інституті геологічних наук АН УРСР (1941–1956); повідомлення про обрання дійсним членом Кримського товариства природознавців та природолюбів (1915), Товариства по поширенню політичних та наукових знань (1950); схема програми [досліджень] по темі на п'ятирічку (1956–1960); експертні висновки з питань інженерно-геологічних досліджень та технічних проектів залізничних дільниць та електростанцій (1957); Криворожская ГРЭС № 2. Проектное задание (б.д.).

Листування

Адресати: Лук'яненко О.М. (1967), Максимов П.М. (2; б.д.), Попович П.П. (2; 1970), Спасокукоцька О.І. (20; 1924–1959); Чечуліна (Спасокукоцька) М.І. (5; 1924–1926) та ін.

"Литературная газета" (2; 1964).

Кореспонденти: Борхсеніус Б.С. (11; 1954–1969), Бунаков Ю.Л. (7; 1956–1960), Вейс С.О. (19; 1961–1972), Великий Г.Г. (11; 1953–1956),

Волошина М.С. (1946), Демков Ю.М. (8; 1962–1971), Демкова Н.С. (6; 1960–1970), Жиров К.К. (19; 1949–1971), Жирова В.В. (3; 1966–1967), Курочкіна А.І. (51; 1958–1972), Лук'яненко О.М. (5; 1942–1970), Полонська В.К. (2; 1965–1970), Попович П.П. (22; 1966–1970), Пуштор-ський В.П. (1959), Спасокукоцька М.Г. (30; 1960–1972), Стручкова Л.О. (5; 1966–1970), Хреннікова В.Н. (2; 1950–1970), Чечулін О.С. (21; 1954–1966), Язева Т.В. (3; 1970–1971) та ін.

Інститут геологічних наук АН УРСР (4; 1961–1971), Кримське товариство природознавців та природолюбів (1915), Президія правління Товариства по поширенню політичних і наукових знань (1950), Українське відділення Радянського національного об'єднання істориків природознавства та техніки (б.д.).

Матеріали інших осіб

Вейс С.О. "Воспоминания о С.И. Спасокукоцком, о Москве" (1942); Максимов М.П. "Из воспоминаний о С.И. Спасокукоцком" (1948); Молявко І.І. "М.І. Андрусов" (1961), Пуштopский В.П. "Воспоминания" (б.д.); Родіонов С.П. "З історії геологічних знань" (1955–1956); Шлюпакова Г.В. "Академик А.А. Ухтомский" (1968); "Формулярный список о службе лекаря коллежского советника Ивана Спасокукоцкого" (1900); особисті документи Спасокукоцької О.І. (1887–1909) та ін.

Листування інших осіб

Демкова О.С. – Спасокукоцькій О.І. (б.д.); Спасокукоцький В.І. – Чечуліній М.І. (б.д.); Сташевський В.І. – Спасокукоцькій О.І. (б.д.); Спасокукоцька Н.І. – Чечуліній М.І. (1923), Спасокукоцькій О.І. (1919–1923), Чечуліну С.Д. (1923); Спасокукоцька О.І. – Вейсу О.Р. (3; 1929–1941), Вейсу С.О. (12, 1924–1931); Чечулін О.С. – Спасокукоцькій О.І (2; 1957–1958); Чечуліна М.І. – Спасокукоцькій О.І. (18; 1922–1955) та ін.

Фотографії

Особисті, сімейні та членів родини (79; 1880–1953); С.І. Спасокукоцький (4; 1943); Н.І. Спасокукоцька (8; 1884–1912); маєток Спасокукоцьких (2; [кін. XIX ст.]).

Н. М. Зубкова

СПЕКТОРСЬКИЙ Євген Васильович (1875–1919) – мировий суддя; професор Варшавського університету, магістр права.

Ф. 43, 307 од. зб. (1875–1919); ф. III, № 56686–56736, 56866–56888, 57115.

Наукові матеріали

Жан-Жак Руссо как политический писатель [кін. XIX ст.]; О государственных формах правления [90-і роки XIX ст.]; Книга Гроция (Гуго де Гроот о войне. Опыт критического исследования) [90-і роки XIX ст.]; Новое мировоззрение и новая теория науки (1910); Вопросы критики и теории общественных наук [10-і роки XX ст.]; О крестьянской общине в России (1911); Естественное право у протестантских авторов (1914); Государство (1918); Городское избирательное право в Западной Европе и в России (1918); Государства Древнего Востока (б.д.); Кастель и его философия (б.д.).

Лекції та матеріали до них: Общий курс. История русского государственного права (1887–1888; 1894–1895); планы семинарских занятий по праву (1887–1888); История философии права (1910–1911); История иностранного государственного права. Уголовное дело [90-і роки XIX ст.].

Нотатки з історії міжнародного права, літератури, культури.

Біографічні матеріали

Учнівський твір [80-і роки XIX ст.]; грамоти про нагородження орденами (1910, 1913); [архів Спекторського: візитні картки, конверти, повідомлення, квитанції, розписки, посвідчення] (б.д.).

Матеріали службової і громадської діяльності

[Промова при вступі на посаду керівника кафедри] (1914); [Вступне слово на відкритті Першого з'їзду представників вищих учбових закладів України] (1918).

Листування:

Адресати: Авалов З. (3; 1914, 1917), Ареф'єв Н.В. (1917), Блок О.Л. (1902), Блок О.О. (3; 1909–1911), Верховський П. (4; 1917), Вілков А. (2; 1916–1917), Гаген В.В. (3; 1914, 1917), Кістяківський Б.О. (3; 1917), Матвеєв В. (2; 1917), Орлов В. (2; 1917), Полухін Ф. (2; 1917), Сарандо А.К. (1914), Сарандо Л.П. (4; 1917, 1919), Спекторська А. (25; 1910–1917); Спекторська В. (3; 1917), Спекторський В. (9; 1911–1917), Тарановський Ф.В. (1917), Топор-Рибчинський В. (6; 1917), Хараїдзе О. (1904), Чернявський І.І. (1917), Шимкевич М. (1917) та ін.

Кореспонденти: Богатко М.К. (б.д.).

Директор вищих жіночих курсів (1914); командуючий військами Київського округу (1916); Саратовська державна ощадна каса (1916); редакція журналу "Республиканское знамя" (1917); ректор Варшавського університету (1904); ректор Київського політехнічного інституту (1917);

правління акціонерного товариства друковано-видавничої справи "Огни" (1919).

Матеріали інших осіб

Блок О.Л. "Программа занятий для приготовления к экзамену на степень магистра по кафедре государственного права" (1898); Богданов О. "Наука и рабочий класс" (1918); Михайлов М.П. "Психическое состояние бойца в условиях позиционной войны" (1916); Рейснер М. "Дж. С. Милль" (б.д.); Тарановский Ф.В. "О проведении студенческого концерта в русском собрании" (1896).

І. В. Клименко

СТАНКЕВИЧ Володимир Бенедиктович ([1882] – р. см. невід.) – юрист, приват-доцент Петербурзького університету.

Ф. 186, 23 од. зб. ([кін. XIX ст.]–1919).

Наукові матеріали

Статті: Национальное движение в Литве (б.д.); Помощь преступнику и борьба с наказанием (б.д.).

Лекції та матеріали до них: Курс лекций по новому уголовному праву и материалы к ним (б.д.); Основы нового уголовного права (б.д.); Уголовное право (б.д.).

Біографічні матеріали

Особисті документи [посвідчення, довідки, свідоцтва тощо] (1918–1919).

Матеріали інших осіб

Напис на плиті зі стіни Введенської церкви в м. Володимирі-Великому (б.д).

Т. В. Міцан

СТАРИЦЬКІ (родинний фонд)

Старицький Олександр Костянтинович (1877 – р. см. невід.) – географ, інженер шляхів сполучення. **Старицька (Рекало) Віра Євгеніївна** – дружина (р. н. та см. невід.).

Ф. 143, 498 од. зб. (1891–1918); ф. III, № 60162, 65767.

Родинні матеріали

Матеріали господарчо-майнового характеру: рахунки магазинів,

розписки, господарчі нотатки (1907–1911); родинне листування Старицьких [кін. XIX – поч. XX ст.].

Матеріали Олександра Костянтиновича

Творчі матеріали

Подробное описание реки Селенги от монгольской границы до озера Байкал [фізико-географічні відомості, економіка, судноплавство] (1907–1913).

Листування

Адресати: Коптєв О.Б. (3; 1904), Старицька В.Є. (4; 1911–1912), Старицька Н.К. (6; 1904), Старицька О.О. (9; 1903–[1904]), Старицький К.С. (8; 1901–1904) та ін.

Кореспонденти: Басаргін [А.] (1908), Завіша К.[А.] (2; 1902), Зарянний Г. (9; 1902–1907), [Зірінг] Н. (4; 1902–1911), Іваницький Б. (1904), Комарнов [Н.]І. (6; 1906–1907), Коптєв О.Б. (24; 1902–1907), Онищенко Ф.Г. (3; 1902–1907), Паліцин П. (2; 1909–1910), Расторгуєва [Н.]Ф. (3; 1902–1911), Родевич В. (6; 1902), Старицька В.Є. (2; б.д.), Старицька Н.[К.] (15; 1902–1918), Старицька О.[О.] (43; 1902–1909), Старицький К.С. (39; 1902–1909), Сталов Б. (3; 1892–1902), Федорюк А.І. (2; 1902, 1906), Цуханов [А.] (4; 1902–1907), Юрченко М. (3; [1907]) та ін.

Матеріали Віри Євгеніївни

Листування

Кореспонденти: Зірінг Н. (4; 1910–1912), Зубова К. (2; 1911), [Карташевська Л.] (37; 1910–1911), Кар[ташевський] В. (3; 1910–1911), [Рекало] (21; 1910–1912), [Рекало] Г.[Є.] (9; 1910–1912), Рекало Є. (32; 1910–1912), Сорокін [А.А.] (3; 1910–1911), Старицька О.[О.] (5; 1910), Цейдлер О. (4; 1911–1912) та ін.

Матеріали інших осіб

Васильєв В. "Про свадьбу", "Життя людське" (1906).

О. А. Іванова, О. П. Степченко

СТАШЕВСЬКИЙ Євген Дмитрович (1884–1938) – історик, економіст.

Народився в м. Зінькові Подільської губернії. Закінчив Тульську гімназію, Університет св. Володимира (1907); викладач Київського комерційного інституту (1908), Вищих жіночих курсів та Київського університету; професор Київського та Кам'янець-Подільського університетів; редактор "Известий" Київського комерційного інституту (1916); директор Близькосхідного інституту (1919); ректор Інституту зовнішніх відносин (1922).

Ф. 161, 35 од. зб. (1918–1936); ф. І, № 46269–46270; ф. ІІІ, № 51106.

Наукові матеріали

Статистичні матеріали, виписки, начерки про розвиток сільського господарства [20–30-і роки XX ст.]; виписки, начерки з історії соціалізму [20–30-і роки XX ст.]; Люстрації та інвентарі Правобережної України XVIII і першої половини XIX ст. як історичне джерело [30-і роки XX ст.]; виписки із документів Київського центрального архіву давніх актів тощо про економіку України XVIII–XIX ст. [30-і роки XX ст.]; начерки, виписки з праць класиків марксизму-ленінізму, партійних документів, монографій про економіку України XVIII–XIX ст. [30-і роки XX ст.]; виписки, начерки, бібліографія про розвиток радянської економіки [30-і роки XX ст.]; опис документів колишнього приватного архіву Плятерів з попереднім історичним аналізом документів, що збереглися (1936).

Рецензії: Порадник з коноплярства для колгоспного бригадира (1936).

Рецензії на праці фондоутворювача

Замечания на исследовательские работы Сташевского в области истории (б.д.).

Матеріали службової та громадської діяльності

Оргпланы социалистической реконструкции сельского хозяйства в системе агроиндустриального комбината [кін. 20-х – поч. 30-х років XX ст.].

Листування

Адресати: Вчена рада Всесоюзного науково-дослідного інституту цукрової промисловості (1929).

Кореспонденти: Левченко І. (1935).

Матеріали інших осіб

ВБУ ВУАН. Сообщение об обслуживании организаций по заявкам, заказам (1930–1934); Всесоюзный научно-исследовательский институт сахарной промышленности. Протоколы, методические указания, программы ([1928]–1936); Досвід ленінградських бібліотек [конспект доповіді] (1934); Г[осударственный] и[сторический] м[узей]. Филиал. Смета, сообщение об открытии и др. (1930–1931); Инструкция бригадам по обслуживанию лесопильных заводов для целей проектирования и строительства гидролизных заводов [20–30-і роки XX ст.]; Колхоз "Червона Україна". Анкеты по урожаю сахсвеклы за 1935 г. (б.д.); УКОПС [Комиссия по изучению производительных сил Украины]. Отчеты научно-исследовательской работы по сах[арной] промышлен-

ности за 1929 г. (1930); Материалы совещаний организаций [Центрального бюро информации труда, статотделов ВСНХ СССР и УССР и др.] по организационным и производственным вопросам (1926); Материалы о деятельности сахаротрестов [20–30-і роки XX ст.]; Научно-исследовательский институт махорочной промышленности. Объяснительная записка к программам и сметам на 1928–1933 гг. (б.д.); Организация и расчеты транспортировки свеклы по дековилькам [кін. 20-х – поч. 30-х років XX ст.]; Островский В. [Об утилизации дубовой тырсы и производстве изделий из дуба] [кін. 20-х років XX ст.]; Ройтбак И. "Планирование народного хозяйства и прикладное планирование промышленности" (1930); Статистические сведения о качестве земли, проданной из имений бывшего Крестьянского поземельного банка и состоящей в залоге на 1-ое января 1918 г. (б.д.); Структура капиталов в сахарной промышленности в связи с формами и методами финансирования ее [20-і роки XX ст.]; Схема программы методологической разработки районирования махорочного, сигарного и желтых табаков производства в связи с перспективами развития сельского хозяйства [кін. 20-х – поч. 30-х років XX ст.].

Літ.: Малий словник історії України.– К., 1997.– С 377.

М. К. Іванникова

СТЕБНИЦЬКИЙ Петро Януарійович (1862–1923) – письменник, громадський діяч.

Діяч петербурзької "Української громади" (1917), комісар у справах України при російському Тимчасовому уряді (1917), міністр освіти (1918), керівник Постійної комісії біографічного словника при ВУАН.

Ф. 244, 687 од. зб. (1872–1922); ф. I, №10859, 12273, 12358, 12565–12578, 123718–123720, 12819–12823, 30866–30869, 34279, 35745, 48873–48882, 49281–49301; ф. III, № 51908–53209.

Наукові і творчі матеріали

К истории польского мятежа 1891 г. (1899); Трезвость и просвещение [кін. XIX ст.]; Народна освіта на Україні [поч. XX ст.]; Экономические очерки [поч. XX ст.]; Судебный пристав [поч. XX ст.]; По поводу предъявленных малороссам обвинений в "сепаратизме" (1904); Справка о цензурных постановлениях, касающихся произведений на малорусском языке (1905–1906); Доля українського слова в Росії (1906); Вічна "Енеїда" [10-і роки XX ст.]; Государственная реформа и национальный вопрос [10-і роки XX ст.]; Кінець гетьманщини і її епі-

гони [10-і роки XX ст.]; [Бібліографічні нотатки для української енциклопедії] [10-і роки XX ст.]; [Нотатки про діяльність газети "Рада"] [10-і роки XX ст.]; [Галиція] (1913); Два универсала (1917); Кирило-Мефодіївське братство (1917); Закон еволюції і право революції (1917–1918); Пантелеймон Куліш (1919); Борис Грінченко [20-і роки XX ст.]; Олекса Стороженко (б.д.); Страшне (1919–1920); Гапкіада (б.д.); Марійка (б.д.); Анатоль Свидницький (1834–1871) (б.д.).

[Перелік тем, над якими працював фондоутворювач] (1881–1920).

Літературні твори: Стихотворения (сборник гимназических лет) (1876–1877); Береза (1891); [Оповідання, нариси, вірші] (1897–1911); Рибка (1914); Осінь (1914–1917); Весілля (1917); Молитва (1917); Именины (б.д.); Картинки (б.д.); Ельдорадо (б.д.); Полька (б.д.).

Переклади: Байрон Д. "Темрява" (1927); Кобылянская О. "Стихотворения в прозе" (б.д.); Нечуй-Левицкий И.С. "Рыбак Панаса Круть" (б.д.); "Старосветские батюшки и матушки" (б.д.).

Рецензії: Ростан. "Принцесса Грёза" [рецензія на виставу у Малому театрі] [кін. XIX ст.]; Франс А. "Пророчий сон", "Повстання ангелів" [переклад Нитки] (б.д.).

Біографічні матеріали

Записна книжка, щоденникові записи (1890–1897); свідоцтва (1897–1921); атестат (1901); посвідчення (1917); автобіографічна довідка (1917); формулярний список (1919).

Матеріали службової та громадської діяльності

"Народные чтения". (Правила проведения их) [кін. XIX ст.]; [Про навчальний процес у міських училищах Києва] [кін. XIX ст.]; Книга для збирання пожертв на спорудження пам'ятника поету Т.Г. Шевченку в м. Києві, видана Стебницькому П.Я. (1908); звіти, протоколи щодо ліквідації Петроградського міського українського лазарету № 177 (1914–1916); протоколи засідання комісії по складанню "Словаря украинского языка" (б.д.); [До питання про український правопис] (б.д.).

Листування

Адресати: Багалій Д.І. (2; 1921–1922), Балицький П.О. (2; 1917, 1920), Голоскевич Г.К. (14; 1915, 1917–1918), Грінченко Б.Д. (9; 1898–1907), Грушевський М.С. (2; 1917–1918), Грінченко М.М. (18; 1910–1917), Житецький П.Г. (32; 1897–1911), Куліш О.М. (8; 1900–1907), Науменко В.П. (б.д.), Нечуй-Левицький І.С. (3; 1905), Русов О.О. (б.д.), Холодний Г.Г. (2; 1911, 1921), Чикаленко Є.Х. (2; 1902–1908), Широцький К.В. (3; 1905), Щітківський І.І. (8; 1910–1917).

Кореспонденти: Алчевська Х.О. (б.д.), Баранюк Д. (2; 1910), Григорів Н.Я. (10; 1911–1912), Грінченко М.М. (2; 1911), Грушевський М.С. (б.д.), Дорошкевич О. (б.д.), Єфремов С.О. (1904), Жебуньов Л.М. (2; 1915); Заїкін Ф.Й. (5; 1910), Квітка К.В. (3; 1906, 1917), Корольов В.К. (3; 1912), Кулжинський М. (2; 1912), Левицький М.П. (5; 1912–1913), Маціевич К. (6; 1911–1913), Немоловський П.І. (3; 1904), Нечуй-Левицький І.С. (1899), Олесь О.І. (20; 1906–1915), Петлюра С.В. (6; 1913–1915), Русов О.О. (1906), Стебницький Я. (2; б.д.), Черкасенко С.Т. (10; 1910–1912), Чикаленко Є.Х. (3; 1904–1912), Федоровський М. (2; 1903, 1912).

Вільні економічні товариства (1897); каса взаємодопомоги літераторів і вчених (1911–1917); Київська єдина трудова школа (1922); Університет св. Володимира (1892); книгарня журналу "Киевская старина" (1898–1905); книговидавництво "Задруга" (1914–1917); комендант Київської фортеці (1913); Комісаріат у справах України в Петрограді (1917); Комітет українського громадянства у Петрограді (1918); Комітет для заснування Всенародної бібліотеки України (1919); Міністерство фінансів (1895–1901); редакція "Вісника фінансів, промисловості і торгівлі" (1897–1899); ректор Університету св. Володимира (1884); санкт-петербурзький градоначальник (1907); товариство "Просвіта" (б.д.); Українська академія наук у Києві (1918–1922); Українське наукове товариство у Києві (1913–1914); Управа ВУАН (1922).

Матеріали інших осіб

Благодійне товариство видання загальнодоступних і дешевих книжок: статут, звіти, журнали засідань, листи (1905–1917); Вороний М. "На день 14 грудня 1918 року" (б.д.); Дело об издании в России полного "Кобзаря" Т.Г. Шевченко (190–1913); Доманицький В. "Хто був Тарас Шевченко" (б.д.); Книга подписки на "Кобзаря" Т.Г. Шевченко и всех расходов на издание его (1906–1910); Т.Г. Шевченко "Кобзар" (1907–1908); [Самійленко В.І.] "Патріотична праця" [поч. XX ст.]; Стебницкий Я. "Проездом" [кін. XIX ст.]; Франко І.Я. "Шалійте, шалійте, скажені кати...", "Гарна дівчино, пахучая квітко..." (1899).

І. В. Клименко

СТЕПАНЕНКО Василь Пилипович (рр. н. і см. невід.) – громадський діяч, народний вчитель, управитель книгарні "Стара громада".

Ф. 205, 73 од. зб. (1889–1928); ф. І, №13914, 30870–30874, 33154, 48883, ф. ІІІ, №4553–4554, 4628, 4645, 11249, 34455–34457, 39464–39521, 43719–43765, 45669–45673, 53795, 63852–63854.

Матеріали службової та громадської діяльності

Лист до українських поетів, письменників і художників про початок друкування альманаху "Терновий вінок" (1907); запрошення на відкриття Кам'янець-Подільського державного українського університету (1918); збори монархічної партії (б.д.).

Листування

Адресати: Гнилосиров В.С. (4; 1889–1892), [Грінченко Б.Д.] (57; 1894–1910), Грінченко М.М. (52; 90-і роки XIX ст. – 1928), Дорошенко Д.І. (1912), Житецький П.І. (б.д.), Куліш О.М. (4; 1901–1908), Левицький О.І. (б.д.), [Модзалевський В.Л.] (3; 1909–1917), [Стешенко І.М.] (2; 1914, 1917), [Стешенко] О.М. (1918).

Кореспонденти: Аркас М.[М.] (7; 1908–1909), Грінченко М.М. (1916), Кащенко А.[Т.] (10; 1917), Куліш О.[М.] (44; 1900–1908), [Матушевський] Ф.[П.] [10-і роки XX ст.] та ін.

Всеукраїнська кооперативна видавнича спілка [1918], Тимчасовий комітет для заснування Національної бібліотеки (1920).

Літ.: Українська загальна енциклопедія. – Л. та ін., б.р.– Т. 3. – С. 193.

С. В. Сохань

СТЕПОВИЧ Андроник Оникійович (1856–1935) – славіст.

Народився у с. Лебединці (нині Серебрянський р-н Чернігівської обл.). Закінчив Чернігівську гімназію, Колегію Павла Галагана в Києві, Університет св. Володимира (1879). Викладав російську словесність в київських гімназіях (1879–1888), слов'янську філологію в Університеті. Професор Київського університету. Директор Колегії Павла Галагана (1893–1906). Засновник приватної чоловічої гімназії в Києві (1907). Професор славістики в Київському інституті народної освіти (1920–1924), почесний член Історичного товариства Нестора-літописця.

Ф. 179, 926 од. зб. (1820 – 30-і роки XX ст.); ф. I, № 1715; ф. III, № 11082–11111; 11214; 11339–11397.

Наукові і творчі матеріали

Студентські конспекти лекцій з логіки, чеської історії, літератури, філософії та ін. (1877); програми курсів з російської словесності; Очерк быта древних славян (чехов) по Краледворской и Зеленогорской рукописи [студентська курсова робота] (1877); Труды В. Небесского по истории средневековой чешской литературы (1879); Історія сербськохорватської літератури по Ягичу і Макушеву; матеріали для сербської етнографії [2-а пол. 70-х років XIX ст.]; списки праць А.О. Степовича і передмова до видання його творів, [1889 – поч. 30-х років XX ст.]; Заметки по старославянской грамматике [кін. XIX ст.]; Сербы [кін. XIX ст.];

Николай Рей из Наглович (1505–1569) [кін. XIX ст.]; Севастиан Кленович (1545–1602 гг.) [кін. XIX ст.]; Кралице – старинное обрядовое празденство на зеленых святках у сербов [кін. XIX ст.]; К вопросу о размере стихотворений дубровицких поэтов [кін. XIX ст.]; Графика у славян [кін. XIX ст.]; [про старовинні рукописні збірники] [кін. XIX – поч. XX ст.]; [історія сербсько-хорватської літератури] [20-і роки XX ст.]; Про чеську історію [20-і роки XX ст.]; виписки з чеських періодичних та ін. видань [кін. XIX – поч. XX ст.]; виписки про болгарську літературу і мову [кін. XIX – поч. XX ст.]; Пушкин у сербохорватов [поч. XX ст.]; Славянские земли [поч. XX ст.]; записи слов'янських народних пісень польською, сербською, хорватською та ін. мовами [поч. XX ст.]; Новейшие работы в области славянской народной песни. (О трудах Л. Кубы) [поч. XX ст.]; К повести Шевченко "Музыкант" [поч. XX ст.]; К малорусской лексикографии [поч. XX ст.]; Семилетие Киевской гимназии А.И. Степовича: к истории среднего образования в России (1913); О засорении русского языка иностранными словами (1913); К 25-летию смерти Г.П. Галагана (25 сентября 1888 г. – 25 сентября 1913 г.) (1913); О четырех рецензиях (изводах) правописательных и 2-х характеристиках языка произведений церковнославянской письменности [після 1913 р.]; бібліографічні нотатки з історії чеської і сербсько-хорватської літератури [після 1913 р.]; К древнеболгарской литературе (після 1913 р.); Памяти А.О. Патера (1922); Новая работа по славяноведению (1925); Новейшие изучения истории украинской литературы (1925); Из воспоминаний о "Старой громаде" [20-і роки XX ст.]; Характеристика сербскохорватской литературы после мировой войны [кін. 20-х років XX ст.]; Сербскохорватская модерная драма [2-а пол. 20-х років XX ст.]; З подробиць реформи 1861 р. Лист Г.П. Галагана про його козелецький і прилуцький маєтки (1927); З споминів про М.В. Лисенка [20-і роки XX ст.]; Из воспоминаний о "Старой громаде" [20-і роки XX ст.]; Новейшее время сербскохорватской литературы (1895–1925 рр.) [2-а пол. 20-х років XX ст.]; Новейшая болгарская поэзия. Николай Лилиев [після 1927 р.]; Бібліографічні замітки до іменного покажчика слов'янських письменників [20–30-і роки XX ст.]; Славянский этнограф и художник Л. Куба (1928–1930); Славянские музыкальные деятели [20-і – поч. 30-х років XX ст.]; По поводу новых украинских переводов инославянской беллетристики [поч. 30-х років XX ст.]; Як не треба перекладати з слов'янської мови на українську (1930); Ярослав Верхлицкий и русская литература; Алоиз Йирасек. Заметка о переводах сочинений Алоиза Йирасека (1930–1933); В.Ф. Тимковский и его путевой дневник (1813–1814 гг.) (1934–1935); Слов'янські літературні етюди (1932); Сто лет

истории славянской литературы как науки (б.д.); Детская литература на Руси (б.д.); Книжные заметки (б.д.); Сбор дружины (б.д.); Из этнографических материалов (б.д.).

Рецензії: Качановский В. "Вестник славянства" (1891); Грінченко Б. "Словарь української мови" 1904 р. (після 1911); Погодин А.Л. "Славянский мир" (1915); "Archiv fur Slavische Philologie" (1928); "Кирило та Мефодій в давньослов'янському письменстві" (1928); Jan Machal. "Slovanskie literatury" (1929); D-r Jozef Pata. "Zavod do studija serbskieho pismowstwa" (1929); Лавров П.А. "Материалы по истории возникновения древнейшей славянской письменности" (1930); Труды Института славяноведения Академии наук СССР (1932); Ludvik Kuba. "Cteni o starem Srbsku" (1932); Ludvik Kuba. "Cesty za slovanskom pisni" (1933) та ін.

Некрологи: Владимир Иванович Ламанский [після 1914 р.]; Игнатий Викентьевич Ягич (1838–1923) (1923); Антон Никитич Ясинский (1864–1933) (1933).

Біографічні матеріали

Анкета члена Будинку вчених, газетні вирізки зі статтями, присвяченими А.О. Степовичу, посвідчення Київського інституту народної освіти про службу у цій установі (1923–1926); Жизнеописание (краткое) проф. Степовича А.И. [після 1930 р.].

Матеріали службової та громадської діяльності

Програми з різних дисциплін у приватній гімназії А. Степовича, вітальна промова у зв'язку з трирічним ювілеєм гімназії, протоколи засідань ради гімназії (1906–1907); доповідна записка міністру народної освіти з клопотанням про надання гімназії прав урядових гімназій (1908); списки учнів гімназії (1910–1913); відомості щодо успішності вихованців гімназії, приходно-видаткова книга гімназії (1911–1913); документи щодо викладання слов'янської філології у Всеукраїнському інституті народної освіти (1920–1923); протоколи зборів комісії з приводу з'їзду слов'янських філологів у Празі (1929) та ін.

Матеріали господарчо-майнового характеру

Рахунки, квитанції, розписки (1891–1923); документи про дім і кімнату А. Степовича (1919–1929).

Листування

Адресати: Радович Е.В. (2; 1921).

Кореспонденти: Абрамович В. (б.д.), Александров Г. (1899), Андрич Н. (1899), Багалій Д.І. (2; 1928), Булаховський Л.А. (3; 1928–1933),

Вазов І.М. (2; 1894), Геппенер М.В. [поч. 30-х років XX ст.], Голубовський П.В. (2; 1904), Горленко В.П. (2; 1887–1904), Довнар-Запольський М. В. (2; б.д.), Дурдік П. (2; 1886–1888), Житецький П.І. (7; 1891–1908), Іконников В.С. (2; 1899–1905), Краєвський С.С. (2; 1908), Козловський Ч. (3; 1910–1916), Кримський А.Ю. (3; 1900–1903), Куба Л. (76; 1884–1935), Кулаковський С.Ю. (1921), Кулаковський П.А. (5; 1899–1902), Коттев П. (1885), Лужницький К. (1886), Ламздорф-Галаган [Є.П.] (17; 1897–1912), Ламздорф-Галаган [К.М.] (28; 1896–1900), Левицький О.І. (1904), Лего Я. (1905), Липський В.І. (4; 1898–1928), Ляскоронський В.Г. (1927), Майков Л.Г. (1899), Мартинов М.Г. (1882), Матушка А. (1887), Молоткова А.К. (4; 1892–1893), Ничипоренко І.І. (4; 1896–1903), Пальмов І. [1899], Папачек П. (1902); Пата Й. (3; 1934), Перетц В.М. (8; 1905–1933), Радченко К.Ф. (3; 1902–1903), Русов О.О. (1892), Сабанєєв (3; 1916), Савченко Ф. (1927), Сазанович І.П. (3; 1885), Сікорський І.О. (3; 1911–1916), Сіповський В.В. (11; 1896–[поч. XX ст.]), Соболевський О.І. (2; 1909–1910), Стасов В.В. (1898); Спекторський Е. (1919); Троціна К.Є. (4; 1892–1895); Флорінська В.І. (2; 1925–19027); Хостик М.М. (3; 1890–1902); Цвєтковський Ю. Ю. (2; 1894–1895); Цирков Т.Н. (4; 1895–[1899]), Шахматов О.О. (5; 1900–1917); Щербина В.І. (4; 1927–1933), Яцимирський О.І. (4; 1901–1916.).

Бібліотека Імператорської Академії наук (1903), Бібліотека Югославської Академії наук (1899), Варшавський університет (1916), Відділення російської мови і літератури Імператорської Академії наук (2; 1903), Друге відділення Академії наук (1916), Історико-літературне товариство при Університеті св. Володимира (1919), Імператорське московське археологічне товариство (4; 1902–1906), Історико-філологічний факультет Університету св. Володимира (2; 1902), Історично-філологічний відділ ВУАН (1928), Історичне товариство Нестор-літописця (24; 1895–1930), Казанський університет (1905), Київська міська публічна бібліотека (4; 1897–1919), Книжне сховище Імператорської Академії наук (1907), Комісія "Критико-біографічного словника письменників і вчених С.А. Венгерова" (8; 1896–1903), Комісія для розбору давніх актів у Києві (1893), Міністерство освіти Болгарії (1907), Рада Острозького Кирило-Мефодіївського братства (1890), редакції журналів, газет "Філологічні записки" (6; 1887–1910), "Славянские известия" (1889), "Киевская старина" (2; 1889), "Крок" (1891), "Северний вестник" (1893), "Киевское слово" (2; 1910), "Русский архів" [історичний збірник] (4; 1901–1902); рада Київського благодійного товариства (2; 1897), рада Київського товариства взаємного кредиту (1902), Правління Київського педагогічного товариства взаємної до-

помоги (4; 1899–1901), Київське літературно-артистичне товариство (2; 1899–1900), Тимчасовий комітет для заснування Національної бібліотеки у м. Києві (1919) та ін.

Листи інших осіб

Делянов І. – Крижанівському Є.М. (1888); Галаган Г. П. – Галагану П.Г. (дядькові) (1848–1863); Куліш П.О. – Галагану Г.П. (1856–1857); Житецький П.І. – Галагану Г.П. (1869) і Галаган К.В. (1896).

Матеріали інших осіб

Экземплярский И.Т. "Семейное начало школы в коллегии Павла Галагана" (б.д.); Ржетовский Е. "Несколько слов относительно нового славянского книгоиздательства" (1911); Сиповский В.Д. "Заперечення з приводу звинувачень у відсутності дисципліни в колегії Павла Галагана" (б.д.); студентські праці зі славістики [20-і роки XX ст.]; Щербина В.І. "З колишнього життя Київського університету. Спомини старого студента" [20–30-і роки XX ст.] та ін.

Фотографії

Перша футбольна команда гімназії А. Степовича. Фото з журналу "Спорт и игры" № 10 (б.д.).

Літ.: Українська загальна енциклопедія.– Л. та ін., б.р.– Т. 3.– С. 194.

С.О. Булатова

СТЕЦЕНКО Кирило Григорович (1882–1922) – композитор, хоровий диригент, педагог, музично-громадський діяч, священик.

Народився в с. Квітки (тепер Черкаська обл.). Закінчив Київську духовну семінарію (1903). Музичну освіту здобув у Києві в музичному училищі Російського музичного товариства та Музично-драматичній школі М. Лисенка (1904–1907). 1907 р. за революційну діяльність висланий з Києва. Викладав співи у школах в Александровську-Грушевському (тепер м. Шахти Ростовської обл.), Білій Церкві, Тиврові (тепер смт Вінницької обл.) (1907–1911). 1912 р. прийняв сан священика і оселився у с. Голово-Русаві (тепер у складі с. Олександрівки Томашпільського р-ну Вінницької обл.). З 1917 р. – у Києві. Працював у Всеукраїнському музичному комітеті відділу мистецтв при Наркомосі УРСР. Керував музично-хоровою секцією музичного відділу "Дніпросоюзу" (1919), брав участь у створенні мандрівних хорових капел, заснуванні музичної бібліотеки та освоєнні нотодрукування. Викладач у Київському музично-драматичному інституті ім. М.В. Лисенка (1920). Професор Київської консерваторії (1921).

Ф. 62, 367 од. зб. (поч. XX ст. – 1955 р.); ф. І. № 36677–36955, 40937–40944, 42016–42038.

Музичні твори

Для хору: Весна прийшла. Слова О. Олеся (1908); Весною. Слова Самійленка (1908); На крилах пісень. У путь. Слова Л. Українки (1911); Содом. Слова О. Коваленка [1911?]; Реквієм. (Пам'яті М.В. Лисенка). Слова М. Вороного (1913); Гей, вкраїнці (1915); На болоті спала зграя лебедина (1917); Живи, Україно. Слова О. Олеся (1917–1920); Весснонька, весно. Слова О. Коваленка (1917); Над нами ніч безрадісна. Слова О. Олеся (1917); Знов весна. Слова Л. Українки [після 1917 р.]; Панахида. (Пам'яті М. Лисенка) (1918–1922); У неділеньку святую. Слова Т. Шевченка (1918); Покинь, мій синочку, ридати. Слова О. Олеся (1918); Радійте, співайте. Слова О. Олеся (1918); Сонце на обрії, ранок встає. Слова О. Олеся (1919); Блажен, благословен. (Пам'яті Вікторова). Слова П. Тичини (1920); Заповіт. Слова Т. Шевченка (1921); Коли вже, ти, сонечко (б.д.); Єднаймося. Слова І. Франка (б.д.); Ніченько, нічка. Слова Чернявського (б.д.); Стоїть Кавказ. Слова О. Коваленка (б.д.); Там на розі. Слова С. Воробкевича (б.д.) та ін.

Кантати: Єднаймося. Слова І. Франка (1910); Шевченкові. Слова К. Малицької (1912); Слава Лисенкові. Слова Пахаревського і Павловського (1920); Прометей (б.д.) та ін.

Солоспіви: Болить душа моя. Слова О. Олеся (1907); В душі моєї сльози. Слова Мирного (1907); А вже весна (1911); На крилах пісень. Слова Л. Українки (1911); Ця пісня тобі. Слова О. Олеся (1918); Чари. Слова М. Вороного (1918); Порвалися струни. Слова О. Олеся (1920); Пещу її. Слова О. Олеся (1920); Хотіла б я піснею стати. Слова Л. Українки (1920); Довольно. Слова Бальмонта (б.д.); Коваль. Слова І. Франка (б.д.); Не співай по весні соловей (б.д.); Обранець. Слова Гейне (б.д.); То була тиха ніч (б.д.); Червоний цвіт. Слова О. Коваленка (б.д.); Моргана (б.д.) та ін.

Канти та пісні духовного змісту: Достойно есть [з присвятою епископу Псковському Сергію] (1903); Венчаніє (1905–1911); Милость мира [з присвятою Лобочевському] (1906); Литургия св. Иоанна Златоустого (1907); 5 українських релігійних кантів (1916), Українські релігійні канти (1916); Заутреня пасхальна (1917–1920), Херувимська № 1–6 (1917–1920); Задостойник на Богоявлення. Задостойник на Благовіщення. Задостойник на Вознесення. Задостойник на пятидесятницю (1919); Ангел вопіяше (1920); Милость спокою (1920); Милость мира (1921); Гімн св. Кирилу і Мефодію (б.д.); Псальма Давида (б.д.) та ін.

Обробки народних та революційних пісень. Колядки, щедрівки: Варшав'янка (1918); Ой, у лузі червона калина (1920); Ой, болить моя головонька (1920); Гей, видно село (б.д.); Ой, у полі дві тополі (б.д.); Ой, послала мене мати (б.д.); Дума про Палія та Мазепу (б.д.); Не

туман з моря, не туман (б.д.); Пливе човен (б.д.); Чи чули ви, люде (б.д.); Чуєш, брате мій (б.д.); Як шов Роман (б.д.).

Бог ся рождає (1907–1910); Ой, на гороньці (1909); Розіграй, Давиде (1918); Українські колядки і щедрівки. Десяток V (б.д.) та ін.

Опери: Дика сила. Опера-мініатюра. Лібретто Черкасенка (б.д.); Івасик-Телесик. Опера-казка. Лібретто Кропивницького (1907–1910); Іфігенія в Тавріді. Драматична сцена з інтродукцією. Текст Л. Українки. Оркестрова партитура (1921); Кармелюк. (Опера). I–II дія (1906).

Музика до спектаклів та вистав: До поеми Т.Г. Шевченка "Гайдамаки" (для хору, солістів, симфонічного оркестру) (1919–1921); Весільні пісні до драми "Дві сім'ї" (для мандолини, балалайки та гітари) (б.д.), до п'єси М. Старицького "За друга" (б.д.)

Для фортепіано: [Мазурка] (б.д.); Марш до ювілею М. Заньковецької (б.д.); Фортепіанні уривки (б.д.).

Для скрипки: Песня без слов (1911); Песня без слов. [Для скрипки та фагота] (1911); Шевченкові. Партії I та II скрипки та віолончелі (б.д.).

Рецензії: Літній театр купецького саду. Українська трупа Колесниченка [1909].

Біографічні матеріали

Анкети, посвідчення та мандати про службу в Київській учительській семінарії (1919), Вищому музично-драматичному інституті ім. М. Лисенка (1920), "Дніпросоюзі" (1920); про участь у II мандрівній капелі "Дніпросоюзу" (1920); посвідчення профспілки робітників мистецтва про недоторканність особи К. Стеценка та його майна (1920); мандат Всеукраїнської православної церковної ради на участь К.Г. Стеценка у підготовці Всеукраїнського православного собору; посвідчення Веприківської парафіяльної ради про обрання К. Стеценка делегатом на Всеукраїнський православний собор (1921); почесні квитки К. Стеценка на вистави Молодого українського театру, на концерти з творів українських композиторів (1918–1919); повідомлення про смерть К. Стеценка та постанова Раднаркому про вшанування пам'яті композитора (1922); реєстр музичної спадщини, що залишилась після смерті К. Стеценка у с. Веприк (1922); "К.Г. Стеценко" [посмертна згадка. Вирізка] (1922); Стеценко Є.А. "Мої спогади з життя К.Г. Стеценка" (1922), Подласова М.В. [Спогади про К.Г. Стеценка] (1955).

Матеріали службової діяльності

Головне управління мистецтв і національної культури УНР та Всеукраїнський музичний комітет відділу мистецтв при Наркомосі УСРР (1917–1920): список документів, розроблених К. Стеценком для ство-

рення музично-освітніх закладів (1917–1919); законопроект про перехід консерваторій, музичних шкіл і музичних класів колишнього "Императорского русского музыкального общества" до відомства Головного управління мистецтв та національної культури та пояснююча записка К. Стеценка до законопроекту (1917–1919); законопроект про перехід до відомства Головного управління мистецтв мистецьких учбових закладів та художньої кустарної промисловості (1917–1918); бюджет педагогічної секції музичного відділу Головного управління мистецтв та національної культури УНР на 1918 р.; кошторис для заснування катедр народної музики у консерваторії та кобзарської школи (1917); проект кошторису для заснування в Києві Державного диригентського інституту (1917); "Статут українських національних оркестрів при музичному відділі Головного управління мистецтв та національної культури УНР" (1918); "Пояснююча записка до законопроекту про затвердження штатів і обрахунку республіканського ім. Лисенка симфонічного оркестру" (1917–1918); "Проект інструкцій по організації народних хорів та оркестрів" (1919); "Законопроект про заснування в м. Києві Української державної опери" та пояснююча записка до нього за підписом М.М. Старицької (1919); "Законопроект про асигнування грошової допомоги українському національному хорові в м. Кам'янці на Поділлі" (1919) (за підписом міністра народної освіти УНР І. Огієнка); пояснююча записка К. Стеценка про необхідність створення музичних факультетів при університетах, зокрема при Подільському українському університеті (1919); меморандум Українського літературно-художнього товариства до Директорії УНР про необхідність створення української опери (1919); "Законопроект Ради Народних Міністрів УНР про асигнування коштів Головному управлінню мистецтв і національної культури на організацію і утримання зразкової музичної бібліотеки" (1919); лист музичних діячів України до Всеукраїнського музичного комітету при Наркомосвіти УРСР про реорганізацію музичної освіти на Україні та протокол з цього питання (1920) та ін.

Матеріали по створенню Української республіканської капели (1919): тимчасовий статут капели, протоколи засідань та списки членів капели, матеріали з фінансових питань та відряджень, доповідна записка про діяльність капели.

Педагогічна діяльність: лист Лубенської повітової шкільної управи з проханням прочитати курс лекцій з методики хорового співу (1918); листування Подільської губернської народної управи з приводу складання підручників зі співу та музики для українських шкіл (1917–1918); список підручників зі співів та музики для різних ступенів

"Єдиної школи" (1918); проект програми зі співів в "Єдиній школі", пояснююча записка К.Г. Стеценка до проекту програми (1918); записки з гармонії (б.д.); "Шкільний співаник. Збірка пісень в легкій розкладці для шкільних хорів" (б.д.)

Всеукраїнська православна церковна рада (1917–1920): лист Тимчасової Всеукраїнської ради із запрошенням взяти участь у роботі по скликанню Всеукраїнського православного собору, квиток учасника Собору (1917–1918); склад хорової комісії при Київській парафіяльній раді; доповідь К. Стеценка на президії Об'єднанних рад українських парафій м. Києва щодо перспектив діяльності музично-хорової комісії по організації співу в українських церквах (1919); доповідна записка про необхідність організації "Зразкової церковної капели при Всеукраїнській церковній раді" (1920); протокол засідань секції церковних співів при Всеукраїнській церковній раді щодо організації церковних хорів (1920); матеріали стосовно організації церковного хору в Софійському соборі м. Києва (1920–1921); матеріали діяльності К. Стеценка як протоієрея Вепріківської парафії – листування з Всеукраїнською православною церковною радою щодо проведення округово-благочинних передсоборних зібрань на Київщині (1921) та митрополитом Київським зі службових питань та з інформцією про хід обговорення статуту церковної ради в справі українізації церков на Київщині (1921–1922) та ін.

Листування

Адресати: Гайда П.В. (1920), Горянський Д.І. (1919), Грінченко Б.Д. (б.д.), Коваленко О.К. (2; 1908–1910), Козицький П.О. (4; 1921), Кулинський В.Ф. (1911), Леонтович М.Д. (3; 1920), Лисенко [О.В.] (1920), Любомирський Г.Л. (2; б.д.), Павловський М.І., Радецький Г. (1922), Серговський (18; 1912, б.д.).

Кореспонденти: Антонович А. (1919–1920), Бондаренко М. (1920), Вознюк М.К. (1921), Глота В. (1921), Грегуль Т. (1921), [Грицаєнко?] (1921), Зайцев П.І. (1917), Кізима М. (б.д.), Козак (1905), Кошиць Сашко (1912), Козицький П.О. (1918), Коломийченко Ф. (1918), Колтоновський Ф. (1921), Костюк Т. (1921), Максимов О.Г. (2; 1920), Маніловський (б.д.), Масиченко М. (2; 1921), Михальчук Т. (1919), Подласова М.В. (2; 1920), Попель О. (б.д.), Приходько О. (1919), Прокопович А. (1921), Прохорова М. (б.д.), Романюк С. (1915), Садківський Ф. (2; 1917), Смолич Є.А. (б.д.), Стеценко П.Г. (1921), Франко В. (1920), Шараєвський (1921), Юркевич М. (1921), Юрков О.М. (1918) та ін.

Матеріали інших осіб

Архангельский А.А. "Достойно есть". Партитура (1908), "Херувим-

ская песнь. № 5". Партитура (1908); [Леонтович М.Д.] "Иже херувим". Для голоса (б.д.); "Ой, вийду я на улицю". Для мішаного хору (б.д.); "Щедрий вечір, добрий вечір..." Для мішаного хору (б.д.); [Лисенко М.В.] "Різдвяна ніч". Партія Чуба (б.д.); Львов А. "Гимн "Боже царя храни". Слова В. Жуковського. Партія альта (б.д.); Михаловский В. "Сватанье на Гончаровке". Партия хора и оркестра (б.д.); Моніушко С. "Галька". Речитатив Йонтека (б.д.); Виноградов. "Херувинская". № 5, "Достойно". Для хора (б.д.); Копылов. "Херувимская". Партитура (б.д.); Лирин. "Херувимская песнь". Партитура (б.д.); Ломакин Г.Я. "Хвалите имя господне". Партитура и голоса (б.д.); Малашкин Л.Д. "Ныне отпущаеши". Партитура и хоровые партии (1908); Панченко. "Во царствии твоем". Партитура (б.д.); Ракитин. "Хвалите имя господне". Партитура и голоса (б.д.); Римский-Корсаков Н.А. "Милость". Партитура и голоса (1913); Турчанинов П.И. "Ныне отпущаеши". Партитура и голоса (б.д.); Черкасенко С.Т. "Гайдамаки" [текст дла хору гайдамаків] (1919); Збірник вокально-хорових творів. Склав В. Трезвінський. 1901–1902; Понятенко Прокіп. [Збірник поезій] (1908); Програма з творів українського композитора К. Стеценка у виконанні Першого українського національного хору (1918) та ін.

Образотворчі матеріали

Михайлів Ю.С. "Каплиця на місці старої церкви в с. Веприк". Акварель (1922); "Группа любителей, участвовавшая в первом представлении пьесы "Вечерницы" П.И. Ницинского". Літографія (1921).

Літ.: Горюхіна Н., Єфремова Л. К.Г. Стеценко.– К., 1955; *Пархоменко Л.О.* Кирило Григорович Стеценко.– К., 1973; *Лісецький С.* Риси стилю творчості К. Стеценка.– К., 1977; Кирило Стеценко. Спогади. Листи. Матеріали.– К., 1981; Мистецтво України : Біог. довід.– К., 1997.– С. 564; Особисті архівні фонди відділу рукописів / Львів. наук. б-ка ім. В. Стефапика.– Л., 1995.– С. 194; *Тичина П.* Подорож з капелою К.Г. Стеценка.– К., 1982; Украинская советская энциклопедия.– К., 1984.– Т. 10.– С. 465.

Т. І. Воронкова

СТЕШЕНКО Іван Матвійович (1873–1918) – письменник, літературознавець, перекладач, громадський та політичний діяч.

Народився у м. Полтаві. Закінчив Київський університет; викладач Київської комерційної школи, Фребелівського педагогічного інституту, Вищих жіночих курсів (1906–1917); секретар та товариш Голови НТШ; директор Тетянівської гімназії для біженців (під час Першої світової війни); товариш Голови громадських організацій Києва (1917); окружний інспектор Київської шкільної округи (літо 1917 р.); генеральний секретар і міністр народної освіти УНР (1917–1918).

Ф. 207, 32 од. зб. (1898–1919); ф. I № 8527–8536, 8545–8546, 8548–8550, 8553, 8562, 8564–8566, 8568–8570, 8572–8574, 8577, 8579–8581, 8584–8589, 8596, 8598–8599, 8603, 8609–8610, 8615–8618, 8622–8623, 8625–8626, 8629–8630, 8633–8634, 8637–8638, 8646, 8650–8652, 8656–8658, 8668, 8670, 8674–8678, 8680–8681, 8686–8688, 8692, 8695, 8697, 8699–8700, 8794, 8807, 8859–8860, 8872, 12540, 12544–2545, 12547, 12549, 12552–12553; ф. III, № 34464, 51116, 638855–63859.

Наукові і творчі матеріали

Праці з літературознавства: [Про Ол. Стороженка] [1899]; Хронологічна канва та "наброски" до біографії Шевченка [кін. XIX – поч. XX ст.]; [Біографія І.П. Котляревського] [поч. XX ст.]; Де обман – там смерть [поч. XX ст.]; Дещо про наш орнамент [поч. XX ст.]; Дитяча література та її задачі [поч. XX ст.]; Марко Вовчок і українські її твори [поч. XX ст.]; Матеріали з історії української літератури. Твори Вас. Чайченка [поч. XX ст.]; Думки про стиль "Енеїди" І.П. Котляревського [поч. XX ст.]; Наукова промова про художньо-літературне значення творів Котляревського та його заслуги [поч. XX ст.]; [Новітня російська література] [поч. XX ст.]; Начерк української літератури XIV–XVIII ст. [поч. XX ст.]; Ідеалізм в поезії Т.Г. Шевченка [поч. XX ст.]; Історична драма. Віршами [поч. XX ст.]; Історія української літератури [поч. XX ст.]; К вопросу о нравственном воспитании учащихся [поч. XX ст.]; [Короткий зміст казок із творів Водовозова, Тихомирова] [поч. XX ст.]; Про "Молодий театр" [поч. XX ст.]; [Про українську драму до 1-ї пол. XVIII ст.] [поч. XX ст.]; [Промова про вільний розвиток культури] [поч. XX ст.]; [Українська література після реформи 1861 року] [поч. XX ст.]; І.С. Нечуй-Левицький (до 35-річчя літературної діяльності) (1904, 1905 рр.); Внішні факти життя Шевченка і характеристика його як людини [1907]; Бібліографія [з історії російської літератури та письма] [10-і роки XX ст.]; Критична замітка на пролегомена Канта [10-і роки XX ст].; Любовь как гроза. [Статья по поводу пьесы Ибсена "Комедия любви"] [10-і роки XX ст.]; [Літературна творчість Марка Вовчка] [10-і роки XX ст.]; В справі української літературної мови, її словника, випущеного видавництвом "Час" [10-і роки XX ст.]; Предисловие ко второму изданию "Критике чистого разума" Канта [1915]; Поет вищої краси М.М. Коцюбинський [10-і роки XX ст.]; Художньо-літературне значення творів І.П. Котляревського та його заслуги (б.д.); Промова з приводу 40-літнього ювілею літературної діяльності Ганни Барвінок (б.д.); Характеристика мировоззрения Котляревского на основании "Энеиды" (б.д.); Характеристика типів "Енеїди" Котляревського (б.д.).

Лекції і матеріали до них: [О бельгийской литературе] [кін. XIX ст.]; (О поэзии) [кін. XIX – поч. XX ст.]; Нова історія [поч. XX ст.]; О Лермонтове [поч. XX ст.]; записки та виписки з експериментальної дидактики з робіт Лая [поч. XX ст.]; История и сущность драми [поч. XX ст.]; [конспект з історії розвитку української культури] [поч. XX ст.]; конспекти та записки з історії України [поч. XX ст.]; [конспекти, різні нотатки з російської літератури XIX ст.] [поч. XX ст.]; [Котляревський Іван Петрович] [виписки, нотатки з різних документів] [поч. XX ст.]; лекції з фольклору [поч. XX ст.]; [лекция по истории возникновения украинской драмы] [поч. XX ст.]; [О Шекспире] [поч. XX ст.]; Древний период русской литературы и обрядов [поч. XX ст.]; Древность украинской народной поэзии [поч. XX ст.]; [виписки з робіт Лескіна і Соболевського зі старослов'янської мови] [поч. XX ст.]; виписки із "Энеиды" [поч. XX ст.]; виписки та нотатки з мовознавства [поч. XX ст.]; виписки та нотатки з української літератури [поч. XX ст.]; [Про Івана Франка] [поч. XX ст.]; [Про Пушкіна] [поч. XX ст.]; [Русская литература в XIX веке] [поч. XX ст.]; [Французская лирика XIX ст.] [поч. XX ст.]; [Характеристика колядок] [поч. XX ст.]; [Характеристика п'єс Островського] [поч. XX ст.]; [чорнові нотатки для лекцій з філософії, логіки] [поч. XX ст.]; Про Шевченка [поч. XX ст.]; История греческой драмы [10-і роки XX ст.]; Английская литература XVIII–XX вв. [10-і роки XX ст.]; [Галицько-українська література XIX ст.] [10-і роки XX ст.]; Конспект лекцій з історії української літератури, читаних на інструкторських курсах у Києві (б.д.); Крам і гроші. Розділ з курсу політичної економії (б.д.).

Переклади: Англійський журнал "Athenceum" про українську літературу (1898); Люсі. "Вірші" (б.д.).

Рецензії: "Кобза" П. Граба издания Б. Гринченко в Чернигове 1898 г. [поч. XX ст.]; [Рецензія на] літературний збірник, зложений на спомин Олександра Кониського у Києві (1903); Рецензия на произведения Лювенского "Батькове вищування" та произведения Кулиша и Щоголева. Издание Б. Гринченко в Чернигове 1898 г. [поч. XX ст.]; [Студинський С. "Котляревський і Артемовський"] [поч. XX ст.]; Єфремов С. "Шевченко" (1914).

Поезії, проза, драматичні твори: "Слово о полку Ігоревім" (український переспів Ів. Стешенка) [кін. XIX ст]; [Станко Враз], його життя і літературна діяльність [кін. XIX ст.]; Східний міф (після Д. Мережковського) [кін. XIX– поч. XX ст.]; Вгасло весело проміння [поч. XX ст.]; Ювілей [поч. XX ст.]; Драма з життя київських студентів-

гімназистів [поч. XX ст.]; Богиня-Фантазія [поч. XX ст.]; Записки психопата XX ст. (автор про самого себе) [поч. XX ст.]; Метелик. [поч. XX ст.]; Історична драма [поч. XX ст.]; Старый пан (последние из Могикан) [поч. XX ст.]; Тіберій [поч. XX ст.]; [Филипи Лосхи] [поч. XX ст.]; По етапу [поч. XX ст.]; Лікар [поч. XX ст.]; Драма із єврейського життя [поч. XX ст.]; Іскра [10-і роки XX ст.]; Щастя бажаєш мені ти (1917–1918); В народі (б.д.).

Біографічні матеріали

Посвідчення для вільного входу до Маріїнського палацу (1917); запрошення на полкові свята (1917); свідоцтво про зарахування на посаду генерального комісара (1918); дозвіл на носіння зброї (1918); посвідчення Генерального комісара Міністерства освіти (1918).

Матеріали службової та громадської діяльності

Протокол загальних зборів членів Київського товариства шовківництва (1903); [матеріали зборів співробітників київських періодичних видань, списки членів, матеріали про громадську роботу І.М. Стешенка, списки членів різних товариств, квитанції про отримання грошей для Київського громадського зібрання "Родина"] (1917); доповідь Київському виконавчому комітету з приводу Комерційного інституту (після 1917 р.).

Листування

Адресати: Житецький П.Г. (2; б.д.), Заньковецька М.К. (1907), Іконников В.С. (1890), Кримський А.Ю. (б.д.), Модзалевський В.Л. (1915), Силенко С. (б.д.), Стешенко К.М. (1906) та ін.

[Комісія по боротьбі з неписьменністю при III відділі Київського міського комітету] [10-і роки XX ст.].

Кореспонденти: Андрієвський В. (1917), Грінченко Б.Д. (1907), Грушевський М.С. (1907), Єрошевич А.І. (1907), Каковський А.Х. (1917), Кошовий Н. (б.д.), Нікітін М.Н. (1917), Стешенко В. (1911), Стешенко (мати) (2; 1907 та б.д.), Стешенко О.М. (14; 1907), Стешенко П.М. (б.д.) та ін.

Спілка українських автономістів-федералістів (1917).

Матеріали родичів І.М. Стешенка

Листи до дружини І.М. Стешенка – О.М. Стешенко з співчуттям з приводу смерті чоловіка та некролог за підписом Поточного В.

Літ.: Верстюк В., Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради : Біогр. довід.– К., 1998.– С. 167–171; Малий словник історії України.– К., 1997.– С. 378;

Павловский И.Ф. Краткий биографический словарь ученых и писателей Полтавской губернии с половины XVIII века.– Полтава, 1912.– С. 194; Українська загальна енциклопедія.– Л., б.р.– Т. 3.– С. 197; Український педагог Іван Стешенко.– К., 1994; Український радянський енциклопедичний словник.– К., 1968.– Т. 3.– С. 395.

М. К. Іванникова

СТОРОЖЕНКИ (родовий фонд).

Андрій Стороженко (рр. н. та см. невід.) – предок Стороженків, старший полковник Запорозького війська (1610). **Андрій Якович** (1791–1858) – дід Андрія Володимировича та Миколи Володимировича. Учасник російсько-турецької та Вітчизняної (1812 р.) воєн. Почав службу в чині підпоручика (1806), закінчив генерал-поліцмейстером (1836). Був головою Слідчої комісії в Царстві Польському (1833), обер-поліцмейстером у Варшаві (1833). Таємний радник, сенатор (1842). Головний директор внутрішніх та духовних справ (1847), з 1850 р. у відставці. **Микола Ілліч** (1836–1906) – літературознавець. Народився в с. Іржавець Чернігівської губернії. Закінчив Московський університет (1860). Працював учителем російської словесності (1862), доктор історії всесвітньої літератури (1878), бібліотекар Московського і Румянцевського музеїв (1893–1902), дійсний статський радник (1898), член-кореспондент Імператорської Академії наук (1899), почесний член музеїв (1902). **Андрій Володимирович** (1857 – р. см. невід.) – філолог, історик. Народився в с. Велика Круча Пирятинського повіту. Закінчив Університет св. Володимира та отримав ступінь кандидата (1879); почесний мировий суддя Переяславського повіту (1884–1892); голова Переяславської повітової земської Управи (1886–1892); предводитель дворянства Переяславського повіту (1912–1916); член Комісії для розбору давніх актів, член Історичного товариства Нестора-літописця, член Чернігівської та Вітебської вчених архівних комісій. **Микола Володимирович** (1862 – р. см. невід.) – Закінчив Другу київську гімназію (1862); отримав ступінь кандидата в Університеті св. Володимира (1886). Працював інспектором народних училищ Чернігівської та Київської губерній (1889–1905), директором Київської жіночої гімназії (1904), Київської Александрівської гімназії (1909). Дійсний статський радник (1908), почесний мировий суддя (1887–1914), гласний Київської Думи (1902–1909), дійсний член Київського відділення Імператорського музичного товариства (1893), член-співробітник Комісії для разбору давних актів (1893), член Історичного товариства Нестора-літописця та Імператорського військового історичного товариства.

Ф. 206, 7 од. зб. (1903–1947); ф. I, № 384, 1211, 10831, 11062, 29786–29811, 43221, 48890–48893; ф. II, № 22680–22895; ф. III, № 7720, 9250, 9471, 9747, 9750, 9813–9814, 13851, 16041, 16086, 29531, 30019, 47142, 51120, 53796, 53798, 64125, 67015.

Родинні матеріали

Листи Андрія Стороженка: підтвердження дворянства, листування з приводу нагород орденами, формулярні списки, метричні виписи тощо; папери козаків; духівниці, купчі, заставні справи, майнові і побутові відношення, описи маєтків, майна (1847).

Матеріали Андрія Яковича

Листування

Кореспонденти: Василевич П.І. (1847).

Матеріали Миколи Ілліча

Творчі матеріали

Новые материалы для биографии Шевченка (б.д.); Две записные книжки Шевченка [2-а пол. XIX ст.].

Листування

Адресати: Косач О. (1903).

Матеріали Андрія Володимировича

Творчі матеріали

Курс слов'янознавства (1877–1878); Историко-филологическое обозрение славянских племен (б.д.).

Листування

Адресати: Антонович Б.В. (1888), Житецький П.Г. (1901), Ківлицький (1891), Лашкевич О.С. (1888), Петров М.І. (1900).

Матеріали Миколи Володимировича

Листування

Адресати: Іконников В.С. (1912), Куліш П.О. (26; 1884–1887), Лашкевич О.С. (1888), Левицький (2; 1889–1895) та ін.

Матеріали інших осіб

Листи гетьманів Івана Кицьковича, Богдана Хмельницького (1847).

Фотографії

Микола Володимирович (1890); маєток Стороженків у селі Велика Круча (1890); родина Стороженків (б.д.)

Літ.: Модзалевский. Малороссийский родословник.– К., 1914.– Т. 4.– С. 785–787, 790; Українська загальна енциклопедія.– Л. та ін., Б.р.– Т. 3.– С. 202; Українська радянська енциклопедія.– К., 1968.– Т. 3.– С. 400; Шевченківський словник.– К., 1977.– Т. 2.– С. 244.

О. А. Іванова

СТРАХОВ Микола Миколайович (псевдоніми – Никифор Косица, Русский) (1828–1896) – філософ, публіцист, літературний критик.

Народився в м. Бєлгороді Курської губернії. Освіту отримав в Бєлгородському духовному училищі та Костромській гімназії. Працював викладачем у Другій петербурзькій гімназії (1861). Член-кореспондент Петербурзької Академії наук (1889).

Ф. 330, 27 од. зб. (1823–1916); ф. I, № 5209–5356; ф. III, № 16837–19420

Наукові і творчі матеріали

Статті: Чтение и собственные размышления [збірка статей, виписок] (1854–1856); бібліографічні виписки та нотатки [50–80-і роки XIX ст. – поч. XX ст.]; Несколько слов о Писемском (1861); Наука и народ [60-і роки XIX ст.]; Национализм. Заметки по весьма важному вопросу [60-і роки XIX ст.]; Народный язык и терминология [60-і роки XIX ст.]; Фейербах как материалист [60–70-і роки XIX ст.]; Жизнь и литература [60–80-і роки XIX ст.]; Свобода воли [60–80-і роки XIX ст.]; начерки статей та виписки філософського характеру [60–80-і роки XIX ст.]; Учение Канта о свободе и воле [70–80-і роки XIX ст.]; О пределах опыта (1868); Заметка о Пушкине [1862]; О Тургеневе [1877]; Мысли без концов [2-а пол. XIX ст.]; [Ап. Ал. Григор'єв] [90-і роки XIX ст.]; перелік праць фондоутворювача філософського та літературного змісту з короткими анотаціями [кін. 90-х років XIX ст.].

Нотатки, уривки статей: про життя і творчість О.І. Герцена, Ф.М. Достоєвського, Л.М. Толстого [2-а пол. XIX ст.]; про літературу та літературне життя [50–80-і роки XIX ст.]; з соціально-політичних, соціально-економічних, природознавчих питань [50–80-і роки XIX ст.]; до історії журналістики [60-і роки XIX ст.]; про Захід, західну культуру, або "западничество" [70–80-і роки XIX ст.].

Нотатки автобіографічного характеру: Опыты (1847–1850); Микроскопические наблюдения (1852); Идеалист (1859); История моих мыслей (1877).

Рецензії: Успенский Г. "Библиотека современного писателя" (1871); Лассаль Ф. "Франц фон-Зикинен" (1873); Стахеев Д.И. "Наследники" (1875); Ницше Ф. "Критика и библиография" [70–80-і роки XIX ст.]; Данилевский Н.Я. "Дарвинизм" (1885); Золя Э. "О современном героизме" [1893]; Ушинський К.Д. "Человек как предмет воспитания" (1894); Данилевский Н.Я. "Россия и Европа" (б.д.) та ін.

Повісті: По утрам (1850).

Вірші: Ласковые речи слышал я не раз [40–50-і роки XIX ст.]; Воскресение [1848]; Ничтожен, жалок человек (1858); Запрос Москве [поч. 60-х років XIX ст.]; Когда душа твоя чиста [60-і роки XIX ст.]; Загадка жизни [70–80-і роки XIX ст.] та ін.

Рецензії на праці фондоутворювача

Радлов Е.Л. "Н.Н. Страхов" (1896).

Біографічні матеріали

Щоденники (1844–1875); подорожна (1852); бланк прописки (1867–1871); дипломи та грамоти різних наукових товариств (1868–1894); свідоцтво про відпустку (1879–1880); грамоти про нагородження імператорськими орденами (1881–1889); метрика про смерть (1896); некрологи та вирізки з періодичних видань про М.М. Страхова (1896); біографічні нотатки І.П. Матченка про Страхова М.М [кін. XIX – поч. XX ст.] та ін.

Листування

Адресати: [Вишнеградський] І.О. (4; [1859–1887]), Григор'єв А.О. (2; [1862]), Данилевський М.Я. (30; [1873]–1885), Достоєвський Ф.М. (2; 1873–1874), Катков М.Н. (8; [1860–1876]), Кашпирєв В.В. (1870), [Ламанський] В.І. (б.д.), [Леонтьєв] П.М. (3; 1859), Майков А.М. (2; 1874–1883), Матченко І.П. (11; 1892–1895), Романов К.К. [вел. князь] (7; б.д), Савченко Н.І. (6; 1846–1860), [Стахєєв] Д.І. (1890), Толстая С.А. (2; 1883, 1895), Толстой Л.М. (3; 1870–1895), Фет (Шеншин) А.А. (2; 1889, 1891) та ін.

Голова Ученого комітету Міністерства народної освіти (1875), рада Московського університету (1858), Публічна бібліотека [1873] та ін.

В архіві Страхова також зберігаються копії його листування з К. Леонтьєвим (18; 1863–1891), І. Скивським (43; 1844–1849) та ін.

Кореспонденти: Антропов Л. (6; 1869–1878), Алєксєєва К. (24; 1892–1895), Бабіков К. (6; 1865–1869), Барсов М. (8; 1879–1883), Бахерахт В. (3; 1895), Берг Ф. (5; 1864–1891), Берс С. (6; 1892), Боборикін П. (32; 1867–1873), Богданов М. (5; 1872–1878), Вінер Б. (35; 1886–1896), Воскобойніков М. (17; 1858–1878), Гамільтон М. (3; 1891–1892), Георгієвський О. (6; 1868–1896), Головацький Я. (8; 1874–1878), Голохвастов П. (19; 1876–1888), Горбунов І.Ф. (5; 1890–1891), Григор'єв А.О. (10; 1860–1864), Гуревич Л. (8; [1891–1892]), Данилевська [О.А.] (4; 1887–1892]), Делянов І. (6; 1889–1893), Енгельгардт Г. (8; [1870]–1890), Енгельгардт М. (1886), Єремєєв М.С. (9; 1876–1882), Звєрєв І.П. (47; 1855–1895), Златков М. (11; 1878–1891), Ітельсон Г. (10; 1884–1892), Кашпирєв В. (11; 1868–1870), Коптєва М. (31; [1865–1875]), Корнілов І. (6; 1874–1889), Кузмінська Т. (6; [1885]–1893), Кусков П. [50-і роки XIX ст.], Кутузов (Голенищев) [А.А.] (18; 1884–1893), Лавров П. (5; [60-і роки XIX ст.]), Ламанський В. (12; 1866–1871), Межаков М. (36; 1873–1890), Менделєєв Д.[І.] [1857], Міллер О.[Ф.] (14; 1868–[1883]), Мілюков О. (1870), Михайлов Д.[Н.] (50; 1880–1895), Нікольський Б. (11; 1894–1895), Огородников П. (8; 1874–1882), Оранський Ф. (63; 1845–1885), Орбинський Р.[В.] (14; 1852–1890), Павлов І.[П.] (11; 1893–1895),

Пантелеєв Г. (6; 1890–1894), Петров Н. (1895), Покровський [М.] (33; [1862–1881]), Полонський Я.П. (4; 1864–1890), Радлов Е. (4; [1884–1887]), Раєвський П. (4; [1890]), Ренненкампф [М.К.] (9; 1869–1871), Розанов В.[В.] (103; [80–90-і роки XIX ст.]), Романов К. (вел. князь) (9; 1887–1894), Стахєєв Д. (116; 1870–1895), Стахєєва Л. (18; 1879–1891), Соловйов В. (40; 1879–1890), Семенковський [В.Н.] (11; [80–90-і роки XIX ст.]), Семенов М.[П.] (44; (1870–1895), Серов [О.М.] (2; 1867–1868), Случевський К. (2; [1870]), Танєєв С.[І.] (1895), Тиблен М. (7; 1861), Толстая С.А. [70–і роки XIX ст.], Третьяков [П.М.] (3; [1867–1875]), Фет (Шеншин) А.А. (б.д.), Філевич І.[П.] (6; 1890–1894), Цертелєв Д.[М.] (12; 1887–1891), Чупров [О.І.] (19; 1863–1869), Шебальський [Н.] (3; [1865–1883]), Шепелєв М.П. (10; 1889–1895), Шестаков І.[О.] (63; 1863–1877), Шперк Ф.Е. (4; 1895–1896), Штакеншнайдер О. (41; 1875–1895), Щеглов Д.Ф. (7; 1861), Щеглов І. (псевдонім І.Л. Леонтьєва) (11; 1891–1895), Юпатов І. (2; 1894, 1896), Юр'єв С.[А.] (3; 1879–1880), Якимов П. (7; 1852–1879) та ін.

Антропологічне товариство (1893), Імператорська Академія наук (5; 1888–1893), Психологічне товариство при Московському університеті (3; 1885–1894), редакції газет і журналів: "Вопросы философии и психологии" (2; 1891, 1895), "Живописная Россия" (1878), "Журнал Министерства Народного просвещения" [кін. 80 – поч. 90-х років XIX ст.], "Зоря" (11; 1868–1870), "Известия С.-Пб. Славянского благотворительного общества" (34; 1883–1885), "Новое время" [80–90-і роки XIX ст.], "Новости" (б.д), "Русская мысль" (2; 1883), "Русское обозрение" (16; 1887–1894), "Русское слово" (1862), "Русь" (3; 1883–1885), "Северный вестник" (9; 1891–1895), Слов'янське благодійне товариство (5; 1882–1894) та ін.

Листи інших осіб

Арендт І. – [Данилевському М.] (1877); Павлов І.В. – Данилевському М.Я. (11; 1882–1883); Соловйов В. – Стахєєву Д.І. (1880).

Матеріали родичів М.М. Страхова

Особисті документи батька М.М. Страхова – П.М. Страхова (1823–1875); родинне листування (1839–1884).

Матеріали інших осіб

Бабиков К. "Памяти друга" [2-а пол. XIX ст.]; Энгельгардт М.О. "Богатырь" (1886); Маляревский И.В. "Бегство" [2-а пол. XIX ст.]; Кусков П. "Демон" (1850); Полонский Я. "Просительное послание" [до Минаєва] [поч. 60-х років XIX ст.]; Случевский К. "Вы, тропинки

темные" (б.д.); Стахеев Д. "Маститый муж, прими привет..." [1870]; Тютчев Ф. "Здесь некогда могучий и прекрасный" [1867] та ін.

Т. В. Міцан

СТРАШКЕВИЧ Володимир Михайлович (1875–1962) – мовознавець.

Випускник Київської семінарії, Петербурзької духовної академії (1895–1898) та Петербурзького археологічного інституту; викладач латинської та української мови у Києво-Софійському духовному училищі (1900–1918); член-редактор Інституту української наукової мови ВУАН (1924–1929); науковий співробітник Архівного управління у м. Воронежі (1930–1932); викладач латинської мови у мединститутах та медичних школах м. Воронежа (1932–1942); викладач латинської та української мов у Вінницькому державному педагогічному інституті ім. М. Островського (1944–1959); кандидат філологічних наук.

Ф. 140, 150 од. зб. (1885–1962); ф. III, № 6898–6904, 39538–39543.

Наукові матеріали

Підручники та словники: Етимологічний словник загальнонаукової та соціально-політичної термінології. Ч. I: слова, терміни, побудовані на латинській мовній основі [40–50-і роки XX ст.]; Етимологічний словник загальнонаукової та соціально-політичної термінології. Текст та картотека (1955); Елементи латинської лексики в сучасній загальнонауковій та соціально-політичній термінології. (Семантика і словотвір) (1957); Лексичні елементи загальноіндоєвропейської мови – основи в словниковому складі сучасної української мови. Словник з передмовою (1959) та посібник [1959–1961]; Лексика східнослов'янських мов у порівняльно-історичному висвітленні. Посібник (1961).

Статті: Лінгвістична школа молодограматиків [50-і роки XX ст.]; Характерні для сучасної термінологічної лексики латинські префікси [50-і роки XX ст.]; Проблема викладання класичної лексики (семантика і словотвір) (1950); Нарис з історії термінології східнослов'янських мов [1953–1958]; Відкриття (1955); В справі укладання етимологічного словника української мови [1956–1957]; Сто рядків тексту Вергілієвої "Енеїди" у перекладі С. Руданського, опублікованому в галицькій "Правді" 1874 р. [1958–1959]; Лексика східнослов'янських мов у порівняльно-історичному висвітленні (1958); Омоніми чи омофони (питання термінології) (1958).

Доповіді: [Внутрішні закони розвитку мови] [50-і роки XX ст.]; До питання про зміст термінологічного слова "омоніми" [50-і роки XX ст.]; До питання про місце синтаксису в інститутських курсах латинської

мови та про "ухил в стилістику" (1951); Нарис з історії наукової термінології сучасних слов'янських мов [1951]; [Боротьба за культуру мови студентів] [1953]; Принципи побудови лекційного курсу порівняльної граматики східнослов'янських мов на заочному відділенні (1958); Структуральний напрям у сучасній лінгвістичній науці (1958).

Лекції і матеріали до них: Дієприкметник як форма дієслова [40–50-і роки XX ст.]; Суфікси і префікси [40–50-і роки XX ст.]; Закономірності, простежувані в сучасних східнослов'янських мовах як наслідок занепаду ъ і ь староруської мови [50-і роки XX ст.]; Відповідності між мовами однієї лінгвістичної сім'ї [50-і роки XX ст.]; курси лекцій та практичних занять з латинської мови, читаних у Вінницькому державному педінституті ім. М. Островського (1947–1958); конспекти лекцій з староруської та старослов'янської мов, читаних у Вінницькому державному педінституті ім. М. Островського (1953–1954).

Методичні розробки: За якими принципами складати посібник до інститутського курсу порівняльної граматики східнослов'янських мов [50-і роки XX ст.]; [Про викладання латинської мови в педагогічних інститутах] [50-і роки XX ст.]; Проблеми викладання класичної лексики на факультеті іноземних мов (1954); [Про написання наукових студентських праць] [1956–1958].

Рецензії: Мельничук А.С. "К оценке лингвистического структурализма" [50-і роки XX ст.]; Попов П.В. "Союз "да" в мезенском говоре" [50-і роки XX ст.]; Гетьман Т. "Ленін і Сталін про мову" (1950); Баймут Т.В. "Короткий нарис порівняльної граматики російської та української мов" (1954); Терещенко Л.С. "Украинские говоры Южного Побужья" (1954); Доленко М.Т. "Складні прикметники в сучасній літературній мові" [1956]; Доленко М.Т. "До вивчення значень і стилістичних функцій складних слів у творах письменників дожовтневого періоду" [1957]; Колесник І.С. "Подолання діалектизмів у мові учнів Буковини" [1957]; Охріменко М.Л. [Словник з старослов'янської мови] (1957); Герман А.Д. [Значення возз'єднання України з Росією в історії розвитку української мови] [1957–1958]; Доленко М.Т. "Славістичне мовознавство про словотворення (словоскладання) та його розвиток" (1958); "Очерки по сравнительной грамматике восточнославянских языков" (1958); Побідаш В.К. "Лексичні особливості мови села Пустовійти Уланівського району Вінницької області" (1958); "Порівняльна граматика української і російської мов" (1958); Регушевський Є.С. "Граматична термінологія в науково-публіцистичних працях І.Я. Франка" (1959).

Бібліографічні виписки із стародруків бібліотеки ім. К.А. Тиміря-

зєва [50-і роки XX ст.]; виписки із творів К. Паустовського, С. Руданського, М. Некрасова та ін. [50-і роки XX ст.].

Рецензії на праці фондоутворювача

Білецький А.О. "Дослідження з історичної лексикології східнослов'янських мов (елементи латинського походження)" (1949); Белецкий А.А. "Страшкевич В.М. "Проблема изложения классической лексики (семантика и словообразование)" (1950); Горная П.Г., Попов П.В. "Страшкевич В.М. "К вопросу о содержании терминологического слова "омонизм" (1954); Попов П.В. "Страшкевич В.М. "Нарис з історії наукової термінології східнослов'янських мов" (1957); Почепцов. "Страшкевич В.М. "Етимологічний словник загальнонаукової та соціально-політичної термінології. Ч. І" (1955).

Біографічні матеріали

Особова справа (метрична виписка, диплом, довідка тощо) (1885–1955); диплом кандидата наук (1954); вітальні адреси з нагоди ювілеїв (1926–1956); "Сторінки з автобіографії" [1958]; "Повідомлення про шкільні роки" (1959–1961); "Згадки при певній нагоді". [Спогади] (1961).

Матеріали службової і громадської діяльності

Матеріали про захист кандидатської дисертації (виписки із протоколу, довідки, листування та ін.) (1947–1950); матеріали про діяльність у Вінницькому державному педагогічному інституті ім. М. Островського (1948–1959); екзаменаційні білети з української та латинської мов (1955–1958); зауваження кафедри української мови Вінницького пединституту ім. М. Островського на резолюцію наради лінгвістів (1956).

Листування

Адресати: [Білецький] А.О. [50-і роки XX ст.], [Бірюк] Я.Д. [50-і роки XX ст.], Булаховський Л.А. (1959), Грінченко Б.Д. (1903–1905), [Лисенко] О.М. (б.д.), [Регушевський] Є.С. (1959) та ін.

Кореспонденти: Гри[цютенко] І.Є. (1954), Кириченко І.М. (1953), Павлович М. (1953), Потупейко М.М. (б.д.), Тимченко Є. (1945), Юденич О.М. (1958) та ін.

Книги з дарчими написами

Дарувальники: Герасименко В.Я. (1959); Грицютенко І.Є. (1960); Регушевський Є.С. (1959); Страшкевич О.М. (1951; 1959); Юхимович В.Л. (1955).

Матеріали інших осіб

Каутський К. "Передмова" (1917); Р[ибніков] М.Р. "Другу". [Вірш на

смерть Страшкевича В.М.] (1962); Регушевський Є.С. "І.Я. Франко про походження та специфіку мови" (1959); Юхимович В.Л. "Володимиру Михайловичу Страшкевичу в день 80-річчя" (вірш) (1955); програма з латинської мови для педагогічних вузів, підготовлена відділом педвузів Міністерства освіти УРСР (1952).

Фотографії

Страшкевич В.М. [1910–1920].

М. К. Іванчікова

СУРОВЦОВА-ОЛИЦЬКА Надія Віталіївна (1896–1985) – літератор, перекладач, громадська діячка, діячка міжнародного жіночого руху.

Народилася в м. Києві. Слухачка Вищих жіночих Бестужевських курсів у Петербурзі (1912). Завідувала відділом преси в Міністерстві закордонних справ у Києві (1918). Закінчила Віденський університет і отримала ступінь доктора філософії (1920). У 20-х роках була однією із засновників та заступником голови президії Спілки поступових журналістів у Відні. Член Інтернаціональної жіночої ліги миру. Член Спілки письменників України, постійний перекладач Держвидаву (1925). Репресована у 1927 р. Після реабілітації (1956) на громадських засадах брала участь у роботі Уманського краєзнавчого музею, Товариства охорони пам'яток, у створенні Уманської картинної галереї.

Ф. 284, 1830 од. зб. (1920–1982).

Наукові і творчі матеріали

Новели, оповідання: По той бік (1924–1927); Місто на селі (1925); Перше травня на Україні (1925); Шахтарка Оля (1927); Было или не было (1943); Мышь (1943); ТЭС № 3 (1944); Брацлавський цадик (1970); Скалки. Начальничек. Павук (1979–1980); Чорна кішка (1980); Латвія. Кокнесе [50-і роки XX ст.].

Спогади: Вдома. Москва–Харків–Москва (1925–1927); Одиночество (1958); Шевченко (1964); Ювілейна дата (про Шолома-Алейхема) (1966); Лесь Курбас. 1917–1927–1937 (1967); 75-летие С.Л. Билинкиса (1967); Кулик (1969); В путь [50-і роки XX ст.]; [Спогади] [50-і роки XX ст.]; Спогади. 1896–1927 [50-і роки XX ст.]; Гнат Хоткевич. Зі спогадів сучасника [60-і роки XX ст.]; Дещо про Кулика як художника-етнографа [60-і роки XX ст.]; Думки та спогади про Олеся [60-і роки XX ст.]; Лесь Курбас. Артем Хомик [60-і роки XX ст.]; Несколько слов о Г.М. Хоткевиче [60-і роки XX ст.]; Спогади про Мирослава Ірчана [60-і роки XX ст.] та ін.

Статті: Нова книжка (1963); Священні дні Уманщини (1963);

Про парк Софіївку (1965–1971); Напровесні (1967); До відзначення селянського повстання 1768 (1968); Уманська виставка народної творчості. Розписи сестер Гоменюк (1970); Знаменна дата. 50-річчя жіночого журналу "Робітниця в Канаді" (1971); Івана Купала у Вишнополі [60-і роки XX ст.]; Любити сучасне – знати його майбутнє [60-і роки XX ст.]; Обереги [60-і роки XX ст.]; Пам'ятки-сувеніри [60-і роки XX ст.]; Про давнє і сучасне [60-і роки XX ст.]; Солов'ї та радіомовлення [60-і роки XX ст.] та ін.

Переклади: "Десь там на світі..." [60-і роки XX ст.]; Сінерва Е. "Обмінчя" (б.д.); "Учень Тартіні" (б.д.); "Фермата" (б.д.) та ін.

Рецензії: Роготченко О.П. "Уманское чудо" (1973).

Матеріали до довідника про видатних людей Умані – список, біографічні нотатки [70-і роки XX ст.].

Біографічні матеріали

Разумовський В. "Надія Суровцова". [Некролог] (1928); вітальний адрес київських друзів з нагоди 65-річчя Н.В. Суровцової (1961); привітання Н.В. Суровцової делегатам XIII з'їзду Товариства об'єднаних українських канадців (1968); Кравчук П.І. "Наша співробітниця (до 75-річчя Надії Суровцової)" (1971).

Листування

Адресати: Данилова К.І. (86; 1935–1964), Зведринь О.Ю. (85; 1954–1970), Коссак В. (1923), Кравчук П.І. (4; 1962–1965), Лоєк Є. (10; 1966, б.д.), Смолич Ю.К. (1962), Сулинський С.К. (1956), Ярошенко А.Д. (б.д.) та ін.

Кореспонденти: Алдан-Семенов А. (б.д.), Антоненко-Давидович Б.Д. (15; 1971–1977), Бажан М.П. (73; 1966–1977), Білінкіси (20; 1968–1976), Боберські (11; 1970–1977), Бугай С.М. (6; 1961–1976), Будзан А. (5; 1964–1970), Бутич І.Л. (8; 1966–1968), Візир М.П. (2; 1971), Власенко-Луцька Д.М. (6; 1962–1967), Вовк А. (11; 1963, б.д.), Гаврильченко М.Ф. (3; б.д.), Гарасєва Т. (6; 1976–1977), Говорова З.Р. (3; 1973–1976), Годованець М. (2; 1970–1971), Головчак І. (4; 1971–1974), Гончар І.М. (9; 1962–1971), Григорович Є. (3; 1973), Губенко В.О. (101; 1958–1970), Данилова К.І. (16; 1945–1970), Дашкевич Я.Р. (128; 1963–1977), Демуцька В. (5; 1968–1970), Дейч А. (б.д.), Добровольський С. (1969), Доманицька Н.І. (3; 1963–1976), Донець Г. (1969), Дорошенко К.П. (б.д.), Журахович С. (22; 1962–1970), Зведринь О.Ю. (6; 1961–1968), Зелена М.Г. (4; 1964), Зленко Г.Д. (2; 1970), Ісаєвич Д. та Я.Д. (3; 1964–1973), Кавалерідзе І.П. (1970), Качуро Ю.І. та Ю.Ю. (9; 1968–1976),

Климчук М.В. (1973), Козицькі-Степанови (2; 1963), Коковський М. (7; 1953–1964), Колета Р. (2; 1968–1969), Комарницький М.Ф. (7; 1962–1977), Коротич В. (б.д.), Корчак-Чепурківський Ю. (71; 1957–1969), Косарик Д.М. (б.д.), Коцюбинська І.М. та М.Х. (12; 1964–1976), Кочур Г.П. (14; 1967–1977), Кравчук Л.П. (16; 1962–1970), Кравчук П.І. (56; 1962–1977), Кульська І.К. (9; 1977), Кудрицька А. (17; 1965–1970), Кутинський М. (9; 1968–1970), Лабінський М.Г. (5; 1965–1968), Лашкарьов В.Є. (6; 1967–1969), Левицька І. (1976), Левицька О.Ф. (15; 1965–1976), Лоєк Є. (60; 1965–1977), Малашенко О.М. (8; 1961–1970), Матейко К.І. (18; 1962–1977), Меєрович В.Л. (22; 1965–1972), Міллярчук-Войтовський Г.Я. (4; 1974–1976), Мицик В. (2; 1964–1967), Неверлі М. (3; 1967–1969), Олицька К.Л. (2; 1968), Панов В. (6; 1961), Панч П.Й. (14; 1958–1970), Первомайський Л.С. (20; 1958–1970), Петкевич С. (48; 1962–1977), Петрашевич Г. (1961–1964), Піаніда Б.М. (6; 1961–1976), Півторадні В.І. (7; 1962–1972), Погребенник Ф.П. (7; 1966–1973), Полянкер Г. (6; 1961–1977), Попович Є. (3; 1968), Рубан П.В. (1974), Садовська Г. (1970), Світличні (3; 1970–1974), Сидорович С.Й. (61; 1962–1976), Скорики М. та С. (6; 1964–1970), Скрипник М. (1971), Смілянські Л. та В.Л. (4; 1961), Смолич Ю.К. (18; 1961–1976), Стефанович В.А. (9; 1974–1977), Тарновський М.М. (64;.1962–1977), Тичина П.Г. (2; б.д.), Фіголь Д.І. (4; 1961–1971), Хоткевич П.В. (9; 1966–1970), Цимбал Т.І. (3; 1971–1972), Якимчук М.Д. (6; 1961–1966), Ярошенко А.Д. (5; 1964–1965), Ясенецький Г.І. (40; 1964–1977), Ящуржинська Л.П. (18; 1966, б.д.) та ін.

Книги з дарчими написами

Дарувальники: Алдан-Семенов А.І. (1963), Бажан М.П. (5; 1966–1976), Білінкіс Я.С. (1960), Бугай С.М. (1958), Будзан А.Ф. (1960), Бутич І.Л. (2; 1968–1970), Візир М.П. (1966), Гуцало Р., Кудрицький А. (1930), Далавурак С.В. (1960), Дашкевич Я.Р. (5; 1962–1969), Діденко О.П. (1970), Добровольський С.П. (1969), Драч І.Ф. (1970), Дубров М.І. (1960), Журахович С.М. (4; 1960–1965), Качуро Ю. (1971), Коцюбинська І.М. (1965), Корчак-Чепурківський (3; 1957), Кочур Г.П. (1969), Кравчук П.І. (7; 1961–1976), Кривулько Д.С. (1961), Крип'якевич І.П. (2; 1961–1966), Кульська І.К. (1958), Курська-Досвітня М. (1966), Матейко К.І. (4; 1959–1963), Панч П.Й. (2; 1956–1959), Первомайський Л.С. (2; 1967–1970), Полянкер Г.Й. (1961), Райт-Ковальова Р. (1967), Світличний І. (1970), Сенів І.В. (1961), Смілянський Л.І. (1960), Смолич Ю.К. (4; 1962–1970), Сосюра В.М. (1957), Суха Л.М. (1959), Тарновський М.М. (11; 1957–1976), Цегельник Я.Х. (1962), Флорова М.Ф. (1964), Ярошенко А.Д. (1961).

Матеріали інших осіб

Бажан М.П. "Дощовий прелюд. (З Уманських спогадів)" (б.д.); Билинкис Л.М. "Гражданская война на Украине и евреи. Воспоминания. Ч. I–II" (б.д.); Білінкіс Л.М. [Про життя та діяльність Довгалевського та Мілованова] (б.д.); Грім О. "Спогади про Петра Петровича Курінного" (б.д.); Гудима І.О. "Білінкіс Семен Лазаревич. Біографія" (б.д.); Гудима І.О. "Волошин Михайло Романович. Біографія" (б.д.); Гудима І.О. "Давидов Микола Федорович. Біографія" (б.д.); Гудима І.О. "Динерман Ісай Борисович. Біографія" (б.д.); Гудима І.О. "Крамаренко Євгеній Юрійович. Біографія" (б.д.); Гудима І.О. "Крамаренко Юрій Левович. Біографія" (б.д.); Гудима І.О. "Крамаренко Юрій Юрійович. Біографія" (б.д.); Гудима І.О. "Хохол Олена Миколаївна. Біографія" (б.д.); Гудима І.О. "Чалий Іван Омелянович. Біографія" (б.д.); Долматовський Є. "Тут поховано в'язнів, що в Уманській ямі...". Вірші. Переклад М. Бажана (б.д.); Комарницький М. "Короткі біографічні нотатки про галичан, що перебували на Уманщині, брали участь в уманській пресі тощо" (1967); Комарницький М. "Матеріали про Уманський музей з уманських газет 1924–1941 років" (1957); Чужий Андрій (Сторожук Андрій Антонович). "Автобіографія" (1970); Фрей С. "Гість з Канади" (1964); газетні вирізки про парк "Софіївка" (1965–1967); газетні вирізки зі статтями П.І. Кравчука, Н.В. Суровцової (1962–1970); "Тора" (П'ятикнижжя) (б.д.).

Образотворчі матеріали

Вивальнюк Н. "Будинок колишньої аптеки "Калиновського". Малюнок (1924); Коломієць. "Синагога на старому базарі в Умані". Малюнки (1921); Будинок Уманської синагоги до Коліївщини. Малюнок (б.д.).

Фотографії

Суровцова Н.В. (9; 1920–1967), друзі та знайомі Н.В. Суровцової (20; 1920–1980), фотографії різних місць (Колима, Умань) (9; 1950–1970).

Літ.: *Коцюбинська М.* Під осінь воно видніше... // Україна.– 1989.– № 32/33; *Лук'янова Л.М.* Зі спогадів Н.В. Суровцової // Слово і час.– 1990.– № 5; *Суровцова Н.* Листи.– К., 2001.– Кн. 1.

Т. І. Воронкова

ТАРАНУШЕНКО Стефан Андрійович (1889–1976) – мистецтвознавець, музейний працівник.

Народився в м. Лебедині (тепер Сумської області). Закінчив історико-філологічний факультет Харківського університету (1916). Очолював Республіканський музей українського мистецтва у Харкові (1920–1933). Професор Харківського художнього інституту (1924–1929). Працював у Курській обласній картинній галереї (1938–1950). Завідувач фондами Астраханської картинної галереї (1950–1953). З 1953 р. по 1963 р. працював у Києві в Академії архітектури.

Ф. 278, 6285 од. зб. (1812–1981).

Наукові та творчі матеріали

Иконография украинских иконостасов (1916); О церковных древностях и их изучении (1916); Пам'ятки мистецтва старої Слобожанщини (1922); Музей українського мистецтва у Харкові [не раніше 1925 р.]; Українське малярство (1929); Кераміка за феодальної доби на Україні [1929–1933]; Василь Кричевський (1929); Порфирій Мартинович (1931–[1958]); Селянське житло південної Слобожанщини (1931–1958); [Про мистецьке життя Західної України] (1932); Народное зодчество Западной Украины (1941); Українські народні меблі [1944, 1957]; Жизнь и творчество В.Г. Шварца [1946–1949]; В.И. Касиян (1947); Архітектура у творчості Т. Шевченка (1954); Урядові будівлі Гетьманщини XVIII ст. (1955); Вітряки (1957); Поліське народне житло (1959); Киевская полковая канцелярия (1959); Художниця Стефанія Методіївна Гебус-Баранецька. (Співець Гуцульщини) (1959); Акварель Т.Г. Шевченка "Пожежа в степу" (1960); Тарас Шевченко-художник (1961); Кам'яниця Константиновича в Чернігові (1961); Український іконостас (1961); статті про митців і діячів мистецтва та культури для "УРЕ" (1962–1963); Постройки украинского Полесья (1963); Українські килими

(1964); Український період в творчості Володимира Боровиковського (1968); Дві волинські пам'ятки станкового малярства XVI віку (твори Федуска із Самбора й Григорія Босиковича) (1971); Майстер Панас Шолудко (1971); статті про митців і діячів мистецтва та культури для "Словника художників України" (1971); Житло старої Слобожанщини (1973); Харківський Покровський собор-пам'ятка Слобожанської культури XVII ст. (1973); Найстаріша пам'ятка дерев'яної монументальної архітектури Лівобережної України (церква Троїці в Пакулі) (1973); Монументальна дерев'яна архітектура Лівобережної України (б.д.); До питання про творчий метод Г. Нарбута (б.д.) та ін.

Підготовчі матеріали до праць: блокноти (1915 – [20-і роки XX ст.]); перелік населених пунктів, де зроблені обміри (1915–1966); нотатки з іконографії (1916–1960); опис килимів з Першої виставки української старовини в Лебедині (1918) та з Музею українського мистецтва у Харкові (1923); нотатки до російсько-українського словника мистецтвознавчих термінів [10–20-і роки XX ст.]; нотатки з подорожі по Слобожанщині (1927); Хати Лебедина (обміри, малюнки тушшю, нотатки, фотографії) [20-і роки XX ст.]; нотатки до доповіді про М.Ф. Сулимова [20-і роки XX ст.]; обмірні креслення пам'яток архітектури Поділля, Полісся, Полтавщини, Слобожанщини, Чернігівщини та ін. [20–50-і роки XX ст.]; матеріали до довідника про Курську обласну картинну галерею (1947); матеріали до брошури "В.В. Стасов – художественный критик" [кін. 40 – поч. 50-х років XX ст.]; Дерев'яне будівництво Лівобережної України XVIII ст. (план книжки, нотатки, фотографії, креслення) (1956–1969); тези повідомлення про акварель Т.Г. Шевченка "Пожежа в степу" (1960); Архітектура урядових будівель Лівобережної України XVIII ст. (креслення, негативи, фотографії) (б.д.), Біографічні нотатки про І.С. Макушенка (б.д.); Зразки надгробків на старому єврейському кладовищі у Кам'янці-Подільському (б.д.); креслення та описи церков Слобожанщини, Полтавщини та ін. (б.д.); матеріали до історії українського мистецтва (б.д.); нотатки до нарису про В.Г. Литвиненка та матеріали до реєстру його творів (б.д.); нотатки з різних питань мистецтва (б.д.); нотатки та виписки з історії Лебедина та Лебединського повіту (опис до генерального плану міста і повіту) (б.д.); нотатки про пам'ятки мистецтва Києва та Київщини, Волині, Поділля, Полтавщини, Слобожанщини, Чернігівщини та ін. (б.д.); нотатки про Я.Л. Музику (б.д.); нотатки про експонати Полтавського музею (б.д.); нотатки про писанки, плахти та ткацтво, українську кераміку та металопластику (б.д.); нотатки про українську

книжкову графіку (б.д.); підготовчі матеріали до публікації "Переписка В.Г. Шварца" (бібліографія) (б.д.); Різьба по дереву (нотатки, фотографії) (б.д.) та ін.

Лекції та матеріали до них: про Айвазовського І.К. (1947), Баженова В.І. (1943), Брюллова К.П. (1952), Васильєва Ф.О. (1950), Левітана І.І. [1950–1951], Полєнова В.Д. (1942) та ін.; нотатки до циклу лекцій "Русское искусство XVIII–XIX вв." [40-і роки XX ст.]; Академия художеств и передвижники (б.д.) та ін.

Рецензії: Шміт Ф.І. "Мистецтво Русі-України" (1919); Бернштейн Г. "Кераміка" (1925); Січинський В. "Архітектура старокнязівської доби" (1927); Дяченко М. "Орнаментика та український орнамент" (1928); Вовк Ф.[К.] "Студії з української етнографії та антропології" (1928); Білецький П. "Г. Нарбут. Життя та творчість" (1957); Врона І.І. "Михайло Дерегус" (1957), "Анатолій Галактіонович Петрицький" (1966); Свєнціцька В.І. "Нарис історії розвитку іконостаса в західних областях України у XIV–XVIII ст." (1962); Логвин Г. "Украинское искусство X–XVIII вв." (1963); Спаський І.Г. "Українські дукачі, їх форма, техніка та походження" (б.д.); рецензії на збірки: "Виставка тканин" (каталог) (1927); "Український музей, зб. 1" (1928); "Мистецька спадщина Т.Г. Шевченка", т. 1 (1956, 1961); "Художники Радянської України" (1957); "Історія українського мистецтва", т. 3 та 5 (1963, 1967); рецензії на статті для "УРЕ" (1963–1964) та ін.

Бібліографічні матеріали: список каталогів художніх виставок (1911–1962); бібліографія з питань мистецтва (1917–1941); опис ілюстрованих рукописів XVI–XVIII ст. з Харківського музею українського мистецтва (1928); перелік друкованих праць (1929–1972); бібліографічні нотатки з історії українського мистецтва (б.д.); список графічних робіт І. Падалки (б.д.).

Рецензії на праці фондоутворювача

Бутнік-Сіверський Б.С. Рецензія на монографію "Дерев'яна монументальна архітектура Лівобережної України" (1967); Гембарович М. Рецензія на статтю "Український іконостас" (1961); Грабовский И. Рецензия на работу "Дерев'яна монументальна архітектура Лівобережжя" (1960); Жолтовський П.М. Анотація на монографію "Житло старої Слобожанщини" [1974]; Кармазін-Каковський В.Я. Рецензія на статтю "Давнє поліське житло" [60-і роки XX ст.]; Логвин Г.Н. Відзив про роботу "Урядові будівлі Лівобережної України XVIII ст." (1958); Заключення на науковий звіт "Дерев'яна монументальна архі-

тектура Лівобережжя" [1960]; Могитич І.Р. Рецензія на монографію "Житло старої Слобожанщини" (б.д.); Портнов Г.С. Рецензія на рукопис монографічного нарису "П. Мартинович" (б.д.); Савинов А.[Н.] Рецензия на издание переписки В.Г. Шварца (1958); Свєнціцька В.І. Рецензія на дослідження "Український іконостас" (1962); [Трохименко К.Д.] Рецензія на монографічний твір "П. Мартинович" (б.д.); Шмит Ф. Отзыв о медальном сочинении "Иконография украинских иконостасов" (1917); Юрченко П.Г. Рецензія на рукопис "Урядові будівлі Лівобережної України XVIII ст." (1958) та ін.

Біографічні матеріали

Життєпис [1928]; автобіографія (1962); анкета для словника "Спілка художників Української РСР" (1969); свідоцтва про народження (1910), навчання (1903); випис з метричної книги про шлюб (1913); посвідчення про роботу в Українському комітеті охорони пам'яток культури (1926–1929), Курському педагогічному інституті (1939); трудовий список (1932); довідка про реабілітацію (1959); щоденники (1927–1963); статті та спогади С.І. Білоконя (1969–1981); газетні вирізки статей про фондоутворювача (1914–1976); адреси осіб та установ, з якими листувався фондоутворювач [60–70-і роки XX ст.]; вітальні адреси музеїв, Спілки художників, приватних осіб (1965–1973) та ін.

Матеріали службової та громадської діяльності

Матеріали архітектурно-монументальної секції Харківського Губкопису: план, звіти про роботу, анкетний лист для складання описів пам'яток старовинного дерев'яного зодчества (розроблений С.А. Таранушенком) (1920); плани та звіти Музею українського мистецтва у Харкові (1926–1929); матеріали Українського архітектурного музею (1929); звіти про відрядження та експедиції від Всеукраїнського археологічного комітету (1926–1929), Харківської крайової інспекції охорони пам'яток матеріальної культури (1929), Українського комітету охорони пам'яток культури (1929–1930); звіти про роботу: в Українському інституті матеріальної культури (1930–1932), в Музеї архітектури (1955–1962); матеріали обласних картинних галерей: Курської (1939–1949) та Астраханської (1952–1953); матеріали виставки графічних робіт художників України (каталог, доповідь, фотографії, афіша) (1947); матеріали мистецтвознавчих конференцій (1967–1974); договори з різними видавництвами та редакціями з приводу надрукування праць (1946–1974); запрошення з різних музеїв та художніх інститутів на відкриття виставок (1956–1972) та ін.

Листування

Адресати: Айзеншток І.Я. (1969), Алексєєва Т.В. (3; 1975), Афанасьєв В.А. (1969–1970), Бажан М.П. (6; 1968–1973), Білецький П.О. (3; 1969–1974), Білокінь С.І. (3; 1970–1976), Власенко І.М. (4; 1969–1970), Врона І.І. (3; 1967–1970), Гаврилюк Ю.С. (5; 1972–1973), Гебус-Баранецька С.М. (3; 1974–1975), Гец Л.Л. (3; 1970), Глущенко М.П. (1971), Говденко Г.Г. (4; 1969–1970), Гончар І.М. (1972), Губа Г.О. (4; 1969–1972), Жолтовський П.М. (30; 1957–1976), Зубар М.І. (6; 1969–1974), Кавалерідзе І.П. (5; 1967–1970), Каковський В.Я. (13; 1969–1974), Касіян В.І. (7; 1952–1971), Корнілов П.Є. (3; 1969–1970), Кочур Г.П. (2; 1969–[1970]), Кратюк В.В. (1945), [Кульчицька] О.Л. (1957), Куценко П.Я. (7; 1968–1971), Лащук Ю.П. (2; 1975), Литвиненко В.Г. (10; 1968–1975), Літошенко Л.Г. (18; 1971–1974), Літошенко Л.О. (79; 1968–1972), Логвин Г.Н. (3; 1971–1975), Максименко Ф.П. (2; 1973–1974), Меженко Ю.О. (1969), Міляєва Л.С. (4; 1971–1975), Мінакова О.М. (53; 1969–1976), Музика Я.Л. (18; 1969–1972), Носова І.М. (8; 1969–1975), Оболенцев П.Ф. (8; 1969–1975), Огранович С.М. (13; 1969–1973), Олексієв Р.І. (7; 1974–1975), Петров Г.Т. (6; 1969–1970), Попель С.Д. (2; 1969–1970), Попов П.М. (2; 1969), Проценко Л.А. (6; 1969–1971), Пуцько В.Г. (50; 1970–1976), Пуцько М.М. (2; 1974–1975), Романов П.І. (14; 1969–1975), Ротач П.П. (4; 1970–1972), Рудницька Є.Я. (53; 1969–1975), Савинов О.М. (6; 1972–1974), Свєнціцька В.І. (8; 1969–1976), Сенюк С.К. (4; 1970–1971), Середа А.Х. (б.д.), Середницький А.Т. (23; 1971–1975), Силін О.А. (2; 1969–1970), Скалацький І.Г. (5; 1969–1974), Скоков М.М. (10; 1969–1973), Спаська Є.Ю. (13; 1962–1974), Спаський І.Г. (120; 1962–1976), Стешенко І.І. (6; 1970–1972), Тарахан-Береза З.П. (2; 1969), Ткаченко Б.І. (37; 1969–1976), [Ткаченко] П.Я. (21; 1956–1976), Троценко В.К. (10; 1967–1971), Цапенко М.П. (12; 1967–1971), Чабиняк І. (5; 1969–1971), Чепелик В.В. (4; 1969–1975), Чумак К.В. (9; 1969–1974), Шміт П.Ф. (1970), Шуклін В.Г. (51; 1969–1976), Янчевська Є.П. (18; 1968–1975) та ін.

Академія будівництва і архітектури УРСР (1961–1963), "Будівельник", видавництво (1970, 1972–1974), "Вітчизна", редактор журналу (1970), Державний музей етнографії та художнього промислу АН УРСР (1974), Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН УРСР (1957), Комітет по пресі при Раді Міністрів УРСР (1970), "Культура і життя", редакція газети (1969, 1974), Курська картинна галерея (1970), Лебединський краєзнавчий музей (1970–1971), "Літературна Україна", редакція газети (1969, 1974), Міністр культури УРСР (1960), "Обра-

зотворче мистецтво", редакція журналу (1970), Українська радянська енциклопедія (1967–1970).

Кореспонденти: Аббасов А.М. (11; 1967–1968), Авдієва І.Д. (11; 1967–1973), Айзеншток І.Я. (1969), Алексєєва Т.В. (3; 1975–1976), Афанасьєв [Є.А.] (4; 1967–1970), Бажан М.[П.] (1973), Білецький П.О. (12; 1965–1976), Білокінь С.І. (36; 1967–1976), Білоцерківська К.І. (2; 1969–1970), Бугаєвич І.В. (49; 1966–1976), Бутнік-Сіверський Б.С. (1968–1976), Вашкевич Я.Р. (6; 1962–1969), Вербицька Є.Г. (1967), Врона І.І. (16; 1958–1969), Гаврилюк Ю.С. (8; 1972–1975), Гебус-Баранецька С.М. (24; 1958–1976), Гец Л.Л. (5; 1970), Глущенко М.П. (1953), Гордєєв Д.П. (11; 1957–1968), Губа Г.О. (9; 1969–1972), Данченко Л.С. (7; 1973–1976), Довгаль О.М. (5; 1953–1958), Ерн О.В. (5; 1970–1972), Жолтовський П.М. (47; 1954–1976), Зеленська Н.Г. (20; 1958–1971), Зубар М.І. (13; 1966–1976), Іванова З.Г. (6; [1962]–1972), Кавалерідзе І.П. (11; 1967–1975), Кармазін-Каковський В.Я. (25; 1969–1976), Касіян В.І. (22; 1947–1971), Ковжун П.М. (5; б.д.), Корнілов П.Є. (3; 1970), Кратюк В.В. (2; 1945), Крип'якевич І.П. (2; 1956,1962); Кульчицька О.Л. (34; 1953–1957), Куценко П.Я. (13; 1952–1973), Лащук Ю.П. (3; 1975–1976), Литвиненко В.Г. (18; 1952–1975), Літошенко Л.Г. (20; 1971–1976), Літошенко Л.О. (183; 1946–1972), Логвин Г.Н. (4; 1965–1973), Максименко Ф.П. (2; 1973–1974), Меженко Ю.О. (9; 1950–1969), Мироненко В.Ф. (6; 1953), Міляєва Л.С. (8; 1957–1976), Мінакова О.М. (71; 1967–1976), Музика Я.Л. (66; 1931–1972), Мусієнко П.Н. (5; 1949–1976), Новицька М.О. (2; 1964–1965), Носова І.М. (10; 1966–1975), Оболенцев П.Ф. (44; 1966–1976), Огієвська І.В. (4; 1962–1972), Огранович С.М. (27; 1959–1976), Олексієв Р.І. (10; 1975–1976), Петров Г.Т. (12; 1965–1970), Полковський Г.Ф. (1971), Попов П.М. (1969), Проценко Л.[А.] (2; [1970]), Пуцько В.Г. (62; 1968–1976), Романов П.І. (16; 1966–1976), Ротач П.П. (6; 1970–1973), Рудинська Є.Я. (80; 1962–1976), Рудинський М.Я. (2; 1945), Савинов О.М. (9; 1940–1972), Сахновська О.Б. (48; 1947–1958), Свєнціцька В.І. (32; 1960–1967), Сенюк С.[К.] (1970), Середницький А.Т. (11; 1971–1975), Скалацький Я.Г. (12; 1968–1973), Скоков М.М. (31; 1956–1976), Спаська Є.Ю. (135; 1966–1973), Спаський І.Г. (133; 1962–1976), Стешенко І.І. (20; 1963–1975), Ступак Ю.П. (12; 1963–1972), Тарахан-Береза З.[П.] (3; 1969), Ткаченко Б.[І.] (46; 1967–1976), Троценко В.К. (35; 1967–1976), Федорук О. (2; 1968–1969), Фіголь Д.І. (6; 1964–1967), Химич Ю.[І.] (20; 1968 – [поч. 70-х років XX ст.]), Цапенко М.[П.] (17; 1967–1976), Чепелик В.[В.] (12; 1966–1975), Чорнилов П. (7; 1952), Чумак К.В. (33; 1968–1975), Шміт П.Ф. (3; 1956–1970), Янчевська Є.П. (27; 1966–1975) та ін.

Академія будівництва і архітектури УРСР (1957–1963), Астраханська організація Союзу художників (1973–1976), "Будівельник", видавництво (1972–1974), "Вітчизна", відділ критики журналу (1953–1954), Головне управління установами образотворчих мистецтв (1949), Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури (1957, 1959), Державний історико-культурний заповідник запорізького козацтва на о. Хортиця (1972), Державний музей образотворчих мистецтв ім. О.С. Пушкіна (1975), Державний музей українського народного декоративного мистецтва (1970–1971), "Искусство", видавництво (1948–1961), "Искусство", редакція журналу (1958), Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН УРСР (1946–1970), Кам'янець-Подільський історичний музей-заповідник (1972), Київський державний музей Т.Г. Шевченка (1956), Київський державний художній інститут (1965), Краснодарський історико-краєзнавчий музей (1969), Лебединський народний краєзнавчий музей (1970–1971), "Літературна Україна", редакція газети (1966–1967), Львівське обласне управління культури (1970), Міністерство культури УРСР (1959, 1971), "Народна творчість та етнографія", редакція журналу (1968–1969), Науково-дослідний інститут теорії, історії і перспективних проблем радянської архітектури м. Києва (1966), "Образотворче мистецтво", редакція журналу (1970), Острозький краєзнавчий музей (1944), "Советская этнография", редакція журналу (1964), Спілка радянських архітекторів УРСР (1946), Спілка художників України (1955–1976), "Україна", редакція журналу (1970), Українська радянська енциклопедія (1961–1973), Українське товариство охорони пам'ятників історії та культури (1970–1973), "Український історичний журнал", редакція (1966–1971), Український науково-дослідний інститут книгознавства (1929), Харківський художній музей (1970).

Листи інших осіб та організацій

Бажан М.П. – [Логвину] Г.Н. (1975); Вельценбург О.Є. – Літошенку Л.О. [1970]; Вербицька Є.Г. – Сазонову В.М. [1966]; Гулін І. – Микитенку О.І. [1968]; Оболенцев П.Ф. – Таранушенку П.А. (1976); Пуцько В.[Г]. – Таранушенку П.А. (1976); родинне листування Таранушенків (1917–1976); листування С.І. Білоконя з різними адресатами з приводу написання споминів та збирання матеріалів про С.А. Таранушенка (42; 1978–1979).

Астраханська обласна картинна галерея – Комітету в справах мистецтв при Раді Міністрів УРСР (1953); Житомирський краєзнавчий музей – Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН УРСР (1975).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Документи про одержання пенсії (1962–1975), виплату зарплати (1959); виписки з історії хвороби (1968–1976); адреси різних осіб і установ (1960–1970) та ін.

Книги з дарчими написами

Дарувальники: Аббасов А.М. (1967), Асєєв Ю.С. (1959–1964), Безхутрий М.М. (1955–1959), Білецький П.О. (1954–1974), Білокінь С.І. (1969–1973), Бугаєвич І.В. (1971), Бутнік-Сіверський Б.С. (1958–1959), Врона І.І. (1958–1959), В'юник А.О. (1957–1970), Гебус-Баранецька С.М. (1958–1959), Глущенко М.П. (1956), Горбачов Д.О. (1968–1971), Данченко О.С. (1975), Дерегус М.Г. (1954–1955), Жолтовський П.М. (1973), Затенацький Я.П. (1965–1966), Каганов І.Я. (1959–1966), Касіян В.І. (1957–1967), Кочур Г.П. (1971–1972), Кратохвіля-Відимська Ю.Б. (1959), Лащук Ю.Г. (1960–1961), Литвиненко В.Г. (1959–1974), Логвин Г.Н. (1954–1973), Міляєва Л.С. (1960–1972), Мусієнко П.Н. (1947–1975), Негеловський Ю.О. (1966), Новицька М.О. (1960–1972), Попов П.М. (1927–1928), Пуцько В.Г. (1968–1975), Рудинський М.Я. (1919–1961), Савинов О.М. (1963–1973), Савицька (Рудинська) Є.Я. (1961), Самойлов В.П. (1957–1961), Свєнціцька В.І. (1971–1972); Середницький А.[Т.] (1971–1972), Спаська Є.Ю. (1930, 1962), Спаський І.Г. (1959–1974), Федоровський [А.] (1916), Цапенко М.П. (1967–1968), Членова Л.Г. (1959–1976), Юрченко П.Г. (1941–1966) та ін.

Матеріали інших осіб

Зарембский [А.] "Народное искусство подольских украинцев" (1928); Коцюбинська Н. "Що вимагав Д.М. Щербаківський від робіт по мистецтвознавству" (1929); Кульчицька О.Л. "Альбом оригінальних акварелей та мініатюр" (1958); Логвин Г.Н. "Схеми планів і фасадів українських храмів" (б.д.); Меженко Ю.А. "Пути моего собирательства коллекции Шевченкиана" (б.д.); Оболенцев П.Ф. "Краткая биография Д.П. Гордеева" [70-і роки XX ст.]; Омельченко В.Д. "Пояснення до фотографії гетьманських речей зі склепу Д. Апостола" (знахідка 1922 р.); Троценко В.К. "Мой трудовой путь. Воспоминания" (1968); Шміт Ф.[І.] "Мистецтво Русі-України" (1919); реєстр архіву Ф.Л. Ернста (б.д.).

Образотворчі матеріали

Портрети С.А. Таранушенка (б.д.), І.С. Їжакевича (1944), В.Г. Литвиненка (1955), В.Г. Шварца (б.д.); *малюнки* здебільшого пам'яток архітектури України, автори: Кричевський В.Г. (1931), Логвин Г.Н. (3; 1952–1957), Максимов В.М. (4; 1871), Мокроус П. (18; [1913]), Сидо-

ров К. (62; 1929–1957), Сластіон О.Г. (12; 1894–1904), Троценко В. (2; [1915] та ін.; привітальні листівки (*гравюри*) Гебус-Баранецької С.М., Музики Я.Л., Юрчишина В.І. (18; 1959–1966); *фотографії* настінних розписів, мозаїк митців: Кириченка С.А., Фаворського В.А., Чернова А.М. (5; 1959); ікон, іконостасів, розписів, хрестів з церков України (195; б.д.); зразків декоративно-прикладного мистецтва України (вишивка, ткацтво, різьба, розпис, металеві вироби) (75; б.д.); меморіальних дошок, надгробків, могил О.С. Афанасьєва-Чужбинського, О.[М.] Вересая, П.А. Грабовського, С.С. Гулака-Артемовського, О.П. Довженка, Г.[Д.] Епіка, О. Маркевича, М.К. Пимоненка, М.С. Шашкевича, Т.Г. Шевченка та ін. (20; б.д.); проектів пам'ятника Т.Г. Шевченку (44; [30-і роки XX ст.]; *малюнки та фотографії* пам'яток архітектури з різних областей Росії (36; б.д.), Холмщини та Люблінщини (17; 1915 – [30-і роки XX ст.]); *фотокопії* заставок, ініціалів, титульних аркушів та ілюстрацій з рукописних книг XVI–XVIII ст. (77; б.д.); *фоторепродукції* портретів гетьманів, представників українського духовенства та світських осіб (21; б.д.); картин та гравюр художників: К.[В.] Білокур, М.Г. Бурачека, І.П. Кавалерідзе, В.І. Касіяна, О.Л. Кульчицької, Я.Л. Музики, Г.І. Нарбута, І.І. Падалки, П.[І.] Холодного, В. Шукліна та ін. (б.д.); фотографії картин та залів Курської картинної галереї (39; [1954]).

Картотека на твори мистецтва збірки С.А. Таранушенка (малярство, графіка, кераміка, скульптура) (1913–1962); каталог фототеки збірки С.А. Таранушенка (б.д.); каталог обмірних креслень пам'яток архітектури, фотографії та описи яких включені до збірки С.А. Таранушенка (б.д.); перелік гравюр українських граверів XVI–XVIII ст. з колекції С.А. Таранушенка.

Фотографії

Таранушенко С.А. (22; 1924–1976); Таранушенко С.А. з родиною, гімназичними та університетськими товаришами та ін. (41; 1905–1961); Таранушенко С.А. на будівництві під'їздних шляхів в Урульчі (1935–1936); родинні фотографії Таранушенка С.А. (25; [40–60-і роки XX ст.]); Гордєєв Д.П., Зубар М.І., Літошенко Л.О., Логвин Г.Н., Міляєва Л.С., Мусієнко П.Н., Нарбут Г.І., Сахновська О.Б., Спаська Є.Ю., Троценко В.К., Цапенко М.П., Шміт Ф.І., Яворницький Д.І. та ін.; групові фотографії митців, мистецтвознавців, музейних працівників та ін., серед них: Жолтовський П.М., Загайкевич Б., Зуммер В.М., Ковальчук Ф., Мартинович П.Д., Рудинська Є.Я., Федоровський С., Чукін Д.Г., Чумак К.В., Шміт Ф.І., Яворницький Д.І. та ін. (15; 1921–1960); будинок у Києві, в якому жив С.А. Таранушенко [1960–1961]; фотографії вистав-

ки Археологічного комітету: давні написи, київські знахідки (5; 1925); Урульча. Альбом фотографій (1935) та ін.

Колекції

Гравюри з дарчими написами (1935–1976). Автори: Гебус-Баранецька С.М., Горанський [І.], Данченко О.Г., Каплун А., Куценко П.Я., Литвиненко В.Г., Літошенко Л.О., Логвин Г.Н., Максимов В.[М.], Музика Я.Л., Павлов І.М., Пащенко О.С., Ткаченко С., Шуклін В., Якутович Г.В. та ін.

Гравюри: українських митців (883; 1912–1976); іноземних митців (25; б.д.); різних майстрів на релігійні теми (82; б.д.)

Екслібриси (1928–1970). Автори: Гебус-Баранецька С.М., Літошенко Л.О., Музика Я.Л., Олексієв Р.І., Петров Г.Т., Полковський Г.Ф., Ткаченко С., Чорба Є.М. та ін.

Фотографії, зібрані до тем: "Пам'ятки архітектури та мистецтва України", близько 10 тис. фотографій, 528 негативів (1910–1973); "Пам'ятки мистецтва та архітектури м. Києва" (389; 1905–1957) та ін.

Літ.: Білокінь С.І. Велетень мистецтвознавства // Пам'ятки України.– 1989.– № 3; *Білокінь С.І.* Масовий терор як засіб державного управління в СРСР.– К., 1999.– С. 420; *Білокінь С.І.* Мистецтвознавець, етнограф : (До 80-річчя від дня народження С.А. Таранушенка) // Нар. творчість та етнографія.– 1969.– № 6.– С. 67–69; Енциклопедія українознавства.– Париж ; Нью-Йорк, 1976.– Т. 8.– С. 3129; Мистецтво України : Біогр. довід.– К., 1997.– С. 574; Митці України : Енцикл. довід.– К., 1992.– С. 567–568; *Нестуля О.О.* Дослідник народного мистецтва // Репресоване краєзнавство.– К., 1991.– С. 173–177; С.А. Таранушенко та проблеми вивчення мистецтва Слобожанщини XVIII–XIX ст. : Тези доп. та повідомл. наук.-теор. конф., присвяч. 100-річчю від дня народження С.А. Таранушенка (1889–1976).– Суми, 1989.– 29 с.; Українська радянська енциклопедія.– К., 1963.– Т. 14.– С. 269; Український радянський енциклопедичний словник.– К., 1968.– Т. 3.– С. 447.

І. Д. Лисоченко, Т. Г. Маєр

ТАРАЧКОВ Микола Степанович (1822 – р. см. невід.) – педагог, краєзнавець.

У 1845 р. закінчив філософський факультет Московського університету; викладач природознавства Орловської військової гімназії (1878); член Московського та Лебедянського товариств сільського господарства, Російського товариства аматорів садівництва.

Ф. 228, 67 од. зб. (1823–1892).

Наукові матеріали

[Нотатки про вплив лісів на клімат, про влаштування водопроводу у м. Орлі, про липецькі мінеральні води тощо] (б.д.).

Рецензії на праці фондоутворювача

Отзыв учебного комитѣта о гербарии воронежской флоры, составленом колежским ассесором Тарачковым, каталоге к нему и описании Воронежского древесного питомника (б.д.)

Біографічні матеріали

Свідоцтво про народження (1830); грамоти, посвідчення та повідомлення про нагородження медалями (1840–1863); атестат про закінчення Московського університету (1845); атестат про звільнення з посади засідателя кримінального суду (1848); повідомлення та дипломи про членство у Московському товаристві сільського господарства та у Російському товаристві аматорів садівництва (1855–1862); грамота про нагородження орденом (1859); грамоти, видані Комітетом акліматизації тварин та рослин Московського товариства сільського господарства (1861); Матеріали до автобіографії [80-і роки XIX ст.]; послужний список (1878) та ін.

Матеріали службової та громадської діяльності

Накази Головного Імператорського штабу про присвоєння чинів (1853, 1856, 1858); повістка на засідання Орловського окружного суду (1869); лист Російського товариства акліматизації тварин та рослин з подякою за проведену роботу (б.д.) та ін.

Листування

Кореспонденти: Гаупт В.В. (1892), Лаврентьєв (1882), Менькович П. (4; 1865–1871), Тарачков А. (2; 1862, 1864), Шаховський Н. (1854) та ін.

Матеріали господарчо-майнового характеру

Матеріали цивільних судових справ майнового характеру фондоутворювача та його родичів (1854–1866).

І. В. Клименко

ТЕРЕЩЕНКИ – промисловці, поміщики, меценати.

Терещенко Федір Артемович (1832–1894); **Терещенко Михайло Іванович** (1886–1956) – міністр фінансів, міністр закордонних справ при Тимчасовому уряді. Емігрував (1917); **Терещенко Єлизавета Михайлівна** (р. н. невід. – 1921) – мати Михайла Івановича.

Хлопов Володимир Володимирович (рр. н. і см. невід.) – родич Терещенків.

Ф. 242, 15 од. зб. (1854–1905).

Родинні матеріали

Лист директора 2-ї Київської гімназії Попова Олексія до Терещенка

Федора Артемовича з приводу екзаменів у гімназії (1894); адреси Терещенкам Єлизаветі Михайлівні та Михайлові Івановичу від селян с. Тьоткіно та службовців Тьоткінського заводу і Волфінського помістя (1903–1905).

Матеріали В.В. Хлопова

Матеріали службової і громадської діяльності

Грамоти, дипломи видані В.В. Хлопову російськими, німецькими, французькими та іншими товариствами дослідників природи, садівництва, акліматизації тварин і рослин про обрання його дійсним і почесним членом цих товариств (1854–1868).

Літ.: Ковалинский В.В. Меценаты Киева.– К., 1998.– С. 246–356; Малий словник історії України.– К., 1997.– С. 385; Мистецтво України. Біографічний довідник.– К., 1997.– С. 579; Український радянський енциклопедичний словник.– К., 1968.– Т. 3.– С. 469.

О.П. Степченко

ТИТОВ Федір Іванович (1864–1935) – історик церкви, археограф, книгознавець.

Народився в с. Черкаське Порічне Суджанського повіту Курської губернії. Закінчив Курську духовну семінарію (1886), Київську духовну академію (1890) зі ступенем кандидата богослов'я. Викладав давню загальну громадянську історію (1891–1897), історію російської церкви (1897) в Київській духовній академії. Магістр богослов'я, доцент (1894), доктор церковної історії, професор Київської духовної академії (1905). Настоятель київської церкви св. апостола Андрія Первозванного (1896), протоієрей (1905). Редактор "Киевских епархиальных ведомостей" (1901). Член Київського духовного цензурного комітету (1898–1905), Київської духовної консисторії (1903), Правління Київської духовної академії (1912).

Член Історичного товариства Нестора-літописця при Університеті св. Володимира (1897), Київського відділення Слов'янського благодійного товариства (1897), Ради Київського товариства охорони пам'яток старовини і мистецтва (1910), почесний член Київського православного релігійно-просвітницького товариства (1905), Полтавського церковного археологічного комітету (1907), Курського церковно-історичного і археологічного товариства (1912) та ін. У 1918 р. емігрував.

Ф. 175, 2395 од. зб. (1808–1919); ф. I, № 279, 1805; ф. II, № 5–8, 20–29, 32–41, 101–107, 396–422, 429–461, 4104, 4264–4271, 5919–5948, 6146–6292, 6819, 7094–7133; ф. III, № 2381–2418, 9421, 59739–60366.

Наукові і творчі матеріали

Первое послание св. апостола Павла к фессалоникийцам [не пізніше 1893 р.]; Заметки о польских рукописях (1901–1902); Памяти преосвященного митрополита Иоанникия. (Ко дню трехлетней годовщины со времени его кончины) [1903]; Русская православная церковь

в польско-литовском государстве в XVII–XVIII в. [не пізніше 1905 р.]; Слово в неделю православия. Проповедь в Софийском соборе (1905); Исторический очерк заграничных монастырей Киевской епархии [1905]; Последние волынские православные епископы – Дионисий Жабокрицкий и Кирилл Шумлянский [1905]; Киевская академия в эпоху реформ (1796–1819 гг.) (1910–1912); Предисловие к русскому переводу Киево-Печерского патерика (1911–1915); [Передмови до 3-го, 4-го томів III відділення "Актов и документов, относящихся к истории Киевской академии"] [не пізніше 1912, 1913 р.]; Акты и документы, относящиеся к истории Киевской академии. Отделение III, т. 5. С предисловием, введением и примечаниями Ф.И. Титова [К., 1914] [коректура]; Святейший патриарх всероссийский Гермоген (1912); К истории Киевской духовной академии. Воспитанники Академии на службе в Киево-Печерской лавре в связи с биографией Софрония Тернавиота (1912); Государи и государыни царствующего дома Романовых в их отношениях к Киеву (1913); Житие преподобного отца нашего Антония Печерского (1913); Царствующий русский дом Романовых в его отношениях к Киевской духовной академии (1913); [Русский царствующий дом Романовых в его отношениях к Киево-Печерской лавре] [1913]; Типография Киево-Печерской лавры [1914 – не пізніше 1918 р.]; Императорская Киевская духовная академия в ее трехвековой жизни и деятельности (1615–1915) [не пізніше 1915 р.]; Об историческом значении церковно-государственной деятельности князя Владимира (1915); Настроение сектантов Киевской епархии и отношение их к современной войне (1916); Киево-Печерская лавра и ее значение в истории украинского народа (1917); Автокефалия или автономия Киевской православной митрополии [1917–1918]; Венок на могилу высокопреосвященного митрополита Владимира (1918); Киевская митрополия – епархия. Исторический очерк ее образования (б.д.); Заметки по истории Киево-Андреевской церкви (б.д.); Очерки по истории русского книгописания и книгопечатания (б.д.); Очерки из истории сношений русских славян с болгарскими (б.д.); О древнейшем плане города Киева 1638 г. (б.д.); Историческая справка о прошлом Курской епархии (б.д.); Преосвященный Макарий, епископ Винницкий, в должности ректора и профессора С.-Петербургской духовной академии (б.д.); Преосвященный Кирилл Наумов, епископ Мелитопольский, бывший настоятель русской православной миссии в Иерусалиме (б.д.); Святитель Павел, митрополит Тобольский и Сибирский (1705–1770 гг.) (б.д.).

Статті для "Православной богословской энциклопедии" (б.д.).

Лекції і матеріали до них: Програми і лекції з історії російської

церкви в Київській духовній академії 1896–1919 навчальних роках; Темы для семестровых и курсовых сочинений по истории русской церкви 1917–1918 гг.; конспекты лекций по общей церковной истории (б.д.).

Рецензії: Вержбицкий Т.И. "Памятная книжка Курской губернии на 1894 г." [1894]; Чистович И.А. "Руководящие деятели духовного просвещения в России в первой половине текущего столетия" [1894]; Отзыв о публикации "Из воспоминаний о высокопреосв. Иоанникии, митрополите Киевском" [1903]; Глаголев А.А. "Сионистское движение в современном еврействе и отношение этого движения к всемирно-исторической задаче библейского Израиля" (1905); Отзыв о трудах доцента Казанской духовной академии И. Покровского [не раніше 1907 р.]; Беднов В.А. "Православная церковь в Польше и Литве" [1908]; Замечания о сочинениях, представленных на конкурсы к юбилеям 1812 г., 300-летия дома Романовых, о Кочубее и Искре [1912–1914]; Певницкий В.П. "Сборник статей по вопросам христианской веры и жизни" (б.д.); Критико-библиографический обзор новейших трудов по истории русской церкви (б.д.); Краткое обозрение выдающихся произведений в области истории русской церкви и архивоведения. – "Русские епархии в XVI–XIX вв." Покровского, "Описание дел и документов архива св. Синода", т.V (б.д.).

Виписки з документів архівів Синоду, Києво-Печерської лаври, Петербурзької духовної академії, польських архівів та ін. XVII– XIX ст.

Рецензії на праці фондоутворювача

Рецензия В.Т. Георгиевского на книгу "Русский царствующий дом в его отношениях к Киево-Печерской лавре" [1914]; Голубев С.Т. Отзыв о диссертации Ф.И. Титова "Памятники православия и русской народности в Западной России в XVII–XVIII вв." [не пізніше 1906 р.]; Завитневич В.З. Рецензия на книгу "Памятники православия и русской народности в Западной России в XVII–XVIII вв. Т. I. Акты по истории заграничных монастырей" [1905]; Отзыв об учено-литературных трудах по истории русской церкви профессора Киевской духовной академии священника Ф. Титова [не раніше 1905 р.].

Біографічні матеріали

Щоденники (1884, 1885); білет члена Курського єпархіального братства преп. Феодосія Печерського (1894); диплом на звання дійсного члена Слов'янського благодійного товариства (1897); послужные списки священно-церковнослужителей церкви св. ап. Андрея Первозванного в Киеве Титова Федора Ивановича... [після 1912 р.]; паспорт для вільного проїзду до міст Росії (1914); посвідчення, видані Шта-

бом Київського військового округу для проїзду до Бердичева (1915); посвідчення про поїздку до м. Бердичева за викликом Головнокомандуючого арміями Південно-Західного фронту (1916); свідоцтво про стан здоров'я (1916); автобіографія (б.д.).

Матеріали службової та громадської діяльності

Звіти про стан Київської духовної академії за 1910–1912, 1915–1916 навчальні роки; списки студентів Київської духовної академії за 1837–1916 рр.; матеріали, пов'язані з діяльністю Ф.І. Титова як настоятеля Києво-Андріївської церкви та редактора "Киевских епархиальных ведомостей" (1900–1915); доповіді і пропозиції головнокомандуючому Південно-Західним фронтом (1916); Историческая справка к вопросу о преобразовании духовных академий (б.д.).

Листування

Адресати: Дроздов М.М. (б.д.), Іванов, головнокомандуючий [арміями Південно-Західного фронту] (1915), Пряслов В.С. (1915), Стеллецький, полковник (1915), Титов І.Ф. (1917), Титова С.І. (4; 1894–1895, 1901), [Філадельф, архімандрит] (2; 1914), Флавіан, митрополит Київський і Галицький (1908).

Києво-Печерська лавра (1904–1910); Київська духовна академія (1903–1914).

Кореспонденти: Аксьонов М.В. (1906), Аліпій, архімандрит (1876), Ангельський В.А. (3; 1906), Андрій, архімандрит (5; 1902), Антоній, архієпископ (1909), Антонович В.[Б] (1897), Базаров С.О. [1915], Барвінок В.І. (25; 1911–1915), Берло Г.Л. (1903), Бессарабов М.Д. (б.д.), Бродський Л. (11; 1899–1904), Булгаков [М.О.] (9; 1895–1897, 1902–1905), Булгаков С. (40; 1876–1908), Буршин С. (3; 1916), Висоцький М.Г. (5; 1913), Геннадій, архімандрит (5; 1903–1904), Глубоковський М.Н. 23; 1904–1911), Дмитрієвський О.О. (1902), Едлинський М.О. (б.д.), Екземплярський В.І. (б.д.), Єпіфанович С.Л. (1916), Іванов В.Т. (6; 1892–1895), Іванова М.К. (1904), Їжакевич (б.д.), Каманін [І.М.] (4; 1903–1908, б.д.), Карташов А.В. (2; 1902), Кибальчич М.В. (1910), Колагов В.Я. (2; 1906–1907), Контранєвич П.І. (1906), Корольков І.М. (66; 1895–1917), Куриндін М.М. (1907), Лебедєв О. [О.] (4; 1910, 1912), Леонтовський В.П. (1910), Мельхіседек, архімандрит (1906), Моісєєв О.І. (7; 1893, 1895), Мочульський О.М. (1915), Никольський С.В. (1911), Остроумов П. (1901), Павлович С.К. (б.д.), Павловський І.Ф. (4; 1913–1916), Песоцький С.О. (б.д.), Петров М.І. (2; 1896, 1904), Платон, митрополит Київський і Галицький (9; 1896, 1908), Преображенський П.Г. (4; 1903, б.д.), Розанов І.І. (1911), Слесаревський П.К. (б.д.), Слинко А.П.

(б.д.), Соколовський В.В. (2; 1910), Солнцев П. (40; 1894–1907), Сушков М.Ф. (1906), Титова С.[І.] (50; 1895–1906), Титови (27; 1892–1904), Тичиников В.М. (1918), Фоменко [К.І.] (3; 1915), Хандриков М. (2; 1904), Чернишов С.І. (1907), Четиркін О.Т. (8; 1896–1906, 1915), Чигринцева М.І. (2; 1914–1915), Яншин М. (6; 1891–1897) та ін.

Археологічний інститут (Москва) (1913), Архив по истории культуры (б.д.), Віленська комісія для розбору й видання давніх актів (1911, 1914), Володимирська губернська вчена архівна комісія (1914), Воронезький церковний історико-археологічний комітет (1915), Друкарня І.І. Чоколова (1915–1916), засновники Київського товариства поширення грамотності і просвіти (1908), Казанська духовна академія (1905), Києво-Софійський кафедральний собор (б.д.), Києво-Печерська лавра (1902–1914), Київська духовна академія (1902–1916), Київська єпархіальна училищна рада (1902–1904), Київська міська публічна бібліотека (1903, 1912), Київська міська управа (1912), Київська 1-а гімназія (1896), Київське благодійне товариство (1893), Київське товариство охорони пам'яток старовини і мистецтва (1918), Київський, подільський і волинський генерал-губернатор (1914), "Курские губернские ведомости" (1896), Курська духовна семінарія (1909, 1917), Курське єпархіальне історико-археологічне товариство (1912), Літодрукарня С.В. Кульженка (1904–1907), Мінський кафедральний собор (1902), Московський головний архів (1902), Петроградська Академія наук (1916), Найсвятіший Синод (архів і бібліотека, обер-прокурор) (1906–1916), Полтавське духовне училище (1906–1907), Почаївська Успенська лавра (1912), Російське військово-історичне товариство. Київський відділ [10-і роки XX ст.], Румунська Академія наук (1913), Тамбовське Казансько-Богородичне місіонерське братство (1896), Товариство історії та старожитностей російських (1902), Університет св. Володимира (1908), "Церковные ведомости" (1897).

Матеріали інших осіб

Баравенец О. "Присоединение малеванцев к православию" (1915); Брояковский С. "Закладка нового храма в с. Малых Лисовцах Сквирского уезда" (1903); Грищинский А. "Вопрос времени" (1903); Зноско В. ["Жизнь и "чудеса" Павла Конюскевича, митрополита Тобольского и Сибирского"] [1901]; Левитов П. "К полемике А.И. Введенского и В.С. Соловьева по вопросу об отношении философии Спинозы к теизму" (1904); Макарий (Булгаков). "Дневник за 1859–1866 гг."; Смирнов Ф.А. "Курсы литургии и археологии. Конспект лекций" (1874); Титов И.[Ф.] "Альбом по полевой фортификации" [10-і роки XX ст.]; "Личность Сте-

фана Зизания и его деятельность в защиту православия во Львовском и Виленском братствах" (б.д.); "Мои воспоминания об Уманском духовном училище и времени моего в нем воспитания (1841–1847 гг.)" (б.д.).

Анкетні дані, формулярні списки та інші біографічні відомості про вихованців Київської духовної академії для "Биографического словаря воспитанников КДА" (1907–1914), витяги із щоденника М.Ф. Берлінського за 1806–1845 рр. Копії [поч. XX ст.].

Листи інших осіб

Балабуха І.П. – Берлінському М.Ф. (1839), Берлінський Матв. Ф. – Берлінському Макс. Ф. (5; 1808–1831), Гамалія І. – Титову А.Ф. (6; 1918), Ко[шелєв] А.М. – Титову А.Ф. (1917), Терлецький О.І. – Титову А.Ф. (1917), Титов А.Ф. – Титову І.Ф. (1918), Титова С.І. – Титову І.Ф. (1917), Титова С.І. – Хлєбникову К.О. (б.д.), Мальцев В. – Титовій С.І. (1916), Терлецька А. – Титовій С.І. (б.д.), Титова М. – Титовій С.І. [1915].

Матеріали господарчо-майнового характеру

Свідоцтво Першого Російського страхового товариства, рахунки, пов'язані з друкуванням праць, одержанням цукру; розписка Ф.І. Титова про одержання завдатку за проданий ним будинок дружини С.І. Титової; майнові справи дружини (1913–1916).

Фотографії

Ф.І. Титов (1890 – [10-і роки XX ст.]); протоієрей Верховський Т.А. Пробний відбиток портрета Іоасафа Горленка.

У деяких біографічних матеріалах про вихованців Київської духовної академії для "Биографического словаря воспитанников КДА" є фотографії.

Колекційні матеріали

Матеріали про заснування, освячення храмів, майнові, земельні справи церков, монастирів; духівництво, міжконфесійні стосунки, навчання в духовних повітових училищах, семінаріях, стан єпархій; церковне життя Києва та інших місцевостей України, Росії.

Укази царів, Синоду, розпорядження київських митрополитів, Київської консисторії та ін. Оригінали і копії [XVIII–XIX ст.].

Матеріали про друкарню Києво-Печерської лаври (1748–1891); духівництво, семінарії, церковні справи в Білорусі та Литві (1728–1908). Оригінали і копії.

Літ.: Дзюба О. Тітов Федір Іванович // Українські архівісти : Біобібліогр. довід.– К., 1999.– Вип. 1.– С. 322–323; Енциклопедія українознавства.– Париж ;

Нью-Йорк, 1980.– Т. 9.– С. 3219; Личные архивные фонды в государственных хранилищах СССР : Указ.– М., 1963.– Т. 2.– С. 221; Полный православный богословский энциклопедический словарь.– М., 1992. – Т. 2.– С. 2161; Украинская советская энциклопедия.– К., 1984.– Т. 11, кн. 1.– С. 167; Энциклопедический словарь / Брокгауз и Ефрон.– Спб., 1901.– Т. 33, [кн.] 65.– С. 257.

І. Д. Лисоченко

ТИХОВСЬКИЙ Павло Іванович (1866–1938) – фольклорист, педагог.

Закінчив Імператорський Варшавський університет (1891); працював у Департаменті землеробства Головного управління землеустрою та землеробства (1892); учитель загальноосвітніх предметів Білокриницької сільськогосподарської школи (до 1896 р.); вчитель та бібліотекар у Харківському землеробному училищі (1896).

Ф. 197, 48 од. зб. (1881–1936); ф. І, № 7830, 24263.

Наукові і творчі матеріали

А.Н. Афанасьев и мифологическая школа в связи с другими школами в изучении нашей народной словесности (1891); "Ой, чого ж, хлопці, гарні молодці..." [Народна пісня в запису П.І. Тиховського] (1883); Монастырь-скит в Маняве [поч. XX ст.]; Отношение "Слова о полку Игореве" к русской народной поэзии (1906); Памятник Петру Великому. (По Мицкевичу, Пушкину и Шевченко) [20-і роки XX ст.]; Адам Міцкевич в українських перекладах (1924); "Іван Підкова", дума про "Татарський похід Серпяги" та епізод із "Сави Чалого" М. Костомарова (1925); Дума про "Курку з курчатами" П.О. Куліша (1928); Чубинский Павел Платонович. Цертелев Николай Андреевич (1930); Запис народних українських пісень від Волоха Івана Федотовича в м. Миргороді (1934); Писаревський Степан. Писаревський Петро. Франко Іван. Щурат Василь. Біобібліографічні матеріали (б.д.); Чи Шевченко – поет простонародний? (З голосів літературної критики) (б.д.); Щедрівки. Статті для словника (б.д.); бібліографічні нотатки й конспективні виписки (б.д.).

Рецензії: Грінченко Мик. "Історія української музики" (1922).

Виписки [з різних джерел з історії, фольклору України та інших слов'янських країн] (1887–1890); [списки літератури з історії, літератури, етнографії, мистецтва України та Росії] (1908–1909).

Біографічні матеріали

Прохання до навчального відділу Міністерства торгівлі і промисловості про переведення в одне з комерційних училищ [з автобіографічними відомостями] [не раніше 1905 р.].

Матеріали службової та громадської діяльності

Квитки для проведення відпустки і переїзду до місця служби – до Харківського землеробного училища (1896); документ про переміщення на вакантну посаду вчителя німецької мови (1896); доповідна записка про розклад уроків в Харківському землеробному господарстві (1919); підготовчі нотатки до уроків російської словесності (Пушкін, Гоголь, Тургенєв) [1920]; план та звіт з історії української літератури на кафедрі історії України Української Академії наук (1922–1923; 1927–1928).

Листування

Адресати: [Кримський] А.Ю. (1926).

Кореспонденти: Білокриницький казенний маєток та сільськогосподарська школа ім А.Ф. Вороніна (1896), Харківське землеробне училище (1896).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Заява до Головпрофосвіти з проханням дозволити користуватися квартирою при Харківському зоотехнікумі (1922); заява до домоуправління про неправильне нарахування квартплатні (б.д.); заява про охорону майна та бібліотеки брата, Тиховського Ю.І. (1924).

Матеріали інших осіб

Письмові роботи учнів Харківського середнього сільськогосподарського училища [поч. XX ст.]; "Пересопницкое Четвероевангелие 1556–61 гг." (б.д.); "Первый этнограф..." [стаття про князя М.А. Цертелєва] [кін. XIX ст.]; "Учительские книги Ветхого завета в переводе Скорины" (б.д.); "Лермонтов М.Ю." Переклади В. Александрова та Сосюри (б.д.); Могилянський М.М. Зміст видання: "Собрание песен Южной России, выбранное из разных современных изданий", издание А.П. Червякова (СПб., 1866); Навроцький О., Куліш П., Корженко-Коцовський В. [Вірші для збірника] (1920).

Листи інших осіб

Білокриницький казенний маєток та сільськогосподарська школа ім. А.Ф. Вороніна – Тиховському Ювеналію, кандидату Московської духовної академії (1896).

М. К. Іванчікова

ТИЧИНА Павло Григорович (1891–1967) – поет, літературознавець, мовознавець, перекладач, державний і громадський діяч.

Народився у с. Піски (Чернігівська обл.). Закінчив Київський комерційний інститут (1917); член спілки письменників "Гарт" (1923–1925) та ВАПЛІТЕ, дирек-

тор Інституту української літератури ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР (1936–1939), директор Інституту мови і літератури АН УРСР (1941–1943), міністр освіти УРСР (1943–1948); академік (1929). Державна премія СРСР (1941), Державна премія УРСР ім. Т.Г. Шевченка (1962), член-кореспондент Болгарської Академії наук (1947).

Ф. 79, 38 од. зб. (1913–1958); ф. І, № 12440, 12445, 12526, 12580–12583, 12585–12586, 12592, 34699–34700, 44170–44190, 44192–44193.

Наукові і творчі матеріали

Гаї шумлять (1914); Плуг (1919); Супровідна записка до спогадів... [20-і роки XX ст.]; Партія веде (1933); Сталінська конституція – сонце з неба в ясний день (1936); збірка "Стихи" (переклад з української).

Рецензії: відгук на дисертаційну роботу М.М. Ткаченка (1942).

Матеріали службової діяльності

Заява з проханням обійняти посаду бібліотекаря (1921); заперечення проти низької якості перекладів власних творів російською мовою [30-і роки XX ст.].

Листування

Адресати: Коваленко Г. (1924), Копиця Д.Д. (3; 1936–1942), Романович-Ткаченко Н.Д. (4; 1924–1926).

Кореспонденти: Косарик Д.М. (б.д.).

Літ.: Академія наук Української РСР. Персональний склад, 1918–1993.– К., 1993.– С. 137–138; *Бандура О.І., Візир М.П.* З епістолярної спадщини Павла Тичини // Рад. літературознавство.– 1971.– № 11.– С. 72–78; *Гальченко С.А.* Грані великого таланту : До 100-річчя від дня народження П.Г. Тичини.– К., 1990.– 48 с.; *Грузман З.М.* Павло Тичина – літературознавець і критик.– К., 1975.– 195 с.; *Грунічев В.І., Шаховський С.М.* Павло Тичина. Життя і творчість у документах, фотографіях, ілюстраціях.– К., 1974.– 263 с.; Личные архивные фонды в государственных хранилищах СССР : В 3 т.– М., 1963.– Т. 2.– С. 241; *Охріменко О.Г., Охріменко П.П.* Павло Тичина і світова література.– Суми, 1996.– 33 с.; Павло Тичина. Бібліограф. покажч. / Склав І.З. Бойко.– К., 1951.– 140 с.; Павло Тичина – поет, педагог, громадянин : Тези доп. міжвуз. наук.-практ. конф., присвяченої 100-річчю від дня народження.– Умань, 1991.– Кн. 2.– 88 с.; Кн. 3.– 44 с.; Про Павла Тичину. Статті. Нариси. Спогади.– К., 1976.– 295 с.; Репресії 20–30–40-х і початку 50-х років на Україні : Допоміж. бібліогр. покажч.– К., 1992.– С. 70; Українська радянська енциклопедія.– К., 1963.– Т. 14.– С. 415–416.

І. В. Клименко

ТКАЧЕНКО Микола Михайлович (1892–1965) – історик, шевченкознавець.

Народився в м. Тільному на Черкащині. Закінчив Київський університет (1916). З

1919 р. в Академії наук. Працював науковим співробітником Історико-географічної комісії, керівник Археографічної комісії, старший науковий співробітник інститутів історії та літератури. Доктор історичних наук (1964).

Ф. 113, 36 од. зб. (1919–1965).

Наукові матеріали

Відомості про поселення Остерщини (1919–1921); Відомості про села Козелецького повіту 1766–1769 рр. (1919–1930); Відомості про населені пункти Київщини (1925); Нарис з історії Кременчуччини до початку XVIII ст. (1922–1930); Відомості про населені пункти Кременчуцького повіту (1926–1930); Відомості про села Золотоніського повіту (1930–1931); Відомості про села Переяславщини (1930–1931); Історико-географічні відомості про місця перебування Т.Г. Шевченка на Україні (1942); Третій період перебування в Академії наук УРСР (1952–1956); Селянські повстання на Лівобережній Україні в 70–80-х роках XVII ст. (1958); Літопис літературної спадщини Т.Г. Шевченка (1961–1962); Про історичні погляди Т.Г. Шевченка (1962–1964); Стан та завдання українського радянського джерелознавства (1963); Украинская советская историография (1963–1964); Деякі питання сучасного розвитку української радянської науки (1965); Советская историческая наука (1965); виписки, нотатки, бібліографія з питань історичної науки, культури (1964).

Біографічні матеріали

Видавничий договір, читацькі квитки, запрошення тощо (1964–1965).

Листування

Кореспонденти: Александров С. (1964), Комарницький М. (4; 1964–1965), Компан О.С. (1965), Пичета О.П. (1964), Романовський (1964), Улащик М. (1964), Шеліхов М. (1965).

Редакція журналу "История СССР" (1965), рада піонерської дружини школи № 9 (1965).

Матеріали інших осіб

Комарницький М. Відомості про Умань, Уманський повіт (1963–1964), "Українська культура" № 1–2, 4 (1942).

Літ.: Радянська енциклопедія історії України.– К., 1972.– Т. 4.– С. 277; Ткаченко Микола Михайлович (некролог) // Укр. іст. журн.– 1965.– № 12.

І. В. Клименко

ТРЕГУБОВ Єлисей Купріянович (1849–1920) – педагог, громадський діяч.

Член "Старої громади", учитель Колегії Павла Галагана в Києві (1876–1893), інспектор Дівочого інституту в Керчі; співробітник ВУАН.

Ф. 115, 276 од. зб. (1889–1929); ф. I, № 11216, 11218–11219, 24276–24277, 47087, 48923–48930, 49378–49380; ф. III, № 305, 340, 4125, 4128, 4141, 4147, 4150, 4152, 4183, 4218, 4446–4450, 37497, 39710–39712.

Творчі матеріали

Непорозуміння у Київському університеті з грецьким філософом Платоном [20-і роки XX ст.]; Теж візитатор шкіл [20-і роки XX ст.]; Професор Хрущов – охранитель (1920); Андриашевский календарь (б.д.); Всемирный календарь по новейшему стилю, или магистр, юрист, лингвист и аферист (б.д.).

Біографічні матеріали

Життя і навчання гімназиста на Україні в кінці 50 – початку 60-х років XIX ст. Спогади [10-і роки XX ст.].

Матеріали службової і громадської діяльності

Записні книжки на 1889/93, 1899/1900 навчальні роки у Колегії Павла Галагана та Дівочому інституті в м. Керчі.

Матеріали господарчо-майнового характеру

Академія наук. Постійна комісія для надання матеріальної допомоги вченим, літераторам та публіцистам. Повідомлення про призначення одноразової грошової допомоги (1912).

Листування

Адресати: [Грінченко] Б.Д. (3; 1883–1884), Галаган (2; 1877–1879), Гнилосиров В. (13; 1883–1893), Житецька В.С. (2; 1898, 1904), Житецький П.Г. (7; 1893–1900), Житецькі В.С., П.Г. (б.д.), Комаров М.Ф. (1892), Кримський А.Ю. (2; 1920).

Кореспонденти: Архимович З.А. (1910), Берёнштам В. (24; 1902–1904), Галабутський Ю.А. (188; 1898–1916), Житецький Г.П. (1911), Житецький П.Г. (1904), Лазаревський О.М. (3; 1901), Мирна М.Г. (2; 1911), Михальчук Т. (1912), Парфеній, єпископ (28; 1905–1915), Стефановський П. (1896), Цвєтковський Ю. (2; 1911) та ін.

Матеріали інших осіб

Розписка про отримання квартплати від Федоренка П.К. (1915).

Листи інших осіб

Кова[льський] В. – [Галабутському] Ю.А. (1901), Цвєтковський Ю. – [Галабутському] Ю.А. (1903), Зеров М.К. – Федоренку П.К. (1915), Павловський І.Ф. – Федоренку П.К. (1914), Федоренко В.К. – Федоренку П.К. (4; 1915), Федоренко Д.К. – Федоренку П.К. (1915), Федоренко Т. – Федоренку П.К. (3; 1915), Файнбліт Ш.Д. – [Федоренку] П.К. (1915), Штейнгель Ф.Р. – Федоренку П.К. (1915).

М. К. Іванчікова

ТРОЇЦЬКІ

Троїцький Петро (рр. н. і см. невід.) – професор, інспектор Київської духовної семінарії (1853–1856), ректор Київської духовної семінарії (1857), настоятель православної посольської церкви у Константинополі (1858–1862), священик руської церкви у Афінах (1862), архімандрит, єпископ Аккерманський; **Троїцький Платон Олексійович** (1812 – р. см. невід.) – професор Київської духовної семінарії (1835–1850).

Ф. 193, 181 од. зб. (1832–1882).

Матеріали П. Троїцького

Біографічні матеріали

Повідомлення про введення в інспекторську та професорську посаду та до числа соборних ієромонахів Києво-Печерської лаври (1853); грамота про нагородження орденом (1856); медичне свідоцтво (1860); перелік витрат під час подорожі по Египту, Палестині та ін. [кін. 50-х років XIX ст.].

Листування

Адресати: Леонтій (єпископ) (б.д.), Лобанов-Ростовський О.Б. (1859), Толстой О.П. (6; 1858–1860).

Кореспонденти: Авчинников Б. (2; 1858–1859), Агафангел, єпископ Ревельський (1859), Антоній, ректор Київської духовної академії (4; 1854), Брунієв П., диякон (1859), Димитрій, єпископ Херсонський (4; 1859), Екземплярська Г. (1869), Ієронім, духівник афонського монастиря (7; 1839–1860), Ісідор, митрополит Київський (2; 1859), Климент, архімандрит (1859), Княжеський З.П. (1859), Толстой О.П. (5; 1859–1860) та ін.

Канцелярія обер-прокурора Синоду (1864), Київська духовна академія (1858–1859), Київська духовна консисторія (1858), Київська духовна семінарія (1853), міністр французького королівського двору (1862).

Матеріали службової діяльності

Перелік та анотації документів, отриманих Константинопольською російською місією з Духовного учбового правління Синоду (1856–1858).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Рахунок з магазину у Галаті (1859).

Матеріали П.О. Троїцького

Біографічні матеріали

Атестат, виданий Київським академічним правлінням про закінчення курсу у Київській духовній академії та призначення на посаду професора у Київську духовну семінарію (1835); атестат, виданий Київською духовною семінарією про звільнення зі служби (1850).

Листування

Адресати: Іоанн, священик (2; 1849).

Кореспонденти: Афіновський А. (1832), Ботвіновський К. (1844), Доцілевський О. (3; 1835), Іероним (3; 1850), Казанський Є. (3; 1836–1839), Нікольський М. (б.д.), Русов О. (5; 1847–1849), Троїцькі: Олександр, Костянтин, Олексій (1836) та ін.

Матеріали інших осіб

Метрична книга церкви російської місії у Афінах (1861–1865); "Мои цветы" (1854); [Про положення православної церкви у колишніх володіннях Турецької імперії: Греції, Болгарії, Константинополі] (1853–1866); список церковного начиння та книжок, необхідних для сільських болгарських церков [кін. 50-х років XIX ст.]; розписка про прийняття християнської віри [поч. 60-х років XIX ст.].

І. В. Клименко

ТУЛУБ Олександр Олександрович (1866 – після 1938 р.) – юрист, історик.

Народився в м. Кам'янці-Подільському. Закінчив юридичний факультет Університету св. Володимира (1895). Працював у Міністерстві юстиції (1895), одночасно читав лекції з політекономії, законознавства в Комерційному училищі. Мировий суддя 6-ї дільниці Київського повіту (1916–1920). Співробітник Постійної комісії для складання Словника живої української мови (1919), член-співробітник Постійної комісії для вивчування звичаєвого права (1919), нештатний постійний співробітник Комісії для дослідів над громадськими течіями на Україні (1923), нештатний постійний співробітник Комісії для складання Біографічного словника діячів України (1923).

Ф. 209, 131 од. зб. (1872–1938).

Творчі матеріали

Устав Славянского общества св. Кирилла и Мефодия [1885–1887]; Еліас Гоу. (Про те, як вигадано кравецьку машину) [стаття] [1893]; "Мати" – збірка [творів українських письменників про матір]. Зібрав Ол. Тишко [О.О. Тулуб] [1894]; [Замітка про судових діячів А.І. Міятовича та А.А. Якубовського] [10-і роки XX ст.]; Київ та його давня давнина в творах народних (1929); Великий гетьман Богдан Хмельницький в творах народних. Уложив Ол. Тишко [О.О. Тулуб] [20-і роки XX ст.]; Заклята дочка. Оповідання та вірші [українських письменників]. Склав Ол. Тишко [20-і роки XX ст.]; [матеріали до біографій В.Б. Антоновича, П.А. Грабовського, М.І. Костомарова, О.М. Лазаревського, Л.М. Старицької-Черняхівської, І.М. Стешенка, О.К. Тарковського, М.В. Шугурова та ін.] [20-і роки XX ст.]; [список псевдонімів українських письменників] [20-і роки XX ст.].

Виписки з різних джерел.

Біографічні матеріали

Свідоцтво Подільської духовної консисторії про народження (1872); перепустка до Університету св. Володимира (1893–1894); витяги з наказів по Управлінню Верхньо-Дніпровського лінійного відділу Південного округу шляхів сполучення про призначення і звільнення з роботи (1921); довідки Київської губернської сільськогосподарської кооперативної спілки та Народного комісаріату робітничо-селянського контролю про призначення та звільнення з роботи (1922–1923).

До біографії Кирило-Мефодіївського братчика Ол[ександра] Дан[иловича Тулуба]. (Родинні спомини) (1924); довідки, видані Всеукраїнською Академією наук про роботу в комісіях для дослідів над історією громадських течій та складання Біографічного словника діячів України (1924–1929); автобіографії та списки наукових праць (1929–1930); членський квиток професійної спілки робітників освіти (1929).

Матеріали службової діяльності

Витяг з журналів засідань Олександрійського повітового земського зібрання травневої XXXVIII чергової сесії 1902 р. про спадщину Данила Андріановича Кармазіна, Справа про повільне ведення попереднього слідства судовим слідчим Єлисаветградського повіту О.О. Тулубом (1907); резолюції Одеської судової палати про застереження судовому слідчому Єлисаветградського повіту О.О. Тулубу за невірні дії (1912); план роботи видавництва "Метелики" (1921–1922); Звернення Постійної комісії для складання Біографічного словника діячів України

Української Академії наук з проханням надсилати біографічні відомості [20-і роки XX ст.].

Листування

Адресати: Михалевич П.І. (1923).

Бюро секції наукових робітників [у Києві] (1929), Київський окрліт (1929), Конкурсна комісія при ВУАН (1929), Український науково-дослідний інститут книгознавства (1928).

Кореспонденти: Буд[а] С.[О.] (б.д.), Воронін П.Д. (1930), Кістяк М. (1930), Коваленко Г.О. (1930), Комаров Б.М. (1928), Михалевич П.І. (3; 1924), Пахаревський Л.А. (б.д.), Плевако М.А. [1928], Рильська В.М. (1924), Сластіон О.Г. (4; 1931), Старицька-Черняхівська Л.М. (1936), Тарасенко М.[О.] (1928), [Тулуб М.О.] (1899), Тулуб С.О. (2; 1906), Хоткевич Г.М. (1932), Щербаківський В.М. (1930), Яворницький Д.І. (1935) та ін.

Історична секція ВУАН (1928), Київ-Друк (1928), Полтавська губернська земська управа (1911), редакція журналу "Україна" (1928).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Резолюції Єлисаветградського окружного суду в справі про спадщину після смерті Марії Олександрівни Тулуб (1900); ощадна книжка (1918–1920); матеріали про призначення пенсії (1923–1929); матеріали судової справи за позовом О.О. Тулуба до Горкових Володимира та Ольги про вилучення майна (1924–1928).

Рукописи інших осіб

Антоненко-Давидович Б.Г., Жук М.П., Коваленко Г.А. [Записи власних псевдонімів] [1930]; Михалевич П.І. [Нотатки про Михайла Амвросійовича Менчица] (1924); Михальчук К.[П.] Про нашу долю. [Промова на Шевченківському вечорі в українському клубі 24 березня 1909 р.]; Панько [Грабовський Павло Арсенійович]. "Несколько слов об украинском писателе Порфирии Кореницком" [1894]; "Хронологія митрополитів і царів Молдавії за 325–1856 рр." (молдав. мовою) [сер. XIX ст.].

Листи різних осіб

Вовк Ф.К. – Михалевичу П.І. (1915), Івашк[евич] В. – Киреєвській Ю.Д. (1910), Короб[чевський] К. – Михалевичу П.І. (б.д.), Левитський М.[В.] – Михалевичу П.І. (б.д.), Лисенко М.[В.] – Мордовцю Д.Л. (1895), [Михалевич П.І.] – [Михалевичу] Ф. (1913), Русов О.О. – Ми-

халевичу П.І. (6; 1912–1913), Стебницький П.Я. – [Михалевичу] П.І. (1901), Тумасов [Н.]С. – Житецькому П.Г. (1881–1887), [Шульгін] Я.М. – Михалевичу П.І. (1911).

Образотворчі матеріали

Портрет Олександра Даниловича Тулуба. Малюнок з фотографії.

Фотографії

О.О. Тулуб окремо та в групах з родичами; родичі, знайомі (1899, 1912, б.д.).

Літ.: Білокінь С. Масовий терор як засіб державного управління в СРСР (1917–1941 рр.).– К. 1999.– С. 420; *Дей О.І.* Словник українських псевдонімів.– К., 1969.– С. 367, 541; Історія Академії наук України, 1918–1923. Документи і матеріали.– К., 1993.– С. 540; *Лотоцький О.* Сторінки минулого.– Варшава, 1932.– Ч. І; Путівник по фондах відділу рукописів Інституту літератури імені Т.Г. Шевченка Національної Академії наук України.– К., 1999.– С. 249, 356, 359–360, 592–593.

І. Д. Лисоченко

ТУТКОВСЬКИЙ Микола Аполлонович (1857–1931) – піаніст, композитор, педагог, музичний діяч.

Народився в смт Липовець (тепер Вінницька область). Закінчив музичне училище Київського відділення Російського музичного товариства (1880), 10 років викладав у ньому; професор Київської консерваторії (1920–1923) і Державного музичного технікуму (1923–1929); засновник київської музичної школи.

Ф. 218, 11 од. зб. (1881–1931); ф. І, № 36956–37764, 40896–40936.

Наукові і творчі матеріали

Музикознавчі праці: Обзор музыкальных форм (б.д.); Очерки жизни и деятельности Н.А. Римского-Корсакова (б.д.); Музыка М.И. Глинки и ее значение (б.д.).

Музичні твори: Valse melancoligve (1902); 5-й симфонический концерт [партитура, програми, рецензії та ін.] (1908–1910); Elan passione (1916); Romance (для скрипки и фортепьяно) (1916); Intermezzo-etude (1916); Legende (1919); Etude (1925); Вакхическая песня. Слова Пушкина [поч. XX ст.]; Примирение. Слова Тутковского А.Н. Для смешанного хора или квартета. Посвящается сыну моему А.Н. Тутковскому [поч. XX ст.]; Симфония [партитура] (I – IV ч.) (б.д); Буйный ветер. Опера [лібрето і партитура] (б.д.); Степь. Текст Никитина. [партитура] (б.д); Bacchanale Bolemienne. Цыганская вакханалия [партитура і партії оркестру] (б.д) та ін.

Біографічні матеріали

Альбом з адресами та телеграмами, вирізками з газет про музичну діяльність, програмами концертів, листами, фотографіями та ін. (1881–1906); вітальні адреси від музичних училищ м. Києва (1887, 1894).

Матеріали службової та громадської діяльності

Річні звіти; фінансова доповідь про роботу музичної школи № 7 (1924–1926); екзаменаційні списки музичної школи (1890–1930); документи, пов'язані з улаштуванням концертів камерної музики (1915–1916) та ін.

Матеріали інших осіб

Mozart. "Ave verum corpus" [поч. XX ст.]; Пет. Слова Грекова. "Бывает порою" [поч. XX ст.]; Пухальский В. "На смерть Николая Аполлоновича Тутковского" [вірші] (1931); Чайковский. "Снегурочка" [для хору] (б.д).

Фотографії

М.А. Тутковський (12; 1906); листівка з фотографією відомого піаніста [Е.Ю.] Бенша (б.д.).

Літ.: Мистецтво України: біографічний довідник.– К., 1997.– С. 595; Український радянський енциклопедичний словник.– К., 1968.– С. 543.

С. В. Сохань

ФЕДОРЕНКО Павло Костянтинович (1880–1962) – архівіст, історик, педагог.

Закінчив історико-філологічний факультет Університету св. Володимира. Вчителював на Волині (1900–1908). Викладав у Чернігівському учительському інституті (1916–1930). Працював у Чернігівському історичному архіві (1923–1934). Член Комісії для складання історично-географічного словника української землі (1927); штатний співробітник кафедри історії України (1928). Професор Чернігівського інституту народної освіти. Службовець Чернігівської міської ради (1934–1938). Завідувач відділу та заступник директора музею Корсунь-Шевченківської битви (1948–1954).

Ф. 215, 21 од. зб. (1908–1916).

Біографічні матеріали

Запрошення на засідання історико-етнографічного гуртка при Університеті св. Володимира (1915).

Листування

Кореспонденти: Данилевич В.[Є.] (б.д.), Павловський І.Ф. (1915), Федоренко Г. (2; 1915) та ін.

Літ.: Історія Національної академії наук України (1924–1928) : Документи і матеріали.– К., 1998.– С. 637; Українська загальна енциклопедія.– Л. та ін., б.р.– Т. 3.– С. 1038; Українські архівісти : Біобібліогр. довід.– К., 1999.– Вип. 1.– С. 325–326.

С. О. Булатова

ФЛОРИНСЬКИЙ Тимофій Дмитрович (1854–1919) – славіст.

Народився у м. С.-Петербурзі. Закінчив Петербурзький університет (1882). Читав лекції з історії слов'ян на Вищих жіночих курсах у Петербурзі (1880–1882). Магістр слов'янської філології (1881). Доцент кафедри слов'янської філології Університету св. Володимира (1882). Професор та декан історико-філологічного факультету Київського університету. Викладав історію слов'янських літератур на Вищих

жіночих курсах у Києві (1884). Редактор "Славянского ежегодника" (1884). Член історико-філологічного товариства при Петербурзькому університеті, Історичного товариства Нестора-літописця, Московського археологічного товариства, Слов'янського благодійного товариства. Голова Київського цензурного комітету.

Ф. 219, 38 од. зб. (XIX – поч. XX ст.); ф. I, № 1907–1916, 5141–5208, 9372, 10142–10144, 10421–10426, 50319–50325; ф. III, № 8109, 9431–9432, 14005–14007, 19421–22720, 40141, 51262–51293.

Творчі матеріали

Бібліографічні картки, переважно зі слов'янознавства (б.д.); Коротенька біографія [А.Н.] Ясинського [кін. XIX ст.]; підготовчі матеріали до лекцій з історії славістики [кін. XIX ст.].

Біографічні матеріали

Диплом Російського археологічного інституту в Константинополі про обрання членом Інституту (1895); записні книжки (18; [кін. XIX ст.]–1914); вітальні адреси (1885–1907); офіційні папери: свідоцтва, копії університетського диплому (1876–1880).

Матеріали службової та громадської діяльності

Матеріали до університетських практичних занять з історії слов'ян (1918–1919); повідомлення та запрошення з різних товариств, книгарень, навчальних закладів тощо (1878–1916).

Листування

Адресати: Ардашев П.М. (9; 1903, 1909, 1916), Грінченко Б.Д. (1886), Дашкевич М.П. (1903), Іконников В.С. (17; 1882–1904), Ламанський В.І. (1902); Лучицький І.В. (2; 1903), Петров М.І. (3; 1904–1910), Флоринська В.Д. (3; 1884), Флоринський Д.І. (85; 1881–1888), Флоринський М.Д. (44; 1882–1888), Фортинський Ф.Я. (5; 1886–1897) та ін.

Кореспонденти: Аничков [Є.] (8; 1893–1896), Антонович В. (3; 1897), [Ардашев П.М.] (5; 1901, 1903; 1915), Арістов Ф.Ф. (5; 1907–1908), Бабчев С.С. (7; 1903–1910), Бережков М.М. (10; 1884–1904), Бестужев-Рюмін Д. (7; 1880–1898), Билимович С. (2; 1884–1885), Бодуен де Куртене (6; 1898–1903), Бродович [І.] (3; 1904–1908), Будилович А. (7; 1889–1895), Васильєв [А.А.] (3; 1903), Васильєвський В. (6; 1881–1888), Вацлавек М. (10; 1895–1901), Веселовський [А.] (3; 1893–1894), Виноградов П. (4; 1877), де Вітт [Є.] (26; 1901–1910), Владимиров П.В. (7; 1889–1900), Владимирський-Буданов М.Ф. (73; 1887–1916), Влчек Я. (5; 1888–1889), Вондрак В. (3; 1897–1898), Голубєв С.Т. (3; 1884–1886), Голубовський П. (2; 1900, 1905), Грінченко Б.Д. (1886), Грунський [Н.К.] (5; [1903]–1915), Гурбан-Ваянський С. (9; 1883–1885), Грот К.Я. (41;

1876–1915), Дабижа В. (4; 1894–1898), Дашкевич М.П. (103; 1883–1907), Дмитрієвич М. (5; 1899–1903), Добрянський М. (4; 1881–1884), Довнар-Запольський М. (5; 1894–1902), Єлпатьєвський К.В. (2; [1877]–1878), Заболотський [П.А.] (14; 1906–1915), Зелинський Ф. (6; 1894–1902), Златарський В.Н. (2; 1899, 1909), Іконникова [А.Л.] (13; 1883–1888), Ільїнський Гр. (3; 1910–1912), Казанський [В.А.] (3; 1892–1894), Каманін І.[М.] (1904), Корольков І.М. (2; 1899, 1904), Кулаковський П.А. (10; 1882–1908), Лавров Я. (6; 1876–1888), Ламанський В.І. (52; 1878–1910), Линниченко [А.] (4; 1894–1907), Лукич М. (3; 1890), Майков Л.[Н.] (8; 1878–1885), Максимович І. (3; 1888–1889), Миклавець П. (псевд. Подравський) (17; 1894–1909), Милетич Л. (6; 1900–1906), Міка Є.І. (4; 1898–1908), Нідерле Л.Г. (7; 1898–1914), Нікітін П. (4; 1898–1900), Новакович С. (7; 1888–1905), Новопашенний [А.] (5; 1876–1889), Опферман [А.]К. (6; 1886–1889), Пальмов [Н.Н.] (1904), Патера А. (8; 1889–1898), Перетц В.М. (13; 1889–1903), Петров [А.] (8; 1885–1903), Покровський [А.І.] (11; 1904–1908), Помяловський І. (10; 1888–1900), Пташницький С.Л. (10; 1879–1898), Радченко К. (87; 1894–1908), Соколов І. (32; 1876–1898), Соколов М.[І.] (70; 1880–1893), Сперанський [М.Н.] (16; 1897–1908), Сирку П. (6; 1879–1898), Соболевський О.І. (42; 1884–1909), Успенський Ф.І. (30; 1877–1913), Уварова [П.] (3; 1899–1910), Філєвич І. (5; 1890–1905), Фортинський Ф.Я. (15; 1883–1902), Францев В. (19; 1898–1908), Челпанов Г. (4; 1894), Шапкарев [К.А.] (15; 1886–1895), Шахматов О.О. (16; 1902–1913), Шестаков Д. (7; 1877–1902), Шкультети О.О. (14; 1892–1909), Яворський Ю.А. (2; 1904), Ягич І.В. (19; 1888–1902), Янков Г. (6; 1908–1913), Ясинський [А.Н.] (6; 1897–1914), Яцимирський [А.І.] (8; 1899–1908), Dyrufi N. (7; 1885–1897) та ін.

Московське археологічне товариство (5; 1897–1914); Університет св. Володимира (1903).

Матеріали інших осіб

Матеріали, що стосуються протоієрея І.П. Флоринського (1829–1874); грамота про надання сану протоієрея Флоринському Д.І. (1880); приватні документи Флоринської М.Д. (1874–1876); "Изборник Киевский", присвячений 25-річчю наукової діяльності Флоринського Т.Д. (1904); матеріали про спорудження пам'ятника професору Ф.Я. Фортинському (1903); Степович А.[І.] "Програми з історії західнослов'янської літератури кінця XIX – початку XX ст." (б.д.); реферати, рецензії, дописи різних авторів (1882–1919); оповідання, вірші, уривки тощо [кін. XIX – поч. XX ст.]; візитні картки різних осіб та ін.

Листи інших осіб

Листи на адресу Київського слов'янського благодійного товариства (15; 1887–1914); офіційні листи до Флоринського М.Д. (10; б.д.); родинне листування.

Фотографії

Флоринський Т.Д. в "Изборнике Киевском" (1904); Флоринський Т.Д. (знімок з дарчим написом Голубєву С.Т.); знайомі (4; б.д.).

Літ.: Биографический словарь профессоров и преподавателей Императорского университета Св. Владимира. 1834–1884 гг.– К., 1884.– С. 672–673.

С. О. Булатова

ФРЕНКЕЛЬ Наталія Савеліївна (рр. н. і см. невід.) – науковий співробітник Сибірської зональної дослідної станції.

Ф. 156, 114 од. зб. (1910–1935).

Листування

Адресати: Попов П.М. (1935).

Кореспонденти: Александровська О.К. (2; 1934), Александровський О.М. (105; 1923–1934).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Плани маєтків Френкелів та Фердмана у м. Могилеві-Подільському (2; 1910, 1912).

Листи інших осіб

Александровський О.М. – Френкелю К.Л. (5; 1926–1927).

О. А. Іванова

ХВОЙКА (Хвойко) Вікентій Вячеславович (1850–1914) – археолог.

Народився у с. Селін (Північна Чехія). У 1876 р. переїхав до Росії. Мешкав у Києві, працював викладачем. У 1893–1900 рр. займався дослідженням епохи пізнього палеоліту (т. зв. Кирилівська стоянка). Відкрив перші місцезнаходження трипільської культури (1896), а у 1898–1900 рр.– пам'ятки полів поховань зарубінецького та черняхівського типів. Займався також дослідженням скіфських городищ та ряду пам'яток часів Київської Русі (у Києві, Білогородці та інших місцях). Член товариства аматорів природознавства, антропології та етнографії (1898) Один із

засновників Київського міського музею старожитностей і мистецтв (тепер Національний історичний музей) (1899). Член-кореспондент (1899), а з 1914р. – дійсний член Московського археологічного товариства.

Ф. 153, 115 од. зб. (кін. XIX ст. – 1914); ф. III, № 14038, 47263.

Наукові матеріали

[Звіти археографічної комісії про результати розкопок на території України] (1890–1914); текст статті путівника по слов'янському відділу Київського художньо-промислового та наукового музею [поч. XX ст.]; [відомості про київські кургани] [поч. XX ст.]; Начало земледелия и бронзовый век в среднем Приднепровье (б.д.).

Листування

Адресати: Антонович В.Б. (2; б.д.), [Бобринський] А.А. (2; б.д.), [Гезе] В.Є. (2; поч. XX ст.], [Городцов] В.О. (3; б.д.), [Кондаков] Н.П. (4; б.д.), [Линниченко] І.А. (5; 1899–1908), [Спіцин] О.А. (5; б.д.); Ханенко Б.І. (8; [1908]), Уварова П.С. [кін. XIX–поч. XX ст.] та ін.

Кореспонденти: Ханенко Б.І. (1896).

Літ.: Мистецтво України : Біографічний довідник.– К., 1997.– С. 614; Українська загальна енциклопедія.– Л., б.р.– Т. 3.– С. 1105; Український радянський енциклопедичний словник.– К., 1968.– Т. 3.– С. 676.

О. А. Іванова

ХЛЄБНІКОВ Микола Іванович (1840–1880) – правознавець.

Народився у Ветлузькому повіті Костромської губернії. Навчався в Пензенському повітовому училищі, Пензенській гімназії (1856–1860). У 1865 р. закінчив Московський університет. Працював учителем історії в Могилівській гімназії. У 1869 р. отримав ступінь магістра державного права в Московському університеті. Викладав у Варшавському університеті. Доктор держави і права, професор Університету св. Володимира (1877–1880). Член Історичного товариства Нестора-літописця.

Ф. 178, 8 од. зб. (1870–1880).

Наукові матеріали

Лекції і матеріали до них (1870–1880): з державного права; з історії філософії права та матеріали до них; з міжнародного права; з поліцейського права; з російського карного права; з естетики права та ін.; "Що таке цивілізація". [Публічна лекція] (1878).

М. Л. Скирта

ХОДЕЦЬКИЙ Старіон Мартиніанович (1821–1887) – біолог, лісівник, природознавець.

Народився в м. Сімферополі. Закінчив філософський факультет Петербурзького університету із ступенем кандидата філософії (1842). Навчався в сільськогосподарських інститутах, господарствах Німеччини, Голландії, Швейцарії (1842–1844). Працював у Харківському учбовому окрузі, читав публічні курси з сільського господарства в Курську, Воронежі, Орлі, Тамбові, Новочеркаську і Харкові (1844–1851). Захистив у Харківському університеті дисертацію на ступінь магістра сільського господарства і лісівництва (1846). Ад'юнкт (1851), професор (1852) по кафедрі сільського господарства і лісівництва Університету св. Володимира. В 50-х, 70-х роках XIX ст. тимчасово завідував університетським ботанічним садом. Викладав природничі науки в Київському інституті шляхетних дівчат (1852–1856). Головний редактор "Университетских известий" (1863–1873). Член комітетів по влаштуванню сільськогосподарських виставок (1849–1880). Дійсний член Московського товариства сільського господарства (1848), Головного московського товариства вівчарства (1848), Лебедянського товариства сільського господарства (1849), Російського географічного товариства (1852); член-кореспондент Товариства сільського господарства Південної Росії (1847), Горигорецького землеробського інституту (1853), Кобеляцького сільськогосподарського товариства (1881).

Ф. 51, 619 од. зб. (1842–1882).

Наукові матеріали

Краткое руководство к изучению качеств мериносовой шерсти (1846); Начало кошения хлебов в России (1847); [Руководство к уходу за крупным рогатым скотом в применении к тем полосам России, в которых производится скотоводство хозяйственное] [1850]; Статистическо-хозяйственный отчет Земли Донского Войска [1853]; Обозрение успехов сельского хозяйства в России с историческим изложением правительственных мер по улучшению хозяйства (1855); Описания киевских сельскохозяйственных выставок 1857, 1862, 1867, 1871 гг., Записка о появившейся в юго-западных губерниях на пшенице болезни – ржавчине (1858); [Стаття про Пирогова Миколу Івановича] (1861); Второй съезд естествоиспытателей и учителей естественных наук в Киеве (1862); К статье о Втором съезде естествоиспытателей в Киеве (1862); Пересадка деревьев и цветов (1875–1880); Обозрение внутренней торговли тонкой шерстью в России (б.д.); История сельского хозяйства в России (б.д.).

Рецензії: Циммерман. "Руководство к разведению сахарной свекловицы, составленное в применении к экономическим, климатическим и почвенным условиям Южной России" (1860).

Нотатки, виписки з різних джерел з питань землеробства, тваринництва, садівництва, городництва (1868–1880) та ін.

Біографічні матеріали

Повідомлення Правління Університету св. Володимира про нагороди, надання чинів (1858–1877).

Біографічні дані є в листі до Міністерства державного майна з пропозицією писати праці з питань сільського господарства (1844).

Матеріали службової діяльності

[Звіти про навчання в сільськогосподарських інститутах за кордоном] [1842–1843]; Очерк нынешнего состояния учебных заведений по сельскóму хозяйству в Германии [1842–1843]; [Відомості про кількість і склад слухачів публічних лекцій в 1845–1851 рр.]; свідоцтва, видані Харківським учбовим округом для огляду стану сільського господарства в Катеринославській, Курській, Полтавській та інших губерніях (1846–1851); Программа публичного курса технологии на второй семестр 1853–1854 и 1854–1855 акад. гг., Касательно преподавания лесоводства в Университете св. Владимира и возможности усиления этого преподавания [50-і роки XIX ст.]; [План лекций] на первый и второй семестры 1855–1856 гг., Сведения по собранию агрономических орудий, машин, моделей и рисунков [1853–1860]; Записка о ботаническом саде, составленная по поручению Комитета, бывшего в апреле месяце 1861 года; Программа Киевского отдела, состоящего при Московском обществе сельского хозяйства комитета шелководства [1867]; Ответы на вопросы, предложенные Вольным экономическим обществом относительно шелководства (1875); О ремонте университетских зданий (1877, 1878); Учреждения в Великом герцогстве Мекленбург Шверинском для наставления крестьян в сельском хозяйстве (б.д.); Вопросы по сельскому хозяйству и лесоводству (б.д.); Программа производительной и экономической части сельского хозяйства. Программа лесоводства (б.д.).

Матеріали громадської діяльності

Записка о пользе распространения технического образования в западных губерниях и об учрежении при Университете св. Владимира отделения технических наук (1856); нотатки, кореспонденції до газет про суспільне життя, цікаві події в м. Києві: святкування 25-річного ювілею Університету св. Володимира, контрактові ярмарки, недільні школи, вшанування М.І. Пирогова, проведення музичних, літературних вечорів, театральне життя та ін. (1859–1861); [записка про новий порядок призначення і підпорядкування інспектора студентів в університетах, представлена для обговорення в Раді Університету св. Володимира] [1860]; Докладная записка о преобразовании Нежинского

лицея [1863]; [записка про проект Ніжинського і Ярославського ліцеїв] (1863); Возражения против замечаний на проект преобразования Нежинского лицея [1863]; [Зауваження на проект устава Петрівської землеробської і лісної академії] (1864, 1865); Мнение об оставлении в прежнем виде кафедры сельского хозяйства в университетах (б.д.).

Листування

Адресати: Воєнний губернатор м. Сімферополя (1857), Книжкові магазини Д.Ю. Кожанчикова, І.І. Глазунова (1859–1861), Міністерство державного майна (1849), Отаман Війська Донського [1853], ректор Університету св. Володимира [1874], Таврійський громадянський губернатор (1857) та ін.

Кореспонденти: Анненков М.І. (1868), Долгоруков В.[А.], князь (1856), Кеппен П.І. (1856), Маслов С.[О.] (1856), Траутфеттер Е.Е. (1861), У[сов] С.[М.] (1856) та ін.

Військовий губернатор Сімферополя, Таврійський громадянський губернатор (1858), Вільне економічне товариство (1847–1880), Горигорецький землеробський інститут (1849–1856), директор Головного училища садівництва Міністерства державного майна (1863), директор училищ Курської губернії (1845), Закавказький дівочий інститут (1859), Кавказьке, Ярославське товариства сільського господарства (1853–1857), Кавказький відділ Російського географічного товариства (1854–1855), Казанське економічне товариство (1854–1860), Київське товариство дослідників природи при Університеті св. Володимира (1871, 1875), Київське товариство садівництва (1873–1874), Київське товариство сільського господарства і сільськогосподарської промисловості (1876), Київський інститут шляхетних дівчат (1856, 1858), Київський, подільський і волинський генерал-губернатор (1869, 1872), Кобеляцьке сільськогосподарське товариство (1881), Комісія для опису губерній Київського учбового округу (1855–1861), Комітет акліматизації рослин при Московському товаристві сільського господарства (1857), Комітет лісівництва при Московському товаристві сільського господарства (1855, 1857), Комітет тваринництва при Московському товаристві сільського господарства (1869), Комітет шовківництва при Московському товаристві сільського господарства (1867), Лебедянське товариство сільського господарства (1849–1858), Міністерство державного майна (1846 – [50-і роки XIX ст.]), Московське товариство вівчарства (1848), Московське товариство дослідників природи (1853), Московське товариство сільського господарства (1847–1869), наказний отаман Війська Донського (1850, 1853), Петрівська землеробська

і лісна академія (1880), редакція видання "Экономический указатель" (1856), редакція журналу "Промышленность" (1861), редакційний комітет "Вестника естественных наук" (1852), Розпорядчий комітет 6-го загального Фінляндського сільськогосподарського з'їзду (1870), Російське географічне товариство (1852–1856), С.-Петербурзький університет (1842, 1844), Сільськогосподарський кабінет при редакції журналу "Сельское хозяйство" (1862), Товариство сільського господарства Південної Росії (1847–1856), Товариство сільського господарства Південно-Східної Росії (1854), Третій з'їзд російських сільських господарів (1872), Харківський учбовий округ (1845–1850), Університет св. Володимира (1847–1880), Чернігівський, Полтавський і Харківський генерал-губернатор (1849), Юр'ївське товариство сільського господарства (1855–1856).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Контракт про наймання частини будинку (1852); Прохання до мирового судді про стягнення квартирної платні (1882); Прохання до Київської дворянської опіки про видачу грошей Ользі Дмитрівні Ходецькій (1880).

Матеріали інших осіб

Тарновский Г.С. "Взгляд на выгоды свеклосахарной промышленности для губерний, входящих в состав Киевского учебного округа" (б.д.).

Літ.: Иконников В.С. Биографический словарь профессоров и преподавателей Университета св. Владимира (1834–1884).– К., 1884.– С. 689–709; Личные архивные фонды в хранилищах СССР : Указ.– М., 1980.– Т. 3.– С. 414; *Матвієнко С.О.* Український агроном і тваринник XIX сторіччя : (До 150-річчя з дня народження Старіона Мартиніановича Ходецького) // Вісн. с.-г. науки.– 1971.– № 6.– С. 115–116; Украинская советская энциклопедия.– К., 1985.– Т. 12.– С. 86.

І. Д. Лисоченко

ЦИЦУРІН Федір Степанович (1814–1895) – лікар.

Народився в м. Бірюч Воронезької губернії; навчався в харківській гімназії. Закінчив медичний факультет Харківського університету (1835); працював лікарем в Харківській губернії (1835–1839). Навчався в Дерптському університеті, де отримав диплом доктора (1841). Ординарний професор Університету св. Володимира (1844–1857). Президент Варшавської медико-хірургічної академії (1857–1861); директор медичного департаменту Військового міністерства (1862–1867); почесний лейб-медик Імператорського двору (1865); управляючий придворною медичною частиною (1867–1882).

Ф. 198, 68 од. зб. (1835–1888); ф. III, № 1240–1243, 5437–5438, 6150–6151.

Біографічні матеріали

Диплом лікаря I класу Харківського університету (1835); диплом доктора медицини Дерптського університету (1841); почесні дипломи та дипломи: Київського медичного товариства (1844), Краківського наукового товариства (1858), Фармацевтичного товариства в Петербурзі (1862), Німецької Академії любителів природи (1863), фізико-медичного товариства при Московському університеті (1863), Товариства російських фармацевтів (1865), Віленського медичного товариства (1866), Кавказького медичного товариства (1866), Оренбурзького Фізико-медичного товариства (1867), Товариства російських лікарів в Санкт-Петербурзі (1868), Київського філантропічного фармакопійного товариства (1880).

Матеріали службової і громадської діяльності

Відомість про прибуток та зменшення хворих по Придворному відомству (1874; 1876); виписка із зводу військових постанов про Медичний департамент (б.д.); звіт по управлінню придворною медичною частиною з 1855 по 1880 рр. (б.д.); календар поїздки до Німеччини (б.д.); матеріали Товариства піклування про поранених та хворих воїнів (список членів; основні положення для складання статуту; проект програми майбутньої діяльності; відомість про прибуток та витрати сум за 1874 р.; записка про діяльність Товариства) [1871–1875]; справа про матеріальну допомогу студентам, які бажають відвідувати лекції та ін. (1858–1861).

Листування

Адресати: Галаган Г.П. (4; 1853; б.д.); Максимович М.О. (4; 1845–1848).

Кореспонденти: Горецький (1859), Трап Ю. (4; 1863), Фішер Ф. (1864), Шварц, генерал-ад'ютант (1866).

"Вестник благотворительности", журнал (1869), Військове міністерство, медичний департамент (1861), Військово-медичний науковий комітет (1872), Головний військово-шпитальний комітет (1888), Ліцей князя Безбородька (1861), Петербурзький 1-й військовий шпиталь (1865), С.-Петербурзький військовий округ (1870), Товариство піклування про поранених та хворих воїнів (3; 1872), [Фармакопійний комітет] (1864).

Матеріали інших осіб

Думка відносно запропонованого професором М.Ф. Здекауером скорочення військово-медичного каталогу (б.д.); "Об издержках на

содержание военных госпиталей". [Доповідь не раніше 1867 р.]; Водовозов. "Об Архиве Медицинского департамента. Подробное описание" (1863); Гейнац Н. "Зміст записки Г. Рупрехта" [про пластир Муравйова для лікування раку] (б.д.); Євфімов. "Медичний звіт про хвороби в Окремому Гренадерському корпусі" (1858); Доповідна записка про ведення "Военно-медицинского журнала" (б.д.); Женевський комітет для допомоги пораненим та хворим воїнам – Товариствам для піклування про поранених на війні. Циркуляри про заходи, які викликані франко-пруською війною (2; 1870–1871); Мінкевич, магістр ветеринарних наук. Думка про військову ветеринарну частину (не раніше 1863 р.); [О звании и кресте сестер милосердия. Доклад] (1875); Пелікан В.В. Послужний список (1863); Стрелов. [Резюме беседы с редактором "Военно-медицинского журнала" о его отчетности] (б.д.); Фабер А. "Записка об изменении порядка материальной отчетности по Медицинскому департаменту" (1863).

Листи інших осіб

Вязмітінов С.К. – Віліє (1806); Єнохін – фон-Кауфману К.П. (1862).

Фотографії

Абер В., Здекауер М.Ф., Фолькман Р. (4; б.д.).

М. К. Іванникова

ЧАГОВЕЦЬ Всеволод Андрійович (1877–1950) – театрознавець, журналіст.

Народився в м. Старокостянтинові Хмельницької області. Закінчив Університет св. Володимира (1900), брав участь у формуванні репертуару та режисерській роботі театру М. Садовського.

Ф. 268, 105 од. зб. (XVI ст. – 1950 р.).

Наукові і творчі матеріали

Музейный Лаврский городок [20-і роки XX ст.]; Очерк по истории революционного и общественного движения в Киеве в конце XIX – начале XX в. [30-і роки XX ст.]; Жизнь А.С. Пушкина (1936); Октябрь 1905 г. Очерк о революционных событиях в Киеве (1937); "Слово о полку Игореве". Радиопостановка и радиомонтаж (1938); І.С. Паторжинський. Спогади (1946); Оксана Петрусенко. Путь жизни и слова (1948); Разгром Кирило-Мефодиевского братства (б.д.); Революционные и общественные движения в Киеве в XIX – начале

XX вв. (б.д.); Українська народна релігія (б.д.); Голавль (б.д.); Статья о русской литературе XIX в. (б.д.); Чеховская Русь в свете наших дней (б.д.); О донецких шахтах (б.д.); Славянские народные песни (б.д.); Каширівські будні (б.д.); Дойна (или Баллада) о гибели (б.д.); "Мастер". Литературный сценарий (б.д.); "Детство". Литературный сценарий по роману М. Горького (б.д.); "Лилея". Литературный сценарий к музыке К. Данькевича (б.д.); "Шиллер". Отрывок из сценария (б.д.); Вера Федоровна Комиссаржевская. Воспоминания (б.д.); Беседы и встречи с В.Г. Короленко (б.д.) та ін.

Біографічні матеріали

Свідоцтво про одруження (1901); посвідчення про екзамен на ступінь магістра російської мови і словесності (1903); копія паспорта (1907).

Листування

Кореспонденти: Буличев Г.О. (1943), Днєпров М.О. (1947), Короленко С.В. (1946), Кніппер-Чехова О.Л. (1949), Казановський С.І. (1949), Москвін І.М. (1938), Пашенна В.М. (1950), Расс К. (1947), Соколов М. (1947), Фінк В.Г. (1944).

Державний музей театрального мистецтва УРСР (1949), Державний академічний театр опери і балету ім. Т.Г. Шевченка (1946), "Красная новь", журнал (1938), Російський драматичний театр (1946), "Советская Украина", газета (б.д.), "Украинский рабочий", видавництво (1947), Управління захисту авторських прав УРСР (б.д.) та ін.

Матеріали інших осіб

Гудзинская Т. "Киевские писатели 80–90-х годов XIX в. К характеристике киевской литературной среды конца XIX в." (1948); Евчич А. "Наполеон и Акулина. Исторический водевиль" (б.д.); Костенко Н.В. "Моя поездка на фронт в 1941 г. Воспоминания" (1943); Костюк Ю.Г. "Тарас Шевченко" (1949); Мар'яненко І.О. "Минуле українського театру" (1950); Садовський М.К. "Мої театральні згадки" (1907); Хронограф конца XVI – начала XVII вв.; Чуприна М. "Трагедия случайных людей. Силуэты русской эмиграции" (б.д.) та ін.

Фотографії

Андреєва М.Ф., Вільшанський М., Москвін І.М., Садовський М.К., Синельников М.М., Ячменєв [Н.] та ін. ([кін. XIX ст. – 1938 р.).

Літ.: Мистецтво України : Біогр. довід.– К., 1997.– С. 625.

М. Л. Скирта

ЧЕПУР Євгенія Іполитівна (1888 – після 1978 р.) – філолог.

Народилася в с. Прохорівці Золотоніського р-ну Черкаської обл. Закінчила полтавську Маріїнську жіночу гімназію (1906), Вищі жіночі курси у м. Києві (1911), філософський факультет вечірнього Університету марксизму-ленінізму при Київському МК КП(б)У (1949). Працювала в школах, бібліотеках та Київському педагогічному інституті.

Ф. 267, 434 од. зб. (1870–1978).

Наукові і творчі матеріали

Стихи (1914–1978); Очерки, воспоминания, рассказы (1920–1973); Поэтические образы "Слова о полку Игореве", воспринятые поэтом мировой литературы Шелли (1945); Словарный состав древнерусского памятника "Слово о полку Игореве" (1950); Шелли. (К вопросу о взаимосвязях русской и западноевропейской литератур) (1950); Названия видов животных в славянских языках. (Этимология слов) (1950); Назви видів тварин в російській та українській мові і зв'язки з назвами тварин в інших мовах (1951–1956); Кулинарные рецепты (1953–1968); Топонимы и гидронимы в "Слове о полку Игореве" (1958); "Слово о полку Игореве" и "Эллада" П.Б. Шелли (60-е годы XX ст.); Числовые показатели в "Слове о полку Игореве" (1964–1977); Об одной системе летоисчисления, упомянутой в "Слове о полку Игореве" (1969); До сторіччя з дня народження академіка В.М. Перетца (1970); Словари "Слова о полку Игореве" (б.д.); Нариси з історії вищої жіночої освіти на Україні (б.д.) та ін.

Переклади: Шеллі П.Б. "Еллада" (б.д.).

Рецензії на праці фондоутворювача

Данилюк А.К. "Отзывы на работы Е.И. Чепур о "Слове о полку Игореве" (1955–1963).

Біографічні матеріали

Особова справа (свідоцтва, атестати, заявки, довідки, витяги та ін.) (1906–1967).

Листування

Адресати: Азбелев С.М. (2; 1959), Алєксєєв М.П. (1965), Адріанова-Перетц В.П. (8; 1955–1969), Бєгунов Є.І. (2; 1950), Берков П.Н. (б.д.), Булаховський Л.А. (1955), Гранстрем Є.В. (1955), Гребенюк О.К. (1966), Єфімова О.М. (12; 1969–1978), Каган І.Я. (3; 1972–1975), Каздобін О.С. (1978), Клименко Н.І. (1969), Козирєв В.О. (1969), Кудряшов М.В. (б.д.), Кулаков Л.В. (1972), Мисик В.О. (б.д.), Михайлов О.О. (1963), Обнорський С.П. (3; 1952–1957), Орлов С.М. (1959), Полуян-

ська Н.М. (3; 1971–1977), Рильський М.Т. (1964), Семенов О.Г. (1959), Скадіна Г.В. (1977), Сорокін Ю.К. (1958) та ін.

Кореспонденти: Адріанова-Перетц В.П. (28; 1954–1968), Антоненко Л.П. (2; 1977), Бєгунов Ю.А. (2; 1957), Берков П.Н. (1959), Бершова О.І. (3; 1966), Бобович А.С. (2; 1966–1968), Бондаренко С. (1961), Борковський В. (1953), Булаховський Л.А. (2; 1954–1955), Бурмістрови М.П. та С.Ф. (4; 1973), Головченко Є.С. (3; 1976–1978), Демченко Є. (1962), Дзюбенко К. (1963), Єфімова О.М. (19; 1966–1977), Жарко Ф.А. (2; 1967–1977), Каган І.Я. (2; 1976), Каздобин Є.І. (б.д.), Каздобин К.О. (2; 1963–1975), Косарик Д.М. (2; б.д.), Кудряшов К.В. (10; 1950–1959), Левандовський Л. (6; 1966–1977), Лихачов Д.С. (2; 1955–1968), Михайлов О.О. (1965), Назаревський О.О. (1968), Обнорський С.П. (21; 1950–1962), Овдієнко О.М. (7; 1975–1976), Рибаков Б.О. (1963), Шандра П.В. (3; 1967–1977), Щепкіна М.В. (1956) та ін.

Броварський райвно (1944), "Всесвіт", журнал (1962), Інститут російської літератури (Пушкінський Дім) (4; 1957–1963), Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні (16; 1962–1976), Київський державний університет ім. Т.Г. Шевченка (7; 1950–1966), Московський державний університет імені М.В. Ломоносова (1966), Ужгородський державний університет (1971) та ін.

Матеріали інших осіб

Особові документи Антоненка С.В. (1938–1967), Бершової О.І. (14; 1930–1971), Прокопенко Ю.А. (1914–1933), Чепур О.Д. (1935–1936); Полуянская Н.Н. "Воспоминания юности" (б.д.); Татьянко (Янушевская) Т.И. "Рассказы" (1965–1967) та ін.

Фотографії

Чепур Є.І. (12; 1890–1974); родичі та знайомі (44; 1903–1975).

М. Л. Скирта

ЧУЖИЙ (Сторожук) Андрій Антонович (1897–1974) – письменник.

Народився в м. Умані Черкаської області. Навчався в Уманському двокласному училищі (1905–1912), Інституті народної освіти в м. Харкові, а в 1932 р. – на біологічному факультеті Московського педагогічного інституту. Працював телеграфістом на станціях Умань, Тальне, Шпола, Бородянка Південно-Західної залізниці (1912–1918), бібліотекарем, бібліографом в уманських бібліотеках (1918–1922), журналістом, педагогом у Києві (1922–1926), в московських бібліотеках (1926–1935), в Карелії, на Уралі бухгалтером на підприємствах торгівлі, в радгоспах; з 1953 р. – бухгалтером в житлово-будівельних конторах м. Москви. Член групи "Панфутуристів" (1923).

Ф. 272, 47 од. зб. (1910–1974).

Творчі матеріали

Поеми й казки (1910–1973); Записи пастушка-мрійника (1913–1974); Вправи. Проза (1920–1926); Поети й бджоли (1921–1972); Перші прозові записи (1921); Убив холод дощ (1921); Мініатюри (1923–1969); Ведмідь полює за сонцем [1927]; Харкове, чого тобі бракує... [1927]; Наталі Черняхівській. Хіба можна забути? (1947); Рідна мати (1955); В гостях у Майбутнього. Сон (1955); Детей лечат от лени (1957); Передмова до книги "Більше для вас" (1961); Складні роздуми про Бога, природу, людину й молодших братів, про лице й "морду" (1969–1971); Вчора я в Укркнигарні... (1970); Сон в степу (1970); Хто мені заперечить перевернути світ? (1971–1973).

Біографічні матеріали

Життєпис. Найголовніші дати.

Листування

Адресати: Візир М.П. (5; 1973–1974).

Редколегії журналів: "Барвінок", "Жовтень" (1970), Центральна наукова бібліотека АН УРСР, відділ рукописів (1972).

Кореспонденти: Еренбург І.Г. (2; 1948, 1950).

Фотографії

Чужий А.А., в групах з братом Антоном [Антоновичем Сторожуком], племінницею Лідою, земляком Езрою Фінінбергом (4; 1932, 1963–1972).

Літ.: Мицик В. Письменник Андрій Чужий // Колос.– 1970.– 13 червня; *Мицик В.* У повні творчих сил [Про А.А. Чужого] // Колос.– 1972.– 23 верес.; *Полторацький О.* Знайомтеся вдруге... // Вітчизна.– 1968.– № 12; Путівник по фондах відділу рукописів Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАНУ.– К., 1999.– С. 279, 298; *Усатенко М.* Тепло людське. [Про А.А. Чужого] // Черкаська правда.– 1972.– 12 верес.

І. Д. Лисоченко

ЧУКІН Дмитро Григорович ([10–-70-і роки XX ст.]) – письменник, інженер-будівельник.

Ф. 266, 52 од. зб. (1945–1977).

Творчі матеріали

Сентиментальные воспоминания (1947); В неслужебное время (1962); Время памяти (1973); Неспешные записи о торопливых поездках; Хорейские мосты [1973]; В Тынде [70-і роки XX ст.]; Заурядная удача [70-і роки XX ст.]; Местная командировка [70-і роки XX ст.]; Оле-

новщина [70-і роки XX ст.]; Реквием [70-і роки XX ст.]; Березы выходят на улицу (б.д.); В командировке (б.д.); Воспоминания о снах (б.д.); Друзья наши – уличные деревья Ленинграда (б.д.); Из жизни командировочного (б.д.); Короткая встреча (б.д.); Ленинградские липы (б.д.); Месть (б.д.); На брошенной дороге (б.д.); Опасная девушка (б.д.); Порука (б.д.); Юбилейная дата (б.д.); В тундре. Из дневника изыскателя (б.д.) та ін.

Рецензії: О. Нимейер. "Архитектура и общество" (1975); Матюшин Г.[Н.] "Яшмовый пояс Урала" (1977).

Спогади, виписки, чорнові нотатки (1945–1948).

Рецензії на праці фондоутворювача

В[оронін], Рахманов П. Рецензії на повість "Хорейские мосты" та оповідання (1975, 1976); Єрмакова Г. Відзив на оповідання "Время памяти" (1977).

Листування

Кореспонденти: редакції журналів "Звезда" (1977), "Наука и жизнь" (1977), "Север" (2; 1973–1974).

Матеріали інших осіб

Копії віршів А. Ахматової, М. Гумільова, В. Хлєбникова та ін.

Фотографії

Види міста [Санкт-Петербурга], парки, алеї тощо (б.д.).

О. П. Степченко

ШАРЛЕМАНЬ Микола Васильович (1887–1970) – зоолог.

Народився в м. Кременчуці Полтавської області. Вчився в Київському реальному училищі (1896–1905), закінчив курс агрономічного відділення Київського політехнічного інституту (1906–1910). Завідував зоологічним відділом Дніпровської біологічної станції (1907–1915) і був вченим секретарем Київського зоопарку при Київському товаристві любителів природи. Пройшов курс і практичний стаж практиканта Департаменту землеробства і одержав звання молодшого спеціаліста Департаменту землеробства з прикладної зоології (1912–1914). Працював ентомологом Київського товариства сільського господарства, на Київській обласній сільськогосподарській дослідній станції асистентом, потім завідуючим відділом ентомології (1914–1919). В 1919–1941 рр. працював в Українській Академії наук – співробітником зоологічного кабінету (1919), пізніше музею, завідуючим відділом фауністики і систематики в Інституті зоології (з 1930 р.), в 1921–1933 рр. – у заповіднику "Конча-Заспа". Кандидат біологічних наук (1936), доктор біологічних наук (1937), професор за фахом прикладна зоологія (1939).

1943 р. нацисти примусили його з дружиною виїхати до Познані, де він працював в Інституті захисту рослин, потім до Німеччини.

З 1946 р. М.В. Шарлемань працював в Головному управлінні в справах мисливського господарства при Раді Міністрів УРСР на посаді начальника відділу наукової роботи і видавництва, державним мисливським інспектором відділу полювання. В цей період він був також професором Київського лісогосподарського інституту, де читав погодинно курс біології лісових птахів і звірів та мисливствознавство, а також консультантом Київської станції захисту рослин. У 1951 р. М.В. Шарлемань вийшов на пенсію.

Секретар Київського орнітологічного товариства ім. Кесслера, очолював зоологічну секцію Українського наукового товариства в Києві, був членом Комісії по вивченню природних багатств України, дійсний член Української філії Географічного товариства СРСР.

Ф. 49, 1231 од. зб. (1918–1976).

Наукові і творчі матеріали

Фауна та мисливство навкруги Києва 900 років тому (1938); Слово о

"Слове". Реалии или т.н. "темные места" в "Слове о полку Игореве" (1938–1969); "Слово о полку Игореве" как поэтический научный труд по родиноведению (1946); София Киевская и "Слово о полку Игореве" как памятник культуры древней Руси (1946); "Слово о полку Игореве" и нерелигиозная стенопись Софийского музея-заповедника в Киеве как материал по краеведению Киевской Руси (1949); Стенопись охотничьего содержания Софийского заповедника-музея в Киеве как источник по краеведению Киевской Руси [40-і роки XX ст.]; К истории охраны природы на Украине [кін. 40-х років XX ст.]; О прежнем распространении и истории онагра на Украине [кін. 40-х – поч. 50-х років XX ст.]; "Слово о полку Игореве" в понимании его современников. (К 150-летию первого печатного издания "Слова") [1950]; Древние и современные памятники природы и культуры Приднепровья (1950); Календарь охотника и рыболова-любителя Украины (1950); Полезащитные лесонасаждения УССР и их значение в охотничьем хозяйстве (1950); Словарь древнерусской зоологической номенклатуры и терминологии [1951]; Сон Святослава (1951); Природа и люди Киевской Руси [1951]; Вредные и полезные позвоночные полезащитных лесонасаждений Украинской ССР в их взаимосвязи (1952, 1953); К вопросу о значении озерной лягушки в рыбном хозяйстве [1952]; К вопросу о значении куликов в сельском хозяйстве Украины [1953–1954]; Софийский музей-заповедник в Киеве как памятник великой победы древней Руси [1953]; Памяти профессора З.С. Головянко (1953); Очерки природы Советской Украины [1953]; Изменения орнитофауны лесов окрестностей Киева за последние 50 лет (1955); К истории познания птиц Украины (1955); По поводу статьи "В защиту памятников культуры" [в "Литературной газете" от 23.08. 1956]; К истории зоогеографического районирования восточных областей Украины (1957); О разведении фазанов на Украине [1957]; О хозяйственном значении серой вороны (1957); Загадочный зверь древней Руси (1957); К вопросу о питании лисицы насекомыми (1958); К охране старых дубов на Украине (1958); Современное состояние поголовья речных бобров на Украине (1958); Заметка к тексту "Растекашется мыслию по древу" в "Слове о полку Игореве" (1958); Пятидесятилетие первого объединения орнитологов в нашей стране (1959); Долобськ і Золоча – забуті історичні пам'ятки в околицях Києва (1959); Бобры внутри городской черты Киева (1960); Днепровский гидропарк под Киевом как комплексный памятник природы и задачи его охраны [1961]; К вопросу о топонимике р. Почайны и попытка реалистического толкования былины "Добрыня и змей" (1965); Дале-

кий прародич кобзи (1967); Попытка раскрытия анонима автора "Слова о полку Игореве" (1967); Кияни в Африці. [Є вірш Б.С. Віккерса "Памяти зодчего и путешественника В.В. Городецкого] (1969); Загадочные звери древней Руси (б.д.); Змеи полезные для сельского хозяйства (б.д.); И в реках Украины рыба исчезает (б.д.); К вопросу о распространении кольчатой горлицы (б.д.); К вопросу об акклиматизации зайца-беляка на Украине (б.д.); К познанию фауны Украины середины XVII ст. (б.д.); Киевский период в творчестве Врубеля (б.д.); На провесні. З глибини тисячоліть (б.д.); Омела и свиристели на Украине (б.д.); Охота на дрофу на Украине должна быть запрещена (б.д.); Поради юнатам щодо вивчення деяких тварин (б.д.); Преобразование природы Труханова острова (б.д.); Проект заселения полезными и ценными животными зеленых насаждений в Киеве и его окрестностях (б.д.); Пролет некоторых птиц Балтики через Украину (б.д.); Реки восточных областей Украины как зоогеографические координаты (б.д.); Где был Путивль, упоминаемый в "Слове о полку Игореве" (б.д.); Див (б.д.); Еще о подлинности "Слова о полку Игореве" (б.д.); Из реального комментария к "Слову о полку Игореве" (б.д.); По Днепру со "Словом о полку Игореве" (б.д.); По Киеву со "Словом о полку Игореве" (б.д.); "Слово о полку Игореве". Переводы на русский и украинский языки (б.д.); "Слово о полку Игореве" как научное произведение по родиноведению (б.д.).

Рецензії: Краткий отзыв о докторской диссертации А.М. Воинственского "Современное состояние и происхождение орнитофауны степной зоны Европейской части СССР" (1956); Репліка [з приводу нарису К.Г. Паустовського "Бросок на юг"] [1960]; О зимующих птицах Приазовья. Рецензия на статью Е.В. Четенова (1969–1970); Отзыв о диссертации на соискание ученой степени кандидата биологических наук И.С. Даревского "Фауна пресмыкающихся Армении" (б.д.); Коротка рецензія на рукопис Н.Є. Кононової "Наші крилаті друзі" (б.д.); Рецензія на рукопис А.П. Корнєєва "Визначник звірів УРСР" (б.д.).

Виписки, нотатки до праць про "Слово о полку Ігоревім", з історії Києва, питань зоології та ін.

Рецензії на праці фондоутворювача

Заключение комиссии Всесоюзного научно-исследовательского института охотничьего промысла о публикации работы Н.В. Шарлеманя "Природа и люди Киевской Руси" в открытой печати (1951); Зверезомб-Зубовский Е.В. Краткая рецензия на рукопись Н.В. Шарлеманя "Очерки природы Советской Украины" (1953); Зверезомб-Зубовский Е.В. Ре-

цензия на статью проф. Н.В. Шарлеманя "По Днепру со "Словом о полку Игореве" (б.д.); Лихачев Д.С. Отзыв о работе проф. Н.В. Шарлеманя "Стенопись охотничьего содержания Софийского заповедника-музея в Киеве как источник по природоведению Киевской Руси" (1947); Попов В.П. Отзыв о работе Н.В. Шарлеманя "Очерки природы Советской Украины" (1955); Таращук В.И. Отзыв о статье Н.В. Шарлеманя "К вопросу о значении озерной лягушки в рыбном хозяйстве" (б.д.).

Книги з дарчими написами

Дарувальники: Білецький О.І. (1951), Висоцький С.О. (1961, 1966), Гудзій М.К. (1959), Дмитрієв Л. (1958), Лихачов Д.С. (1951), Лопатін В.Д. (1951), Плевако О.А. (1959).

Біографічні матеріали

Матеріали про присудження наукових ступенів (1936–1937); автобіографія [1945, 1946]; трудова книжка, особовий листок обліку кадрів, довідки про роботу в Головному управлінні в справах мисливського господарства при Раді Міністрів УРСР та інших установах (1945–1970); свідоцтва про народження та шлюб (1947); членські квитки (1950–1960); вітання Інституту російської літератури АН СРСР, Київського державного архітектурно-історичного заповідника "Софійський музей" та інших установ і приватних осіб з нагоди свят, спогади (1944–1946, 1968–1970); свідоцтво про смерть (1970).

Матеріали службової діяльності

Акт о проведении научно-технического редактирования сборника Украинского общества охраны природы "Охрана и преобразование природы на Советской Украине" (1952); аннотации и рефераты о зоологической литературе (иностранной и отечественной) для реферативного журнала "Биология" (1953–1961).

Матеріали громадської діяльності

Список доповідей, запропонованих 1-му з'їзду природознавців України до 22 липня 1918 р.; лист до Президії Академії наук УРСР про необхідність оголосити Михайлову гору культурно-історичним заповідником (1951); лист до начальника Управління зеленої зони м. Києва про відновлення заповідника "Конча-Заспа" (1957); Лист до комісії з охорони природи АН СРСР про відміну постанови про цілорічний відстріл лисиць на Україні (1959); Речка Почайна прежде и теперь. Доклад на заседании пенсионеров – научных работников в Киевском доме ученых (1967).

Листування

Адресати: Адріанова-Перетц В.М. (2; [1950]), Барановський П.Д. (1968), Бевзо О.А. (5; 1964–1968), [Берг] Л.С. (2; [1949]), [Бурчак-Абрамович] М.Й. (2; 1970), Голдін Г.К. (4; 1967–1969), Даревський І.С. (2; 1969–1970), [Дементьєв] Г.П. (2; б.д.), Зинов Б.К. (3; 1968–1969), Коган Я.Б. [1955], Липке Н.В. (2; б.д.), Лихачов Д.С. (4; [1955, 1964]), Мар'яненко О.П. (1966), Парамонов С.Я. [1955], [Паустовський] К.Г. [1949], Плевако О.А. (1970), Франчук В.Ю. (1970), Шудря М.А. (1970) та ін.

Географічне товариство СРСР (б.д.), Державний літературний музей (1949); Інститут наукової інформації АН СРСР (1955); Московський державний університет, біолого-грунтовий факультет (б.д.); редакція газети Київського університету "За радянські кадри" (1967); редакції журналів: "Вопросы литературы" [60-і роки XX ст.], "Природа" (1967).

Кореспонденти: Аверін В.Г. [1941], Адріанова-Перетц В.П. (5; 1947–1957), Барановський П.Д. (6; 1957–1961), Батенін [П.П.] (1957), Білецький О.І. (1952), Бєльський Б.І. (68; 1946–1960), Бемс Р.Л. (7; 1954–1960), Борзаківський Д.М. (4; 1952–1954), Бурчак-Абрамович М.Й. (47; 1947–1969), Голов'янко З.С. (3; 1951), Гудзій М.К. (15; 1946–1962), Даревський І.С. (29; 1949–1970), Дементьєв Г.П. (7; 1950–1957), Дмитрієв Л.О. (2; 1954–1955), Єгор'єв В.Є. (5; 1952–1954), Жарков І.В. (2; 1959–1960), Заблоцький М.О. (2; 1948), Залевська Л.С. (4; 1964–1970), Запорожець-Ішлинська Н.В. (5; 1962–1969), Звірозомб-Зубовський Є.В. (1952), Капніст М.Р. (1969), Козловська К.В. (1966), Коломийцев В.П. (1960), Корнєєв О.П. (4; 1968), Кузнецький В.В. (2; 1967), Левицький Л.І. (14; 1954–1965), Леонтович В.Г. (7; 1963, 1967), Лихачов Д.С. (83; 1947–1969), Малишев В.І. (7; 1951–1958), Маснюк Д.М. (7; 1948–1953), Масюк П.А. (28; 1947–1951), Новикова О.Д. (5; 1967–1969), Огульчанський О.Я. (4; 1948–1951), Островська Л.М. (3; 1959 [1960]),Островський Л.В. (24; 1953–1970), Павловський Є.Н. (3; 1958, 1962), Парамонов С.Я. (2; 1955–1956), Паустовський К.Г. (1949), Плевако О.А. (46; 1957–1970), П'ятаков М.Л. (9; 1957–1958), Родін М.О. (3; 1965, 1967–1968), Самарський С.Л. (7; 1953–1957), Середа А.Х. (7; 1952–1955), Стеллецький В.І. (44; 1956–1968), Творогов Л.О. (15; 1949–1954), Федоров В.Г. (16; 1952–1955), Хлєбникова О.М. (5; 1964–1965), Чепур Є.І. (5; 1966–1969), Четенов Є.В. (2; [2-а пол. 60-х років XX ст.]) та ін.

Азово-Сиваський державний заповідник (1949); видавництва: "Будівельник" (1969), "Физкультура и спорт" (1968–1970); Всеросійське товариство охорони природи (1951); Географічне товариство Союзу РСР (1950–1957); Головне управління по заповідниках при Раді Міністрів УРСР (1949); Державний літературний музей (1949); Зоологічний

інститут АН СРСР (1955); Інститут геронтології АМН СРСР (1969); Інститут наукової інформації АН СРСР (1955); Інститут російської літератури (Пушкінський Дім) АН СРСР (1951–1960); Киевская областная контора "Заготживсырье" (1950), Комісія з охорони природи АН СРСР (1958), Московське товариство дослідників природи (1952), Московський державний університет ім. М.В. Ломоносова (1958, 1960), Науково-дослідний інститут географії і картографії (1936); Природничо-історичний музей ім. Г. Зардаби АН Азербайджанської РСР (1954); Псковський обласний краєзнавчий музей (1950); Радянський комітет славістів (1958); редакції журналів: "Вопросы литературы" (1966), "Зоологический журнал" (1950–1963), "Охота и охотничье хозяйство" (1956–1957), "Природа" (1948–1968); Українське товариство охорони природи та сприяння розвитку природних багатств АН УРСР (1954–1965); Управління в справах будівництва і архітектури виконкому Київської Ради депутатів трудящих (1967); Управління мисливського господарства Міністерства сільського господарства УРСР (1957); Центральна наукова бібліотека АН УРСР (1967).

Матеріали інших осіб

Батенин П.П. "Выхухоль на Украине" [1957]; Бельский Б.И. "О кольчатых горлицах в г. Ровно" (1959), Звірозомб-Зубовський Є.В. "Бєльський Борис Іванович" (б.д.); Зуммер В.М. "Остерский городок и остерская божница" [1956]; Кириллов Ю.Н. "О приспособлении ондатры к условиям существования в засушливые годы" (1955); Кириллов Ю.Н. "Обзор состояния численности водоплавающей и болотной дичи к охотничьему сезону 1951 г." (1951); Кириллов Ю.Н. "Состояние поголовья бобров на территории Украинской ССР после Отечественной войны" (1950); Разумовский Б.И. "О буром медведе" (б.д.); Чепур Е.И. "Пропуски в "Слове о полку Игореве" за виданням АН СРСР (1950)" (б.д.); Четенов Е.В. "В защиту перепела в Донбассе" [1966]; Четенов Е.В. "Инстинкт или условия обитания" [1967]; Юзькив М. "Тисс в княждворской лесной даче в Прикарпатье" (1953).

Матеріали, що стосуються діяльності Головного управління в справах мисливського господарства при Раді Міністрів УРСР (1947–1951).

Карта розповсюдження ссавців, птахів УРСР, плани Дніпровського гідропарку, околиць Києва та ін.

Листи інших осіб

Бєльський Б.І. – Шарлемань Г.П. (1947), Голдін Г.К. – [Плеваку] О.А. (2; 1970), Голдін Г.К. – Стеллецькому В.І. (1968), Даревський І.С. –

Голдіну Г.К. (1970), Плевако О.А. – Голдіну Г.К. (2; 1970), Тоцька І.Ф. – Голдіну Г.К. (1970), Масюк П.А. – [Базаліо] Ф.П. (б.д.), Семашко В.В. – [Базаліо] Ф.П. (1948), Даревський І.С. – Бевзо О.А. (1970), Дмитрієв Л.О. – Бевзо О.А. (1971), Островський Л.В. – Бевзо О.А. (1971), Плевако О.А. – Бевзо О.А. (21; 1970–1976).

Листи різних установ

Воронезький державний заповідник – Головному управлінню в справах мисливського господарства при Раді Міністрів УРСР (1948), Комісія з охорони природи АН СРСР – Управлінню мисливського господарства Міністерства сільського господарства УРСР (1959); Одеський будинок учених – Київському будинку учених (1966); Секція рибалок-любителів – Голові Київської міської ради депутатів трудящих (б.д.).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Матеріали, пов'язані з одержанням пенсії, ремонтом будинку та ін. (1947–1969); Заповіт Акеліни Данилівни Дзеверін про передачу всього майна дочці Шарлемань Ганні Парфентіївні (1940); записна книжка із записами адрес і телефонів (1968–1970).

Фотографії

М.В. Шарлемань окремо і в групах з дружиною Г.П. Шарлемань, М.К. Омельяненком, О.А. Бевзо, В.Д. Лихачовою, А.Х. Середою та іншими біля пам'яток старовини, в лікарні та інших місцях (1946–1969); в колі сім'ї лікаря В.К. Крамаренка (1952–1953); на ювілейній науковій конференції, присвяченій 930-річчю Софійського собору в Києві (1968).

Дружина Г.П. Шарлемань окремо і з батьками. Знайомі окремо і біля могили Шарлеманів.

Фотографії птахів, звірів, фресок; краєвидів Дніпра, Почайни, Києва; інструментарію Дніпровської біологічної станції. Альбом фотографій заповідника "Конча-Заспа" (1923–1933), на одній з них зображений В.І. Вернадський зі своїми співробітниками, членами експедиції до заповідних місць (1928).

Образотворчі матеріали

Родін М.О. Портрет лікаря В.К. Крамаренка (1953).

Літ.: Білокінь С. Масовий терор як засіб державного управління в СРСР (1917–1941 рр.).– К., 1999.– С. 56; *Борейко В.Е.* Популярный биографо-библиографический словарь-справочник деятелей заповедного дела и охраны природы Украины, царской России и СССР (1860–1960) : В 2 т.– К., 1995.– Т. 2.– С. 194–200; *Дмитриев Л.А.*

Николай Васильевич Шарлемань : (Некролог) // Тр. древнерус. лит.– Л., 1971.– [Вып] 26.– С. 374–378; Енциклопедія українознавства.– Париж ; Нью-Йорк, 1984.– Т. 10.– С. 3791; Історія Академії наук України, 1918–1923 : Документи і матеріали.– К., 1993.– С. 231, 233, 542; Історія Національної академії наук України, 1924–1928 : Документи і матеріали.– К., 1998.– С. 528; Личные архивные фонды в хранилищах СССР : Указ.– М., 1980.– Т. 3.– С. 430; *Лисоченко І.Д.* Матеріали архіву М.В. Шарлеманя // Рукописна та книжкова спадщина України.– К., 1993.– Вип. 1.– С. 165–171; *Махновець Л.* Пам'яті вченого // Літ. Україна.– 1970.– 26 травня; *Шевченко Л.В.* Шарлемань Микола Васильович // Репресоване краєзнавство.– К., 1991.– С. 350–351.

І. Д. Лисоченко

ШВАРЦ Григорій Вільгельмович (псевдоніми – Григорій Бостунич, Маркіз Поза, Грегуар ле Нуар) (188?– 20-і роки XX ст.) – журналіст, театральний критик, драматург .

Видавав журнал "Киевский театрал" (1906–1907). Завідуючий літературним відділом видавництва "Гонг"; редактор та видавець газети "Южная копейка" (1912–1915).

Ф. 195, 69 од. зб. (1886–1919); ф. I, № 160–163, 862–864, 1207, 1802, 1941–1943, 2037–2046, 3504, 20783-а–20799.

Наукові і творчі матеріали

Хулиганы пера (1907); Путевые впечатления (1910); Die schleier-Sage (1913); Алла-Верды (1914); "Их" работа. (Ремесло Иуды) (1917); История женской неверности (1917); Черноморский чудотворец. (Драматические картинки) (1918); Сердце шута и Сочинские мотивы (1918); Сказка о принцессе Недотроге и трех ее женихах (1919); Женщина или Отчизна [10-і роки XX ст.]; Вечный треугольник (б.д.); В мире искусств. Осенняя выставка картин Киевского товарищества художников – XVIII выставка картин Salon d'Art (б.д.); Светлой памяти незабываемого. (К полугодовщине смерти Н.И. Николаева) (б.д.); Наше назначение в этом мире после смерти. (Популярное введение в оккультизм) (б.д.); Тайна Ирэн (б.д.); Рабы предрассудков (б.д.); На маскараде (б.д.); Волей бессильные (б.д.); Люди и только люди (б.д.); Наваждение. (Злые чары) (б.д.); Последний оплот (б.д.); Суд царя Соломона. (б.д.); Хипес (б.д.); Гамлетик (б.д.); Из вражеского плена. Очерки спасшегося (б.д.); Ганс фон Каленберг. "Русалочка. Материал для изучения психологии гимназисток". [Переклад] (б.д.).

Нотатки про театри в Боярці, Пущі-Водиці, Святошині (1905); матеріали до реферату про актора Л.М. Самсонова (1917).

Біографічні матеріали
Щоденник (1901–1902).

Матеріали службової та громадської діяльності
Матеріали Колегії культпросвітвідділу при Головревкомі Південно-Західної залізниці (протоколи засідань ради Пересувного центрального театру, список службовців театру, план літературного альманаху та ін.) (1919).

Листування
Шварца Г.В. з Киссингена і Берліна (1913).

Матеріали інших осіб
Бобрыкин П.[Д]. "Доктор Майков" (б.д.); "В юбилейный альбом фотографий Г.В. Шварца" (б.д.); Евреинов Н.Н. "Сила чар". Арлекинада (б.д.); копія свідоцтва про надання В.А. Шварцу звання дантиста (1886); Николаев Н.И. "Царь Димитрий Иванович. Сцены из русской жизни конца XVI-го и начала XVII-го столетия" (1911); Урусов Н. "Радуга первой любви" (б.д.); Эленшлэгер Адам. "Сумерки язычества" (б.д.).

Колекційні матеріали
Рукописні книги XVII – першої половини XIX ст.; літографічні видання.

Фотографії
Шварц Г.В. та його знайомі (1901–1902).

С. В. Сохань

ШЕЛУХІН Сергій Павлович (псевдонім – С. Павленко) (1864–1938) – правник, громадсько-політичний діяч, журналіст, поет.

Народився в с. Денеги Золотоніського повіту Полтавської губернії. Голова революційного комітету в м. Одесі, член Центральної Ради, генеральний суддя, міністр судових справ у кабінеті В. Голубовича, член Найвищого суду (1918). За часів гетьмана Скоропадського – голова делегації Української держави на мирних переговорах з урядом Росії; у 1919 р. – член делегації УНР на Паризькій мирній конференції. Професор карного права Українського вільного університету і Українського педагогічного інституту ім. М. Драгоманова у Празі (1924–1925); голова Українського комітету в Чехословаччині і Українського правничого товариства у Чехії.

Ф. XI, 3729 од. зб. (1790–1921); ф. I, № 1113, 1629, 22438, 35438–35848, 43392, 46382, 46428; ф. III, № 7666, 10384, 34725, 40020, 66410.

Наукові і творчі матеріали

Монографії, статті: Изьяснение статей "Русской Правды", относящихся к преступлению кражи или тяжбы [1885]; В.С. Соловьев. Некролог (1899); Володимир Соловйов про національне питання [1905–1906]; Школа облуди та шахрайства [1907]; Марія Максименко і польське українофільство (1907); Марко Вовчок (1907); Школа і політиканство [1907]; Право, релігія і моральність, їх зв'язки між собою і ідеал права (1908); Добролюбов і українське письменство [1908]; [Про літературу і літературний процес] (1908); Памяти Т.Г. Шевченко (1908); Украинская церковная архитектура (1909); Значення мови для народності й творчості (1911); Открытое письмо в редакцию журнала "Церковные ведомости" по поводу опубликованной статьи Тарнавца "О современном украинце" [1913]; Письмо редактору "Киевлянина" по поводу опубликованных статей против украинского культурно-национального развития [1915]; Докладная записка "Православного мирянина" Св. Правительствующему Синоду по поводу гонений на украинский народ и его язык [1915–1916]; О народных песнях и музыке (1916); Вороги автономії України [1917]; Знову між Польщею та Московією [1917–1918]; [Про відношення Тимчасового уряду і Ради народних комісарів Росії до Української Центральної Ради] [1917–1918]; Державна мова на Вкраїні (1918); [З приводу актів радянського уряду в Петрограді щодо України] [1918]; Заживающая язва (по поводу статей П. Стояна, А.С. Изгоева и писем В. Короленко и Е. Чикаленко) [10-і роки XX ст.]; Назви: Русь, Малоросія та Україна [10-і роки XX ст.]; Особое мнение по ведению делопроизводства [10-і роки XX ст.]; Против войны [10-і роки XX ст.]; Украинское общество и русская прогрессивная часть общества [10-і роки XX ст.]; Волостные суды по личным наблюдениям их в Бессарабии (б.д.); Имеют ли женщины право на зачисление в сословие адвокатов? (б.д.); Про "Русь", "Малоросію", "Україну" та українство (б.д.); [Україна] (б.д.); Иван Петрович Котляревский (б.д.); Пушкін і наші вороги (б.д.); Сведения из талмуда, литературы и судебных процессов о существовании у евреев ритуальных убийств (б.д.); Уроки з неославізму (б.д.) та ін.

Поетичні твори, переклади: Вдовині мрії (1886); Думки (1887); Рибалка (1887); Коли б мені голос (1887); Люблю свою Вкраїну я (1888); Гей, до згоди (1888); Весною вранці (1889); [Вірші] (1886–1899); Переїздом (1900); Якби мені голос (1902); Вірші (1905); Найдужчі сили. (В засланні) (1907); Переклади, зроблені Сергієм Павленком з різних мов для виконавців на вечорах в одеській "Просвіті" (1908–1910); [Аріозо Іоланти] (1909); Вірші (1910); Тості Паоло. Останнє бажання

[10-і роки XX ст.]; З пісень про рідний край [10-і роки XX ст.] та ін.

У фонді зберігаються: плани та тексти доповідей С. Шелухіна стосовно поезій Т. Шевченка, ювілею М. Добролюбова, історії православної і уніатської української церкви XVII – початку XVIII ст., зв'язків М. Гоголя з Україною, викладання законознавства у гімназіях тощо; виписки зі статей про історію, право, політичний устрій, культуру, релігію, літературу України та інших країн; газетні вирізки з питань шкільної реформи, військової повинності, стосовно волосних та земських судів, Тимчасового уряду, Стокгольмської конференції та ін.

Біографічні матеріали

Свідоцтво про народження (1867); [автобіографія] (б.д.); метричний випис [про шлюб дійсного студента юридичних наук С.П. Шелухіна з Л.М. Карачевською-Волк] (1889); [документи про службову діяльність] (1890–1892); [службові та особисті документи] (1892–1919); родовід дворян Шелухіних (Шолух), виписки з метричних книг про новонароджених та сповідальні розписи Михайлівської церкви с. Панського Золотоніського повіту Полтавської губернії (1900–1912); грамота капітулу орденів про нагородження статського радника С.П. Шелухіна орденом (1912); формулярний список про службу (1915).

Матеріали службової та громадської діяльності

[Мирські приговори сільських сходок про грошові податки] (1897–1898); [доповідні записки до Кабінету Міністрів та Міністерства внутрішніх справ Російської імперії про положення малоруської інтелігенції та клопотання про надання рівних прав малоруському слову в Росії] (1905); [матеріали про діяльність Комітету бджільників] (1914–1916); [доповіді та постанови Юридичної комісії] (1916–1917); [проекти постанов, положень, підготовчі матеріали для розробки законодавчих актів УНР] (1917–1918); [постанови та укази Генерального суду Української держави з майнових питань] (1918); пояснююча записка [до законопроекту про введення з 1 січня 1919 р. української мови в Українській державі] [1918]; [стенограма] 10-го засідання Українсько-російської мирової конференції (1918); Матеріали з питань мирових переговорів між Українською державою та Російською Радянською Соціалістичною Федеративною Республікою (1918); проект договору між Німеччиною, Австро-Угорщиною та урядом Української Народної Республіки про видачу УНР займу та протоколи засідань представників двох сторін (1918); [документи про стан та організацію господарсько-економічного улаштування держави: записка, статут державного хлібного бюро і схвалення його Радою Народних Міністрів УНР] (1918);

закони про: тимчасові заходи у боротьбі з дезорганізацією сільського господарства; наймання житлових приміщень; права купівлі і продажу сільськогосподарських та лісових угідь; урегулювання відношень між власниками та арендарями за договорами на позаміське нерухоме майно с/г значення; громадянство Української держави; оподаткування прилюдних вистав та гулянь; організацію продовольчої справи на шляхах України; про скасування національних міністерств та ін. (1918–1919); *законопроекти про*: встановлення урядового контролю та регулювання торгівлі металами і металевими виробами; прийняття на державний кошт чоловічих гімназій і реальних шкіл, що мають відкритися з початку 1918/19 навчального року, а також список існуючих українських гімназій та супровідний лист відділу середньої школи; заснування тимчасових земельно-ліквідаційних комісій; підпорядкування Міністерству торгівлі і промисловості всіх установ і посадових осіб, які відають видобутком, заготівлею і розподілом усіх видів палива; відміну доповнення до закону про восьмигодинний робочий день; фінансування цукрової промисловості; утворення Українського національного архіву УНР та ін. (1918–1919); *проекти положень про*: тимчасове вище управління православною церквою на Україні; тимчасові земельно-ліквідаційні комісії; генеральних бунчукових товаришів ясновельможного гетьмана України; комітет з демобілізації суден торгового флоту, організацію департаменту державної варти; облік населення в містах та міських поселеннях Української держави (1918–1919) та ін.

Листування

Адресати: Велихов Л. (1917), Вороний (1904), Грінченко Б.Д. (1902), Грушевський М.С. (1909), Євтушенко О.П. (5; 1915–1916), Модзалевський В.Л. (1905), Шелухіна Є.Г. (31; 1881–1908), Шелухіна Л.М. (247; 1891–1918), Шелухіна О.С. (8; 1907–1916), Шелухін П.С. (16; 1901–1912), Шелухін Ю.С. (33; 1901–1917) та ін.

Редакції газет "Киевлянин", "Одесские новости", "Рада" (1908–1917).

Кореспонденти: Алчевська Х.О. (1907), Андрієвський В. (1918), Аркас М. (2; 1906–1908), Баженов І.О. (б.д.), Балицький П.О. (2; 1909), Бовкун Я.Ф. (1918), Богомолець В. (3; 1907–1918), Борзаковський П.К. (2; 1908–1909), Борошенко О. (2; 1914), Василенко М.П. (1918), Вороний М.К. (2; 1909–1911), Гаврилов І. (1913), Глоба К. (3; 1912–1914), Гнатюк В.М. (7; 1901–1914), Головко Л.В. (2; 1917–1918), Греченко В.Ф. (2; 1910–1912), Демченко А. (14; 1912–1915), Добровольський Е. (2; 1895–1896), Дутчак В.С. (2; 1912), Ерастов С.І. (1906), Жебуньов Л.М. (11; 1907–1910), Злобінцев М. (12; 1912–1918), Кама-

нін І.М. (1909), Карачевська-Волк М. (5; 1914), Квітка К.В. (3; 1908–1918), Кістяківський І. (2; 1918), Коваленко О.В. (5; 1905–1909), Косач О. (3; 1910), Кропивницький М.Л. (1902), Левитський М.В. (2; 1917–1918), Линниченко П. (2; 1918), Липа І.Л. (3; 1918), Липинський В.К. (1918), Лисенко М.В. (1904), Маркович Д. (3; 1911–1918), Миклашевський Г.М. (3; 1908–1912), Музиченко О.Ф. (9; 1908–1911), Нечуй-Левицький І.С. (2; 1907), Ніковський А.В. (3; 1910), Павлик М.І. (1912), Падалка Л.В. (11; 1910–1918), Пелехін П.П. (6; 1912–1915), Сабо І.Н. (1904), Саливон Г.Д. (1911), Самійленко В.І. (6; 1901–1906), Старицька-Черняхівська Л.М. (3; 1909), Тулуб О.О. (б.д.), Чикаленко Є.Х. (12; 1907–1911), Шаповал М.Ю. (6; 1909), Шраг І.Л. (2; 1909–1911) та ін. Серед документів епістолярію – листи членів родини Шелухіних до С.П. Шелухіна (1893–1918).

Акціонерне Південно-російське товариство друкарської справи (1914); Бібліографічне товариство при Новоросійському університеті (1911); Головне управління мистецтв та національної культури Української держави (1918); Економічно-адміністративний інститут при Українському товаристві економістів (1918); Журнал "Киевская старина" (1903); Історико-філологічне товариство при Новоросійському університеті (1908–1916); Київське юридичне товариство при Університеті св. Володимира (1912); Київський державний український університет, правничий факультет (1918); Кирило-Методіївське українське православне братство (1918); Міністерство народного здоров'я (1918); Музей українських старожитностей ім. В.В. Тарновського (1911); Полтавська вчена архівна комісія (1911); редакції газет та журналів "Пчеловодная жизнь", "Розваги", "Голос", "Літературно-науковий вістник", "Одесская мысль", "Чорна Рада" (1908–1918); Одеське слов'янське добродійне товариство (1909); Одеське товариство історії та старожитностей (1909); Союз правничих писарів Катеринославського окружного суду (1918); товариство "Час" у Києві (1914); Українська Центральна Рада (1917–1918); та ін.

Матеріали господарчо-майнового характеру

[Страхування домашнього рухомого майна з доданням списку майна С.П. Шелухіна] (1905–1906); [рахунки, квитанції книжкових магазинів, друкарень, редакцій, видані С.П. Шелухіну, його нотатки грошових витрат по книжковій торгівлі] (1905–1917); [документи про спадщину від матері та племінниці на користь С.П. Шелухіна в с. Деньги Золотоніського повіту Полтавської губ.] (1910–1912); план ділянки землі, яка належала С.П. Шелухіну (1913) та ін.

Матеріали родичів С.П. Шелухіна

Алфавитный список дворянина П.Г. Папкевича (1805); [особисті та службові документи Шелухіна Я.В.: свідоцтво про дворянство, атестат, формулярний список, метричні виписки про народження та про шлюб з Тетяною Прокопівною Папкевич] (1810–1900); [особисті та службові документи П.Я. Шелухіна: свідоцтво про народження, про вихід у відставку, послужний список] (1823–1874); [документи про рід Папкевичів] (1841–1900); [фамільні документи роду Шелухіних на купівлю земельних ділянок у поміщиків та козаків Золотоніського повіту Полтавської губернії; розподільчі акти на землеволодіння; духовні заповіти та ін.] (1866–1908); свідоцтво про народження В.П. Шелухіна (1876); [біографічні документи Шелухіна І.П.: свідоцтво про народження, шлюб, воїнську повинність, відпускні свідоцтва, довідка про смерть] (1876–1896); [виписи з метричної книги про народження та смерть Є.С. Шелухіної (1891–1893) та ін.

У фонді зберігається листування між членами родини Шелухіних.

Матеріали інших осіб

Ділові документи урядових установ та громадсько-політичних організацій (Одеський окружний суд, Київська судова палата, Лубенський окружний суд, Чернігівська губернська управа, Міністерство юстиції Української держави, Одеський український організаційний комітет, Українська Центральна Рада, Київський окружний комітет поштово-телеграфної спілки, Тимчасовий комітет спілки промисловості, торгівлі, фінансів та сільського господарства, Ліквідаційний комітет Російського товариства Червоного Хреста Південно-Західного фронту, Товариство власників будинків м. Києва та його передмість, Українська національна спілка та ін.).

Листи до Луценка І.М.: Гнатюк В.М. (1911), Коваленко Г.О. (1904), Нечуй-Левицький І.С. (3; 1904–1906), Ткаченко З.В. (1904), Черкасенко С.Т. (1906), Чикаленко Є.Х. (3; 1908),

Фотографії

Експозиція Музею українських старожитностей В.В. Тарновського (1896); діти С.П. Шелухіна (1913), члени сім'ї та близькі друзі (1916), Ю.С. Шелухін у період навчання в Університеті св. Володимира [10-і роки XX ст.].

Літ.: *Верстюк В., Осташко Т.* Діячі Української Центральної Ради : Біогр. довід.– К., 1998.– С 191–193; Малий словник історії України.– К., 1997.– С. 451; Українські архівісти : Біобібліогр. довід.– К., 1999.– Вип. 1.– С. 346.

Н. М. Зубкова

ШЕФФЕР Тамара Василівна (1909 – не раніше 1984 р.) – музикознавець.

Закінчила Київську консерваторію (1935), аспірантуру (1938). Завідувачка музичним відділом Державної публічної бібліотеки АН УРСР (1938–1941 та 1944–1959), за сумісництвом – викладач історії російської музики Київської консерваторії (1945–1958). Науковий співробітник, старший науковий співробітник Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН УРСР (1959–1970). На творчій роботі з 1970 р. Кандидат мистецтвознавства (1949).

Ф. 163, 14 од. зб. (1945–1959).

Рецензії на праці фондоутворювача

Ревуцький Л.М. Замітки до роботи Шеффер Т.В. "Л.М. Ревуцький. Нарис про життя та творчість" (1958).

Листування

Адресати: [Пекеліс] М.С. (б.д.).

Кореспонденти: Пекеліс М.[С.] (10; 1945–1959), Ревуцький Л.[М.] (2; б.д.).

Літ.: Кто писал о музыке: Биобиблиогр. слов.– М., 1989.– С. 23; Союз композиторов Украины : Довід.– К., 1984.– С. 252–253.

Т. В. Міцан

ШИЛО Сава Миколайович (рр. н. і см. невід.) – краєзнавець.

Мешканець с. Котельви Полтавської області.

Ф. 282, 28 од. зб. (кін. XIX ст. – 1978 р.).

Наукові і творчі матеріали

Акт про звірства німецько-фашистських мерзотників у селі Більське Опішнянського району Полтавської області (1961); Щоденники В.С. Гнилосирова. До 150-ліття з дня народження Т.Г. Шевченка (1964); Історія (літопис) Котелевської сільської Ради депутатів трудящих Котелевського району Полтавської області (1966–1967); Наш соотечественник. К 100-летию со дня казни в Польше офицера русской армии П.М. Сливицкого [1972]; Подвиг их бессмертный. К 30-летию победы над фашизмом [1975]; Потемкинец. Жизнь и деятельность революционера матроса Балтийского флота А.А. Самашного [1975]; Был ли Иисус Христос? Открытое письмо заведующему районным отделом культуры г. Мцхета Грузинской ССР (1976); Сыны братского народа. (О братской дружбе народов Грузии и Украины) [1982].

Виписки на історичну тематику з книг, газет та журналів (1966–1968).

Листування

Адресати: відділ рукописів ЦНБ АН УРСР (4; 1977–1978).

Матеріали інших осіб

Белых М.М. "Остров смерти" (1965); Крамаренко М.С. "Мої спогади" (1962); "Краткое описание устройства тела человеческого" [кін. XIX ст.].

Фотографії

[А.А.] Самашний (1905).

Т. В. Міцан

ШИРОЦЬКИЙ [Шероцький] Костянтин Віталійович (1886–1919) – історик, мистецтвознавець.

Народився в с. Вільшанці (нині – Вінницької обл.). Закінчив Петербурзький університет. Професор Кам'янець-Подільського університету.

Ф. 152, 169 од. зб. (1892–1918); ф. I, № 11230, 12514, 12628–12786, 34452, 34893, 35308, 43394; ф. III, № 53090, 63928–63931.

Творчі матеріали

Перед 15-ма роками (спогади про Кам'янець-Подільську семінарію) (1905); Замітки з історії писемності (1906); Гравюры Т.Г. Шевченко (1914); Дещо про давні українські портрети [10-і роки XX ст.]; Артист-маляр Іван Сошенко (б.д.); Дорога реліквія (про пам'ятку в Петербурзі, пов'язану з іменем Т.Г. Шевченка) (б.д.); [Про давнє світське малярство] (додаток – план Десятинної церкви) (б.д.); Село Кирнасівка Брацлавського повіту (б.д.).

Біографічні матеріали

Військовий квиток та приписне свідоцтво (1905); прохання до ректора С.-Петербурзького університету про вступ на історичне відділення історико-філологічного факультету (1906); довідка історико-філологічного факультету Петроградського університету про екзамен на наукову ступінь магістра (1916); посвідчення чернівецького губернського комісара про те, що Широцький займає посаду Городенківського повітового комісара Тимчасового Уряду (1917); посвідчення Генерального секретаріату України про відрядження до Полтави та Константинограда (1917).

Матеріали службової та громадської діяльності

Відкритий лист від Археологічної комісії до установ про сприяння К.В. Широцькому при дослідженні ним церковних старожитностей

м. Києва (1915); доповідна про тяжке становище у Городенківському повіті (1917); прохання до обласного комісара Галиції та Буковини про надання ліквідаційних документів (1917–1918).

Листування

Адресати: [Зайцев] П.І. (5; 1918), Коваль І.О. (1917), Козловська В.Є. (3; 1917–1918), Корчинський М.А. (б.д.), Ніковський А.В. (1915), Середа А.Х. (1918), [Синицький] М.С. (1907), [Стебницький] П.Я. (1912), Стешенко І.М. (1917).

Ректор С.-Петербурзького університету (1906), Київська окружна інтендантська управа (1917), Обласний комісар Галиції і Буковини (1917–1918),

Кореспонденти: Айналов Д. (5; 1913–1918), Андрієвський Д.(2; б.д.), Антонович Д. (6; 1913–1917), Бачиський О. (4; 1917), Березовський В. (1918), Бідняк Є.А. (1915), Біляшівський М. (4; 1914–1917), Буряченко В. (1915), Гемба А.П. (1915), Гомончук В. (4; 1917–1918), Голоскевич Г. (4; 1916–1917), Грекін Копель (1913), Гриньов А. (4; 1913–1914), Грушевський О. (поч. XX ст.), Гулевич Є. (б.д.), Дорошенко Д. (3; 1914–1917), Дяченко Д. (1916–1917), Жебуньов [С.О.] [1915], Загайкевич Б. (6; 1912–1914), Зайцев П. (б.д.), Золотов Г. (1917), Ковальський Ж. (1916), Козловська В. (4; 1916–1918), Корольчук [О.] (2; 1913, 1915), Корчинський М.А. (6; 1913–1917), Кульженко В.С. (15; 1913–1917), Липинська В.В. (1913), Малицький М.П. (1914–1917), Модзалевський В. (1916), М'ясоєдов В. (5; 1913–1915), Новицький О. (2; 1916), Руденко [М.] (4; 1917), Рябокінь Ю. (4; 1917), Саліковський О. (1915), Свєнціцький І. (1917), Стебницький П.Я. (6; 1913–1917), Стешенко І.М. (1914), Суровцова Н. (3; 1916–1917), Суханов І.П. (1914), Троян (1914), Шавельський Ю. (2; 1916) Широцькі (1915–1917), Шоха П. (1916), Шульгін О. (1915–1917) та ін.

Археологічна комісія (1915), Генеральний Секретаріат України (1917), Гімназія Столбцова (б.д.), історичний гурток при Петербурзькому університеті (1914), канцелярія жіночої гімназії (1913), Ладижинська земська лікарня (1918), Петроградський Український клуб "Громада" (1915–1917), рада гуртка "Українознавство" (1915), Рада Українського Наукового Товариства (1918), редакція "Украинской жизни" (1916), ректор Петроградського університету (1916), "Русское археологическое общество" (1917), "Русское библиологическое общество" (1914–1916), Тимчасовий комітет "Союза деятелей искусства" (1917), Товариство дослідження мистецтв (1918), Товарищество независимых (1916), Українське літературно-художнє товариство (1916–

1917), Українське товариство архітекторів (1918), товариство "Час" у Києві (б.д.), Чернівецький губернський комісар (1917), Чешське допоміжне товариство в Петербурзі (1913).

Матеріали інших осіб

Мілєєв Д.В. [Розкопки на території Десятинної церкви: звіт, щоденники, нотатки, зарисовки олівцем] (1908–1914); Широцкий В.А.: "Церковная летопись Свято-Михайловской церкви с. Белоусовки Гайсинского уезда" [хронологічні записи та начерки] (1898–1917); "Катехизические поучения" [проповідь] (1892); формулярний список священика Широцького В.А. (1905); листування Широцького В.А. з різними особами тощо.

Фотографії

Широцький К.В. (1910), Широцька Є.І. (мати), [Широцький К.В.] (б.д.); мешканці с. Білоусівка, місцеві священики, церкви [поч. XX ст.].

Літ.: Мистецтво України : Біогр. довід.– К., 1997.– С. 653; Шевченківський словник : У 2 т.– К., 1977– Т. 2. – С. 389.

О. П. Степченко

ШИШАЦЬКИЙ-ІЛЛІЧ Олександр Васильович (1828–1859) – поет, етнограф.

Народився в с. Красилівці (нині Козелецького району Чернігівської області). Закінчив Чернігівську духовну семінарію; працював писарем. Редактор "Черниговских губернских ведомостей" (1854–1859).

Ф. 63, 116 од. зб. (1854–1859); ф. І, № 32265, 34027.

Творчі матеріали

Шкодливий цап [байка] (1855–1856); Українська квітка. Твір [збірка віршів] (1856); [Словник маловідомих українських слів, виписаних з "Дневных записок" Якова Марковича, та пояснення їх, зроблені О.В. Шишацьким-Іллічем для видавця цих записок О.М. Марковича] [1857].

Матеріали службової діяльності

[Перелік статей, опублікованих у "Черниговских губернских ведомостях" за 1852–1855 рр.] [1855].

Листування

Адресати: Никодим, соборний ієромонах (2; 1857), Царедавенко П.С. (1857).

Кореспонденти: Анапарас О.О. (1857), Апарін П. (1858), Аскоченський В. (1857), Білозерський К.І. (1858), Білозерський М.М. (8; 1854–1856), Бодянський О.М. (1858), Галаган Г.М. (4; 1856–1857); Гатцук М.С. (2; 1858), Глібов Л.І. (5; 1858), Єфіменко П.С. (6; 1857–1858); Круглевський В. (3; 1857), Кулжинський Г.І. (3; 1858); Кулжинський І. (2; 1858), Куліш П.О. (7; 1856–1857), Лазаревський О.М. (20; 1855–1858), Маркович [О.М.] (5; 1857–1858), Мінич Г.П. (1856), Милорадович Г.О. (15; 1857–1859), Мордовцев Д.Л. (1857), Никодим соборний ієромонах (5; 1857–1858), Нос [Ніс] С.Д. (3; 1857–1858), Огієвський П. (1857), Плунєв М. (1857), Попенченко К. (1858), Смирнов А. (1857), Степолюбенко Г. (б.д.), Сулоцький О.І. (2; 1856–1857), Федорезов І. (1857), Царедавенко П.С. (1857), Шабловський Є.Д. (1857).

Матеріали інших осіб

"Реєстр листів до О.В. Шишацького-[Ілліча], надісланих Є.Ф. Дорошевським до Всеукр[аїнської] Академії наук" [1920 – 30-і роки XX ст.; [Список праць за 1851–1852 рр.].

М. К. Іванникова

ШОДУАРИ (родовий фонд) – поміщики, барони, землевласники, колекціонери старожитностей і бібліофіли.

Шодуар Антуан (1749–1824) – нідерландський філософ-моралість, бібліофіл. Народився в м. Тесс (Бельгія). Навчався у латинських школах Маастріхта, в університеті Франекер (Фрисляндія). Пастор у Лейдені (1779–1786). З 1787 р. працював на кафедрі філософії, метафізики і астрономії у Франекері. Член наукового товариства у Гарлемі (Голландія) (1795); **Шодуар Ян Йозеф** – [сер. XVIII ст. – не раніше 1826 р.] – купець, власник торгового дому у Варшаві (кін. XVIII ст.), володар Івницького маєтку (1805), барон (1814); **Шодуар Станіслав Янович** (1792 [за польськими джерелами –1790)] – 1858) – вчений-нумізмат, колекціонер, бібліофіл. Народився у м. Варшаві (Польща). Отримав домашню освіту. Почесний смотритель Києво-Подільського повітового училища (1834–1837), Києво-Печерського повітового дворянського та парафіяльних училищ Київського повіту (1838–1851), член ради київського Інституту шляхетних дівчат з господарчих питань (1838–1846), перший помічник голови Київської Тимчасової комісії для розбору давніх актів (1843), колезький радник (1851), директор Київської контори державного комерційного банку (50-і роки XIX ст.); член Імператорського археологічного товариства, член-кореспондент Петербурзької Академії наук (1836), лауреат повної Демидовської премії (1841); **Максиміліан Станіславович Шодуар** (1816–1881) – ентомолог, колекціонер, бібліофіл. У 1834 р. вступив до Дерптського університету. Почесний член Російського ентомологічного товариства у Санкт-Петербурзі (1861–1881); **Іван Максиміліанович Шодуар** (1859–1919) – хімік, колекціонер, бібліофіл, меценат. У другій половині 70-х років XIX ст. закінчив політехничний інститут у Ризі.

Ф. 283, 1117 од. зб. (XV ст. – 1919); ф. I, № 3981–3982, 4000, 4007–4009, 4011, 4012–4017, 4024–4025, 4028–4030, 4035–4036, 4052–4053, 4073–4079, 4085–4088, 4090, 4086–4089, 4091, 4092–4096, 4102, 41045–4113, 4115–4142, 4151–4165, 4178–4186, 4189, 4190–4192, 4194–4203, 4206–4216, 4218–4219, 4230, 4238–4239, 4241–4242, 4267, 4279–4288, 4302–4312, 4693–4694, 4703, 6547; ф. III, № 227210–23063.

Матеріали Антуана Шодуара

Наукові матеріали

Рукописи з ботаніки, орнітології (б.д.).

Біографічні матеріали

Метрики про народження, хрещення; заповіт (1824).

Листування

Кореспонденти: Обер Ж., Обер Н. (2; 1820, 1821); Обер Р. (2; 1808, 1820), Шиллінг Н.Н. (1807), Шодуар А. (1800), Шодуар Я.Й. (34; 1802–1821), Шодуар М.-К. (2; 1798, 1801).

Матеріали Яна Йозефа

Біографічні матеріали

Свідоцтво магістрату м. Махновки про прийняття російського підданства купцем Я.Й. Шодуаром (1795).

Матеріали службової діяльності

Інвентар грошових видатків Я.Й. Шодуара (1779).

Матеріали майново-господарчого характеру

Виписки з актових книг Володимирського гродзького замку м. Варшави стосовно майнових прав Шодуарів (1781–1784); проект нотаріального свідоцтва, постанова земського суду Житомирського повіту Волинської губернії про введення Я.Й. Шодуара у спадок майном померлого брата А. Шодуара (1824); Камфредон. Розписка про отримання грошей для братів Шодуарів (1814); Браунсберг [А.] Рахунки братам Шодуарам (1823–1824).

Листування

Адресати: А. Шодуар (34; 1802–1821).

Кореспонденти: Браунсберг А. (2; 1824), Грабовські Е. та М. (2; 1818, б.д), Екама К., Бертранд Я. (1824), Завадський Х.І. (1801), Мешинський (1810), Обер Н. (3; 1824–1825), Обер Р. (4; 1808–1824),

Потоцький Я., Потоцька С., Потоцький Ф. (5; 1802–1803), Ржевуський (1810), Церлінгс Д. (1826), Чарторийський Ю. (1800).

Матеріали інших осіб

Моріан де, граф. Розписка про отримання грошей від графа Потоцького 1809. Лист Аплера Остеру про грошові видатки Шодуарам [поч. XIX ст.]; "Courte notice sur les eaux d'Aix la chapelle" (б.д.).

Матеріали Станіслава Яновича

Наукові матеріали

Нумізматичні праці: Доповнення до праці Д. Сестіні "Supplement aux additions et corrections del'ouvrage de Mr. Sestini intitule "Descrizione d'alkune Medaglie greche del Museo Chaudoir" [не пізніше 1830 р.]; Numi et numismata Magnorum Ducum Czarorum et Imperatorum ex museo Vindobonensis (1834); Spis monet moich polskich (1843); Catalogue des Monnaies Orientales (б.д.); [Опис і зображення китайських монет] (б.д.); Изображения и описания русских монет и медалей XVIII в. (б.д.); [Опис російських монет] (б.д.); [Каталог російських і західноєвропейських монет] (б.д.); каталоги монет французькою мовою з польською назвою "Zbior Bizantyński" (б.д.); Nummi Familiarum Romanorum (б.д.); [каталог-хронологія царювань в старожитних державах] (б.д.); Catalogue des medailles greeques du Cabinet de Monsieur de Blaramberg (б.д.) та ін.

Підготовчі матеріали до нумізматичних праць (1795–[1858]): Реестр актов о денежном обращении в России по полному собранию законов Российской империи (1649–1830); списки монет і медалей та покажчики їх вартості, бібліографічні картотеки, виписки, нотатки з книг і часописів "Asiatique", "Отечественные записки", "Вестник Европы", "Северный архив", "Северная пчела", записні книжки (1819–1820).

Матеріали з метрології та хронології: виписки, нотатки, довідкові дані про китайські міри ваги; хронологічна таблиця правління китайських та японських імператорів [2-а чверть XIX ст.]; анотації китайських літописів і опис областей Китаю.

Матеріали з епіграфіки: рукописні копії давньогрецьких написів (б.д.); копії написів на античних скульптурах, архітектурних пам'ятках з нотатками С. Шодуара (б.д.).

Історико-мистецтвознавчі матеріали: Coguille gravee (1806); Coguille talisman turcese (б.д.).

Матеріали громадської і службової діяльності

Повідомлення Петербурзької Академії наук про надходження праці (1837); відношення IV відділення Власної Канцелярії Його Імпера-

торської Величності про затвердження С.Я. Шодуара членом ради київського Інституту шляхетних дівчат (1845).

Листування

Адресати: Шодуар М.С. (27; 1843–1847); Гіжицька А. (б.д.).

Кореспонденти: Анджейовський А. (1829), Ашхіл А. (1847), Бларамберг І.П. (7; 1822–1829), Берлінер (1844), Б[оровський] К. (1850), Веселовський (15; 1810–1825), Готш А. фон (1845), Желлі Т. (2; 1832), Зенович С. (2; 1834–1842), Зубрицький Д.І. (1847), Іванишев Н.Д. (1847), Інокентій (Борисов), архієпископ Херсонський і Таврійський (1841–1847,), Корсаков П. (1836), Кузінері Е.-М. (30; 1819–1832), Леонтьєвський З.Ф. (1839–1841), Любомирський Г. (2; 1840), Олізар Г. (1840), Півницький М. 2 (2; 1840), Ржевуський В. (б.д.), Сераковський Й. та І. (3; 1826–1834), Сестіні Д. (241; 1817–1832), Стемпковський Й. (11; 1823–1831), Шотеро[х] А. (11; 1822–1827), Форстер Ж. (3; 1822–1823), Хауснер Н.А. (1845), Ярковський П. (1840) та ін.

Петербурзьке археологічне та нумізматичне товариство (1847), Університет св. Володимира у Києві (1837).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Розписки про отримання грошей від С. Шодуара: Сестіні Д. (1819–1828), Роллена (1828), Торвальдсена А. (1821); таблиці розрахунку панщини с. Івниці (1835–1848); журнал розпоряджень по маєтку (1848); записи прибутку та розходу у маєтках Шодуарів (1850); медичні й господарські рецепти [сер. XIX ст.].

Матеріали інших осіб

Sestini D. "Dissertazione Sopra li Stateri Degli Antichi Fatta Da Domenico Sestini" (1816); Sestini D. "Classes generales seu moneta vetus popularum..." (1821); Sestini D. "Musei Caesara. Musaei Etruriae"; Sestini D. "Catalogus numorum veterum musei"; Sestini D. "Systema geographicum numismaticum. Vol. I–XVI" (б.д.); Шлаттер, Нартов. "Экстракт о деле российских монет с должностями чинов монетных дворов" (б.д.); Лисенко Г. "Исторический опыт русской нумизматики. (Таблицы. Гравировал А. Брейтгорн)" (1832–1836).

Листи інших осіб

Катеріма Е. – Сестіні Д. (1817), Гіброфф – Сестіні Д. (1817), Шиллінг – Веселовському (б.д.), Дицал Й. – Ржевуському Г. (1841).

Образотворчі матеріали

Малюнки, гравюри, друкарські відбитки зображень монет і медалей; Serakovski J. "Nova Chalcographiae applicatto" (1810).

Колекційні матеріали

Китайські ієрогліфічні таблички з благопобажаннями на дерев'яних щитах, оздоблених перламутром [XVIII– поч. XIX ст.].

І. Автографи історичних осіб (до значної частини автографів додаються портрети західноєвропейських граверів):

а) польських королівських осіб – Барбари Радзівілл (1549), Стефана Баторія (1581–1583), Сигізмунда III (1600–1630), Яна Казіміра (1650), Елеонори Марії (1672), Яна III Собеського (1690–1694), Якуба Людвіка Собеського (1707), Марії Казіміри (1710), Кристини Ебергардіни (1711), Августа II Саксонського (1711) Марії Жозефіни (1738), Августа III (1739–1758), Станіслава I Лещинського (1763), Станіслава Августа Понятовського (1765–1786);

б) французьких королівських осіб – Генріха III Валуа (1584), Марії Лещинської (сер. XVIII ст.);

в) курляндських герцогів – Кеттлера Готгада (1566), Вільгельма (1592), Фридріха Казіміра (1697), Фердинанда (1717), Карла Християна (1783), Петера (1786), Анни Шарлоти Доротеї (1814), Фанні Бірон [1-а пол. XIX ст.];

г) видатних польських і російських діячів – Багратіона П.І. (1809–1812), Прозоровського А.А. (1807–1809), Чарнецького С. (1659), Радзівілла К.С. [60-і роки XVIII ст.], Чарторийського А. (1778), Понятовського Ю. (1792–1813), Понятовського С. (1755), Костюшка Т. (1796), Чацького Т. (1802), Бернацького А.П. (1819), Хлопицького Ю. (1839), Дембінського Г. (1849), Лелевеля Й. (1859).

ІІ. Латинські рукописи: Заповіти на пергамені Едіти Гальман (1412); невстановленої особи (1697); рукописний збірник готичним курсивом 1448 р., до складу якого входять релігійні і літературно-побутові твори, серед них трактат Якоба де Цессолі "Liber de moribus hominum" з мініатюрами; збірник повчань (1698–1710); [Історія Саксонії XVII–XVIII ст. (поч. XIX ст.); Риторика (1659) та ін.

ІІІ. Рукописи релігійного змісту XV–XVIII ст.:

а) кириличні євангелія, мінеї, требники, трефолої, збірники житій, повчання, богословські трактати, "Слова..", "Літопис келейний...", "Сказання о чудесах" отців та вчителів православної церкви – Димитрія Ростовського, Стефана Святогорця, твори давньоруської літератури (здебільшого копії з видань XVII і поч. XVIII ст.): збірники історичних повістей та ін. Частина матеріалів – північним (канцелярським) скорописом;

б) церковно-історичні твори: "История церкви V–XV ст." [2-а пол. XIX ст.], а також рукописи, присвячені історії деяких північноросій-

ських та українських церков і монастирів: копії вкладної книги Соловецького монастиря (1540–1680), книги описної Новозерського монастиря за 1628 р., "Историческое описание Киевского Златоверхого Михайловского монастыря, ... составленное в 1833 г. и последующих потом годах" (б.д.), "Список настоятелей Киево-Михайловского монастыря, составленный из краткого описания ... и прочих древних письменных монастырских дел " (б.д.) та ін.;

в) церковно-історичні полемічні твори стосовно становлення унії в Правобережній Україні, з історії соціанства та інших протестантських течій в Речі Посполитій;

г) рукописи з історії України, Речі Посполитої: збірники повчань латинською і польською мовами (1698–1859); альбом рукописних географічних карт частин Речі Посполитої (1771–1783); Свідоцтво про надання польським королем Владиславом IV родині Корицьких дворянського гербу (1786); "O wojnie kozackiej" [XVIII ст.] збірники промов, копії листів та актів, вірші, драматичні твори [XVIII – поч. XIX ст.]; "Letopisec w Maloj Rossii prezde Chmielnickiego..." [поч. XIX ст.]; "Skrypta rożne o Krolestwie polskim" [поч. XIX ст.]; Анненков А. "Краткое историческое описание о древнем Сакреле или Белграде, а нынешнем Белгороде" (1839); Зубрицький Д. "Odrywek z Historyi Halicyi..." [40-і роки XIX ст.]; [Кребс]. "Opisane rzezi Humańskiej..." [40-і роки XIX ст.]; "Traktacye dyplomatyczne między Polską, Rossyą і Turcyą od roku 1619 do r. 1674" [40-і роки XIX ст.]; "Cronica nova prutenica..." [40-і роки XIX ст.]; Герлофф Г. "Przestroga o szkodach Rzeczypospolytey..." [копія поч. 40-х років XIX ст. з твору 1643 р.]; Альбертранді Ж.Б. "Analecta Polonica..." (1852); "Краткое изложение истории крымских ханов с 880 по 1198 год егиры, переведенное с турецкого г. Казимирским, пересмотренное г. Амедеем Жубертом" (б.д.); Папроцький Б. "Variantes de Herby Rycerstwa Polskego" (б.д.) та ін.

Бібліотечна документація Івницької книгозбірні: Систематичний каталог бібліотеки С. Шодуара у 8 томах "Catalogue de la Bibliotheque du B. de Chaudoir" [40–50-і роки XIX ст.;] "Elef du Catalogue de la Bib[liotheque] d'Ivnitza" [40–50-і роки XIX ст.] (покажчик до систематичного каталогу), систематичні та хронологічні каталоги 1840 та 1848 рр.; [Каталог французьких, латинських, польських видань XVI–XIX ст.]; "Catalogue des Livres des XV, XVI et XVII siecles de la Bibliotheque d'Ivnitza 1840"; "Catalogue des Livres polonais ou qui rapport a l' histoire de la Pologne ou imprimes en Pologne de la Bibliotheque d'Ivnitza 1840"; "Journaux Anglais; Journaux Francais; Jouraux des Pays Bas et de la Belgique; Journaux Italiens; Journaux d'Asie; Journaux d' Afrique; Journaux

d'Americains", "Journaux et specimens de la Bibliotheque d'Ivnitza 1840"; [Каталог кириличних видань з 1702 по 1811 рр.]; "Catalogue des Livres Slaves de la Bibliotheque d'Ivnitza 1848"; "Catalogue des Livres Slaves de la Bibliotheque d'Ivnitza 1840"; [Каталог російських видань 1700–1793 рр.]; каталог слов'янських книжок бібліотеки в Івниці (1840).

Матеріали Максиміліана Станіславовича

Наукові матеріали

"Słownik entomologiczny lacińsko-polsko-rosyjski" (1876); "Catalogus Coleopterorum Carabicucorum Musei Baronis a Chaudoir" (б.д.); підготовчі матеріали до наукових праць: виписки, схеми тощо (б.д.).

Листування

Адресати: Машелл Г.[К.] (1872).

Кореспонденти: Брутер Х. (1872), Вейєрс [С.] (4; 1865–1869), Давід А. (1879), Дейролль А. (1877), Доріа Дж. (1873), Краатс Г. (11; 1860–1877), Маклей В. (1876), Машелл Г.К. (5; 1872–1875); Обертюр Р. (8; 1880–1881), Пауліно М. (4; 1873), Пейрон Е. (1875), Папенгутт Ф. (1872), Пуцейс Ю. (104; 1857–1879), Ренард К.І. (21; 1870–1877), Салле А. (71; 1856–1877), Сольський С.М. (12; 1869–1875), Штейнгель Е. (2; 1873–1875), Тарньє С. (3; 1872–1873), Фауст І. (3; 1873), Фолонь Е. (2; 1866), Хансен М. (1882–1883), Харольд Б. (1878), Шауфусс Л.В. (3; 1872), Шіодле (1874), Шодуар С.Я., батько (27; 1843–1847), [Шодуар Л.], мати (9; б.д.) та ін.

Російське ентомологічне товариство у Санкт-Петербурзі (1870), Ентомологічне товариство Англії (1868), Генуезький муніципальний музей природничої історії (1875–1881), Королівське географічне товариство Англії (1866–1872), "L'Abeille", ентомологічний журнал (1874).

Образотворчі матеріали

Зображення комах олівцем, тушшю, білилами, аквареллю; малюнки внутрішньої будови комах (1869); "Carte de la Russie" (рукописна мапа) (1870); літографії (б.д.).

Матеріали Івана Максиміліановича

Наукові матеріали

Виписки з підручників з геометрії, тригонометрії, фізики, експериментальної хімії, зоології, механіки, політекономії, анатомії; Конспекти лекцій [сер. 70-х років XIX ст.].

Біографічні матеріали

Нотатки, щоденник (1875–1878).

Матеріали службової і громадської діяльності

Тимчасове свідоцтво Почаєво-лаврського Союзу російського народу про приняття паю від І.М. Шодуара (1910).

Листування

Адресати: Левандовська Б.В. (8; 1887–1896).

Кореспонденти: Балчинська З. (5; 1897), Вальд А.І. (103; 1899–1903), Голишевський Ф. (4; 1902–1903), Добжинська М.П. (9; 1899–1907), Кандиба В. (1919), Левандовська Б.В. (34; 1885–1895), Москаленко С.Ф. (15; 1895–1896), Соколов А.А. (6; 1883–1892), Соколов М. (4; 1883–1885), Ціхоцька О.І. (10; 1891–1897), Юрашев А.П. (8; 1901–1905), Юрашева В.П. (4; 1900–1901), Юрашева Е.П. (3; 1896), Юрашева Н.Л. (54; 1891–1911), Юрашев Н.П. (11; 1891–1907), Юрашев П.Ф. (1892), Юрашев С.П. (18; 1895–1905).

Почаєво-Волинський народний кредит (14; 1911–1912).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Нотатки з садівництва 1894–1897; зошит з кулінарними рецептами (1890); книжка виплати жалування слугам барона Шодуара (1912); розписка Салія Харитона про отримання від Шодуара сплати за службу лакеям (1913).

Матеріали інших осіб

Яцкевич А. Зошит з фізики (1868); Олізар К. "Juris Romanae" (б.д.); Ностельбах [нариси та нотатки з історії мистецтва] (б.д.) та ін.

Листи інших осіб

Кувре І. М. – Морачинській М. (1893); Познанський – Сумовському С. (1878); Польковський – Лепковському (1884), Ріннеберг Р. – Длугошу В. (1912); Соловйов А. – Л. (б.д.).

Образотворчі матеріали.

Малюнки олівцем; краєвиди Житомира і Острога (1870–1892).

С. О. Булатова

ШОЛОМ-АЛЕЙХЕМ (Рабинович Шолом Нохумович) (1859–1916) – письменник.

Народився в м. Переяславі (нині Переяслав-Хмельницький Київської обл.). Закінчив Переяславське повітове училище (1876). Працював громадським рабином у м. Лубнах. Вчителював. Займався підприємництвом у м. Києві. Почав друкуватися з 1879 р.; видавав журнал "Єврейська народна бібліотека" ("Juddishe Volksbibiliotek").

До 1905 р. жив на Україні. Згодом виїхав до Росії, був у Женеві, Лондоні, Нью-Йорку. В 1907–1914 рр. жив в Італії та Швейцарії, виїжджав до Росії (1908, 1914). У 1915–1916 рр. жив у Нью-Йорку.

Ф. 189, 35 од. зб. (1876–1915).

Творчі матеріали

Зелень на трійцю (1908); [Історія життя] [ранній варіант книги "З ярмарку"] (1908–[1913]); фотокопії титульних аркушів книг [Блукаючі зірки], [Розбійники].

Біографічні матеріали

Свідоцтво про закінчення Переяславського повітового училища (1876); матеріали про звільнення Рабиновича С.Н. з посади казенного рабина м. Лубен (1883); фотокопії документів Департаменту поліції (1903).

Листування

Адресати: Айзман Д.Я. (12; 1909); Барський (1903); Гейнах І. (1902); Кіссінг Г. (1910); Кременчугський Х. (1902); Рабинович Ляля (1915); Майєр М. (1914).

Листи інших осіб

Беркович Ернестина – Айзману Д.Я. (2; 1909); Дайховський М. – Раппопорту Ш. (С. Ан-ському) (1914).

Матеріали інших осіб

Вейцман І.Я. "Спогади про Шолом-Алейхема" (1946); Юдицкий А., Вейсман Б. "Больше серьезности и осторожности" [до питання про переклад творів Шолом-Алейхема] [40-і роки XX ст.].

Літ.: Еврейская энциклопедия.– Спб., [1913–1914].– Т. 16.– Стб. 63–66; *Рубина Р.* Шолом-Алейхем // Шолом-Алейхем. С ярмарки.– М., 1957.– С. 3–11; *Сергеева И.* Фонд Шолом-Алейхема в Институте рукописи ЦНБ им. В.И. Вернадского НАН Украины // Jews and Slavs.– Jerusalem, 1996. – Vol. 5.– С. 175–182.

І. А. Сергєєва

ШТЕЙНГЕЛЬ Федір Рудольфович (1870–1946) – барон, громадський і державний діяч.

Поміщик Рівненського повіту Волинської губернії. Навчався у Варшавському та Київському університетах. Член української парламентської фракції у Державній Думі (1906). Член Товариства українських поступовців і водночас кадетської партії, згодом – Української партії соціалістів-федералістів. Голова комітету Південно-Західного фронту Всеросійського союзу міст (1915). Посол Української Держави в Німеччині (1918).

Ф. 109, 744 од. зб. (70-і роки XIX ст. – 1914 р.); ф. III, № 8115, 11198, 57480–57486.

Біографічні матеріали

Закордонні паспорти (1893, 1901); прохання про звільнення з Варшавського університету (1895); прохання на ім'я імператора Миколи II про визнання дійсним його шлюбу з В.М. Штейнгель [1895]; грамота про нагородження орденом Станіслава (1906); [Пам'яті Р.В. Штейнгеля, надгробна промова] (1893); записні книжки (1898–1914).

Матеріали службової діяльності

Штейнгель Ф.Р. [До історії створення Городецького музею Волинської губернії барона Ф.Р. Штейнгеля] (1896); матеріали про створення Ф.Р. Штейнгелем двокласного сільського училища в маєтку Городок Волинської губернії – проект, список книжок та речей гуртожитку, повідомлення Ровенського повітового дворянства про призначення Н.Є. Гаєнко учителькою училища, табель успішності учнів училища (1902–1912) та ін.

Звернення до Ф.Р. Штейгеля Ровенського предводителя дворянства у справі створення повітового Товариства Червоного Хреста (1892), Київського товариства у сприянні початковій освіті в справі увічнення пам'яті професора М.І. Коновалова (1907); звернення члена Державної Думи Ф.Р. Штейнгеля до Ради Міністрів з викладом вимог виборців м. Києва про скасування смертної кари в Росії, про амністію політичним в'язням (1906) та ін.

Листування

Адресати: Лучицький (6; 1906–1908), Недєльський В.Ф. (1893), Онгуков О.К. (1906), Сушицький Ф.П. [1913], Штейнгель В.М. (31; 1901–1907), Штейнгель М.Ф. (1905), Штейнгель Р.В. (7; 1892, б.д.) Штейнгель С.Р. (1894) та ін.

Кореспонденти: Адамович К. (23; 1893–1898), Антонюк М. (3; 1898), Біляшівський М.Ф. (2; 1895–1898), Бендеман (1909), Бондаревський Н. (1896), Веніамін, архімандрит (1905), Віталій, архімандрит (1892), Виржиковський П.В. (1895), Висоцький Г.С. (1897), Гродський Г.Д. (46; 1893–1898), Дубинська Є.Д. (1898), Єрмолаєв М. (3; 1895–1898), Жук О.Д. (1897), Іванов М. (1896), Каменський Ф.Ф. (6; 1897–1898), Король Є. (б.д.), Красовський (1897), Липинський І. (3; 1895–1898), Матвєєв А. (1897), Матусевич С.В. (1901), Оксман Р. (3; 1909–1911), Прижигодзький М.В. (3; 1898), Радзієвський О.Г. (5; 1893–1894), Рафальський Т.Л. (1892), Ріхтер Ф.Ф. (73; 1893–1898), Руткевич С. (б.д.), Савченко К.М.

(1892), Соколов Д.Г. (2; 1898), Ткаченко П.М. (2; 1898), [Толстой] К.Г. (2; 1896), Фенін С. (10; 1883–1886), Штейнгель Б.Ф. (35; 1902–1912), Штейнгель В.М. (18; 1898–1907), Штейнгель В.Ф. (23; 1884–1900), Штейнгель І.Р. (5; 1894–1898), Штейнгель М.В. (38; 1893–1898), Штейнгель М.Ф. (22; 1881–1889), Штейнгель Мик. Ф. (11; 1902–1907), Штейнгель Р.В. (22; 1882–1892), Штейнгель С.Р. (5; 1894–1898), Штейнгель С.К. (34; 1892–1905), Шульц Е. (4; 1897–1898) та ін.

Матеріали В.М. Штейнгель (дружини)

Листування

Адресати: Анікіна А.О. (4; 1897–1901), Лучицький І.В. (2; 1908).

Кореспонденти: Абросимов Н.І. (3; 1900–1904), Адамович К. (2; 1904), Андрусова Н.Н. (4; 1907), Анікін С. (б.д.), Ардашеви (1905), Біляшівський М.Ф. (1907), [Вітте?] Є. (б.д.), Вишневецький О. (2; 1895), Врангель Н.О. (6; 1902–1903), Врангель О. (1902), Врангель С. (2; 1898–1907), Куліш І. (б.д.), Малиновська В. (1906), Мещерякова (3; 1905–1906), Огильви Є. (4; 1901–1907), Онгуков О.К. (3; 1905–1907), Онгукова Є. (10; 1895–1906), Осипова М. (1906), Попов Н. (1900), Рачинський С. (1901), Ріхтер Ф.Ф. (5; 1905–1907), Соколов Д.Г. (1896), Ткаченко А. (2; 1906–1907), Толстая С. (б.д.), Федоренко В. (б.д.), Форель Д.А. (1901), Шимановська А.Е. (2; 1906), Штейнгель В.Р. (2; 1895–1900), Штейнгель Л.В. (1907), Штейнгель М.В. (2; 1894), Штейнгель М.М. (10; 1894–1898), Штейнгель С.К. (18; 1898–1907) та ін.

Матеріали М.Ф. Штейнгель (матері)

Листування

Кореспонденти: Куперник Л. (1890), Штейнгель І.Р. (12; 1879–1890), Штейнгель Л. (2; 1892), Штейнгель С.Р. (10; 1879–1889), Штейнгель М.М. (1897) та ін.

Листи інших осіб

Штейнгель С.К. – Анікіній А.О. (3; 1897–1901), Анциферова А.Ф. – Ріхтеру Ф.Ф. (б.д.), Бларамберг М. – Шимановському (1902), Гурська М. – Штейнгелю П.Ф. (1892).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Каталог книг баронеси М.Ф. Штейнгель в с. Городок (1878); План верхнього поверху господарського будинку в с. Городок Ровенського повіту Волинської губернії [кінець XIX ст.]; доручення Штейнгеля Р.В. на управління маєтком с. Городок Волинської губернії сину Ф.Р. Штейн-

гелю (1892); грошові рахунки, повідомлення, квитанції, меню та програми вечорів у маєтку Городок (1880–1913) та ін.

Літ.: *Скоропадський П.* Спогади.– К. ; Філадельфія, 1995.– С. 360.

Т. І. Воронкова

ШУГУРОВ Микола Васильович (1843–1901) – літератор.

Голова окружного суду у м. Ніжині, літературний співробітник журналу "Киевская старина".

Ф. 180, 47 од. зб. (1845–1901); ф. І, №10740–10856.

Наукові і творчі матеріали

Думки про організацію літературного гуртка при гімназії [50-і роки XIX ст.]; Решетилівський архів [60-і роки XIX ст.]; Систематический каталог библиотеки Стародубского общественного собрания [70-і роки XIX ст.]; Російсько-український словник [80-і роки XIX ст.]; Борис Годунов [2-а половина XIX ст.]; Петр Великий как государь и как человек [2-а половина XIX ст.]; Про Шевченка та Забілу. Спомин (б.д.); етнографічні записи (пісні, приказки, колядки) [2-а пол. XIX ст.].

Бібліографія: нотатки та покажчики до матеріалів про галицькі видання, просвіту, міста і села, монастирі і церкви, історію України, історію літератури, українських письменників, періодичні видання за 1775–1851 роки; доповнення до покажчика книги М. Комарова "Українська література" [60–80-і роки XIX ст.]; бібліографія збірок, журналів, статей про Україну [50–90-і роки XIX ст.]; покажчик статей, вміщених у газетах: "Одесский вестник" [80-і роки XIX ст.], "Полтавские губернские ведомости" (1846–1864), "Черниговские губернские ведомости" (1830–1850); перелік літературних творів та рецензій за 1897–1900 р. [поч. XX ст.]; перелік праць (1903) та ін.

Біографічні матеріали

Щоденник та записки про подорож на Кавказ (1875, 1876); посвідчення про обрання членом Російського географічного товариства (1876), Товариства опіки над пораненими та хворими, про видачу знака Червоного Хреста (1880); грамоти про нагородження орденами (1880); особисті папери (1882–1900); спогади [90-і роки XIX ст.].

Матеріали службової та громадської діяльності

Повідомлення Московського та Санкт-Петербурзького окружних судів про призначення на посаду (1867–1868); лист від прокурора Симбірського окружного суду з проханням прийняти на себе обов'язки

прокурора (1872); подорожні на проїзд (1873); лист з Глухівської публічної бібліотеки з подякою за пожертвування книг (1875); Статут Товариства для надання допомоги незаможним учням Новозибківського реального училища (1881); накази по Міністерству юстиції 1887 року (1890).

Листування

Кореспонденти: Куліш О.[М.] (8; 1899–1901), Меленевський Фл. (2; 1897), Могилевцев С.С. (6; 1864–1867), Надкоронська Г.Г. (1897).

Матеріали інших осіб

Коренский "Отшельник" [2-а пол. XIX ст.]; Степовик М. "Словесний суд і його справа" (1867); Стороженко Н. "Две записные книжки Шевченка" [2-а пол. XIX ст.]; копії віршів Шевченка, Куліша, Руданського, Фета, Пушкіна, Некрасова та ін. [60-і роки XIX ст.]

Образотворчі матеріали

Сыков Н. "Девочка" [малюнок олівцем]. Додаток: гравюра Нотбека "Імператриця Єлизавета Олексіївна" (1886); літографовані малюнки до історії Малоросії [2-а пол. XIX ст.]

Фотографії

Фотолітографія П. Куліша [кін. XIX ст.]; М. Шугуров з О. Лазаревським і В. Тарнавським (б.д.).

Літ.: Українська загальна енциклопедія.– Л. та ін., б.р.– Т. 3.– С. 1246.

С. В. Сохань

ШУДРЯ Микола Архипович (псевдоніми – Архипенко, Полтавець, Полтавченко), (р. н. 1935) – письменник, журналіст, кінодраматург.

Народився в с. Веселому Подолі (хут. Іванівка) Семенівського району Полтавської області. Закінчив факультет журналістики Київського державного університету імені Т.Г. Шевченка (1958); завідуючий відділом газети "Київський комсомолець" (1957–1960); старший редактор Київського обласного книжково-газетного видавництва (1960–1961); позаштатний кореспондент газети "Радянська Україна" (1961–1962); аспірант Київського державного університету імені Т.Г. Шевченка (1962–1965); старший редактор журналу "Народна творчість та етнографія" Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії імені М.Т. Рильського АН УРСР (1965–1966); старший редактор журнального відділу Комітету в справах преси при Раді Міністрів УРСР (1966–1967); літпрацівник, кореспондент, заввідділом критики редакції газети "Літературна Україна" (1967–1969); старший викладач кафедри бібліографії Київського державного інституту культури (1969–1976); позаштатний кореспондент, завідуючий відділом журналу "Україна" (1976–1978); редактор щомісячника "Трибуна лектора" (1978–1979); редактор відділу англомовного додатку

"Юкрейн" та редактор відділу журналу "Україна" (1980–1991); головний редактор журналу "Зоряний ключ" (1991–1993); оглядач відділу політики редакції газети "Наш час" (1992–1993); редактор часопису "Скарб" (1994–1995).

Ф. 299, 3676 од. зб. (20-і роки XX ст. – 2002).

Творчі матеріали

Серце публіциста. (С.А. Подолинський). Дипломна робота (1958).

Оповідання, повісті, нариси, есе, розвідки: Назустріч газу (1953); Журналістика Л.І. Глібова (1861–1863) (1956); Букет конвалій (1956); Сяйво над Славутою (1956); "В сім'ї вольній, новій" (1959); Золотошукачі (1959); Добре бути щедрим. Оповідання для дітей (1959); Його благородність марганець (1959); Клятва на горі Мітрідат (1959); Перо жар-птиці (1959); Повторення легенди (1959); Диплом розвідника (1960); Зорі дивляться вниз (1960); Пісні віщого Бояна (1960); Світ академіка (1960); Сльози мужності (1960); Степова геометрія (1960); У бурях твій спокій (1961); Бийся, серце, бийся! (1962); Під янтарними вітрами (1962); Ключі воротаря (1963); Страшні коти (1963); Вишневий цвіт (1964); Водій червоного хреста (1964); Зоряне поле (1964); Предтеча марксизму на Україні (1964); Каяття (1965); Оддатися б вільній праці... (1965); Орган "оружного бою" (1965); Український кореспондент Маркса. (Подолинський С.А.), I–III розділи книги та матеріали до неї (1965); Соціалістичний публіцист "Громади" (1966); Ювілей народного поета (1966); Лист з в'язниці (1967); В поводирях (1968); Червоного жита колос. Репортаж про ювілей О.Т. Гончара (1968); Клич перемоги – братерство! (Радянський народ у документальних фільмах Олександра Довженка) (1969); Лист із прекрасної в'язниці (1969); Велич народної правди (1970); Так ніхто не кохав. Драматична поема за мотивами віршів Володимира Сосюри (1971); Квітнуть маки на врожай (1972); Моя Полтава (1972); Ніжність суворих узбережь (1972); Одвічна жарина (1972); Слово про С.Й. Петрова (1973); У супроводі солов'я (1974); В ключе современности (1974); Геніальна Полтавка, що стала королевою пензля (Марія Башкирцева) (1974); Заядлий і справедливий Остап Вишня з вудкою (1975); Родючий пил землі (1975); Дивний квіт Полісся (1976); Назвався він "Батьком Ніни". Повість-пошук про перебування в Києві Ладо Кецховелі (1976); [Український графік Анатолій Дмитрович Базилевич] (1976); Моноліт поколінь (1977); Зоря степів (1978); Сюжет для Довженка (1979); У лінії – своя краса (1980); А сосни такі чарівничі... (1981); Верховіть черещатого дуба [у співавторстві з О.М. Дмитренком] (1981); Всевидець Степан [у співавторстві з О.М. Дмитренком] (1981); З-під

кореня калини (1981); Мої горшки випалює зоря... (1981); Паляниця на рушнику (1981); Панас Рідний і його рідня (1981); Пересвіти родинного вогнища (1981); У рожевих пересвітах троянд (1981); Венець праведності, або мати віровідступника (1982); З повноваженням республіки (1982); Зоря степів (1982); Радість перших тривог (1982); Струм високих поривань (1982); Твоїх очей ясна блакить. З білоруських вражень (1982); Тепло життя (1982); Шевченкова материзна [у співавторстві з О.М. Дмитренком] (1982); Відсіч. Сторінки квітчанської оборони (1983); Де ж малював поет? (1983); Заграва над Берліном (1983); За Сибіром сонце сходить... (1983,1986); Зіпсувалась погода (1983); Надії і клопоти перебудови (1983); Той стяг і досі пломенить (1983); Тепло з-під Лугані (1983); Українська сторінка життя Ярослава Гашека (1983); З доброти і світла (1984); Золотий перстень пам'яті. Невідома сторінка з життя М.В. Гоголя (1984); Найяснішого щастя рубін. Де дружба – закон. Репортажі з Туркменистану та Узбекистану (1984); Правда переднього краю. Штрихи до портрета Василя Бикова (1984); Світло над берегами (1984); У сяйві зірок непогасних (1984); Усе – поезія, все – диво... (1984); А між парадами – війна (1985); Гаряча лава (1985); Двобій. Витязі Курської битви (1985); Із піснею – у фаворити (1985); Іменем перемоги (1985); "Дух, що тіло рве до бою" (1986); Неоціненна голова (1986); Прапор командарма (1986); Розмовляючи з далекими століттями (1986); С правого пеленга. Страницы летной книжки Федора Родина (1986); Син двох народів [у співавторстві з Ружило] (1986); Слідом за князем. Мандрівні нотатки учасника наукової експедиції "По пути похода князя Игоря. 1185" (1986); Тіні зниклих статуй (1986); Утікав бандурист од світу... (1986); З доброти і світла (1987); І пальці втримали пензля (1987); Не личить до місця (1987); Не я, а хто? Світлій пам'яті Івана Світличного (1987); Прекрасний струм (1987); Розмовляючи з далекими століттями (1987); Земля Тараса [у співавторстві з О.М. Дмитренком] (1988); Зійшла зоря та й не назорілася... (1988); Мелодія громового дерева (1988); Стежками болю й мук (1988); Ти зі мною, мадонно... (1988); Дух для меча (1989); Очей ясна блакить (1989); Співець козацького ордена (1989); Стежки віщого кобзаря. Т.Г. Шевченко в Києві (1989); Сюжет для Довженка (1989); Утікав бандурист од світу (1989); Від храму Софії – Дніпром – до острова Хортиці. Подорожні нотатки (1990); Костенко Володимир Семенович. Некролог (1990); Ну, що нам, морякам. Розповідь про матроську комуну в Дудчанах (1990); Реве чи стогне Дніпр широкий? (1990); Трава вічності (1990); Чим земля багата (1990); Віщий клич (1991); За тридев'ять земель (1991); За чиї

ухвали голосувати [у співавторстві з Л.О. Хурсіним] (1991); А за писаря – академік, або – чи знав грамоту козацький отаман Іван Сірко (1992); І ласощі всі тільки їли... Українська кухня на сторінках "Енеїди" (1992); "Міріада" вже світить (1992); Ой далеко чути козака Вірла... (1992); Ой, чого ти, дубе... (1992); Виговський Іван Остапович – гетьман України (1993); Де ліс шумить і пахне квітка (1993); Донос на генія (1993); З ким їхав кобзар на Вкраїну? (1993); За козацьким звичаєм (1993); Зоряне скупчення талантів. Книжкові етюди [у співавторстві з М. Грузовим] (1993); ...И упало зерно плодоносное [у співавторстві з В.Г. Киркевичем] (1993); Куди ж летів "наш паровоз"? (1993); Сліпі багети, або грабіжники з третього рейху (1993); Українець із тавром націонал-міщанина (1993); Апостол Данило Павлович – гетьман України (1994); Жінки в житті Т.Г. Шевченка. Словник (1994); Забіліли сніги, забіліли білі... (1994); ...І наша книга має долю (1994); Наскрізь ворожий нам твір... (1994); Там, де Ятрань круто в'ється... (1994); Тодось Осьмачка (1994); "Чорнії брови, карії очі..." (1994); Шевченків родовід. Генеалогічні таблиці (1994); Бо Хрещатик – це Хрещатик... (1995); В апокаліпсі хижих літ [у співавторстві з М. Грузовим] (1995); Верховина, світку ти наш... (1995); Дантові кола поета. (Тодось Осьмачка) (1995); Два обранця з одного роду (1995); Де гартувалася криця душ? (До витоків роману "Чотири шаблі" Ю. Яновського) (1995); Запорожець без забрала (1995); Ікона святої Богородиці (1995); Михайло Ханенко (1995); Навіщо висаджували з-за столу? (1995); Неокласики, або "гроно п'ятірне нездоланих співців" (1995); Непідкупний голос правди (1995); Нобелі з нашого краю (1995); Павло Тетеря (1995); Петро Конашевич-Сагайдачний (1995); Повій, вітре, на Вкраїну (1995); Сміються, плачуть солов'ї... (1995); Тарас Шевченко в прижиттєвій періодиці. Матеріали до монографії (1995–1998); Чуєш, брате мій (1995); Я... – найрозтерзаніша в державі людина (1995); Іван Брюховецький (1996); Без матері, без батька. До 140-річчя від дня народження І.Я. Франка (1996); Булава невмирущого отамана (1996); Відлуння "Крейцерової сонати" (1996); Гетьманська династія Хмельницьких (1996); Держава – металеве слово... (1996); Згадаймо праведних гетьманів... (1996); Прекрасна доля в шукача (1996); Сповідь перед собою (1996); Суцвіття, бите холодами (1996); Той, що ламає підкови (1996); Тризуб прадавньої цивілізації (1996); Через терни – до мудрості. (Канва життя К.П. Шудрі) (1996); Бетховен українського слова (1997); Дорога під яворами. Спогади про А.С. Малишка (1997); Зупини найчудовішу мить (1997); Лісовол Віктор Іванович (1997); Мовляв, "зажерли всю роботу...". (До історії НТШ) (1997); Не кажи

"Чорнобиль" (1997); Пророк у своїй державі. (Олесь Гончар) (1997); Трагедія "перших хоробрих" (1997); Андрєєв Леонід Миколайович (1998); Без докору та страху (1998); В океані щасливих почувань (1998); Ім'я не встановлено (1998); На осонні Всесвіту (1998); Намисто споминів в душі... (1998); Пам'ятник козацької Трої. Прижиттєві видання "Енеїди" І.П. Котляревського (1998); Потужність почуття й вислову (1998); Розмай вечірніх матіол (1998); Стоїть гора високая... (1998); Троянди й виноград хірурга (1998); А діждемось-таки колись! (1999); Без неба нема висоти (1999); Будемо батька нашого споминати... (1999); Вибір – залежність і самостійність (1999); Вождь поза Вітчизною (1999); Гей, вернися, Сагайдачний... (1999); Добрий вояк із волохів (1999); Європеєць з-поміж козаків (1999); Зведи храм у душі (1999); І все ж... із "Огнецвіту" (1999); Козак Садик-паша (1999); Лагода її долонь (1999); Марко Черемшина (1999); На витоці кривавої Руїни (1999); Ой, не той то хміль... (1999); Ой, ти, Байда молодецький... (1999); Олександр Русов (1999); Олександр Шульгін (1999); Перший розум нації (1999); Поет поцінував поета (1999); Своя правда у своєму соборі (1999); Священні миті генія. Спогади про зустріч з Ю.І. Солнцевою (1999); Струмок із-під Пивихи (1999); Сто великих українців. Літопис нашої державності в іменах. Матеріали до монографії (1999–2000); Четвертий вимір образотворчості (1999); Ах, цей загадковий Д'Аннунціо (2000); Грабуздов – од граблів чи гарбуза? (2000); Двосічний виплав нужності і болю (2000); Зацвіте надії тло зелене... (2000); Святе плесо життя. До 60-річчя О.М. Дмитренка (2000); Ти зі мною, мадонно... Збірник нарисів, есе, розвідок. Вступ О.М. Дмитренка "Де береться Дніпро" (2000); Трудівниця врожайної ниви (2000); Допоки тече Дніпро. Есе в діалогах [у співавторстві з Є.Л. Махновцем] (2000); Повернення Артема. Есе в діалогах [у співавторстві з Є.Л. Махновцем] (2000); "Еллін наших днів". Дослідник чи крадій? [у співавторстві з Ю. Кузьменком] (2000); Обличчя виразом незвичним. Філософія фотопортрета (2001) та ін.

Вірші, поеми, балади: Градус тепла (1955); Зелений гай (1955); Золоті кайдани (1956); Ковалі (1956); Володимирові Сосюрі (1959); Богомаз (1964); Бути (1964); Материна паляниця (1964); Мій бульвар (1964); Скрипка рахівника (1964); Тарасові ножі (1964); Чорний обеліск (1964); Допоки плине Дніпро та ін. (1965); Розмай (1973); Ой, Карпати, горді скелі та ін. (1973); Надвечір (1974); Бусли (1974); Предслів'я (1975); Ясночервоний парус (1975); Тобі, Ніно! (1985); Тирлич-зілля (1989); Тобі я любий чи не любий? (1989); Мішелю – Веле – Грузову (1991); Велесова книга. Вільний переспів (1996); Філо-

логічна суперечка (1996); Пізнє кохання (1996); Всяк плекає рідну мову... (1997) та ін.

Драматичні твори: Не дай серцю скам'яніти (1986); "Я йду на клич задимлених вогнів... " О. Теліга (2000).

Переклади. Поезія: Вадимов М. "Великий журналіст", з рос. (1959); Алхазішвілі Г. "...Вже сутень залягла...", з груз. (1963); Міндадзе Б. "Захоплююсь барвистими птахами", з груз. (1963); Туманський В. "Елегія", з рос. (1963); Богданович М. "Межі", з білорус. (1963); Дубовка В. "Васильки збирала" та ін., з білорус. (1964); Германов А. "Завтра неділя", з болг. (1967); Бернотас А. "Над Вільнюсом – гуси", з литов. (1967); Рязанов А. "Неможливе", з білор. (1968); Глотов В. "У рідній стороні", з рос. (1968); Гашек Я. "Бравий вояк Швейк під час полону", з чеськ. (1974); Сарапін А. "Рідні сніги", з рос. (1980); Султанов О. "Пісні втоми", з кирг. (1983); Кольцов О. "Подорожній", з рос. (1989); Тесля І. "Поете, будь!" з рос. (1989); Костенко О. "Сестри", "Я – гучномовець" та інші вірші, з рос. (1989).

Проза: Александрова. "Записки кавалерист-дівчини", з рос. (1973); Синельников Л. "Брат", з рос. (1974); Лисенко Г.І. "Спогади льотчика-випробувача", з рос. (1978); Ганновер Н. "У глибокому баговинні. Літопис очевидця про події 1648–1653 років у Малоросії", з рос. (1979); Куткин В. "Під палючим небом", з рос. (1984); Філатов В.П. "Ескімос", з рос. (1987); Верн Жюль. "Замок у Карпатах", з франц. (1987); Цвейг Стефан. "Homo eroticus", з нім. (1988); Замятін Є. "Непутяща дитина", з рос. (1989); Сковорода Г. "Наше щастя – в нашій душі" (1989); "Любовные приключения Казанови", з франц. на рос. [у співавторстві з Ю. Кузнецовим] (1990); Моем Сомерсет. "Єдине слово перед смертю", з англ. [у співавторстві з Ю. Кузнецовим] (1990); Одоєвський В. "Містечко в сигаретниці", з рос. (1992); Толстой Л. "Садовник і сини", "Камінь", "Дід і внук", з рос. (1992); Зерова С. "Життя, відігранене в сонет", з рос. (1993); Дюма О. "Медова каша", з франц. (1993); Маркович Б.О. "Марко Вовчок на Кавказі", "В предгір'ї Кавказу", з рос. (1993); Сукенников П. "Ізмарагди" русинського майстра", з рос. (1999); Лобач-Жученко Б. "Ми з мамою", з рос. (2000) та ін.

Інтерв'ю, записи бесід, спогадів: Брат богатир. Запис спогадів М.М. Піддубного про брата І.М. Піддубного (1958); Майстер скрипок М.П. Драпій-Драпіковський (1958); Натан Рахлін (1958); Ріка щастя. Запис спогадів П.Ф. Жмаченка (1960); Бесіда з проф. Ю.Г. Оксманом (1964); Запис спогадів О.С. Петрова про участь у Великій Вітчизняній війні (1971); Запис спогадів кінооператорів Гольдштейна І.Ц., Авдієнка Я.П., Швачка О.Ф. про О.П. Довженка (1974); Коваль троянд.

Бесіда з чл.-кор. Л.О. Шубенком-Шубіним (1974); Інтерв'ю з головою колгоспу "Україна" на Полтавщині Г.М. Поповичем (1975); Дорога кличе. Бесіда з міністром автомобільного транспорту УРСР Ф.П. Головченком (1976); Зелені легені міста. Бесіда з д-ром біолог. наук Г.М. Ількуном (1976); А по-справжньому – комісари... Інтерв'ю з нар. арт. СРСР К.П. Степанковим (1977); І вклавши часточку серця... Інтерв'ю з директором Інституту кібернетики АН УРСР акад. В.М. Глушковим (1977); Мудрість відкриття. Інтерв'ю з акад. В.І. Шинкаруком (1977); Сходи сонячного засіву. Розмова з нар. арт. СРСР Н.М. Ужвій (1977); Але тоді – не буде бах! Інтерв'ю з поетом В. Коротичем (1978); Від букви закону до переконання. Інтерв'ю з міністром юстиції УРСР В.Г. Зайчуком (1978); Не читати, а думати вголос. Інтерв'ю з акад. К.М. Ситником (1978); Обшири третього поля. Інтерв'ю з акад. П.Х. Гаркавим (1978); Київ: погляд у глиб століть. Розмова з д-ром іст. наук С. Висоцьким (1982); У владі алгебри – гармонія. Інтерв'ю з акад. Б.В. Раушенбахом (1983); Без мрії не можна жити. Інтерв'ю з депутатом Верховної Ради СРСР, дояркою Л.Ф. Сівченко (1985); Бесіда з письменником С.Г. Пушиком (1984); Доля справедливих армій. Бесіда з маршалом авіації І.І. Пстигою (1985); Запис бесіди з письменником В.В. Канівцем (1985); Час потребує слуги... Бесіда з проф. Л.Є. Махновцем (1985); Колос виростає із... глини. Інтерв'ю з директором Коломийського заводу будівельних матеріалів І. Симотюком (1987); Тоді роки дорівнювали десятиліттям. Інтерв'ю з проф. Г.О. Тюліним (1987); А за наслідками – геноцид. Інтерв'ю з проф. В.Д. Сікорою (1988); Пророк зоряної доби. Інтерв'ю з істориком О.М. Апанович (1988); Бесіда з Л.О. Хурсіним (1989); Наша мета – заприязнити два світи. Інтерв'ю з директором Канадського інституту українських студій Б. Кравченком (1989); Сподіваюсь чуда від вас... Стенограма сеансу психотерапевта А.М. Кашпіровського (1989); Був із ними поруч... Запис спогадів д-ра іст. наук В.М. Бережкова (1989); Все, що скоїться, я передбачав. Інтерв'ю з П.Ю. Шелестом, державним діячем (1990); Інтерв'ю з редактором енциклопедичного довідника "Митці України" А.В. Кудрицьким (1990); Інтерв'ю з д-ром іст. наук М.Ю. Брайчевським (1990); Усе це спокута чужих гріхів. Інтерв'ю з колишнім директором Чорнобильської АЕС (1990); Невмируща пісня душі. Літературний запис спогадів художника Я. Лукавецького (1991); Запис розмов з кобзарем М. Литвином (1992); Карабах у надрах Криму? Розмова з американським політологом І. Лозовим (1992); Нам закидали замах на Сталіна. Інтерв'ю з письменником М.Е. Гаском (1992); Піраміда національної школи. Інтерв'ю з президентом Всеукраїнської

асоціації працівників системи підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів І.П. Жорносєком (1992); Рана поета – на весь майдан. Інтерв'ю з поетом Т. Мельничуком (1992); Вічність осягти не можна. Бесіда з Джоном Фізером, проф. Колумбійського університету (США) (1993); Це – рівень Шекспіра, Гете, Пушкіна. Інтерв'ю з Казіо Накаї, проф. університету Акті (Японія) (1993); Інтерв'ю з міністром охорони здоров'я Ю.П. Спіженком (1994).

Публікації: Дубовик А.В. "Золота ти моя Колима" (1963); "Барви самобутнього пензля. Листи І.С. Їжакевича до Ф.З. Коновалюка". 1941–1961" (1964); "Ім'я йому – мільйон. Вступ та публ. бесіди С.М. Шаховського з Ю.К. Смоличем" (1978); "Се – перші ролі героїнь. Два листи Леся Курбаса до Катерини Лучицької" (1981); Григорович-Барський Василь. "З окрухою хліба. Уривок з подорожніх записок" (1983); Савченко І.А. "Живий вогонь. Уривок з автобіографічної повісті" (1983); "Володар наших дум. З листів Василя Маслія – першого біографа Т.Г. Шевченка" (1984); Симоненко В.А. "Лісник" (1984); "Так хороше на душі... З листів Михайла Стельмаха до Павла Тичини. 1943–1945" (1984); Шарлемань М.В. "Отже, сам князь...? До питання про автора "Слова" (1984); "Щасливий твоєю любов'ю. Листи М.Д. Леонтовича до майбутньої дружини Клавдії Жовткевич" (1984); Яновський Ю.І. "Тоді дмухав трамонтан. (Із подорожніх нотаток письменника)" (1984); Володко В.М. "Я доволі давній космонавт" (1985); Савченко І.А. "Живий вогонь. Уривок з автобіографічної повісті" (1985); Тютюнник Григір. "Коли сповідається душа. З письменницьких роздумів" (1985); "Набриніли болем акорди. З режисерського щоденника Л. Курбаса" (1985); Симоненко В.А. "Бенкет небіжчиків" (1987); "З листів Катерини Білокур до Дмитра Косарика" (1988); Кавалерідзе І.П. "Тіні" (1988); "Три образки Василя Симоненка" (1988); "Стежками болю й мук. Спогади очевидців голодомору на Полтавщині 1932–1933 рр." (1988); Фламмаріон Каміль. "Музика небокраю" (1988); Яворницький Д.І. "Доки б'ється серце" (1988); "Листи Коцюбинського М.М. до Винниченка В.К. 1908–1911" (1989); Нестор Махно. "Гуляй-Поле" (1989); Васильченко С.В. "Світлі краплі роси. Щоденник подорожі з капелою од Києва до Лубен" (1990); Косинка Г.М. "Фавст" (1990); Костенко В.С. "Реалії незаквітненої долі" (1990); Лука, архієпископ. "Вищі сприйняття серця" (1990); "Страждання без батьківщини. З таборного зошита Василя Стуса" (1990); Лесь Курбас. "Сни". (1991); "Лист гетьмана Орлика" (1991); "Мені сняться ночами журавлі". Фронтові листи Андрія Малишка" (1991); "Допоки сонях не цвіте...". Листи Алли Горської до батьків" (1992); Курбас Лесь. "Я

вибираю березіль. З віршів Б'єрнсона" (1992); Маланюк Є.Ф. "Хвороба бездержавності" (1992); "Послання пана Вольтера учителям церкви та богословам. Відповідь на послання" (1992); Чижевський Дмитро. "Допоки не загине зернина" (1992); "Не запроданці – вірні сини". Інтерв'ю Івана Багряного (1993); "Не згаси віри в душі". З листів С. Петлюри (1993); "Хоча я й не пророк...". З листів С. Петлюри (1993); Ернст Ф.Л. "Мистецькі скарби Києва, потерпілі в 1918 році" (1994); Драгоманов М.П. "Перед очима світу" (1995); Миколайчук І.В. "Із щоденника" (1995); Липа Юрій. "Ліки під ногами" (1996); "Для доброї нашої державності". Десять листів С. Петлюри (1997); "Два поети – сини поетів". Вступна стаття та публ. віршів Марка Антіоха (Марка Вороного) та О. Ольжича (Олега Кандиби) (1998); Нарбут Г.І. "Листи до майбутньої дружини Кир'якової В.П." (1998); Багряний Іван. "Україна біля Тихого океану" (1999); Маланюк Є.Ф. "Неповторний" (1999); Осьмачка Тодось. "Косинка. Спогад. 1943" (1999); Вороний Марко. "Відкриті очі в ніжності..." (2000) та ін.

Укладання, упорядкування: Казки, скоромовки, загадки. Збірник (1991); "Колесо пророцтв". Збірник, присвячений Г.С. Сковороді [робочі матеріали] (1997); Петлюра С.В. (Публіцистика, літературна критика, листи, документи, спогади) (1991); Сірко Іван. "З усім своїм товариством". Листи кошового отамана Війська Запорозького І. Сірка (1991); Олександр Богомазов. "Я розпочинаю бунт. За щоденниками, нотатками і листами до дружини" (1997) та ін.

Літературні кіно- та телесценарії: Лелеки летять в Семигори [у співавторстві з В.І. Абизовим] (1961) ; Василь Симоненко [у співавторстві з О. Дмитренком] (1970); У країні навпаки (1970); Вдарте, хлопці, в тулумбаси... (1971); Філософ (Г.С. Сковорода) [у співавторстві з В.С. Костенком] (1971); Пам'ять Танкового Поля (1978); "Сотвориша мир на Желяні" (1979); Щоденник старого лікаря (1982); Нерушима стіна духовності (1987); Се же хощу сказати [у співавторстві з П. Фареною-ком] (1978); Театр Леся Курбаса [у співавторстві з М.Г. Лабінським] (1987); Україна-87: кроки прискорення (1987); Що в імені тобі моїм. Монтажний запис документального фільму (1988); Тарас. Монтажні листи кінофільму [у співавторстві з В.С. Костенком та В.М. Сперкачем] (1989); Дивлюсь я на небо (1994); Живе слово. Шевченко в Києві (1994); Камінь з божої пращі [про поета О. Ольжича] (1994); Коштом Платона Симиренка (1994); Крізь січні – в теплі квітні. (Життя та творчість Олени Теліги) (1994); Твій рідний крає, Маріє... (Марія Башкирцева) (1994); Легенда про мандрівного філософа Григорія Сковороду. (Пришелець [у співавторстві з В. Політовим, О. Шевченком]

(1994); Великий Дім Поезії. (Будинок Волошиних у Коктебелі) (1995); До витоків дзвонкової води. Сцени з козацького побуту (1995); Хто захистив Чураївну (1995); Заповідаю свою долю. (Кирило Осьмак) (1996); Меч України. Симон Петлюра – Головний Отаман армії УНР (1996); Поет із-під світу [про Тодося Осьмачку] (1996) та ін.

Рецензії: А. Сочева "Оповідання та повість" (1966); З верховин сьогодні. Рецензія на кн. Федченка П.М. "Преса та її попередники" (1969); Могуть козацької зброї. Рецензія на книгу Апанович О.М. "Збройні сили України першої половини XVIII ст." (1969); Таємниця Квітки з Основи. Рецензія на книгу Попова П.М. "Невідомі листи Г.Ф. Квітки-Основ'яненка" (1969); Ніжність на вітрах. Рецензія на збірку віршів Л. Тендюка "Берег моєї землі" (1974); З полум'я та роси. Відгук на збірку нарисів О. Дмитренка "Листок подорожника" (1975); Солодка й гірка ягода Полісся. Відгук на книгу Л.А. Козирацького "Відтворення і раціональне використання недеревної рослинності лісів" (1975); Рецензія на рукопис М.П. Рудя "Українська книга і книгодрукування в Східній Україні між двома революціями (1905–1917)" (1976); Рецензія на рукопис І. Шаповала "Веселка ковалевої душі. Оповіді" (1977); Рецензія на рукопис "Веселий оповідач. (Давні та сучасні народні усмішки, упорядковані Ю. Кругляком)" (1980); У колі братів. Відгук на книгу Ф.П. Погребенника "Василь Стефаник у слов'янських літературах" (1980); Брацець вічного роздолля. Відгук на збірку віршів О. Матійка "Під високими жайворами" (1983); Без строку давності. Відгук на книгу Б. Ткаченка "Під чорним тавром. Документи, факти, спогади" (1995); В серці кричить війна. Відгук на книжки О. Дмитренка "Долина смерті", "Хижа кров" та ін. (1995); В пересвітах вічного сяйва. Рецензія на книгу В. Яцука "Таїна Шевченкових світлин" (1999); Золотий запас класики. Рецензія на "Путівник по фондах відділу рукописів Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України" (1999); Діаманти вранішньої зорі. Відгук на альбом М. Стратилата "Поезія в образах" (2000); Галайба Василь. "Київ, якого немає" (2001) та ін.

Робочі матеріали до праць [50-і роки XX ст. – 2000 р.].

Проспекти та заявки на художньо-документальні повісті [80–90-і роки XX ст.].

Перелік основних публікацій (1956–1991), "Моя Шевченкіана" (публ. та кінострічки) (2001).

Рецензії на праці фондоутворювача

Брюховецька Л. "Він бачив крізь століття". Відгук на докум. фільм "Пізнай себе" (1991); Буцерога М.М. "Про королеву ланів".

Відгук на нарис "Степова чудесниця" (1960); Бобошко Ю.М. Рецензія на докум. повість М. Шудрі та А. Лабінського "Не зречуся імені твого" (1987); Гаврилов Ю. Рецензія на п'єсу "Не дай серцю скам'яніти" (1987); Горський В.С. "Крізь віки". Відгук на фільм "Відкрий себе" (1984); Гончар О.Т. "Про сценарій Миколи Шудрі "Одвічна жарина" (1972); Дей О.І. "Про кінофільм "Похвальне слово книзі" (1972); Максименко Ф.П. "Шудря Микола. Книги як люди. Бесіди бібліофіла" (1976); Корогодський Роман. "Духовна височінь Сковороди". Відгук на фільм "Відкрий себе" (1989); Сіренко М. "Тарас" (1989); Соловйова К. Відгук на документальний фільм "Сергій Подолинський" (1970); Федченко П.М. Відгук на сценарій "Культурна революція на Україні" (1964); Череватенко Л. "Від тебе початок". Рецензія на фільм "Пізнай себе" (1972); Шестопал М.М. Рецензія на дипломну роботу "Серце публіциста" (1958); Яковина Антон. "Григорій Сковорода". Відгуки на кінофільм "Відкрий себе" (1989) та ін.

Біографічні матеріали

Диплом про закінчення Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка (1958); трудова книжка та службові посвідчення (1956–1994); комсомольський квиток та анкета кандидата у члени КПРС (1956–1963); документи для вступу до Спілки журналістів СРСР (1964–1984) та членський квиток Спілки (1985); документи для вступу до Спілки письменників СРСР (1970–1980); документи для вступу до Спілки кінематографістів СРСР (1980–1982) та членський квиток Спілки (1989); членський квиток Українського товариства охорони пам'яток (1979); посвідчення учасника ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС (1986); читацькі квитки, перепустки бібліотек СРСР та України (1957–1983); профспілкові квитки (1961–1985); повідомлення Спілки журналістів України про відзначення премією "Золоте перо" за серію репортажів з Чорнобиля (1986); повідомлення журналів "Україна" та "Українська культура" про надання звання лауреата журналів (1981, 1984, 1986, 1988, 1991, 1996); поздоровчий адрес з нагоди 50-річчя від журналу "Україна"(1985); диплом лауреата Державної премії Української РСР імені Т.Г. Шевченка (1991); Буран В.Я. "Шудра Мікола Архіпавіч" (1985); Дмитренко О.М. "Змарнована сила, або Де береться Дніпро...". Есе про Шудрю М.А. (1995); Сидоренко О.І. [Шудря Микола Архипович] (2002).

Матеріали службової діяльності

Накази редакцій газет та журналів "Радянська Україна", "Радянська освіта", "Зміна", "Соціалістична культура", "Україна" про службові

відрядження Шудрі М.А., журналістські посвідчення та звіти (1961–1988); службові характеристики (1979–1988), робочі плани та звіти (1977–1988). Листування з Одеською та Київськими кіностудіями в справі підготовки літературних сценаріїв на науково-популярні та хронікально-документальні фільми, творчі заявки та сценарні договори (1961–2000). Журналістські нотатники (1960 – [90-і роки XX ст.]). Запрошення державних, громадських, наукових, мистецьких установ, товариств та спілок на з'їзди, конференції, засідання, виставки, концерти, вечори ([60-і роки XX ст.] – 2001 р.).

Листування

Адресати: Бажан М.П. (1972), Грабовський С.Й. (1975), Градов Б. (1998), Івашин І.Я. (1960) та ін.

Кореспонденти: Бажан М.П. (1972), Бєлоіванов І.І. (3; 1987), Бєлий К.В. (1984), Бойко І.К. (1964), Большаков Л.Н. (2; 1981), Булах Г.І. (б.д.), Бутенко Є.П. (4; 1986–1993), Вонцак Б. (2; 1969–1982), Вовкодав В.П. (3; 1987–1988), Гаско М.Е. (1991), Гафуров Н. (1972), Гейченко С.С. (2; 1985), Гетманець М.Ф. (1986), Глущенко Б.Д. (1991), Головащенко М.І. (1991), Гордієнко К.О. (1988), Грабовський С.Й. (2; 1989–1990), Грек О. (2; 1970–1976), Григор'єв Г.П. (1965), Гулак Ю.К. (1987), Гуржій В.І. (16; 1978–1995), Доценко А.В. (2; 1988–1993), Дегтяренко В.Ф. (4; 1989–1990), Деркач М.Д. (3; 1971–1972), Дудко В.І. (4; 1984), Дудник О.О. (8; 1981–1986), Дунаєвський О.М. (7; 1976–1977), Жур П.В. (4; 1979–1990), Журавський А.Ф. (4; 1991–1995), Журба Я.І. (1959), Захарченко В.І. (3; 1986), Зленко Г.Д. (6; 1968–1996), Зубенко Г.О. (2; б.д.), Іваненко В.Г. (5; 1967–1976), Івасенко В.Т. (3; 1984), Ігнатович О.О. (3; 1991), Ісаєвич Я.Д. (1998), Кірей І.Ф. (1984), Книжник-Вєтров І.С. (1963), Корецький О.Я. (1966), Коропецький І.С. (22; 1990), Косарик Д.М. (1984), Костенко В.С. (2; 1963–1971), Куценко М.В. (4; 1973–1988), Леонтович В.Г. (1967), Лисенко Г.І. (2; 1984-1985), Луков В. (1981), Луначарський А.А. (1976), Максименко М.М. (1976), Мамчур Ф.І. (4; 1988–1990), Матко П.М. (8; 1983–1985), Меос Е.І. (1966), Мороз-Стрілець Т.М. (2; 1989), Наріжний К.Г. (3; 1985–1986), Негода М.Т. (3; 1970–1988), Одарченко І.С. (2; 1976), Олійник І.Я. (1971), Осипенкова А. (1972), Падалка І.А. (1975), Пащенко П.П. (2; 1988–1989), Попович П.Р. (1987), Правдюк Ю.О. (1972), Пташніков І.М. (4; 1975–1985), Пушик С.Г. (2; 1985), Раушенбах Б.В. (1977), Романченко І. (7; 1964–1975), Ротач П.П. (4; 1965–1989), Руденко В.Л. (1983), Рудь М.Д. (1964), Савченко Г.Ф. (3; 1990–1991), Сахно Ф.І. (2; 1981–1984), Семенко Т.М. (6; 1991), Скагоцький К.Г. (1983), Скорик М.Т. (2; 1984–

1986), Скородинська-Філатова В.В. (1976), Слобода В. (1989), Соломченко О.Г. (2; 1965), Стах Т.Й. (1985), Станчук Е.А. (1996), Степанюк О.К. (4; 1982–1989), Теличкан Є. (1977), Тесля І.Г. (1984), Топоров А.М. (1978), Тюлин Ю. (2; 1988), Тютюнник Ф.Г. (1970), Удовиченко М. (1973), Урсалова К.І. (1991), Умников С.Д. (1992), Феданко О.А. (4; 1968), Федченко П.М. (1991), Хаврусь С.Л. (26; 1987–1990), Халлик А.М. (1988), Хвиля І.А. (2; 1988), Циганков С. (1983), Цюрак М. (3; 1990), Чабан М. (1987), Чабаненко В.А. (1987), Чендей І.М. (1981), Черкасова Г.М. (2; 1996), Чернишов А.Ф. (2; 1988), Шакалов М. (1984), Шаповал І.М. (19; 1969–1990), Шарлемань М.В. (1970), Шевченко В. (3; 1989–1990), Шевченко В.І. (3; 1989), Шевчук В.А. (2; 1981–1986), Шелест Ю.В. (1988), Шеремет Л.Я. (1989), Шестеренко Є.М. (1977), Шкляр А.М. (1989), Штепаник К. (1962), Щербань-Симоненко Г.Ф. (1990), Янковська (1985), Яременко Г.С. (1966), Яценко М.П. (1984) та ін.

Бібліотека АН СРСР (1978); видавництва: "Дніпро" (1986), "Молодая гвардия" (1982–1983), "Молодь" (1989), "Музична Україна" (1970), Політвидав України (1982), "Радянський письменник" (1989), "Транспорт" (1984–1985), "УРЕ" (1972–1991); Літературний музей, Москва (1977), Музей героїчної оборони Севастополя (1989), Музей К.Г. Стеценка (1983), Музей М.В. Фрунзе (1976), Музей О. Кобилянської (1977), Будинок-музей І.С. Нікітіна (1977), Меморіальний музей космонавтики (1987), Міжнародний фонд слов'янської писемності та слов'янських культур (1989); редакції газет та журналів: "Літературна Україна" (1968), "Новини Закарпаття" (1991), "Вітчизна" (1981), "Донбас" (1990), "Зелені Карпати" (1996), "Україна" (1961); Слов'янський фонд України (1991), Тульчинський краєзнавчий музей (1980), Українське товариство охорони пам'ятників історії та культури (1971–1978), Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва УРСР (1978), Центральний державний історичний архів СРСР (1965), Центральний державний історичний архів України у Львові (1995) та ін.

Книги з дарчими написами

Дарувальники: Алий А. (1984), Базилевич А.Д. (1985), Бердичевський Я. (1973), Боднар І.Я. (1992), Боходир (1984), Валеня І. (1997), Вервес Б. (1974), Вовкодав В.П. (1987), Воєдило Л. (1992), Гулак Ю.К. (1987), Дей О.І. (1980), Дмитренко О.М. (1975–1986), Жур П. (1977), Зноба В. (1996), Ільницька Р. (1989), Кирей І.Ф. (1983), Колесник С.П. (1984), Коломієць П.П. (1985–1986), Костенко В.С. (1964), Лисенко І. (1996), Лісовий В. (1990), Маслак В. (1996), Махновець Л.Є. (1985), Мороз-Стрілець Т.М. (1969), Петров С.С. (1997), Плачинда С.П. (1959–

1968), Погребенник Ф.П. (1986), Пташніков І.М. (1975–1988), Пушик С.Г. (1985), Рисцов В.О. (1985), Султанов О. (1987), Тельнюк С.В. (1968), Тютюнник Ф.Г. (1968–1974), Фішбейн М. (1990), Чабанівський М.І. (1959), Шестопал М.М. (1964), Ячейкін Ю.Д. (1968).

Матеріали інших осіб

Айзеншток И.Я. "Из встреч на Шевченковских торжествах" (1939); Александров И.И. "Неоконченный детектив" (1989), "Димівка" (1988), "Взорвалась память..." (1989), "Наш Никита" (1989); Амосов Н.М. "Рассуждение в связи с двумя анкетами" (б.д.); Антоненко-Давидович Б. "Не забудьте пом'янути" (1966); Арсеєнко О. "Замах на культуру". Збірник (1987); Багряний І. "Передмова до публікації вірша В. Сосюри "Любіть Україну" (1952); Безуглий І. "Заговорило каміння "Вервольфа" (б.д.); Бердичевский Я.И. "Книжные знаки современников А.С. Пушкина". Каталог (1987); Бердник О.П. "Володимир Шаян" (б.д.), "Назустріч сонцю" (1990), "Стратегія духу" (1990); Белецкий А.И. "Рецензия на дипломную работу Старчевского Б.Г. "Лирика Лермонтова в украинских переводах" (б.д.); Білодід О.І. "З неупередженістю до "Велесової книги" (1986); Білодід О.І., Киркевич В. "Ми не Тамерлана онучата!" (1991); Богуш П.М. "Яку церкву малював Т. Шевченко в селі Покровському?" (б.д.); Бойко І.К. "Письменники-земляки про наш край" (1964); "У віночок кобзареві" (1964); Бугаєвич І.В. "Мій шлях збирача матеріалів народної творчості і мистецтва" (1965); Бугай Самсон. "Кущ Еклебена, або груші на вербі" (1980); Будяк Ю.Я. "У пазурах смерті" (б.д.); Буран Василь. "Обличчям до української преси" (1996); Бутенко Є. "Гуморески" (б.д.); Бутенко Л.Н. [Спогади майстра-кулінара] (б.д.); Ванцак Б.С. "Все віддано людям" (1964); Валаєв Р.Г. "В Соловецькій пустині" (б.д.); Василенко М.П. "Борець чи гнобитель?" (б.д.); Василько В.С. "Чашка чорної кави" (1970); Васильченко С.В. "Світлі краплі роси" (1920); Венелін Ю. "А варяги – свої люди?" (б.д.); Венгрженовський С. "Весілля гетьманича" (б.д.); Волковинський В.Н. "Малоизвестные документы о М.В. Фрунзе" (б.д.), "Проти усіх влад і режимів" (1990); Всехсвятский С.К. "Украинские ученые в Арктике" (б.д.); Гаско М.Е. "С.Т. Аксаков чи "ерудити" (б.д.); Гнилоскуренко (Падалка) Н.К. "Світлий образ і трагічна доля мого дядька, художника Івана Падалки завжди в моєму серці" (1990); Гоголь В. "Перлини (коломийки)" (1965); Головко А.Г. "Моя репліка поетові А. Малишку" (б.д.); Гуцало Є.П. "Америка – багатолика" (б.д.), "Хочеться, можеться, любиться" (1969); Дашкевич Я. "Павло Тетеря" (б.д.); Дзира Я. "Коренем з краю Прометея" (б.д.); Дмит-

ренко О.М. "Гаптовані з тривогою узори" (б.д.); Довженко О.П. "Виступ на нараді українських письменників з приводу обміркування тематичного плану ВУФКУ" (1928), "Як я потрапив у хату до великих людей" та ін. (1943–1956); Жадько В. "Секретний в'язень" (1981); Жур П. "Кто писал в "Колоколе?" (1962); Загребельный П.А., Параджанов С.И. "Интермеццо" [літ. сценарій] (1970); Зленко Г.Д. "Таємниця однієї зупинки" (1970); Іващенко В. [Гуморески] (б.д.); "Иван Кавалеридзе". Статьи, воспоминания. К 100-летию со дня рождения. Составители Е. Глущенко, Парфенюк Е. (1985); Кавалеридзе И.П. "Тени быстро идущих облаков... О тенях" (1978); Качкан В. "Забута постать" (1967); Кащенко М. "Працелюб" (1920); Кащук Н.Е. "Собственный корреспондент" (1990); Кислов В.В. "Киевский взлет Игоря Сикорского" (б.д.); Климко І. "Писав – як жив і жив – як писав" (1985); Кобилюх В.О. "Кожне ім'я в санскриті відкриває нам передвічну Україну" (б.д.); Коваль Г.Ф., Мазуренко І.Д. "Матеріал для альбому "Наш земляк Я.П. Гулак-Артемовський" (1974); Ковтун А.І. [Спогади про професора Янату О.А.] (1989); Косарик Д. "Сплеск світла" (1979); Костенко В.С. "А бджоли гудуть, гудуть..." (1971), "Був дід Гнатенко", кіносценарій (1971), "І в душі клекоче гнів" (1959), "Перед іконою", монтажний запис кінофільму (1989), "Реалії дивної долі" (1972), "Хата нашого роду" (1972), "Хрещена скалка", літ. сценарій (1988), "Чи може пісні і думи?" (б.д.); Коцюбинська М., Сверстюк Є. "Анонім про Василя Стуса" (1989); Кочережко "Обабіч шляху" (б.д.); Кривець В. [Вірші] (1948–1955); Кузьменко А.Д. "Неопубліковані листи близьких родичів Якова де Бальмена" (б.д.); Куліш. "Спогади про Миколу Куліша" (1953); Купченко В.П. "Киевлянка – принцесса Сиама" (б.д.); Курбас Лесь. "Режисерський щоденник. 1920–1923, 1926–1927", "Сни" (б.д.); Куценко М.В. "Син трьох народів. З фронтового життя О. Довженка і В. Гусарова" (б.д.); Левит Л.А. "Две встречи с Генрихом Нейгаузом" (1998); "Парадокс о фотопортрете" (1998); Лихачев Д.С. "Образ города" (1987); Маланюк Є.Ф. [Рецензії] (1925–1941), "Шевченко і Гоголь" (б.д.); Малишко А.С. "Ленінські рядки" (б.д.), "Промова на похоронах Володимира Сосюри 11 січня 1965 р."; Мальченко В. "Николай Артемович Терещенко" (1927); Матко П.М. "Поиски и находки черноморского "Швейка" (1983); Махновець Л.Є. "Розгадка Стугни" (1984); Мицик Ю. "Юрій Хмельницький" (1990); Мицик Ю.А., Кравець М.В. "Листи Івана Сірка" (1990); Муратов А.И. "Санаторная зона, или Танго смерти"; Овсяницький А.О. "Земля, яку сходив Тарас" (1964); Олійник Б.І. "Безсмертя" (б.д.), "Еверест – од підніжжя до вінця" (1982); Осьмачка Т.С. "Лірика" (б.д.); Павличко Д.В. "Білі сонети",

"Жаль" (1965); Первомайський Л.О. "Кострома" (1965); Петров В.П. "Болотяна лукроза" (б.д.); Прохоренко К.Я. "Чародійний дядько Вишня" (1965); Раушенбах Б.В. "Человек зажигательной силы" (1977); Рева О. "Великдень творчості (1983); Ротач П.П. "Краси земної пілігрим..." (1983); Руденко Ю. "Разом із Василем Пориком" (б.д.); Руденков І.С. "Ветеран" та ін. оповідання (1983); Ружицький Е.Й. "Нове про Івана Федорова" (1971); "Слово о законі і благодаті" київського митрополита Ларийона", реконструкція українською абеткою М. Ткача (1998); Смолич Ю. "Пісня" (б.д.); Солнцева Ю.И. "Битва за нашу Советскую Украину" [матеріали і монтажні плани до фільму] (1944); "Спогади та перекази про І.С. Нечуя-Левицького сучасників та земляків" (1988); Степанков В. "Дорошенко Петро" (б.д.); Стефанович О. "Плач Ярославни" та інші вірші (1923–1941); Ступка Б.С. "З поривом у завтра" (1986); Суровцова-Олицька Н.В. "Галантний вік" (б.д.), "З Колимських силуетів" (1938–1958); Теліга О.І. "Партачі життя. До проблем цивільної відваги" (1939); Тимченко М.К. "Петриківська мати" (б.д.); Томашевский В.В. "Незабываемые встречи" (1967); Топачевський А.О. "Чи нажився на світі орел" (1991); Тушкан Г. "Невмируща душа Запорожжя" (1998); Тютюнник Г.М. "Вир". Режисер. сценарій (1982); Тютюнник Г.М. "Невловима категорія – краса" (1950–1960); Тютюнник Григір. "Поливода" (б.д.); Ульяновський В.І. "Пилип Орлик" (б.д.); Филатов В.П. "Профессор И.А. Каблуков" (б.д.); Хитрук В. "Оранта" (1992); Шаповал І.М. "Кобзарі України" (1985); Шарлемань Н.В. "К вопросу об авторе "Слова о полку Игореве" (б.д.), "Слово про Ігорів похід", переклад (б.д.); Шевченко В. "Зона мужества и братства. (Чернобыль)" (1986).

Образотворчі матеріали

Малюнки Аполлонова І.Г. (б.д.); ілюстрація В.І. Касіяна до оповідань Г. Косинки (1969); ілюстрації Левчича до творів Г. Тютюнника (1970–1971); ілюстрації Седляра В.Ф. до "Кобзаря" Шевченка (б.д.); ілюстрації Шевченка В.О. до "Споминів Казанови" (1990); дружні шаржі Аратюнянца А. на українських поетів та письменників (б.д.) та ін.

Екслібриси Вечерського В.П. (1989–1990), Лопати В.І. (б.д.), Романова Б.М. (1988); художні листівки із зображенням писанок Бабія Б., Середи А., Масляникова В., Макаренка А. (б.д.); афіші, плакати, буклети, проспекти, каталоги виставок, путівники, окремі номери газет, журналів, газетні вирізки та ін.

Фотографії

Фоторепортажі [70–90-і роки XX ст.] про події громадсько-політичного, економічного та культурного життя України та СРСР;

з екологічних, фольклорно-етнографічних експедицій; жанрові, художні етюди та композиції фотокореспондентів українських періодичних видань: Буковського С., Василенка В., Ващенка О., Градова Б., Дроб'яка П., Зленка В., Кузьменка О. Левіна С., Ленченка В., Огінського Г., Очеретного В., Пилип'юка В., Раздола Н., Саганя С., Толмачова А., Циганкова С. та ін.

Фотографії видатних діячів науки, культури, мистецтва, політики, літератури, театру, спорту: учасники агіт-майстерні "Березіль" (1925), Айтматов Ч. (б.д.), Амосов М.М. (б.д.), Ахматова А.А. з Гумільовим М.С. та сином (б.д.), Бандура О.І. (1939), Барабашов М.П. (1921–1969), Бах О.М. (б.д.), Берг А.І. (б.д.), Бердник О.П. (б.д.), Біляшівський М.Ф. (б.д.), Блохін О.В. (б.д.), Багатиков Ю. (б.д.), Брежнєв Л.І. з партійними діячами (б.д.), Букреєв Б.Я. (1959–1960), Веремій І.М. (1945), Висоцький В.С. (1980), Вишня О. (б.д.), Вінграновський М.С. (б.д.), Всехсвятський С.К. (б.д.), Гейченко С.С. (1982), Головко А.В. (б.д.), Гончар О.Т. (б.д.), Градов Б.Д. (б.д.), Давидовський Г.М. (б.д.), Дмитренко О.М. (б.д.), Довженко О.П. (б.д.), Досвітній О. (1925), Драч І.Ф., Дудник О. (б.д.), Жлобов В.М. (б.д.), Жур П.В. (1977), Забашта Л.В. (б.д.), Заболотний Д.К. (б.д.), Заньковецька М.К. (б.д.), Запорожець П.К. (б.д.), Заславський М.П. (б.д.), Захарченко Д., Іваненко О. (б.д.), Іщук А. (1959), Ірчан М., Тарновський М., Шопінський В. (1929), Касіян В.І., Кириченко Ф.Г. (1978), Кондуфор Ю.Ю. (1997), Кононенко П.П. (1959–1960), Корнєєв А.П. (1959), Корнійчук О.Є. (1967), Короленко В.Г. (б.д.), Корольов С.П. (б.д.), Коротич В.О. (б.д.), Косарик Д.М. (1943), Косинка Г.М. (1919), Костенко В.С. (б.д.), Крестовський І.В. (1967), Кудашев О.С. (б.д.), Курбас Л. (1928), Лем С. (б.д.), Ленченко С.О. (б.д.), Леонов О.А. (1981), Лубківський Р.М., Лук'яненко О.П. (б.д.), Лупій О.В. (1959), Майборода П.І. (1965), Маланюк Є.Ф. (б.д.), Малишко А.С. (б.д.), Мандельштам О.Е. (б.д.), Маресьєв О.П., Токаревська С. (б.д.), Марінеско О.І. (б.д.), Масюк В.К. (1965), Матусовський М.Л. (1976), Маяковський В.В. (1925), Махарадзе К.І. (б.д.), Могильницький А.Л. (б.д.), Муха М.К. (б.д.), Нечуй-Левицький І.С. (б.д.), Носач П.В. (1960), Одарченко І.С. (1966, 1970), Островський М.О. (1922), Панч П.Й. (б.д.), Папанін І.Д. (1960), Пастернак Б.Л. (б.д.); Примаченко М.О. (б.д.), Пстиго І.І. (б.д.), Раушенбах Б.В. (1977), Ревуцький Л.М. (1963), Рильський М.Т. (б.д.), Сікорський І.І. (б.д.), Смолич Ю.К. (1943–1946), Сокальський О.С. (1972), Соловйов (Куценко) А.Я. (б.д.), Сосюра В.М. (1922), Стаханов О.Г. (1973–1975), Степанков К.П. (б.д.), Степович А.О. (б.д.), Тарновський М.М. (1959–1960), Тельнюк С.В. (1959), Тесленко О.К. (б.д.), Тичина П.Г. (1959),

Ткачук (Бусоль) І.Г. (б.д.), Трубін (Розбийгора) П.Ф. (1922), Тютюнник Григір Михайлович (1970–1978), Тютюнник Григорій Михайлович (б.д.), футбольна збірна команда м. Харкова під час поїздки до Німеччини (1925), Хаммер А. (б.д.), Хвильовий М.Г. (1939), Хінкулов Л.Ф. (б.д.), Хоткевич Г.М. (б.д.), Цвєтаєва М.І. (б.д.), Чехов А.П. (б.д.), Шевченко І.І. (1967), Шелест П.Ю. (1964–1971), Швець І.Т. (1959–1961), Шудря М.А. (1956–1989), Щербицький В.В. (б.д.), Юра Г.П. (б.д.), Юхимович В.Л. (б.д.), Юхновський І.Р. (б.д.), Яворницький Д.І. (1930), Яновський Ю.І. (б.д.) та ін.

Видові фотографії, фотомонтажі та ін.

Літ.: *Германова О.* Майстерність пошукової публіцистики Миколи Шудрі // Укр. журналістикознавство.– К., 2000.– Вип. 1.– С. 27–30; *Дмитренко О.* Змарнована сила, або де береться Дніпро...: Есе // Київ.– 1995.– № 11/12.– С. 107–123; *Литвин М.* Українські ночі Миколи Шудрі // Наш час.– 1995.– 20 січ.; *Мельничук А.* Бунтівник із Веселого Подолу // Дем. Україна.– 1995.– 16 лют.; Мистецтво України: Біогр. довід.– К., 1997.– С. 662; Хто є хто в українських мас-медіа.– К., 1999.– С. 295; Шевченківські лауреати, 1962–2001: Енцикл. довід.– К., 2001.– С. 643–645; *Яремчук А.* Дотик: До 65-річчя відомого кінодраматурга, письменника і журналіста Миколи Шудрі // Укр. культура.– 1999.– № 11/12.– С. 16–17.

Т. І. Воронкова

ЩАВИНСЬКИЙ Василь Олександрович (1868–1924) – колекціонер. Хімік-технолог.

Народився на Київщині. Закінчив Новозибківське реальне училище (1888). Навчався у Петербурзькому технологічному інституті. Закінчив Цюріхський політехнічний інститут (1898). Працював на Київському цукрово-рафінадному заводі (90-і роки XIX ст.). Директор заводу "Каолін" (1915–1919). Організував у Петрограді Товариство вивчення та охорони пам'яток української старовини (1917). Брав участь у реставрації картин Ермітажу, був експертом творів живопису (1919). Професор Вищого інституту фотографії та фототехніки. Член Німецького товариства хіміків. Дійсний член Інституту археологічної технології при Російській Академії історії матеріальної культури. Член Товариства дослідників української історії, письменства та мови в Ленінграді (1922).

Ф. 68, 87 од. зб. (1861–1928); ф. І, № 26285, 26332, 26349.

Творчі матеріали

Каталог картин собрания В.А. Щавинского (1916); Картины голландских мастеров в Гатчинском дворце [1916]; Новый принцип в деле техники воздухоплавания (б.д.).

Біографічні матеріали

Царська грамота про призначення батька Щавинського В.О. прапорщиком (1861); посвідчення про затвердження родового дворянства Щавинського В.О. (1877); посвідчення про народження (копія 1889 р.); посвідчення, диплом та атестат про закінчення реального училища, Цюріхського політехнікуму (1888–1897); характеристики, надіслані професорами Цюріхського політехнікуму (1889); повідомлення про обрання дійсним членом Німецького товариства хіміків (1899); родовід дворян Щавинських: зображення герба, виписки з "Польського гербовника" [К. Несецького] [поч. XX ст.]; посвідчення та грамоти

різних художніх товариств про обрання своїм дійсним членом (1915, 1922) та делегатом до Спілки діячів мистецтв (1917); почесний квиток та запрошення від Російської академії мистецтв, Інституту історії мистецтв, товариства "Громада" (1917); посвідчення (з фотокарткою) про українське громадянство (1918); охоронне посвідчення на колекцію Щавинського В.О. (1918) та ін.

Матеріали службової та громадської діяльності

Довідка про роботу на Київському цукрово-рафінадному заводі (1896); доповідна записка Українському уряду про діяльність Комісії по реєстрації пам'яток української старовини [1918]; посвідчення на право присутності на мирній конференції України з Росією (1918); посвідчення експерта з пам'яток мистецтва (1919); повідомлення ректора Вищого інституту фотографії та фототехніки про обрання Щавинського В.О. викладачем історії живопису (1919); пропозиції Щавинського В.О. директору "Сев.-Зап. Кино" щодо становлення музейної справи у Радянській державі [1919]; протоколи та матеріали засідань Ради АН УРСР, зібрань історико-філологічного відділу та комісій (1918–1921); відомості про відрядження до Києва у зв'язку з дослідженням матеріалів розкопок Десятинної церкви (1921); чернетка заяви до ВУАН про власну колекцію художніх творів, яка знаходилася на тимчасовому зберіганні в Ермітажі [1924].

Листування

Кореспонденти: Анісімов А.І. (3; 1910–1911), Антошевський С. (1907), Біляшівський М.Ф. (2; 1914–1915), Перетц В.[М.] (1924), Реріх М.К. (1916), Романов М.І. (1916), Семенов-Тян-Шанський П.П. (4; 1910–1916), [Торсуєв Н.Н.] [після 1918 р.], Швартц Є.Г. (1908), Lunge G. (2; 1898), Saxe Friz (1912), Witt Robert (2; 1912, 1915) та ін.

Берлінський музей (1907), Відділ у справах музеїв та охорони пам'яток мистецтва і старовини Комісаріату освіти РРФСР (3; 1919–1920), Київський художньо-промисловий музей (1915), редакція журналу "Старые годы" (1909), Російська Академія матеріальної культури (4; 1919–1923), Український інститут книгознавства [1924], школа Товариства заохочення мистецтв (1915, 1916).

Матеріали інших осіб

Лист-довідка Наркому освіти про 100-річну діялыність Товариства заохочення мистецтв (1919); матеріали про аварійний стан Андріївської церкви у Києві та заходи у зв'язку з цим (1917); проект загальної програми поповнення музеїв та бібліотек України [1918]; проект умови

між Українською державою та РРФСР про передачу культурних цінностей Україні [1917]; статут Українського літературно-художнього товариства (1916) та ін.

Літ.: Історія Національної академії наук України (1924–1928). Документи і матеріали.– К., 1998.– С. 516; Мистецтво України : Біогр. довід.– К., 1997.– С. 664.

О. А. Іванова

ЩЕГЛОВА Софія Олексіївна (1886–1965) – літературознавець, бібліограф, педагог.

Народилась у м. Пензі. Закінчила історико-філологічний факультет Вищих жіночих курсів у м. Києві (1910). Склала державні іспити при Київському університеті і була залишена для підготовки до професорського звання (1913). Викладач київських жіночих гімназій та одночасно викладач Вищих жіночих курсів (1905–1915). Викладач Петроградської громадської жіночої гімназії та Вищих педагогічних курсів (1916–1917). Професор Самарського університету, педагогічного інституту та Археологічних курсів (1918–1922). Науковий співробітник рукописного відділу Бібліотеки АН СРСР, одночасно читала лекції в Ленінградському університеті, на курсах при Інституті історії мистецтв та бібліотечних курсах (1922–1934). Бібліограф, методист наукової бібліотеки в м. Фрунзе (1934–1936). Викладач середніх шкіл м. Саратова (1937–1939). Викладач, доцент, професор (1941) Саратовського педінституту та університету (1939–1951). Доктор філологічних наук (1941). Член Неофілологічного товариства при Петербурзькому університеті, Історико-літературного товариства, Історичного товариства Нестора-літописця при Київському університеті, Історико-філологічного товариства при Самарському університеті, Археологічної комісії ВУАН, член-кореспондент Товариства любителів давньої писемності та ін.

Ф. 141, 80 од. зб. (1892–1965).

Наукові матеріали

Возможна ли хронологическая схема древнерусской литературы? (1907); Памяти Венгерова (1920); Письма Н.Ф. Щербины к В.Р. Зотову (1926); К истории театра и драматургии нач. XVIII в. [40-і роки XX ст.]; К истории русского театра (б.д.); Героика русского народа в древнерусских повестях о Куликовской битве [40-і роки XX ст.]; [До 230-річчя від дня народження М.В. Ломоносова] (1941); Героизм русского народа в древнерусской литературе (1942); Разночинно-демократический театр нач. XVIII в. и его репертуар (1941); Творчество Д.И. Фонвизина (1944); Великий ученый и поэт. К 180-летию со дня смерти М.В. Ломоносова (1945); К вопросу об эволюции русской драмы нач. XVIII в. (1947); Творчество Радищева Александра Николаевича (1949); Драма и роман о Калеандре и Неонилде [50-і роки XX ст.]; Рылеев К.Ф. [50-і роки XX ст.]; Дума Рылеева "Мстислав Удалой" [50-і роки XX ст.];

Приемы актерской игры в "Акте о Калеандре и Неонилде" (1958); Драма XVIII в. о "Петре Золотых-Ключах" (б.д.); Идеи патриотизма в древнерусской литературе XVIII в. (б.д.); Марко Вовчок (б.д.); К литературной деятельности Симеона Полоцкого (б.д.); Достижения за 100 лет в истории изучения украинского театра (б.д.); Отечественная война 1812 г. в изображении Державина (б.д.); Украинская литературная традиция в произведениях Гоголя (б.д.).

Робочі матеріали до наукових праць: копії листів Костомарова М.І. до Максимовича М.О. (1859–1869), Тургенєва І.С. до Шейна П.В., архімандрита Зосима до графа Воронцова (1734); машиноп. копія "Виленского панегирика Хмельницкому"; виписки легенд про Соломона; "Вирши на гербы" – виписки з історії української, російської, білоруської літератур та театру XVIII–XIX ст. та ін.

Рецензії: Баскин Эм. "История русского театра" (1928); Критические замечания на учебник Н.К. Гудзия "История древней русской литературы" (1945); Отзыв о диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук Е.Н. Кононко на тему "Публицистические тенденции в древнерусской литературе XI–XIII вв." (1955); Всеволодский В. История русского театра (б.д.).

Вирізки рецензій та газетних статей С.О. Щеглової за 1934–1950 рр.

Списки наукових праць (1915–1965).

Рецензії на праці фондоутворювача

Перетц В.М. "Щеглова С.А. "Вирши праздничные и обличительные на ариан" (1913); Перетц В.М. "Характеристика работ С.А. Щегловой" (1932); Адрианова-Перетц В.П. "Отзыв о научных трудах С.А. Щегловой" (1940).

Біографічні матеріали

Трудові книжки, посвідчення, автобіографії (1915–1965); похвальні листи київських гімназій (1892–1898); лекційна книжка слухачки історико-філологічного факультету Вищих жіночих курсів (1906–1910); повідомлення Російської АН про присудження премії імені Майкова та митрополита Макарія (1913, 1919); диплом доктора філологічних наук (1946); атестат професора (1946); посвідчення "Отличника народного просвещения" (1946); вітальний адрес філологів м. Саратова з нагоди 40-річчя науково-педагогічної діяльності (1951); довідка про реабілітацію (1958).

Листування

Адресати: Адріанова-Перетц В.П. (1935).

Інститут російської літератури АН СРСР (1956).

Фотографії

Щеглова С.О. з учасниками "Семинария русской филологии проф. В.Н. Перетца" (1907); Щеглова С.О., Перетц В.М., Адріанова-Перетц В.П. та ін (б.д.); Щеглова С.О., Перетц В.М., Маслов С.І., Адріанова-Перетц В.П. (1929); Щеглова С.О. з випускниками Республіканських курсів бібліотечних робітників (1935, 1936); Щеглова С.О. зі співробітниками Фрунзенської республіканської бібліотеки (1936); Щеглова С.О., Федін К.О. зі співробітниками та студентами Саратовського університету (1948); Щеглова С.О. зі студентами (1939–1949); Перетц В.М. (1892–1913); могила В.М. Перетца (1935–1938).

Т. І. Воронкова

ЩЕРБАКІВСЬКИЙ Михайло Пилипович (рр. н. і см. невід.) – священик Сквирського повіту Київської губернії.

Ф. 236, 75 од. зб. [50-і роки XIX ст.–1919]; ф. III, № 47284, 67081.

Наукові і творчі матеріали

Святое письмо. [Коментарій до варіантів апокрифу] (1895); Из детского мира деревенского мальчика (1908); [Записи пісень лірників] (б.д.); Кафедральный Спасо-Преображенский собор в Чернигове. История и его значение (б.д.); Припоминанье о детстве (б.д.) та ін.

Вірші (1865–1916): Стихотворения [копії віршів Лермонтова, Жуковського, Нікітіна, байок Крилова] (1865); В эту лунную ясную зимнюю ночь... (1892).

Спогади: Письма Фаддея Розеславовича Рыльского (3; 1887–1900); О Ф.Р. Рыльском – воспоминания (1919).

Біографічні матеріали

Спомини автора та запис оповідок знайомих фондоутворювача (1889–1890); щоденники (4; 1885–1919).

Матеріали службової та громадської діяльності

Запрошення Державної Академії мистецтв у Києві на засідання (1919).

Листування

Адресати: Антонович В.Б. (2; 1887, 1906), Матушевський О. (6; б.д.), Щербаківський В. (б.д.) та ін.

Кореспонденти: Іванченко [Н].М. (11; 1843–1902), Матушевський О.

(14; 1889–1897), Матушевський Х.Ф. (3; 1847–1900), Сікорський [А.] (1893) та ін.

Матеріали інших осіб

Копії віршів А. Радчука та ін. [кін. XIX – поч. XX ст.]; Щепкина-Куперник Л.Т. "Где красота?" (б.д.); Списки апокрифа "Святое письмо", підписані К.[Е.] Слободиніним (1890) та Д. Мосійчуком (1895).

Образотворчі матеріали

Листівка "Вся власть Советам!" [1917].

Фотографії

Обряд освячування води на річці [кін. XIX ст.].

Т. В. Міцан

ЩЕРБАТОВ Микола Борисович (р. н. і см. невід.) – князь, поміщик.

Титулярний радник Міністерства землеробства та державного майна, почесний мировий суддя Лебединського повіту Харківської губернії.

Ф. 151, 71 од. зб. (1861–1902).

Біографічні матеріали

Посвідчення корнета Нижегородського драгунського полку князя Щербатова М.Б. та проїзний квиток (1889); повідомлення предводителя дворянства Лебединського повіту Харківської губернії про затвердження М.Б. Щербатова почесним мировим суддею (1896); повідомлення Міністерства землеробства і державного майна про звільнення від служби (1897).

Матеріали службової діяльності

Матеріали нарад правління Всеросійського товариства цукрозаводчиків (1898–1901) та Полтавського сільськогосподарського товариства (1902); пропозиції винокурних заводчиків Курляндської губернії з цінової політики (1902); клопотання Ольшанського волосного правління Лебединського повіту Харківської губернії про проведення залізниці від станції Ворожба до Недригайлова (1898); матеріали з кіннозаводської справи в економіях князя Щербатова, записки про виставки-розпродажі коней російських кінних заводів, лист "The Hackney Horse Society" з питань конярства та про вступ до товариства (1899) та ін.

Листування

Адресати: Юрен (1899).

Кореспонденти: Бородін Н (б.д.), Бродхед (1894), Грузинська (1894),

Давидова Д. (1891), Малінін В. (1896), Кабишев (3; 1861), Пономарьов П. (1896), Раєвський А. (1895), Самойлов М.І. (1896), Смирнов А.Д. (1896), [Туров] В.М. (1895), Шелехов А. (1898), Щербаков П.Б. (1889), Щербатова А. (4; 1889–1895), Щербатова А.М. (1892), Щербатова Б. (1891) та ін.

Матеріали господарчо-майнового характеру

Запродажний запис на маєток в с. Городище Лубенського повіту Харківської губернії (1892); грошові рахунки різних фірм (1895–1899); каталог бібліотеки княжни М.Г. Щербатової (1889) та ін.

Т. І. Воронкова

ЩЕРБИНА Олександр Мусійович (псевдоніми – Громадянин, Неисправимый провинциал) (1874–1934) – філософ, психолог, педагог, громадський діяч.

Народився в м. Прилуках Полтавської губ., навчався у прилуцькій гімназії (1893–1898) та у Київському університеті (1898–1905); приват-доцент (1909–1918), професор Московського університету (1918); засновник кафедри філософії у Катеринославському університеті (1918); викладав у Прилуцькому педтехнікумі та у Полтавському інституті народної освіти (1920–1929); професор тифлології на дефектологічному відділенні Київського інституту народної освіти (1929–1932).

Ф. 34, 2966 од. зб. (1888–1944). У фонді є матеріали, набрані брайлівським шрифтом.

Наукові матеріали

Значение театра (1895); Краткий очерк жизни Канта (1904); Взгляд Спенсера на происхождение и сущность изящных искусств (1905); О праве женщин на университетское образование (1917); Моя жизнь, как один из примеров, чего может достигнуть слепой [лекція] (1923); Питання про виховання сліпих в звичайній школі [доповідь] (1925); Тези доповідей про спільне навчання сліпих зі зрячими, про виховання дефективних дітей та ін. (1925–1932); Треба усунути помилку (1925); Питання про сліпих (1926); Вопрос о совместном воспитании слепых со зрячими в связи с введением всеобщего обучения (1927); Благотворительная помощь слепым в России и на Украине (1928); Значення логіки для підвищення нашої культури в сучасний момент (1929); Спільне навчання сліпих з видючими та практичні спроби його переведення (1931); Важные достижения в деле слепых на Украине (1932); Вопрос об украинизации и связанные с нею затруднения (б.д.); Вопрос о чтении Евангелия (б.д.); Дружеский совет сотоварищам (б.д.); Задача и постановка преподавания логики на одногодичных курсах

(б.д.); Значение психологии для лиц, занимающихся производством материальных ценностей (б.д.); Новые искания в области педагогической мысли и опыт борьбы с дефективностью (б.д.); Роль рядового работника просвещения в деле освобождения слепых от уз тысячелетней традиции (б.д.); Сліпецький куток Прилуцького округу (б.д.); Спостереження з життя (б.д.); Сущность политической свободы и способы ее закрепления (б.д.); Художественная и реальная правда в повести Короленко "Слепой музыкант" (б.д.); Праці, виступи, доповіді О.М. Щербини та література про нього, написано у вигляді щоденника (1887–1927).

Лекції та матеріали до них: Курси лекцій з філософії (1904–1905); план практичних занять з логіки (1910); курси лекцій з методології наук та історії етики (1910–1915); програми з філософії (1911–1914); записи к лекциям и практическим занятиям по логике на одногодичных курсах для подготовки учителей средних учебных заведений (1912–1916); лекції з методології (1914–1915); курси лекцій з психології (1917–1923).

Список праць професора О.М. Щербини (1939); бібліографічні свідчення про Щербину О.М. (б.д.)

Рецензії на праці фондоутворювача

Гіляров О., Челпанов Г. Відгуки на звіт Щербини О.М. про заняття з філософії (1907); Котельніков. Рецензія на статтю О.М. Щербини "Спільне навчання..." (б.д.); Цибуляк О. Мої думки, спостереження та побажання відносно роботи під керівництвом О.М. Щербини за 1924–1925 рр. (1925).

Газетні матеріали про О.М. Щербину ("Киевлянин" та "Русские ведомости"; 1896, 1898).

Біографічні матеріали

Щоденники (2; 1882–1930); особові документи: паспорт, інвалідська книжка, посвідчення та ін. (1893–1932); метричне свідоцтво (1896); атестат зрілості, виданий прилуцькою гімназією (1898); вид на проживання, квиток на проїзд та вхід на лекції до Київського університету (1898–1906), автобіографія (1934); диплом Київського університету (1906); посвідчення, мандати, довідки про відрядження (1919–1932); короткий життєпис викладача О.М. Щербини (1920); Золотницкая Р.Л. "А.М. Щербина" (1940); Маслов С. "Характеристика Щербини О.М." (1940); хронологічна таблиця життя та діяльності (1943); Щербина А.П. "Биография профессора А.М. Щербины" (1943); Краткие сведения о моей жизни (б.д.).

Альбом газетних вирізок про життя та творчість О.М. Щербини (б.д.).

Мандати, довідки, посвідчення.

Матеріали службової і громадської діяльності

Матеріали Московського вегетаріанського товариства ім. Л.М. Толстого: проект статуту, списки членів, бюлетені, повідомлення та ін. (1911–1930); матеріали Київського товариства сприяння початковій освіті: програми лекцій та вечорів, рахунки тощо (1913–1916); списки питань та відповідей з питань логіки та методології (1914); матеріали про участь Щербини О.М. у заходах з адаптації сліпих до повноцінного життя у суспільстві (освіта та виховання) (1915–1931); документи, пов'язані з викладанням у Катеринославському університеті (1918–1920); матеріали Прилуцької міськради: плани культсекції, запрошення на наради, листування та ін. (1920–1927); положення про науково-дослідні інститути та асоціації науково-дослідних інститутів при вищих навчальних закладах РРФСР (1921); витяг із плану можливої роботи на користь соціалістичному будівництву (1922); матеріали прилуцьких педагогічних курсів (1923–1925) та педтехнікуму (1925–1929); думки слухачів лекцій О.М. Щербини про засвоєння матеріалу (1924); заява в Наркомосвіти України з проханням надати відрядження до Москви для наукової праці та вивозу бібліотеки (1924); листування з фінансово-економічним управлінням з приводу звітності за відрядження до Москви (1924); доповідна записка до Державного наукового методичного комітету про виділення коштів для навчання сліпих (1925); робочий план Прилуцького педтехнікуму на І триместр 1926–1927 (1926); Київського інституту народної освіти: списки студентів, навчальні плани, програми та анкети з тифлопедагогіки (1929–1932); відомість про викладацьку роботу в Катеринославському університеті в 1918–1919 рр. (1930); заява про наукову роботу (б.д.); програми публічних лекцій, читаних Щербиною О.М. (б.д.); пропозиція Щербини О.М. організувати у Катеринославському університеті групи для вивчення грецької мови та філософії (б.д.)

Листування

Кореспонденти: Андрієвська А.А. (1930), Бєлоруков О.П. (16; 1913–1929), Борисенко А.І. (9; 1910–1927), Боханівський П. (5; 1911–1917), Введенський О.І. (2; 1914–1915), Виготський Л.С. (8; 1924–1926), Воропай В.С. (8; 1924–1926); Головін С.С. (3; 1926–1930), Жуковський П.Е. (26; 1908–1927), Ільїнський В. (1916), Ісаєнков В.Д. (9; 1912–1919), Колубовський Я.М. (2; 1925, 1927), Короленко В.Г. (1915),

Марков І.[К.] (2; 1911, 1915), Маслов В.[І.] (12; 1907–1927), Маслов С.[І.] (27; 1905–1927), Мельников П.Г. (8; 1924–1931), Початін П.П. (10; 1925–1927), Строєв П. (4; 1926–1927), Тяжелова М.Г. (2; 1917), Щербина Г.М. (2; 1925–1926), Щербина К.М. (5; 1888–1927), Щербина С.М. (3; 1926–1929), Юзефович Є.Г. (1915).

Бюро секції наукових робітників (3; 1924–1925); Державний інститут наукової педагогіки (7; 1927–1929); Калузьке самоосвітнє товариство "Вестник знания" (3; 1917); Катеринославський педагогічний інститут (б.д.); редакція журналу "Друг детей" (2; 1925–1926); редакція журналу "Шлях освіти" (10; 1924–1927).

Адресати: Б[є]лоруков О.П. (5; 1924–1925), Бесєдовський І.О. (1923, 1925), Введенський О.І. (1914), Воропай В.С. (6; 1924–1926), Виготський Л.С. (8; 1924–1926), Гернет М.М. (1917), Гіляров О.М. (1909), Головін С.С. (2; 1926), Гринько Г.Ф. (3; 1924–1925), Жуковський П.Е. (3; 1926–1927), Золотницька Р.[Л.] (3; 1930–1932), Ільїнський В. (1916), Ісаєнков В.Д. (2; 1912, 1918), Колубовський Я.М. (3; 1915–1925), Короленко В.Г. (3; 1915), Лапшин І.І. (1911), Любавський М.К. (2; 1918), Марков І.К. (2; 1910, 1914), [Маслов С.І.] (1918), Мухін М.К. (2; 1923, 1927), Покровський М.М. (6; 1904–1927), Радлов Е.Л. (2; 1916), Раппопорт О.К. (2; 1925), Рау Ф.А. (1923), Салагов Л.П. (4; 1909–1915), Строєв П.О. (4; 1923–1926), Челпанов Г.І. (8; 1905–1926); Черногор Ф.А. (18; 1896–1902); Щербина Г.М. (1927), Щербина К.М. (109; 1886–1929), Щербина С.М. (27; 1897–1931), Яворницький Д.І. (3; 1925) та ін.

Прилуцька міська рада (5; 1926–1927); Російська ліга рівноправності жінок (б.д.); редакція "Биржевых ведомостей" (1916); редакція журналу "Жизнь слепых" (2; 1925–1926); Центральна комісія допомоги дітям при ВУЦВК (1925) та ін.

Матеріали господарчо-майнового характеру

Свідоцтво на проживання, видане Київським університетом (1898); квиток для входу до Університету св. Володимира (1898); подорожний квиток на проїзд із Києва до Прилук (1899); квитанції та повідомлення на сплату сільськогосподарського податку та ренти (1923–1926); квитанції, видані робітничим житлово-будівельним кооперативом товариством наукових робітників на пайовий внесок та супровідний лист (1928); заява до валютної ради Наркомфіну СРСР про пересилку грошей до Німеччини (1931); список книжок, куплених О.М. Щербиною для педтехнікума (1926–1929); листування з приводу заяви Щербини О.М. про виплату йому зарплати як штатному професору Інституту соціалістичного виховання (1929–1932).

Матеріали інших осіб

Біографічні матеріали Гаєвської (Щербини) Г.П. (1889–1937); Дяченко О. "Вірші" (1934); записні книжки Щербини Г.П. (1915–1927); Кожушко М. "Щоденник по психології" (1924); Мэн С.А. "Бюджет времени студента" (1925); Пилипченко С. "Щоденник по психології" (1923–1924); свідчення С. Гліко та Маслова С.І. про те, що Гаєвська (Щербина) Г.П. була репресована царською владою у 1902–1903 рр. (1934–1935); список праць Маслова С.І. (б.д.); тези доповідей з педагогіки, тифлології та офтальмології різних авторів [20-і роки XX ст.]; студентські реферати з філософії (1912–1913); Б[е]лоруков О.П. "Слепые музыканты" [п'єса] (1927); Вірші Дяченко О. [30-і роки XX ст.] та ін.

Листи інших осіб

Галіна Л.Г. – Щербині С.М. (16; 1895–1916); Щербина Г.П.– Щербині К.М. (12; 1905–1914); Щербина Г.П. – Щербині С.М. (21; 1905–1925); Щербина К.М. – Щербині (Єгуновій) С.М. (68; 1895–1918); Щербина (Єгунова) С.М. – Щербині Г.П. (13; 1938–1940), Щербина (Єгунова) С.М. – Щербині К.М. (14; 1902–1916).

Образотворчі матеріали

Малюнки олівцем К.М. Щербини та невстановлених авторів: ілюстрації, орнаменти та ін. (11; б.д.); малюнки аквареллю невстановлених авторів (2; б.д.); літографії з книг: портрети Гладстона В., Комиссаржевської В.Ф., Пирогова М.І. (б.д.); з картини Новоскольцева "Последние минуты митрополита Филиппа" (б.д.).

Фотографії

Фотопортрети Щербини О.М. (18; 1896–1934); фотографія мозку Щербини О.М., зроблена Масловим В.І. у лабораторії Кирилівської лікарні (1934); родинні фотографії Щербин (24; [80-і роки XIX ст.] – 1933); фотографії різних осіб, зокрема, Золотницької Р. (2; 1930), Жуковського П.[Е.] (1908), Кобелової [Е.] (б.д.), Лебедєва О.Ф. з родиною (7; 1899–1912), Маслова С.І. (1901), Челпанова Г. [І.] (1907) та ін.

Фотопортрети індивідуальні та групові (37; б.д.); фотопортрети різних осіб (65; б.д.).

Літ.: *Павловський І.Ф.* Краткий биографический словарь ученых и писателей Полтавской губернии с половины XVIII века.– Полтава, 1912.– С. 227–228.

М. К. Іванникова

ЩОГОЛЕВ Яків Іванович (1823–1898) – поет.

Закінчив Харківський університет, секретар канцелярії губернатора Харківської Думи (1871).

Ф. 263, 27 од. зб. (1809 – 50-і роки XIX ст.); ф. I, № 29953.

Наукові матеріали

Біографія Віталія Кузьмича Пашкова та копія реєстра його статей [після 1885].

Біографічні матеріали

Кононенко [А.]С. – Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР. Лист з пропозицією придбати архів поета Я.І. Щоголева згідно з реєстром [50-і роки XX ст.].

Листування

Адресати: Бєлиловський [К.О.] [1898], Дерев'янкін І.М. (1892), Кононенко [М.] (б.д.), [Шаховський] А.Л. (2; 1887), [Щоголєва] К.В. (1871).

Кореспонденти: Бєлиловський К.[О.] (2; 1898), Гулак-Артемовський П. (1853), Дерев'янкін І.М. (1891), Кононенко М. (2; 1898), Костомаров М.[І.] (1883).

Матеріали інших осіб

Свідоцтва про народження та належність до дворянського стану дітей Я.І. Щоголева (1857–1885); жалувані грамоти Щоголеву І.П. (батьку) (1809, 1819, 1844); наказ про занесення до родовідної книги І.П. Щоголева та видачу грамоти на дворянство (1845) та ін.

І. В. Клименко

ЮДЕНИЧ Олена Миколаївна (1891–1976) – географ, біолог, краєзнавець.

Закінчила Києво-подільську жіночу гімназію, Вищі жіночі курси в м. Києві (1919). Редактор видавництва "Радянська школа".

Ф. 295, 47 од. зб. (1848–1979).

Наукові і творчі матеріали

Актуальні питання економіки Далекосхідного краю (1931); По річках України (1957); Вивчаймо річки та водойми рідного краю. На допомогу туристам по вивченню рідного краю (1958); Туристські маршрути по Дніпру (1965); Псьол з Хоролом (1969); Познавательная игра для юношества (1970); Топоніміка Української РСР (1972); По річках України (б.д.); Визначні місця України. Каховка. Великий Дніпро (б.д.); Ріки УРСР (б.д.); Бразилия. Географический очерк (б.д.); Условные знаки для карт географических (б.д.) та ін.

Рецензії: Барановський. "Фізична географія СРСР" (б.д.).

Біографічні матеріали

Особова справа (пенсійна книжка, диплом про освіту, свідоцтво про одруження, авторське свідоцтво та ін.) (1915–1948); вітальні адреси, почесні грамоти (1848–1975); Песчанский А.И. "Воспоминания о Юденич Е.Н." (1979); Толченникова Е.М. "Биография Е.Н. Юденич" (1978).

Листування

Адресати: Антоніна Василівна (1969), Боде В.А. (1958), Петро Григорович (1958).

Дрейфуюча станція "Северный Полюс-4" (1954).

Кореспонденти: Боде В.А. (б.д.), Вячеслав Андрійович (1969), Михайловський В.Г. (1956).

Дрейфуюча станція "Северный Полюс-4" (2; 1954–1955).

М. Л. Скирта

ЯВОРНИЦЬКИЙ Дмитро Іванович (1855–1940) – історик, археолог, етнограф, фольклорист, письменник, лексикограф.

Народився у с. Сонцівці (тепер с. Борисівка, Харківська обл.). Закінчив історико-філологічний факультет Харківського університету (1881), залишений при кафедрі російської історії для наукової роботи, звільнений з Університету (1885). Викладач історії та літератури в середніх навчальних закладах Петербурга (1885–1891); молодший чиновник з особливих доручень для історико-топографічного вивчення краю при туркестанському генерал-губернаторі в Ташкенті (1892–1895). Приват-доцент Московського університету (1897); захистив при Казанському університеті магістерську дисертацію (1901). Директор Дніпропетровського історичного музею (1902–1933); професор Катеринославського університету (1918), викладач (1920–1933) та завідуючий кафедрою українознавства (1925–1929) в Інституті народної освіти у Дніпропетровську; член-кореспондент (1924), академік (1929) УАН; доктор суспільних наук (1937); член Московського археологічного товариства (1906).

Ф. 336, 11 од. зб. (XVIII ст. – 1939 р.); ф. I, № 21930–22347, 24566–24567, 28017, 33521–33522, 34009, 34022, 34042, 34304, 42192, 43413, 43426, 46389–46390; ф. III, № 53114–53115.

Наукові і творчі матеріали

Етнографія. Звичаї українського народу [1887]; Каменные бабы. [1890]; Путеводитель по Средней Азии от Баку до Ташкента в археологическом и историческом отношениях (1893); Мавзолей Тамерлана (1894); Школы и мнения о происхождении Руси (1895); Историография в средние века (1895); Крестьянские реформы в Царстве Польском, Познани и Галиции (1896); Чем лечились наши предки от простуды [1899]; Щоденники, звіти та інші матеріали археологічних розкопок курганів в Катеринославській, Херсонській, Таврійській губерніях та ін. (1895–1905, 1923–1924, 1927–1933); История запорожских казаков. (Т. 1.– 2-е изд.– М., 1900); Наша доля – Божа воля [1901]; Запорозька

старина Катеринославської та Кубанської областей [1907]; Христос в серці чоловіка [1908]; Русалчине озеро [1909]; Т.Г. Шевченко [1914]; Україно-руське козацтво перед судом історії (1918); Археологічні досліди на порогах Дніпра (1927–1929); Нахідки в Дніпрі (1927–1933); Щоденник глибокої розвідки археологічної острова Вовчка (1928); Иван Алексеевич Синельников [20-і роки XX ст.]; История города Екатеринослава (1937); Сто років після видання українських пісень М.О. Максимовича [30-і роки XX ст.]; Стихийные бедствия нашего края по летописям и мемуарам XVI–XIX ст. [30-і роки XX ст.]; Илья Ефимович Репин [30-і роки XX ст.]; М.І. Костомаров (б.д.); В.В. Тарновський (б.д.); Последние дни Запорожья. Исторический роман (б.д.); Символізація в народних українських піснях (б.д.); Магомет. Легендарное сказание (б.д.); Понеділок – важкий день (б.д.); Весільні пісні на Таврії (б.д.); Іван Харламович Мережка (б.д.); Пізно (б.д.); Значение степняков в исторической жизни русского народа (б.д.); Хроника царствования кокандского хана Худаярхана (б.д.); П. Дорошенко (б.д.); Запорожцы перед судом истории (б.д.); Кургани та могили передісторичні в нашому краю (б.д.); Значение археологии (б.д.); Матеріали до російсько-українського словника (б.д.).

Лекцій і матеріали до них: Программа истории (1886–1887); Древняя история [кін. XIX – поч. XX ст.]; Значение малорусского казачества (1901); Мнение о происхождении казачества [поч. XX ст.], Значение древних классиков [поч. XX ст.]; Обозрение преподавания на историко-филологическом факультете Екатеринославского университета в 1919–1920 гг.; Історія місцевого краю (1920–1921).

Переклади: Псалтирь (1882–1920); Канон Великий Андрія Кріт-ського (1923); Псалом Давида (б.д.).

Записи етнографічних та фольклорних матеріалів, зібраних Д.І. Яворницьким у різних місцевостях України, програми для їх збирання (1873–1939); виписки з праць різних авторів з питань історії, археології та ін., копії листів, документів XVI–XIX ст.

Рецензії на праці фондоутворювача

Линниченко И.А. "Маленький ответ большому археологу" [1889].

Біографічні матеріали

[Автобіографічні відомості] [кін. XIX ст.]; атестат, свідоцтво про викладання історії в гімназії М.Н. Стоюніної (Петербург) (1888, 1892); витяг з циркуляру попечителя Санкт-Петербурзького учбового округу 6 липня 1889 р. № 110 про небажаність допущення кандидата Харківського університету Д.І. Яворницького до педагогічної діяль-

ності; Фірман еміра Бухари про нагородження Д.І. Яворницького Орденом Бухарської золотої зірки (1894); свідоцтво Московського університету про роботу приват-доцентом на кафедрі російської історії (1897); вітальний адрес Етнографічної комісії при Українській Академії наук з нагоди 50-річчя наукової діяльності (1927).

Матеріали службової та громадської діяльності

[Розпорядження Катеринославського губернатора про сприяння Д.І. Яворницькому та іншим в археологічних дослідженнях] (1887); Публичные лекции по археологии России (1911); [Опис речей, що знаходяться в музеї Поля] [кін. XIX ст.]; запрошення відділу народної освіти Катеринославської губернської земської управи на засідання з питань виділення допомоги для Музею (1919).

Листування

Адресати: [Брат] (б.д.).

Бюро в справі проектування міста Великого Запоріжжя (1929).

Кореспонденти: Коршуни [30-і роки XX ст.], Рєпіна В.І. (1932). Бюро в справі проектування міста Великого Запоріжжя (1929); Головний комісар Запорізької залізниці (1918); Дніпропетровський державний університет (1936); Казанський університет (1902); Катеринославський відділ народної освіти (1919); Керуючий канцелярією туркестанського генерал-губернатора (1894); Московське археологічне товариство (1899).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Охоронне свідоцтво на квартиру та майно, видане Революційною військовою радою Першої Кінної армії (1920).

Матеріали інших осіб

Девлад О.С. "Проти води порогами" (1930); Доброва А. "Короткий звіт про неолітичну стацію на Лантухівському острові" (1930); Евецкий И. "Историко-статистическое и церковно-археологическое описание прихода и церкви с. Колпаковки Ново-Спасского уезда Екатеринославской губ." [кін. XIX – поч. XX ст.]; Залюбовский Г.[А.] "Древняя русская история" (1862); Иваников С. "Историко-статистическое описание церкви" (1863); Кирпичников А. "Всеобщая литература" (1882); "Малороссийские народные песни, положенные на ноты для пения и фортепиано Андреем Маркевичем" (1881); "Проект на постройку каменной церкви в имении Георгия Петровича Алексеева при с. Котовке Новомосковского уезда" (1900); Струтинский Ф. "Церковно-приходская летопись Рождество-Богородичной церкви" (1893); [Щоденник] (1862–1864).

Листи інших осіб

Гагаріна Е.С. – Синельникову О.М. [1915], Кубе Е. – Синельникову О.М. (1915), Кульжинський С.М. – Синельникову О.М. (1914), Литвинов О. – Синельникову О.М. (1915), Масловський О. – Синельникову О.М. (2; 1915), Синельников О.М. – Синельникову І.О. [1915], Синельников О.М. – Панаєву Л.А. [1914], Синельников О.М. – Кульжинському С.М. (1914).

Образотворчі матеріали

Малюнки верстатів, сволока, чумацького воза, чортомлицької вази та ін.

Фотографії

Хати, береги, пороги Дніпра, острови Хортиця, Перун, Таволжанський; археологічні знахідки, розкопи та ін. [20–30-і роки XX ст.].

Літ.: *Абросимова С.* Яворницький Дмитро Іванович // Українські архівісти. Біобібліогр. довід.– К., 1999.– Вип.1.– С. 355–358; Академія наук України. Персональний склад, 1918–1993.– К., 1993.– С. 158–159; Вчений-подвижник. Життєвий шлях та літературна спадщина відомого на Придніпров'ї археолога, історіографа, краєзнавця та етнографа Д.І. Яворницького : (Матеріали наук.-практ. конф., присвяченої 135-річчю з дня народження вченого, 26–27 жовтн. 1990 р.) / Укл. В.М. Бекетова.– Дніпропетровськ, 1991.– 80 с.; Дмитро Іванович Яворницький / Бібліог., складена І.М. Гапусенком.– К., 1969.– 60 с.; Епістолярна спадщина академіка Д.І. Яворницького : Кат. музейних кол. / Укл. С.В. Абросимова та ін.– Дніпропетровськ, 1992.– 221 с.; Історія Академії наук Української РСР.– К., 1967.– С. 473–474; *Ковальський М.* Нове про Д.І. Яворницького.– Бористен.– 1993.– № 8.– С. 8–11; *Кондратьєва І.Ю.* Д.І. Яворницький як фундатор Катеринославського історичного музею // Дніпропетровський історико-археографічний збірник.– Дніпропетровськ, 1997.– Вип. 1.– С. 511–516; Личные архивные фонды в государственных хранилищах СССР : Указ.– М., 1963.– Т.2.– С. 340; *Новицький Я.П.* Острів Хортиця на Дніпрі, його природа, історія, старожитності.– Запоріжжя, 1997.– Вип. 1.– С. 4, 5, 13, 16, 63–67, 72–74, 77; *Петров В.* Пам'яті акад. Д.І. Яворницького // Вісті АН УРСР.– 1940.– № 7/8.– С. 107–109; Репресії 20–30–40-х і початку 50-х років на Україні : Наук.-допоміж. бібліогр. покажч.– К., 1992.– С. 60; *Ситник А.А.* Слово про "запорозького характерника". Репресоване краєзнавство.– К., 1991.– С. 154–161; *Сохань П.С.* Повернення творчої спадщини Д.І. Яворницького // Вісник АН УРСР.– 1990.– № 2.– С. 107–109; Українська література у портретах і довідках. Давня література – література XIX ст.– К., 2000.– С. 347–348; Українська мова : Енцикл.– К., 2000.– С.744; *Ульяновський В.І., Абросимова С.В.* Листи Я.П. Новицького до Д.І. Яворницького // Укр. археогр. щорічник.– 1993.– Вип. 1; *Чабан М.П.* Сучасники про Д.І. Яворницького.– Дніпропетровськ, 1995.– 204 с.; *Шубравська М.М.* Д.І. Яворницький. Життя, фольклористично-етнографічна діяльність.– К., 1972.– 252 с.

І.Д. Лисоченко

ЯВОРСЬКИЙ Юліан Андрійович (1873 – р. см. невід.) – фольклорист, історик літератури, етнограф, публіцист, громадський діяч.

Закінчив Чернівецький університет (1896), видавець журналу "Живе слово" в Галичині.

Ф. XXI, 1221 од. зб., (1883–1927); ф. III, №7958, 40238, 51611–51613.

Наукові і творчі матеріали

Письма М.А. Бакунина к А.П. Герцену и Н.П. Огареву (1896); Громные стрелки [кін. XIX ст.]; Казки [кін. XIX ст.]; [записи народних пісень] [кін. XIX – поч. XX ст.]; Гибнущий русский народ. К современному положению Прикарпатской Руси (1908); Русский язык (1910); Преображения Львова [10-і роки XX ст.]; Описание рукописей Александровской Киевской гимназии (1913); В.Б. Антонович. Биографический очерк (1920); К вопросу об Ивашке Пересветове, публицисте XVI в. [поч. XX ст.]; "Три старца" Л.Н. Толстого и их народно-литературная родня [поч. XX ст.]; Повесть о Муромском князе Петре и супруге его Февронии [поч. XX ст.]; К истории древне-русского Луцидариуса [поч. XX ст.]; Пословицы, афоризмы и проч. в старинных рукописных записях [поч. XX ст.]; [Про роль і характер карпато-руської писемності XVI–XVIII ст.] (б.д.); Повесть о Фроле Скобееве (б.д.); Очерки по истории южно-русского фольклора (б.д.); Беззвучные песни (из альбома Ю.А. Яворского) (б.д.); Галицко-русские народные суеверия и сказания (собрал Ю.А. Яворский) (б.д.); Нотный песенник XVIII в. (б.д.); Выписки рецептов из травников конца XIX в. (б.д.); Рукописный сборник музея Петрушевича: №169/XVIII, №195/1740, №102, №105, №212, Киево-Михайловского монастыря: №491/1650, №493/1655; бібліографія з фольклору [кін. XIX ст.]; І. Франко. Апокрифи і легенди з українських рукописів (б.д.); нотатки, статті з літератури, мистецтва та історії південноруського фольклору: легенда, фельєтон, елегія (б.д.) та ін.

Біографічні матеріали

Особисті документи: свідоцтва, атестат, залікові книжки Львівського та Віденського університетів, посвідчення про відрядження (1892–1920); матеріали про "політичну неблагонадійність" Ю.А. Яворського (1893–1914); шлюбне свідоцтво (1896); біографія та перелік праць (1911); документи про службу в Київській Олександрівській чоловічій гімназії: грамота, посвідчення, формулярний список (1913–1917) та ін.; адресна книга [поч. XX ст.].

Матеріали службової та громадської діяльності

Заява професорів Київського університету про допуск до читання лекцій зі слов'янської філології як приват-доцента (1914); протоколи

засідань Київської губернської наради (1917), ревізії діловодства (1918), протоколи Педагогічної ради Александрівської Київської гімназії (1918–1919); повідомлення про обрання дійсним членом історико-літературного товариства (1918); запрошення комісаріату у справах Київської шкільної округи (1919); доповідні записки завідуючому археологічно-археографічною секцією ліквідаційної комісії церковних та монастирських справ про стан бібліотеки КДА, про обстеження київських костьолів, про облік книг та рукописів Михайлівського монастиря та Софійського собору (1919) та ін.

Листування

Адресати: [Бобринський] В.О. (1915), [Грінченко Б.Д.] (б.д.), Иконников В.С. (3; 1909), Петров (1905).

Кореспонденти: Арістов Ф.Ф. (48; 1912–1918), Бобринський В.О. (45; 1903–1919), Болте Й. (5; 1898–1902), Вальницький К.М. (5; 1911–1914), Вергун Д.М. (153; 1891–1915), Галип Ф. (11; 1892–1895), Глушкевич М.Ф. (23; 1899–1914), Драгоманов М.П. (8; 1891–1894), Дудикевич В.Ф. (26; 1893–1917), Заболотський П.О. (4; 1914), Залозецький В.Д. (25; 1897–1907), Каманін І.М. (5; 1907–1912), Колужняцький Є. (11; 1895–1911), Краусс Ф. 13; 1897–1906), Ламанський В.І. (6; 1897–1909), Марков Д.О. (8; 1894–1909), Маслов С.І. (2; 1913–1915), Мончаловський Й.А. (34; 1888–1906), Павлик М.І. (20; 1891–1896), Савенко А.І. (20; 1908–1915), Соболевський О.І. (19; 1901–1920), Сперанський М.Н. (18; 1902–1911), Стороженко М.В. (5; 1912–1914), Філевич І.П. (18; 1901–1910), Флоринський Т.Д. (15; 1899–1917), Франко І.Я. (12; 1892–1907), Францев В.А. (24; 1901–1915), Чехов М.П. (1907), Шахматов О.О. (99; 1908–1920), Щурат В. (1897) та ін.

Історичне товариство Нестора-літописця (1907–1909), Міністерство закордонних справ (УНР) (1918), редакції: газети "Жизнь и искусство" (1897), журналу "Былое" (1906), товариства "Галицко-русская матица" (1900), Підготовча комісія у національних справах (1919), Російська Народна Рада Прикарпатської Русі (1915–1919), Російське географічне товариство (1896–1919), Санкт-Петербурзька Академія наук (6; 1903–1916), Товариство російських журналістів (1903), Університет св. Володимира (1917) та ін.

Матеріали інших осіб

Алексиевич А.Ю. "Заметки по фольклору карпатских горцев" (б.д.); Аристов Ф.Ф. "Славянские борцы и вожди" (1913); Вергун Д.М. "Дунайские волны", "Козаки" (1904); Глушкевич М.Ф. "О тумане

смутных дней" (1914–1915); Залозецкий В.Д. "Борьба галицких русских за свой язык в 1848–1860 гг."; "Неготовыми дорогами" [поч. XX ст.]; Островский В.П. "Видение муллы" (б.д.); Савенко А. "Да не будет более Руси подъяремной!" (б.д.); "Не посрамим земли русской!" (1914–1915); Лечебник (1835) та ін.

Фотографії

Яворський Ю.А. та його сім'я (46; б.д.); Васильєв П., Васильєва О.П., Вергун Д. (4; б.д.), Галип Ф., Глєбов М., Глушкевич М. (3; б.д.), Дудикевич В. (4; б.д.), Казаков П., Мончаловський Й. А. (3; б.д.), Труш В. (2; б.д.), Шварц, Ягич [І.В.] та ін.

І. В. Клименко

ЯНОВСЬКА Любов Олександрівна (псевдоніми – Ф. Екуртьжа, Омелько Реп'ях) (1861–1933) – письменниця, громадська діячка.

Народилася в с. Миколаївці (тепер Чернігівська область). Закінчила Полтавський інститут шляхетних дівчат, вчителювала на Лубенщині, голова київської "Просвіти".

Ф. 146, 79 од. зб. (1889–1918); ф. І, № 630–631, 24573, 34899, 35320, 35851, 42193; ф. ІІІ, № 40243–40254, 43930–43950, 63950.

Творчі матеріали

Удосвіта, або в передрозсвітнему тумані (1906); На обрії. (Перед монументом). Різдвяне оповідання (1906); Подорож до Москви на Шевченкове свято [1911].

Матеріали громадської та службової діяльності

Привітання делегата Київського українського громадянства Л.О. Яновської [20-і роки XX ст.].

Листування

Адресати: Грінченко Б.Д. (12; 1896–1908), Грінченко М.М. (20; 1910–1911), [Дурдуківський] В.Ф. (2; б.д.), Кримський А.Ю. (б.д.), Лисенко М.В. (1900), [Стешенко] І.М. (б.д.), Чикаленко Є. [1903].

Кореспонденти: Бойко В. (2; 1902, 1904), Василенко [А.] (1900), Жебуньов Л.О. (5; 1909–1912), Маркович (1918), Марцинюк П. (1915), Мочу[льський] М.[М.] (б.д.), Недоля Ю. (3; 1905), Новиков Ф.А. (2; 1902–1903), Платонов І. (1911), Приходько Г. (1915), Саликовський О.Х. (1911), Ставрожицький М.[І.] (1899) та ін.

Матеріали господарчо-майнового характеру

Рахунок з друкарні 1-ї Київської артілі друкарської справи за видання твору "Повернувся з Сибіру" (1914).

Літ.: Павловский И.Ф. Краткий биографический словарь ученых и писателей Полтавской губернии с половины XVIII века.– Полтава, 1912. – С. 232–233; Український радянський енциклопедичний словник.– К., 1968.– Т. 3.– С. 843.

С. В. Сохань

ЯНОВСЬКИЙ Людвіг Вікторович (1878–1921) – історик.

Професор Віленського університету; ректор Польського університетського колегіуму в Києві (1917–1919).

Ф. 238, 34 од. зб. (1913–1919); ф. III, № 51625–51629. Більшість матеріалів фонду – польською мовою.

Біографічні матеріали

Заява Микульської Ф., матері Яновського Л.В., в Колегію закордонних справ з проханням про звільнення сина з-під арешту (1919).

Матеріали службової та громадської діяльності

Запрошення на засідання та супровідні матеріали з Київського комітету Польського Військового архіву (1918), з Польського товариства опіки над пам'ятками старовини Русі (1918); матеріали артистичного гурту Польського університетського колегіуму в Києві: запрошення на засідання, листи про службову діяльність та ін. (1918–1919).

Листування

Адресати: Іконников В.С. (5; 1905–1907).

Головний комітет військової цензури у Гельсингфорсі, Петроградська військова цензура (3; 1917) .

Кореспонденти: Грохальський Л. (3; 1917–1918), Коперницький С. (1914), Майковський С. (1919), Мікульський А. (2; 1914–1918), Пентковський Я. (1919), Собанський М. (1917), [Токаревський-Карашевич] [Я.] (1918), Янушкевич О. (1918).

Каса допомоги для осіб, які працюють на терені науки ім. Юзефа Мяновського (2; 1913–1914), Гірнича академія в Кракові (1914), Академія наук у Кракові (3; 1914), київська видавнича спілка "Kłosy Ukraińskie" (1914), Комітет одноденного збору на користь сербських дітей (1916), Королівсько-Польське представництво на Україні (1918), Головне правління Матері Польської Київської землі (1919).

Листи інших осіб

Творковський К. – Переяткевич В. (1918).

Літ.: Українська загальна енциклопедія.– Л. та ін., б.р.– Т. 3.– С. 1278.

С. О. Булатова

ЯНОВСЬКИЙ Феофіл Гаврилович (1860–1928) – вчений, лікар-терапевт.

Народився у с. Миньківцях (тепер Хмельницька обл.). Закінчив Університет св. Володимира (1884); професор Київського університету (1905–1919), завідуючий кафедрою Київського медичного інституту (1921), академік (1927).

Ф. 220, 10 од. зб. (1908–1928).

Наукові матеріали

К семиотике и диагностике сыпного тифа (1920).

Біографічні матеріали

Вітальний адрес з нагоди 25-річчя лікарської діяльності. Учні Ф.Г. Яновського (1908); членський квиток Київської міської Ради робітничих та червоноармійських депутатів (1923); вітальний адрес в день 40-річного ювілею наукової та академічної діяльності (1923); вітальний адрес у зв'язку з 40-річчям науково-лікарської діяльності. Перша робітнича лікарня м. Києва (1923); повідомлення про обрання почесним членом Ленінградського терапевтичного товариства (1925); запрошення на IX з'їзд Товариства лікарів-терапевтів СРСР (б.д.).

Матеріали службової діяльності

Звіт про діяльність курортної комісії при кафедрі клінічної медицини ВУАН (1928).

Листування

Кореспонденти: Ленінградське терапевтичне товариство ім. С.П. Боткіна (1925), Організаційний комітет VIII Всесоюзного з'їзду терапевтів (1925), Товариство лікарів-терапевтів СРСР (б.д.), Nouvean Fraite de Medecine (1914).

Літ.: Академія наук України. Персональний склад, 1918–1993.– К., 1993.– С. 160; *Аронов Г.Е.* Феофил Гаврилович Яновский.– К., 1988.– 142 с.; *Баренбойм А.М.* Академик Феофил Гаврилович Яновский как фтизиатр.– К., 1956; *Липхань А.Є.* Ф.Г. Яновський.– К., 1974.– 54 с.

М. Л. Скирта

ЯРОШЕВИЧ Андрій Іванович (1875–1941) – статистик-економіст, економ-географ, професор.

Народився в с. Мельниківцях на Поділлі. Закінчив Немирівську гімназію. Навчався у Московському та Київському університетах (1893–1902). Викладав на Київських вищих комерційних курсах (1908), в Київському комерційному інституті (1909) статистику, економічну географію (штатний доцент з економічної географії інституту з 1919 р.). Приват-доцент по кафедрі політичної економії і статистики Київського університету (1919), член Постійної комісії для виучування природних багатств України при Фізико-математичному відділі Української Академії наук (1919). Працював в Подільському губплані (1922–1924), Київському губплані, окрплані, міськплані (1924–1933), викладав в Київському інституті народного господарства (1924–1928). Науковий співробітник соціально-економічного відділу Інституту української наукової мови ВУАН (1928), керівник комісії для виучування продукційних сил України при ВУАН (1929). Співробітник Всесоюзного державного науково-дослідного інституту махоркознавства (1931–1934), Всеукраїнського державного інституту соціалістичної охорони здоров'я (1934), старший науковий співробітник Науково-дослідного інституту географії (1940–1941). Член Київської спілки споживчих товариств (1911), Київської спілки установ дрібного кредиту (1912), член Київського агрономічного товариства (1912), Харківського товариства сільського господарства і сільськогосподарської промисловості (1912), Історичного товариства Нестора-літописця (1930), Тульчинського округового краєзнавчого товариства (1928), Товариства авіації та повітроплавання України (1925) та ін.

Ф. 56, 267 од. зб. (1899–1952).

Наукові матеріали

Конспект доклада по истории поташной промышленности (1929); Поташ в истории хозяйства Западной Европы (1932); Поташ в історії господарства (1933); Кооперативные предприятия по добыванию и обработке гранитов и габбро-лабрадоритов с участием тесовой продукции за 1933–1936 гг.; Гранитный комплекс г. Киева и забытые ценности [1937]; Граниты в прошлом строительстве Киева (1937); Граниты в современном строительстве Киева [1937]; Записка по вопросу о составлении библиографической картотеки к циклу тем "о развитии подсобных отраслей в колхозах УССР", выполняемых Институтом экономики АН УССР (1938); [зауваження на роботу по створенню точної української транскрипції географічних назв УРСР] (1938); Поташ как объект историко-экономических и историко-географических изучений (1940); Примітки до деяких тяжких прикметникових утворів від назв поселень Дрогобицької області (1940); Географические прилагательные в украинском языке (1940); Установление суффиксов для прилагательных форм в географических названиях [в українській мові] [1940]; Примітки до транскрипцій географічних (місцево-називних, локально-присвійних) прикметників в списку Інформ-стат-відділу Верховної Ради [1940]; Наблюдения над образо-

ванием географических прилагательных (1940); Покажчик географічних назв до адміністративної карти Української РСР (1941); К судьбе лесов на Украине и следы былой поташной промышленности в Юго-Западном крае (б.д.); Инструкционные замечания к апробации библиографических материалов для "Указателя основных библиографических материалов по географии УССР" (б.д.); матеріали для характеристики кам'яних порід України з точки зору архітектурно-декоративного застосування отримуваних з них будматеріалів (б.д.); [бібліографія по лабрадору і лабрадоритах та ін. записи] (б.д.); [бібліографія про копалини України] (б.д.); Опоки Могилевского района (б.д.); матеріали з історії каменотесного промислу на Україні (б.д.); Черепичное производство как отсталый участок развития производительных сил и пути его поднятия в УССР (б.д.).

Лекції і матеріали до них: Программа курса экономической географии Юго-Западного края 1912–1913 гг.; [лекції з питань земської і оціночної статистики] (б.д.); Схема программы эпизодического курса "Исторической географии УССР" (б.д.).

Нотатки, виписки з праць різних авторів про поташ, обробку кам'яних порід тощо, газетні вирізки.

Рецензії на праці фондоутворювача

Витяг з протоколу засідання кафедри української мови Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка по обговоренню доповіді А.І. Ярошевича "Географічні прикметники в українській мові" (1941); Лисогір. "Рецензія на працю т. Ярошевича "Поташ в истории хозяйства, 1-й том" (1932); відзив Л.М. Яснопольського про праці А.І. Ярошевича до Комітету вищої школи для присудження йому наукового ступеня без захисту дисертації (1940).

Біографічні матеріали

Свідоцтво, видане Московським університетом про звільнення з університету (1899); свідоцтво, видане історико-філологічною іспитовою комісією при Університеті св. Володимира про присудження диплома 1-го ступеня (1902); членські квитки (1919–1941); розрахункові книжки ([1923]–1930); матеріали для службового формуляра (1927), трудові списки (1929–1941); особова картка (1933); довідки, видані АН УРСР про роботу в Академії (1933–1938).

Матеріали службової діяльності

Посвідчення, видане Виконавчим комітетом Київської ради робітничих депутатів А.І. Ярошевичу, члену тимчасової статистичної ради при статистично-організаційному відділі Виконкому (1919); мандати, посвідчення, видані Ольгопільським повітовим відділом народної освіти

про повноваження для охорони книжок, старовини в повіті (1920–1921); посвідчення, мандати, видані Подільським губернським статистичним бюро, Ольгопільським повітовим воєнно-революційним комітетом про його роботу по проведенню Всеросійського перепису (1920–1921); мандати, видані Подільським губернським Виконавчим комітетом для участі в адміністративно-територіальному поділі Подільської губернії, про роботу в Подільському губплані (1922–1924); витяг з протоколу засідання Президії Київського окрвиконкому про оплату роботи А.І. Ярошевича по районуванню округи (1927); посвідчення, видане Народним комісаріатом земельних справ, про відрядження до Ставищанського району Київської області в справі обстеження колгоспів (1934); довідки, видані Всесоюзним науково-дослідним інститутом мінеральної сировини (Український філіал) А.І. Ярошевичу, про його участь у розробці питання про кам'яні будівельні матеріали на Україні (1935); наказ по Наркомату земельних справ УРСР, про оголошення подяки за допомогу буряковому управлінню Наркомзему (1936); посвідчення, видане Українським науково-інженерним технічним товариством геологів для виконання завдань Держплану УРСР (1936); Объяснительная записка к проведенной по поручению УНГО УССР работе по пересмотру и выправке названий администрайонов и сельсоветов УССР (1937); Схема карточки, примененной при составлении картотеки названий поселений УССР; довідка А.І. Ярошевича, голови приймальної комісії, про хід передачі бібліотеки колишнього Інституту географії і картографії на 24 грудня (1940).

Матеріали громадської діяльності

Посвідчення делегата IV Всеукраїнського з'їзду, видане Народним комісаріатом внутрішніх справ (1923); довідка, видана Всесоюзною спілкою робітників освіти, про роботу в секції наукових робітників (1927).

Листування

Адресати: [Воблий] К.Г. (б.д.), Кревецький [І.] (б.д.), Лисянська Є.А. [1934].

Головна редакція технічних енциклопедій і словників (1935), Київський центральний архів давніх актів [30-і роки XX ст.], Міністр народної освіти (1912), Науково-дослідна кафедра історії та економіки Поділля (1924), Науково-дослідна кафедра української історії у Харкові (1928), Оргкомітет архітектурного з'їзду (б.д.), Сільськогосподарське відділення Київського політехнічного інституту (1911), Учбовий комітет Київського комерційного інституту (1910).

Кореспонденти: Белінський Н. (2; 1925; 1927), Вайнштейн В.А. (1912), [Василев В.Д.] (1929), Василенко С.П. (1936), Городцов В.О.

(1929), Когановський Д. (1912), Колиберський В.Я. (2; 1930), Корнилович М.І. (4; 1929), Кревецький І. (1928), Лисянська Є.А. (1952), Ренський М. (1929), Тутковський П.А. (1918), Ходос М.Р. (1927), Яснопольський Л.М. (1940) та ін.

Барнаульське відділення Західно-Сибірського крайового архівного бюро (1932), Бібліотека Наукового товариства ім. Шевченка у Львові (1928–1929), видавництво "Радянська школа" (1940), Видавництво Української Академії наук (1929), Вищі комерційні курси в Києві (1908), Вінницька філія Всенародної бібліотеки при Всеукраїнській Академії наук (1924), Волинська губернська управа в справах земського господарства (1911), Головна редакція технічних енциклопедій і словників (1935), Інститут української наукової мови Української Академії наук (1928), Історичне товариство Нестора-літописця (1930), Кабінет виучування Поділля Вінницької філії Всенародної бібліотеки України при ВУАН (1926), Київська губернська земська управа (1910–1916), Київське агрономічне товариство (1912), Київський археологічний інститут (1919), Київський комерційний інститут (1911, 1916), Київський округ шляхів сполучення (1911), Київський порайонний комітет з регулювання масових перевезень вантажів залізницею (1912), Київський сільськогосподарський музей (1925, 1927), Київський союз споживчих товариств (1911), Київський союз установ дрібного кредиту (1912), Комісія з історії м. Києва [Української Академії наук] (1941), Науково-дослідна кафедра історії та економіки Поділля (1924), Організаційний комітет 2-го Всесоюзного з'їзду геологів (1926), Правничий факультет Київського державного українського університету (1919), Подільська губернська земська управа (1912–1913), Постійна комісія для складання біографічного словника українських діячів Української Академії наук (1924), Правління Південно-Західних залізниць (1926, 1928), Тульчинське окружне краєзнавче товариство (1928), редакційна колегія збірника "Визначні місця України (1941), редакція газети "Більшовик" (1937), Харківське товариство сільського господарства і сільськогосподарської промисловості (1912).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Посвідчення, видане Вінницькою секцією наукових робітників при Подільському губернському відділі робітників освіти про право на додаткову кімнату (1924).

Матеріали інших осіб

Карта Юго-Западного края с отмеченными пунктами вывоза фосфоритов; Максименко Ф.Ф. "Инструкция для собирания материала к библиографическому указателю по географии УССР из библиогра-

фических источников" [1940]; Таблица вывоза известкового камня и извести из Подольской губернии за 5-летие с 1905 по 1909; Шаповалов Я.В. "Калийные щелочи и перспективы развития их в СССР" [1927].

Листи різних установ

Гірничий департамент Міністерства торгівлі і промисловості – Раді Міністрів (1918), Науково-дослідний інститут географії – Бібліотеці АН УРСР (1940), Союз промислових кооперативів та їх об'єднань Башкирської республіки – Всеукраїнській Академії наук (1930).

Фотографії

Фотографії і малюнки поташних заводів (14).

Літ.: *Дубровіна Л.А., Онищенко О.С.* Історія Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського, 1918–1941.– К., 1998.– С. 226; Енциклопедія українознавства.– Париж ; Ньо-Йорк, 1984.– Т. 10.– С. 3992; Історія Академії наук України, 1918–1923 : Документи і матеріали.– К., 1993.– С. 231, 544; Історія Національної академії наук України, 1924–1928 : Документи і матеріали.– К., 1998.– С. 531; *Храмов Ю., Руда С. та ін.* Рання історія Академії наук України (1918–1921).– К., 1993.– С. 100, 168.

І. Д. Лисоченко

ЯСИНСЬКИЙ Михайло Микитович (1862 – р. см. невід.) – історик російського права.

Проректор Київського університету (1901, 1912–1917); декан юридичного факультету (1910); заслужений професор (1918); член Київської археографічної комісії; секретар Історичного товариства Нестора-літописця.

Ф. 59, 118 од. зб. (1862–1919); ф. I, № 44673, 46401, 50338–50340; ф. III, № 21678, 21679, 21680, 51641, 51642.

Наукові матеріали

Уставные земские грамоты Литовско-русского государства (1888); Королевский суд. Организация. Суд на сеймах. Апелляция [90-і роки XIX ст.]; Крестьянские беспорядки в Черкасском уезде Киевской губернии в 1862 г. [90-і роки XIX ст.]; [О копных судах] [90-і роки XIX ст.]; Русские пословицы и поговорки [к государственному, уголовному праву и процессу] [90-і роки XIX ст.]; К истории крестьянских движений в России. Волнения помещичьих крестьян Киевской губернии в 1855 г. (1890); [Акты о копных и панских судах. Т. I] (1896–1897); [Материалы для истории судоустройства и судопроизводства в Литовско-русском государстве за 1501–1588 гг. Т. I] (1897); Общая характеристика уголовного права в Литовско-русском государстве (1898); Описание рукописной книги, принадлежащей Почаевской лавре, хранящейся в ее библиотеке под названием "Артикулы или законы Великого кня-

жества Литовского и содержащей в себе Литовский статут 1566 года (Виленский) (1899); Деление истории русского права на периоды. Предмет науки [поч. XX ст.]; [Про кримінальне право та його теоретичне обгрунтування] [поч. XX ст.]; Уголовное право и процесс по "Судебнику Казимира" 1468 г. с параллельными и аналогичными местами из "Земских уставных грамот", "Жалованных шляхетских грамот" и "Литовского статута" 1529 г. [поч. XX ст.]; Счисление суточного времени в Западной России и в Польше в XVI–XVII вв. (1901); Чествование Историческим обществом Нестора-летописца памяти Н.В. Гоголя по случаю 50-летия со дня его смерти (1902); [Владимирский- Буданов Михаил Флегонтович. Статья к годовщине смерти] (1917).

Лекції і матеріали до них: Лекции по истории внешнего русского права... (1894–1895); лекции по обычному праву (1897); [лекции] по истории уголовного права (1901–1907); [лекции] по истории процесса и судопроизводству (1902); лекции по истории вещного права (1903–1907); лекции по истории наследственного права (1906–1907); [лекции] по истории семейственного права (1906–1907); лекции по истории русского государственного права, читанные на Высших женских курсах (1904–1912).

Виписки з актових книг Київського центрального архіву за 1577–1627 рр. [90-і роки XIX ст.]; [Выписки из "Русского архива", "Актовых книг", "Книг судных дел", "Полного собрания законов Русской империи" по истории права] [поч. XX ст.]; [О крестьянской общине, судах, наказаниях]. Выписки из работ М.Ф. Владимирского-Буданова, М.В. Запольского, Ф.И. Леонтовича и др. [поч. XX ст.].

Рецензії: [Відгук на дисертацію І.О. Малиновського "Рада Великого княжества Литовского в связи с боярской думой древней России"] (1903–1904).

Біографічні матеріали

[Родовідна таблиця] [поч. XX ст.].

Матеріали службової і громадської діяльності

Програми з кримінального права (1890); програма з поліцейськго права (1891); програма з кримінального процесу (1891); [Про реформу системи викладання та іспитів на юридичному факультеті] (1906); протоколи засідань Юридичної випробовувальної комісії при Київському університеті (1915); клопотання про призначення членом Юридичної випробовувальної комісії Воблого К.Г. (1915); заява з проханням звільнити від обов'язків проректора Київського університету (1917); [Про створення Академічної спілки діячів вищих навчальних закладів] (1917); послужний список професора Київського університету Ясинського М.М.

(1918); програма лекцій з правознавства, які були прочитані у Близькосхідному інституті (1918–1919).

Листування

Адресати: Ардашев П.М. (1903), Багалій Д.І. (1915), Владимирський-Буданов М.Ф. (1889), Іконников В.С. (2; 1906–1907), Липський (2; 1895), Флоринський Т.Д. (3; 1904), Ясинська Г.О. (дружина) (1895).

Книжковий магазин Мартинова М.К. (1893), ректор Київського університету (1890); юридичний факультет Київського університету (3; 1890; 1907).

Кореспонденти: Балицький В.М. (2; 1894), Богаєвський (1919), Владимирський-Буданов М.Ф. (1902), Липський (1895), Малиновський І.О. (1903), Тесельський Г. (1895), Цезарський А. (1902), Ясинська Г.О. (дружина) (13; 1895), Яснопольський М.П. (2; 1901; 1915).

Бібліотека Київського університету (1902), віце-директор [Міністерства народної освіти] (2; 1915), канцелярія попечителя Київського учбового округу (3; 1915), Товариш міністра народної освіти (2; 1915).

Матеріали господарчо-майнового характеру

Доручення Ясинської Г.О. Ясинському М.М. на ведення справ з продажу та доставки цегли з її маєтку... (1890); трудова угода Ясинського М.М. з Худосенок Є.Є. на виконання роботи з обліку цегли (1891); опис та план маєтку, який належить Ясинській Г.О. (1895); перелік листів, отриманих Ясинським М.М., на його об'яву в газеті "Свет" про продаж маєтку (1895).

Матеріали інших осіб

Виноградов П.К. "О некоторых особенностях родового строя уэльсских кельтов" (1903); [Виноградов П.К.] "Экскурс о денежной системе" (1903); "Дело Киевской палаты уголовного суда о [крестьянском] бунте, происшедшем в селениях Байбузы и Белозерье Черкасского уезда Киевской губернии" (1862–1866); Кодлец Карл. "О трудовых ассоциациях у славян" (1903); Митюков А.К. "In diem addicfio" как частный случай продажи с публичного торга" (1903).

Листи інших осіб

Василевський – Ясинській Г.В. (3; 1895); Гуляницька О.– Ясинській Г.О. (1895).

Голова тимчасового бюро з вивозу вантажів із м. Києва – Правителю Канцелярії Київського учбового округу (1915).

М. К. Іваннікова

СПИСОК ФОНДІВ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ У ПРОЦЕСІ ОПРАЦЮВАННЯ

Адаменко Анастасія Григоріївна (1916–1989) – археограф, головний бібліотекар відділу рукописів ЦНБ АН УРСР.

Особові документи, матеріали службової діяльності, листування, фотоматеріали.

Апанович Олена Михайлівна (1919–2000) – історик.

Наукові матеріали, біографічні матеріали, матеріали службової та громадської діяльності, листування, матеріали інших осіб.

Береговський Моїсей Якович (Моше Ахарович) (1892–1961) – музикознавець, етнограф, фольклорист.

Наукові та творчі матеріали.

Білецький Андрій Олександрович (1911–1995) – мовознавець, етнограф, перекладач, педагог.

Наукові і творчі матеріали, матеріали службової діяльності, листування.

Білокінь Сергій Іванович (н. 1948 р.) – джерелознавець, дослідник історії культури та церкви.

Наукові і творчі матеріали, листування.

Бутнік-Сіверський Борис Семенович (1901–1983) – мистецтвознавець.

Наукові матеріали.

Висоцький Сергій Олександрович (1923–2000) – історик.

Наукові і творчі матеріали, документи службової діяльності, фотоматеріали.

Гаман Віктор Пантелійович (н. 1937 р.) – письменник.

Творчі матеріали.

Голобородько Лука Сергійович (1916–1944) – учитель фізики та математики.

Особові документи та біографічні матеріали 28-річного командира взводу (родом з Полтавщини), який героїчно загинув на війні; листування, фотоматеріали.

Горинович Михайло Володимирович (н. 1927 р.) – інженер, краєзнавець.

Наукові матеріали, біографічні матеріали, листування, фотоматеріали.

Грудницька Марія Семенівна (1907–1971) – поетеса, літературознавець, викладач.

Творчі матеріали, біографічні матеріали, листування, книги з дарчими написами.

Довженко Валеріан Данилович (1905–1995) – музикознавець, композитор.

Наукові і творчі матеріали, біографічні матеріали, фотоматеріали, магнітофонні записи, ноти, листування, матеріали і документи інших осіб.

Захаржевський Валер'ян Петрович (1887–1977) – письменник.

Творчі матеріали, матеріали інших осіб.

Захаржевська Олена Валеріанівна (1916–1993) – театрознавець, літературознавець.

Творчі матеріали, біографічні матеріали, листування, фотоматеріали.

Коломієць Олексій Федорович (1919–1994) – драматург.

Творчі матеріали, біографічні матеріали, листування, матеріали інших осіб, фотоматеріали.

Компан Олена Станіславівна (1916–1986) – історик.

Наукові і творчі матеріали, реєстри, листування, фотоматеріали.

Косарик (Коваленко) Дмитро Михайлович (1904–1992) – письменник, літературознавець.

Наукові і творчі матеріали, листування.

Лук'янчук Олена Сазонівна (н. 1928 р.) – літпрацівник.
Листування, матеріали інших осіб.

Малаков Георгій Васильович (1928–1979) – графік.
Творчі матеріали, матеріали інших осіб.

Мацько Віталій Петрович (н. 1952 р.) – журналіст, літературознавець.
Листування, книжки з дарчими написами, фотоматеріали.

Платонов Володимир Павлович (н. 1927 р.) – педагог, літератор.
Наукові матеріали, фотоматеріали.

Пономаренко Лідія Антонівна (н. 1922 р.) – історик, картограф, топоніміст, краєзнавець.
Творчі матеріали, документи службової та громадської діяльності, листування.

Проценко Людмила Андріївна (1927–2000) – історик, краєзнавець.
Наукові матеріали.
Документи батька – Проценка А.Ф. (1902–1984) – професора Київської державної консерваторії ім. П.І. Чайковського та матері – Проценко К.К. – актриси.

Риженко Яків Омелянович (1892–1974) – мистецтвознавець.
Творчі матеріали, особові документи, фотоматеріали.

Різник Михайло Григорович (1908–1991) – шрифтознавець, книжковий графік.
Наукові матеріали, листування, фотоматеріали.

Симиренко Володимир Львович (1891–1943) – вчений в галузі садівництва.
Наукові і творчі матеріали, мікрофільми.

Снігірьов Гелій Іванович (1927–1978) – письменник, кінорежисер.
Творчі матеріали, біографічні матеріали, листування, фотоматеріали.

Сорокіна Ольга Іванівна (1892–1988) – історик, педагог.
Наукові матеріали, листування, фотоматеріали, малюнки.

Терещенко Таміла Олексіївна (1917–1995) – літературознавець.
Творчі матеріали, біографічні матеріали, матеріали службової діяльності, листування, фотоматеріали.

Цюпа Іван Антонович (н. 1911 р.) – письменник, публіцист.
Творчі матеріали, біографічні матеріали, листування, фотоматеріали.

Шевченко Федір Павлович (1914–1995) – історик, педагог.
Творчі і наукові матеріали, матеріали службової діяльності.

Шудря Катерина Петрівна (1934–1996) – філософ.
Наукові і творчі матеріали, біографічні матеріали.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК*

Абаза К.М. 47
Абаза Н. 292
Абай 323
Аббасов А.М. 537, 539
Абд аль Хаддад 218
Абель Н. 108
Абельман 97
Абер В. 570
Абизов В.І. 614
Абраменко 305
Абрамець І.М. 459
Абрамов І.С. 136
Абрамов О.К. 168
Абрамович В. 509
Абрамович В.А. 228
Абрамович Д.І. 379, 380
Абрамович Дм. 129
Абрамович Л.І. 173
Абрамович П.Н. 447
Абрамович Ф. 51
Абрикосов О.І. 365
Абросимов Н.І. 604
Авалов З. 500
Аванесов Р.І. 342
Август II Саксонський 598
Август III 598
Августин, ієромонах 260
Августин де Мовільйон 300
Авдєєва Л.І. 62
Авдієва І.Д. 537
Авдієнко Я.П. 611
Авенаріус В.П. 314
Авербух А. 352
Аверін В.Г. 580
Авіновицький Я.С. 16
Авіценна 219
Аворський І.С. 327
Авчинников Б. 554
Агапит, архієпископ 76
Агапов Б. 126
Агафангел, єпископ 554
Агафонов А.А. 11
Агеєв К. 334
Агібалов К.С. 338
Агнікова Н.М. 285
Аграновський Ш. 97
Агроновський 141
Адаменко А.Г. 653
Адамець О.О. 302
Адамович В. 370
Адамович К. 603, 604
Адамович М.Д. 296
Аддисон 297
Адлер Г.П. 215
Адольф В.Е. 215
Адріанова-Перетц В.П. 128, 136, 232, 326, 351, 352, 358–360, 377, 379, 381, 446, 447, 450, 572, 573, 580, 627, 628
А.Е. 203
Ажиєв М.194
Азадовський М.К. 447
Азаренкова Є.А. 459
Азарх Б. 17

*Прізвища та ініціали подаються ідентично до текстів статей.

Азарх І.-Д. 17
Азбелев С.М. 572
Айвазов І. 335
Айвазовський І.К. 323, 534
Айзен М. 97
Айзендорф А.-Б. 97
Айзенштok І.Я. 29, 188, 201, 352, 358, 359, 367, 379, 393, 430, 447, 536, 537, 619
Айзман Д. 233
Айзман Д.Я. 602
Айліо Ю. 132
Айналов Д.В. 332, 351, 352, 393, 415, 592
Айналови Д.В. та Н. 298
Айтматов Ч. 622
Аквілєв О.О. 411
Акімепко Н. 494
Аксаков І.С. 37, 76, 93, 94, 340, 395
Аксаков С.Т. 395, 619
Аксьонов М.В. 546
Акул А.У. 156
Алабович М. 335
Алабовський М. 260
Аладьин Е. 352
Аландський П. 289
Аландський П.І. 196
Алдан-Семенов А.І. 529, 530
Александр, епископ 167
Александренко В.Н. 359, 360
Александрійський П. 424
Александров 142
Александров В. 427, 550
Александров В.В. 429
Александров В.С. 115, 292
Александров Г. 184, 368, 509
Александров І.І. 619
Александров С. 552
Александрова 611
Александрова М. 119
Александрова О.М. 119
Александрович В.С. 222
Александрович Г.С. 47
Александрович Є.В. 247
Александровська О.К. 563
Александровський Г.В. 183
Александровський О.М. 563
Алексєєв Г.В. 122
Алексеенко Б. 252
Алексеев Г.П. 639
Алексей Ефимович, священник 42
Алексенко Г. 135
Алексєєв В.О. 47
Алексєєв М.П. 188, 265, 351, 352, 358, 359, 379, 447
Алексєєв О.М. 194
Алексєєва Є.К. 103
Алексєєва Л.М. 62
Алексєєва Т.В. 536, 537
Алексиевич А.Ю. 642
Алексій, ієромонах 275
Алехонович Г.В. 251
Алешанов П.В. 363
Алєксєєв М.О. 470
Алєксєєв М.П. 191, 572
Алєксєєв О. 424
Алексєєва І.В. 47
Алексєєва К. 523
Алий А. 618
Алимов С. 51
Аліпій, архімандрит 546
Алісандровський А.М. 20
Алмазов М. 106
Алпатьєв С. 161
Алфер'єв С. 397
Алхазішвілі Г. 611
Алчевська 426
Алчевська Х. 115, 117, 120, 390, 417, 465, 471, 473
Алчевська Х.Д. 37, 38, 115, 139, 403, 404
Алчевська Х.О. 310, 403, 426, 427, 506, 587
Алчевський Д.О. 134
Алчевський О.К. 291
Альбертранді Ж.Б. 599
Альбін Ж. 183
Альбіцький А.М. 41
Альбіцький В. 41
Альбов М.В. 308
Альбов М.Н. 369
Альбрехт В. 198
Альбусирий Шерефддин 276
Альварес П. 38
Альтер Ш. 17
Альтшулер Ш. 97
Аль-Фарабі 279
Альшванг А.О. 238

Альшванг Я. 97
Амбразонцов М.Д. 168
Амбросій П. 320
Амбросій П.Ю. 321, 322
Амвросій, архімандрит 51, 333
Амвросій, єпископ 194
Аммосов Г.І. 37, 38
Амосов М.М. 619, 622
Амфіолохій, єпископ 263
Амчиславская Е.Г. 306
Амчиславська Є.Г. 308
Амчиславська О.Г. 310
Анан бен Давид 96
Анапарас О.О. 594
Анатолій, архімандрит 261
Анатолій, єпископ 167, 261, 335
Анатра А.А. 251, 258
Ангар 74
Ангельський В.А. 546
Ангеницький І. 161
Андальян М.М. 459
Андерс Ф.Ф. 211, 215
Андерсен Г.-Х. 117
Анджейовський А. 597
Андрейченко І.М. 204
Андрєєв Д.А. 247
Андрєєв Л. 330
Андрєєв Л.М. 610
Андрєєв М.П. 447
Андрєєв 69
Андрєєва М.Ф. 369, 571
Андрич Н. 509
Андріаді Г.Д. 251
Андрієв М. 465
Андрієвська А.А. 632
Андрієвська Є.Є. 24
Андрієвська К. 29
Андрієвський 183
Андрієвський А. 207
Андрієвський Ал. 207
Андрієвський В. 21, 115, 519, 587
Андрієвський Г. 275
Андрієвський Д. 592
Андрієвський І.Є. 228
Андрієвський О.О. 47, 309
Андрій, архімандрит 546
Андрій Кесарійський 361
Андрій Критський 638
Андріяшев Олександр 12
Андріяшев Олексій Х. 11, 12, 386
Андріяшева О.О. 12
Андріяшеви 11
Андроников, генерал-лейтенант 120
Андрусов М.І. 499
Андрусов Н.И. 498
Андрусова Н.Н. 604
Андрушко Л.І. 460
Анет 400
Аничін Д.Н. 21
Аничков Є. 561
Аничков Є.В. 139
Анищенко К.Р. 13, 14, 267, 308, 418, 429
Анікін С. 604
Анікіна А.А. 604
Анікіна А.О. 604
Анісімов А.І. 625
Анічков М.Н. 79
Анічков Н.Н. 68
Анкорський 335
Анна Шарлотта Доротея 598
Анна Ярославна, королева Франції 56
Анней Лукан Марк 186
Анненков А. 599
Анненков В. 431
Анненков М.Є. 386
Анненков М.І. 567
Анненський М.Ф. 172, 370
Аннікін С. 604
Анощенко 213
Анощенко М.Д. 213
Анощенко Н.Д. 252
Ан-ський С.Я. (Раппопорт Ш.З.) 6, 15, 602
Анталовський В.І. 265
Антипович К. 135
Антіох Марко (Марко Вороний) 614
Антокольський М. 273
Антокольський Ш. 97
Антон 124, 366
Антоненко-Давидович Б.Г. 557
Антоненко-Давидович Б.Д. 285, 529, 619
Антоненко Л.П. 573
Антоненко М.Я. 184
Антоненко С.В. 573
Антонів О.Т. 104
Антоній, архієпископ 546
Антоній, архімандрит 106

Антоній, митрополит 335
Антоній, ректор Київської духовної академії 554
Антоній І. 302
Антоній Печерський 544
Антонін 96
Антоніна Василівна 636
Антонов О.К. 211
Антонова І.А. 59
Антонова Н.І. 254
Антонович А. 515
Антонович А.Я. 47, 463
Антонович В.А. 29
Антонович В.Б. 5, 18, 20, 22, 27, 30, 47, 52, 56, 127, 128, 130–132, 134, 139, 183, 196, 198, 207, 270, 302, 303, 310, 314, 319, 375, 383–386, 399, 415, 470, 521, 546, 556, 561, 564, 628, 641
Антонович В.В. 72
Антонович Г. 29
Антонович Д. 592
Антонович Д.В. 21, 22, 403
Антонович К.М. 222, 403
Антонович О. 21
Антонович О.Д. 21
Антонович П. 93
Антонюк З.П. 103,104
Антонюк М. 603
Антошевський С. 625
Антропов Л. 523
Анучкін Д.М. 457
Анциферова А.Ф. 604
Анчушини 310
Апанович О.М. 57, 59, 294, 612, 615, 653
Апарін П. 594
Апенченко Т.В. 213, 215
Аплаксін І.І. 372
Аплер 596
Аполлінарій, єпископ 335
Аполлонов І.Г. 621
Апостол Д., гетьман 89, 539
Апостол Д.П. 609
Апраксина С. 90
Апулей 457
Аратюнянц А. 621
Арбенс Н.Н. 191
Аргутинский-Долгорукий М.З., князь 170
Ардашев К. 23
Ардашев М.М. 23
Ардашев П.М. 22, 102, 106, 139, 196, 288, 325, 330, 335, 561, 652
Ардашева А.М. 23
Ардашеви 604
Ардентов Б.П. 342, 368
Арендт І. 524
Арефа Н. 227
Ареф'єв Н.В. 500
Ареф'єва Л. 24
Арие М.Я. 214
Аристов О.П. 261
Аристов Ф.Ф. 561, 642
Аріян П.Н. 17
Аркас М.М. 173, 178, 273, 314, 507, 587
Арлотті П. 363
Арманд Ф.О. 251
Арматович Т. 52
Армашевський П.Я. 23
Арнольді І.К. 168
Аропович С. 17
Аронсон Е. 52
Аронсон М. 97
Арсеєнко О. 619
Арсеній, єпископ 261
Арсеній, єпископ Ризький 423
Арсенов Г. 254, 258
Артеменко В. 119
Артем'єв М.А. 215
Артемій, монах 335
Артоболевська А.Д. 213
Архангельський А.А. 515
Архангельський В.В. 156
Архимович З. 94
Архимович З.А. 553
Архимовичі 184
Архипова І.К. 238
Архіпов М.І. 368
Арцеулов К.К. 211, 251, 253, 254, 257
Арцимович А.А. 24
Арцимович А.Ф. 24
Арцимович В.А. 24
Арцимович М.А. 24
Арцыбашев Н.С. 195
Асєєв В.С. 43
Асєєв М.М. 280
Асєєв Ю.С. 54, 57, 190, 191, 539
Аскиназі Д. 161

Аскольд 54, 56
Аскоченський В. 149, 594
Асмаий 277
Асмус 191
Асмус В.Ф. 333
Асс М.А. 413
Асс М.І. 411
Ассонов В.В. 215
Астаф'єв П.Є. 395
Астаф'єва А. 170
Астаф'єва Н. 124
Астерій, єпископ 259
Астраханцева О.Ф. 454
Атаманенко 426
Атаманюк М.І. 429
Атанасов П.К. 229
Атлас А. 97
Атлас Ш. 97
Аттая М.О. 280
Ауер Л. 495
Афанасий Великий 167
Афанасій, єпископ 263
Афанасьєв 68
Афанасьєв А.Н. 549
Афанасьєв В.А. 536
Афанасьєв В.Г. 26
Афанасьєв Г.Є. 139
Афанасьєв Г.О. 25, 26, 196
Афанасьєв Є.А. 537
Афанасьєв М.Г. 26
Афанасьєв О.Є. 26
Афанасьєв О.М. 261
Афанасьєв С. 281
Афанасьєв-Чужбинський О.С. 310, 425, 540
Афанасьєва Л.Л. 26
Афанасьєва О.Г. 26
Афанасьєви 26
Афіновський А. 555
Ахеназер Н.І. 213
Ахі-асаф (Бен-Авігдор А.Л.) 97
Ахматов Л.М. 270
Ахматова А.А. 188, 465, 575, 622
Ахримович З.А. 553
Ахшарумов Д. 316
Ашхіл А. 597

Бабанасов А. 170
Бабанський П. 469
Бабенко 428
Бабенко В.О. 28, 47, 48
Бабенко Г.М. 285
Бабенко Ф.А. 476
Бабенчиков М. 486
Бабецькі 494
Бабиков К. 524
Бабич І. 429
Бабишин С.Д. 57
Бабій А. 144
Бабій Б. 621
Бабіков К. 523
Бабічев В.А. 253
Бабкін В. 65
Бабков І. 481
Бабчев С.С. 561
Багалій Д.І. 3–5, 21, 22, 27–30, 37, 72, 130, 134, 150, 165, 172, 173, 196, 203, 207, 221, 222, 270, 275, 280, 302, 314, 325, 358, 359, 373, 383, 385, 393, 394, 415, 436, 447, 450, 454, 477, 505, 509, 652
Багалій О. 72
Багатиков Ю. 622
Баграмян І.Х. 476
Багратіон П.І. 598
Багрій О.В. 429
Багряний І. 614, 619
Бадянський П.В. 280
Баєвська А. 52
Баєвський Я. 52
Бажаєв В. 495
Бажан М.П. 84,126, 191, 247, 419, 428, 430, 446, 447, 484, 529–531, 536–538, 617
Баженов В.І. 534
Баженов І.О. 587
Баженов Н. 41
Баженов О. 51
Баженова М.Д. 430
Базалій Ф.П. 582
Базаров С. 151
Базаров С.О. 546
Базилевич 491
Базилевич А.Д. 607, 618
Базилевич В. 352
Базилевич В.М. 352, 358
Базилевський П. 293

Базін О.О. 168
Базінер Р.І. 228
Байдиков В.К. 69
Байер М. 362
Баймут Т.В. 342, 526
Баймут Т.П. 342
Байрактаревич Ф. 280
Байрон Дж. 113, 290, 291, 387, 505
Бак С. 214
Бакай М. 29
Бакич-Шестакова О.А. 244
Бакунін М.О. 168, 641
Бакуринський Я. 262
Балабанський П. 469
Балабуха А.А. 48
Балабуха І.П. 548
Балабуха М.М. 335
Балабуха С.А. 308
Балабушевич Т. 59
Балаховська-Давидова Т.Г. 30, 31
Балаховський Г. 31
Балаховські-Давидови 30
Балашов П. 194
Балики 120
Балицький 194
Балицький В.М. 652
Балицький П. 124, 173
Балицький П.О. 373, 505, 587
Баліков Ю. 247
Баллін М.П. 5, 31, 32, 35, 36, 38, 228, 270, 310
Балліна М. 38
Балугьянский М.А. 265
Балчинська З. 601
Бальзак Оноре де 428
Бальмонт 512
Бамберг С. 97
Бандеровський М. 51
Бандрівський Д.Г. 420
Бандура О.І. 285, 622
Бантиш-Каменський Д.М. 40, 150, 272
Бантиш-Каменський М.М. 40
Барабаш М. 411
Барабашов М.П. 622
Баравенець О. 547
Баранов К. 81
Баранович Л. 45
Барановський 635
Барановський А. 494
Барановський П.Д. 580
Барановський Х.А. 309
Баранський М.М. 459
Баранцов 168
Баранюк Д. 506
Баратынский Е. 374
Барач З.Д. 254
Барбарова С.Є. 47
Барвинский П.Я. 387, 403
Барвінок В.І. 261, 275, 332, 393, 546
Барвінок Г. (Куліш О.М.) 45, 115, 118, 130, 136, 153, 174, 207, 233, 292, 293, 340, 366, 385, 427, 505, 507, 517, 606
Барвінський Б.О. 358
Барвінський В. 122
Барвінський В.Г. 270
Барвінський В.О. 240
Барвінський Є.І. 207
Барвінський О. 21, 115, 292
Бардович Л. 97
Барик С. 144
Баришкевич Г. 51
Барклай-де-Толлі М.Б. 169
Барсов М. 523
Барський 602
Бартенєв П. 270
Бартенєв П.І.196, 395
Бартенєв Ю. 386
Бартиновський В. 363
Бартольд В.В. 280
Барханов 191
Баршевський В.І. 228
Басараб Д.П. 103
Басаргін А. 502
Басистов 470
Баскін Е.М. 627
Батезатул С. 194
Батепін П.П. 580, 581
Баторій Стефан 374, 598
Батоський В. 43
Батрак А.А. 212
Батурин М. 208
Батурин П. 208
Батька О.Ц. 384
Батюк П. 141
Батюшков П.М. 178, 302, 314, 415

Баум Т. 194
Бауиштейн С.Н. 135
Бах О. 29
Бах О.М. 622
Бахерахт В. 523
Бахиря І. 47
Бахмут В.Ф. 467
Бахмутов 215
Бахтинський Ф. 309
Бачин 362
Бачинський М.О. 308
Бачиський О. 592
Башкирцева М. 607, 614
Башкін Ю.О. 201
Бевзо О.А. 430, 580, 582
Бегановський І.Г. 161
Бедзик Д.І. 285, 429
Беднов В.А. 545
Бедрицький М.І. 79
Бедро І.П. 308
Бежкович А. 486
Бежкович А.С. 487. 488
Безак Є. 194
Безак Ф.М. 193, 194
Безбах І. 248
Безбородько, князь 317
Бездак О.П. 168
Безименський О. 419
Безинський Я.А. 115
Безлюдний П. 292
Безобразов В.П. 196
Безобразов Є.Є. 62
Безобразова Н.Я. 62
Безпальчев В.Ф. 47
Безрідний В. 296
Безсмертний Є.А. 288
Безуглий І. 619
Безух П. 280
Безхутрий М.М. 539
Безчастний М. 308
Бейдер Е.В. 419
Бейдер Ю. 420
Бейзман Г.М. 308
Бейлензон М. 97
Бейлензон М.-З. 97
Бейліс В.М. 218, 219
Бейліси 219
Бейм О.81
Бекарюков З.І. 37
Бекетов І.Л. 247
Бекетов М.М. 37
Бекетовський Є. 261
Беккер М.З. 335
Белаш 362
Белецкая М.С. 413
Белінський В.Г. 348, 349. 352
Белозерская-Булгакова Л.Е. 413
Белозерский А.М. 292
Белозерский В. 45
Белозерский В.М. 292
Белозерский К. 149
Белоликов В.З. 106, 335
Белонін І. 460
Бельська К.К. 310
Бельський Б.І. 81
Бельтов Н. 23
Белых М.М. 591
Белявский Б.Е. 298
Беляєв І. 319
Бемс Р.Л. 580
Бендеман 603
Бенкендорф О.Х. 194, 223
Беноні Лоренцо 113
Бенуа А. 392
Бенуа М.Л. 93
Бенц А.М. 47
Бенш Е.Ю. 559
Беншман А. 31
Бер 331
Беранже 478
Берберо О.Т. 251
Берг А.І. 622
Берг Л.С. 580
Берг Ф. 523
Берг Ф.М. 395
Бергман І.Т. 18
Бергольцева Р. 43
Бердинська В.Г. 238
Бердичевський 144
Бердичевський Я. 618
Бердичевський Я.І. 619
Бердник О.П. 619, 622
Бердоєв І. 335
Бердяєв С.О. 115, 465
Береговський М.Я. 6, 653
Бережков В.М. 612

Бережков М.М. 39, 40, 42, 139, 196, 261, 319, 332, 415, 561
Березовський В. 592
Беренштам 184, 310
Беренштам В. 183, 553
Беренштам В.Л. 399
Бернштейн Г.Я. 308
Берестовський Г. 413
Беретти В.И. 190
Беретті 397
Бер К. 196
Бер Карл 442
Берков П.Н. 351, 352, 358, 379, 447, 572, 573
Беркович Е. 602
Беркович І.Я. 6, 42, 43
Беркович С.М. 43
Беркут Л.М. 197
Берлинський М. 55, 56
Берлинський М.Ф. 302
Берлінер 597
Берлінський 170
Берлінський Матвій Ф. 548
Берлінський Максим Ф. 548
Берлінський М.Ф. 548
Берлінський-Балабуха І.П. 548
Берло Г.Л. 122, 546
Берман 494
Бернардо Г. 38
Бернардо Д. 38
Бернацький А.П. 598
Бернотас А. 611
Бернштейн Г. 534
Бернштейн М.Д. 200
Берс С. 523
Берсон С. 18
Бертенсон М.М. 261
Бертранд Я. 596
Берх В.Г. 319
Берченко 215
Бершова О.І. 573
Бесарабов І. 217
Бескровный 165
Беспалов М. 403
Беспалько К.С. 215
Бессарабов М.Д. 546
Бессарабов Н.Д. 335
Бестужев-Рюмін Д. 561
Бестужев-Рюмін Є. 292
Бестужев-Рюмін К.М. 41, 122, 197, 270, 292, 470
Бетховен 142
Бехтерев 136
Бец Д. 197
Бешт 16
Бєгунов Є.І. 572
Бєгунов Ю.А. 573
Бєлелюбський М.А. 197, 198
Бєлелюбські 197, 198
Бєленький С.А. 17
Бєлий К.В. 617
Бєлиловський А. 491
Бєлиловський К.О. 635
Бєлінський В.Г. 199, 200
Бєлінський В.М. 468
Бєлінський Н. 648
Бєлкін Н. 124
Бєлобородов В. 31
Бєлозерський К.І. 594
Бєлоіванов І.І. 617
Бєлокуров С. 106
Бєлоликов В.З. 106
Бєлоліков В.С. 335
Бєлоруков О.П. 632–634
Бєлорусов І. 41
Бєлорусова Е. 41
Бєлостоцький Я. 17
Белоусов 23
Бєлоусов І.А. 310
Бєлоусов І.О. 403
Бєлуга-Кіханов М. 209
Бєльська О.А. 161
Бєльський Б.І. 580, 581
Бєльчиков М.Ф. 368, 379, 446, 447
Бєляєв В.П. 420
Бєляєв І.С. 430
Бєляєв О. 222
Б'єрнсон 614
Бєсєдовський І.О. 633
Бжостовський А. 363
Бибергаль Е. 410
Биков А.Ф. 29
Биков В. 608
Биков М.В. 308
Бикова А. 232
Биковець М. 421

Билевська А.С. 437
Билевський Г. 437
Билимович С. 561
Билинкис Л.М. 531
Билинкис С.Л. 528, 531
Билінкина А. 338
Билык И. 94
Бильбасов 195
Бирюков В.П. 342
Бистрицький 215
Бистров 194
Бистров В.М. 411
Битий Т. 389
Битюк В.І. 468
Биховська 18
Бичек О.І. та Ю.М. 411
Бичко В. 42
Бичков А.І. 29
Бичков А.Ф. 383
Бичков О.Ф. 197
Бібергаль К. 410
Бібіков 170
Бібіков Д. 169, 170
Бібіков Д.Г. 431
Бібіков І. 209, 263
Бібіков М. 209
Біда М. 391
Бідпов В.О. 173
Бідняк Є.А. 592
Білая Е. 455
Білгорайська С. 363
Біленко В. 468
Біленко З.Я. 420, 468
Білецька М.С. 414
Білецький А.О. 218, 527, 653
Білецький Л.С. 228
Білецький М.С. 469
Білецький-Носенко П.П. 148, 291, 349, 350, 384, 425
Білецький О.І. 85, 101, 136, 188, 200, 201, 232, 349, 352, 353, 356–360, 379, 380, 418, 426, 429, 444, 446, 447, 450, 451, 579, 580, 619
Білецький П.О. 430, 444, 534, 536, 537, 539
Білий А. 89
Білий В. 173
Білий В.В. 188, 360, 429
Білиловський К. 426
Білиловський К.О. (Цезар Білило) 468, 473
Білінкіс Я.С. 530
Білінкіси 529
Білль-Білоцерківський В.Н. 419
Білобородов О.А. 280
Біловодський Я.В. 319
Біловол М. 252
Білогуб І.М. 419, 420
Білодід І.К. 265, 359, 444, 446, 447
Білодід О.І. 619
Білозерська М.В. 293
Білозерська Н. 373
Білозерська Н.М. 153, 291
Білозерська Н.О. 270
Білозерський 153, 291
Білозерський А.М. 292
Білозерський В. 122
Білозерський Василь 291–293
Білозерський Віктор 293
Білозерський В.М. 228, 270, 291, 385
Білозерський І. 21, 45, 83, 292
Білозерський І.І. 291
Білозерський М.Д. 291
Білозерський М.М. 43, 45, 93, 385, 594
Білозерський О. 119, 122
Білозерський О.Д. 291
Білозерський О.М. 291, 293
Білокінь С.І. 535–539, 653
Білокопський І.П. 79
Білоконь І.А. 59
Білокрис М.О. 468
Білокур К.В. 488, 540, 613
Білокуров С. 415
Білоскурський П. 151
Білоус І.І. 162
Білоусенко 383
Білоусов І.О. 173, 393
Білоцерківська К.І. 537
Білоцерківська К.(Н.)С. 101
Біляєв В.П. 420
Біляшівська Є.Б. 47, 49
Біляшівська І.І. 49
Біляшівський Й.Г. 47
Біляшівський М.М. 49
Біляшівський М.Ф. 4, 5, 21, 29, 40, 46–48, 128, 130, 134, 139, 222, 280, 296, 373, 390, 394–396, 415, 592, 603,

604, 622, 625
Біляшівський М.Ф., родич М.Ф. Біляшівського 4
Біляшівський О.Ф. 47
Біляшівський Ф.І. 47, 48
Біляшівські 48
Бірон Фанні 598
Бірюк Я.Д. 527
Бірюков П.І. 37
Бірюков Ю.В. 213, 342
Бірюкова Є.А. 338
Бірюлін В.І. 213
Біхіку К.Л. 446, 447
Бічер-Стоу Гаррієт 117
Біч-Лубенський Н. 335
Біязі Н. 145
Благіна Є.М. 254
Благіна О. 42
Благовіщенський І.А. 41
Благонравов А.А. 214
Благосвєтлов Г.Є. 270
Блажиєвський Г.М. 115
Блажко Н.І. 459
Блакитний В. (Еллан) 142, 484
Блан Шарль 490
Бларамберг І.П. 597
Бларамберг М. 604
Бліфельд Д.І. 58
Блок О.Л. 500, 501
Блок О.О. 348, 356, 357, 348, 356, 357, 377, 500
Бломквист Є.Е. 342, 343
Блохін О.В. 622
Блохінцев Д.І. 62
Блудов Д.М. 65
Блудова А.Д. 93, 270, 279
Блюм Б.Є. 280
Блюменау 194
Боберські 529
Бобир 492
Бобкова В.С. 321
Бобович А.С. 573
Боборикин П. 523
Боборикін П.Д. 270
Бобошко Ю.М. 616
Бобрецький М.В. 360
Бобрикін П.Д. 270, 395, 584
Бобринський 282
Бобринський А.А. 21, 564
Бобринський В.О. 642
Бобринський О.О. 332
Бобров В. 411
Бобров В.Ф. 211, 214. 215
Бобров Е.А. 352
Боброва А.М. 213
Боброва Є.І. 367
Бобровницкий И.М. 259
Бобровницький І. 384
Бобровський А.С. 38
Бованенко І.В. 84
Бовкун Я.Ф. 587
Богаєвська К. 201
Богаєвський 652
Богаєвський П.М. 5, 49
Богатипов Н.Д. 261
Богатирев А.В. 143
Богатирьов П.Г. 321
Богатирьов С.С. 143, 144
Богатко М.К. 500
Богацький 367, 466
Богацький Л.П. 50
Богацький П. 119
Богацький П.О. 49, 233
Богданов А. 21
Богданов Л.Ф. 280
Богданов М. 523
Богданов М.М. 261
Богданов О. 501
Богданов П.Д. 377
Богданов Ф.144
Богданович М. 171, 611
Богдашевська Є.І. 51
Богдашевський А.І. 51
Богдашевський Д.І., протоієрей 6, 50, 251, 261, 275
Богдашевський І.Д. 51
Богдашевський К.І. 51
Боген 426
Боголєпов М. 395
Боголюбов М.М. 62, 287
Боголюбова Н.М. (Міклашевська) 217
Богомазов О. 614
Богомильський Д.К. 14
Богомолець В. 587
Богомолець В.М. 298
Богомолець М.М. 298

Богомолець М.Ф. 298
Богомолець О.О. 29, 84, 85, 298, 396, 436
Богомолець Ю.І. 298
Богомолов І. 149
Богомолова А. 184
Богомольський Д.К. 14
Богородицький 335
Богородський С.О. 386
Богославський 144
Богословський М.М. 134
Богословські 450
Богуславський К. 141
Богуславський М.О. 232, 470
Богуцький 194
Богуш П.М. 619
Богуш П.Н. 619
Боде В.А. 636
Бодлер Шарль 187
Боднар І.Я. 618
Боднар П.А. 247
Бодпинко М.А. 327
Бодуен де Куртене 561
Бодянський О.М. 93, 137, 265, 310, 340, 594
Божерянов 302
Божовський К.А. 415
Бойко В. 643
Бойко В.Г. 214
Бойко І.З. 418
Бойко І.К. 379, 468, 617, 619
Бойко І.Х. 152
Бойко Л.С. 468
Бокай М. 302
Болдін П. 399
Болевський В.І. 217
Болобан Л.В. 285, 286
Болтин, генерал-майор 318
Болсуновська, мати К.В. Болсуновського 52
Болсуновська Г. 52
Болсуновська Т.В. 52
Болсуновський 363
Болсуновський К.В. 52, 134
Болсуновський Н.В. 156
Болсуновський Ю. 53
Болсуновські 52, 53
Болте Й. 642
Болтин И.Н. 195
Болховітінов В.Ф. 215
Больбот П.Т. 296
Большаков Л.Н. 617
Большаков М.С. 156
Бондалєтов В.Д. 342
Бондар І.В. 204
Бондар К. 176
Бондаревський Н. 603
Бондаренко А.О. 310
Бондаренко В. 119
Бондаренко В.І. 411, 413
Бондаренко І.М. 173
Бондаренко К. 124
Бондаренко М. 515
Бондаренко М.С. 321, 322
Бондаренко С. 573
Бондаренко С.С. 215
Бонді І. 97
Боннер О.Г. 103
Бонфельд С.М. 253, 254
Бонч-Бруєвич В.Д. 124, 191, 446, 447
Борецкие, семья 195
Боржинський 309
Борзак П. 296
Борзаківський Д.М. 580
Борзаковський П.К. 587
Борзяк Д.С. 188
Борис, князь 54, 55, 332
Борис, син М.П. Балліна 38
Борис Годунов 187, 605
Борисенко А.І. 632
Борисов А. 68
Борисов В. 335
Борисов К.О. 254
Борисова Д. 248
Борисович Г.О. 12
Борисяк А.Н. 363
Борков І. 41
Борковський В. 573
Борковський В.І. 342
Борковський І. 59
Боровик В.Г. 115
Боровиковський В. 533
Боровиковський Л.І. 340, 425
Боровиковський П.Л. 383
Борович Б.О. 454
Боровський К. 597
Боровський М. 106
Бородай М.М. 371

Бородін 142
Бородін В.С. 467
Бородін Н. 629
Бороздін К.Б. 168
Бороздін М.М. 496
Борозенки 289
Борошенко О. 587
Борсуков П. 463
Борткевич В.М. 496
Бортсон 18
Борх М. 170, 171
Борхсеніус Б.С. 498
Борц Є.І. 399
Босикович Гр. 533
Ботвіновський К. 555
Ботов І. 252
Ботов І.М. 257
Бохапівський П. 632
Боходир 618
Боцура Т. 265
Боцон 144
Боцяновський В. 224
Бочинський К. 124
Брабант Є.Я. 173
Брагарник З.Н. 43
Брагінський Л. 144
Бражников М.В 368
Бражнін І.Я. 468
Бразоль Г. 207
Браиловский С. 302
Брайловський Н. 335
Брайчевська І.М. 59
Брайчевський М.Ю. 5, 53, 59, 612
Браламберг М. 604
Брандебург Н.Е. 21
Браніцька А. 363
Браніцький В. 363
Братухін П.О. 213
Браудо А.І. 97
Браунсберг А. 595, 596
Брахтл Й.Й. 238
Брежнєв Л.І. 103, 622
Брейтгорн А. 597
Брентано Луйо 370
Брет-Гарт 113
Бржезинська М. 26
Бржезинський В.А. 21
Бржосньовський Й.А. 282
Брилліантов О.А. 32, 37
Брилліантова 38
Брікнер О.Г. 197
Бродович І. 561
Бродська М. 383
Бродський Д. 31
Бродський Л. 546
Бродський О.І. 161
Бродхед 629
Бройт Ц.М. 411
Брок О. 308
Брокгауз Ф.А. 197
Бромірська В. 465
Бромлей С.В. 342
Броун Джон 111
Брояковський С. 470, 547
Брун А. 477
Брунієв П. 554
Бруно Джордано 25
Брутер Х. 600
Бруцкус Ю. 97
Брюллов К.П. 534
Брюллов Н. 17
Брюсов В.Я. 187
Брюховецька Л. 615
Брюховецький І. 609
Брюэр, дочь И.С. Тургенева 15
Бряпський М.Г. 308
Брянцев П.Н. 411
Бугаєвич І.В. 467, 468, 537, 539, 619
Бугаєць Т. 460
Бугай Самсон 619
Бугай С.М. 159, 161, 162, 529, 530
Бугало 384
Буда С. 120, 234
Буда С.О. 557
Буданов В. 183
Буданов М.В. 197
Будде Є.Ф. 222
Будзан А. 529
Будзан А.Ф. 530
Будилович А. 561
Будилович А.С. 196
Будяк Ю.Я. 619
Будянська Г. 11
Буж М. 146
Бужинський М. 20
Бузескул В.П. 23, 120, 134, 197, 261, 280, 393

Бузескул Е.Г. 29
Буй О. 421
Букінік І. 494
Буковський В.К. 103
Буковський Н. 52
Буковський С. 622
Букреєв Б.Я. 4, 5, 60, 61, 62, 63, 64, 109, 197, 218, 622
Букреєв Є.Б. 62
Букреєв М.Б. 62
Букреєв М.Я. 62
Букреєв Я.В. 62, 63
Букреєва К.О. 62, 63
Букреєва Т.Б. 62, 63
Букреєва-Губарєва Н.Я. 403
Букреєви Я.В. і Н.М. 63
Буксер-Деза 309
Булавін Ст. 274
Булах Г.І. 617
Булаховський Л.А. 85, 101, 342, 343, 353, 358, 360, 368, 429, 450, 509, 527, 572, 573
Булгаков 194
Булгаков (Макарій) 547
Булгаков А. 261
Булгаков В.Ф. 298
Булгаков Д. 261, 383
Булгаков М.О. 546
Булгаков О.Г. 447
Булгаков С. 288, 546
Булгакова Є.І. 222, 224
Булига С.А. 247
Буличев М.О. 571
Бунаков Ю.Л. 498
Бунге М.Х. 5, 21, 64, 65, 66, 94, 197, 463
Бунін 17
Бунін З.17
Бунін І.О. 115, 120, 406
Бунта І. 467
Бун'ян Дж. 297
Буран В. 619
Буран В.Я. 616
Бурачек М.Г. 540
Бургардт О. 189
Бургардт О.Ф. 429
Бурд Г.Ш. 213, 251, 254
Бурдянський М. 89
Буревой К.С. 13, 14
Буренко Ан. 335
Бурич-Соколенко В.Є. 115
Бурковський А.Т. 335
Бурксер Е.С. 162
Бурляй Ю. 418
Бурляй Ю.С. 419
Бурмістрови М.П. та С.Ф. 573
Бурчак-Абрамович М.Й. 580
Бурченко 140
Бурчинський Г.Й. 5, 66, 67, 68
Буршин С. 546
Буряк Б.С. 420
Бур'ян К. 296
Бур'ян-Сайченко М. 232
Бурячепко В. 124, 308, 390, 592
Бусигіна К.А. 411
Буслаєв 135
Буслов М.С. 327
Бутаков А.І. 273
Бутвін 453
Бутенко Є. 619
Бутенко Є.П. 617
Бутенко Л.Н. 619
Бутич І.Л. 529, 530
Буткевич А.С. 18
Буткевич Т., протоієрей 261
Буткеєр Є. 308
Бутнік-Сіверський Б.С. 191, 436, 447, 497, 534, 537, 539, 653
Бутович В. 47
Бухаріна-Власова Н.Г. 354
Буценко А.Є. 468
Буценко А.О. 468
Буцерога М.М. 615
Буцковский 227
Бучинський Ф.В. 23
Бучківський Ф. 308
Бучма А.М. 204
Буянцев П.М. 413
Бэкон Френсис 25
Бялий Г.А. 379
Бялик Х.-Н. 16

Вавилина Д.Ф. 339, 240
Вавілов В. 201
Ваганова А. 151
Ваганова О.О. 265
Вагнер 113, 170

Вагнер К.В. 144
Вагнер Ю. 222
Вадецька Ф.Л. 467, 468
Вадимов Н. 611
Вадневська А.Д. 135
Вадов Е. 280
Вазов І.М. 510
Вайнерман Х.А. 405
Вайнштейн В.А. 363, 648
Вайнштейн Л. 173
Вайнштейн Л.І. 17
Вайсберг С.-Ас. 17
Вайсс О. 17
Ваканідзе О.А. 468
Вакс Г. 17
Ваксель П.Л. 5, 69
Вакуленко А.Г. 247
Вакуленко П. 173
Вакулов А. 335
Валаєв Р.Г. 321, 619
Валентей І.О. 215
Валепя І. 618
Вали ад-дин Йекун 218
Валивчук-Вавровий Ю.А. 420
Валид Мустафа 459
Валуєв В. 300
Валуєв П.О. 93
Вальбе Ш. 17
Вальд А.І. 601
Валье М. 211
Вальницька С.Т. 486, 487, 488
Вальницький К.М. 642
Вальчук М.В. 476
Ван-дер-Шкруф О. 251
Ванслова О. 419
Ванцак Б.С. 619
Ванькович Т. 143
Варава С.Г. 419
Варгас 329
Вардзарук Л.Д. 59
Вареник М. 140
Варламов К.А. 369
Варнеке Б.В. 23, 188. 369, 393
Варрава О. 425
Варфоломій, ієромонах 167
Вархад В.Є. 14
Варченко М.О. 167
Варшавер С.Р. 17
Варшавский М.М. 228
Варшавський М. 97
Василев В.Д. 648
Василевич П.І. 521
Василевський 652
Василевський М.В. 261
Василенко А. 162, 643
Василенко А.О. 161
Василенко В. 228, 622
Василенко В.М. 59
Василенко В.Х. 67, 68
Василенко І.П. 72
Василенко К.О. 468
Василенко К.П. 435
Василенко М.П. 4, 5, 29, 47, 70, 72, 139, 173, 179, 196, 197, 222, 280, 308, 332, 415, 435, 436, 454, 587
Василенко Н.П. 224, 490, 619
Василенко П.І. 72, 436
Василенко П.Т. 477
Василенко С.Н. 142
Василенко С.П. 648
Василій, єпископ 50, 51
Василій, єпископ, ректор Київської духовної академії 260, 261
Василь, єпископ 335
Васильєв 481
Васильєв А. 52, 309
Васильєв А.А. 215, 561
Васильєв В. 502
Васильєв В.Я. 261
Васильєв І.В. 253, 254
Васильєв О.О. 251
Васильєв П. 643
Васильєв Ф.О. 534
Васильєва А.І. 377
Васильєва Е.М. 413
Васильєва М. 137
Васильєва Н.О. 74
Васильєва О.П. 643
Васильєвський В. 41, 561
Василько В.С. 619
Васильов І. 335
Васильченко С.В. 420, 613, 619
Васильченко С.П. 418
Васильчиков 194
Васильчиков І. 396, 397. 431
Васильчикова 431

Васнецов А.М. 481
Васнецов В.М. 261
Васнєцова О.В. 261
Васюринський 44
Ваттенштейн І.Я. 47
Вацлавек М. 561
Вашингтон 116
Вашкевич Я.Р. 537
Ващенко А.Т. 460
Ващенко Н.Ю. 468
Ващенко О. 622
Ващенко-Захарченко В.М. 220
Ващенко-Захарченко М.Є. 63
Ващенко-Захарченко М.Ю. 197
Введенський А.І. 547
Введенський А.О. 218
Введенський Д.М. 266
Введенський О.І. 632, 633
Введенський Ф. 41
Вдовиков М.П. 68
Вебер Є. 346
Вега Г. 408
Ведель А. 55
Ведищев-Добровольский В.А. 169
Ведміцький О. 140
Ведміцький О.М. 229
Вейєрс С. 600
Веймар Ф.І. 327
Вейнгерова Ц. 17
Вейс М.В. 293
Вейс О. 122
Вейс О.Р. 499
Вейс С.О. 498, 499
Вейсман Б. 602
Вейхороб-Шлеєр К.Н. 31
Вейцман І.Я. 602
Великий Г.Г. 498
Велихов Л. 587
Величківський М.І. 309
Величко 123
Величковський І. 313, 356
Величко Т. 265
Велізарій М.І. 368, 369
Велчев В.П.229
Вельмін В.П. 63, 109
Вельценбург О.Є. 538
Вельямінов І.О. 168
Вельямінов-Зернов В.В. 79
Вельямінов О.О. 168
Венгеров 143, 626
Венгеров Л. 352
Венгеров Л.М. 352
Венгеров С.П. 173, 233
Венгжин М. 157
Венгрженовська Н.С. 488
Венгрженовський С. 619
Венелін Ю. 619
Веніамін, архієпископ 76
Веніамін, архімандрит 603
Веніамін, єпископ 424
Веніамін, єпископ Оренбурзький і Уральський 423
Вер О.І. 342
Вербжицький А. 426
Вербинець Г.О. 338
Вербицька Г. 124
Вербицька Є.Г. 229, 468, 537, 538
Вербицький М. 346
Вервес Б. 618
Вергілій 186, 187, 525
Вергопуло О. 69
Вергун Д. 643
Вергун Д.М. 642
Верді 142
Веремій І.М. 622
Вересай О. 385
Вересай О.М. 540
Вересай О.Н. 320
Веретельник А. 157
Верещагін М.В. 37, 362
Верещака П. 313
Вержбицький Т.І. 545
Вержицька 23
Верзилов А. 20
Верзилов А.В. 367, 427
Верига-Даровський А. 194
Вериківський М.І. 141, 236, 240, 321, 433
Верлен Поль 189
Вермишев О.О. 73, 74
Вермишев О.О. (син О.О. Вермишева) 73
Верн Жюль 86, 406, 611
Вернадський 397
Вернадський В.І. 3, 4, 29, 166, 253, 280, 582
Вернардер Т.Б. 481
Верхарн Е. 187
Верхлицкий Яр. 508

Верхман О.А. 411, 413
Верховинець В. 144
Верховський П. 500
Верховський Т.А. 548
Верховський Ю.Н. 321
Верхоляк Д.К. 103
Верченко М. 335
Вершинін М.В. 253, 254
Верьовка Г.Г. 144, 449
Веселицький М.Г. 168
Веселовський 597
Веселовський А. 316, 561
Веселовський О.І. 134
Вестберг Ф. 97
Вестермарк І.П. 168
Ветрінский В. 439
Вєтчинкін В.П. 215, 230
Вечерський В.П. 621
Вивальнюк Н. 531
Виговська А. 24
Виговський, гетьман 290
Виговський І. 111
Виговський І.О. 609
Виготський Л.С. 632, 633
Викгормт О.П. 168
Виливчук Ю.А. 419
Вілікапець О. 383
Вилчик О. 208
Вильгельм II 288
Вильямс 158, 159, 162
Винницький 75
Винниченко В.К. 5, 74, 75, 124, 150, 173, 186, 233, 387, 391, 403, 427, 613
Винниченко С.В. 248
Виноградов 516
Виноградов В.В. 127
Виноградов В.К. 207
Виноградов Г.С. 368
Виноградов Г.Ф. 41
Виноградов М.А. 75, 76
Виноградов П. 561
Виноградов П., архімандрит 41
Виноградов П.Г. 79
Виноградов П.К. 652
Виноградов Ф.А. 253
Виноградова А.П. 41
Виноградський Ю. 368, 373
Виноградський Ю.С. 76, 77, 368
Винокур Г.О. 379
Винокур І.С. 57, 59
Винокуров Я.Ю. 408
Винський Г.С. 442
Винтоняк М.Д. 321
Виржиковський П.В. 603
Вирова Є. 427
Вировий Є. 152
Вировий Є.С. 119
Висотський С.С. 342
Висоцький В.С. 622
Висоцький Г.С. 603
Висоцький М.Г. 546
Висоцький С. 612
Висоцький С.О. 54, 579, 653
Височанський П. 308
Витошинский Е. 203
Вишеградський І.О. 523
Вишенков С.А. 213
Вишенський І. 225
Вишеславський Л.М. 321,322, 411
Вишневецький Байда 268, 290
Вишневецький М. 315
Вишневецький М.І. 261
Вишневецький О. 604
Вишневський Д.К. 415
Вишнепольський Я.М. 43
Вишницька К.К. 247
Вишня Остап 418, 429, 430, 607, 622
Вишняков 383
Вишпольська Ю.Л. 197
Віглін П.С. 72
Віговська В.А. 247
Візель Ю.О. 201
Візир М.П. 73, 419, 430, 457, 529, 530, 574
Війдалепт Р.Я. 321
Віккерс Б.С. 578
Вікторов 512
Вікторов-Чехович Д. 308
Вікул П. 421
Вікул С.П. 403
Віліє 570
Віліпський С.Г. 266
Вілков А. 500
Вілламов Г.Г. 168
Віляновська Ю. 363
Вільберг В.І. 395

Вільгельм 598
Вільхівський Б. 120
Вільховий П.Я. 421
Вільшанський М. 122, 571
Вільямс Альберт-Ріс 467
Вінграновський М.С. 622
Вінер Б. 523
Вінницький А. 52
Вінниченко П.С. 468
Вінс П.Г. 411
Вінтер Е. 447
Вісковатов П.О. 279
Вісмонт В. 143
Віталій, архімандрит 603
Віталій, єпископ 424
Вітарський 455
Вітвіцька О. 355
Вітвіцький М., протоієрей 51
Вітошинський Я.Т. 238
Вітт Є. де 561
Вітте Є. 604
Вітте О. 270
Вітте Ф. 76
Вітте Ф.Ф. 302
Віхман Л.Н. 372
Вішліцький А. 363
Вішніцер-Бернштейн Р. 17
Владикін І.І. 365
Владикін І.М. 373
Владикіна У.І. 365
Владимир, єпископ 106
Владимир, митрополит 106, 261
Владимиров В.В. 253, 254, 257
Владимиров П.В. 197, 561
Владимирський-Буданов М.Ф. 5, 77, 93, 196, 228, 463, 561, 651, 652
Владислав IV 599
Владич Л. 444
Власенко І.М. 536
Власенко-Луцька Д.М. 529
Власов В.Т. 204
Власюк П.А. 159, 162
Влизько І.В. 81
Влизько О.Ф. 5, 80
Влчек Я. 561
Воблий А. 183
Воблий В.К. 84, 85
Воблий К.Г. 4, 5, 81, 83, 84, 85, 136, 280, 436,450, 471, 648, 651
Воблий К.О. 23
Вовк А. 529
Вовк Ф.К. 173, 280, 470, 534, 557
Вовкодав В.П. 617, 618
Вовчок Марко (Віінська М.О.) 5, 85, 121, 150, 199, 353, 366, 377, 383, 473, 517, 585, 611, 627
Водовозов 517
Водопьянов М.В. 257
Водяник В.І. 296
Воєдило Л. 618
Вознесенський І.І. 415
Возний Г. 477
Вознюк М.К. 515
Возняк М. 465
Возняк М.С. 358, 359
Воинственский А.М. 578
Воінова М.О. 372
Войтенко П.С. 173
Войцеховичі 7
Войцеховський В.К. 215
Войцеховський О. 280
Войчицький В. 363
В. О. К. 139
Волгин 23
Волгина Т.И. 321, 322
Волинський 352
Волинський А. 363
Волинський А.П. 367
Волинський О. 439
Волкенштейн Л.А. 411
Волков 194
Волков А.Р. 379, 447
Волков Г. 400
Волков О.Л. 314
Волков О.О. 193
Волков Р.М. 443
Волков С. 280
Волков Ф.К. 332
Волкова 436
Волкова А.С. 460
Волкова М.О. 373
Волкова Н.Б. 411
Волковинский В.Н. 619
Волкович М.М. 365
Волковський В. 493
Волковський Н. 477

Волконська Л. 403
Волконський Г.С. 89
Волобой П.В. 459
Волобуєва І. 468
Воловник А. 17
Володенко В 115
Володимир, князь 318, 544
Володимир, митрополит 544
Володимир, святий 55, 57, 78
Володимир, син С.Т. Голубєва 106
Володіна Л.А. 405
Володко В.М. 613
Володковський М. 151
Володовський О. 156
Волоха І.Ф. 549
Волохін П.В. 168
Волошин М.Р. 531
Волошин О.Ф. 465
Волошина М.С. 411, 499
Волошина С.С. 321
Волошини 615
Волошко Є. 344
Волченко В.Є. 308
Волчкова Д.К. 455
Волынский П.К. 200
Вольтер 374, 614
Вольф М.О. 270, 373
Вондрак В. 561
Вонцак Б. 617
Воробйов О.Г. 213, 214
Воробйова А.К. 308
Воробйова Є.М. 411
Воробкевич С. 512
Воробчук А. 490
Ворона М.О. 176
Воронець М.Е. 47
Вороний 108, 390, 402, 587
Вороний Г. 375
Вороний Г.Ф. 4, 5, 63, 86. 87
Вороний М. 152, 418, 465, 484, 506, 512, 614
Вороний М.К. 115, 151, 238, 418, 429, 479, 587
Воронін 575
Воронін П.Д. 173, 421, 557
Воронов П.М. 12
Воронов П.О. 168
Воронова О.П. 411
Воронович О.М. 168
Воронцов 170, 627
Воронько П.М. 240
Воронянський Ю. 426
Воропай В.С. 632, 633
Воропай О.Я. 429
Воскобойников І.Л. 393
Воскобойніков М. 523
Воскрекасенко С.І. 240
Воскресенський І.В. 261
Воскресенский Н.В. 224
Врангель 194
Врангель Н.О. 604
Врангель О. 604
Врангель С. 604
Вроблевська О.М. 47
Вроблевський В.Л. 47
Врона І.І. 191, 487, 488, 534, 536, 537, 539
Вротновський Л. 363
Врубель 57, 578
Всеволодский В. 627
Всеволодський І. 143
Всехсвятський С.К. 619, 622
Вугман І.С. 453, 454
Вуль Р.М. 34
Вучетич В.М. 217
Вывалько И.Г. 162
Высоцкий С.А. 58, 450
В'юник А.О. 539
Вядро Ш. 352
Вяземський А. 208
Вяземський П.А. 137, 386
Вязмітінов С.К. 570
Вячеслав, князь 225
Вячеслав Андрійович 636

Гааз В. 311
Габель М.О. 429
Гавриленко І.Ф. 161
Гаврилко Ф. 124
Гаврилов В. 335
Гаврилов І. 587
Гаврилов О.І. 387
Гаврилов Ю. 616
Гаврильченко М.Ф. 529
Гаврилюк І. 390
Гаврилюк Ю.С. 536, 537
Гавришев А. 386
Гавронський Г. 97

Гагарін А.Є. 194
Гагарін О.О. 280
Гагаріна Е.С. 640
Гаген В.В 500
Гадзінська І. 14
Гаєвська Г.П. (Щербина) 634
Гаєвський С. 30
Гаєвський С.Ю. 173, 454
Гаєнко Н.Є. 603
Гай Валеріан Капітулла 467
Гай П. 473
Гай Шкода Кость 151
Гайда П.В. 515
Гайдаєва Д.Є. 184
Гайдай М.П. 141, 143, 144
Гайдай О.С. 238
Гайдамака В.І. 475
Гайдамака П.Д. 238, 321
Гайдаренко 75
Гайденко Т. 43
Гайченко С.С. 622
Гаккель Я.М. 211, 215
Гакович І.Є. 193
Галабутський Ю.А. 553, 554
Галаган 553
Галаган Гнат І. 88, 89
Галаган Г.Г. 88, 89
Галаган Григорій І. 88, 89, 90, 91
Галаган Г.М. 594
Галаган Г.П. 45, 508, 511, 569
Галаган Гр.П. 88, 90, 91, 92, 93, 292, 302, 386, 470
Галаган І. 21
Галаган І.Г. 88, 89
Галаган К. 183
Галаган К.В. 511
Галаган К.В. (Гудович) 88. 90, 93
Галаган К.В. (Кочубей) 88
Галаган К.М. 184
Галаган К.Ю. 88, 89
Галаган Павло Григорович 88–91, 93, 94
Галаган Павло Г., син Г.П. Галагана 88
Галаган Петро Гр. 88, 90, 511
Галаган П.П. 385
Галагани 6, 88, 89, 95, 354
Галайба В. 615
Галайчук А.М. 247
Галант І. 97
Галант Н. 97
Галанчикова Л. 215
Галев Л. 148
Галевич В. 470
Галимська Л.І. 151
Галип Ф. 642, 643
Галич М. 419, 421
Галіна Л.Г. 634
Галкін М.Н. 228
Галлай М.Л. 214, 251, 253, 254
Галлі М.Е. 363
Галлі Т. 363
Галшка Гулевичівна 206
Гальенс А.Х. 318
Гальман Едіта 598
Гальперін Л.Г. 385
Гальперін Ю.М. 253, 254
Гальперіна Р.Ф. 31
Галятовський І. 440
Гамалей 374
Гамалія І. 548
Гаман В.П. 654
Гамбаров 489
Гамза Я.Ю. 468
Гамільтон М. 523
Гамченко С.С. 332, 393, 394
Ганзен Ганна 584
Ганицький І.М. 64
Ганкін Б. 18
Ганнібал І.А. 168
Ганновер Н. 611
Ганович А. 363
Гансвиндт Г. 211
Ганцов В.М. 430
Ганько 117
Гарасєва Т. 529
Гаращенко І.І. 429
Гарборг 330
Гарбуз Г. 252
Гариков 171
Гаркавий П.Х. 612
Гаркаві А.Я. 6, 96
Гаркаві Е. 97
Гаркаві О. 6
Гаркаві Ц. 98
Гаркаві Я. 97
Гаркуша 44, 165
Гармаш 248

Гармаш О.І. 247
Гарнаєв Ю.О. 211, 213
Гарф Е.К. 211, 215
Гарф С.Е. 213
Гаршин 352, 353
Гаршин В.Г. 440
Гаршин Є. 394
Гаршина З. 248
Гасецький А. 363
Гаско М.Е. 612, 617, 619
Гасуся С.В. 477
Гаттенберг О.Б. (Могилянська) 367
Гатцук М.С. 594
Гатцук О.О. 153, 269, 270
Гатцук С.А. 41
Гатченко 213
Гаупт В.В. 542
Гауптман Г. 113
Гауф В. 402
Гафуров Н. 617
Гашек Ярослав 608, 611
Гвідо-де Верона 178
Гвідо де Колумна 99, 100
Гвіччіярдіні Людовік 360
Ге М.М. 37,394
Гебгард 310
Гебус-Баранецька С.М. 532, 536, 537, 539, 540, 541
Гезе В.Є. 564
Гей Е. 203
Гейден Г. 310
Гейден Д.Ф. 194
Гейден К.М. 184
Гейлиг М.Ф. 240
Гейм М. 52
Гейпах І. 602
Гейпац Н. 570
Гейне Г. 113, 117, 290, 512
Гейне О. 23
Гейнс О.К. 76
Гейхман Л. 68
Гейциг П.В. 12, 69
Гейцин П.В. 335
Гейченко С.С. 617
Гейштор Л.К. 411
Гекельмани Ю.Є. і Р.А. 342
Гельбке Ф. 319
Гельман М.І. 6, 98
Гельтвакс Е.М. 214
Гельфайндбейн І.М. 485
Гемба А.П. 592
Гембарович М. 534
Гендель Г.Ф. 236
Генкін А.Б. 310
Геннадій, архімандрит 546
Генов Кристо 451
Генріх III Валуа 598
Гентшке 38
Георгиевский В.Т. 545
Георгієвський В. 415
Георгієвський М.М. 346
Георгієвський О. 523
Георгієвський О.П. 342
Георгій, великий князь 259
Геппенер В.А. 222
Геппенер Д.М. 101
Геппенер М.В. 4, 6, 99, 101, 356, 377, 510
Герард П. 187
Герасименко В. 173
Герасименко В.С. 338
Герасименко В.Я. 527
Герасименко О.І. 232
Герасимов О.І. 497
Герасимов О.М. 204
Герасимов П.Н. 285
Гербель В.В. 168
Гербель М.В. 323
Гербер С. 17
Герен Ш. 187
Гер'є В.І. 178
Герк А. 494
Герке А.А. 270
Геркен Г.В. 403
Геркен-Антонович 403
Герлофф Г. 598
Гермайзе Й. 128, 131
Гермайзе О. 188, 477
Герман А.Д. 526
Гермоген, патріарх 544
Гернет М.М. 633
Герстенцвейг Д.О. 168
Герцен 371
Герцен А.П. 641
Герцен О.І. 522
Герцман Х. 97
Гершанов А. 611

Гете Й.В. 189, 290, 347, 387, 397, 613
Гетманець М.Ф. 617
Гетц Л. 78
Гетьман М.Б. 419
Гетьман Т. 526
Гец Л.Л. 536, 537
Гец М. 97
Гешвенд Ф.Р. 211, 215
Гибсон Д. 35
Гижицький С. 362
Гіброфф 597
Гіжицька А. 597
Гіжицький А.С. 194
Гізела Сигізмундівна, дочка Рабінерсона С.Л. 31
Гіляров О.М. 4, 23, 102, 436, 631, 633
Гінзбург 97
Гінзбург В.Г. 16, 17
Гінзбург Д. 97
Гінзбург Л.М. 97
Гінзбург К. 26
Гінзбург С.І. 17
Гінзбург С.М. 17
Гінтерова А. 411
Гінцбург 96
Гіппіус В.В. 379
Гірман І.М. 429
Гірш Ф. 97
Гіршман Л. 29
Гітрі 369
Главачек (Hlavaček Frant) 157
Глаголев А.А. 545
Глаголєв О. 335
Глаголєв О.О. 260, 261
Гладилін Б. 119
Гладиліна Г.І. 115
Гладиліна М. 119
Гладиліна Т. 119, 120
Гладка В. 421
Гладкий М.Д. 173
Гладков Ф.В. 419
Гладстон В. 634
Глазунов І.І. 567
Глазунов О.К. 456
Глевасська О.Д. 213, 214
Глезерман 17
Глезерман Е. 16, 17
Глезерман Й.І. 17
Глезерман С. 17
Глєбов Н. 643
Гливаський А.С. 217
Глинка С.В. 47, 314
Глинський Б.Б. 439
Гліб, князь 54, 55, 332
Глібов Л.І. 111, 122, 292, 310, 320, 425, 427, 428, 594, 607
Глібов О. 120. 173
Глібов О.Л. 428
Глібов П.Ф. 292
Гліер П.М. 145
Гліер Р.М. 456
Гліко С. 634
Глінка 374
Глінка М.І. 236, 558
Глінка П.В. 194
Глінка С.В. 184
Глоба К. 587
Глогер З. 363
Глота Г. 515
Глотов В. 611
Глубоковський М. 51
Глубоковський М.М. 106, 107, 261, 335
Глубоковський М.Н. 546
Глузман С.Ф. 102–104
Глузман Ф.А. 103
Глушкевич М. 643
Глушкевич М.Ф. 642
Глушко В.П. 211, 214, 215
Глушко С. 130
Глушков В.М. 612
Глущенко Б.Д. 617
Глущенко Е. 620
Глущенко М.П. 536, 537, 539
Глущенко П.Т. 267
Гмолякова В.Б. 238
Гнатков І. 157
Гнатченко З.Ф. 52
Гнатюк В.М. 115, 128, 157, 173, 174, 233, 280, 325, 367, 587, 589
Гнатюк В.Я. 188, 326, 429
Гнатюк Є.В. 247
Гнатюк Л.В. 459
Гнатюк П.К. 143
Гнєдов В.І. 99
Гнилосиров В.С. 7, 21, 183, 228, 383, 385, 507, 553, 590

Гнилоскуренко Н.К. (Падалка) 619
Говарде Чарльз 310
Говденко Г.Г. 536
Говорова З.Р. 529
Гогель І.Г. 168
Гогін Л. 470
Гоголі-Яновські 7
Гоголь 449, 496, 550, 620, 627
Гоголь В. 619
Гоголь В.О. 425
Гоголь М.В. 138, 145, 150, 177, 178, 181, 187, 200, 201, 284, 324, 326, 349, 352, 373, 378, 384, 406, 550, 586, 608, 651
Гоголь-Яновський В. 208
Гогоцький С.С.. 261, 302
Годен Ж.Б. 33, 34, 37, 38
Годен М. 37, 38
Годзиевская Л.В. 257
Годкевич М. 29
Годкевич М.А. 454
Годлин М.М. 158
Годованець М.П. 5, 104, 105, 421, 529
Годун Ф.Д. 101
Гой П.М. 405
Голачникова Л.О. 251
Голдин Ф.Л. 349
Голдін Г.К. 430, 580, 581, 582
Голдін Ю.К. 430
Голембеовська 439
Голик І. 347
Голинська Л. 52
Голиоак (Holyoake) Дж. 33
Голишев І.О. 197
Голишевський Ф. 601
Голіцин 170
Голіцин М.М. 270
Голіцин О.М. 223
Голіцин П. 263, 264
Голобородько 144
Голобородько Л.С. 654
Голобородько М. 421
Голобуцький В.О. 57
Голованов Я.К. 213, 214
Головань П.І. 419
Головатенко А.Г. 479
Головацький Я. 21, 302, 386, 523
Головацький Я.Ф. 93, 270
Головащенко М.І. 617
Головін В.О. 342, 343, 344
Головін П. 393
Головін П.С. 84
Головін С.С. 632, 633
Головкін 208
Головко А.В. 284, 420, 427, 622
Головко А.Г. 619
Головко Л.В. 587
Головчак І. 529
Головченко Є.С. 573
Головченко Ф.П. 612
Голов'янко З.С. 577, 580
Голоносов П. 106
Голоскевич Г. 280, 403, 592
Голоскевич Г.К. 477, 505
Голосонов О.Г. 29
Голота П. 484
Голохвастов П. 523
Голоштань Т.С. 465
Голуб Д. 124
Голуб Л.Ю. 213
Голубець М. 473
Голубєв В. 106
Голубєв О.С. 106, 107, 335
Голубєв С. 23
Голубєв С.Г. 319
Голубєв С.Т. 6. 79, 105–107, 197, 222, 289, 302, 335, 356, 360, 545, 561, 563
Голубєв Т.С. 106
Голубєва Є. 261
Голубєва Є.С. 106
Голубєва М. 465
Голубицький Р. 346
Голубков А.С. 43
Голубничий П. 239. 320
Голубничий П.М. 238, 240, 321, 322
Голубович В. 584
Голубовський 221
Голубовський П. 302, 561
Голубовський П.В. 139, 197, 222, 510
Голубцов М.Є. 168
Голубцов С.П. 228
Голуховський А. 431
Гольдберг Г. 477
Гольдберг Ю. 419
Гольденберг Н. 42
Гольденвейзер О.О. 188

Гольдин Ф.Л. 353
Гольдін Н.С. 23
Гольдке К. 455
Гольдціер І. 97
Гольдштейн І.Ц. 611
Гоменюк (сестри) 529
Гомолинський С.І. 115
Гомоляка В.Б. 238
Гомончук В. 592
Гоніг І.Ф. 363
Гонта А. 296
Гонтаренко П.Ф. 447
Гончар В.І. 248
Гончар І.М. 529, 536
Гончар О.Н. 247
Гончар О.О. 246, 248
Гончар О.Т. 405, 607, 610, 616, 622
Гончаров А.І. 337
Гончаров М. 217
Гончаров О.М. 168
Гораньский І. 541
Горацій Флакк 120, 186, 208
Горбаль М.А. 103, 104
Горбачев Д.О. 539
Горбачевський І.І. 310
Горбенко П.Т. 146, 147
Горбовцева М.М. 450
Горбунов І.Ф. 523
Горбунов С.І. 213
Гордеєв С. 252
Гордєєв Д.П. 537, 539, 540
Гордик І. 375
Гордиевский М. 302
Гордієнко Д. 120
Гордієнко Є. 294
Гордієнко К.О. 617
Гордійчук М.М. 237, 238, 240
Гордін А.М. 201
Гордлевський В. 280
Гордон Д. 98
Гордон І.І. 61
Гордон М. 222
Горелік І. 456
Горецький 569
Горецький П.Й. 342
Горєв Ф. 369
Горєва Є.М. 369
Гориловський Л.Л. 256
Горинович М.В. 654
Горілов О.Л. 143
Горкови Володимир і Ольга 557
Горленко В. 183
Горленко В.П. 47, 222, 270, 302, 415, 510
Горленко І. 548
Горн Л. і М. 265
Горн М. 265
Горна В.Я. 162
Горная П.Г. 527
Горнунг Б.В. 59
Горова Н.Я. 308
Горовиць О.Й. 142
Горович Х. 97
Городенский М.А. 224
Городецький Б.П. 379
Городецький В.В. 578
Городецький М.І. 415
Городецький С. 97
Городецький С.М. 324
Городинець І.С. 476
Городцов В.А. 436
Городцов В.О. 134, 564, 648
Горожанський Я.І. 415
Горохов В.Д. 254
Горохов Д. 261
Горохов Д.В. 335
Гороховський П.І. 251
Гороцвіт 311
Горська А. 613
Горський В.С. 616
Горський М.І. 168
Горчаков П. 215
Горчаков П.Д. 168
Горшков Г.Г. 251
Горшков Д.С. 439
Горшков П.А. 162
Горький М. 127, 308, 330, 352, 353, 403, 417, 571
Горюхіна Н. 239
Горянський Д.І. 515
Горянський П.Є. 173
Горячкин В.П. 230
Готлобер А. 97
Готш А. фон 597
Готьє В.Г. 197
Гоу Еліас 556
Гохгелернтер Г. 17

Гошкевич В.І. 156
Граб П. 518
Грабанс І.К. 103
Грабар В. 183
Граббе П.К. 168
Грабенко А.М. 233
Грабер-Влинський М.А. 251
Грабовський В. 405
Грабовський В.Б. 405
Грабовский І. 75, 534
Грабовський М.О. 81
Грабовський П.А. 115, 320, 323, 540, 556, 557
Грабовський С.Й. 617
Грабовські Е. та М. 596
Грабуздов 610
Грабуздови 371
Грабчук М. 157
Грабянка Г. 186
Граве Б.О. 215
Граве Д.О. 3–5, 63, 107–109, 214, 280, 471
Градов Б.Д. 617, 622
Граєвський П. 97
Граматін 135
Гранат А. 17
Граповський 310
Гранстрем Є.В. 572, 573
Гранстрем Є.Е. 100, 101
Граубард 17
Грацианский А.Н. 212
Граціанська Л.М. 63
Граціанський О.М. 213, 215, 254–256, 258
Гребенюк О.К. 572
Гребер 97
Гребінка Є.П. 111, 112, 310, 373, 384, 387, 425
Гребницький О.Ф. 292
Гревизирський Б.М. 411
Гревс І.М. 12, 280
Грегуль Т. 515
Грей 37, 38
Грей Д. 311
Грейденберг Б.С. 16
Грек А. 494
Грек О. 617
Грекін Копель 592
Греков 559
Грембецкий Д.М. 319
Греченко В.Ф. 588
Грешицький 194
Грєшнов А.К. 232
Гржебін З.І. 18
Грибанов С. 257
Грибанов С.В. 253, 255
Грибинюк 465
Грибинюк Д. 477
Грибовська К.М. 453
Грибовський В. 24
Грибовський В.К. 215
Грибовський В.М. 23
Грибоєдов О.С. 184, 348, 440
Григ Э. 236
Григоренко П.Г. 102
Григор'єв А.А. 522
Григор'єв А.Д. 332
Григор'єв А.О. 523
Григор'єв В.В. 93
Григор'єв В.П. 211, 215
Григор'єв В.С. 63
Григор'єв Г.П. 284, 285, 286, 617
Григор'єв Д.П. 168
Григор'єва О. 99
Григорів Н.Я. 506
Григорій 124
Григорій, архієпископ 76
Григоров 316
Григорович 26, 310, 383
Григорович В.І. 93
Григорович Д.П. 215
Григорович Є. 529
Григорович М. 119
Григорович Ф. 374
Григорович-Барський В. 613
Григорук Є.М. 266
Григорьев А.А. 149
Гризна Г.О. 372
Гризодубов С.В. 251
Гризодубова В.С. 251, 253, 255, 258
Гримач М. 111
Гриневич В.І. 285
Гриневич Є.І. 238
Гриневич К.О. 285
Гринько Г.Ф. 633
Гриньов А. 592
Грицаєнко 515

Грицай Н.А. 190
Грицай О.Й. та Ю.В. 487, 488
Грицай Ю.Ф. 349, 351, 352, 353
Грицюта М. 418
Грицютенко І.Є. 527
Гришин Є.М. 255
Гришко М.М.160, 161
Гришко М.С. 235, 238
Гришова А. 119
Грищенко М. 30
Грищинский А. 547
Грищинський В. 124
Гріліхес М. 97
Грім О. 531
Грін Н.М. 411–414
Грін О.С. (Гриневський) 410–414
Грінберг Х. 17
Грінець Д. 245
Грінінг Ед. 38
Грінлінг 38
Грінченки 110, 122, 428
Грінченко Б.Д. (Чайченко В.) 5, 21,72, 74, 110–118, 120, 121, 130, 134, 139, 148, 150–152, 154, 172, 179, 183, 233, 272, 280, 292, 312, 316, 367, 375, 383, 393, 394, 402, 425, 426, 464, 470, 479, 505, 507, 509, 515, 517–519, 527, 553, 561, 587, 642
Грінченко Д.Я. 110, 115, 116
Грінченко М.М. 50, 110, 111, 113, 114, 115–118, 120, 121, 151–153, 173, 176, 233, 234, 280, 326, 367, 375, 426, 427, 465, 505–507, 643
Грінченко Мих. 549
Грінченко М.О. 447
Грінченко Настя (Анастасія) Б. 110, 112, 114, 115, 116, 118–120
Грінченко П.М. 116
Грішашвілі І. 42
Гродзинська Ю. 151
Гродський Г.Д. 603
Грозний І. 313
Громашевська В. 125
Громашевська Г.О. 124
Громашевська Л.В. 124, 125
Громашевська Н.І. 124, 125
Громашевський 124
Громашевський Б.В. 124, 125
Громашевський В.Л. 123, 125, 383
Громашевський Л.В. 124
Громашевські 124
Громов С. 215
Гроот Гуго де 500
Гросман М.І. 370
Гросс М.С. 261
Гроссман 379
Гроссу М.С. 335
Грот К.Я. 561
Грот М.Я. 395
Грохальський Л. 644
Грохольський Т. 194
Гроций 500
Грубер І.І. 405
Грудзинська В. 52
Грудзинський В. 52
Грудина Д. 455
Грудницька М.С. 654
Грузинська 629
Грузинський О.С. 5, 125, 127, 173, 319, 352, 380, 429
Грузов М. 609
Грузова В.С. 369
Грунський М.К. 450, 451
Грунський Н.К. 561
Грушевський М.С. 4, 5, 21, 27, 29, 47, 127, 129–131, 173, 197, 198, 225, 233, 273, 314, 374, 390, 393, 403, 404, 415, 427, 436, 450, 454, 465, 473, 477, 505, 506, 519, 587
Грушевський О. 592
Грушевський О.С. 174, 403
Грюбнер Д. 97
Грязнов К. 335
Губа Г. 99
Губа Г.О. 536, 537
Губенко В.О. 529
Губенко В.П. 468
Гудзинська Т. 371
Гудзій А.К. 379
Гудзій М.К. 188, 197, 201, 229, 232, 349, 351, 352, 354, 357–360, 377, 379, 380, 381, 444, 446, 447, 450, 579, 580, 627
Гудим А.Г. 232
Гудим П. 194
Гудим-Левкович В.П. 194
Гудима І.О. 531

Гудович, граф 171
Гудович А. 263
Гудович К.В. 93
Гук Л. 17
Гулак М.І. 270, 475
Гулак Ю.К. 617, 618
Гулак-Артемовський П.П. 120, 122, 123, 148, 374, 402, 425, 427, 518, 635
Гулак-Артемовський С.С. 540
Гулак-Артемовський Я.П. 620
Гулевич Є. 592
Гулін І. 538
Гуляницька О. 652
Гумбольдт О. 442
Гуменна 465
Гумілевський Г. 29
Гумільов М. 575
Гумільов М.С. 622
Гуно 142
Гупало Д. 151
Гурбан-Ваянський С. 561
Гурвіч З. 98
Гуревич Б. 173
Гуревич Г.А. 17
Гуревич Г.Є. 17, 47
Гуревич З. 172
Гуревич Л. 17, 523
Гуревич О.М. 411
Гуревич С. 17
Гуревич С.Л. 17
Гурепко А.С. 280
Гуржій В.І. 617
Гуржій І.О. 447
Гурій, архієпископ 204
Гурій, єпископ 76
Гурлянд І.І. 17
Гурлянд Я. 97
Гурний Р.А. 103
Гурович М. 81
Гуровський Й. 346
Гурська М. 604
Гур'ян П.М. 22
Гур'янов А. 89
Гусаров В. 620
Гусев-Оренбургский С.И. 147
Гусєв Н.Н. 298
Гусєв С. 143
Гуслистий К.Г. 237, 444, 446, 447
Густав-Адольф 25
Гутенберг Й. 185, 356, 443
Гутьяр 24
Гутьяр М.М. 23
Гуцало Є.П. 619
Гуцало О. 373
Гуцало Р. 530
Гюго В. 113

Дабича В. 562
Давид 638
Давидов Г.С. 31
Давидов З.С. 367
Давидов М.Ф. 531
Давидов О.П. 255
Давидова Д. 630
Давидовський Б.М. 622
Давід А. 600
Дадзін В.К. 439
Дадиченко В.А. 358, 359
Дайховський М. 602
Далавурак С.В. 530
Даль В. 93
Даль К.В. 270
Дамберг І.І. 161
Данельський М. 385
Данилевич В.Є. 52, 383, 560
Данилевич В.Ю. 3, 29, 47, 132, 134, 135, 197
Данилевич Л.К. 261
Данилевська О.А. 523
Данилевський А.Я. 346
Данилевський В. 128
Данилевський В.В. 358, 359
Данилевський В.Я. 37
Данилевський Г.П. 496
Данилевський І. 90
Данилевський М. 431, 524
Данилевський М.Я. 523, 524
Данилевський Н.Я. 522
Данилевський О.І. 477
Даниленко О. 411
Даниленко С.М. 213
Данило Галицький, князь 56
Данилов В.В. 41, 84, 135, 229, 280, 368, 379, 446, 447, 449, 451
Данилов М. 99
Данилов Я.М. 247
Данилова К.І. 529

Данилова Ю.В. 137
Данильченко І.І. 124, 125
Данилюк А.К. 572
Даниил, игумен 136
Даніель Н. М. 63
Данковцева О. 411
Д'Аннунціо 610
Данченко Л.С. 537
Данченко О.Г. 541
Данченко О.С. 539
Данькевич К. 571
Данькевич К.Ф. 236
Данькевич Ф.Я. 390, 477
Данько К.Д. 360
Данько М. 124
Дараган Ю. 95
Дарагани, дідичі 94, 95
Даревський І.С. 578, 580–582
Дарморос М. 383
Дархін М. 168
Даскалова Є. 257
Даскалова Є.С. 255
Дахнович А. 222
Даценко А.В. 213–215, 230
Дашевський 145
Дашкевич Е. 220
Дашкевич К.Г. 346
Дашкевич М. 314
Дашкевич М.П. 137, 138, 197, 561, 562
Дашкевич О.К. 335
Дашкевич П.М. 311, 330
Дашкевич Я. 619
Дашкевич Я.Р. 529, 530
Дашков В. 76
Дворецька П. 306
Дворецький Р. 470
Дебальман 292
Де-Буав 37, 38, 311
Девлад О.С. 639
Дегтяренко В.Ф. 617
Дегтярьов П.А. 285
Дедевич В. 173
Дежнєв С. 459
Дей О.І. 321, 616, 618
Дейнард Е. 97
Дейнега В.А. 481
Дейнека В.А. 176
Дейролль А. 600
Дейч А. 529
Деллен А. 143
Делоне 211
Делоне Б.М. 109, 210, 211, 212, 213, 215
Делоне Л.М. 161
Делоне М.Б. 210, 212, 215
Дельбоков С. 257
Дельвіг 374
Делянов І. 511, 523
Делянов І.Д. 79, 197
Делянов Н.Д. 76
Дембінський Г. 578
Дембо Вл. 17
Дементьєв Г.П. 580
Демиденко Т.Т. 160, 162
Демидов П. 431
Демидов П.О. 194
Демидов П.П. 326, 327
Демко 384
Демков М.І. 197
Демков Ю.М. 499
Демкова Н.С. 499
Демкова О.С. 499
Демосфен 259
Демуцька В. 529
Демуцький П. 141
Демченко А. 588
Демченко В. 228, 463
Демченко В.Г. 493
Демченко В.П. 248
Демченко Є. 573
Демченко Я. 384
Демчук Н.А. 411
Демчук О. 418
Дем'янов М.Я. 317
Дем'яновичі, поміщики 95
Дем'янчук В.К. 429
Дем'янчук І. 152
Дем'янчук М.Д. 430
Денисенко В.М. 460
Денисов В.Л. 218
Денисов Н.П. 12
Дергальов І.П. 139
Дергальова Р.Я. 139
Деребас М. 338
Деревенко І.Г. 136
Дерев'янкін І.М. 635
Деревянченко А.О. 231

Дерегус М. 534
Дерегус М.Г. 539
Дерегус М.Л. 247
Державін 627
Державін В.М. 188
Державін Г.Р. 196, 208
Державін К. 218
Державін К.М. 136
Державін М.С. 136
Державін О., священик 51
Державіна О.А. 379
Державіна О.О. 379
Держанівський Ф. 477
Деркач М.Д. 617
Дермідонтов Г.Ф. 79
Десняк О. 426
Дефо 315
Дехтяр О. 465
Децім Авзоній 186
Джамий 277
Джауперий 277
Джахыз 278
Джевецький С.К. 215
Джонсон І. 17
Джордж Г. 33, 34
Джутьєва Е.П. 135
Дзбановський О.Т. 4, 6, 139
Дзбановський П. 156
Дзеверін Акеліна Дан 582
Дзежиковський 396
Дзецина А.В. 162
Дзира Я. 619
Дзюба Ю.В. 103, 104
Дзюбенко К. 573
Дибовський В.В. 251, 253, 255
Диканський В. (Королів В.К.) 75
Дикарєв М.О. 115, 270
Дикий А. 484
Дилевський М.Н. 229
Димипський А.І. 228
Димитерко 74
Димитріан, архімандрит 261
Димитрій, єпископ 261
Димитрій, єпископ Херсонський 554
Димитрова В.П. 252
Димінський 324
Дімінський А.І. 282
Димінський Й.А. 282
Димов Г. 229
Динерман І.Б. 531
Динник О.М. 84
Дицал Й. 597
Діаківський Є.П. 288
Діаківський Ю.П. 179
Дібіч І.І. 223
Діденко О.П. 530
Діденко П.І. 296
Діденко П.К. 419
Дідиченко О.П. 161
Дідушко П. 391
Дієв М. 421
Діккепс Ч. 297
Діпезон І. 17
Діпезон Я. 16
Дітріх 280
Діхтярь О.І. 120
Дложевський С.С. 280
Длугош В. 601
Дмитерко Л.Д. 68, 285, 320
Дмитренко 346
Дмитренко О. 614, 615
Дмитренко О.М. 607, 608, 610, 616, 618, 622
Дмитренко П.О. 161, 162
Дмитриевич М. 562
Дмитрієв А. 124, 488
Дмитрієв І. 223
Дмитрієв Л. 579
Дмитрієв Л.О. 358, 379, 580, 582
Дмитрієв М. 470
Дмитрієв М.А. 47
Дмитрієв О.П. 280
Дмитрієва М. 29
Дмитрієвський О. 261
Дмитрієвський О.О. 546
Дмитрій, архієпископ 106
Дмитрій, архімандрит 270
Дмитрій Донськой, князь 269, 339
Дмитрій Ростовський (Туптало) 354, 598
Дмитро Іванович, цар 584
Дмитрова Л. 455
Днєпров М.О. 571
Дніпрова Чайка 22, 366, 465, 466, 473
Дніпровський І. 367
Дніпровський І.Д. 188, 232, 465, 466
Добахова О.П. 321, 322

Добжинська М.П. 601
Добриков В.М. 430
Добрикова Д.М. 430
Доброва А. 639
Добровольська М. 52
Добровольський А.В. 204
Добровольський В. 64
Добровольський Д. 439
Добровольський Е. 588
Добровольський Л. 20, 436
Добровольський Л.А. 128
Добровольський Л.П. 332, 437
Добровольський П.М. 41
Добровольський С. 529
Добровольський С.П. 530
Доброгаев М. 319
Доброгаєва Д.Н. 481
Доброклонський М.В. 368
Добролюбов М.О. 425, 585, 586
Добромаслова Н. 346
Доброскок 165
Добротворская К.М. 162
Добротворський М.А. 492
Доброхотов Н.Н. 84
Доброчаєв Й. 228
Добрянський М. 562
Довбуш Олекса 323
Довгалевський 531
Довгаль О.М. 537
Довженко 427, 608
Довженко В.Д. 238, 240, 654
Довженко В.І. 53
Довженко Н. 54
Довженко О. 607, 620
Довженко О.П. 540, 611, 620, 622
Довженок В.Й. 57
Довнар-Запольський М.В. 21, 24, 139, 148, 197, 222, 314, 510, 562
Догалевський 531
Доде Альфонс 117
Докучаєв 158
Докучаєв Г.К. 63, 285
Долгін П.І. 419
Долгов М. 168
Долгополов В. 335
Долгорукая Н.Б. 353
Долгорукая С.О. 251
Долгорукий В.А., князь 470
Долгоруков В. 415
Долгоруков В.А. 567
Доленко Г.І. 481
Доленко М.Т. 526
Должиков П.П. 355
Долина П.Т. (Попиков) 145, 146, 147
Долинський Д.М. 469
Долматовський Є. 531
Доманицька А.М. 149
Доманицька Н.І. 529
Доманицький В. 122, 332, 387, 506
Доманицький В.М. 4, 122, 147, 149, 173, 174, 310, 328
Доманицький М. 149
Домański А. 493
Домбров В.О. 255
Домбровська Г.М. 390
Домбровський М.М. 222
Доменкова А. 124
Дон Ю. 470
Донат, єпископ 424
Донець Г. 529
Донець Г.П. 419
Донець М.Н. 429
Донськой Д.І. 269, 339
Донцов Д.І. 173, 391
Донченко М.Т. 229
Донченко О. 465
Донченко О.В. 467
Доріа Дж. 600
Дорофєєв Г. 24
Дорош В.В. 321
Дорошевський Є.Ф. 594
Дорошенко В.В. 116, 173, 358, 359, 360, 391
Дорошенко Г. 310
Дорошенко Д.І. 4, 5, 115, 120, 149, 151–153, 173, 176, 373, 383, 390, 399, 403, 507, 592
Дорошенко Є.М. 264
Дорошенко І.Я. 151
Дорошенко К.П. 204, 248, 529
Дорошенко Н.М. 5, 151, 152, 403, 479
Дорошенко П. 621, 638
Дорошенко П.Д. 400
Дорошенко С.І. 447
Дорошкевич О. 506
Дорошкевич О.К. 153, 186, 188, 222, 326, 367, 390, 394, 421, 479

Досвітній О. 622
Досвітньо-Курська М.І. 420
Достоєвський Ф.М.177, 324, 522, 523
Доценко А.В. 617
Доценко Р.І. 467
Доцілевський О. 555
Драгоманов М.П. 5, 21, 37, 70, 113, 120, 127, 128, 137, 154, 155, 164, 177, 197, 269, 270, 291, 292, 383, 388, 415, 614, 642
Драгоманов С.М. 48
Драгоманова Р. 184
Драгомирова Р. 183
Драй-Хмара М.О. 188, 465
Драпченко М.І. 161
Драпій-Драпіковський М.П. 611
Драч І.Ф. 530, 622
Драчук В.С. 59
Дрейєр С.І. фон 22
Дремлюга Н.В. 236
Дремцов С. 141
Дремцов С.П. 144
Дриль Д. 309
Дриль Д.Н. 310
Дрінов М.С. 395
Дробленкова Н.Ф. 379
Дроб'язко П. 621
Дробязко Ф.П. 247
Дрозд В.Г. 267
Дроздов А. 141
Дроздов В.Г. 393
Дроздов Й.Г. 156
Дроздов М.М. 335, 546
Дроздов Н.М. 156
Дроздов С.Л. 6, 155, 156
Дроздович В.К. 335
Дроздовський І.Ф. 168
Дрок К. 200
Друбецький Є.Р. 411
Дружинін 183
Дружиніна Т.Ф. 11
Дуб В.Є. 247, 248
Дубина И.В. 84
Дубина М.І. 419
Дубинка П.Г. 247, 468
Дубинська Є.Д. 603
Дубинський В. 494
Дубнов С. 17
Дубнов Ш. 16
Дубняк К. 464
Дубов М. 413
Дубовик А.В. 613
Дубовка В. 611
Дубров М.І. 530
Дуброва П. 143
Дубровіна Л.А. 467
Дубровський 426
Дубровський В. 118, 122
Дубровський В.В. 453, 454
Дубровський В.Г. 176, 312
Дубяга М.М. 470
Дубянський І.П. 156, 293
Дуда С. 456
Дудикевич В. 643
Дудикевич В.Ф. 642
Дудка А. 425
Дудко В.І. 617
Дудник І.П. 124
Дудник О. 622
Дудник О.О. 617
Дузь П. 296
Дузь П.Д. 251
Дуйчев І. 379
Дука В.Т. 240
Дун О.З. 468
Дунаєв 256
Дунаєв Л.А. 217
Дунаєвський І. 43
Дунаєвський О.М. 617
Дункан М. 34
Дурдік П. 510
Дурдуківський В.Ф. 116, 174, 308, 643
Дурилін С.М. 200
Дуров М.А. 288
Дутчак В.С. 588
Дучинінська О.В. 247
Дучинська О.Т. 220, 222
Дучинський 319
Дучинський А.Ф. 222
Душечкін О.І. 157, 160, 161, 163
Дьомін К.Є. 280, 284
Дьяконов М. 224
Дюамель Ж. 187
Дюжикова А. 369
Дюма О. 611
Дюран-Гревиль Е. 120

Дюрер А. 55
Дюркгейм 128
Дядиченко В.А. 436, 358, 359
Дяков Н. 208
Дяковський П. 493
Дяченко Д. 592
Дяконов Гр. 12
Дятлов Г. 335
Дятлов І.Г. 335
Дяченко В.І. 411
Дяченко М. 534
Дяченко О. 634

Еберман В.О. 218
Евецкий И. 639
Евс. Никомидийский 167
Егорова Б.Л. 349, 353
Едлинський М.О. 546
Езоп 113
Ейдельман З.З. 161
Ейдельман Н.Я. 379
Ейдельштейн М.П. 97
Ейзендорф А.С. 97
Ейлер 61, 108
Ейлер В.Я. 488
Ейлер М. 408
Ейлер О.О. 194
Ейлер О.Х. 168
Ейнгорн В.О. 105
Ейсимонт Ф.М. 363
Ейсман Г. 168
Ейсман Г.І. 463
Екама К. 596
Екатерина 297
Екземплярська Г. 554
Екземплярський В.І. 546
Екснер С.К. 495
Елеонора Марія 598
Еліас Гоу 556
Елланський В. 186
Ельберт М. 363
Ельворті Р.Т. 306
Емануель 369
Емме Б. 486
Енгельс Ф.100
Енгельгардт Г. 523
Енгельгардт М. 523
Енгельгардт М.О. 524

Епік Г. 467
Епік Г.Д. 540
Ерастов І. 165
Ерастов С.І. 164, 588
Ербен Карл Яромир 136
Ергіс Г.У. 447
Еременко А.Я. 178
Еренбург І.Г. 253, 255, 574
Ерліх С.Л. 5, 165
Ерн В. 178
Ерн О.В. 537
Ернст Ф.Л. 191, 393, 394, 488, 539, 614
Ертель А. 394
Есельсон 81
Естрейхер 363
Ефрат Т. 97
Ефрос Є.М. 468
Ефрос Я.Ш. 9

Євген 139
Євгеній, архієпископ 41
Євгенія 125
Євграфов В.Ф. 337
Євдокимов С. 332
Євлогій, архімандрит 197
Євреїнов Н.Н. 584
Євренков М М. 373
Євтихова Ю. 151
Євтушенко Є.О. 414
Євтушенко О.П. 587
Євфімов 570
Євчич А. 571
Єгор'єв В.Є. 580
Єгоров А.А. 372
Єгоров Л.О. 137
Єгоров П.О. 136, 137
Єгорова Є.М. 14
Єгорова Л.Л. 137
Єгорова Н.П. 308
Єгунова-Щербина С. 20
Єдлинський М.Є. 334
Єжерський М. 363
Єзерський Ф.В. 220
Єкатерина, ігуменя 335
Єлагін М. 280
Єлагіна Є.В. 38
Єлачич О.К. 166
Єлеонський С.Ф. 368

Єлизавета Олексіївна 606
Єлизавета Федорівна, велика княгиня 471
Єлпатьєвський К.В. 562
Єльницький Ан. 17
Єльніков Д.П. 337
Ємельянова 23
Ємельянова Є. 24
Єнохін 570
Єпифанович С.Л. 6, 167, 335
Єпіфанов Г.Г. 346
Єпіфанович С.Л. 546
Єргомишев 125
Єремеєв М.С. 523
Єремін І.П. 351, 352, 359, 360, 379
Єрмакова Г. 575
Єрмилов Г.Я. 251
Єрмолаєв М. 603
Єрмолов 194
Єрмолов А.Ф. 169
Єрмолов Г. 171
Єрмолов О.П. 168, 169, 170
Єрмолов О.С. 168, 170, 171
Єрмолов С.М. 168, 170
Єрмолова 171
Єрмолова М.Г. 170
Єрмолова М.М. 369
Єрмолови 168, 170
Єрмольєв В.О. 248
Єрошевич А.І. 519
Єрусалимський А. 42
Єрьомін І.П. 101
Єфименко П.С 37, 228
Єфіменко О.Я. 47, 79
Єфіменко П.С. 594
Єфімов 365
Єфімов В.Н. 251, 258
Єфімов М.В. 62
Єфімов М.І. 188
Єфімов М.Н. 215, 250, 251, 257, 258
Єфімов Т.Н. 250, 251, 258
Єфімова А.П. 253, 255
Єфімова З.С. 188
Єфімова О.М. 572, 573
Єфімови 257
Єфременко М.М. 372
Єфремов А.М. 335
Єфремов К.Є. 215
Єфремов Л. 239
Єфремов М.І. 188
Єфремов С.І. 116, 429
Єфремов С.О. 3–5, 29, 113, 129, 130, 171–174, 179, 183, 232, 280–282, 308, 367, 390, 403, 426, 477, 506, 518
Єфремова В.І. 255
Єфросинія, ігуменя 51

Жабикін І. 309
Жабокрицький Д. 544
Жаботинський В. 17
Жадько В. 620
Жандр 77
Жапімов М.А. 476
Жариков Є.В. 238
Жаринов В.П. 213
Жарко Ф.А. 573
Жарко Я. 402
Жарков І.В. 580
Жарков Я.В. 188
Жванка В. 95
Жданов Б.О. 459, 460
Жданов С. 319
Ждах А. 122
Ждаха А.А. 312
Жебелев С.А. 133
Жебипев 144
Жебуньов В. 403
Жебуньов Л.М. 47, 115, 122, 124, 152, 176, 470, 477, 506, 588
Жебуньов Л.О. 173, 643
Жебуньов С.М. 176
Жебуньов С.О. 592
Жежеліовський 387
Жежерун А.Л. 285
Жежерун П.Н. 285
Желеховська Л. 69
Желехівський Є. 183
Желлі Т. 597
Жилко Ф. 342
Жемчужников В.М. 270
Жемчужников Л. 292
Жемчужников Л.М. 93, 467
Жемчужников Ю.А. 84
Жерве П.К. 76
Жеребцов О.О. 326
Жернов І.Е. 498
Жид М. 34

Жид Ш. 38, 310
Жидков Г.В. 191
Жилкіна Т.А. 252, 257
Жилкіна Т.О. 255
Жирадков А.І. 247
Жиркевич І.С. 168
Жирлицький В. 419
Жиров К.К. 499
Жирова В.В. 499
Житецька 184
Житецька В.С. 179, 183, 222, 553
Житецький Г.П. 3, 4, 47, 115, 120, 130, 173, 176, 183, 184, 221, 222, 383, 415, 449, 470, 553
Житецький О. 228
Житецький П.Г. 5, 73, 94, 113, 127, 173, 180, 184, 203, 222, 270, 278, 280, 302, 310, 356, 383, 386, 470, 505, 507, 510, 511, 519, 521, 553, 558
Житецький П.П. 183, 184
Житецький Р.О. 183
Житецькі В.С. та П.Г. 553
Житиленко О.О. 79
Житинський Л. 52
Житинський Л.К. 21
Жиффар А. 211, 215
Жід А. 428
Жінкін М.П. 29, 232
Жірі А. 330
Жлобов В.М. 622
Жмаченко П.Ф. 611
Жовткевич К. 613
Жовтобрюх М.А. 342
Жоган Т.В. 124
Жолдак О.І. 232
Жолтовський М.П. 191, 444, 447, 534, 536, 537, 539, 540
Жоно В. 352
Жорносек І.П. 613
Жуберт Амадей 599
Жудін М.Д. 211, 215
Жужи М. 335
Жук А. 43, 173
Жук Б.К. 156
Жук Б.С. 470
Жук В.Н. 411
Жук М. 282
Жук М.П. 557
Жук О.В. 338
Жук О.Д. 603
Жуки 308
Жуков М. 263
Жуков О.Є. 251
Жуковська І.В. 342
Жуковська М. 332, 343
Жуковська Т.В. 342
Жуковський В.А. 113, 138, 200, 203, 208, 386, 516, 628
Жуковський М. 369
Жуковський М.Є. 215, 408, 409
Жуковський П.Е. 632, 633, 634
Жур П. 618, 620
Жур П.В. 617, 622
Журавський А.Ф. 617
Журавський Д.П. 94
Журавські 373
Журавченко М. 229
Журахович С. 529
Журахович С.М. 530
Журба Я.І. 617
Журбицький К.К. 213, 468, 469
Журко М.В. 308
Журлива О. 248
Журлива О.К. 247
Жюжі М. 334
Жюссьё А.Л. 339

Забашта Л.Б. 360
Забашта Л.В. 320, 622
Забела І. 183, 373
Забелін 107
Забелло Я.П. 470
Забєлін І. 21
Забєлін І.Є. 47, 197, 394, 395
Забєлін П. 424
Забіла 605
Забіла В. 384
Забіла Н.Л. 419
Забіла Н.М. 293
Забіла С. 383
Заблоцький М.О. 580
Заболотний Д.К. 280, 308, 364, 396, 622
Заболотський П.А. 562
Заболотський П.О. 642
Заболоцький В. 413
Забрапський М.В. 310

Забугін В.М. 12
Забугін І. 493
Забузький В. 335
Забучин М.П. 228
Завадовський А. 335
Завадська 310
Завадський І. 228
Завадський Л. 52
Завадський Х.І. 596
Заваліньский Е.К. 280
Завальський Й. 52
Заварський Я. 327
Завитневич В. 261
Завитневич В.З. 545
Завіткевич В. 183
Завіша К.А. 502
Заводовський П. 156
Завойко П.П. 295
Загайкевич Б. 540, 592
Загайкевич М.П. 237
Загоровский А. 227
Загоровський Л. 363
Загоровський О.І. 228
Загорський К. 370
Загорський Н.П. 274
Загоскін Я.М. 168
Загребельний П.А. 620
Загребельний П.Ю. 57
Загул 186
Загул Д. 267, 465
Загусіни О.В. та М.Є. 413
Задерацкий Н.П. 76
Задерацький М. 93
Задонський О. 335
Заікін І.М. 251
Заїкин Ф.Й. 308, 506
Зайдан Жоржи 218
Зайдинер Г. 493
Зайкевич 310
Зайкевич А.Є. 270
Зайнц Ю. 168
Зайончковський А. 52
Зайцев А.Т. 213
Зайцев В.О. 369, 370
Зайцев О.О. 265
Зайцев П. 173, 393, 394, 592
Зайцев П.І. 515, 592
Зайцева К.І. 430
Зайцева М.В. 369, 370
Зайцева О.Є. 369, 370
Зайченко Н.І. 337
Зайчук В.Г. 612
Зак М. 17
Заклинський Р.Р. 188
Закревські 354
Закржевский А. 147
Залевська Л.С. 580
Заленська М. 38
Залеський П.П. 161
Залеські 450
Залеський А.І. 197
Заліваднний В.С. 214
Залізняк В. 427
Залізняк М. 173
Залкинд І. 76, 97
Залмуніна Женя 341
Залозецький В.Д. 642, 643
Залтен Ф. 120
Залюбовський Г.А. 309, 639
Залькалнс Т. 205
Замітан І.Я. 258
Замковий В.П. 467, 468
Замлинський В.О. 257
Замойницький 14
Заморока К.Г. 152
Замятін Є. 611
Зануда Н.П. 383
Заньковецька М.К. 115, 118, 152, 200, 304, 305, 308, 403, 455, 462, 513, 519, 622
Запольський М.В. 651
Запорожець П.К. 622
Запорожець-Ішлинська Н.В. 580
Запорожець-Ішлинська П.В. 622
Заремба А. 183
Заремба А.В. 222
Заремба О.І. 222
Зарембский А. 539
Зарецкий И.А. 47, 71
Зарудний М.Я. 286
Заруцька Є. 313
Засенко О. 248
Засенко О.Є. 232, 351, 358
Засетський 31
Заславський І. 353, 467
Заславський І.Я. 349, 352, 377

Заславський М.П. 622
Засма 165
Засыпкин Б.Н. 190
Засядько О.Д. 168, 215
Засядчук В.П. 59
Затенацький Я. 443
Затенацький Я.П. 539
Затонський В.П. 280, 308, 396
Затыркевич-Карпинская А.П. 172
Захаревський Б. 349
Захаренко 113
Захаренко К.Т. 173
Захаржевська О.В. 654
Захаржевський В.П. 654
Захарієв Захари Семенович 250, 251, 253, 258
Захаров О. 134
Захарченко В.І. 467, 617
Захарченко Д. 622
Захарченко М. 340
Захарченко Н.М. 224
Захарясевич Г.Л. 488
Зац Б.Й. 17
Заярний Г. 502
Збанацький Ю.О. 232
Зборомирський М.В. 168
Званцева Є.П. 411
Зведринь О.Ю. 529
Звенигородський А. 415
Звєрєв Б. 280
Звєрєв І.П. 523
Звєрєва Л.В. (Слюсаренко) 251
Звірозомб-Зубовський Е.В. 578, 580, 581
Згєєв О.П. 430
Зданевич Б.І. 6, 184, 356, 360, 443
Зданевич Р.П. 185
Зданевич Ю.Б. 185
Здекауер М.Ф. 569, 570
Здоровіл А.К. 103
Здоровцов В. 310
Зее Г. 330
Зейферт І. 495
Зелена М.Г. 529
Зелений П. 470
Зеленін Д.К. 136, 332
Зеленко Є.І. 251
Зеленов Н.П. 253, 255
Зеленська М. 38
Зеленська Н.Г. 537
Зелинский К. 126
Зелинський Ф. 397, 562
Зелінський Г.Д. 426
Зелінський О.Ф. 178
Зелінський Ф.Ф.12
Зельдович М. 477
Земська Л. 235
Зенгер 211
Зенович С. 597
Зенченко-Зражевська Є.А. 213, 214
Зеров М.К. 5, 173, 185, 189, 232, 359, 360, 367, 381, 426, 450, 461, 465, 497, 554
Зеров С. 611
Зецер Й. 17
Зизаній С. 547
Зилов П.А. 288
Зима Й.П. 247
Зинов Б.К. 580
Зиньковский Т.А. 383
Зисли Г. 37
Зібер Е.В. 342
Зібер Н.І. 65
Зікінен Франц фон 522
Зільберман А. 97
Зільберман М. 17
Зільберфарб М. 17
Зільберштейн І.С. 201, 352, 353
Зінченко М.Д. 285, 468
Зінченко Н. 400
Зіньківський Т.А. 111, 115, 122, 123
Зірінг Н. 502
Зісельс І.Б. 103
Зісельс Й.С. 103, 104
Златарський В.Н. 562
Златков М. 523
Златковська Н.Д. 436
Златковський Д.Г. 436
Златоверховников М.Д. 261, 335
Зленко В. 622
Зленко Г.Д. 405, 419, 529, 617, 620
Злобинская Г.Д. 309
Злобінцев М. 588
Зморович В.Л. 63
Знаменський М. 14
Знаменський М.М. 369
Зноба В. 618

Зноско В. 547
Зограбян Р.А. 103
Зозуля І.І. 115, 118
Золотаренко І. 317
Золотарьов В.А. 238
Золотницька Р. 634
Золотницька Р.Л. 631, 633
Золотов Г. 592
Золотухін Г.І. 411
Золя Еміль 16, 117, 428, 522
Зонов А.П. 450
Зоранчук Й.Г. 418
Зорин В.Г. 468
Зорін Н.І. 342
Зорохович М. 31
Зосим, архімандрит 627
Зотов В.Р. 626
Зотов В.С. 413
Зубакін М.Є. 346
Зубар 191
Зубар М.І. 536, 537, 540
Зубенко Г.О. 617
Зубківський І.А. 477
Зубков Н.А. 76
Зубковський В. 335
Зубова К. 502
Зубовский Е.В. 578
Зубрицький Д. 303, 386, 599
Зубрицький Д.І. 315, 597
Зудерман Г. 117, 119
Зудов С. 81
Зуєва Н. 411
Зуйченко П. 302
Зуммер В.М. 5, 189–192, 218, 393, 487, 488, 540, 581
Зуравинський 106

Иваников С. 639
Иванишев Н.Д. 270, 385, 462
Ивашко И. 252
Игнатенко М.Г. 459
Игнатович Н. 224
Иеремия Лаврский 206
Изгоев А.С. 585
Иоанникий, митрополит 543
Иосиф, царь Хазарский 96
Исидор, экзарх Грузии 374
Искра 545
Исирович М.Ф. 450
Искринев А. 143
Иссаак Сирин 355
Истомин К. 319
Ихак Ф. 428

Іаков, архімандрит 424
Ібсен Г. 117, 119, 517
Іван III Васильович 39
Іваненко 22
Іваненко В.Г. 247, 617
Іваненко Л. 59
Іваненко О. 622
Іваненко О.Д. 285
Іванець В.Г. 280
Іванець Г. 72
Іванець Н.Г. 430
Іваницький Б. 120, 502
Іваницький В.Ф. 454
Іваницький М.І. 247
Іванишев М. 463
Іванишев Н.Д. 597
Іванов 183, 546
Іванов В. 191
Іванов В.В. 343
Іванов В.М. 68
Іванов В.Т. 546
Іванов Г. 258
Іванов М. 494, 603
Іванов М.М. 124
Іванов О. 190, 191, 192
Іванов О.А. 93
Іванов О.В. 426
Іванов Р. 439
Іванов С. 395
Іванов-Меженко Ю.О. 4
Іванова А.Д. 38
Іванова З.Г. 537
Іванова М.К. 68, 546
Іванови-Луцевіни 194
Іваповський 424
Івановський Е. 363
Івановський І.О. 79
Іванченко І.С. 322
Іванченко М.Г. 285
Іванченко Н.М. 628
Івасенко В.Т. 617
Івашин І.Я. 617

Івашкевич В. 557
Іващенко В. 620
Іващенко П. 183
Івенський С.Г. 247, 248
Івченко 367, 466
Івченко М. 428
Івченко М.Є. 267
Івченко С. 337
І. Г. 74
Ігнатович В. 183
Ігнатович З.О. 430, 431
Ігнатович О.О. 617
Ігнатович П.А. 385
Ігнатьєв А. 183
Ігнатьєв Д.М. 194
Ігнатьєв Д.О. 194
Ігнатьєв Л.Н. 194
Ігнатьєв М.М. 194
Ігнатьєв М.С. 332
Ігнатьєв О.М. 193
Ігнатьєв П.М. 194
Ігнатьєва, графиня 193
Ігнатьєва К.Л. 194
Ігнатьєва К.М. 194
Ігнатьєва М.Ю. 194
Ігнатьєви, родина 194
Ігор, князь 608
Ігор Ольгович, князь 39
Ієгуда А. 97
Ієронім 554, 555
Іжевський 346
Ізаксон О.М. 212, 213, 215
Ізбицький Є. 397
Ізмайлов М.В. 351, 352, 379
Ізмайловський І.І. 467
Ізотов І. 367
Ізотов І.Т. 188
Ізраєльсон Я. 97
Іконников В.С. 5, 21, 26, 29, 41, 52, 63, 65, 72, 79, 106, 130, 134, 139, 195, 196, 198, 203, 207, 228, 260, 261, 270, 289, 302, 314, 319, 332, 356, 360, 383, 437, 463, 510, 519, 521, 561, 642, 644, 652
Іконников М.С. 198
Іконников О. 437
Іконникова А.Л. 198, 562
Іконникова Г.Л. 196, 197, 198
Іконникова О.В. 198
Іконникови 197, 198
Ікорський О.Г. 335
Ілляшенко С. 494
Іловайський Д. 21
Іловайський Д.І. 197, 270
Ільєнков 492
Ільїнський В. 632, 633
Ільїнський Гр. 562
Ільїнський П. 209
Ількун Г.М. 612
Ільницька Є.А. 405
Ільницька Р. 618
Ільницький В. 21
Ільницький І. 21
Ільченко Г.М. 321, 322
Ільюшин С.В. 215
Ілюшкіна М.І. 323
Імшенецький 294
Інокентій, архієпископ (Борисов) 386, 597
Інокентій, єпископ 335
Іоан Максимович, святий 371
Іоаникій, архімандрит 261
Іоаникій, ієромонах 335
Іоаникій, митрополит 545
Іоанн, отець 456
Іоанн, священик 555
Іоанн, протоієрей 41
Іоанн Златоуст 334
Іоанн Лествичник 259, 260
Іордан В.В. 215
Іофанов Д.М. 6, 199, 200, 201
Іофанови 201
Іохельман Д.Л. 17
Іра 139
Іродіонов В.С. 359
Ірчан М. 528, 622
Ісаєв 68
Ісаєвич В.О. 202
Ісаєвич Д. 529
Ісаєвич М. 202
Ісаєвич М.І. 201
Ісаєвич Я.Д. 529, 617
Ісаєнков В.Д. 632, 633
Ісайчук К.Д. 321
Ісаков І.О. 215
Ісидор, митрополит Новгородський і Санкт-Петербурзький 424
Ісидор, митрополит Київський 554

Іскандеров А. 218
Іскова І. 385
Іскров М. 419
Ісмагілов К.Н. 103
Істомін М. 183
Істомін М.П. 4, 202
Істомін О.П. 203, 222
Істомін Ф. 203
Істомін Ф.П. 203
Істоміна М.О. 203
Істоміни П. та М. 203
Істрін В. 486
Ісупов К.М. 335
Ітельсон Г. 523
Іщук А. 622

Іжакевич І.С. 5, 204, 247–249, 539, 546, 613

Йирасек А. 508
Йогансен М. 429
Йогансен М. Г. 188
Йох А. 157

Кабалевський Д. 43
Кабанов В.І. 68
Кабарева О.В. 107
Кабишев 630
Каблуков І.А. 621
Каблуков О.Ф. 165
Кавалерідзе І.П. 247, 477, 529, 536, 537, 540, 613, 620
Каверін В.О. 419
Каган В.Ф. 62
Каган І.Я. 572, 573
Каганов І.Я. 447, 539
Кагаров Є. 279
Кагаров Є.Г. 335
Кадикова В.Д. 338
Казаков П. 491, 643
Казакський В.А. 562
Казановський С.І. 571
Казанський Є. 555
Казанський Є.І. 335
Казанцев Є. 41, 42
Каздобин Є.І. 573
Каздобин К.О. 573
Каздобін О.С. 572
Казимир Великий 203
Казимирський 599
Казіо Накаї 613
Кайдалова О. 238
Кайндль Р.Т. 148
Каковський А.Х. 519
Каковський В.Я. 536
Калачевський М.М. 240
Калачевський М.Н. 236
Калачиков А.Т. 159, 161
Каленберг Ганс фон 583
Калинович М.Я. 85, 359, 451
Калінін К. 216
Калінін К.О. 215, 251
Калінін М. 327
Калінін М.І. 308
Калістратова С.В. 103
Калічка І. 428
Каллау А. 346
Каллаш В. 183
Каллаш В.В. 94
Кальнєв М.О. 106
Кальнінг О.К. 298
Калянніков І.Т. 321
Каманін І.М. 4, 20, 21, 47, 71, 73, 79, 115, 116, 139, 197, 206, 222, 224, 261, 275, 292, 293, 314, 319, 355, 373, 415, 437. 546, 562, 588, 642
Каменецький В. 72
Каменецький Д.С. 86
Каменєва Т.Н. 447
Камепский Л.И. 375
Камепська М. 280
Камепський А. 362
Каменський Л.Й. 375
Каменський Ф.Ф. 603
Камінський В.А. 72
Камінський М. 256
Каміпський М.І. 17
Каморредон 395
Кандиба В. 601
Кандиба Г.І. 403
Кандиба М.І. 403
Кандиба Олег (Ольжич О.) 614
Кандиба О.В. 403
Кандиба О.О. 403, 404
Каневский И. 224
Каневський В.Я. 197
Канівець В. 417

Канівець В.В. 404, 405, 612
Канівець О.П. 326
Канієвська Є. 75
Канкрін В.П. 399
Каннабіх Ф.І. 168
Кановницин Г. 431
Кант 517, 522, 630
Канцевич П.М. 168
Капельгородський П. 121, 150
Каплер 142
Каплун А. 541
Капніст В.В. 200, 208, 210, 349, 378
Капніст В.С.208, 209
Капніст І.Д. 208, 209
Капніст М.Р. 580
Капніст О.І. 209
Капніст П.І. 208, 209
Капніст С.В. 208, 209
Капністи 6, 208, 209
Капоренко-Дамаиський Ю.С. 238
Капуот [ ]. Г. 477
Капустин И. 72
Капустін В.О. 377
Капустянський І.Н. 426, 428
Караба 217
Карабутенко І.Ф. 229, 285, 321
Караваєва В.І. 413
Караванский М.Я. 486, 488
Каразин В.Н. 133
Карамазов Д.М. 369, 370
Карамапица Х.А. 59
Карамзін 348
Карамзін Г.І. 359
Карамзін М.М. 94, 178
Карасевич П.Л. 463
Карасьов М.В. 424
Карасьов О.О. 270
Карауш Г.Г. 308
Карацуба С.І. 210, 212, 215, 258
Карачевська-Волк Л.М. 586
Карачевська-Волк М. 588
Каргальський С.І. 143
Кардонер Б. 17
Карелін 24
Карелін М.С. 23
Карєєв 12
Карєєв М.І. 120, 130, 222, 280, 282, 330, 331
Карєєв Н. 12
Карєкін Л. 437
Карий Т. 375
Каришева Т.І. 238
Карінг Е. 156
Карклинь Г.Н. 405, 406
Карл V 25
Карл XII 434
Карл Християн 598
Карлейл Т. 298
Карлов Н. 431
Кармазін В. 261
Кармазін Д.А. 556
Кармазін-Каковський В.Я. 447, 534, 537
Кармаиський П. 473
Кармелюк (Кармалюк) 44, 111
Карпавець Р.М. 460
Карпковський І. 51
Карпека Є.Л. 217
Карпека М.Д. 217
Карпека О.Д. 211, 212, 216, 217
Карпенко Є.А. 321
Карпенко М. 469
Карпенко-Карий (Тобілевич) І.К. 120, 183, 270, 304, 310, 328
Карпинский Д.О. 369
Карпинська О.Є. 454
Карпов 209
Карпович Л. 355
Карпович О. 255
Карпюк Ф.І. 204
Каррік В. 439
Карський Ю.Ф. 447
Карташевський І. 208
Карташов А.В. 546
Карташов А.Д. 232
Карташова 133
Картель Л.М. 459
Картишевська Л. 502
Картишевський В. 502
Касель 96
Касіян В.І. 204, 247, 248, 447, 451, 489, 532, 536, 537, 539, 540, 621, 622
Касперов В. 35
Касперов В.І. 37
Кастеллі І.Ф. 431
Кастель 500
Касьян 380
Касьяненко А. 211

Касьяненко Гр. 211
Касьяненко Е. 211
Касьяненко И. 211
Касьяненко П. 471
Касьянчук О.Є. 426
Катерина II 195, 196, 207, 317, 437
Катериненко А. 266
Катеріма Е. 597
Катков М.Н. 395, 523
Катонин Л.И. 356
Катулл Гай Валерій 186, 467
Каутський К. 527
Кауфман К.П. фон 570
Кауфманн 34
Кафтарян С.М. 265
Каховський О.М. 168
Каховський Ю. 471
Кацеба Д.Г. 255
Каценельсон Л. 97
Кацнельсон А.І. 405
Кацнельсон М. 17
Качалов І.А. 168
Качановский В. 509
Каченовська Є.М. 372
Качимова Л.Л. 411
Качинський П.І. 38
Качкан В. 620
Качуро Ю.І. та Ю.Ю. 529
Качуровська Т.С. 43
Кашкін М. 395
Кашпирєв В. 523
Кашпіровський А.М. 612
Кащенко А. 128, 176
Кащенко А.Т. 507
Кащенко А.Ф. 233
Кащенко М. 620
Кащенко М.Ф. 280
Кащук Н.Е. 620
Каялович 106
Каялович М.О. 76
Квасницький Г.О. 115
Квасницький Ю.О. 173
Квачевский А. 227
Квітка К.В. 124, 143, 165, 173, 393, 394, 399, 446, 447, 506, 588
Квітка-Основ'яненко Г.Ф. 111, 246, 270, 324, 340, 366, 367, 373, 384, 386, 388, 442, 444, 615
Кебуров В. 251
Кедріна Л.І. 321, 413
Кедров-Зихман О.К. 162
Кедровський В. 291
Кезма О.П. 219
Кезма Т.Г. 63, 217, 218, 219, 280, 281
Кекеладзе, протоієрей 261
Кекеладзе К.С., протоієрей 167
Кемалова М. 257
Кенигсберг А.И. 126
Кеппен П.І. 567
Керенський О.Ф. 152, 308, 328
Керницький М.В. 321, 323
Керчет П. 160
Кеттлер Готгад 598
Кецховелі Ладо 607
Кибальчич К. 183
Кибальчич М.В. 546
Кибальчич М.І. 211, 216
Кибальчич Н. 121, 173, 292
Кибальчич Н.К. 425, 428
Кибальчич Н.М. 221, 222
Кизеваттер А. 393
Кийренд М. 103, 104
Килимник О.В. 420
Кипоренко-Даманский Ю.С. 236, 238
Кирей І.Ф. 618
Киреєвська Ю.Д. 557
Кирика Ф. 106
Кирил, архієпископ 334
Кириленко В. 421
Кириленко І. 421
Кирилін В.А. 58
Кириллов Ю.Н. 581
Кирило, святий 328, 449, 509
Кирилюк Є.П. 5, 188, 229, 267, 280, 352, 359, 379, 419, 443, 444, 446, 447
Кириченко І.М. 527
Кириченко М.П. 308
Кириченко П.П. 306
Кириченко П.Т. 308, 309
Кириченко С.А. 540
Кириченко Ф.Г. 622
Кириченко Ф.Т. 419
Кирій О.А. 426
Киркевич В. 619
Киркевич В.Г. 609
Кирпичніков А. 639

Кирпичов В.Л. 64
Кирчев Р.Ф. 420
Кир'якова В.П. 614
Кир'ян Н. 413
Кир'янов С.Л. 285
Киселев П.Д. 273
Кисель А. 218
Кисельов Б.А. 285
Кисельов Г. 239
Кисельов О.І. 443
Кисилевич З. 292
Кисилевський І.М. 362
Кисіль 465
Кислов 144
Кислов В.В. 230, 620
Китицін Є.М. 159, 163
Кич П.П. 194
Киченко А.А. 162
Кияшко Г. 247, 248
Ківлицька Т.П. 221, 222
Ківлицький Є.О. 4, 29, 47, 72, 130, 151, 183, 207, 219, 221, 375, 383, 388, 521
Ківлицький І.В. 330
Ківлицький О.Є. 222
Кізима М. 515
Кікін П.А. 169
Кіліан Ф.А. 451
Кім Ю.Ч. 103
Кінг В. 310
Кінєв Н. 41
Кінько А. 443
Кінько А.М. 450
Кіплінг Р. 148
Кіпніс М. 99
Кірей І.Ф. 617
Кірхнер П. 446, 448
Кірш Е. 258
Кірш Е.І. 251
Кірш Є.Е. 253, 255
Кірякови Б. та А. 255
Кісельгоф З. 17
Кіссінг Г. 602
Кістяк М. 557
Кістяківська М.В. 429
Кістяківська Н.П. 224, 225
Кістяківський 463
Кістяківський А.Б. 429
Кістяківський Б. 228
Кістяківський Б.О. 229, 366, 383, 500
Кістяківський В. 228
Кістяківський В.О. 280
Кістяківський В.Ф. 222
Кістяківський Г.Б. 211
Кістяківський І. 588
Кістяківський Л. 332
Кістяківський М. 228
Кістяківський О. 183
Кістяківський О.Б. 211
Кістяківський О.І. 228
Кістяківський О.О. 412
Кістяківський О.Ф. 4, 21, 65, 139, 197, 225, 228, 227, 282, 292, 300, 302, 314, 372, 383, 385, 386, 470, 493
Кістяківський П.Ф. 228
Кістяківський Ф. 228
Кицькович І. 521
Кічура М. 188
Кішка Самійло 121, 382
Клейнміхель М.Е. 31
Кленович С. 508
Кленович С.Ф. 450
Клепіков С.О. 359, 379, 446, 448
Клецкін Б. 17
Клечинський Б. 363
Клименко Л.З. 232
Клименко М.І. 296
Клименко Н.І. 572
Клименко О. 119
Клименко П.В. 488
Климент, архімандрит 554
Климентій Зиновіїв 355, 442
Климко І. 620
Климовецька Б.З. 255
Климовецька Н.А. 255
Климовецький В. 255
Климчук М.В. 530
Клиценко И.И. 162
Клінгер В. 352
Клоптовський Є.М. 288
Клопотський Б. 481
Клочков В.І. 197
Книжник І.С. 368
Книжник-Вєтров І.С. 617
Книшева Л.І. 188
Кніппер-Чехова О.Л. 571
Княжеський З.П. 554

Князєв Г.О. 351
Князюк В. 68
Кобеко Д.Х. 195
Кобелова Е. 634
Кобець М. 403
Кобець О. 425
Кобза И.С. 33
Кобзев І. 244
Кобзев М. 413
Кобилюх В.О. 620
Кобилянська О.Ю. 47, 115, 148, 150, 246, 383, 403, 417, 421, 465, 505
Кобозів В.І. 143
Кобринська Н.І. 292
Кобцева І. 405
Ковалевська Г.М. 234
Ковалевська М.П. 234
Ковалевський А.П. 218
Ковалевський В.В. 234
Ковалевський В.І. 308
Ковалевський М. 72
Ковалевський М.В. 5, 234
Ковалевський М.М. 308, 312
Коваленко 383
Коваленко В. 162
Коваленко Г. 122, 173, 428, 551
Коваленко Гр. 157, 176
Коваленко Г.А. 5, 116, 130, 232, 233, 426, 427, 429, 471, 557
Коваленко Г.О. 233, 234, 557, 589
Коваленко Е.І. 31
Коваленко М. 232
Коваленко М.М. 330
Коваленко О. 173, 512
Коваленко Ол. 157
Коваленко О.В. 173, 231, 232, 359, 430, 588
Коваленко О.К. 403, 515
Коваленко О.О. 232
Коваленко П. 439
Коваленко-Симоненко О.О. 232
Коваленков О. 413
Ковалинський М. 388
Ковалівський А. 28
Ковалівський А.П. 188
Коваль А.І. 84
Коваль Б.А. 218
Коваль Г. 469
Коваль Г.Ф. 620
Коваль І.О. 592
Ковальов В.В. 238
Ковальов Л. 465
Ковальов П.О. 294
Ковальський В. 554
Ковальський Ж. 592
Ковальський М.Ф. 38
Ковальський Ф.Ф. 194
Ковальчук Ф. 540
Кованъ М.Й. 257
Кованько Д.М. 362
Кованько О.М. 251
Ковганюк С.П. 405
Ковжун П.М. 537
Ковпак С.А. 257
Ковський В.Є. 411
Ковтун А.І. 620
Коган А. 214
Коган В.Ф. 63
Коган С. 99
Коган С.С. 222
Коган Я.Б. 580
Когановський Д. 649
Кодлець Карл 652
Кожанчиков Д.Є. 471
Кожанчиков Д.Ю. 567
Коженевська М.Р. 363
Кожушко М. 634
Козак 515
Козаченко Ант. 28
Козаченко В.П. 247, 248
Козачинський М. 356
Козачинський Ю. 397
Козачковський А.С. 451
Козен О.П. 31
Козин І.В. 204
Козирацький Л.А. 615
Козирєв В.О. 572
Козицька З.М. 238
Козицький І. 194
Козицький П.О. 5, 141, 143–145, 163, 232, 235, 237, 238, 240, 433, 448, 515
Козицький Т.П. 238
Козицький Ф.Е. 237
Козицькі-Степанови 530
Козій І.Т. 281
Козій О.Г. 280
Козін Я.Д. 191

Козлов 33, 227
Козлов А.А. 315
Козлов В. 417
Козлов В.С. 33, 37, 310
Козлов О.О. 37, 38
Козлович А.І. 335
Козловська В. 156, 592
Козловська В.Є. 135, 592
Козловська К.В. 580
Козловська Н.К. 426
Козловський В. 157
Козловський В.О. 454
Козловський І. 59
Козловський І.П. 41, 197
Козловський М.І. 222
Козловський Ч. 510
Козорезов 280
Козуб С.Г. 429
Козьмин Б.П. 368
Коіава Н. 83
Койранська Г. 419
Коковський М. 530
Коковцов П. 280
Колагов В.Я. 546
Колбовский Я.А. 352, 353
Коленов М.Ф. 468
Колесник І.С. 526
Колесник М. 240
Колесник С.П. 618
Колесников М. 418
Колесников О.І. 38
Колесса Л. 308
Колесса М.Ф. 238
Колесса Ф.М. 7, 238, 241, 393, 449
Колета Р. 530
Колєнов М.Ф. 467
Колиберський В.Я. 649
Колиснечко 513
Колісник І.В. 476
Колісник Л. 305
Колмогоров А.М. 109
Колобов Л.М. 369
Колобова К.М. 191
Колодий Ф.О. 135
Колодочка В. 122
Коломийцев В.П. 580
Коломийченко П. 157
Коломийченко Ф. 280, 515
Коломієць 531
Коломієць В.Ф. 5
Коломієць І.С. 247
Коломієць О.Ф. 654
Коломієць П. 188, 367, 413, 414
Коломієць П.П. 188, 618
Коломієць Ф.П. 308
Коломійці 414
Колос В.Г. 488
Колосов С. 12
Колосов Ю.Г. 59
Колосова В.П. 379
Колпинський Ю.Д. 457
Колтоновський Ф. 515
Колубовський Я.М. 632, 633
Колумб Христофор 459
Колучняцький Є. 642
Кольбер 25
Кольцов О. 611
Кольцов А.В. 113, 136, 324
Кольцова Е.С. 43
Кольчевський М.Г. 31
Коляда В.Г. 244
Коляда Г.І. 229
Коляда Г.О. 242–244
Коляда Грицько 244
Коляда О.Г. 244
Комарницький М. 531, 552
Комарницький М.О. 481
Комарницький М.О. та Т.С. 481
Комарницький М.Ф. 419, 530
Комарнов Н.І. 502
Комаров Б.М. 173, 557
Комаров В.Л. 481
Комаров Л. 346
Комаров М. 328, 605
Комаров М.Ф. 115, 124, 173, 233, 386, 390, 553
Комаров О.Ф. 173
Комаров Ф.І. 68
Комарова В.Д. 393
Комарова Н.М. 412
Комаровська М. 93
Комаровський Є. 93
Комаровський П. 93
Комашко (Комашка) А.М. 6, 244, 245
Комашко В. 363
Комендант В.Я. 488

Комiссаржевська В.Ф. 571, 634
Комiссарова М. 323
Компан О.С. 552, 654
Кон Г. 98
Конаржевський Г. 415
Конашевич-Сагайдачний П. 18, 609
Кондаков Н.П. 564
Кондорсе 25
Кондратенко В. 246
Кондратенко М.П. 205
Кондратьєв І.М. 455
Кондратюк 214
Кондратюк Ю.В. 211, 212, 214, 215, 230
Кондуфор Ю.Ю. 622
Конiський Г. 121, 354, 355
Конiський О. 121, 172, 518
Конiський О.Я. 309, 384
Коні А.А. 318
Коні А.Ф. 369
Кон Крин Е.Ф. 66
Коновалов 144
Коновалов І. 143
Коновалов М.І. 603
Коновалов М.Т. 159
Коновалов П. 112
Коновалюк Ф.З. 6, 245, 246, 247, 248, 249, 613
Коновницин Г. 431
Кононенко 427
Кононенко А.С. 635
Кононенко Д.А. 405
Кононенко М. 635
Кононенко М.С. 473
Кононенко П.Г. 419
Кононенко П.П. 622
Конопко Е.Н. 627
Конопова Н.Є. 578
Конор Ф.М. 14
Константин Багрянородный 54, 56
Константин Великий 300
Константинова З.Н. 107
Константинович П. 373
Контарнєвич П.І. 546
Контрацевич В.П. 148
Кончевський К.І. 52
Конюскевич П., митрополит 547
Копач І. 173
Копержинський 325
Копержинський К. 188, 281
Коперницький С. 644
Копиленко М.М. 342
Копиленко О.І. 367, 421
Копилов 516
Копилов А.Ф. 156
Копилов О.М. 238
Копистенський І. 152
Копитін І.Г. 426
Копиця Д.Д. 551
Коплан Б.І. 351
Коппилов А.Ф. 156
Копровський З. 173
Копровський С. 52
Коптєв В.Ф. 238
Коптєв О.Б. 502
Коптєва М. 523
Кордт В.О. 3, 47, 133, 197, 222, 275
Кордуба М. 20, 131
Корепевич 465
Кореницкий П. 557
Корепский 606
Корецький Є.І. 332
Корецький О.Я. 617
Корецькі 294
Корж О. 419
Корженко-Коцовський В. 550
Коржупова А.П. 229
Корзухіна Г.Ф. 54
Корицькі 599
Коріез П. 330
Корнев П. 224
Корнєєв А.П. 578, 622
Корнєєв В.П. 338
Корнєєв О.П. 430, 580
Корнєпевський М.І. 222
Корнилович М.І. 649
Корнієнко В. 172
Корнієнко І.С. 57
Корнійчук О.Є. 419, 446, 622
Корнілов І. 523
Корнілов П. 191
Корнілов П.Є. 536, 537
Корнілов П.П. 168
Корнілович В. 48
Корнілович М. 72
Коробань А.М. 103
Коробейн С. 218

Коробка Н. 318
Коробка П.С. 372
Коробова О.П. 285
Коробчевський К. 557
Корогодський Р. 616
Королева Гуля 235
Короленко 172
Короленко В. 585
Короленко В.Г. 115, 136, 172, 173, 285, 330, 441, 571, 622, 631–633
Короленко С.В. 446, 571
Король В.В. 253, 255, 257, 258
Король Є. 603
Король Ю.А. 258
Корольков 140
Корольков Д.М. 261
Корольков І. 179
Корольков І., протоієрей 51
Корольков І.М. 197, 258, 260, 275, 335, 546, 562
Корольов В. 471
Корольов В.В. 255
Корольов В.К. 506
Корольов М. 308
Корольов С.П. 211, 212, 214, 215, 230, 622
Корольова Є.В. 213, 249, 252, 253, 257
Корольова Н.З. 253, 255
Корольчук О. 592
Коропецький І.С. 617
Коропчевська А.П. 262, 264
Коропчевська Г.В. 263
Коропчевська Г.Г. 262, 263, 264
Коропчевська О.О. 264
Коропчевський 121
Коропчевський М.П. 262, 263, 264
Коропчевський П.Г. 262, 263
Коропчевський П.М. 262, 263
Коропчевський П.П. 262, 263
Коропчевські 6, 262
Коротич В.О. 530, 612, 622
Короткевич В.С. 379
Корсаков 170
Корсаков Д.О. 197
Корсаков П. 597
Корсунов А.А. 269
Корсунов Н. 342
Корсунов О.О. 270
Корсунський 261
Корф 31, 217
Корчак-Новицький 183, 331
Корчак-Чепурківський 530
Корчак-Чепурківський О.В. 85, 280
Корчак-Чепурківський Ю. 530
Корчинський М.А. 592
Корш Ф.Є. 130, 277, 279, 280
Коршенко В.Д. 216
Коршуни 639
Коряк В.В. 426
Коряк В.Г. 367
Косарик Д.М. (Коваленко) 232, 285, 352, 421, 530, 551, 573, 613, 617, 620, 622, 654
Косач Л. 280
Косач Л.П. 272
Косач М.П. 99
Косач О. 384, 521, 588
Косач О.П. (Пчілка Олена) 121, 124, 473
Косачевська Є.М. 264, 266
Косачевська М. 265
Косенко А.В. 238
Косенко В.С. 142, 143, 144, 236
Косинка Г.М. 5, 14, 266–268, 418, 426, 613, 621, 622
Косинський С. 216
Косідовський З. 55
Косматый Е.С. 162
Коспанов Ш.К. 343
Коссак 308
Коссак В. 529
Коссак Г. 308
Коссак Г.Т. 310
Костащук В. 152
Костенко В. 144
Костенко В.С. 608, 613, 614, 617, 618, 620, 622
Костенко М. 424
Костенко Н.В. 571
Костенко О. 611
Косткевич-Вахніна О.І. 68
Костнецький В.Г. 168
Костирко П.Ф. 486
Костін А.В. 215
Костін М.Д. 251
Костін О.В. 213
Костомаров М.І. 20, 21, 29, 70, 73, 113, 177, 178, 183, 199, 254, 268–270, 273,

290, 292, 310, 339, 385, 386, 388, 392, 393, 415, 442, 472, 549, 556, 627, 635, 638
Костомарова А.Л. 269, 270
Костычев 158
Костюк Т. 515
Костюк Ю.Г. 571
Костюшка Т. 598
Косцинський Ф. 52
Котельников О.П. 63
Котельніков 631
Котельніков Г.Є. 216
Котенко Р.М. 238
Котляр Ф.Д. 116, 119
Котляревський 463
Котляревський І.П. 5, 177, 178, 181, 183, 187, 246, 271, 272, 277, 310, 356, 382, 385, 388, 425, 517, 518, 585, 610
Котляревський М. 173, 386
Котляревський О. 94
Котляревський О.О. 270
Котлярський М.Я. 253, 255, 257, 258
Коттев П. 510
Коханов С.В. 168
Коханський А. 52
Коц Я. 17
Коцарь 306
Коцебу 170
Коцюбинська І.М. 368, 421
Коцюбинська І.М. та М.Х. 530
Коцюбинська К.Я. 488
Коцюбинська М. 539, 620
Коцюбинська Н. 539
Коцюбинська Н.А 393
Коцюбинський М.М. 74, 120, 150, 172, 186, 200, 233, 273, 366, 367, 402, 479, 517, 613
Коцюбинський Х.М. 359
Коцюбинський Х.Я. 448
Коцюбинські 360
Коцюбинські К.Я. та Х.М. 488
Кочегура М.А. 212, 213, 214, 250, 253, 257, 258
Кочерга І.А. 285, 455
Кочеречко 620
Кочеров В. 252
Кочубей 352, 354, 545
Кочубей В.І. 393
Кочубей М.І. 93
Кочубей О.В. 93
Кочубей С. 262
Кочубей С.В. 264
Кочур Г.П. 530, 536, 539
Кочура М. 479
Кочура П.Ф. 229
Кочур-Кочуренко І. 142
Кочуро Ю. 530
Кошелев А.М. 548
Кошелев О.И. 438
Кошелева О. 386
Кошиць О.А. 233
Кошиць Сашко 515
Кошиць-Квітницький Г. 425
Кошкарова З.Д. 488
Кошовий Н. 519
Коялович 106
Краатс Г. 600
Кравець А.С. 252
Кравець М.В. 620
Кравець П.П. 426
Кравцов Д.Є. 130
Кравцов Д.О. 273
Кравченко Б. 612
Кравченко В.Г. 115, 400
Кравченко Є.С. 284
Кравченко І.І. 448
Кравченко К. 188
Кравченко К.А. 335
Кравченко М.І. 197
Кравченко М.С. 320
Кравченко М.Ф. 306
Кравченко Н.Г. 213
Кравченко Н.М. 57
Кравченко У. 473
Кравченко Ф.Т. 411, 469
Кравчук Л.П. 530
Кравчук М.П. 61
Кравчук М.Ф. 109
Кравчук П.І. 229, 232, 529, 530, 531
Крагельська А.Л. 270
Краев В.Ф. 498
Краєвська Н.Д. 464
Краєвський Д.А. 465
Краєвський С.С. 510
Крайнева Н.П. 412
Крамаренко В.К. 582

Крамаренко Є.Ю. 531
Крамаренко І. 430
Крамаренко М.С. 591
Крамаренко Ю.Л. 281, 531
Крамаренко Ю.Ю. 531
Крамської Б. 257
Крапивін С. 428
Красенко А.Н. 399
Красицький Ф.С. 81
Красівський З.М. 104
Красівський І. 59
Красковські 373
Краснов В. 306
Краснов В.П. 308
Краснюк Ф. 119
Красовський 603
Красовський В. 194
Красовський В.В. 194
Красовський Д. 263
Красовський Д.Ф. 264
Красовський Л.С. 72
Красовський М.О. 285
Красовський С.Я. 257
Красусский К.А. 316
Кратохвіля-Відимська Ю.Б. 539
Кратюк В.В. 536, 537
Краузе В. 431
Краус Ф. 642
Крачковський В.О. 218
Крачковський І.Г. 282
Крачковський І.Ю. 218, 219, 280, 359
Краманиця А.Ф. 419
Крашаповський 302
Крашевський Ю.І. 363
Крашенников В. 318
Крашицький З. 363
Кребс 599
Кревецький І. 188, 266, 648, 649
Крекотень В.І. 377
Кременчугський Х. 602
Крепелин 224
Крестовський І.В. 622
Кречетович І. 439
Кривець В. 620
Кривін Ф.Д. 412
Кривулько Д.С. 530
Кривуша О. 151
Кривченко В.Н. 321, 323
Кривченко Г. 484
Кривченко Г.А. 460
Кригер О.Я. 321
Крижанівська М.В. 285
Крижанівський А. 208
Крижанівський Б.Г. 393
Крижанівський Є. 385
Крижанівський Є.М. 300, 511
Крижанівський С.А. 229, 321, 420, 469
Крижанівський Ю.М. 388
Крижановський Ю.М. 302
Крилов А.М. 137
Крилов І.А. 126, 200, 284, 348, 356, 388, 628
Крилов М.М. 63, 109, 280
Крилов О.М. 109
Криловецька Н.О. 430
Криловський А.С. 4, 6, 274, 275
Кримська А.Є. 280
Кримська М.Ю. 280
Кримський А.Ю. 3, 4, 29, 72, 118, 121, 122, 126, 150, 173, 183, 184, 218, 219, 224, 229, 276, 278, 279, 281 282, 314, 325, 383, 384, 390, 393, 403, 442, 450, 510, 519, 550, 553, 643
Кримський Ю.С. 280
Кримський Ю.Ю. 280
Крип'якевич І.П. 58, 357,359, 394, 448, 530, 537
Кристина Ебергардіна 598
Кричевський В. 532
Кричевський В.Г. 539
Криштофович А.М. 359
Криштофович А.М. та В.М. 481
Кро Шарль 187
Крокос В.І. 4, 283
Кроллаландза 363
Кромер 220
Кромін П. 170
Кропивницький М.А. 121
Кропивницький М.Л. 21, 115, 116, 118, 145, 270, 273, 513, 588
Кропоткін П. 438
Кротевич А.С. 285
Кротевич Б.М. 285
Кротевич В.В. 285
Кротевич В.М. 285
Кротевич Є.В. 285, 380

Кротевич Є.М. 5, 283, 284, 285, 286, 287, 451
Кротевич К.М. 285, 287
Круглевський В. 594
Кругляк Ю. 615
Круковська С.М. 191, 192
Крупенський Г.М. 194
Крупська Н.К. 308
Крутень Е.М. 216, 251
Крутень Є.Н. 250
Крутицький І.І. 139
Крутікова Н.Є. 352, 359, 379
Крушенко 144
Крушина Ф. 421
Крыжановский Е. 148
Ксензенко Є.І. 491
Ксидо К.І. 194
Куба Е. 640
Куба Л. 441, 508, 510
Кубасов Б.В. 419
Кубійович В. 50
Кувре І.М. 601
Кугай М.І. 12
Кудашев О.С. 211, 212, 216, 622
Куделенко Д.Є. 335
Кудзін Ю.К. 161
Кудієвський К.Г. 411
Кудрицька А. 530
Кудрицький А. 530
Кудрицький А.В. 612
Кудровцев О. 248
Кудрявцев В. 167
Кудрявцев П.А. 288
Кудрявцев П.П. 287, 325
Кудрявцева О.О. 201
Кудряченки 310
Кудряшов К.В. 573
Кудряшов М.В. 572
Кудши В.М. 346
Кудь Л.Н. 135
Кузеля З. 50
Кузищин В.І. 457
Кузінері Е.-М. 597
Кузминський О.О. 251
Кузмінська Т. 523
Кузнецов В.Г. 218
Кузнецов Д.І. 351
Кузнецов Н.И. 316
Кузнецов Ю. 611
Кузнецький В.В. 580
Кузьма Ю.М. 457
Кузьменко 81
Кузьменко А.Д. 620
Кузьменко А.Е. 353
Кузьменко Н.Л. 473
Кузьменко О. 622
Кузьменко П.С. 473
Кузьменко Ю. 610
Кузьмін-Караваєв 171
Кузьміна К. 152
Кузьмінський В.Г. 12
Куйбишев 14
Куколев 144
Кукольник Н. 136
Кукуруза С.В. 205
Кулаков Л.В. 572
Кулаковський В. 57
Кулаковський Л. 238
Кулаковський П.А. 510, 562
Кулаковський С.Ю. 289, 360, 510
Кулаковський Ю. 346
Кулаковський Ю.А. 197, 288, 335, 360
Кулаковський Ю.С. 360
Кулешов В.І. 419
Кулешов М.М. 161
Кулжинський Г.І. 594
Кулжинський І. 594
Кулжинський М. 506
Кулик 528
Кулик В.С. 473
Куликов Б. 494
Куликов І. 69
Куликов П.П. 33
Куликова Є.П. 253, 255
Куликовська Л. 413
Кулинич А.В. 357
Кулинський В.Ф. 515
Кулічевський Д.Я. 491
Куліш Г.М. 471
Куліш І. 604
Куліш М.Г. 188, 620
Куліш О. 122, 384
Куліш О.П. 384
Куліш П.О. 5, 45, 86, 93, 111, 113, 114, 116, 121, 122, 128, 136, 148, 149, 150, 153, 155, 172, 177, 186, 207,

228, 289, 291–293, 302, 324, 340, 366, 367, 373, 374, 385, 388, 425, 473, 505, 511, 518, 521, 549, 550, 594, 606, 620
Куліш У. 375
Кулішов В.І. 419
Кульженко 331, 373
Кульженко В.С. 448, 592
Кульженко С.В. 547
Кульжинський І.Г. 425
Кульжинський М.О. 269
Кульжинський С.М. 640
Кульский Л.А. 353
Кульська І.К. 530
Кульчицька О.Л. 488, 536, 537, 539, 540
Кульчицький П.П. 335
Кулябка-Корецький М.Г. (Кулябко-Корецький) 5, 294
Кулябки-Корецькі 294
Кулябко-Корецька Н.М. 346
Куманін О.А. 65
Куницький Р.В. 197
Куніна Є.П. 412
Куперник Л. 604
Куплевський 462
Купченко В.П. 620
Кураєв Д.І. 346
Куракін А. 264
Куракін С. 194
Куракса 380
Курбас Лесь (Олександр Степанович) 367, 528, 613, 614, 620, 622
Куриндін М.М. 546
Курілов В. 399
Курінний П.П. 333, 393, 450, 531
Курінний П.Ф. 491
Курнатовська Я. 432
Курочка В.П. 473
Курочкин В.С. 149
Курочкіна А.І. 499
Курська-Досвітня М. 530
Кусков П. 523, 524
Кускова В.В. 124
Кутайсов О.І. 168
Кутень І. 240
Кутень І.О. 238
Кутепьов В.Ф. 231
Кутинський М. 530
Куткин В. 611
Куткін В.М. 143
Кутузов А.А. (Голенищев) 523
Кутузов М.І. 170, 482
Кутузова О.Ф. 368
Куфко Н.Б. 255
Кухаренко 302, 388
Кухаренко Ю. 59
Кухаренко Я.Г. 174, 284
Куценко М.В. 617, 620
Куценко П.Я. 536, 537, 541
Кучеров О. 486
Кучерук М.І. 481
Кучмида П.О. 479
Кушелєв Є.А. 168
Кушнір А.К. 296
Кушнір В. 173
Кушнір Л. 125
Кушнір-Марченко К.Ф. 6, 294, 296
Кущ О.П. 413
Кшемінський С. 363
Кюхельбекер 374

Л. 601
Лаас Г. 258
Лабінський А. 616
Лабінський М.Г. 530, 614
Лавочкін С.О. 216
Лавренець В.І. 251, 254, 255, 258
Лавренко А. 333
Лаврентьев 542
Лаврентьєв М.Т. 212
Лаврінец В.И. 257
Лавринова М. 147
Лавров Б.І. 41
Лавров І. 41
Лавров П. 523
Лавров П.А. 509
Лавров Ф.І. 446, 448
Лавров Я. 562
Лаговський А. 278
Лагода І. 373
Лагранж 407
Лагута М.Д. 429
Ладинський П. 170
Лажечников 97
Лазар Якович 124
Лазаревська 184

Лазаревська К. 393
Лазаревська К.О. 477
Лазаревський Б.О. 384, 465
Лазаревський М.М. 37, 385
Лазаревський О. 606
Лазаревський О.М. 21, 22, 27–29, 45, 47, 72, 73, 94, 128, 139, 149, 176, 183, 197, 314, 388, 415, 553, 556, 594
Лазаренко Є.К. 247
Лазаренко О.М. 213
Лазаров Л. 257
Лазурская Н.М. 298
Лазурский А.Ф. 297
Лазурська К.О. 298
Лазурський А.В. 158, 161
Лазурський В.Ф. 6, 297–299
Лазурський Ф.Д. 298
Лай 518
Лаков М.А. 205
Ламанський В. 523
Ламанський В.І. 197, 509, 523, 561, 562, 642
Ламздорф-Галаган Є. 292
Ламздорф-Галаган Є.П. 510
Ламздорф-Галаган К.М. 510
Лангемак Г.Е. 212
Ландау А. 97
Ландау Е. 109
Ландер Ф. 17
Ланевський Е.121
Ланжерон О.Ф. 223
Лапін Я.С. 215
Лапоногов І.С. 258
Лапоногов О.М. 299
Лаппо-Данилевський О.С. 197
Лапчин І.І. 633
Ларийон, митрополит 621
Ларін Б.О. 379, 380, 448
Ларіна Н.Я. 379
Ларіонов Є. 439
Ларченко М.Г. 229
Лассаль Ф. 522
Лауніц М. 494
Лашкарьов В.Є. 530
Лашкевич О. 183
Лашкевич О.С. 21, 29, 45, 196, 207, 222, 300, 302, 319, 384, 399, 470, 521
Лашкевичі 373
Лащенко П. 68
Лащук Ю. 486, 48
Лащук Ю.Г. 539
Лащук Ю.П. 536, 537
Лбовський А.М. 351
Л.В. 139
Ле Іван (Мойся І.Л.) 296, 419, 421
Лебедев Г.С. 58
Лебедєв В.О. 251
Лебедєв Д. 51
Лебедев Д.А., священник 167
Лебедєв К. 38
Лебедєв О.О. 197, 546
Лебедєв-Кумач В. 42
Лебедєва О.В. 412
Лебедєва О.Ф. 634
Лебединець А.Д. 144, 238
Лебединцев 424
Лебединцев, протоієрей 424
Лебединцев А.Г. 388
Лебединцев Ан.Г. 300, 302
Лебединцев Ар.Г. 300, 302
Лебединцев В.Ф. 335
Лебединцев Г. 300, 302, 388
Лебединцев Д.Г. 300, 302, 388
Лебединцев П.Г. 47, 80, 299, 300, 302, 388, 340, 384
Лебединцев Ф.Г. 21, 29, 93, 177, 183, 270, 292, 300–303, 382, 383, 385–388, 416
Лебединцева Ю.А. 302
Лебедь А.Д. 291
Лебєдєв А.П. 327
Лебідь М.М. 188
Лев А. 17
Лев Євгенович 156
Леваковський О. 494
Леванда О. 308
Левандовська Б.В. 601
Левандовський Л. 127, 573
Левашов В.О. 194
Леве М.О. 280, 281
Левин М. 143
Левит Л.А. 620
Левитов П. 547
Левитский В.А. 48
Левитська А.Й. 309
Левитська В.А. 308
Левитська Т.В. 285

Левитський В.Ф. 4, 5, 311, 312
Левитський І.С. 248
Левитський М.В. 5, 14, 21, 303, 305, 306, 308–311, 557, 588
Левитський О.А. 454
Левитський О.О. 403
Левицька І. 530
Левицька М. 314
Левицька О.Ф. 530
Левицька П.М. 314
Левицька С. 314
Левицька С.В. 314
Левицький 521
Левицький В. 107, 174, 281
Левицький В.О. 315
Левицький Г.К. 392, 442
Левицький Д.Г. 313, 315
Левицький І. 120, 273, 314
Левицький І.С. 388
Левицький К.О. 314, 315
Левицький Л. 314
Левицький Л.І. 580
Левицький Л.М. 280
Левицький М. 119, 122, 156, 161, 272, 314
Левицький М.В. 72
Левицький М.О. 321
Левицький М.П. 5, 174, 312, 506
Левицький О. 20, 121, 127, 261, 268, 390, 416
Левицький О.І. 4, 21, 79, 80, 130, 134, 139, 197, 207, 222, 260, 280, 281, 300, 302, 313, 319, 372, 388, 465, 507, 510
Левицький О.М. 228
Левицький П. 386
Левицький С. 314
Левицький Ф. 466
Левицький Ф.І. 302
Левицький Ф.П. 311
Левицький-Леонович М. 89
Левицькі 315
Левицькі Валя і Льова 314
Левицькі І.Ф. та М.М. 314
Левін Е.Б. 97
Левін С. 622
Левіна А.С. 412
Левітан І.І. 534
Леві-Чівіта Т. 64, 108, 109
Левченко І. 503
Левченко Іван 425
Левченко М. 156
Левченко М.З. 29, 279, 280, 282
Левченко М.М. 270
Левченко М.Н. 430
Левчич 621
Левшаков В. 144
Лего Я. 510
Легонін В.О. 79
Ледеслі 329
Ледєнеєв П.Л. 255
Леконт де Ліль Чарль 187
Лелевель Й. 598
Лем С. 622
Леман А.І. 369
Лендепская Л.Д. 159, 162
Ленін В.І. 73, 80, 100, 140, 143, 144, 342, 452, 526
Ленський-Герасименко В.А. 214
Ленцов А. 143
Ленченко В. 622
Ленченко С.О. 622
Леонарді 113
Леонов О.А. 622
Леонова О.І. 412
Леонович М. 45
Леонтенко Д. 239
Леонтенко Д.Д. 238
Леонтій, архієпископ 76
Леонтій, єпископ 554
Леонтій Карпович 355
Леонтович В. 122, 150, 152, 404, 477
Леонтович В.Г. 205, 286, 580, 617
Леонтович В.М. 173, 403
Леонтович І. 228
Леонтович І.І. 385
Леонтович І.М. 201
Леонтович М.Д. 117, 142, 144, 304, 515, 516, 613
Леонтович О.В. 161, 222
Леонтович Ф. 463
Леонтович Ф.І. 651
Леонтович Ф.Н. 227
Леонтовський В.П. 546
Леонтьєв К. 523
Леонтьєв О.В. 393
Леонтьєв П.М. 523
Леонтьєвський З.Ф. 597

Лепкий Б.С. 174, 473
Лепковський 601
Лепковський Ю. 363
Лерман І.Ю. 161
Лермонтов М.Ю. 42, 177, 187, 199, 200, 202, 273, 349, 353, 377, 518, 550, 619, 628
Лернер Н. 352
Лесевич В.В. 315
Лесик В.В. 420
Лесин В. 418
Лескін 518
Лессінг Е. 113
Леус 31
Леціус І. 63, 288
Леціус І.О. 360
Лещенко А. 318
Лещинський Н. 53
Лєвачов В.О. 194
Лєсков 330
Лєсков А.М. 368
Лєсков М. 302
Либих 159
Лившиць М.І. 342
Лизогуб А. 93
Лизогуб І. 93, 223
Лизогуб Я. 373
Лилиев М. 508
Лимаренко О.Г. 284
Липарський В.Ф. 281
Липдфорс К.Я. 471
Линка Н.В. 101
Линниченко А. 562
Линниченко І.А. 41, 72, 197, 224, 270, 564, 638
Липпиченко Л. 397
Липпиченко П. 588
Липа І. 403, 473
Липа І.Л. 115, 118, 588
Липа Ю. 614
Липинська В.В. 592
Липинський В.К. 174, 588
Липинський І. 603
Липке Н.В. 580
Липперт 23
Липська Ю. 481
Липський 652
Липський В. 481
Липський В.І. 3, 85, 281, 448, 451, 454, 510
Лирин 516
Лисенко 158, 240, 467
Лисенко Г. 597
Лисенко Г.І. 611, 617
Лисенко І. 59, 618
Лисенко К. 296
Лисенко Л.І. 77
Лисенко М.В. 47, 128, 164, 165, 174, 233, 236, 237, 240, 273, 293, 310, 386, 456, 463, 470, 508, 512, 516, 557, 588, 643
Лисенко М.Т. 430
Лисенко О.В. 515
Лисенко О.М. 142, 145, 157, 238, 285, 527
Лисовский Р.А. 48
Лисовський Л. 494
Лисовський Л.Л. 494
Лисогір 647
Лисогорський Н. 106
Листов М.С. 254
Лисяпська Є.А. 648, 649
Литвак Б.Г. 265
Литвак Г.М. 5, 319–321, 323
Литвак М.І. 321
Литвин М. 612
Литвиненко 306
Литвиненко В.Г. 533, 536, 537, 539, 541
Литвиненко С.С. 471
Литвиненко Х.Д. 321, 323
Литвинов, підпоручик 137
Литвинов В.В. 352
Литвинов О. 640
Литвинова П.П. 430
Литвинцев 144
Литовченко І.С. 488
Литовченко Ю.З. 229
Лихарьова Н. 47
Лихачов Д.С. 101, 359, 379, 446, 448, 449, 488, 573, 579, 580, 620
Лихачов І.І. 168
Лихачов М.П. 52, 156, 448
Лихачова В.Д. 582
Лихнякевич А. 471
Лихота М.А. 248
Личков Л. 466
Личков Л.С. 72, 222, 370

Личкова 222
Ліберман О. 456
Лібкен Г.І. 75
Лівшиць Л.А. 213, 214
Лівшиць М.І. 344
Лівшиць М.Н. 482
Лідинов В. 460
Лідін В.Г. 411
Лідов О.П. 316, 317
Ліждвой М.П. 443
Лілеєв М.І. 317
Ліммер М.Б. 285
Лінден С. 17
Ліндстрем О.А. 183
Лінкевич В.П. 214
Лінкольн А. 116
Лінне К.-Д. 97
Лінцбург В. 330
Ліппоман Е.Й. 366
Лісовий В. 618
Лісовол В.І. 609
Лісовський Л. 141, 144
Лісовський Л.Л. 72, 143, 144
Лісовський Р.А. 48
Літинський Н.М. 98
Літке Ф.П. 459
Літошенко Л.Г. 536, 537
Літошенко Л.О. 536–538, 540, 541
Ліфшиць Д. 43
Ліфшиць Р.Я. 74, 75
Ліхно 96
Лічков Г.В. 354
Лобанов Д.І. 270
Лобанов-Ростовський І.Я. 223
Лобанов-Ростовський О.Б. 554
Лобанов-Ростовський О.Я. 398, 399
Лобанова-Ростовська К.І. 389
Лобач-Жученко Б. 611
Лобачевський Н.И. 60
Лобко-Лобановський А.М. 374
Лобода 122
Лобода А.М. 4, 5, 72, 172, 288, 324, 325, 354, 359, 393, 441, 450, 451
Лободовський М. 157, 292
Лободовський М.Ф. 293
Лобойкова В.В. 79
Лобочевський 512
Лованов М. 431
Ловецький П.Т. 430
Логвин Г. 534
Логвин Г.Н. 534, 536–541
Логвин Ю.Т. 57
Лоеб І. 98
Лоєк Є. 529, 530
Лозинський М. 465, 466
Лозієв П.М. 280, 281
Лозовий І. 612
Лойола Ігнатій 25
Локот Т. 288
Ломакин Г.Я. 516
Ломоносов М.В. 177, 181, 202, 334, 348, 355, 377, 380, 384, 626
Лонгинов М.Н. 45
Лонгфелло Г. 402
Лопата В.І. 621
Лопатинський 144
Лопатін В.Д. 579
Лопатникова Л.Є. 43
Лопухін А.П. 261
Лопухін П.В. 326
Лопухін П.П. 326
Лопухін-Демидов М.П. 326, 327
Лопухіна О.П. 326
Лопухіни-Демидови 6, 95, 326
Лоран А. 38
Лоренцо 329
Лорер І. 208
Лосєв М.І. 258
Лось М.П. 296
Лоський К.В. 471
Лоті П. 330
Лотоцкий А.И. 174
Лотоцький О. 122
Лотоцький О.Г. 130, 174, 327, 328
Лохвицький К.А. 58
Лубківський Р.М. 622
Луговий А. (Тихонов О.О.) 369, 370
Луговський О. 231
Лужницький К. 510
Лузан Л.К. 159
Лузанов Г. 425
Луї-Блан 310
Лука, архієпископ 613
Лукавецький Я. 612
Лукацкая Ф.К. 353
Лукашевич П. 21

Лукашевич П.А. 340, 384, 385
Лукашевич П.Я. 385, 386
Лукашов Г. 12
Лукашук А. 12
Лукич В. 281, 428
Лукич М. 562
Лукіан 167
Луків М.В. 405
Лукін Ю. 486
Луков В. 617
Лукомский Р.И. 355
Лукомський В.К. 359
Лукомський С.В. 355
Лукрецій Кар 186
Лук'яненко О.М. 275, 498, 499
Лук'яненко О.П. 622
Лук'яненко Я.М. 240
Лук'янов Л. 191
Лук'янов Ф. 122
Лук'янчук О.С. 655
Луначарський А.А. 617
Луневич И.В. 377
Лунц А. 98
Лупандін 256
Лупій О.В. 622
Лур'є А.І. 346
Лур'є І. 17
Лур'є І.С. 18
Лур'є Ш. 17
Лутінін С.Ф. 310
Луценко В. 421
Луценко І. 477
Луценко І.М. 589
Луцкий Б.Б. 219
Луццаті Л. 311
Лучинський М.Ф. 59
Лучицька К. 613
Лучицька М.І. 330
Лучицька М.В. 222, 330, 331
Лучицький 72, 184, 331, 603
Лучицький І.В. 5, 21, 26, 29, 65, 72, 106, 139, 148, 197, 221, 222, 294, 316, 319, 328, 330, 367, 384, 470, 561, 604
Лучицький І.С. 72
Лучицький М.І. 330
Лучицький М.В. 330
Лучко М.І. 136
Лучник 360
Лущик С.З. 99
Лысков И.П. 178
Львов А. 516
Львов Л. 209
Львов Н.А. 208
Любавський М.К. 633
Любанський Л. 53
Любарч О. 365
Любимов 309
Любинський В.Ю. 346
Любич-Касперская 490
Любич-Козицький С. 471
Любович М.М. 197, 331
Любович Н. 330
Любовский М. 71
Любомирська Ю. 43
Любомирський Г. 597
Любомирський Г.Л. 515
Любомирський К. 52
Любченко А.П. 242
Любченко М. 282
Любченко П.П. 308
Любенський 518
Людкевич С.П. 236, 237, 240
Людовік XIV 25
Люперсольський П.І. 41
Люсі 518
Лютер 25
Лютий І.Г. 429
Лютославський В. 238
Люшина О.І. 298
Лякішев С.Н. 254, 255
Ляскоронська К. 333
Ляскоронська К.Г. 332, 333
Ляскоронська О.Г. 333
Ляскоронський В.Г. 20, 40, 133, 139, 331, 332, 450, 510
Ляскоронський М.А. 371
Лятошинский Б.Н. 240
Ляховецький Б. 212
Ляховецький К. 164
Ляховецький М. 214
Ляховецький М.Б. 215, 256, 257
Ляшенко 325
Ляшенко В.І. 152
Ляшко М.М. 122
Лященко А.І. 136
Лященко З.Т. 335, 336

Лященко І.І. 335
Лященко П.І. 84, 336, 438
Лященко Т.І. 6, 106, 260, 333, 334, 335, 336

Мавродін В.В. 265
Магалот Гастано 22
Магнутьєва С.А. 69
Магура Є.С. 229
Маєвський Е. 52
Маєвський Й. 306
Мазепа І., гетьман 187, 320, 357, 373, 386, 388
Мазон А. 379, 448
Мазор М. 17
Мазорчук Б.Ф. 248
Мазох 331
Мазур В.О. 460
Мазур Л. 405
Мазуренко Д. 436
Мазуренко І.Д. 620
Мазурець І.П. 184
Мажуренко І. 122
Май Ф. 143
Майборода Г.І. 240
Майборода П.І. 622
Майбурова К.В. 238
Майдель С.А. 194
Майер Г. 52
Майер Э. 34
Майєр М. 602
Майков 135, 584
Майков А. 381
Майков А.М. 523
Майков Л.Г. 510
Майков Л.Н. 562
Майковський С. 644
Майский М. 81
Майський М.С. 145
Майфет Г. 468
Майфет Г.Й. 188, 429
Макаренко А. 124, 621
Макаренко М. 57
Макаренко Н.Е. 435
Макарій, єпископ 544
Макарій (Булгаков) 547
Макаров С.Й. 459
Макаров С.О. 460
Маккавейський М.К. 51, 275, 336
Маклаков В.А. 179
Маклей В. 600
Маковей О.С. 233
Маковенко М.Л. 430
Маковський 463
Маковський П. 493
Маковський Ю.М. 47
Макогон В.І. 338
Макогон О.Г. 337, 338
Максим Грек 195
Максим Исповедник 167
Максименко М. 585
Максименко М.М. 617
Максименко Ф.П. 352, 353, 359, 448, 454, 536, 537, 616
Максименко Ф.Ф. 649
Максимов В.М. 539, 541
Максимов Е.Д. 309
Максимов М.П. 499
Максимов О.А. 124
Максимов О.Г. 515
Максимов П.М. 498
Максимов-Слобожанін Є.Д. 308
Максимова-Меркель Е. 344
Максимович 19, 172, 302, 491
Максимович В. 22
Максимович Г. 24, 134
Максимович Г.Ф. 340
Максимович І. 562
Максимович М.В. 340
Максимович М.І. 331
Максимович М.О. 21, 93, 136, 137, 180, 184, 228, 270, 300, 338, 340, 384–386, 441, 444, 569, 627, 638
Максимович О.І. 339, 340
Максимович Т.А. 191
Максимович Ф.П. 37
Максимовичі 340
Максимовичі І.І. та О.В. 340
Максимовичі О.І. та Г.Ф. 340
Макученко І.С. 533
Макферсон К.А. 456
Мала 176
Малаков Г.В. 655
Маланюк Є.Ф. 614, 620, 622
Маланюки 80
Маланяк П. 157

Малахін О.Л. 99
Малахов М.Й. 79
Малаховський В.А. 342, 343
Малашев 135
Малашенко М. 388
Малашенко О.М. 530
Малашкин Л.Д. 516
Малая Л. 68
Малеєв 145
Малеїн О.І. 188
Малецька Є.П. 426
Малецька Т.І. 430
Малеча М.М. 341, 343, 344
Малеча С. 344
Малеча Ф.М. 342
Мали Вацлав 218
Малина М.К. 352
Малина Т.П. 380
Малинин В.М. 197, 275
Малинка О.Н. 325
Малиновська В. 604
Малиновська Є.І. 345
Малиновська М.О. 345
Малиновська О.І. 345
Малиновський І.О. 5, 72, 73, 344, 345, 360, 651, 652
Малицька К. 512
Малицький М.П. 592
Малицький М.Ф. 421
Малицький Ф.М. 420
Малишев В.І. 101, 351, 352, 359, 377, 379, 446, 448, 580
Малишева Д. 434
Малишевський І. 106
Малишевський І.І. 302
Малишевський І.М. 300
Малишев 169
Малишев Ю.В. 237
Малишко А.С. 320, 323, 421, 446, 609, 613, 619, 620, 622
Малінін В. 630
Малков Б.Г. 346
Малков В. 346
Малков В.М. 346
Малков Г.М. 345
Малкова 346
Малкови 346
Малорусс-Волинець 269
Маляревський І.В. 524
Мальдонадо 329
Малько М.А. 142
Мальо Гектор 117
Мальцев В. 548
Мальченко В. 620
Мамай 354
Мамонт Дальський 369
Мамонтов Я. 484, 485
Мамолицький Ю.Н. 498
Мамошецький Ю.Н. 498
Мамчур Ф.І. 617
Мандель В. 17
Мандельштам О.Е. 622
Мандерштерни, родина 209
Мандес М. 147
Манєв І. 257
Манжура І.І. 5, 346, 347
Манзон В.Д. 162, 163
Маніловський 515
Мано Г. 331
Манон В.Д. 158
Мант 146
Мануель 185
Мануйлов В.А. 412
Мануйлов В.М. 413
Манухін І. 346
Манучарова Н.Д. 486
Маньковська О. 51
Маньковський А.В. 412
Маньковський Б.А. 411, 412
Маньковські 51, 414
Моношко С. 516
Маргулін 19
Марек П. 17
Маресьєв О.П. 622
Марзукый 277
Марин Георгі 252
Маринович М.Ф. 412
Марін С.Н. 348
Маріпеско О.І. 622
Марія Жозефіна 598
Марія Казіміра 598
Марія Лещинська 598
Маркевич 374
Маркевич А. 41, 93, 366, 436, 639
Маркевич А.І. 195
Маркевич А.М. 266

Маркевич Г.Г. 174
Маркевич Д. 265, 266
Маркевич Д. та О. 265
Маркевич І. 265
Маркевич І.М. 374
Маркевич М. 93, 266
Маркевич М.А. 93, 94, 266, 340, 348, 366, 406
Маркевич Н.А. 265, 266
Маркевич О. 540
Маркевич О.І. 197
Маркевич С. 266
Марков А. 400
Марков А.А. 109
Марков Д.О. 642
Марков Е. 261
Марков І.К. 633
Марков П.Г. 265
Маркович 14, 117, 643
Маркович Б.О. 611
Маркович Г.І. 477
Маркович Д. 183, 588
Маркович Д.В. 282, 390, 403
Маркович М.А. 93
Маркович М.О. 86
Маркович М.П. 372
Маркович Н.А. 349
Маркович О. 85
Маркович О.М. 264, 593, 594
Маркович [ ].Р. 17
Маркович Я. 374, 593
Марковичі, поміщики 95, 373
Марковський М. 129, 130, 187
Марковський М.М. 222
Маркс К. 100, 607
Мармус В.В. 103, 104
Мармус М.В. 103, 104
Маркуша А.М. 251, 254, 255
Мартинов І.Г. 197
Мартинов М.Г. 510
Мартинов М.К. 652
Мартинович П. 385, 532, 535
Мартинович П.Д. 540
Мартинсон П. 319
Мартинсон Ф.А. 377
Мартос Б. 471
Мартос І. 93
Мартос С. 473
Мартынов А.Ф. 149
Мартюшев 168
Марухненко С.О. 388
Марцинюк П. 643
Марціал Марк Валерій 187, 465
Марченко В.В. 103, 104
Марченко Е.Р. 127
Марченко Н.М. 104
Марченко Н.П. 176
Маршак С. 17
Мар'яненко І.О. 403, 571
Мар'яненко О.П. 580
Масенко Т. 323
Масенко Т.Г. 449
Масенко Т.І. 428
Масиченко М. 515
Маслак В. 618
Маслій В. 613
Маслов В.І. 5, 347, 349–351, 353, 354, 360, 375, 377, 446, 448, 450, 633, 634
Маслов В.П. 270, 361, 362
Маслов М.В. 361, 362
Маслов М.М. 361, 363
Маслов П.М. 361, 362
Маслов С.І. 5, 100, 116, 225, 232, 275, 352, 353, 354, 355, 357, 359, 360, 361, 372, 377, 378, 379, 380, 381, 436, 444, 446, 450, 628, 631, 633, 634, 642
Маслов С.О. 567
Маслов Ю.С. 352, 353
Маслова Є. 454
Маслова О.М. 359
Маслова С.А. 361, 362
Маслови 6, 101, 357, 361, 362
Маслович В. 425
Масловський О. 640
Масляников В. 621
Масюк Д.М. 580
Массен 176
Масюк В.К. 622
Масюк П.А. 580, 582
Масютин Ю. 239
Матвеев А.А. 207
Матвєєв А. 336, 603
Матвєєв В. 500
Матвєєва М. 371
Матвійчук М.Ф. 448

Матейко К.І. 530
Матейко Я. 274
Матійко О. 615
Матко П.М. 617, 620
Матнівський М. 140
Матусевич В.В. 363
Матусевич С.В. 603
Матусовський М.Л. 622
Матушевська А. 151
Матушевський Б.Ф. 430
Матушевський О. 628
Матушевський Ф. 122, 384
Матушевський Ф.П. 174, 507
Матушевський Х.Ф. 629
Матушка А. 510
Матченко І.П. 523
Матюшин Г.Н. 575
Матюшенко П.Т. 222, 490
Матясяк І.М. 323
Махарадзе К.І. 622
Махаринський М.Й. 218
Махліп Я. 42
Махмудов Х.Х. 342, 343, 344
Махно Нестор 613
Махновець Є.Л. 610
Махновець Л.Є. 57, 232, 357, 359, 444, 612, 618, 620
Махновець О.В. 232
Маховер Й.М. 17
Махоніна І. 412
Мацай А.І. 349, 352
Мацієвич, капітан 250
Мацієвич К. 506
Мацієвич Л. 156, 261, 270, 302, 388
Мацієвич Л.М. 216, 251, 258, 304
Мацієвич Л.С. 415, 416
Мацкевич Г. 491
Мацько В.П. 655
Машелл Г.К. 600
Машкін Н.А. 457
Маяковський В.В. 142, 146, 369, 622
Медем 168
Меєрович В.Л. 530
Межаков М. 523
Меженко Ю.О. 188, 229, 359, 368, 419, 446, 448, 465, 477, 536, 537, 539
Межов В.И. 309
Мей Л.А. 149
Мей Л.О. 323
Мейер К.А. 340
Мейер Л. 363
Мейєр 331
Мейєр К.І. 481
Мейнандер М.А. 168
Мейтус Ю.С. 141, 144, 238, 240
Меламуд Л. 17
Меленевський Фл. 606
Мелех Г. 456
Мелешко-Малишкевич А. 52, 363
Мелешко-Малишкевич Л. 364
Мельгайль К.Є. 346
Мельгунов С.П. 439
Мельє 38
Мельник Б.М. 254
Мельник М.І. 59
Мельник О.П. 405
Мельник-Антопович К. 131
Мельник-Антонович К.М. 332
Мельников В.Т. 257
Мельников Л.М. 174
Мельников П.Г. 633
Мельников-Печерський П.І. 55, 270
Мельников-Разведенков М.Ф. 5, 165, 364
Мельниченко В. 620
Мельниченко И.П. 57
Мельничук А.С. 526
Мельничук П.П. 162
Мельничук Т. 613
Мельніковська О. 59
Мельхіседек (Значко-Яворський), архімандрит 301, 385, 386, 546
Мельян Л.О. 270
Мемри А. 35
Менглі-Гірей, хан 39, 44
Менделеєв Д.І. 158, 317, 523
Мендоза 329
Менчиц М.А. 557
Меньє Андре 368
Менькович П. 542
Меньшиков, князь 224
Меньшов Д.П. 436, 437
Меньшова М.Д. 435
Меос Е.І. 251, 254, 255, 256, 257, 258, 617
Мергель Е. 343
Мережка І.Х. 638

Мережковський Д. 518
Мержанов Д.В. 365
Мержанова А.М. 365
Мерзляков А.В. 412, 413
Мерзлякова-Бахтіна Г. 412
Мерінг Ф. 93
Меркель Е. 344
Мерлинг П.І. 168
Метлинський А. 120
Метлинський А.Л. 93
Метнер 329
Метьолкін А.І. 77
Мефодій, святий 328, 449, 509
Мец 412
Мешинський 596
Мещанінов І.І. 368
Мещерський В. 93
Мещерський М.О. 342
Мещеряков І.М. 338
Мещерякова 604
Мигура І.Д. 451
Миесниеке К. 205
Мизко М.Д. 259
Мизниченко К.К. 247, 248
Микитенко І.К. 379
Микитенко О.І. 405, 419, 538
Микиша Г.Ю. 286
Микиша М. 286
Микиша М.В. 284
Миклавець П. 562
Миклашевський Г.М. 588
Миклашевські 373
Микола, ієромонах 261
Микола I 271, 326, 397
Микола II 179, 288, 314, 603
Микола Петрович 232
Миколайчук І.В. 614
Миколенко Н.М. 248
Микульська Ф. 644
Милетич Л. 562
Миллер Вс. 128
Милорадович А. 263
Милорадович В. 384
Милорадович Г.А. 21
Милорадович Гр. 302, 388
Милорадович Г.О. 594
Милорадович Л.М. 90
Милорадович О.О. 266
Милютин Н.О. 301
Милютін К.А. 388
Милявська Г.Б. 468
Мимотін Д. 76
Минаєв 524
Минко В.П. 267, 285
Минько В.М. 238
Мирна М.Г. 553
Мирний Панас (Рудченко П.Я.) 172, 361, 425, 465, 467, 468, 512
Миролюбов В.С. 174
Мироненко В.Ф. 537
Мироненко І.М. 298
Мироненко М.Й. 298
Мироненко П.К. 298
Мирочник Б. 252
Мирочниченко В.М. 408
Мисаил, епископ 261
Мисевич І. 52
Мисик В.О. 188, 572
Митилин М.И. 489
Митмахер В. 437
Митрофан, єпископ 194
Митрофаній, єпископ 76
Митроцький М.В. 23
Митюков А.К. 652
Михаил, архістратиг 206
Михаїл, єпископ 261, 437
Михаїл, митрополит 51, 261
Михайленко А. 252
Михайленко Г. 248
Михайленко М. 479
Михайленко С. 362
Михайлів Ю.С. 268, 516
Михайло, архімандрит 76
Михайло, митрополит Київський 300
Михайло, митрополит Сербський 76
Михайло Павлович, великий князь 168
Михайлов 374
Михайлов Д.Д. 368
Михайлов Д.Н. 523
Михайлов Є.М. 79
Михайлов М.М. 237, 239
Михайлов М.П. 501
Михайлов О.О. 572, 573
Михайлов П. 257
Михайлов П.М. 251, 252, 254, 255, 257, 258
Михайлов П.Я. 254, 255

Михайлова Т.В. 486
Михайловский А.Г. 159
Михайловский В. 516
Михайловський В.Г. 636
Михалевич П.І. 557, 558
Михалевич Ф. 557
Михальська 126
Михальчук К. 113, 139
Михальчук К.П. 47, 557
Михальчук Т. 515, 553
Мицик В. 530
Мицик Ю. 620
Мицик Ю.А. 620
Міка Є.І. 562
Мікешин М. 428
Міклашевський 326
Міклашевський А.С. 264
Міклашевський М. 90, 262
Міклашевський М.П. 223
Міклашевський П. 12
Мікоян А.І. 216
Мікульський А. 644
Мілашевич В.С. 346
Мілєєв Д.В. 593
Мілковський З. 364
Мілларчук-Войтовський Г.Я. 530
Міллер В.Ф. 281
Міллер Д. 30
Міллер І. 265
Міллер О. 424
Міллер О.Ф. 523
Мілль П'єр 369
Мілованов 531
Мілованов В.П. 413
Міловук М. 38
Мільнер М. 17
Мільтон Джон 297
Мілюков О. 523
Мілютін Д.С. 169
Міляєва Л.С. 536, 537, 539, 540
Мінакова О.М. 536, 537
Мінич Г.П. 594
Мінін А.Н. 495
Мінкевич 570
Міндадзе Б. 611
Мінорський В.Ф. 281
Мінтенко М.Д. 99
Міодушевський Адам 366
Міодушевський А.Й. 366
Міодушевський Антоній 366
Міодушевський О.І. 366
Міодушевський О.Й. 5, 365, 366
Мірбо Октав 113
Мірза-Авакянц 426
Міртов П.О. 201
Місюра-Вердоні В.Ю. 342
Міттаг-Леффлер М.-Г. 63
Мітюков А.К. 493
Міхалков С.В. 411
Міхельсон О. 31
Міхієвич Й. 397
Міхновський М. 122
Міховський Ю. 422
Міцкевич А. 189, 291, 348, 461, 549
Міцкевич В. 52
Мішин П. 336
Мішківська 394
Міщенко І. 208
Міщенко І.Ф. 282
Міщенко Ф.Г. 197
Міяковський (Міяківський) В.В. 4, 20, 173, 188, 432
Міятович А.І. 556
Млечко С. 364
Мова В.С. 474
Мовчан В.А. 161
Мовчан Є.Х. 320, 323
Мовчановський П.М. 353
Могила Петро 354, 442, 444
Могилевцев С.С. 606
Могильницький А.Л. 622
Могилянська Л.М. 413, 418
Могилянська М.Н. 367
Могилянська О.М. 368
Могилянський А. 106
Могилянський А.П. 126
Могилянський Арсеній, митрополит 105
Могилянський М. 174
Могилянський М.М. 130, 188, 366, 368, 370, 461, 465, 497, 550
Могилянський О.П. 367, 368, 369, 412
Могилянцев С.С. 606
Могитич І.Р. 535
Могульський М. 174
Могутнов Г.Ф. 342
Модестов В.І. 197

Модзалевська К. 373
Модзалевська Н.Л. 373
Модзалевська О.Є. 373
Модзалевська О.І. 373
Модзалевська О.Л. 373
Модзалевський 352, 374
Модзалевський Б.Л. 314, 332, 352, 367
Модзалевський В.Л. 5, 29, 41, 46, 77, 134, 151, 179, 207, 281, 314, 315, 333, 371, 372, 374, 384, 465, 507, 519, 587, 592
Модзалевський К. 373
Модзалевський Л.Б. 352, 379
Модзалевський Л.Н. 374
Модзалевські 371, 372
Моем Сомерсет 611
Можайський А.Ф. 250
Можайський Н. 194
Можайський О.Ф. 212, 251
Мозгова А. 234
Мозонсон 98
Моисеев В.А. 212, 215
Моісеєв О.І. 546
Моісеєва Г.М. 379, 380, 448
Моісеєнко А. 342
Молнар М. 229
Мокосевич В. 156
Мокрицкий П. 149
Мокрицкий П.А. 161
Мокрієвичі 373
Мокроус П. 539
Молинари 26
Молоткова А.К. 510
Молотковський Г.Х. 163
Молчанов С.В. 161
Молчановський М.В. 315
Молчановський Н.В. 222, 224
Молчановський П.М. 353
Молявко І.І. 499
Моляка І. 331
Мольдерф П.Д. 161
Мольєр Жан Батіст 113, 150, 466, 478
Монахов Н.В. 84
Моноєнко М.Ф. 45
Монтель П. 109
Мончаловський Й.А. 275, 642, 643
Моравська О.П. 222
Моравський С.П. 222
Морачевський П. 282
Морачинська М. 601
Моргуліс З.Г. 173, 390
Мордвинов, адмірал 209
Мордвинов М.С. 195, 196
Мордовцев Д.Л. (Мордовець) 111, 121, 136, 269, 270, 375, 557, 594
Мордухай-Болтовський Д.Д. 63
Моріан де 596
Мороз 68
Мороз А.І. 468
Мороз Г. 364
Мороз М.Н. 267, 268
Мороз О.Н. 420
Мороз Т.І. 248
Мороз-Стрілець Т.М. 14, 267, 617, 618
Морозенко Д. 388
Морозов М.О. 11
Морозов С. 467
Морозов Ф.М. 450
Мороко В.О. 254, 255, 258
Морфіль 316
Мосійчук Д. 629
Мосін О.Г. 140
Москаленко С.Ф. 601
Москалець В.К. 285
Москаль Микита 123
Москвін І.М. 571
Мосолов І.Є. 214, 251, 254, 255
Мостова Г.С. 103
Моторний О. 420
Мохначук С.С. 459
Мочульський М.М. 643
Мочульський О.М. 546
Мошев 31
Мощенко К.В. 47
Мстиславський С.Д. 122
Музика Я.Л. 533, 536, 537, 540, 541
Музиченко А. 288
Музиченко О.Ф. 136, 466, 588
Музичка А. 188
Мукалов 222
Муллови В. та Л. 346
Мур Томас 348
Муравйов 570
Муравйов М. 169
Муравйов Н. 194
Муравйов-Апостол І.М. 208

Муравйови-Апостоли 209
Муратов А.А. 346
Муратов А.І. 620
Муратова К.Д. 411
Мурженко Л. 412
Мурзакевич М. 386
Муриссон 144
Муріна О.Б. 99
Мурінець 428
Мусатова-Кульженко К. 456
Мусієнко П.Н. 486, 489, 537, 539, 540
Мусин-Пушкин А.И. 356
Мусін-Пушкін А.А. 41
Мусоргський 142
Муха М.К. 486, 622
Мухін М.К. 633
Мушкетик Ю. 57
Мэн С.А. 634
Мякотін 222
Мякотін В. 174, 279
Мякотін В.О. 222, 384
Мясковський Ю. 364
М'ясоєдов В. 592
М'ясоєдов Г.Г. 393, 411
Мятік К. 103, 104

Навоєва О. 412
Навроцкий А.А. 388
Навроцький О. 550
Навроцький О.О. 270
Нагай В.Г. 488
Нагоренко Ю.І. 467
Нагурський Я. 251
Надгризовська Г. 483
Надгризовська Т.К. 483
Надеждин А. 163
Наджяловський 364
Надисмі Н. 467
Надкоронська Г.Г. 606
Надсон 381, 481
Надсон С. 406
Надсон С.Я. 353
Надхін Г. 291
Нажиб Аль Хаддад 218
Назаревський М.А. 352
Назаревський О.А. 4, 5, 100, 101, 222, 225, 275, 333, 349, 350, 352, 357, 376–378, 380, 381, 443, 444, 447, 448, 450
Назаревський О.О. 573
Назаренко Ю.І. 232, 285, 405, 420, 468
Назарій, архієпископ 106
Назарій, митрополит 261
Назимов 462
Найтс 38
Найюаум А. 98
Накорняков Н.Н. 122
Наливайко Северин 122, 123
Намаціан Рутілій Клавдій 187
Наній С.П. 5, 381
Наполеон 71, 209, 223, 571
Наппельбаум І.М. 99
Нарбут Г.І. 372, 451, 486, 533, 534, 540, 614
Наріжний К.Г. 617
Наркевич М.Ф. 197
Нартов 597
Наставін В. 299
Натазон В. 17
Науменко В.П. 29, 47, 70, 73, 86, 122, 124, 183, 197, 281, 382, 383, 385, 399, 416, 465, 505
Науменко П. 425
Науменко П.О. 385, 386, 387
Наумов К., єпископ 544
Наумова Л.П. 424
Нахабін В.М. 238, 285
Нахімов, адмірал 120
Небаба Д.В. 371
Небесский В. 507
Неборячко Ф.М. 420
Неверлі М. 530
Неволин П.И. 370
Неволін К.О. 386
Невський О. 56
Негалевский В. 376
Негеловський Ю.О. 539
Негода М.Т. 617
Недашківська Г.Ф. 285
Недзвідський А.В. 229
Неділько Г. 419
Недоля Л. 81
Недоля Ю. 643
Недужа М. 428
Недужа М.М. 429
Незнамов П.О. 136
Нейгауз Г. 620
Некачало М.К. 205
Некипелов В.О. 412, 413

Неклюдов Н.А. 227
Некрасов М. 177, 527, 606
Некрасов Ф. 436
Некрашевич І. 225
Нектарій, ієромонах 336
Нельговський Ю.А. 486
Неман Й.Г. 212
Немеровський Л.Г. 389
Немеровський М.Л. 389
Немоловський П.І. 506
Ненадкевич Є.О. 229
Неселовський Р. 403
Несецький К. 262, 624
Нестеров М.В. 261
Нестеров П. 257
Нестеров П.М. 216, 251
Нестеров П.Н. 250
Нестерова К.Д. 488
Нестерова М.П. 254, 255, 257
Несторович М.М. 63
Нехода І.І. 240
Нечаєв О.М. 368
Нечипоренко І. 183
Нечипоренко М.М. 119
Нечипоренко П.І. 422
Нечипоренко С.Г. 487, 488
Нечуй-Левицький І.С. 115, 116, 130, 176, 184, 302, 366, 416, 477, 505, 506, 517, 588, 589, 621, 622
Нєдєльський В.Ф. 603
Нєдєльський С., протоієрей 51
Нєчкіна М. 265
Нижник С. 122
Никанор, архімандрит 270
Никанор, єпископ 424
Никитин 558
Никодим 336
Никодим, соборний ієромонах 594
Никодим Стародубский, инок 106
Никодим, єпископ 335
Николаев Н.И. 583, 584
Николаевский М. 143
Николай, иеромонах 261
Никольськая А.Б. 449
Никольский С.В. 546
Нил Э.В. 34, 37, 38
Нитка 50
Ничипоренко І.І. 93, 510
Ничник С. 122
Нищинский П.И. 270, 516
Нігівська А. 380
Нідерле Л.Г. 562
Нідман Є. 194
Ніженець А.М. 447–449
Нізамі 276, 277, 278
Нікітін 558, 628
Нікітін В.О. 306
Нікітін М.Н. 519
Нікітін П. 326, 562
Нікітіна (Жандр) В.М. 77
Нікітіна Є.Ф. 310, 413
Нікітіна Л.Г. 337
Нікіфоров 24
Ніковський А. 403, 477
Ніковський А.В. 130, 174, 389, 391, 588, 592
Ніколадзе Б.Г. 247
Ніколаєв А.А. 43
Ніколаєв В.І. 255
Ніколаєв В.О. 394
Ніколаєв Л. 456
Ніколаєва К.В. 411, 414
Ніколаєвська Н.Г. 11
Ніколаєнко 481
Ніколайчик Ф.Д. 79, 302, 388
Нікольська 496
Нікольський А.А. 261
Нікольський А.В. 4
Нікольський Б. 523
Нікольський М. 555
Нікольський М.В. 395
Нікольський П.О. 336
Нікулін Л.В. 146
Ніл В. 311
Німейер О. 575
Німченко О. 390
Ніна, дочка Грузинського О.С. 126
Нісембіум С. 98
Ніцше Ф. 522
Нічик М.В. 161
Новакович С. 562
Новиков И. 410
Новиков Ф.А. 643
Новикова О.Д. 580
Новикова-Принц М.М. 412
Новицкая М.А. 486

Новицька М.О. 448, 450, 537, 539
Новицька М.С. 396
Новицький В. 129
Новицький В.В. 156
Новицький Даніель 397
Новицький І. 93, 384, 386
Новицький Ізідор 397
Новицький І.М. 396
Новицький І.О. 397
Новицький І.П. 222, 388
Новицький К.П. 308
Новицький М. 152, 183
Новицький Марк 397
Новицький М.М. 367, 394
Новицький Н. 397
Новицький О. 592
Новицький Олександр 397
Новицький Олексій 203
Новицький О.М. 285, 396, 397, 449
Новицький О.П. 4, 5, 30, 47, 130, 192, 281, 314, 326, 332, 391, 392, 416, 451
Новицький Я. 22
Новицький Я.П. 4, 21, 397, 398
Новицькі 51, 396, 397, 400
Новиченко А. 467
Новиченко Л.М. 229, 405
Новіков В.Б. 413
Новіков М.М. 281
Новопашенний А. 562
Новоскольцев 634
Нонна 176
Норден О.П. 62, 63
Норцов П.М. 238
Нос (Ніс) С.Д. 270, 594
Носач П.В. 321, 322, 323, 622
Носачевська Н. 389
Носов А.З. 174
Носов С.Н. 265
Носова І.М. 536, 537
Ностельбах 601
Нотбек 606
Нуайме М. 218, 219
Нудненко І. 282
Нудьга Г.А. 448
Ньютон 407

Обер Ж. 595
Обер Н. 595, 596
Обер Р. 595, 596
Обертинський К.С. 247
Обертюр Р. 600
Обідний М.Ю. 479
Обнорський С.П. 368, 572, 573
Обознянський П. 147
Оболенська Д.Д. 135
Оболенський 89
Оболенцев П.Ф. 536, 537, 538, 539
Обревко Л. 252
Обручев 184
Обручев К. 183
Обухова-Вошгалинська 364
Обуховський В. 281
Обручов 184
Овдієнко М. 466
Овдієнко О.М. 573
Овен 310
Овечкін С.К. 161
Овідій Публій Назон 137, 177, 187
Овсяницький А.О. 620
Овсянников Б.О. 161
Овсянникова Л.Б. 413
Овчаренко Д.П. 12
Овчинський З. 98
Огановський Н.П. 439
Огарьов 353
Огарьов М.О. 169
Огарьов Н.П. 349, 641
Огильви Є. 604
Огієвська І.В. 537
Огієвський І.В. 246
Огієвський П. 594
Огієнко І.І. 116, 281, 352, 356, 359,514
Огінський Г. 622
Оглоблін 30
Оглоблін Д.О. 429
Оглоблін М.М. 302, 388
Оглоблін М.Я. 373
Оглоблін О.П. 359, 437
Оголовець В.С. 352
Огоновський О. 428
Огородников П. 523
Огранович С.М. 536, 537
Огульчанський О.Я. 580
Ода-Васильєва К.В. 218
Одарченко І.С. 617, 622
Одарченко П.В. 429

Одинець А.Е. 364
Одинець Г. 308
Одоєвський В. 611
Одоєвський В.Ф. 395
Одоєвський О.І. 187
Одрехівський В.П. 322
Ожга С.Г. 322
Ожевский А. 318
Ожешко Е. 148
Озерський 72
Окинчевич М.Г. 430
Околітенко Н.І. 430
Окс М.М. 352
Оксман Р. 603
Оксман Ю.Г. 352, 611
Окуневський Я. 155
Окунь І.С. 17
Олевиг А.О. 43
Олейнікова 68
Олександр I 71, 169, 171, 195, 208, 209, 271, 319
Олександр II 440
Олександр III 65, 424
Олександр, єпископ Ковенський 76
Олександр, єпископ Литовський 424
Олександр Захарович 201
Олександр Михайлович, великий князь 258
Олександр Невський, князь 56
Олександра Петрівна, велика княгиня 300, 424
Олексієв Р.І. 536, 537
Олексієнко І. 468
Олексій 478
Олексій, єпископ 51
Олексій, ієромонах 335
Олексій Михайлович, цар 196
Олексік Р.І. 541
Олена Борисівна 98
Олена Іванівна, дружина С.В. Капніста 209
Олесь Олександр (Кандиба О.І.) 5, 103, 121, 130, 140, 186, 320, 381, 390, 401, 403, 418, 428, 465, 466, 506, 512, 528
Олеша Ю.К. 413
Олицька К.Л. 530
Олізак К. 601
Олізар Г. 220, 597
Олійник А.А. 418
Олійник Б.І. 620
Олійник В.У. 285, 448
Олійник І.Я. 419, 617
Олійник О.А. 421
Олійник С. 405
Олійник С.І. 286
Ольга 432
Ольга, княгиня 56, 344
Ольденбург С. 316
Ольденбург С.Ф. 281
Ольжич О.О. (Кандиба О.О) 614
Ольней О.Н. (Цехівська В.М.) 370
Ольховський І.М. 362, 363
Ольховський П.М. 439
Ольшамовський І.Ф. 194
Омар Ібн-Аль-Фарид 277
Омельченки 405
Омельченко А.П. 405
Омельченко В.Д. 539
Омельченко В.М. 468
Омельченко Г. 306
Омельченко Є.О. 405
Омельченко П.О. 81, 404, 406
Омельяненко М.К. 582
Онацький Д.Г. 372, 373
Онацький Є.Д. 406
Онгуков О.К. 603, 604
Онгукова Є. 604
Онищенко Ф.Г. 502
Оніщук А. 310
Онуфрієнко В. 50
Опочинин В. 219
Опферман А.К. 562
Оранська Н. 430
Оранський Ф. 523
Оранський Ю.М. 430
Орбинський Р.В. 523
Орел К. 308
Ор'єв О.І. 413
Орєшніков О.В. 47, 394, 395
Орищенко І.Г. 197
Орлик Пилип, гетьман 70, 184, 357, 613, 621
Орлов В. 500
Орлов Г. 143
Орлов Е.И. 316

Орлов І.М. 75
Орлов М.М. 359
Орлов М.Х. 62
Орлов О. 326
Орлов С.М. 572
Орловский Н.И. 160
Орловский П. 394
Орловський К. 194
Орловський С. 176
Орнатський І.Є. 79
Оршанський М. 98
Осадчий 385
Осадчий Є.О. 222
Осадчий М.Г. 103, 104
Осадчий Т.І. 438
Осика Л. 57
Осинская Л.А. 162
Осипенкова А. 617
Осипов 277
Осипов А.М. 79
Осипова М. 31, 604
Осляк І. 418
Ососкови 450
Оссіан-Макферсон 348
Оссолінські 123
Оссон Б. 97
Остапчук В.Я. 72
Остапчук О.П. 161
Осташевський І. 52
Остен-Сакен 169, 194
Остен-Сакен К.І. 93
Остер 596
Остранін Яцко 371
Островский В. 504
Островский В.П. 643
Островська Л.М. 580
Островський 348, 518
Островський Л.В. 580, 582
Островський М.О. 157, 622
Островський О.М. 284
Островський П.А. 238
Острогорська А.М. 451
Острогорський 119
Остроградський В.І. 408, 409
Остроградський Г. 407
Остроградський М.В. 5, 407, 408
Остроградський М.В., онук М.В. Остроградського 408
Остроумов П. 546
Остроумов С.Г. 336
Острянин, гетьман 371
Острянські 44
Осьмак Кирил 615
Осьмачка Тодось 268, 426, 609, 614, 615, 620
Отамановський В.Д. 57
Откаленко М.П. 459
Отомановський 281
Отраковська З.В. 381
Отраковський В.М. 376, 380, 381
Отто-Прокофьева Ю. 144
Оттон І. 360
Оуен 310
Оцен Роберт 310
Охріменко 142
Охріменко І.С. 488
Охріменко М.Л. 526
Охріменко П.П. 419, 448
Очеретний В. 622
Ошанін Л. 143

Павел Петрович, цесаревич 195
Павленко В. 139
Павленко Л.В. 368
Павленко П.М. 405
Павленко С. 585
Павлик М. 292, 417, 427
Павлик М.І. 281, 588, 642
Павличко Д. 419, 620
Павлишин С.С. 238
Павлій П.Д. 322, 447, 448
Павло І 137
Павло, єпископ 424
Павло, митрополит 544
Павлов І.В. 524
Павлов І.М. 541
Павлов І.П. 523
Павлов К.Ф. 201
Павлов П.В. 197
Павлов Ф.А. 37
Павлова З. 419
Павлович М. 527
Павлович С.К. 546
Павловский Ф.А. 33
Павловська 141
Павловський 512

Павловський А. 364
Павловський Є.Н. 580
Павловський І.Ф. 139, 314, 546, 554, 560
Павловський М.І. 515
Павловський О. 425
Павловський О.П. 425
Павлуцький Г.Г. 333
Павлюкова В.В. 377
Павлюченко В.У. 213
Падалка І. 534, 619
Падалка І.А. 617
Падалка І.І. 540
Падалка Л. 116
Падалка Л.В. 47, 477, 588
Падалка Н.К. 619
Падалка П.К. 468
Падалко Л. 384
Падревский К. 143
Падува Й. 53
Падура Т. 474
Паисий, архимандрит 66
Пактовський Л.Ф. 238
Пакуль Н.К. 403
Палагіна В.В. 342
Паламарчук М.В. 465
Палечек О. 495
Палій Семен 44, 320, 323
Палімпсестов І.У. 270
Паліцин П. 502
Палладін О.В. 101, 161
Пальмов І. 510
Пальмов Н. 51
Пальмов Н.Н. 562
Панаєв Л.А. 640
Панаєва-Карцева А. 143
Панасенко С.В. 152
Панасенко С.М. 247
Панєєв С.І. 495
Панін В.Н. 65
Панківський К.Ф. 174
Панов В. 530
Пантелєєв Г. 524
Панч П.Й. 14, 145, 188, 205, 284, 322, 367, 419, 426, 428, 477, 530, 622
Панченко 310, 516
Панченко В. 384
Панченко М. 81
Панченко М.Ю. 403
Паньківський К. 115
Папанін І.Д. 254, 255, 622
Папахристов С.С. 197
Папачек П. 510
Папенгутт Ф. 600
Папкевич П.Г. 589
Папкевич Т.П. 589
Папкевичі 589
Папроцький Б. 599
Параджанов С.І. 620
Парамонов С.Я. 580
Парве Ральф 321
Парен 279
Парійський Є. 246
Парменов І.С. 84
Партенио 369
Парфеній, єпископ 553
Парфеній (Левицький), архієпископ 314
Парфенюк Е. 620
Парфилов Я. 144
Пархоменко 455
Пархоменко В. 28
Пархоменко В.А. 214
Пархоменко В.О. 416
Пархоменко М. 420
Пархоменко М.Л. 163
Пасечний 216
Пастернак Б.Л. 622
Пастух Б.В. 468
Пата Й. 510
Патер А.О. 508
Патера А. 562
Патон М.О. 194
Паторжинський І.С. 570
Пауліно М. 600
Паустовський К.Г. 413, 527, 578, 580
Пауччі 171
Пахалович А.М. 285
Пахалович М.О. 285
Пахаревський 512
Пахаревський Л. 157
Пахаревський Л.А. 557
Пахотін А.Г. 403
Пахучий О.О. 285
Паціорський 227
Пачовський В. 403
Пашенна В.М. 571
Пашинківська О.К. 403

Пашко А. 322
Пашко А.Є. 238
Пашков В.К. 635
Пашковська А.Г. 488
Пащенко В.А. 292
Пащенко В.М. 474
Пащенко О.С. 541
Пащенко П.П. 617
Певницкий В.П. 545
Педа П. 308
Педаєв Д.К. 496
Пейрон Е. 600
Пейсахзон Л.Б. 82
Пекарський Т.Ю. 364
Пекліс М.С. 590
Пелехін П.П. 588
Пелікан В.В. 570
Пентковський Я. 644
Первенцева О. 479
Первова Ю.О. 410, 411, 412, 414
Первова-Леонтович О.К. 412
Первови 414
Первови О.К. і О.В. 411
Первови-Маньковські 412
Первольф О.О. 270
Первомайський Л.О. 621
Первомайський Л.С. 419, 421, 530
Перебендя 427
Перебендя О. 122
Передерій В.П. 68
Перепелюк В.М. 320, 321, 323, 451
Перетц А. 223
Перетц В.М. 30, 47, 73, 115, 116, 129, 139, 174, 179, 183, 197, 225, 261, 266, 275, 281, 288, 308, 325, 326, 352–354, 357, 359, 360, 367, 377, 379, 380, 381, 394, 416, 447–450, 465, 510, 562, 572, 625, 627, 628
Перетци, родина 326
Перетяткович Б.Г. 392, 394
Перец 16
Переяткевич В. 645
Пернерсторфер Е. 113
Персидський Я.Я. 491
Перунов О.А. 238
Перфецкий Е.Ю. 128
Перфецький Є. 281
Перфільова В.У. 331
Песоцький С. 416
Песоцький С.О. 546
Песчанский А.И. 636
Петер 598
Петерсон Р. 496
Петкевич С. 530
Петко П. 252
Петков П. 257
Петкович А. 364
Петленко О.Д. 428
Петлюра С.В. 174, 234, 390, 506, 614, 615
Петляков В.М. 216
Петражицький Л. 463
Петраков М.Г. 169
Петрашевич Г. 530
Петренко М.Є. 469
Петренко М.З. 486
Петренко С. 337
Петри Эгон 140
Петрик 479
Петрицький А.Г. 205, 433, 534
Петро I 96, 107, 196, 202, 297, 313, 318, 374, 434, 463, 549, 605
Петро II 89
Петро Григорович 636
Петро Платонович (монах Маркіян) 442
Петров 289, 642
Петров, генерал 482
Петров, полковник 431
Петров А. 273, 562
Петров А.М. 139
Петров В. 58, 324
Петров В.М. 198
Петров В.П. 57, 59, 448, 621
Петров Г.Т. 468, 536, 537, 541
Петров І. 51
Петров М. 183, 314
Петров М.І. 4, 6, 21, 29, 47, 52, 72, 105, 106, 130, 134, 156, 167, 207, 260, 261, 270, 275, 289, 300, 302, 325, 335, 336, 356, 361, 384, 393, 414, 417, 521, 546, 561
Петров Н. 524
Петров Н.І. 356
Петров Н.Н. 364
Петров О.С. 611
Петров С.Й. 607
Петров С.О. 357

Петров С.С. 618
Петров Ф.В. 338
Петров Ф.М. 281
Петров Ф.Н. 282
Петров Ю.Л. 337
Петрова О.В. 196, 198
Петрова Р. 255
Петрова-Петкова В. 255, 258
Петрови 198
Петровський В.Л. 323
Петровський В.Ф. 254, 255
Петровський М.Н. 84
Петровський О.П. 298
Петропавловська З.С. 43
Петросян Г.М. 413
Петросян Г.П. 412
Петрунь Ф.О. 333
Петрусенко О. 570
Петрушевська Є. 222
Перушевський Б.М. 72
Петрушевський Д. 367, 436
Петрушевський Д.М. 120, 222, 331
Петряєв Є.Д. 410, 411, 412
Пєсков В.М. 338
Пєшков 403
Пиворчук О.Х. 216
Пиккар Огюст 215
Пилипенко 428
Пилипович М. 156
Пилипченко С. 634
Пилип'юк В. 622
Пильчиков Д.П. 153
Пимоненко М.К. 394, 540
Пипін О.М. 29, 137, 353
Пирогов Г.С. 142
Пирогов М.І. 565, 566, 634
Пирогов Н.І. 396
Писарев Д.І. 185, 438
Писарев Є. 261
Писаревський Л.З. 218
Писаревський П. 549
Писаревський С. 425, 549
Писаренко В. 246
Писаренко В.І. 247, 248
Писаренко Г.С. 214
Писарєв М.В. 259, 261
Писемський 522
Писемський Г.Ф. 333
Питирим, митрополит 261
Пихто Д.І. 495
Пичета О.П. 552
Пишнов В.С. 254, 255
Пишнова Т.М. 11
Піаніда Б.М. 246, 530
Півницький 261
Півницький М. 597
Півторадні В.І. 285, 417, 421, 530
Півторак Ф.З. 205
Підгаєць С. 83
Підгорний К.М. 333
Підгородецький В.В. 103, 104
Підгородецький І. 103
Піддубний І.М. 611
Піддубний М.М. 611
Підласова М.В. 238
Підмогильний 366, 426
Підмогильний В. 466
Підмогильний В.П. 188, 433
Підоплічко І.Г. 338
Підпалов Г. 333
Пієвська І.Л. 104
Піксанов М.К. 174, 359
Пільгук В.Т. 405
Пільгук І.І. 404, 420, 448
Пільгук Н.І. 405
Піменова Е. 119
Піменова Є. 176
Піпевич 146
Пінчук Г.П. 247
Пінчук С.П. 418
Піскорська З.З. 222
Піскорський В.К. 70, 197, 222, 352
Піскорський К. 330
Піскорський К.В. 222
Пістун М.Д. 459
Піхно Д.І. 493
Пічета В.І. 84
Пксанов М.К. 379
Платєєв П.М. 38
Плато І. 98
Платон 202, 553
Платон, архієпископ Ризький 76
Платон (Городецький М.І.), митрополит 300, 422–424, 546
Платонов В.П. 655
Платонов С.Ф. 12, 143, 197, 333

Плачинда С.П. 430, 618
Плевако В.С. 430
Плевако Є.В. 426, 427
Плевако М.А. 4, 118, 165, 174, 187, 188, 390, 424, 430, 557
Плевако О.А. 426, 429, 430, 579, 580, 581, 582
Плевако П.А. 430
Плевако С. 119
Плевако Ю.М. 426
Плейер 217
Плещеєв О.М. 149, 331
Плєшко І. 222
Плисецький М.М. 322, 443
Плоткін І.Д. 240
Плотнір Ф.М. 468
Плохій Є.Т. 471
Плужник Є. 421
Плужник Є.П. 367
Плунєв М. 594
Плющ Г.М. 430
Плющ П.П. 232, 352, 380
Плякін 68
Пляскоўський С. 364
Плятер В. 364
Плятери 503
Побєдоносцев К.П. 424
Побідаш В.К. 526
Погодин А.Л. 508
Погодін 224
Погодін М.П. 94, 270, 386
Погодін П.Г. 194
Погосський Е.І. 255, 257
Погребенник Ф.П. 530, 615, 619
Погребов Н. 498
Подвисоцький 336
Подгаєцький С. 156
Подгорний В. 310
Подгорнов В.В. 215
Подгорський В.В. 194
Подільський В.А. 468
Подлазний П. 169
Подласова М.В. 513, 515
Подоляка І. 340
Подолинський С. 616
Подолинський С.Н. 607
Подолинський С.С. 607
Подолянка Д. 188
Подрайський В.О. 331
Позднеев А.В. 377
Позднєєв О.В. 448
Поздняков Г. 169
Позен-Балліна Л.П. 37, 38
Познанська М. 42
Познанський 310, 601
Познанський Б. 384
Познанський Б.С. 20, 302
Познанський С. 98
Позняк М.Д. 4, 431, 432
Позняков В. 115
Позняков С.І. 121
Познякова Л.І. 430
Познякови П.Ф. та М.Й. 115
Покровский 406, 545
Покровский А.И. 40, 562
Покровский И. 545
Покровський 261
Покровський В. 370
Покровський М. 524
Покровський М.В. 416
Покровський М.Г. 24
Покровський М.М. 633
Покровський О.І. 333, 367
Покровські 414
Полежаев А.И. 352
Полек В.Т. 468
Полетаєв О.О. 255
Полетика Г.А. 406
Полетика О.І. 397
Полетики 373
Полєнов В.Д. 534
Палийчук Б. 257
Полікарпов М.М. 216
Політов В. 614
Поліщук Б. 404, 405
Поліщук В.Л. 188, 429, 432, 433
Поліщук К. 157, 466
Поліщук К.Л. 157
Поліщук Л. 433
Полковський Г.Ф. 537, 541
Половцева К.М. 126
Полонська В.К. 499
Полонська-Василенко Н.Д. 5, 23, 24, 29, 72, 359, 433–436
Полонський Л. 178
Полонський Я. 428, 524

Полонський Я.П. 203, 524
Полтавський Л.З. 47
Полуботок П., гетьман 89
Полусмакова Л. (Яковлева) 428
Полухін Ф. 500
Полуянська Н.М. 573
Полферова Ю.І. 238
Полфьоров Я.Я. 143
Поляков І.М. 412
Поляков І.Т. 270
Поляков Н. 152
Поляков П. 494
Поляковська Л.І. 214
Полянкер Г.Й. 530
Полянкер О.Г. 214
Польковський 601
Польова Г.С. 247
Помяловський І. 562
Помяловський І.В. 29
Пономаренко Л.А. 59, 380, 655
Пономарьов Є.О. 169
Пономарьов І.Ф. 63
Пономарьов П. 630
Пономарьов С.І. 197, 340
Понятенко П. 152, 516
Понятовський С. 598
Понятовський Ю. 598
Попадич Ф. 141, 144
Попадюк З.П. 103
Попейко І. 170
Попель О. 156, 515
Попель С.Д. 536
Попельницький О.З. 438, 439
Попельницькі 439
Попенченко К. 594
Попов 215
Попов А.П. 257
Попов В. 450
Попов В.П. 160, 162, 579
Попов Є. 450
Попов І.О. 342
Попов К.Д. 334
Попов Л. 450
Попов Л.В. 346
Попов М. 450
Попов М.Є. 216, 251
Попов М.М. 450
Попов М.С. 455
Попов Н. 310, 604
Попов Н.О. 197
Попов Олександр 450
Попов Олексій 542
Попов О.В. 218, 219
Попов О.І.54
Попов П. 445
Попов П.В. 526, 527
Попов П.М. 5, 131, 357, 359, 378, 379, 381, 386, 440, 443–445, 449–451, 536, 537, 539, 563, 615
Попов Т.Д. 336
Попов Ф.В. 468
Попов Ф.С. 169
Попов Х.М. 449
Попова А.Ф. 450
Попова В.П. 450, 451
Попова Н. 281, 450, 451
Попови 219, 282, 450
Попови О.В. та Н.С. 218
Попович А.Г. 488
Попович Г.М. 612
Попович Є. 530
Попович П.П. 498, 499
Попович П.Р. 617
Поповський М.О. 412
Порембська Л.О. 161
Порик В. 621
Порицький Ю.І. 467, 468
Порошин В.П. 248
Портнов Г.С. 535
Портнов І.М. 254, 255, 2576, 257
Португалов В.П. 394
Порубиновский Ю.А. 84
Порфирій Преосвященний 105
Порш М. 471
Поршняков С.М. 161
Поспов М.Е. 107, 336
Поспєлова М. 31
Постернак О.П. 454
Постернак С.П. 4, 72, 130, 143, 452
Поступальський І.С. 188
Посудевська О.В. 372
Посудовський Є.М. 372
Потаніна О.В. 459, 460
Потапов М.М. 331
Потебня О.О. 21, 37, 136, 177, 310, 386, 388, 441

Потилиця 340
Потоцкий А.В. 171
Потоцька С. 596
Потоцький 596
Потоцький А. 364
Потоцький Ф. 596
Потоцький Я. 596
Поточний В. 519
Потресова С.С. 412
Потульницький П.М. 162
Потупейко М.М. 527
Потьомкін Г.О. 223, 262, 435
Похаревський Л.А. 557
Похилевич Л. 224
Початін П.П. 633
Почепцов 527
Правденко С. 429
Правдін Ю.О. 265
Правдюк Ю.О. 617
Прасолов Л.І. 162
Пратт І.С. 407
Прахов 21, 384
Прахов М.А. 246
Прахов Н.А. 204
Прахови 205
Предславич Л.Ю. 321, 322
Прежесецкий А.П. 498
Преображенська М.Л. 143
Преображенський А.В. 143, 144
Преображенський П.Г. 546
Пресnов 99
Пржевські 373
Прибик І.В. 141
Привалов 143
Привалов М.І. 141
Привознова Є. 247
Пригара О.Г. 333
Прижигодзький М.В. 603
Прижов І.Г. 270
Прийма Ф.Я. 230
Прикидько Г. 292
Прилипко Ф. 413
Примаченко М.О. 622
Присяжнюк М.Ф. 353
Приходько 465
Приходько В. 176
Приходько В.К. 174
Приходько Г. 643
Приходько О. 515
Пришляк Є. 103
Прішвін І. 494
Проворний О. 149
Прозоров Б.А. 143
Прозоровський А.А. 598
Прозоровський О.О. 223
Прокопенко Е.І. 360
Прокопенко Ю.А. 573
Прокопович А. 515
Прокопчукова Є.О. 372
Прокофьев С. 236
Прокс П. 52
Проперцій Секст 187
Протасов И.А. 292
Протопопов Д.Д. 367
Прохоренко І.Ф. 257
Прохоренко К.Я. 468, 621
Прохоров В. 251
Прохоров О. 217
Прохорова М. 515
Проценко А.Ф. 655
Проценко В.М. 23
Проценко І.Г. 455
Проценко К.К. 655
Проценко Л.А. 536, 537, 655
Проценко Ф.Д. 454, 455
Прудон 310
Пруслін 144
Пряслов В.С. 546
Псишник І.А. 176
Пстига І.І. 612, 622
Пстрак Я.В. 320
Пташницький С.Л. 562
Пташніков І.М. 617, 619
Птуха М.В. 83, 84, 447
Пузанов Є.Д. 281
Пузин Й.Й. 24
Пузин О.Й. 24
Пузин С.Й. 24
Пузник Костянтин-Філадельф 425
Пуласький К. 364
Пулевич М. 121
Пулинец А.С. 353
Пулюй І. 293
Пунін Н.Н. 191
Пуриевич Ф.И. 94
Пухальський В. 559

Пухальський В.В. 456
Пухтинський В.К. 456
Пуцейс Ю. 600
Пуцько В.Г. 536, 537, 538, 539
Пуцько М.М. 536
Пушик С.Г. 612, 617, 619
Пушкаренко-Овсієнко 416
Пушкарьов Л.М. 265
Пушкін О.С. 117, 136, 138, 143, 177, 187, 195, 234, 240, 265, 273, 291, 293, 297, 337, 348, 349, 353, 368, 374, 376–378, 425, 427, 428, 441, 444, 461, 508, 518, 522, 549, 550, 558, 570, 585, 606, 613, 619
Пушкіна Г. 410, 413
Пушторський В.П. 499
Пущин М.І. 170
Пфейфер Г.В. 280
Пшеничный Н.М. 160
Пшиборовський В. 364
Пынеев 215
П'ядик Ю.В. 468
Пясецький Г. 261
Пясецький Є. 107
П'ятаков М.Л. 580
П'ятницький П. 317

Р.А. 224
Раббен У. 34
Рабинович Ляля 602
Рабинович С.Н. 602
Рабінерсон С.Л. 31
Рабінович І. 98
Рабуша М. 409
Рабцевич І. 53
Рабцевич К. 53
Равич В.В. 163
Равкінд О.Й. 280
Рагозин Е. 310
Радакова Є. 176
Радецький Г. 515
Радзивилл К.С. 598
Радзівілл Барбара 598
Радзієвський О.Г. 603
Радивиловский А. 377
Радиш В. 285
Радищев О.М. 348, 353, 626
Радкевич С.М. 285
Радлов Е. 524
Радлов Е.Л. 522, 633
Радович Е.В. 509
Радожицький І.Т. 169
Радойчич Г. 379
Радченко К. 562
Радченко К.Ф. 510
Радчук А. 629
Раевские 372
Раєвський А. 630
Раєвський П. 524
Раєвський С.О. 37
Раздол Н. 622
Разуміхін П.В. 169
Разумовський Б.І. 581
Разумовський В. 365, 529
Райданов О. 200
Райданов О.Л. 201
Райт В. 216
Райт-Ковальова Р. 530
Ракитин 516
Ракитский 144
Ракицький М.А. 143
Ракович І.Є. 194
Раковський Х.Г. 308
Рандей О. 26
Раппопорт О.К. 633
Раппопорт П.А. 99
Раскін С.Я. 337
Распутин 375
Расс К. 571
Раставецький В. 425
Расторгуєв А.Т. 24
Расторгуєва Н.Ф. 502
Рау Ф.А. 633
Раушенбах Б.В. 612, 617, 621, 622
Рафальський В.П. 412
Рафальський Т.Л. 603
Рафес 68
Рахлін Натан 611
Рахманінов І.І. 63
Рахманов П. 575
Рахманова О.О. 372
Рачинський С. 604
Рашевська Л. 184
Рая 11
Рева О. 621
Ревуцький Д.М. 165, 359, 360, 361

Ревуцький Л.М. 141, 205, 240, 359, 360, 448, 590, 622
Ревуцький М. 360
Регушевський Є.С. 526, 527, 528
Ределін В.І. 197
Ределіни 198
Редемани Г. 215, 257
Редин Є.К. 134
Редін Є. 494
Редкін П.Г. 395
Редька А.П. 296
Редько М.Д. 419
Рей М. 508
Рейдерман А. 143
Рейзен М.О. 142
Реймерс А. 494
Рейнгардт Б.К. 68
Рейнгерц А. 31
Рейсер С.А. 352, 379
Рейснер М. 501
Рейхман К. 52
Рекало 502
Рекало Г.Є. 502
Рекало Є. 502
Реклю Элизе 34
Рембрандт 394
Ремез Є.Я. 63
Ремізов О.М. 145, 146, 450
Ренард К.І. 600
Реннекампф В. 462, 463
Реннекампф М.К. 493, 524
Реннекампф Н.К. 227, 229
Реннекампф П.К. 125
Ренський М. 477, 649
Ренье Анрі де 187
Репнин М.Г. 73
Репрєв О.В. 5, 458
Репрьов О.В. 364
Реттюк Р.В. 205
Реріх М.К. 47, 625
Рескин Д. 34
Реформатський А. 486
Реформатський С.М. 360
Решетникова Г.А. 255
Решетніков 310
Рєзанов 172
Рєзанов В. 174
Рєпін І.Ю. 201, 323, 638
Рєпіна В.І. 639
Рєпнін М. 271
Ржевуський 596
Ржевуський А.А. 194
Ржевуський В. 597
Ржевуський Г. 597
Ржетовский Е. 511
Ржешовський Н. 194
Ржига В.Ф. 379
Риб Е. 143
Рибаков Б.А. 57, 59, 450
Рибаков Б.М. 61, 63
Рибаков Б.О. 573
Рибаков М. 257
Рибаков П. 143
Рибалка І.К. 265
Рибачок І.М. 458, 460
Рибинський 261
Рибіна О. 54
Рибніков М.Р. 527
Ригельман М.А. 93
Риженко Я.О. 394, 655
Рикман Ф. 208
Рилєєв К.Ф. 348–350, 353, 440, 626
Рильська В.М. 557
Рильський М.Т. 5, 7, 163, 188, 189, 238, 240, 285, 310, 320,–323, 349, 357, 359, 367, 381, 404, 405, 418, 419, 421, 432, 444, 447, 448, 450, 451, 460, 484, 573, 622
Рильський Т.Р. 384, 628
Римський-Корсаков М.А. 142, 516, 558
Рипін М.О. 214, 216
Рисцов В.О. 619
Риттер М.С. 333
Риттер П. 495
Риттих О. 76
Рихлик Є. 188
Ришков В. 478
Рігельман М.А. 270, 340
Різник М.Г. 213, 655
Рінненберг Р. 601
Ріхтер А. 170
Ріхтер Ф.Ф. 603, 604
Річицький А.А. 130
Рішельє А. 223
Рклицький С.В. 454
Ркліцький С. 122

Робер Ш. 37, 38
Рогальський І.Ф. 494
Рогов О.І. 101
Рогозинський О.П. 412
Роготченко О.П. 529
Рогуля А.Л. 68
Родевич В. 502
Родецький 169
Родзевич І.А. 216
Родзевич С.І. 266
Родзевичі 197, 198
Родин Ф. 608
Родін М.О. 580, 582
Родіонов С.П. 499
Рожанський А.Н. 471
Рождественський С.В. 333
Розанов В.В. 524
Розанов І.І. 546
Розвадовський В.К. 194
Розе Ф. 165
Розен В. 281
Розентур І. 144
Розин О.С. 477
Розмітальський В.Е. 24
Розов 331
Розов А. 106
Розов М.М. 100, 379
Розова З.Г. 379
Розумовський К. 89, 357
Розумовські 94
Ройтбак И. 504
Рокотовський М.І. 84
Роллен 597
Рольстон В.Р.С. 353
Роман Мстиславович 55
Романенко Б.І. 212, 213, 214, 215
Романенко І.Н. 162
Романов А.М. 257
Романов Б.М. 621
Романов В.Ф. 462
Романов Г. 81
Романов К. 524
Романов К.К. 523
Романов К.М., великий князь 65
Романов М.І. 625
Романов М.Ф. 150, 336
Романов Н.И. 198
Романов О.В. 462
Романов О.М. 251
Романов П.І. 536, 537
Романов П.Т. 230
Романова М.Ф. 462
Романова О.В. 461, 462
Романови 40, 544, 545
Романович Н. 119
Романович-Славатинський О.В. 5, 65, 197, 439, 462
Романович-Ткаченко Н.Д. (Краєвська) 6, 130, 281, 366, 384, 390, 428, 463, 464, 465, 466, 551
Романовський 227, 552
Романовський Б.С. 47
Романовський В.О. 359
Романовський Д.І. 76
Романовський П. 397
Романченко І. 617
Романченко Т. 140
Романченко Т.М. 151, 474
Романчук Ю. 416
Романчук Ю.С. 174
Романюк Й.І. 205
Романюк С. 515
Роменская М. 353
Ромм Д.І. 98
Роне Поль 87
Рославлєв Г.К. 264
Рославлєва Г.Г. 264
Росновський Я.М. 72
Россельс В. 413
Россельс В.М. 411, 412, 413
Россінський Б.І. 216, 251, 254, 255, 258
Ростан 505
Ростовський Д. 354
Ростовцев Я.І. 65
Ростопчин Ф.Н. 353
Ротач П.П. 6, 466, 469, 536, 537, 617, 621
Ротенберг 227
Ротмістров Г.Г. 294
Руа М. 212
Рубакін М.О. 37
Рубакін Н.А. 224, 331
Рубан В.А. 494
Рубан П.В. 530
Рубач М.А. 225
Рубін С.С. 162
Рубінштейн 183

Рубінштейн Б.М. 18
Рубінштейн С.Л. 454
Рубльов Андрій 57
Рубці 373
Рубцов І.М. 360
Рубцови 289
Рубштейн 18
Руданська С. 277
Руданський С.В. 111, 277, 278, 282, 385, 443, 525, 527, 606
Руденко 145
Руденко А. 492
Руденко В.Л. 617
Руденко В.М. 488
Руденко М. 592
Руденко М.Д. 286
Руденко С.І. 251, 252, 254, 255
Руденко Ю. 621
Руденков І.С. 621
Рудзит 215
Рудий Є. 418
Рудиковський О. 425
Рудинська Є.Я. 537, 540
Рудинський М. 72
Рудинський М.Я. 394, 537, 539
Рудковський Г.П. 163
Руднєв 215
Руднєв В.Є. 251
Руднєв Д.Ф. 163, 165
Руднєв Є.В. 216
Рудник В.А. 249, 250, 253, 255–257
Рудницька Є.Я. 536, 537
Рудницький Є.М. 429
Рудницький М.І. 186, 188
Рудницький С. 266
Рудниченко Д.Я. 169
Рудометов 165
Рудченко А. 468
Рудченко І. 492
Рудченко І.Я. (Білик) 310, 388
Рудь М.Д. 617
Рудь М.П. 615
Рудько В.П. 255, 257
Рудько С.І. 254
Ружило 608
Ружицький Е.Й. 621
Рузський П.В. 197
Рулін П.І. 188, 359, 367
Румянцев Н.П., граф 195
Румянцев-Задунайський П.О. 40, 89, 209, 302, 374, 397
Рупрехт Г. 570
Рурович М.А. 530
Русакова Н.Г. 343
Русєва М. 257
Русов О.О. 21, 93, 115, 124, 130, 173, 174, 183, 267, 270, 294, 316, 328, 382, 384, 385, 387, 394, 469, 470, 505, 506, 510, 555, 557, 610
Русова С.Ф. 47, 112, 174, 282, 384, 403, 426, 470, 471, 472
Руссо Жан-Жак 500
Рутер 145
Руткевич С. 603
Рутський Й.В 441
Рушковський Ф.А. 169
Рыбалка М.Е. 143
Рык 144
Рюмін В.В. 250, 251, 257
Рюмін Т.В. 254
Рюміна Т.В. 255, 257
Рябий М.В. 380
Рябінін-Скляревський 165, 426
Рябінін-Скляревський О.О. 28
Рябокінь Ю. 592
Рябчук Д.І. 162
Рязанов А. 611
Рязановский Ф.А. 380
Ряппо А.Й. 454
Ряппо Я. 219
Ряппо Я.П. 29, 280, 281

Сабалдиря П. 421
Сабанєєв 510
Сабатаєв С. 281
Саббатовська В.П. 454
Сабичевський О.М. 369
Саблер В. 194, 300
Сабле В.К. 424
Сабо В.Г. 169
Сабо І.Н. 5, 473, 588
Савва В. 41
Савва В.І. 134, 197
Савельєв С.Т. 346
Савенко А. 643
Савенко А.І. 23, 642

Савина М.Г. 369
Савинов А.Н. 535
Савинов О.М. 536, 537, 539
Савинцев П. 43
Савицька 184
Савицька М.П. 389
Савицька Є.Я. (Рудинська) 539
Савицький 117
Савицький А.В. 216
Савицький В. 475
Савицький І.Г. 475
Савицький І.О. 5, 474
Савицький М.П. 372, 373
Савицький О. 475
Савицький О.С. 475
Савицький С.О. 475
Савицькі 475
Савич А. 176
Савич О.П. 306
Савичі 371
Савіна М.Г. 369
Савінський В. 214
Савова-Черкезова М.С. 249, 250, 252, 254, 255, 256, 257, 258
Саводник В.Ф. 298
Савонарола Джироламо 25
Савостьянов О.О. 194
Савченко 186
Савченко Г.Ф. 617
Савченко І.А. 613
Савченко К.М. 603
Савченко Н.І. 523
Савченко О.О. 197
Савченко С. 479
Савченко С.В. 188, 197
Савченко Ф. 72, 130, 510
Савченко Я. 479
Сагайдачний Петро 123, 206, 289, 610
Сагань С. 622
Сагарда М.І. 222
Сагарда Н.І. 450
Садик-паша 610
Садківський Ф. 515
Садовська Г. 530
Садовський М. 122, 151, 174
Садовський М.К. (Тобілевич) 172, 311, 471, 472, 571
Сазанович І.П. 510
Сазонов В.М. 538
Сазонова Ю. 31
Сай Г.О. 412
Сайко М.П. 420
Сакатий С.Є. 162
Сакун К.А. 475
Салагов Л.П. 633
Саливон Г.Д. 130, 390, 476, 588
Салик І.І. 285
Саликовський О.Х. 643
Салій Х. 601
Саліковський О. 384, 592
Саліковський О.Х. 174
Саліхова Ф.З. 104
Салле А. 600
Салманов Г. 68
Салманова К.Б. 285
Салміна М.О. 101, 379
Салтиков-Щедрін М.Є. 310, 349, 353
Салтикова М.М. 29
Сальников А. 42
Сальников Ю. 231
Самаганов Дж. 201
Самарин Д.Ф. 93, 94
Самарський С.Л. 580
Самашний А.А. 591
Самійленко В.І. 4, 120, 121, 174, 310, 446, 478, 479, 480, 506, 512, 588
Самійленко О.С. 152, 479
Самійленко С.І. 214
Самойлов В.П. 539
Самойлов М.І. 630
Самойлович Є.В. 214
Самойлович С.І. 212, 213, 214, 215
Самоквасов Д.Я. 388
Самсонов Л.М. 583
Сангушко Е. 364
Сангушко Р. 364
Сандлер О.А. 238
Сапов Л. 284
Саньяк Ф. 331
Сапатий С.Є. 162
Сапсай П.М. 308
Сарана Ф.К. 419, 420
Сарандинаки В.М. 480, 481
Сарандинаки М.М. 481
Сарандо А.К. 500
Сарандо Л.П. 500

Сарапін А. 611
Сарбей В.С. 265
Сарду 113
Саркісян Е. 104
Сарнацький В. 156
Сатонко В.М. 255
Сафонов В.І. 495
Сафонов М. 73
Сафонова М. 203
Сафонцев В. 84
Сафронова М.Н. 258
Сафронова Н.М. 254, 255
Сахалтуєв А.А. 230
Сахаров А.Д. 103, 413
Сахаров А.Н. 57
Сахно Ф.І. 617
Сахновська О.Б. 537, 540
Сахро П.Ю. 322
Саша 11
Саянов В.М. 255
Свадковська Г.А. 403
Свадковська М.А. 403
Свадковська О.А. 403
Свадковська-Кандиба В.А. 403, 404
Свадковський М.А. 403
Сваричевський І. 364
Свербєєва К. 94
Сверстюк Є.О. 104, 620
Светогор Ю. 11
Свешников О.В. 238
Свєнціцька В.І. 534–537, 539
Свєнціцький І. 592
Свєнціцький І.С. 136, 137
Свєтлов П.Я. 261
Свєшников О.М. 216
Свєшніков А.Н. 217
Свидницький А.П. 186, 386, 505
Свирговський, гетьман 48
Свириденко І.Т. 12
Свириденко Н.Т. 162
Свідзінський М. 464
Світлична Л.П. 104
Світличний І. 530, 608
Світличний І.М. 323
Світличний І.О. 104
Світличні 530
Свобода М. 474
Святловська А.М. 370
Святловська Р.С. 370
Святловський В.В. 370
Сальников Ю. 231
Святополк, князь 332
Святослав 577
Святославська Л.В. 370
Святославський В.В. 370
Северин І.М. 234
Северянин И. 189
Севрук Г. 56
Сегаль Б. 76
Сегеркранц Р.Ф. 169
Сегіо 216
Седашов В.П. 482
Седашов О.П. 481, 482, 483
Седляр В.Ф. 621
Седякін 169
Селецький О. 194
Селивский В.И. 440
Селіфанов А.Н. 43
Сельвестр (Молеванский) 414
Семашко В.В. 582
Семевський М.І. 197
Семенкевич М.М. 254
Семенко В.В. 421
Семенко М.Т. 617
Семенковський Е.Н. 524
Семенов 170
Семенов Д.В. 219
Семенов М.П. 524
Семенов О.Г. 573
Семенов-Тян-Шанський В.П. 197
Семенов-Тян-Шанський П.П. 94, 439, 425
Семенюк Н. 248
Семенюта В.М. 483
Семенюта І.М. 483
Семенюта К.М. 483
Семенюта М. 483
Семерджиєва М. 252
Семерджиєва М.О. 255
Семироз Р.І. 75
Семко 162
Сенганевич Ф. 83
Сенека А. 457
Сеник І.М. 412
Сениця П.І. 5, 144, 483, 484, 485
Сенів І. В. 530
Сенкевич 342

Сенкевич Г. 364
Сенкевич В.А. 342
Сен-Мартен де 38
Сенченко І.Ю. 418, 419
Сенюк С.К. 536, 537
Сенюта 265, 313
Сепп А.А. 254, 255
Серао М. 119
Серапін А. 611
Серапіон, єпископ 76
Серафим, архімандрит 374
Серафимов М. 257
Сербин Ю. 143
Сергєєв-Ценський С. 461, 467
Сергієвська В.М. 285
Сергієвський М.Д. 79
Сергій, єпископ 512
Сергій Олександрович, великий князь 471
Серговський 515
Серговський-Болобан Л.В. 321
Сердюк Є.Н. 47
Сердюк П. 469
Серебров Ф. 104
Серебрякова Г.І. 254, 255
Середа А. 621
Середа А.Х. 6, 191, 485, 487, 536, 580, 582, 592
Середа І. 143
Середенко М.Н. 83
Середницький А.Т. 536, 537, 539
Сердюков І.І. 292
Серман И. 200
Серманюк Н. 247
Серяков Л.А. 451
Сеславін О.Н. 169
Сестіні Д. 596, 597
Сетон-Томпсон Ернст 117
Сецинський Є. 21
Сєвєрний О. 42
Седов Г.Я. 459
Седов Я. 258
Седов-Серов Я.І. 251
Семєвський В.І. 370
Сенцов М.Н. 494
Сераковський Й. 598
Сераковські Й. та І. 597
Серий Г.С. 191
Сериков В.М. 43
Серов О.М. 524
Сецінський Є. 153
Сибавайг 277
Сибірська Є.П. 254, 255
Сиваченко М.Є. 247
Сивенький В. 116
Сивицька І.І. 248
Сигізмунд III 598
Сидельников В.М. 448
Сидоренко Г. 122
Сидоренко Г.Д. 463
Сидоренко Г.К. 378, 463
Сидоренко Г.Н. 471
Сидоренко О.І. 616
Сидоров В.К. 344
Сидоров К. 540
Сидоров О.О. 447, 448, 450, 451
Сидорович С.Й. 530
Сиков Н. 606
Силенко С. 519
Силін О.А. 536
Силічі Л. 449
Сильвестр, епископ 261
Симаков В.И. 324
Симеон Полоцький 627
Симиренко В.Л. 655
Симиренко М. 385
Симиренко О. 119
Симиренко Платон 614
Симович В.І. 174
Симоненко В.А. 613, 614
Симоненко О.Д. 231
Симонов М.П. 47
Симонов М.Т. 153
Симонович А. 59
Симонович Е.А. 59
Симотюк І. 612
Синайська А. 490
Синайський В.І. 4, 5, 489, 490
Синайські І.П. та К.М. 490
Синельников І.А. 638
Синельников І.О. 640
Синельников Л. 611
Синельников М.М. 571
Синельников Н.Н. 75
Синельников О.М. 640
Синєгуб П. 194
Синіцін Ф.В. 151

Синицький М. 122
Синицький М.С. 115, 118, 119, 592
Синіцина Є.Д. 219
Синявська Н.К. 430
Синявський М.Ф. 281
Синявський С. 336
Синьов М.В. 490, 491
Сиповський В. 93
Сиповський В.В. 510
Сирин М., митрополит 56
Сирку П. 562
Сироїд О. 119
Сиротюк М. 418
Сирцов Р.Й. 247
Сис А.Т. 321, 322
Ситник К.М. 265, 411, 612
Сібільова С.М. 77
Сіверс 169
Сівченко Л.Ф. 612
Сікора В.Д. 612
Сікорський 257
Сікорський А. 629
Сікорський І. 397
Сікорський І.І. 211, 212, 215, 216, 230, 251, 254, 255, 258, 620, 622
Сікорський І.О. 94, 184, 261, 336, 346, 510
Сікорський М.І. 54
Сікорський Ю.А. 214
Сільванські 43
Сільвестр, єпископ 90
Сімович В. 281
Сімович Р. 240
Сімоновський В.В. 308
Сінайський В.І. 429
Сінерва Е. 529
Сіповський В.Д. 511
Сіренко М. 616
Сірий Ю. 74, 391
Сірко Іван 54, 121, 609, 614, 620
Сіромаха Ф.І. 143
Сіцінський Є.Й. 448
Січинський В. 534
Скабаллопович 261
Скабичевский О.М. 369
Скагоцький К.Г. 617
Скадіна Г.В. 573
Скалацький І.Г. 536
Скалацький Я.Г. 537
Скальковський А. 388
Скальковський А.О. 302
Скандербег 444
Скарга Петро 105, 106
Скаржинська Є.М. 308
Скаржинська К.М. 308
Скарлато Г.П. 460
Скварський О.Н. 221
Скворцов 143
Скворцов А. 394
Скивський І. 523
Скитська Ж.О. 492
Скитська М. 492
Скитський І.І. 491
Склярепко О.П. 492
Склярепко С.Д. 5, 145, 418, 492
Скоба А.Д. 247
Сковорода Г.С. 27, 28, 55, 150, 172, 178, 187, 269, 290, 303, 352, 356, 385, 388, 425, 441–444, 450, 611, 614, 616
Скоков М.М. 536, 537
Скоморовський Р.С. 322
Скопичепко Н.Ф. 68
Скорделі П.К. 493
Скорик М.Т. 617
Скорики М. та С. 530
Скорина Г. 442, 550
Скоробагатов 343
Скородинська-Філатова В.В. 618
Скоропадський, гетьман 584
Скоропадський І., гетьман 89
Скоропадський П. 385, 389
Скоропадські 354, 372
Скоропис-Йолтуховський О. 174
Скоропостижна С.І. 248
Скоропостижний Б.І. 248
Скоропостижний І.І. 248
Скорофотова 476
Скржинський М.К. 216
Скрипник І.П. 444
Скрипник М. 530
Скрипник М.О. 396
Скрипник М.П. 191
Скрипниченко Д. 24
Скрипниченко-Ліммер М.Б. 285
Скрипчинський Є. 261
Скугар-Скварський О.Н. 222
Скульський Г.М. 469

Слабченко М. 29, 274, 281, 390
Славинський М. 121
Славіна І.І. 412
Славін 436
Славінський М. 234
Славороссов О.Х. 254, 255
Слав'янська К.Є. 143
Сладкевич О. 51
Сластіон О.Г. 47, 323, 540, 557
Слатін І.І. 494, 495
Слесаревський П.К. 546
Слєпушкін І.О. 493
Слєпушкін У. 362
Слєпцова М. 233
Слєсарєв В.А. 216
Сливицький П.М. 591
Слинко А.П. 546
Слісаренко О. 466
Слобода В. 618
Слободинін К.Е. 629
Слободян М.К. 104
Слободянюк П.М. 238
Словацький Ю. 187, 323
Словинський П. 119
Слов'янська М.П. 429
Слонімський М.Л. 413
Слонімський О.Л. 379
Слонова Л.В. 369
Слуцький Л.М. 31
Случевський К. 524
Смаль-Стоцький С. 115
Смелянова Г.І. 403
Смирдін М.А. 368
Смирнов 338
Смирнов А. 72, 594
Смирнов А.Д. 630
Смирнов К.І. 41, 42
Смирнов М.П. 336
Смирнов П.П. 352
Смирнов Ф.А. 547
Смирнова А. 416
Смирнова З.А. 405
Смирнова О.О. 481
Смілепко А.Т. 54
Смілянський Л.І. 426, 530
Смілянські Л. та В.Л. 530
Сміян В.І. 254, 255, 257, 258
Смогоржевский О.С. 61, 63
Смолич Є.А. 515
Смолич Ю.К. 406, 419, 421, 426, 529, 530, 613, 621, 622
Смотрицький Мелетій 177, 181, 355, 441
Снігірьов Г.І. 655
Собанський М. 644
Собіннікова В.І. 342
Собко Я. 265
Соболевский А.И. 20
Соболевський 385, 518
Соболевський А. 275
Соболевський Н. 486
Соболевський О.І. 197, 261, 359, 360, 395, 416, 510, 562, 642
Соболевський С. 386
Соболєв Г.М. 336
Соболєв Д. 231
Соболєв С.О. 214, 215, 255, 256
Сова П.П. 322
Сокальська О.Д. 496
Сокальский В. 227
Сокальський І.П. 37, 197
Сокальський К.П. 495
Сокальський Л.П. 495
Сокальський М.М. 496
Сокальський О.С. 622
Сокальський П. 141
Сокальський П.Н. 496
Сокальський П.П. 496
Соколов А.А. 601
Соколов В.Г. 216, 251, 254, 255, 257, 258
Соколов В.П. 147
Соколов Д.Г. 604
Соколов І. 562
Соколов Л. 261
Соколов М. 416, 601
Соколов М.І. 562
Соколов О. 397
Соколов С. 397
Соколов С.М. 397
Соколов Ф.О. 346
Соколов Ф.Ф. 12
Соколов Ю.М. 85, 325, 447, 448, 450
Соколова-Спасокукоцька Л.О. 498
Соколови 373
Соколовський В. 57
Соколовський В.В. 546
Соколовський М. 364

Соколовський Н. 227
Соколовський П. 463
Соколовський П.Є. 463
Сокольський В.В. 79
Солнцев П. 546
Солнцева Ю.І. 610, 621
Соловей Д. 174
Соловйов 318
Соловйов А. 601
Соловйов А.Я. (Куценко) 622
Соловйов В. 524, 585
Соловйов В.С. 547, 585
Соловйов О.В. 254, 255
Соловйов О.О. 496
Соловйов С. 399
Соловйов С.М. 40
Соловйова 497
Соловйова К. 616
Соловцов 482
Соловьев В. (Вольмар Люсциниус) 147
Сологуб М. 494
Солодухо Я.С.238
Соломко М.Є. 491
Соломон, цар 583, 626
Соломон ібн Габіроль 96
Соломченко О.Г. 618
Солохненко-Постернак С.С. 454
Солтановський Й. 53
Сольський С.М. 600
Сомов А. 393
Сомов О. 425
Сонні О.І. 361
Сорока А. 147
Сорока Г.І. 285
Сорока М. 248
Сорока О.М. 189
Сорока С.К. 59, 104
Сорокін А.А. 502
Сорокін Є.Б. 257
Сорокін О.О. 201
Сорокін П. 489
Сорокін Ю.К. 573
Сорокіна О.І. 99, 655
Сосюра В.М. 189, 282, 323, 450, 474, 484, 530, 550, 607, 610, 619, 620, 622
Соубізе-Бішер Г. 364
Софроній Тернавиот 544
Соханські 44
Сочева А. 615
Сочинський В. 422
Сошенко І. 591
Спасокукоцька М.Г. 499
Спасокукоцька Н.І. 499
Спасокукоцька О.І. 498, 499
Спасокукоцький В.І. 499
Спасокукоцький І. 499
Спасокукоцький О.І. 497, 498, 499
Спасокукоцький С.І. 498, 499
Спасокукоцькі 499
Спаська Е. 394
Спаська Є.Ю. 536, 537, 539, 540
Спаський І. 143
Спаський І.Г. 191, 534, 536, 537, 539
Спатарель І.К. 254, 255
Спекторська А. 500
Спекторська В. 500
Спекторський 500
Спекторський В. 500
Спекторський Е. 510
Спекторський Є.В. 5, 499
Спегель Л. 53
Спендіарова Т. 42
Спенсер Г. 331, 630
Сперанський В. 386
Сперанський М.Н. 352, 394, 562, 642
Сперкач В.М. 614
Спешневі 289
Спіженко Ю.П. 613
Спіліоті М.М. 197
Спіноза 547
Спіцин О.А. 564
Срединський О.М. 251
Срезневський В.І. 359
Срезневський І.І. 21, 270, 272, 340, 353
Ставровський Л.Я. 294
Ставрожицький М.І. 643
Стадникова С.А. 234
Стажинська І. 53
Стажук Г.Д. та Т.А. 322
Сталеєвич 107
Сталін Й.В. 100, 158, 308, 526, 612
Сталов Б. 502
Станева Х. 257
Станіслав Август Понятовський 598
Станіслав І Лещинський 598
Станіславський К.С. 18

шкевич В.Б. 5, 501
шкевич Г. 460
шко Враз 518
шчук Е.А. 618
шюкович 331
ргородський І.М. 41
аринкевич Є.І. 188
арицька В.Є. (Рекало) 501, 502
арицька М.М. 514
арицька Н.К. 502
арицька О.О. 502
арицька-Черняхівська Л.М. 115, 121, 131, 281, 403, 466, 556, 557, 588
арицький 111
арицький К.С. 502
арицький М. 184, 186, 468, 513
арицький М.П. 116, 310
арицький О.К. 501, 502
гарицькі 6, 373, 501, 502
гаровойтенко І.П. 84
гарчевський Б.Г. 619
гасов 181
тасов В.В. 235, 270, 510, 533
гафійчук А.А. 163
тафійчук І. 68
тах Т.Й. 618
таханов О.Г. 622
ахеев Д.И. 522, 523
ахєєв 523
ахєєв Д. 524, 525
ахєєва Л. 524
гаховський М. 352
тахорський М.А. 37
ашевський 503
гашевський В.І. 499
гашевський Є.Д. 5, 502
гашевський М. 364
гашенко І. 174
теблин-Каминский 272
геблін-Каменський М.І. 368
геблін-Камінський С. 385
теблович Є.І. 437
геблович О. 437
геблон-Каменська 38
гебницький А. 440
гебницький В. 384
тебницький П.Я. 3, 4, 74, 75, 115, 118, 130, 134, 149, 151, 165, 174, 176, 179, 183, 186, 188, 207, 234, 293, 367, 375, 384, 390, 403, 454, 470, 479, 504, 505, 558, 592
Стебницький Я. 506
Стеклов В.А. 407
Стелецький Б.С. 197
Стелецький М.С. 416
Стеллецький, полковник 546
Стеллецький В.І. 580, 581
Стеллецький Г. 374
Стельмах М.П. 248, 321, 444, 468, 613
Стельмашенко М. 106
Стемпковський А. 364
Стемпковський Й. 597
Степаненко В. 120
Степаненко В.П. 118, 293, 506
Степаненко В.Ф. 477
Степаненко О. 403
Степанков В. 621
Степанков К.П. 612, 622
Степанов М.Л. 379
Степанов-Калашников П.І. 254, 255, 258
Степанова Ю. 73
Степанюк Б.П. 405
Степанюк О.К. 618
Степовик М. 606
Степович А.О. 4, 29, 280, 324, 325, 352, 354, 360, 361, 507–509, 562, 622
Степовой Я. 237
Степолюбенко Г. 594
Стефан Баторій 374
Стефан Святогорець 598
Стефаник В.С. 150, 188, 246, 308, 417, 418, 473, 615
Стефанович В.А. 530
Стефанович О. 621
Стефановський П. 553
Стефанюк К. 248
Стеценко В.К. 238
Стеценко Є.А. 513
Стеценко К.Г. 5, 142, 511, 513–516
Стеценко Л.Ф. 230
Стеценко П.Г. 515
Стецький Т. 364
Стешенко 519
Стешенко В. 519
Стешенко І.А. 184
Стешенко І.І. 536, 537

Стешенко І.М. 5, 72, 130, 139, 179, 207, 372, 390, 507 516, 518, 519, 556, 592, 643
Стешенко К.М. 519
Стешенко О.М. 507, 519
Стешенко П.М. 519
Стешенко Я. 477
Стешенко Я.П. 427
Стиль 297
Стодолкевич 107
Стоєв І. 194
Стозольський Н. 53
Столбін Л.І. 38
Столипін П.Г. 68
Столяров М.О. 280
Стороженки 6, 520, 521
Стороженко А.В. 450, 520, 521
Стороженко А.П. 178
Стороженко А.Я. 520, 521
Стороженко В. 23
Стороженко Г.С. 258
Стороженко М. 178, 223, 384, 385
Стороженко М.В. 292, 302, 333, 388, 520, 642
Стороженко М.І. 222, 314, 520, 521
Стороженко Н. 606
Стороженко Н.В. 437
Стороженко Н.І. 21
Стороженко О. 517
Стороженко О.П. 310, 366, 505
Сторожук-Чужий А.А. 5, 419, 531, 573, 574
Сторчак К.М. 284
Стоюніна М.Н. 638
Стоян П. 585
Стоянов, поміщик 95
Стоянов Л. 230
Стоянов Н. 257
Стояновський М.І. 37, 94
Стражевський Г. 385
Стратилат М. 615
Стратійчук П. 479
Страхов М.М. 399, 521–524
Страхов П.М. 524
Страшевський М. 364
Страшинський Л. 364
Страшкевич В.М. 115, 174, 525, 527, 528
Страшкевич О.М. 527
Стрелов 570
Стрельникова М.М. 162
Стрижева Н.М. 120
Стрижевський 169
Стрільчук Й. 145
Строганов 367
Строганов С.Г. 65
Строєв П.О. 633
Стром Д. 216
Стромилов М.С. 197
Строминов М.С. 416
Стронин А.И. 35
Струве М.О. 379
Струве П. 83
Струве П.Б. 367
Струве П.В. 439
Струменский Е. 303
Струменський Л.В. 336
Струтинський Ф. 639
Стручкова Л.О. 499
Студинський К.Й. 115, 275, 384, 393, 394
Студинський С. 518
Ступак Ю.П. 450, 537
Ступка Б.С. 621
Ступницький І. 157
Ступницький П. 420
Стус В.С. 104, 613, 620
Стюарт Марія 25, 113
Субботін В.А. 79, 80
Субботін М.К. 254, 255
Суворов О.В. 40, 168, 170
Судець В.О. 251, 254, 255
Судієнко М. 373
Судомора О.І. 487
Сук П. 43
Сукенников П. 611
Сукіасова І.М. 413
Сулений С. 419
Сулержицький Л.А. 47, 49
Сулименко П.С. 451
Сулимов М.Ф. 533
Сулинський С.К. 529
Сулоцький О.І. 594
Султанов О. 611, 619
Сумовський С. 601
Сумцов М.Ф. 115, 129, 139, 172, 181, 207, 272, 281, 302, 303, 352, 384, 388, 451
Суперфін Г.Г. 104

Супрун А.С. 343
Супруненко М. 248
Сурков О.О. 80, 405
Сурікова О.В. 346
Суровцов С. 12
Суровцова-Олицька Н.В. 5, 528, 529, 531, 592, 621
Суслов К.І. 346
Суслопаров М.З. 101
Суха Л.М. 530
Суханов І.П. 592
Сухарева А. 431
Сухобоков О.В. 59
Сухово-Кобилін 178, 184
Сухомлина Т.І. 412
Сухомлинов О.М. 194
Сухоруков А. 75
Сушицький Ф.П. 603
Сушкевич Ф. 52
Сушков М.Ф. 546
Сципіо дель Кампо 216, 250, 251, 254, 255, 258
Сыков Н. 606

Таїров В.К. 216
Таліпа Г. 11
Тальбе В. 492
Тальберг 227
Тамерлан 619, 637
Танєєв С.І. 524
Тансикбаев У. 190
Тарадай Л.І. 255
Таранець А.А. 285
Таранов Г.П. 238, 240
Таранова К.М. 77
Тарановський М.М. 230
Тарановський Ф.В. 372, 500, 501
Таранушенки 538
Таранушенко С.А. 5, 30, 393, 394, 448, 488, 532, 535, 538, 539, 540
Таранущенко М.Я. 174
Тарасевич Л. 451
Тарасевич М. 107
Тарасевський П. 121
Тарасенко Г.І. 296
Тарасенко І. 474
Тарасенко М.О. 557
Тарасенко М.Ф. 411, 412
Тарасов 35, 171
Тарасов И.Т. 227
Тарахан-Береза З.П. 536, 537
Тараховська Є. 140
Тарачков А. 542
Тарачков М.С. 541, 542
Таращук В.І. 579
Тареєв Є.М. 68
Тарковський А. 57
Тарковський О.К. 556
Тарле Є.В. 222, 331
Тарнавець 585
Тарнавська Ф.Т. 208, 209
Тарнавський А. 388
Тарнавський В. 606
Тарнавський Г. 94
Тарновська Н.В. 270
Тарновська С. 183, 184, 314
Тарновський В. 373
Тарновський В.В. 47, 66, 93, 94, 114, 292, 391, 394, 638
Тарновський Г.С. 568
Тарновський М. 323, 622
Тарновський М.М. 420, 430, 530, 622
Тарноградская Е. 24
Тарноградський В.П. 188, 189
Тарнье С. 600
Тарская А. 215
Тартаковский С. 143
Тартіні 529
Тась Д.М. 413
Татарін Т.Д. 471
Татарська О.С. 222
Татищев 440
Татомир Х. 194
Татьянко Т.І. (Янушевська) 573
Таубе К. 38
Тахатарев К.М. 128
Твен Марк 119
Твердохлебов А.Д. 224
Твердохлебова А. 29
Твердохліб С.А. 403
Твердохлібов О.Д. 270
Творковський К. 645
Творогов Л.О. 379, 580
Тезяков Н.І. 309
Теккерей У. 297
Телепнева С.І. 248

Теличкан Є. 618
Теліга О.І. 611, 614, 621
Тельнюк С.В. 619, 622
Темерин С. 486
Тендюк Л. 615
Теничев В.Н. 440
Теодорович Н.И. 224
Теплов Г.Н. 207
Терешкевич М. 439
Терещенки 542
Терещенко А. 227, 620
Терещенко Г.Ф. 12
Терещенко Є.М. 384, 542, 543
Терещенко Л.С. 526
Терещенко М. 466
Терещенко М.І. 433, 542, 543
Терещенко Н.А. 620
Терещенко Т.О. 656
Терещенко Ф.А. 542
Терещенко Ф.Ф. 212, 216
Терлецька А. 548
Терлецький В., ієромонах 300
Терлецький В.В. 468
Терлецький О.І. 548
Терниченко А.Г. 310
Терновский И. 51
Терновська Є.О. 412
Терновська М.П. 222
Терновський 261
Терновський В. 76
Терновський В.О. 222
Терновський П.О. 302
Терновські 107
Терновські О.Р. та М.П. 222
Тесельський Г. 652
Тесленко А.Ю. 173, 417, 418, 421
Тесленко К.М. 468
Тесленко О.К. 622
Тесленко Я.Ю. 419
Тесля І.Г. 611, 618
Тетеря П. 609, 619
Тешнер В. 151
Тианиди Б.И. 190
Тиблен М. 524
Тильнєв М.А. 365
Тимаков В.Д. 67
Тимашок П. 222
Тимків М.П. 488
Тимков М.П. 488
Тимковский В.Ф. 387, 508
Тимковські 340
Тимоненко М.К. 394
Тимофєєв О.О. 169
Тимофій Микитович 124
Тимофій Олексійович 371
Тимошев 169
Тимошенки 371
Тимошенко А.Г. 162
Тимченко Є. 293, 527
Тимченко Є.К. 390
Тимченко М.К. 487, 621
Тир Д.Е. 252
Тисяченко Г. 417
Титаренко К.Д. 174
Титаренко М.І. 247
Титков В. 481
Титов А.О. 197, 416
Титов А.Ф. 548
Титов І.Ф. 275, 546–548
Титов Ф.І. 6, 153, 207, 261, 275, 543–546, 548
Титови 547
Титович Д.А. 169
Тихвинський В.П. 429
Тихвинський П. 261
Тихий 133
Тиховський 549
Тиховський П.І. 549
Тиховський Ю.І. 47, 550
Тихомандрицький М.О. 63, 407, 409
Тихомиров 517
Тихомиров В.Т. 261
Тихомиров М. 389
Тихомиров П. 41, 288, 397
Тихомиров Я. 265
Тихоправов 135
Тихоправов М.К. 212
Тичина П.Г. 5, 7, 84, 101, 143, 186, 188, 189, 205, 229, 232, 238, 240, 284, 286, 320, 323, 359, 366, 367, 379, 418, 432, 443, 444, 447, 448, 450, 451, 466, 477, 484, 485, 512, 530, 550, 613, 622
Тичини 450
Тичини-Дробищі 450
Тичинников В.М. 547

Тишкевич В. 194
Тишкевич-Азвагринский 144
Тишкина Г.О. 265
Тишко О. 556
Тищенко Ю. 391, 473
Тіберій 519
Тібул Альбій 187
Тімірязєв К.А. 158, 160
Тір Д.Е. 254, 255
Тітова М. 548
Тітова С.І. 546–548
Тіц М.Д. 144
Тіщинський О.А. 122
Ткач М. 621
Ткаченко А. 604
Ткаченко Б. 615
Ткаченко Б.І. 536, 537
Ткаченко В. 252, 320
Ткаченко Д.О. 115, 118, 174
Ткаченко Д.П. 422
Ткаченко З.В. 589
Ткаченко І.Ф. 248
Ткаченко Л. 405
Ткаченко М.М. 4, 551
Ткаченко М.С. 465
Ткаченко Н.Д. 373
Ткаченко П.М. 604
Ткаченко П.Я. 536
Ткаченко С. 162, 541
Ткаченко Ю.Д. 143
Ткаченко Я.Ф. 286
Ткачов В.М. 252, 254, 255, 258
Ткачук І.Г. (Бусоль) 623
Тлієв 518
Тобілевич А.Ю. 405
Тобілевич С.В. 174
Тобілевич-Кресан М.І. 286
Товарова 310
Товстуха Г.І. 419
Тогрий 277
Токаревська С. 622
Токаревський М.Д. 38, 308
Токаревський-Карашевич Я. 644
Токмаков І.Ф. 197
Токомбаев Аалы 199, 201
Толмазов 217
Толмачов А. 622
Толочко П.П. 57, 58
Толпиго К.Б. 62, 63
Толпиго Т.Б. 63
Толстая К. 194
Толстая С. 604
Толстая С.А. 369, 523, 524
Толстая Т.В. 352
Толстая-Попова Г.І. 298
Толсті 298
Толстой 113, 117, 318, 402
Толстой А.К., граф 54
Толстой Д. 194
Толстой Д.О. 93, 94, 340
Толстой К.Г. 604
Толстой Л.М. 34, 37, 121, 148, 150, 202, 298, 304, 348, 385, 438, 440, 457, 482, 522, 523, 611, 641
Толстой М. 424
Толстой О. 381
Толстой О.К. 270
Толстой О.М. 117, 369
Толстой О.П. 554
Толстой П. 194
Толстой Ф.П. 392
Толстяков П.Н. 141, 144, 188
Толстяков Ю.Д. 143
Толченникова Е.М. 636
Томара В. 187
Томашевич Д.Л. 212–216
Томашевський Б.В. 379
Томашевський В.В. 621
Томин П. 428
Томпсон 408
Тониссен 226
Топачевський А.О. 621
Топор-Рибчинський В. 500
Топоров А.М. 618
Топорова 310
Топорова В. 248
Топузов М.С. 460
Топчій І.О. 418
Торвальдсен А. 597
Тормасов 171
Торопов 310
Торопова А.Д. 369
Торсуєв Н.Н. 625
Тості Паоло 585
Тоцька І.Ф. 581
Трабща Є. 456

Трайтак Т.Л. 337
Тракс М.Є. 179
Транквіліон-Ставровецький К. 355
Трап Ю. 569
Трасковський Я. 247
Траутфеттер Е.Е. 567
Трахимовський М. 209
Требинські 295
Трегубов, протоієрей 261
Трегубов Є. 184
Трегубов Є.К. 94, 386, 552
Трезвінський В. 516
Трейфельд 165
Трембач А.Ф. 212
Трепов Ф.Ф. 194
Третесский И.И. 230
Третьяков В.В. 204, 205
Третьяков П.М. 524
Треушковський А. 389
Трипільська Є.Р. 47
Трипільський А.В. 468
Трипольський П. 408
Трійнак І.І. 468
Трілевська О. 492
Троєцький І.І. 292
Торєцький Н. 292
Троїцька А. 481
Троїцька В. 203
Троїцький І. 156
Троїцький К. 481, 555
Троїцький М.І. 359
Торїцький Олександр 555
Троїцький Олексій 555
Троїцький Петро 554
Троїцький Платон 554, 555
Троїцькі 6, 554
Тройницький О. 194
Тронько П.Т. 58, 265
Тростянський Д. 336
Трофимов М.П. 346
Трофімов І.Т. 469
Трофімов К.Д. 286
Трохименко К.Д.285, 535
Троценко В.К. 536, 537, 539, 540
Троцина М. 455
Троціна К.Є. 510
Троцький В.М. 76
Трощинський Д.П. 263
Троян 592
Трубецька М.В. 99
Трубецькі 300
Трубецькой Є. 288, 289
Трубецькой Є.М. 463
Трубецькой С.М. 361
Трублаєвич 306
Трубніков М. 51, 336
Трунов К.І. 214, 252, 254, 255
Трусов 331
Трутен М.Д. 419
Трутовський 134
Трутовський К.А. 274
Труш А.І. 488
Труш В. 643
Трюбнер К. 275
Трюхан Т.І. 428
Тубін П.Ф. (Розбийгора) 623
Туган-Барановський М.І. 311, 477
Тудельський В. 302
Тузов Н.А. 202
Тулов М.А. 302, 387
Тулов М.О. 94
Тулуб 478
Тулуб З. 369, 413, 425
Тулуб М.О. 557
Тулуб О.Д. 556, 558
Тулуб О.О. 479, 555–558, 588
Тулуб С.О. 557
Туманський В. 611
Туманський В.І. 263
Туманський Й. 263
Туманський Ф. 209
Тумасов Н.С. 558
Тупицький М.М. 213, 214, 254, 255
Туполєв А.М. 216
Тураєв Б. 336
Тургенєв І.С. 15, 97, 101, 150, 203, 234, 353, 374, 522, 550, 627
Турецький В. 362
Турин Р.М. 488
Турин П.М. 488
Туркевич К. 174
Туров В.М. 630
Туроверов К.І. 430
Турцевич І.Г. 137
Турчанинов П.И. 516
Турченко Ю.Я. 450

Турчиников А. 48
Турчинська А.Ф. 240, 420
Тутіков В.М. 214
Тутківська І.П. 240
Тутковська І. 42
Тутковська І.Т. 322
Тутковський А.Н. 558
Тутковський М.А. 456, 558, 559
Тутковський П. 148, 281
Тутковський П.А. 3, 47, 222, 396, 649
Туцевич Т. 53
Тучков П. 169
Тушкан Г. 621
Тюленев Н.А. 160
Тюлин Ю. 618
Тюлін Г.О. 612
Тюлін О.Ф. 160, 162
Тюменєва Г.О. 238
Тюрго Ан Робер-Жак 25, 66
Тюрина Ю.А. 69
Тюруна Т.Л. 413
Тютчев Ф. 374, 525
Тютюнник Григір Михайлович 623
Тютюнник Григорій Михайлович 623
Тютюнник Г.М. 621
Тютюнник Ф.Г. 618, 619
Тютюнников Б. 316
Тяжелова М.Г. 633

Уваренко О.Т. 248
Уваров А.С. 39
Уваров І. 41
Уваров Ф. 41
Уварова 29, 314, 319
Уварова, графиня 41
Уварова В.М. 230, 379
Уварова П. 562
Уварова П.С. 47, 134, 197, 333, 395, 416, 546, 564
Уварова Т. 248
Уварови 21, 392
Удовиченко М. 618
Ужвій Н.М. 205, 612
Українка Леся (Косач Л.П.) 99, 150, 284, 285, 323, 406, 417, 418, 421, 425, 427, 466, 473, 512, 513
Улащик М. 552
Улезько П.Ф. 477
Уличний О. 152
Уляницька М. 53
Уляницький В. 52
Ульянін Ю.О. 252, 255
Ульяновський В.І. 621
Уманець 116, 427
Уманець С.І. 76
Уманець С.С. 372
Уманець Ф.М. 47, 115, 118, 119, 372
Умников С.Д. 618
Урош V 356
Урсалова К.І. 618
Урусов М.С. 280, 281
Урусов Н. 584
Урусова А. 194
Усатенко М.Ф. 205
Усенко В.Г. 248
Усенко П.М. 240, 420
Усов С.М. 567
Успенський А.П. 162
Успенський Г. 522
Успенський Л.В. 254, 255
Успенський М. 416
Успенський Ф.Е. 281
Успенський Ф.І. 128, 562
Устимович П.А. 37
Утєхіна К.А. 342–344
Уточкін С.І. 212, 216, 252
Уфімцев В. 346
Ухай-Охорович 428
Ухтомський А. 288
Ухтомський А.А. 499
Ушаков М. 431
Ушаков М.М. 81, 322
Ушаков С.Ф. 451
Ушакова М. 31
Ушинський К. 372
Ушинський К.Д. 522

Фабер А. 570
Фаворов А.М. 163
Фаворський В.А. 540
Фадєєв І.М. 156
Файнберг 11
Файнбліт Ш.Д. 554
Файнтух С. 143
Фалласий Исхопия 167
Фалькович В.Є. 214

Фальц-Фейн А.А. 252
Фамінський К. 166
Фарах Антуан 218
Фаренхольц С. 52
Фаренюк П. 614
Фаресов А.І. 306, 309, 310
Фатнєв Ю.С. 342
Фатов М.М. 136
Фауст І. 600
Фащевская 353
Феданко О.А. 618
Федирко И.Ф. 377
Федін К.О. 367, 368, 628
Федір Іванович, цар 315
Федорезов І. 594
Федоренко В. 604
Федоренко В.К. 554
Федоренко Г. 560
Федоренко Д.К. 554
Федоренко О.Є. 248
Федоренко П.В. 467, 560
Федоренко П.К. 467, 553, 554
Федоренко Т. 554
Федоров А.Я. 212
Федоров В. 69
Федоров В.Г. 379, 380, 580
Федоров І. 621
Федоров М. 137
Федоров М.Ф. 212
Федоров О.Я. 216
Федорова Г.А. 43
Федорова Л.Д. 58
Федорова Т. 369
Федорович С. 436
Федоровський А. 539
Федоровський М. 506
Федоровський С. 540
Федорук О. 537
Федорченко І.І. 430
Федорюк А.І. 502
Федотова Ф. 369
Федуско 533
Федченко Б.О. 481
Федченко П.М. 614, 615, 616, 618
Федькович Юрій-Осип 186, 320
Фейгін Я.Г. 84
Фейєрбах 522
Феликидіс А. 381
Феліль (Felil) Є. 31
Феліцин Є. 21
Фельдзер 31
Фельдман М. 127
Фельдштейн М.Х. 31
Фельснер М.С. 63
Фен З.Ф. 492
Фенін С. 604
Феодора Ф.П. 23, 24
Феодосій, архієпископ 261
Феодосій, єпископ 314
Феодосій, єпископ Катеринославський 76
Феодосій Печерський 545
Феофілакт, екзарх Грузії 169
Феофілактов К.Л. 63
Фербер Ф. 216
Фердинанд 598
Фердман 563
Ферсман О.Є. 109
Феруди (Feraudy) А.31
Фесенко І.О. 37
Фет О.О. 189, 523, 524, 606
Фетисов 107
Фетисов М.І. 230
Фетисов М.М. 336
Фетісов П.П. 47
Филарет, митрополит 374
Филатов В.П. 621
Филип, митрополит 634
Филипи Лосхи 519
Филипов Т. 370
Филипович Н.В. 234
Филипович П.П. 188, 189, 380, 381, 461
Филипп II 25, 329
Филиппов Т.І. 309
Фильштинский Е.Л. 144
Фисенко А. 73
Фіалко І.І. 216
Фіалкови М.І. та Я.І. 162
Фіголь Д.І. 322, 530, 537
Фіголь М.Т. 321, 322
Фідлер Ф. 369
Фізер Джон, професор 613
Філадельф, архімандрит 546
Філарет, єпископ Ризький 259
Філарет (Філаретов) 414
Філатов В.П. 218, 219, 298, 611, 621
Філевич І.П. 524, 642

Філєвич І. 562
Філіпенко 240
Філіпов Д. 257
Філіпов О. 439
Філіпов Т. 370
Філіповський О.К. 162
Філіпп С. 98
Філянський М. 187, 188, 474
Фільгус Я. 306
Фіндейзен Е.Ф. 143
Фіндейзен М.Ф. 141
Фінінберг Езра 574
Фінінберг Е.Й. 461
Фінк В.Г. 571
Фінкельштейн Є.О. 412, 414
Фіоль Швайпольт 442
Фіркович А.С. 96
Фірсов М.М. 197
Фічнер О.С. 169
Фішбейн М. 619
Фішелев О.Д. 280
Фішер Ф. 569
Флавіан, митрополит 546
Фламмаріон Каміль 613
Флеров А. 477
Фліттнер Н.Д. 457
Флоринська В.Д. 561
Флоринська В.І. 261, 289
Флоринська М.Д. 562
Флоринський 80
Флоринський Г.Д. 203
Флоринський Д.І. 561, 562
Флоринський І.П., протоієрей 562
Флоринський М.Д. 561, 563
Флоринський Т. 24
Флоринський Т.В. 416
Флоринський Т.Д. 21, 41, 106, 107, 115, 139, 198, 260, 289, 360, 451, 560, 562, 563, 642, 652
Флоринський Ф.Я. 561, 562
Флорінська В.І. 510
Флорова М.Ф. 530
Фогель Р. 184
Фолонь Е. 600
Фолькман Р. 570
Фоменко К. 336
Фоменко К.І. 547
Фомін О.Г. 369
Фонвізін Д.І. 626
Форель Д.А. 604
Формаковський М. 486
Форстер Ж. 597
Фортинський Ф.Я. 80, 198, 289, 562
Фортунатов М.О. 191
Фортунатов Н.Я. 330
Фортунатов О.О. 191
Фортунатова І.К. 191
Фотій, патріарх 55
Фофанская В.И. 353
Франкель П. 98
Франко В. 515
Франко І.Я. 47, 111, 115, 116, 120, 121, 150, 172, 174, 186, 200, 277, 278, 281, 310, 320, 323, 357–359, 383, 417, 427, 428, 450, 464, 466, 474, 506, 512, 518, 526–528, 549, 609, 641, 642
Франко Т.І. 285, 419, 421
Франс Анатоль 113, 119, 366. 478, 505
Францев В. 562
Францев В.А. 197, 642
Франчук В.Ю. 580
Франчук О.З. 265
Фрей С. 531
Фрейтаг К.А. 280, 281
Фрейтах-Лорингофен Л.К. 169
Френкелі 563
Френкель К.Л. 563
Френкель Н.С. 4, 563
Френцель 133
Фридлендер Г.М. 379, 380
Фридліен Д.Е. 364
Фридрихевич Г. 373
Фридрих Казимир 598
Фрис Готфрід 270
Фридолин П.П. 191
Фрікке Л.Х. 132
Фрінлянд А. 98
Фріш М.К. 169
Фруг С.Г. 16
Фруксман Л.І. 283
Фрунзе М.В. 619
Фрчек Ян 136
Фукс 331
Фукс Лазар 63
Фундуклей І.І. 431

Фур'є Шарль 310
Фурін В. 247

Хавкіна Л.Б. 452, 454
Хаврусь С.Л. 618
Хазим Адіб 219
Хайлова (Андерс) Н.Ф. 214
Хайям Омар 277
Халанський А. 431
Халіль 276
Халлик А.М. 618
Халупка Само 136
Хамид Зія 121
Хаммер А. 623
Хандриков М. 547
Хандриков М.Ф. 198
Ханенко Б.І. 47, 416, 564
Ханенко В. 194
Ханенко М. 94, 373, 609
Ханенко О. 94
Ханін Г. 169
Хансен М. 600
Хаппич О. 52
Хараїдзе О. 500
Харків В. 144
Харламов В.А. 59
Харлампович К. 107, 281
Харлампович К.В. 448
Харольд Б. 600
Харроссовитц О. 275
Харчев В.В. 412
Харченко Н.І. 310
Харчук Б.М. 286
Хауснер Н.А. 597
Хафіз 279
Хведорович О. 148
Хвильовий М.Г. 188, 282, 367, 465, 623
Хвиля І.А. 618
Хвойка (Хвойко) В.В. 5, 47, 52, 55, 563
Херасков М.М. 349, 377
Хижняк А.Ф. 232, 247, 248, 461
Хижняк З.І. 58
Хижняков В. 367, 370
Химич Ю.І. 537
Хіоні В.М. 252
Хитров Н. 340
Хитрово В. 224
Хитрово В.М. 37
Хитрук В. 621
Хільчевський І. 292
Хільчевський І.П. 292
Хінкулов Л.Ф. 200, 623
Хлебников 438
Хлєбников В. 575
Хлебников К.О. 548
Хлебникова О.М. 580
Хлєбніков М.І. 564
Хлєбніков Н. 396
Хлєбніков П.К. 219
Хлопицький Ю. 598
Хлопов В.В. 542, 543
Хмелев Л.Ф. 439
Хмелевська Є.М. 352
Хмельницький Б.-З. 18, 71, 78, 150, 203, 290, 339, 349, 350, 406, 521, 556, 627
Хмельницький Ю. 18, 302, 620
Хмельницькі 609
Ховен О. 169
Ховен Р.І. 169
Ховен Є.Ф. 169
Ходаковський 386
Ходенський К.В. 469
Ходет В.П. 79
Ходецька О.Д. 568
Ходецький С.М. 565
Ходжко Л. 364
Ходос М.Р. 649
Ходосов К.О. 467, 468
Ходський Л.В. 370
Хоінський Т. 364
Хойнацкий 182
Холодний 436
Холодний Г. 281
Холодний Г.Г. 505
Холодний П.І. 47, 540
Холостенко Є. 393
Хоменко А.К. 151
Хоменко В.П. 467
Хоменко Є.І. 188
Хоменко К. 477
Хоменко О.Д. 162
Хомик А. 528
Хомяков Д.О. 94
Хороч С. 52
Хорошунова І.О. 265
Хорошунова Т.О. 266

Хостик М. 510
Хоткевич Г.М. 124, 143–145, 323, 429, 528, 557, 623
Хоткевич П.В. 232, 322, 530
Хохлов В. 336
Хохол О.М. 531
Хренков Д. 411
Хреннікова В.Н. 499
Христева Л.А. 162, 163
Христов В.С. 75
Христовий М. 188
Христюк П. 174
Хромов П.О. 84
Хрущов 553
Хрущов І.П. 198
Худаяр, хан 638
Худзинський А. 302, 388
Худенський К.В. 468
Худосенок Є.Є. 652
Хуот Л. 52
Хурсін Л.О. 609, 612

Цаков Ц. 252, 254, 255
Цапенко М.П. 536, 537, 539, 540
Царевич С.О. 412
Царевський К.О. 196
Царедавенко П.С. 594
Цвейг Стефан 611
Цветков М. 424
Цветковський Є.Є. 492
Цвєтаєв І.В. 198, 331, 395
Цвєтаєва М.І. 623
Цвєтков К. 76
Цвєтковський Ю. 183, 553, 554
Цвєтковський Ю.Ю. 510
Цвітковський Ю.Ю. 366
Цегельник Я.Х. 530
Цедербаум 98
Цезарський А. 652
Цейдлер О. 502
Ценкова Ц. 257
Церетелі Г.В. 219
Цермінгс Д. 596
Цертелєв Д.М. 524
Цертелєв М.А. 549, 550
Цесаревич П.П. 195
Цесновська Н.І. 248
Цессолі Якоб де 598
Цехановецький Г.М. 37
Цехівська В.М. (Олнем О.Н.) 370, 371
Цеховський В. 52
Циба І. 474
Цибульський І. 364
Цибуляк О. 631
Циганков С. 618, 622
Цилли Л.Б. 190
Цимбал М. 405
Цимбал Т.І. 530
Циммерман 565
Цинговатов А. 14
Цирков Т.Н. 510
Цитович П. 463
Цитович П.П. 79
Цитрон М. 436
Цих В. 396
Цицишвілі Д.М. 488
Цицурін Ф.С. 5, 568
Ціолковський К.Е. 211, 212, 215, 216, 253, 257
Ціхоцька О.І. 601
Цуккерман А. 98
Цунц І.М. 98
Цуханов А. 502
Цюпа І.А. 656
Цюрак М. 618
Цявловська Т.Г. 379, 380
Цявловський М.О. 379, 380

Чабан М. 618
Чабаненко В.А.618
Чабанівський М.І. 429, 619
Чабиняк І. 536
Чабров Г.Н. 190
Чавчавадзе Д. 170
Чаговець В.А. 5, 570
Чазов Є.І. 68
Чайка Т.В. 380
Чайковський 559
Чалий Д.В. 352, 450
Чалий І.О. 531
Чалий С. 121, 174
Чапельський Т. 364
Чаплигін С.О. 216
Чаплинський 123
Чаплинський Т. 53
Чапля В.К. 188

Чапля І.К. 230
Чапчахов 411
Чарнецький С. 598
Чарниш І. 209
Чарнолуський Т.А. 374
Чарнолуські 373
Чарторижський І. 194
Чарторийський А. 598
Чарторийський Ю. 596
Чацький Тадей 220
Чвертко В.І. 216
Чебанюк 143
Чеботарьов М.Г. 108, 109
Чебутов К.В. 170
Челпоков А.Ф. 212
Челпанов Г. 562, 631
Челпанов Г.І. 361, 367, 633, 634
Чемена Г.А. 416
Чемманівський Харис 277
Чендей І.М. 618
Чепелик В.В. 536, 537
Чепелянський Л.В. 43
Чепур Є.І. 572, 573, 580, 581
Чепур О.Д. 573
Червинський Ф.А. 363
Червяков А.П. 550
Череватенко Л. 616
Черевко 247
Чередниченко І.Г. 428
Черекаєв 343
Черемухин М.М. 143
Черемшина Марко (Семанюк І.) 186, 188, 189, 246, 610
Череповський Е. 119
Черкасенко 513
Черкасенко С. 234, 474
Черкасенко С.Т. 174, 506, 516, 589
Черкасова Г.М. 618
Черкаський 395
Черкаський І. 131
Черкезов С.П. 258
Черкезова-Савова М.С. 258
Черних С.Я. 468
Чернишевський М. 302, 349, 353
Чернишов А.Ф. 230, 618
Чернишов С.І. 336, 547
Чернишова Т.М. 413
Чернов А.М. 540
Чернов Ю. 74
Чернова М.К. 310
Черновольський О. 281
Черногор Ф.А. 633
Чернух А.М. 68
Чернявський 512
Чернявський Д. 454
Чернявський І.І. 500
Чернявський М. 119
Чернявський М.Ф. 115, 174, 188, 293, 427
Чернявська О. 394
Черняєв М.П. 64
Черняхівська 24
Черняхівська Н. 574
Черняхівський О. 174
Черняховський М. 143
Четвериков І.П. 31
Четепов Є.В. 578, 580, 581
Четиркін О.Т. 547
Чефранови 450
Чеханівська-Кара Є.А. 105
Чехов А.П. 121, 178, 186, 200, 284, 402, 623
Чехов М.П. 642
Чеховий М. 146
Чеховський Й.І. 429
Чечулін М.Д. 198
Чечулін О.С. 499
Чечулін С.Д. 499
Чечуліна (Спасокукоцька) М.І. 498, 499
Чигринцева М.І. 547
Чижевський Д. 100, 101, 614
Чижевський П.І. 174
Чижов С.І. 134
Чижов Ф.В. 94
Чикаленко Є.Х. 72, 74, 75, 117, 118, 130, 149, 173, 174, 176, 232, 281, 306, 312, 325, 375,383, 384, 390, 403, 470, 471, 477, 479, 505, 506, 585, 588, 589, 643
Чикаленко Ю.М. 75
Чипаров Рубенс 369
Чириков Ф.В. 162
Чирков П.М. 476
Чистович І.А. 545
Чистович Ф.Я. 346
Чистяков В.Є. 23
Чистякова Н.О. 380
Чистякова (Немчинова) О.О. 368

Чичеров В.І. 322, 447, 448
Чишко В.С. 231
Чкалов В.П. 252
Членова Л.Г. 539
Чмихало А.І. 468
Чоколов І.І. 547
Чолакович Р. 238
Чорба Є.М. 541
Чорнилов П. 537
Чорнявський Ю.Р. 48
Чубар В.Я. 308
Чубинський П.П. 94, 270, 310, 549
Чудак Н.В. 212, 216, 252
Чудов Є. 471
Чуєв П.П. 336
Чужбинський 438, 467
Чужой 353
Чуйкевич П. 340
Чукін Д.Г. 540, 574
Чуковський К.І. 254, 298, 299, 367, 419
Чулаков Г.І. 360
Чулинський А. 94
Чумак В. 140, 418
Чумак К.В. 536, 537, 540
Чуманська Ф. 52
Чумаченко І.П. 63
Чупрей І. 157
Чуприна М. 571
Чупринка Г.О. 174, 189, 390, 466
Чупров О.І. 37, 304, 310, 524
Чурило В.М. 412
Чурилов 68
Чухновський Б.Г. 216

Шабанов 12
Шабельський І. 170
Шабліовський Є.С. 359, 394, 444, 448, 451
Шабловський Є.Д. 594
Шаварський М.П. 198
Шавельський Ю. 592
Шавловський 156
Шавров В.Б. 213, 214, 216, 254, 255
Шагінян М.С. 230, 411
Шадрін М.В. 346
Шадріна О. 346
Шакалов М. 618
Шалікова Н.П. 76
Шалуха А. 121
Шаміль 482
Шамрай А.М. 429
Шамрай А.П. 174, 188
Шамрай І.П. 298
Шандра П.В. 573
Шапкарев К.А. 562
Шапіро 37
Шапіро А. 72
Шапіро І.М. 491
Шапіро Л. 346
Шапіро Л.С. 362
Шаповал І. 232, 615
Шаповал І.М. 618, 621
Шаповал Л.В. 468
Шаповал М. 474, 484
Шаповал М.Г. 403
Шаповал М.Ю. 234, 403, 588
Шаповаленко І. 94
Шаповаленко К. 292
Шаповалов Я.М. 650
Шапошников В.Г. 63
Шапошніков С.Д. 342
Шаравей Е. 52
Шарага Є.Б. 43
Шараєвський 515
Шараневич І. 21
Шаргей Н.І. 214
Шарлемані 582
Шарлемань Г.П. 581, 582
Шарлемань М.В. 4, 191, 257, 283, 429, 576, 578, 579, 582, 613, 618, 621
Шаровольський І. 336, 353
Шаровольський І.В. 139, 198
Шарук К. 477
Шаталов М. 38
Шатерніков А.М. 252, 254–257
Шатоба І.Я. 254–256
Шауров Н.І. 256
Шауфусс Л.В. 600
Шафир М.П. 71
Шафір О. 346
Шафранов С.Н. 94
Шах І. 479
Шахарович Р. 98
Шахвердян Б.Л. 104
Шахматов 183
Шахматов А. 184
Шахматов А.А. 127

Шахматов О. 416
Шахматов О.О. 48, 174, 198, 395, 451, 510, 562, 642
Шаховська Є.М. 258
Шаховський А.А. 428
Шаховський А.Л. 635
Шаховський М.В. 293
Шаховський Н. 292, 542
Шаховський Н.В. 29
Шаховський О. 89
Шаховський О.І. 209
Шаховський С. 200
Шаховський С.М. 359, 613
Шашкевич М.С. 111, 540
Шаян В. 619
Швартц Є.Г. 625
Шварц 569, 643
Шварц В.А. 584
Шварц В.Г. 531, 534, 535, 539
Шварц Г.В. 583, 584
Шварц Е.І. 252
Швачка А.Т. 104
Швачко О.Ф. 611
Швентоховський П. 364
Швецов Г.М. 424
Швець І.Т. 623
Швець С. 44
Шебалин Н. 63
Шебальський Н. 524
Шебуєва Є.П. 369
Шевейко І.К. 416
Шевелів Б.Н. 497
Шевельов Б.М. 427
Шевельов М. 497
Шевченко В. 618, 621
Шевченко В.Г. 386
Шевченко В.І. 247, 618
Шевченко В.О. 621
Шевченко І.І. 623
Шевченко Л. 466
Шевченко Л.П. 130, 427
Шевченко М.В. 469
Шевченко О. 614
Шевченко С.Ф. 429
Шевченко Т.Г. 32, 42, 52, 55, 56, 77, 94, 111, 113, 120, 121, 123, 128, 136, 140, 142,–145, 148–150, 154, 172, 174, 177, 178, 200, 229, 233, 236, 240, 246, 273, 274, 277, 284, 292, 320, 323, 324, 328, 355, 358, 366, 372–374, 376, 378, 379, 381, 384–386, 388, 391, 393–395, 402, 425, 427, 428, 441–444, 461, 467, 470, 475, 476, 484, 485, 506, 508, 512, 513, 517, 518, 521, 528, 532–534, 540, 549, 552, 571, 585, 586, 590, 591, 605, 606, 608, 609, 613, 614, 619–621, 638
Шевченко Ф.П. 5, 444, 656
Шевчук В.А. 618
Шеин Т. 310
Шейкін О.Є. 162
Шейн П.В. 627
Шейнин 144
Шейнін С. 232
Шекспір Вільям 117, 121, 150, 297, 298, 324, 366, 518, 613
Шекунов Є.П. 212, 215, 216
Шеламанова Н.Б. 101
Шелест І.І. 214, 254, 255
Шелест Л.М. 428
Шелест П.Ю. 612, 623
Шелест Ю.В. 618
Шелехов А. 630
Шеліхов М. 552
Шеллі Персі-Бічі 189, 571, 572
Шелудько Ф.Й. 468
Шелухін В.П. 589
Шелухін І.П. 589
Шелухін П.С. 250, 252, 255, 258, 587
Шелухін П.Я. 587
Шелухін С.П. 124, 174, 176, 384, 390, 477, 584, 586, 588, 589
Шелухін Ю.С. 587, 589
Шелухін Я.В. 589
Шелухіна Є.Г. 587
Шелухіна Є.С. 589
Шелухіна Л.М. 587
Шелухіна О.С. 587
Шелухіни (Шолухи) 586, 588, 589
Шеметова Н.В. 198
Шемплинська М.В. 411, 412
Шепрок В.В. 373
Шепрок В.І. 121, 130, 292, 293
Шепьє 187
Шепелевич Л. 139
Шепелєв М.П. 524

Шепелєва З.С. 368
Шепетюк О.М. 322
Шепилов І.Ф. 252
Шептицький Афанасій 300
Шереєнко Г. 301
Шеремет І. 119
Шеремет Л.Я. 618
Шеремет М. 469, 484
Шеремет М.С. 405
Шереметєв С.Д. 196, 198
Шерер М. 194
Шерман І. 98
Шероцька Є.І. 593
Шероцький В.А. 593
Шерстюк Гр. 157
Шерстюк Г.П. 174, 390
Шестаков Д. 562
Шестаков І.О. 524
Шестаков С.П. 139
Шестеренко Є.М. 618
Шестопал М.М. 616, 619
Шестопал О.О. 238
Шеффер Т.В. 237, 590
Шехтель А.Я. 385
Шибанов П.В. 198
Шидленко А.Г. 43
Шилейко М.В. 380
Шиллінг Н.Н. 595, 597
Шило С.М. 590
Шиманська Б.В. 238
Шиманович І. 308
Шимановська А.Е. 604
Шимановський 604
Шимановський А.Ф. 346
Шимкевич М. 500
Шимков А.П. 37
Шимкович П. 336
Шимон Ф. 364
Шинкарук В.І. 612
Шиповський І.О. 41
Шипулин Г. 240
Ширинський-Шихматов О.П. 76
Шираєвський Х. 302
Широкова 68
Широцький (Шероцький) К.В. 4, 5, 22, 122, 151, 390, 393, 394, 488, 505, 591–593
Широцькі 592
Шиуков О.В. 216, 252, 257
Шиханович Ю.А. 104
Шишацький-Ілліч О.В. 111, 121, 122, 593, 594
Шишкін Б.К. 481
Шишкін М. 143
Шишко О.Ф. 247
Шиян А. 81
Шіллер Ф. 113, 117, 290, 291, 292, 387, 571
Шіодле 600
Шквор М. 456
Шкляр А.М. 618
Школін 492
Шкрум Ж. 413
Шкрумеляк Ю.А. 321, 322, 323
Шкулькети О.О. 562
Шкуринов П.С. 448
Шлатер 597
Шлецер А.Л. 195
Шлєзберг Л. 98
Шлигельский И. 48
Шліхтер К.Г. 85
Шліхтер О.Г. 396
Шлюбський А. 428
Шлюпакова Г.В. 499
Шляпкін І. 352
Шляпкін І.О. 198
Шмальгаузен І. 174
Шмелів І. 428
Шмігельський А. 466
Шмідт Ю.О. 109
Шмідт С.О. 265
Шміт П.Ф. 536, 537
Шміт Ф.І. 51, 393, 450, 534, 535, 539, 540
Шмурило Е.Ф. 166
Шнеерсон Залман, цадик 16
Шнитман В.С. 212, 215
Шовкопляс Ю.Ю. 422
Шодуар 601
Шодуар А. 594, 595, 596
Шодуар І.М. 595, 600, 601
Шодуар Л. 600
Шодуар М.-К. 595
Шодуар М.С. 595, 597, 600
Шодуар С. 303, 597, 599
Шодуар С.Я. 594, 596, 597, 600
Шодуар Я.Й. 594, 595
Шодуари 6, 594, 595, 596, 597

Шолом-Алейхем (Рабинович Ш) 6, 16, 528, 601, 602
Шолом Ф.Я. 350, 352, 380, 444, 448, 450
Шолудько П. 533
Шольсон Г.І. 368
Шопінський В. 622
Шостакович Д. 43
Шотеро Х. 597
Шоу Б. 147
Шоха 592
Шпак З.К. 405
Шпак М. 404
Шпаковський І.С. 420
Шпарковський О.О. 68
Шпачинський М. 106
Шперк Ф.Е. 524
Шпілєвич В.В. 461
Шпільгаген Ф. 310
Шполянський 331
Шраг І.Л. 115, 117, 122, 157, 174, 228, 293, 588
Шраг М.І. 488
Шредер Г. 308
Шрейнер О. 119
Штаерман 245
Штакеншнайдер О. 524
Штанге О.Г. 37
Штейн М.О. 430
Штейнберг Л.П. 142, 145
Штейнгель Б.Ф. 604
Штейнгель В.М. 603, 604
Штейнгель В.Р. 604
Штейнгель В.Ф. 604
Штейнгель Е. 600
Штейнгель І.Р. 604
Штейнгель Л. 604
Штейнгель Л.В. 604
Штейнгель М.В. 604
Штейнгель М.М. 604
Штейнгель М.Ф. 603, 604
Штейнгель П.Ф. 604
Штейнгель Р.В. 603, 604
Штейнгель С.К. 604
Штейнгель С.Р. 603, 604
Штейнгель Ф.Р. 48, 118, 390, 554, 602, 603, 604
Штейнпресс Б.С. 238
Штекль 239
Штернберг В.І. 395
Штепаник К. 618
Штерич П. 223
Штермер Карл 109
Штерн 66
Штеюк М.М. 216
Штиглиць А.Л. 65
Штіф Л.М. 254, 255
Шубенко-Шубін Л.О. 612
Шубинський Й.В. 100, 101
Шубинський С.М. 198, 270, 395
Шувалов В.І. 369
Шувалов І.І. 223
Шувалов І.М. 369
Шувалов П.А. 362
Шувалова І.М. 369
Шугаєвський В.А. 333
Шугуров М. 606
Шугуров М.В. 385, 387, 388, 556, 605
Шугуров Н.В. 224
Шугурови 387
Шудря К.П. 609, 656
Шудря М.А. 580, 606, 616, 617, 623
Шуйська В. 540, 541
Шуйська М. 79
Шуклін В. 540, 541
Шуклін В.Г. 536
Шуліченко О. 425, 428
Шульга Ф.Г. 390
Шульга Г. 121
Шульгін В.Я. 387
Шульгін О. 592, 610
Шульгін Я.М. 558
Шульман К. 98
Шульц 37
Шульц Е. 604
Шульц-Евлер 494
Шульченко Н. 94
Шумило М.М. 286, 430, 448
Шумлянський К. 544
Шумський М.Е. 255
Шушевич В. 252
Шуршиков П.М. 247
Шутенко Т.І. 468
Шутько Я. 474

Щавинський В.О. 4, 624, 625
Щавинські 624

Щапов 317
Щеглов 37, 143
Щеглов Д.Ф. 524
Щеглов І. 524
Щеглов С. 156
Щеглов С.А. 356
Щеглова Г.М. 43
Щеглова І. 369
Щеглова С.О. 325, 360, 380, 381, 626, 627, 628
Щедрова В. 124
Щекін М.С. 281
Щепкін 24
Щепкін М.П. 37
Щепкіна М.В. 101, 380, 573
Щепкіна-Куперник Л.Т. 629
Щепотьєв В. 143
Щепун Н.П. 285
Щерба Т.О. 124
Щербак В. 122
Щербак Г. 468
Щербак З.С. 282
Щербак М.Г. 340
Щербак С.Д. 107
Щербаківський В. 628
Щербаківський В.М. 557
Щербаківський Д. 128
Щербаківський Д.М. 48, 360, 392, 488, 539
Щербаківський М.П. 4, 21, 628
Щербаков В.Л. 255
Щербаков П.Б. 630
Щербаков Ф.В. 467, 468
Щербаненко В.П. 454
Щербань-Симоненко Г.Ф. 618
Щербатов Б. 333
Щербатов М.Б. 629
Щербатова А.М. 630
Щербатова Б. 630
Щербатова М.Г. 630
Щербина 222
Щербина А.М. 631
Щербина А.П. 631
Щербина В. 21, 131, 275
Щербина В.І. 26, 333, 510, 511
Щербина Г.М. 633
Щербина Г.П. 634
Щербина К.М. 203, 633, 634
Щербина Н.П. 418
Щербина Н.Ф. 626
Щербина О.М. 352, 353, 354, 360, 630, 631, 632, 633, 634
Щербина С. 222, 393, 394
Щербина С.М. (Єгунова) 633, 634
Щербини 634
Щербицький В.В. 265, 623
Щербінін 170
Щетинкін В.О. 68
Щипачов С. 465
Щирський (монах Інокентій) 442
Щитинські 373
Щитківський І.І. 383, 384, 470
Щіпахіна Л. 405
Щітківська М.Ф. 281
Щітківський І.І. 130, 149, 173, 176, 505
Щоголев 518
Щоголев Я.І. 184, 416, 425, 634, 635
Щоголєв І.П. 635
Щоголєва К.В. 635
Щолокова С.П. 413
Щорс М. 350
Щукін А.М. 194
Щурат В.Г. 394, 474
Щурат В.С. 266, 549, 642
Щусєв А. 486
Щусєв О.В. 205

Эдисон Томас Элва 428
Экземплярский И.Т. 511
Элэншлегер А. 584
Эристов, князь 169

Юденич О.М. 6, 527, 635, 636
Юденіч А. 602
Юденіч В. 107
Юдицкий А. 602
Юзевський В. 52
Юзефович В.М. 314
Юзефович Є.Г. 633
Юзефович М.В. 21, 79, 93, 94, 153, 292, 387
Юзьків М. 581
Юлій Карлович 124
Юнаков Л.А. 169
Юнг А.А. 490
Юнге К.Ф. 394
Юнгмейстер В.Ю. 252
Юпатов І. 524

Юр 139
Юра Г.П. 623
Юрашев А.П. 601
Юрашев Н.П. 601
Юрашев С.П. 601
Юрашев Ф.П. 601
Юрашева В.П. 601
Юрашева Е.П. 601
Юрашева Н.Л. 601
Юргелевич Р. 53
Юрезанський В.Т. 14
Юрен 629
Юренєв Р. 80
Юренко О. 322, 469
Юренко О.С. 322
Юр'єв С.А. 270, 524
Юринець В.О. 130
Юркевич 292, 422
Юркевич А. 183
Юркевич Л. 119, 390
Юркевич М. 515
Юркевич О.В. 174
Юрков О.М. 515
Юрченко М. 502
Юрченко П.Г. 535, 539
Юрченко П.О. 270
Юрчишин В.І. 540
Юрьєв В. 274
Юсиф С. 405
Юськевич А.В. 104
Юхимович В.Л. 527, 528, 623
Юхимчук Ф.Ф. 162
Юхновський І.Р. 623
Юшманов М.В. 218, 219
Ющенко О. 469
Ющенко О.Я. 239, 240, 286, 322
Юкін М.А. 252

Яблоновська А.Ф. 335
Яблоновський Л. 336
Яблоновський М.В. 336
Яблоновський О. 364
Яблоновський О.О. 233, 234
Явіц В. 98
Яворенко Л. 121
Яворівський В.О. 267
Яворницький (Еварницький) Д.І. 5, 73, 121, 122, 131, 151, 152, 270, 281, 302, 383, 388, 392, 394, 473, 540, 557, 613, 623, 633, 637–639
Яворский И.П. 84
Яворський 454
Яворський М.І. 28, 281, 450
Яворський С. 355, 356, 357
Яворський Ю.А. 20, 107, 126, 155, 325, 360, 384, 562, 640, 641, 643
Ягич В. 183
Ягич І.В. 507, 509, 562, 643
Ягодін В.В. 247, 248
Ягупова С. 413
Язева Т.В. 499
Язиков Д.Д. 352
Языков Н. 184
Якимов П. 524
Якимчук М.Д. 530
Якобі В.Ф. 349
Якобі І.К. 169
Яков І 25
Яковенко В.І. 118
Яковенко В.М. 380
Яковенко М. 429
Яковенко-Яковлєва 384
Яковець А. 483
Яковина А. 616
Яковлев 135
Яковлев С.П. 325
Яковлева Ликерія (Полусмакова) 428
Яковлєв А.В. 310
Яковлєв А.І. 436
Яковлєв В.О. 270, 416
Яковлєв Г.М. 184
Яковлєв М.І. 415
Яковлєв О.С. 216
Яковлєв С.М. 252, 254, 255, 257, 258
Яковлєва Г.І. 156
Яковлєва М.Н. 162
Яковчук К.М. 212, 214, 216
Якуб Людовік Собеський 598
Якубенко М.П. 308
Якубинська А.О. 38
Якубович В.П. 346
Якубович Д.П. 380
Якубович О.А. 379
Якубовський А.А. 556
Якубовський І.Л. 222
Якубовський К.Л. 222, 223

Якубовський Л.М. 222
Якубовський Н.А. 152
Якубовський Ф. 432
Якубовські, рід 223
Якубоніс 24
Якубський Б.В. 188
Якутович Г.В. 541
Якушкін В. 394
Ямайкін І. 466
Ямпольський І.Г. 359, 367
Ямпольський І.М. 238
Ян Казімір 598
Ян М. 334
Ян III Собеський 598
Япата О.А. 620
Янгель М.К. 211, 212
Яневич 422
Янко М.Т. 460
Янков Г. 562
Янкович Д. 107
Янковська 618
Янковський Г.В. 252
Янковський Д.П. 23, 24
Янович А. 52, 364
Яновська 61
Яновська Б.З. 43
Яновська Л. 150, 466
Яновська Л.О. 5, 174, 284, 643
Яновська О.С. 394
Яновський Б. 141
Яновський Б.К. 140, 142, 144, 145
Яновский К.П. 269
Яновський Л.В. 644
Яновський М. 428
Яновський М.М. 467
Яновський С.П. 418
Яновський Ф.Г. 645
Яновський Ю.І. 367, 421, 422, 609, 613, 623
Янсон 37
Янушевський 63
Янушкевич О. 644
Янушкіна Л.П. 412
Янушпольська Ф.І. 135
Янчевська Є.П. 536, 537
Янчук М.А. 48, 302
Янчук Н.А. 21
Янчук Я.Я. 212
Яншин М. 547
Яременко Г.С. 618
Яремич С.П. 48
Ярина 81
Ярковський П. 597
Ярмиш Ю.Ф. 420
Ярослав Мудрий 55, 56
Яроцький Я.В. 48
Ярошевич А.І. 5, 84, 490, 646, 647, 648
Ярошевський Б.Р. 174
Ярошенко А.Д. 529, 530
Ярошенко В. 140, 174
Ярошенко І.М. 428
Ясамані 402
Ясепецький Г.І. 530
Ясиновський Ю.І. 468
Ясинська Г.В. 652
Ясинська Г.О. 652
Ясинський А.М. 509
Ясинський А.Н. 195, 561, 562
Ясинський М. 79
Ясинський М.І. 454
Ясинський М.М. 650, 651
Ясинский М.Н. 78
Ясинський С.І. 399
Яснопольський Л.М. 63, 162, 239, 359, 436, 647, 649
Яснопольський Л.Н. 491
Яснопольський М.П. 196, 198, 652
Яснопольський Н.П. 66
Яснопольський С.Л. 63, 281
Ястреба Хв. 477
Ястребов В. 303
Ястребов В.М. 302
Ястребов В.Н. 224
Ястребова М.В. 266
Яценко В.Й. 314
Яценко М.П. 618
Яценко О.М. 231
Яцимирський А.І. 562
Яциневич Я.М. 287
Яцімірський О.І. 510
Яцкевич А. 601
Яцків М. 127
Яцук В. 615
Яцукович М.К. 37
Яцун М.Й. 85
Ячейкін Ю.Д. 619
Ячменєв Н. 571

Ященко С. 310
Ященко С.П. 308
Ящурчинська Л.П. 530

Blaramberg 596

Capitana J. 133
Chaudoir 599
Chantre E. 21
Chillon 292

Demole 21
De Fleure L. 21
Drondoole Vill Allen 119
Dyrufi N. 562

Eisenmann L. 129
Eisensteim J. 98

Fischel E. 462
Frazer J.G. 128

Jablonowsky A. 21
Jan Machal 509

Hager F. 21
Hlavacek F. 157

Kuba L. 509

Lunge G. 625

Menghin O. 133
Meyniex A. 368
Minns 134
Mozart 559
Muller M. 494

Niederie L. 129

Pata J. 509
Pitti G. 330
Pratt I. St. 407
Puta K. 21

Rawita-Gawronski F. 128
Ritter P. 494
Rozenthal G. 65

Sawicki Z. 283
Saxe F. 625
Schurig M. 133
Scortino A. 99
Sebillok 21
Serakowski I. 596
Sestini D. 596, 597

Vidol M. 65
Vasmer M. 133

Wankel S. 21
Witt R. 625

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА 3

АГАФОНОВ Анатолій Андрійович (*І. Д. Лисоченко*) 11
АНДРІЯШЕВИ (*І. Д. Лисоченко*) 11
АНИЩЕНКО Каліст рат Романович (*О. П. Степченко*) 13
АН-СЬКИЙ Семен Якимович (*І. А. Сергєєва*) 15
АНТОНОВИЧ Володимир Боніфатійович (*І. В. Клименко*) 18
АРДАШЕВ Павло Миколайович (*І. В. Клименко*) 22
АРЦИМОВИЧ Антон Антонович (*І. В. Клименко*) 24
АФАНАСЬЄВ Георгій Омелянович (*Н. М. Зубкова*) 25
БАГАЛІЙ Дмитро Іванович (*І. В. Клименко*) 27
БАЛАХОВСЬКА-ДАВИДОВА Тетяна (Таубе)
Григорівна (Герцівна) (*І. В. Клименко*) 30
БАЛЛІН Микола Петрович (*Т. І. Воронкова*) 31
БЕРЕЖКОВ Михайло Миколайович (*С. О. Булатова*) 39
БЕРКОВИЧ Ісак Якович (*М. Л. Скирта*) 42
БІЛОЗЕРСЬКИЙ Микола Михайлович (*С. В. Сохань*) 43
БІЛЯШІВСЬКИЙ Микола Федотович (*І. В. Клименко*) 46
БОГАЄВСЬКИЙ Петро Михайлович (*М. Л. Скирта*) 49
БОГАЦЬКИЙ Павло Олександрович (*О. П. Степченко*) 49
БОГДАШЕВСЬКИЙ Дмитро Іванович (*І. В. Клименко*) 50
БОЛСУНОВСЬКІ (*С. О. Булатова*) 52
БРАЙЧЕВСЬКИЙ Михайло Юліанович (*М. К. Іваннікова*) 53
БУКРЄЄВ Борис Якович (*І. Д. Лисоченко*) 60
БУНГЕ Микола Христіанович (*М. Л. Скирта*) 64
БУРЧИНСЬКИЙ Георгій Йосипович (*М. К. Іваннікова*) 66

ВАКСЕЛЬ Платон Львович (*Т. І. Воронкова*) 69
ВАСИЛЕНКО Микола Прокопович (*І. В. Клименко*) 70
ВЕРМИШЕВ Олександр Олександрович (*М. Л. Скирта*) 73
ВИННИЧЕНКО Володимир Кирилович (*М. К. Іваннікова*) 74
ВИНОГРАДОВ Микола Андрійович (*І. В. Клименко*) 75
ВИНОГРАДСЬКИЙ Юрій Степанович (*О. П. Степченко*) 76
ВЛАДИМИРСЬКИЙ-БУДАНОВ
Михайло Флегонтович (*І. В. Клименко*) 77
ВЛИЗЬКО Олекса Федорович (*М. Л. Скирта*) 80
ВОБЛИЙ Костянтин Григорович (*І. Д. Лисоченко*) 81
ВОВЧОК МАРКО (Вілінська Марія Олександрівна) (*М. Л. Скирта*) 85
ВОРОНИЙ Георгій Феодосійович (*М. Л. Скирта*) 86
ГАЛАГАНИ (*О. А. Іванова, Т. Г. Маєр*) 88
ГАРКАВІ Авраам Якович (*І. А. Сергєєва*) 96
ГЕЛЬМАН Макс Ісайович (*М. Л. Скирта*) 98
ГЕППЕНЕР Микола Володимирович (*М. Л. Скирта*) 99
ГІЛЯРОВ Олексій Микитович (*М. Л. Скирта*) 102
ГЛУЗМАН Семен Фішелевич (*І. Д. Лисоченко*) 102
ГОДОВАНЕЦЬ Микита Павлович (*М. Л. Скирта*) 104
ГОЛУБЄВ Степан Тимофійович (*Т. І. Воронкова*) 105
ГРАВЕ Дмитро Олександрович (*І. Д. Лисоченко*) 107
ГРІНЧЕНКИ (*Н. М. Зубкова*) 110
ГРОМАШЕВСЬКИЙ Василь Львович (*М. Л. Скирта*) 123
ГРУЗИНСЬКИЙ Олександр Сергійович (*М. Л. Скирта*) 125
ГРУШЕВСЬКИЙ Михайло Сергійович (*І. В. Клименко*) 127
ДАНИЛЕВИЧ Василь Юхимович (*С. В. Сохань*) 132
ДАНИЛОВ Володимир Валеріанович (*І. Д. Лисоченко*) 135
ДАШКЕВИЧ Микола Павлович (*О. П. Степченко*) 137
ДЕРГАЛЬОВ Іван Петрович (*М. Л. Скирта*) 139
ДЗБАНОВСЬКИЙ Олександр Тихонович (*Т. І. Воронкова*) 139
ДОЛИНА (Попиков) Павло Трохимович (*І. Д. Лисоченко*) 145
ДОМАНИЦЬКИЙ Василь Миколайович (*М. Л. Скирта*) 147
ДОРОШЕНКО Дмитро Іванович (*С. В. Сохань*) 149
ДОРОШЕНКО Наталія Михайлівна (*С. В. Сохань*) 152
ДОРОШКЕВИЧ Олександр Костянтинович (*І. Д. Лисоченко*) 153
ДРАГОМАНОВ Михайло Петрович (*І. Д. Лисоченко*) 154
ДРОЗДОВ Степан (Стефан) Леонтійович (*М. Л. Скирта*) 155
ДУБЯНСЬКИЙ Ілля Петрович (*М. Л. Скирта*) 156
ДУШЕЧКІН Олександр Іванович (*Т. І. Воронкова*) 157

ЕРАСТОВ Степан Іванович (*І. В. Клименко*) 164
ЕРЛІХ Семен (Шимон) Лазарович (Лейзерович) (*М. Л. Скирта*) 165
ЄЛАЧИЧ Олексій Кирилович (*І. В. Клименко*) 166
ЄПИФАНОВИЧ Сергій Леонтійович (*Т. І. Воронкова*) 167
ЄРМОЛОВИ (*Т. І. Воронкова*) 168
ЄФРЕМОВ Сергій Олександрович (*Т. І. Воронкова*) 171
ЖЕБУНЬОВ Леонід Миколайович (*М. Л. Скирта*) 176
ЖИТЕЦЬКИЙ Гнат Павлович (*О. П. Степченко*) 176
ЖИТЕЦЬКИЙ Павло Гнатович (*О. П. Степченко*) 180
ЗДАНЕВИЧ Борис Іванович (*М. Л. Скирта*) 184
ЗЕРОВ Микола Костянтинович (*І. Д. Лисоченко*) 185
ЗУММЕР Всеволод Михайлович (*Н. М. Зубкова*) 189
ІГНАТЬЄВ Олексій Миколайович (*Т. І. Воронкова*) 193
ІКОННИКОВ Володимир Степанович (*І. Д. Лисоченко*) 195
ІОФАНОВ Давид (Даниїл) Михайлович (*С. В. Сохань*) 199
ІСАЄВИЧ Михайло Іванович (*М. Л. Скирта*) 201
ІСТОМІН Михайло Павлович (*М. К. Іваннікова*) 202
ЇЖАКЕВИЧ Іван Сидорович (*І. Д. Лисоченко*) 204
КАМАНІН Іван Михайлович (*М. К. Іваннікова*) 206
КАПНІСТИ (*О. А. Іванова*) 208
КАРАЦУБА Степан Ісакович (*Т. І. Воронкова*) 210
КАРПЕКА Олександр Данилович (*М. Л. Скирта*) 216
КЕЗМА Тауфік Гаврилович (*М. Л. Скирта*) 217
КІВЛИЦЬКИЙ Євген Олександрович (*Т. І. Воронкова*) 219
КІСТЯКІВСЬКА Наталія Павлівна (*М. Л. Скирта*) 224
КІСТЯКІВСЬКИЙ Олександр Федорович (*І. В. Клименко*) 225
КИРИЛЮК Євген Прохорович (*М. Л. Скирта*) 229
КИСЛОВ Василь Васильович (*Т. В. Міцан*) 230
КОВАЛЕНКО Олексій Васильович (*М. Л. Скирта*) 231
КОВАЛЕНКО Григорій Андрійович (*О. П. Степченко*) 232
КОВАЛЕВСЬКИЙ Микола Васильович (*С. В. Сохань*) 234
КОЗИЦЬКИЙ Пилип Омелянович (*І. Д. Лисоченко*) 235
КОЛЕССА Філарет Михайлович (*М. Л. Скирта*) 241
КОЛЯДА Григорій Опанасович (*І. Д. Лисоченко*) 242
КОМАШКА (Комашко) Антон Михайлович (*О. А. Іванова*) 244
КОНОВАЛЮК Федір Зотикович (*О. П. Степченко*) 245
КОРОЛЬОВА Євгенія Володимирівна (*Т. І. Воронкова*) 249
КОРОЛЬКОВ Іван Миколайович (*Т. І. Воронкова*) 258
КОРОПЧЕВСЬКІ (*О. А. Іванова*) 262

КОСАЧЕВСЬКА Євдокія Марківна (*С. О. Булатова*) 264
КОСИНКА (Стрілець) Григорій Михайлович (*О. П. Степченко*) 266
КОСТОМАРОВ Микола Іванович (*І. Д. Лисоченко*) 268
КОТЛЯРЕВСЬКИЙ Іван Петрович (*М. Л. Скирта*) 271
КРАВЦОВ Дмитро Овсійович (*Н. М. Зубкова*) 273
КРИЛОВСЬКИЙ Амвросій Семенович (*О. П. Степченко*) 274
КРИМСЬКИЙ Агатангел Юхимович (*І. В. Клименко*) 276
КРОКОС Володимир Іванович (*С. В. Сохань*) 283
КРОТЕВИЧ Євген Максимович (*І. Д. Лисоченко*) 283
КУДРЯВЦЕВ Петро Павлович (*С. О. Булатова*) 287
КУЛАКОВСЬКИЙ Юліан Андрійович (*С. О. Булатова*) 288
КУЛІШ Пантелеймон Олександрович (*С. В. Сохань*) 289
КУЛЯБКО-КОРЕЦЬКИЙ
Микола Григорович (*С. О. Булатова, О. П. Степченко*) 294
КУШНІР-МАРЧЕНКО Костянтин Федорович (*М. Л. Скирта*) 294
ЛАЗУРСЬКИЙ Володимир Федорович (*О. А. Іванова*) 297
ЛАПОНОГОВ Олександр Миколайович (*О. А. Іванова*) 299
ЛЕБЕДИНЦЕВ Петро Гаврилович (*О. А. Іванова*) 299
ЛЕБЕДИНЦЕВ Феофан Гаврилович (*О. А. Іванова*) 301
ЛЕВИТСЬКИЙ Микола Васильович (*Т. І. Воронкова*) 303
ЛЕВИТСЬКИЙ Володимир Фавстович (*М. Л. Скирта*) 311
ЛЕВИЦЬКИЙ Модест Пилипович (*М. Л. Скирта*) 312
ЛЕВИЦЬКИЙ Орест Іванович (*К. П. Терещенко*) 313
ЛЕСЕВИЧ Володимир Вікторович (*С. В. Сохань*) 315
ЛІДОВ Олександр Павлович (*Т. В. Міцан*) 316
ЛІЛЄЄВ Михайло Іванович (*І. В. Клименко*) 317
ЛИТВАК Григорій Миколайович (*І. Д. Лисоченко*) 319
ЛОБОДА Андрій Митрофанович (*І. В. Клименко*) 324
ЛОПУХІНИ-ДЕМИДОВИ (*Т. І. Воронкова*) 326
ЛОТОЦЬКИЙ Олександр Гнатович (*І. Д. Лисоченко*) 327
ЛУЧИЦЬКИЙ Іван Васильович (*І. В. Клименко*) 328
ЛЯСКОРОНСЬКИЙ Василь Григорович (*М. Л. Скирта*) 331
ЛЯЩЕНКО Тимофій Іванович (*Т. І. Воронкова*) 333
МАКОГОН Олександр Григорович (*М. Л. Скирта*) 337
МАКСИМОВИЧ Михайло Олександрович (*І. Д. Лисоченко*) 338
МАЛЕЧА Нестор Михайлович (*М. К. Іваницкова*) 341
МАЛИНОВСЬКИЙ Іоаникій (Оникій)
Олексійович (*Н. М. Зубкова*) 344
МАЛКОВ Григорій Митрофанович (*Т. В. Міцан*) 345

МАНЖУРА Іван Іванович (*М. Л. Скирта*) 346
МАСЛОВ Василь Іванович (*Т. І. Воронкова*) 347
МАСЛОВ Сергій Іванович (*Т. І. Воронкова*) 354
МАСЛОВИ (*О. А. Іванова*) 361
МЕЛЕШКО-МАЛИШКЕВИЧ Адам (*Т. І. Воронкова*) 363
МЕЛЬНИКОВ-РАЗВЕДЕНКОВ
Микола Федорович (*М. Л. Скирта*) 364
МЕРЖАНОВА Антоніна Миколаївна (*С. О. Булатова*) 365
МІОДУШЕВСЬКИЙ Олександр Йосипович (*М. Л. Скирта*) 365
МОГИЛЯНСЬКИЙ Михайло Михайлович (*С. В. Сохань*) 366
МОГИЛЯНСЬКИЙ Олександр Петрович (*С. В. Сохань*) 368
МОДЗАЛЕВСЬКИЙ Вадим Львович (*І. В. Клименко*) 371
МОРДОВЦЕВ (Мордовець) Данило Лукич (*І. В. Клименко*) 375
НАЗАРЕВСЬКИЙ Олександр Адріанович (*Т. І. Воронкова*) 376
НАНІЙ Сергій Петрович (*Т. І. Воронкова*) 381
НАУМЕНКО Володимир Павлович (*І. В. Клименко*) 382
НЕМЕРОВСЬКИЙ Лев Григорович (*О. А. Іванова*) 389
НІКОВСЬКИЙ Андрій Васильович (*О. А. Іванова*) 389
НОВИЦЬКИЙ Олексій Петрович (*К. П. Терещенко*) 391
НОВИЦЬКИЙ Орест Маркович (*О. А. Іванова*) 396
НОВИЦЬКИЙ Яків Павлович (*С. О. Булатова*) 397
ОЛЕСЬ (Кандиба) Олександр Іванович (*І. В. Клименко*) 401
ОМЕЛЬЧЕНКО Петро Остапович (*С. О. Булатова*) 404
ОНАЦЬКИЙ Євген Дементійович (*С. В. Сохань*) 406
ОСТРОГРАДСЬКИЙ Михайло Васильович (*М. К. Іваннікова*) 407
ПЕРВОВА Юлія Олександрівна (*О. П. Степченко*) 410
ПЕТРОВ Микола Іванович (*І. В. Клименко*) 414
ПІВТОРАДНІ Василь Ілліч (*І. В. Клименко*) 417
ПЛАТОН (Городецький Микола Іванович) (*С. В. Сохань*) 422
ПЛЕВАКО Микола Антонович (*Н. М. Зубкова*) 424
ПЛЕВАКО Олександр Антонович (*Н. М. Зубкова*) 429
ПОЗНЯК Михайло Дмитрович (*Т. В. Міцан*) 431
ПОЛІЩУК Валеріан Львович (*І. Д. Лисоченко*) 432
ПОЛОНСЬКА-ВАСИЛЕНКО
Наталя Дмитрівна (*М. К. Іваннікова*) 433
ПОПЕЛЬНИЦЬКИЙ Олексій Захарович (*І. В. Клименко*) 438
ПОПОВ Павло Миколайович (*І. Д. Лисоченко*) 440
ПОСТЕРНАК Степан Пилипович (*С. В. Сохань*) 452
ПРОЦЕНКО Федір Данилович (*Т. В. Міцан*) 454

ПУХАЛЬСЬКИЙ Володимир Вячеславович (*І. В. Клименко*) 456
ПУХТИНСЬКИЙ Вячеслав Костянтинович (*М. Л. Скирта*) 456
РЕПРЄВ Олександр Васильович (*Т. В. Міцан*) 458
РИБАЧОК Іван Михайлович (*Т. В. Міцан*) 458
РИЛЬСЬКИЙ Максим Тадейович (*К. П. Терещенко*) 460
РОМАНОВА Одарка Володимирівна (*М. Л. Скирта*) 461
РОМАНОВИЧ-СЛАВАТИНСЬКИЙ
Олександр Васильович (*Т. І. Воронкова*) 462
РОМАНОВИЧ-ТКАЧЕНКО Наталія Данилівна (*І. В. Клименко*) 463
РОТАЧ Петро Петрович (*С. В. Сохань*) 466
РУСОВ Олександр Олександрович (*М. К. Іваннікова*) 469
САБО Іван Никанорович (*І. Д. Лисоченко*) 473
САВИЦЬКИЙ Іван Олексійович (*С. О. Булатова*) 474
САКУН Костянтин Антонович (*О. П. Степченко*) 475
САЛИВОН Григорій Дмитрович (*С. О. Булатова*) 476
САМІЙЛЕНКО Володимир Іванович (*М. К. Іваннікова*) 478
САРАНДИНАКИ Віра Миколаївна (*Т. І. Воронкова*) 480
СЕДАШОВ Олександр Павлович (*Т. І. Воронкова*) 481
СЕМЕНЮТА Василь Микитович (*І. Д. Лисоченко*) 483
СЕНИЦЯ Павло Іванович (*І. Д. Лисоченко*) 483
СЕРЕДА Антон Хомич (*Н. М. Зубкова*) 485
СИНАЙСЬКИЙ Василь Іванович (*Т. В. Міцан*) 489
СИНЬОВ Микола Васильович (*С. В. Сохань*) 490
СКИТСЬКИЙ Іван Іванович (*І. В. Клименко*) 491
СКЛЯРЕНКО Семен Дмитрович (*С. О. Булатова*) 492
СКОРДЕЛІ Пантелеймон Костянтинович (*О. А. Іванова*) 493
СЛАТІН Ілля Ілліч (*М. К. Іваннікова*) 494
СОКАЛЬСЬКИЙ Леонід Петрович (*С. В. Сохань*) 495
СОЛОВЙОВ Олександр Олександрович (*С. В. Сохань*) 496
СПАСОКУКОЦЬКИЙ Олександр Іванович (*Н. М. Зубкова*) 497
СПЕКТОРСЬКИЙ Євген Васильович (*І. В. Клименко*) 499
СТАНКЕВИЧ Володимир Бенедиктович (*Т. В. Міцан*) 501
СТАРИЦЬКІ (*О. А. Іванова, О. П. Степченко*) 501
СТАШЕВСЬКИЙ Євген Дмитрович (*М. К. Іваннікова*) 502
СТЕБНИЦЬКИЙ Петро Януарійович (*І. В. Клименко*) 504
СТЕПАНЕНКО Василь Пилипович (*С. В. Сохань*) 506
СТЕПОВИЧ Андроник Оникійович (*С. О. Булатова*) 507
СТЕЦЕНКО Кирило Григорович (*Т. І. Воронкова*) 511
СТЕШЕНКО Іван Матвійович (*М. К. Іваннікова*) 516

СТОРОЖЕНКИ (*О. А. Іванова*) 520
СТРАХОВ Микола Миколайович (*Т. В. Міцан*) 521
СТРАШКЕВИЧ Володимир Михайлович (*М. К. Іваннікова*) 525
СУРОВЦОВА-ОЛИЦЬКА Надія Віталіївна (*Т. І. Воронкова*) 528
ТАРАНУШЕНКО
Стефан Андрійович (*І. Д. Лисоченко, Т. Г. Маєр*) 532
ТАРАЧКОВ Микола Степанович (*І. В. Клименко*) 541
ТЕРЕЩЕНКИ (*О. П. Степченко*) 542
ТИТОВ Федір Іванович (*І. Д. Лисоченко*) 543
ТИХОВСЬКИЙ Павло Іванович (*М. К. Іваннікова*) 549
ТИЧИНА Павло Григорович (*І. В. Клименко*) 550
ТКАЧЕНКО Микола Михайлович (*І. В. Клименко*) 551
ТРЕГУБОВ Єлисей Купріянович (*М. К. Іваннікова*) 552
ТРОЇЦЬКІ (*І. В. Клименко*) 554
ТУЛУБ Олександр Олександрович (*І. Д. Лисоченко*) 555
ТУТКОВСЬКИЙ Микола Аполлонович (*С. В. Сохань*) 558
ФЕДОРЕНКО Павло Костянтинович (*С. О. Булатова*) 560
ФЛОРИНСЬКИЙ Тимофій Дмитрович (*С. О. Булатова*) 560
ФРЕНКЕЛЬ Наталія Савеліївна (*О. А. Іванова*) 563
ХВОЙКА (Хвойко) Вікентій Вячеславович (*О. А. Іванова*) 563
ХЛЄБНІКОВ Микола Іванович (*М. Л. Скирта*) 564
ХОДЕЦЬКИЙ Старіон Мартиніанович (*І. Д. Лисоченко*) 565
ЦИЦУРІН Федір Степанович (*М. К. Іваннікова*) 568
ЧАГОВЕЦЬ Всеволод Андрійович (*М. Л. Скирта*) 570
ЧЕПУР Євгенія Іполитівна (*М. Л. Скирта*) 572
ЧУЖИЙ (Сторожук) Андрій Антонович (*І. Д. Лисоченко*) 573
ЧУКІН Дмитро Григорович (*О. П. Степченко*) 574
ШАРЛЕМАНЬ Микола Васильович (*І. Д. Лисоченко*) 576
ШВАРЦ Григорій Вільгельмович (*С. В. Сохань*) 583
ШЕЛУХІН Сергій Павлович (*Н. М. Зубкова*) 584
ШЕФФЕР Тамара Василівна (*Т. В. Міцан*) 590
ШИЛО Сава Миколайович (*Т. В. Міцан*) 590
ШИРОЦЬКИЙ [Шероцький]
Костянтин Віталійович (*О. П. Степченко*) 591
ШИШАЦЬКИЙ-ІЛЛІЧ Олександр Васильович (*М. К. Іваннікова*) 593
ШОДУАРИ (*С. О. Булатова*) 594
ШОЛОМ-АЛЕЙХЕМ (*І. А. Сергєєва*) 601
ШТЕЙНГЕЛЬ Федір Рудольфович (*Т. І. Воронкова*) 602
ШУГУРОВ Микола Васильович (*С. В. Сохань*) 605

ШУДРЯ Микола Архипович (*Т. І. Воронкова*) 606
ЩАВИНСЬКИЙ Василь Олександрович (*О. А. Іванова*) 624
ЩЕГЛОВА Софія Олексіївна (*Т. І. Воронкова*) 626
ЩЕРБАКІВСЬКИЙ Михайло Пилипович (*Т. В. Міцан*) 628
ЩЕРБАТОВ Микола Борисович (*Т. І. Воронкова*) 629
ЩЕРБИНА Олександр Мусійович (*М. К. Іваннікова*) 630
ЩОГОЛЕВ Яків Іванович (*І. В. Клименко*) 634
ЮДЕНИЧ Олена Миколаївна (*М. Л. Скирта*) 635
ЯВОРНИЦЬКИЙ Дмитро Іванович (*І. Д. Лисоченко*) 637
ЯВОРСЬКИЙ Юліан Андрійович (*І. В. Клименко*) 640
ЯНОВСЬКА Любов Олександрівна (*С. В. Сохань*) 643
ЯНОВСЬКИЙ Людвіг Вікторович (*С. О. Булатова*) 644
ЯНОВСЬКИЙ Феофіл Гаврилович (*М. Л. Скирта*) 645
ЯРОШЕВИЧ Андрій Іванович (*І. Д. Лисоченко*) 646
ЯСИНСЬКИЙ Михайло Микитович (*М. К. Іваннікова*) 650

СПИСОК ФОНДІВ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ
У ПРОЦЕСІ ОПРАЦЮВАННЯ 653

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК 657

Науково-довідкове видання

БОЛЯК Оксана Степанівна,
БУЛАТОВА Світлана Олегівна,
ВОРОНКОВА Тетяна Іванівна та ін.

ОСОБОВІ АРХІВНІ ФОНДИ ІНСТИТУТУ РУКОПИСУ

ПУТІВНИК

Затверджено до друку Вченою радою Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

Редактори
О. С. Боляк, Н. М. Зубкова, М. Л. Скирта

Оригінал-макет
С. Г. Даневича

Підготовлено за сприяння
Фонду Катедр Українознавства (Гарвардський університет, США).
Програма українознавчих досліджень, фундатором якої є ФКУ,
фінансується за рахунок благодійних пожертв
українських громад США і Канади.

Підп. до друку 07.08.02. Формат 70x100/16. Офс. друк. Папір офс. № 1.
Ум. друк. арк. 47,9. Тираж 1000 пр. Зам. 18.

Друкарня Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.
03039, Київ-39, просп. 40-річчя Жовтня, 3.